

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

DOS. Nr. 40046

VOL. Nr. 5

ARHIVA OPERATIVA

D O S A R

Anchetă

PROBLEMA

23. AUGUST

Data

1955499

P 010933, Vol. 5

P 10933/5

Urmează vol. nr. 6

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

STRICT SECRET

Directia

Volum

IV

Serviciul

Sectia

pag. 1051-1450

biroul

Nr.

DOSAR DE CONTROL

AL ANCHETEI Moosonyi Styrcea Ion
Declaratie

deschis la data 195... inchis la data 195....

Arhiva Nr.

tică și activă întru colaborarea economică, politică și militară; cea economică e natural cea mai urgentă și va rămâne totdeauna cea de căpetenie, căci Reichul nu duce lipsă de soldați și nu va cere României să-i scoată castaniile din foc sacrificându-se în interesul lui, așa cum i se cere de către Anglia și Franța, iar colaborarea politică totală pe plan extern nu poate afecta cîtusi de puțin ordinea socială și orînduirile tradiționale naționale specifice ale poporului român. Minoritatea germană din Transilvania și Regat, ca și acea din Bucovina și Basarabia, Dobrogea și București și multe centre urbane de provincie, chiar și în vechiul Regat, nu a avut a se plînge și nu s-a plîns nici odată la Geneva nici la Berlin de a fi fost nedreptățită prin legi, măsuri sau tratamente de-a dreptul discriminatorii, bucurîndu-se de exact aceleași avantagii ca și poporul în țara căruia locuiește și avînd chiar un nivel de trai mai îmbelșugat decît populația multor regiuni din Reich, drept care prea puțini Volksdeutschen au emigrat în Austria sau Germania de cînd au ajuns cetățeni români, pe cînd mulți austriaci și Reichsdeutschen au ajuns să se stabilească-n România în urma unor căsătorii și șvabi bănățeni și sași ardeleni, astfel încît nu am încercat, nu încerc și nu voi căuta niciodată să agit și ațîț pe frații noștri din frumosa dvs. țară contra ("Oberhoheit") stăpînirii (dar și suveranității) Statului român. Puteam să fac înaintea dvs. vechilor noștri aliați - ungurilor și bulgarilor sau turcilor - propunerea aceasta și vă rog să o considerați cu cea mai mare atenție, grijă și seriozitate, întrucît importanța covârșitoare pentru tot viitorul fericit al poporului dvs. ce-o comportă oferta ("Angebot") pe care v-o adresez în numele celor 80 milioane de germani în clipa de față, merită o matură chibzuință și f.serioasă considerare, căci de înțelegerea sau neînțelegerea noastră atîrnă interesele nu numai ale popoarelor german și român, ci și a tuturor celorlalte".-

Ajuns la punctul acesta, Hitler s-a ridicat de pe sofa ca și cum n-ar fi putut spune ce avea de spus mai important și formal decît în picioare și fiindcă toți ceilalți nemți în afară de Goering, care făcuse un semn R.C. să nu se scoale, se ridicaseră la iuteală și stăteau smîrnă-n picioare privind spre Führe-rul lor, Tonci le urmasse pilăa, dar Adolf i-a poftit să se reazeze, el preferînd să stea nițel cu spatele la foc și, cu mina stîngă la spate ținîndu-se rezemat de canatul drept al ambrazurii căminului (din piatră aia sură sintetică germană ce nu crepă la mari temperaturi) și doar o parte a spatelui expusă la foc, deci

mai aproape de Carol și uitându-se acum de sus în albul ochilor lui, a spus: Că Reichul oferea României garanția integrității granițelor ei - "cu eventuale neînsemnate corectări ale traseului celei cu Ungaria în Ardealul de Nord pentru a face să dispară ("aus der Welt schaffen") odată pentru totdeauna problema revendicărilor ungurești față de România, pe care Germania, în nici un caz, nu le va mai susține (sătulă fiind de veșnicele vaiete ale magnașilor unguri devenite de-a dreptul plictisitoare) și ca cei doi vecini să poată ajunge sub egida Reichului la o pace durabilă și bună înțelegere când amândoi vor fi aliații lui și o aceeaș neimportantă concesie față de bulgari pe granița dobrogeană în acelaș scop, românii urmând a se desdăuna, pentru aceste mici cedări cu vîrf și îndesat în Ucraina a cărei suprafață va trebui și așa redusă substanțial." A continuat apoi pe un alt ton mai puțin oficial, de conversație, a demonstra lui Vodă - care vruse adeseori să răspundă cîteva ceva la sfîrșitul frazelor, dar fusese rugat de Goering a nu întrerupe expunerea pînă la sfîrșitul ei, iar acum părea plictisit și mai auză ceea ce cunoștea pe de rost și știa precis că va urma și din ce în ce mai nerăbdător să-și expună ei teza - că tot ce lipsea României exista sau putea fi produs de cea mai perfectă și înaintată industrie din lume, cea germană, așa că n-ar mai trebui să cumpere și să comande nimic în Cehoslovacia, cu o industrie mult inferioară, în Anglia, Elveția, Suedia, Danemarca și în USA care nu produceau nimic în plus sau mai bun dar în schimb cu mult mai scump decît Germania, ceea ce era desavantajos pentru romîni cu valuta lor scăzută și lipsa de devize în aceste țări care, în cazul Angliei și Statelor Unite, nu ne cumpărau nimic, pe cînd Reichul avea nevoie tocmai de toate produsele noastre (lemnul, cerealele, carnea, oleaginoasele) și nici nu se putea gîndi să pornească la atacul U.S. fără să fie asigurat 100% de absolut toată producția noastră de petrol care va trebui chiar sporită pe cît se putea cu ajutorul tehnicienilor germani și mașinilor unelte necesare întrucît în războiul modern combustibilul lua locul calului de altă dată, ba era mai important decît praful de pușcă, etc... (Nu am nici o pretenție a fi reprodus nici tot ceea ce a spus Hitler, nici cum a vorbit, nici exact ordinea frazelor lui, dar ceea ce am pus în ghilimele corespunde aproximativ cu reproducerea cronologică a lui Tonci și s-a potrivit cu cele ce știa și Mike de la ta-su și din conversațiile acestuia cu Urdărescu despre subiect, așa că le-am citat, fiind sigur că fondul și sensul sînt exact conforme cu

vorbele Führerului). Un lucru ce-l rețin de asemenea a ne fi frapat pe toți, căroră a fost redată convorbirea, e acela că Hitler a fost atunci atât de sincer și încrezător în discreția aceluia care era în ochii lui prototipul iudeomasonului, bănuț agent al I.S.-ului și socotit de el capabil de orice mîrșăvie, chiar și aceea de a-i preveni pe sovietici de formidabila destăinuire relativă la stăcui ce le pregătea, căci una-i ce declara în chip de propagandă și alta-i negocierea ultra-secretă între capete de state cînd nu se dau nici odată cărțile pe față. Si în această ordine de idei, trebuie să adăug că de cîteva ori, în legătură cu războiul anti-sovietic și apoi cînd a vorbit tocmai la urmă de lucrul cel mai important, ba chiar absolut indispensabil mașinei de război germane, chiar dacă nu se punea problema războiului la Răsărit, petrolul nostru, a insistat asupra faptului că nu încerca să facă pe diplomatul de stil vechi, ci punea punctele pe i, fiindcă ar fi ridicol să te ascunzi pe după degete cînd fiecare copil înțelegea și știa că tancurile nu merg cu apă sau cărbune ci cu benzină sau motorină, cum știa și toată lumea că ciocnirea între nazismul și bolșevismul era inevitabilă și mai actuală între comunism și capitalism în general. Un alt element ce n-am subliniat îndeajuns e forma și ținuta excepțional de potolite și neobișnuite în convorbirile lui anterioare (de pildă cu Arthur Henderson, Th. Agnides, Carl Burckhardt, Francois Poncet, Comnen, Crutzscu și altele mai puțin cunoscute mie) cu care a deschis convorbirea la începutul zilei înainte de a ști cum va reacționa Carol față de oferta garanției Romîniei - țări aproape complet intacte în frontierele ei de la St. Germain en Laye, Trianon și Neuilly sur Seine, nementionînd nimic amenințător pe plan extern sau intern cu prilejul preambului și anunțului ofertei, dar insistînd tot timpul asupra importanței ei cruciale și a momentului în care este făcută. -

Carol a răspuns - după cum Tonci, care altfel nu era dintre admiratorii talentelor lui oratorice și-l critica mereu "d'avoir la longue histoire", adică de a fi prea prolix, "touffue et confuse", vorbind stufos și confuz, a recunoscut de această dată fără rezerve - incomparabil mai convingător și logic încheșat decît Adolf, deși nu avea obișnuința jargonului oficial și stilului discursurilor politice germane, traducîndu-și ideile din romînește în fraze nemțești perfect corecte, dar de perceptibilă construcție latinească, pentru a-i spune tot ce am menționat deja în materie de argumente perfect valabile în favoarea neutralității

României, plus acel ce l-am schițat la debuturile declarației și pe care el îl socotea, pe bună dreptate, a fi cel mai puternic răspuns mai ales la afirmația Führerului că Reichul nu ducea lipsă de soldați, ca englezii și francezii, ci de combustibil și hrană, cum că intervenția noastră lungea frontul disproporțional cu numărul diviziilor de care puteam dispune pentru a face față unui război ofensiv pe sectorul ce ne-ar incumbe să-l ocupăm în această eventualitate, întrucât acel ce pleca la atac trebuia totdeauna să fie pregătit și de contraatac, iar în cazul în care am fi siliți să apărăm singuri granița noastră cu URSS, n-am fi în stare să oprim invazia. În plus, soldatul român lupta grozav în apărarea pământului său, dar nu avea deloc însușirile ce se cereau unui cuceritor. Temerea că neutralitatea română ar putea fi binevoitoare față de Soviete ar fi lipsită de orice bun simț de realism. Granița româno-rusă a fost cea mai ermetică din câte au existat în ultimii douăzeci de ani, atât în timpul lipsei oricăror relații, cât și după reluarea celor diplomatice între cele două state și datorită acestui fapt, deși aveam aproape o mie de km. de graniță comună cu "cea de a treia Mare Putere Militară din lume" care era bastionul comunismului mondial, nu exista o țară pe tot globul pământesc cu mai puțini comuniști decât avea România, drept care nu fusese și nu era necesară nașterea sau creșterea unui partid de extremă dreapta care să lupte contra unei ideologii inexistente și necunoscute la noi decât de o mână de intelectuali care l-au citit pe Lenin. Poporul român era funciarmente anti-rus, așa că indiferent cu ce ideologie rușii ar încerca să-l câștige, inclusiv religia ce nu este comună, românul va fi totdeauna contra ei, convins fiind că în spatele ei se ascunde intenția invaziei, cuceririi și dezagregării neamului său cu scopul înglobării sale în marea masă slavă spre a-l deslatiniza și slaviza. Nici românii ardeleni și bănățeni și nici măcar cei din Macedonia, care nu au avut nici odată a suferi de invaziile și cuceririle răsăritenilor și care, în consecință, dușmănesc în primul rând pe unguri, sârbi, bulgari și greci, de când au scăpat de turci, nu simt nici o simpatie pentru slavi în general și pentru ruși în particular, considerându-se pe drept sau nedrept, urmașii romanilor pe meleagurile lor răsăritene și deci superiori tuturor neamurilor slave și în special rușilor pe care-i socotesc a fi cei mai sălbatici dintre ele. Regele adăugase cu acest prilej că dinastia română se ferea a face cas și dimpotrivă avea grijă să facă pe

cît posibil uitată ascendența ei romanovă prin bunica paternă a Reginei Marie, mama Ducelui de Edimborough. Cît despre garanția dată Reichului că absolut toate materiile prime și prefabricate românești, de care avea sau va avea nevoie, îi vor sta la dispoziție exclusivă în tot timpul războiului, Carol se purta garant personal și răspundea Führerului pe limbajul și după concepțiile lui deschise, sincere și realiste că nu tratate și declarații răsunătoare publice erau cea mai perfectă cheazășie a unei adevărate prietenii și alianțe efective, ci faptele care o vor pune pe România în conflict sigur cu Puterile Aliate, dar de care nu-i păsese cîtăși de puțin cînd va fi vorba de apărarea intereselor ei fundamentale, existențiale și cruciale în momentul în care problema se va pune în mod imperios și ineluctabil, așa cum s-a pus în 1916 cînd parlamentul român a hotărît intrarea în război nu din simpatia pentru Antantă ci exclusiv pentru binele națiunii! Românii erau prea realiști pentru a consimți să scoată altora castaniile din foc și să facă o politică vădit contrară bunului simț și realităților. Evenimentele politice interne și externe ale ultimelor patru ani i-au dovedit clar Führerului și tuturor germanilor că România nu înțelegea să se arunce sau să se lase antrenată în nici o aventură ideologică străină intereselor ei. Partidele democrate antantofile și exponenții lor de frunte nu mai jucau nici un rol în țară. Dar interesul stît al României cît și al Germaniei era neutralitatea noastră, ceea ce nu însemna că n-am putea și eventual chiar trebui să eșim din ea alăturîndu-ne pe față și total Germaniei în lupta ei viitoare dacă smîndouă state vor ajunge la concluzia că va fi sosit momentul cel mai oportun pentru intervenția noastră în interesul lor comun.-

Regele respectase dorința oaspei său de a nu fi întrerupt în expunerea sa, dar aceste nu a dat dovadă de aceeași manieră curtenitoare în respectarea disciplinei convorbirii, intrupîndu-l din ce în ce mai des cu cît ajunsese să priceapă că în fond, oferta Reichului era refuzată și că șirețul versatilului său adversar avusese inițiativa să-i ceară întrevădere ca o manevră preventivă pentru a eluda dilema în fața căreia că se va găsi în curînd după întorsătura ce o luse politica europeană în urma Anschlussului. Dealtminteri, se văzuse cît colo după expresia lui a celorlalți nemți, cu excepția lui Schacht care părua sincer interesat de argumentul că România nu ar putea produce în stare de război cît producea în timp de pace, din cauza proporției copleșitoare de f. mici proprietăți agricole create în urma marelui expropriu de după războiul mondial înăptuită

numai din motive politice, de imunizare a proletariatului rural
contra doctrinelor de stînga și extremă stînga, iar din avantajii
economice; el dăduse din cap aprobator a celor spuse de M.S. în
materie economică și nici Goering nu părea indispus de teza
neutralității binevoitoare carliste. Hitler, în schimb, începuse
să țopăie, să gesticuleze și să dea semne de mare enervare din
clipe-n care S. spărase și neutralitatea M.I. și I.B. și se-nume-
tase a-i da sfaturi privitoare la coordonarea întregii sale poli-
tice externe cu planul neutralizării a tot sectorului european
cel mai agricol, iar Ribbentrop zîmbise cu aroganță și obraznică
ironie tot cînd venise vorba despre inconvenientele dezagregării
statului cehoslovac și interesul major pentru Reich, pentru soar-
te cărui R.R. se arăta deodată atît de preocupat, de a rezolva
cu precădere problema răsăriteană pe drumul cel mai scurt între
Prusia și Rusia, care trecea prin inima Poloniei. Așa dar, în cli-
pe în care Carol reușise să-și termine, prescurtată de prea nume-
roase interjecții și întreruperi către sfîrșitul ei, expunerea în
care arătase esențialul tezei sale, Hitler a reluat cuvîntul pe
tonul și timbrul vocii cunoscut milioaneilor de ascultători ai
discursurilor sale radiodifuzate, care-i produsese lui Tonci
imediat o diplomatică chintă de tuse și-l obligaseră să-și aprin-
dă o țigară fără a-i cere vorbitorului aprobarea de politețe, întru-
cît nici Carol - mare fumător - nu fumase încă nici o țigaretă și
nimenea altul nu părea să fie fumător, în orice caz în salonul
mic al Obersalzbergului: Ministrul de Război și ștabii săi de la
O.K.W. erau să-i dovedească R.P., așa cum $1 + 1 = 2$, că participa-
rea tuturor vecinilor cel puțin europeni și U.S. la atacul împo-
triva acesteia, dacă nu nespărat cu forțele lor armate atunci
în orice caz prin punerea la dispoziția Germaniei a teritoriilor
lor ca "Aufmarschgebiet", era tot stît de indispensabilă cît era
brațul sau o prăstie pentru aruncarea unei pietre, arcul pentru
tragerea săgeții și țesava pentru pușcarea glonțului. Si colonelul
Beck ar putea veni să ofere Reichului doar trecerea armatelor
germane prin Coridor ca să atace U.S. din Prusia Orientală prin
Lituania și Letonia, întru scurtarea frontului germano-sovietic
și cu lungimea întregii granițe ruso-poloneze.- Poate că M.S. con-
funda strategia militară cu cea navală? Amolo era de conceput
ca o flotă superioară să-ncerce a pătrunde printr-o strîmtoare
într-o mare interioară cum erau Mediterana, Baltica și Marea Nea-
gră, în urmărirea și distrugerea flotei inamice și nici aceasta nu
se făcuse în istoria navală modernă decît odată, de Nelson la

Abukir, dar de atunci englezii au avut grija să-și asigure nu numai posesiunea Gibraltarului și Suezului dar și bazele de la Malta, Cipru și Alexandria, fiindcă nici flota nu poate opera fără aprovizionare, iar în războiul mondial nici nu s-au gândit să forțeze Skagerrackul și s-au ales cu rușine în încercarea lor de a trece prin Dardanele. Dar pe pământ, de mult nu mai era valabilă tema luptei de la Termopyle. Una era metoda lupului de a sări pînă la urmă stînei pentru a fura o oaie, deși nici el nu stătea să aștepte a fi încolțit de berbeci, ci fugea cu prima victimă la îndemînă, iar altceva ar fi s-arunci un dîlău oricît de voinic și ager într-un butoi cu o duzină de șobolani: chiar dacă va reuși să omore zece, va muri de rănilor primite înainte de a putea doborî și pe ultimii doi. Războiul cu uriașul rus ("mit dem russischen Riesen") nu era o vînaătoare, nici o expediție colonială sau una punitivă a unei trupe regulate contra unor bande de răzvrătiți, ci lupta între două armate de cam aceeași forță, întrucît cea germană, care avea superioritatea calitativă, era în schimb mult mai inferioară cantitativ, deși trebuia să stăce, știut fiind că în ofensivă se cereau după toate concepțiile militare valabile pînă la zi forțe și numeric superioare. În plus, Imperiul sovietic stătea călare pe două continente, iar suprafața populației și resursele sale erau respective a doua și a treia după China și Indiile și respective între Statele Unite și Imperiul Britanic, pe cînd armata sa era poate chiar de valoarea celei japoneze și în orice caz cea mai mare de pe glob. În asemenea condițiuni, Germania nu putea nici să viseze a porni la o asemenea întreprindere uriașă fără a se fi asigurat total și efectiv de flancuri, de toate resursele europene extra-rusești și, înainte de toate, de spărarea ei amenințată de pumnul ceh îndreptat asupra inimei sale. Cît despre neutralitatea juridică a unor state mai direct vizate de pericolul catropirii sovietice decît ea, era de-a dreptul suspectă: toate se temeau de ruși dar numai Reichul trebuia să le scape de primejdia ce o reprezentau aceștia pentru ele. Era exact politica Angliei și a Franței care și ele doreau în fond încăierarea între nemici și ruși, între nazism și comunism, pentru ca amîndoi să-și sleiască complet puterea în oarecare ciocnire iar ele să dicteze o nouă pace de la Versailles. - "Der deutsche Michel" (prostul de nemț) a fost naiv pînă cînd i s-au deschis și lui ochii asupra perfidiei dușmanilor săi declarați și nedeclarați. În războiul care venea în mod inexorabil, nu vor mai exista decît dușmani sau

8
aliați, căci azi el era total, nu numai militar, naval și aerian; arma economică fiind aceea care biruise cel de al II-lea Reich, iar cea aeriană micșorând distanțele de așa manieră încât marile armate aeriene nu se vor putea sinchisi de violarea sau respectarea spațiului aerian a micilor state ce vor dori să fie cruțate de război declarându-se neutre și făcând afaceri pe spina celor ce se vor jertfi pentru salvarea civilizației mondiale de prăbușirea ei totală. Nici populațiile civile, femeile și copiii, nu vor putea fi cruțate, frontul devenind general: extern și intern. Și în această situație, România care se află la răspântia căilor de invazie, din preistorie și până azi, își închipuie că ar putea rămâne neutră! Prezumția era de-a dreptul ridicolă și Adolf Hitler a râs cu-n râs răutăcios și urficios după ce pronunțase expresia nițel comună: "Das Kost mich ein Lacher!" (Mă costă un râset). Carol se făcuse cam roșu la față și sprindea scum țigaretă după țigaretă stingându-le neterminate nervos și vexat pe o scrumieră mare de porțelan pe care Tonci se sculase s-o aducă pentru țigare sa, când fu pe jumătate scrum, de pe o altă mesușoară. Vroia prin purtarea sa degajată și indiferentă față de furtuna ce părea să se ridice, pe cerul alb al salonașului englezesc din vila Evei, să insuflă stăpînului țării curajul ce i-ar putea lipsi când se va declanșa uraganul ce-l presimțea că se apropia vertiginos. Schimbară priviri înțelese fără a se mai jena de oaspeții mult mai puțin politicoși decît musafirii lor.-

Dar Hitler nu se opri la considerațiuni generale și platonice, ci continuă de acum din ce în ce mai vehement și exscitat, de aparența placiditate a celor doi auditori străini, să-nfiereze mentalitatea jidovească, negativă, decadentă, ba distructivă pentru soarta popoarelor civilizate, a acelor capete de state care nu vroia, din calcule ce nu-și mai aveau azi valoarea, sau din incapacitatea de a sesiza imperativele vremii lor (ceea ce în ambele cazuri avea să le coste f. scump) și să-nceapă traptat a strecura amenințări întîi voalate, apoi oarecum indirecte, iar pînă la urmă nu se putea mai directe și brutale.-

România era, spuneau scum, turnul drept al pieselor de șah germane: chiar și în războiul mondial se dovedise că numai stăpînirea Carpaților împiedicase pe ruși să ajungă-n marea lor ofensivă din toamna 1914 și în acele desperate ale anilor următori la Budapesta și Viena; de colțul lor nord - estic se loviseră și

în munții Bucovinei se măcinaseră sutele de regimente aruncate în măcel pentru a cuceri bastionul natural ce este "Siebenbürgen"; apărarea Europei de invaziile răsăritene nu era de conceput fără posesiunea acestuia; și românii își dăduseră seama de acest lucru, dar prea târziu, abia în timpul lui Traian, iar cel de al III-lea Reich nu va porni la război într-o poziție strategică mai proastă decât cea a Puterilor Centrale în 1914. Și atunci, ofensiva se dăduse pe frontul de Vest iar cel răsăritean fusese unul pur defensiv, pe cînd acum situația urma să fie inversă: cucerirea Ucrainei - care în 1918 nu a fost una militară ci politică, o simplă ocupare pașnică a unui teritoriu ce nu era apărat - fusese dacă nu precedată, aproape concomitentă cu capitularea României, iar dacă Regatul Poloniei n-a fost în stare să ocupe Ducatul Moscovei, nici să-și mențină permanent stăpînirea la Est, măcar pînă la Nipru, acestea se datorase și atunci "neutralității Moldovei" a cărei voievozii (Fürsten) nu-și înțeleuseră interesul de a se alia cu polonezii. Carol profită de prilejul acestor considerații spre a-i tăia Führerului nițel piuitul pe un tărîm ce-l stăpînea mult mai bine decât acesta care se pregătise pe seama pentru campania sovietică, răsfoind și manuale de istorie, spunîndu-i că la epoca citată invazia Europei nu venea de la Est, ci din Sud-Est și că Moldova a fost cucerită de turci dinspre Sud. Dar Adolf avea altceva de discutat azi decât sfîrșitul evului mediu, întrerupîndu-l brusc pe regele profesor de istorie pentru a repeta că șesul dintre litoralul Mării Negre și Carpați era "Aufmarschgebietul" natural al forțelor importante ce trebuia să constituie aripa dreaptă a frontului ofensiv general în sectorul său sudic care va fi cel principal "pentru că ținta primordială a invaziunii nu era nici Petersburg nici Moskau și nici Kiew, ci grînarul și cîmpurile miniere ale Ucrainei, iar România nu altceva decât baza de plecare și de aprovizionare a celei mai importante armate germane din tot războiul viitor, aces a frontului Sud sovietic care trebuia să ajungă la Bacu pentru a pune Europa la adăpostul lipsei de carburanți", iar pînă-atunci Reichul avea nevoie de fiecare picătură de "Erdöl" (țitei) românesc și polonez pe care nu le putea și nu le va lăsa pe mîna unor state neutre care în orice moment ar putea să-și reconsidere "atitudinea binevoitoare" ("wohlwollende Einstellung") față de Reich. "din interese particulare, la care acesta nu era dispus a se expune. Și așa, producția romîno-poloneză nu va putea acoperi decît o treime din necesitățile

minimale ale mașinei și industriei de război "europene", celelalte două treimi trebuind să fie produse prin procedee extrem de costisitoare și anevoioase pe cale sintetică de extracție din cărbune, pe care industria germană avea tot interesul să o reducă suplimentându-i pe cât posibil cu produsul natural. În consecință, România era chemată acum să se hotărască pentru Reich sau contra lui, clar, răspicat, deschis, cinstit, și sincer, dar imediat, nu mai târziu, când ar avea cutitul la gât. Dacă - cum nu se-ndoaia - va accepta alianța oferită, va primi imediat garanția granițelor ei actuale, astfel încât reajustările cu ungurii și bulgarii vor deveni subsidiare și aceștia obligați să-și limiteze pretențiile la minimum, spre să nu risce să rămână fără nici un câștig, în virtutea menținerii status quo-ului garantat de Germania care, pentru să-l pună pe aliat la adăpostul pericolului unor veleități anexive sovietice, era gata să-i trimită imediat, în tranzit prin Ungaria, o armată cu ajutorul căreia cea română va fi în stare să reziste unui eventual atac sovietic, pornit preventiv în urma amenințării ce ar considera să fi pentru U.S. alianța oficială germano-română. Astfel Reichul va dovedi că știa să aplice efectiv garanțiile sale, iar nu ca anglo-francezii prin promisiuni verbale și semnături ce nu le pot onora. Chiar dacă M.S. înțelegea să renunțe la această cheazășie efectivă a garanției date, va fi în măsură să-și concentreze absolut toate forțele întru apărarea graniței cu Sovietele, intrucât nu va mai avea nevoie de un singur soldat pentru paza hotarelor cu Ungaria și Bulgaria. În schimbul acestei garanții, Führerul cerea îndeplinirea imediată a următoarelor acte: 1. retragerea României din S.N.; 2). denunțarea tuturor pactelor politice oficiale și secrete ce și a convențiilor militare și economice-comerciale contrare spiritului și literii noului tratat de alianță politică, militară, economică și culturală germano-român care urma să fie de acum încolo coordonatele întregii politici române externe și interne; 3). drept consecință a primelor două puncte, având în vedere că nu mai există nici un motiv pentru să mențină în ilegalitate singurul partid care să preconizase, de la înființarea sa, politica la care astăzi Coroana a ajuns să se ralie, aducerea acestuia, a legiunii la putere, încredințând Căpitanului Gărzii de Fier, Corneliu Zelea Codreanu, formarea guvernului.

Acum Carol n-a mai putut răbda să stea așezat pe canapeaua confortabilă de lângă șemineu al cărui foc nu-l încălzi-se cît îl ardea subit insuportabil ultima frază a Führerului. Se așteptase, încă de cînd îi ceruse acestuia întrevvedere, tocmai pentru a limpezi personal definitiv atitudinea sa față de legionari, în favoarea cărora Fabricius era pus de Hitler să intervină la palat "la fiecare cinci minute", ca acesta să-i ceară grațierea celor condamnați și eliberarea celorlalți, stît de numeroși deținuți în tabăra de la Miercurea Ciucului și prin închisori, penitenciare, fără condamnări penale și din care cei mai mulți erau arestați deja de cîtiva ani de zile, sperînd a-l putea determina să renunțe la susținerea lor împotriva sa care vroia să-i promită colaborarea secretă, cu condiția de a-l accepta pe el ca singurul factor cu care Reichul să trateze și conteze pentru realizarea țelurilor sale politice în România, dar nu se așteptase chiar la una ca acesta îi trebuiseră cîteva minute pentru a-și reveni în fire și a răspunde formulîndu-și frazele la primul punct. Liga era de mult pe moarte, așa că a face sau a nu face parte din ea nu schimba absolut nimic la politica f. individualistă și realistă ce o duceau fiecare în parte toți membrii ei. Japonia se retrăsese numai pentru a nu expune prestigiul Mikadoului în cazul în care, sub presiunea opiniei publice democratice mai ales în Dominioane și Statele Unite, Baldwin ar fi ascultat de demersurile ambasadurului american întru propunerea expulzării, căci astfel toți diplomații riponi recunoșteau că pierduseră prin plecare cel mai bun paravan pentru "informațiile lor" în Europe. Germania își putuse permite luxul de a părăsi Geneva fiindcă, pe de o parte, rămînea informată de tot ce se-nvîrtea acolo prin unguri și bulgari, iar în epoca războiului etiopian de către italieni care au avut "inteligenta" a rămîne la Geneva tocmai pentru a sabota aplicarea unor sancțiuni efective, ceace le-a reușit, retrăgîndu-se abia după sfîrșitul cuceririi și anexării unui Stat Membru prin desființarea lui și transformarea în Imperiu italian fără nici o consecință oneroasă pentru ei. Reichul avu-se, pe de altă parte, un motiv valabil și un mare folos din retragerea sa zgometoasă: torpilarea Conferinței Dezarmării cu consecința practică a denunțării clauzelor militare restrictive de la Versailles și pornirea la reînarmare, dînd astfel primele lovituri mortale instituției menite a veghea la aplicarea și menținerea permanente a unor rezoluții cominatorii și discri-

minări unice față de o Mare Putere, iar pe deasupra propaganda imensă ce și-a făcut regimul național-socialist prin acest act de curaj a întărit enorm popularitatea sa în interior și a contribuit substanțial la câștigarea plebiscitului din iulie 35 în Saar; pe când pentru România eșirea din S.N., mai ales înaintea ce Ungaria s-o părăsescă, nu i-ar aduce decât folosul economiei milionului de fr.elvețieni cât reprezenta "punctul cotizației" sale anuale, dar în schimb atât ea cât și Germania, cu care va ajunge desigur în cel mai scurt timp în raporturi de alianță efective ce însă n-aveau nici un rost a fi afișate și trâmbițate zgomotos în mod prematur, ar pierde astfel un post de observație care-și mai avea încă valoarea. În ceea ce privea pactele M.I. și I.B., ele nu aveau nici un scop sau caracter ofensiv față de Germania, ci unul strict defensiv și regional privind exclusiv cazul unei agresiuni magiare și respective bulgărești. Faptul că aceste două state nu erau în stare să comită asemenea agresiuni decât într-o conjunctură favorabilă creată de acele ale unor Mari Puteri în măsură sau susceptibile de a le efectua și că ele se aflau în sfera de influență politică a Reichului și "Imperolui" era o altă chestiune: acestea n-aveau nici un motiv și încă mai puțin dreptul a se considera vizate de organizarea apărării statelor dunărene și balcanice, dacă nu nutreau intenții agresive și posesive față de ele. Ori, în cazul contrar, pactele își vor avea efectul numai în clipa în care unul din acești vecini sau samindoi vor interveni, neexistând nici o clauză secretă, anexă sau convenție militară privind vre-o obligație de asistență mutuală contra unui agresor extern regiunii. Prin urmare, în mod practic, ambele pacte erau sub nivelul obligațiilor decurgând din scel al S.N., întrucât nu acopereau toate cazurile de agresiune, dar în schimb prevedeau automatismul asistenței, care lipsea Covenântului pentru două cazuri improbabile, fiind deci oarecum fictive, însă cu o valoare regională ce și-a adus roadele în ultimii douăzeci de ani, în special în folosul Jugoslaviei care, în lipsa M.I. și I.B., ar fi fost expusă unei agresiuni conjuncte italo-ungaro-bulgare, pe când așa a dispus de toate forțele ei pe granița cu Italia care, deși nu fusese nici dezarmată cu Germania, nici în totală reconstrucție cu U.S., s-a abținut să atace pe frontiera f.neprielnică a Caroului armată de un milion și jumătate de soldați sârbi, croați și sloveni, toți fanatici anti-italieni, pe care Regatul Jugoslav ar fi putut să i-o opună. Tratatul de asistență romi-

no-polonez nu prevede decât cazul agresiunii sovietice, așa că era f. favorabil Reichului, întrucât va face pe ruși să ezite a invadea Polonia în cazul unui conflict armat germano-polonez. Cu Marea Britanie nu aveau nici un tratat în afară de o convenție comercială care prevedea un volum neglijabil de schimburi, iar cu Franța și Italia aveau tratate de prietenie, conciliațiune, arbitraj și reglare judiciară pentru eventualele diferende ce s-ar putea naște între semnatori, conform stipulațiilor respective ale Convențului, dar nu tratate de asistență mutuală, pe când schimburile noastre comerciale cu aceste state în virtutea convențiilor existente erau și mai reduse decât cele cu Anglia. Prin tratatele de pace de la St. Germain, Trianon, Neuilly și al special pentru Basarabia, nu numai Marea-Britanie și Franța, ci și Italia și Japonia recunoșteau și garantau frontierele României Mari potrivit sistemului de asistență mutuală decurgând din obligațiile Membrilor S.N. al cărui pact face parte integrantă din aceste tratate. Dar la ieșirea lor din Ligă, atât Japonia cât și Italia au ținut să ne notifice că nu intenționau să denunțe acele tratate și să repudieze garanțiile date României, care rămăneau valabile în afara Convențului și independent de hotărârile S.N., asa că ar fi o curată nebunie din partea oricărui guvern român să renunțe de bună voie la avantajul recunoașterii și garanției ale inexistenței Statului în acele hotare pe care poporul român și le dorea, peste care nu avea nici o pretenție sau aspirație, dar pentru spărsura cărora era hotărât să lupte oricând cu orice preț și cu prețul oricărui sacrificiu. - Acesta totuși nu însemna practic că excludea eventualitatea și posibilitatea unor rectificări ale anumitor sectoare ale acestora, însă numai în sensul unei reajustări și ameliorări ale traseului lor cu sau fără schimb de populații și cu scopul stabilirii unor relațiuni de vecinătate-nțelegeră și prietenie cu toți vecinii săi, dar la care nu înțelegea să consimtă sub imperiul nici unei amenințări sau presiuni, ci numai nesilit și nestingherit de nimeni, în condițiuni de perfectă egalitate și echitate și în spiritul apropierii între vecini și a înfrățirii popoarelor, păstrându-se respectul Suveranității fiecărui Stat. De aceea România aderase și nu intenționa nici să denunțe, nici să violeze pactele Briand Kellogg și Saavedra-Lamas de renunțare la război pentru rezolvarea diferendelor internaționale și de nerecunoaștere a schimbărilor teritoriale obținute prin forță. "În consecință, oferta Führerului de recunoaștere și garanție ale granițelor României de către

Reichul german, de neagresiune, prietenie, conciliere, arbitraj și reglare judiciară pentru orice diferende sau neînțelegeri ce s-ar putea isca între cele două State și chiar de asistență mutua lă în cazul unor agresiuni calificate, cu convențiuni anexe pri-vitoare la intensificarea schimburilor comerciale și culturale pînă la gradul cel mai înalt compatibil cu Suveranitatea State-lor, nu putea fi primit decît cu cea mai mare bucurie de guvern și să ferească poporul român care dorea să trăiască în bună-nțelegere cu cel german, cu singura condiție ca România să nu se angajeze prin aceasta a participa la un război de agresiune, cu- cerine sau cîmpire a vre-unui alt popor, drept care era ferm hotărîtă a rămîne neutră în cazul unui război între Germania și vecinii ei sau chiar cu URSS dacă acesta se producea în urmă unei agresiuni germane, dar păstrînd în cazul din urmă o neutralitate binevoitoare față de Reich și alăturîndu-se acestuia imediat ce granițele române s-ar afla amenințate de U.S., acestea fiind maxi- mul de concesiuni pe care Regatul român era în măsură și gata a le face în mod absolut sincer și loial.-

Regele spusese aceste fraze clar, scurt și absolut stă-pîn pe sine, uitîndu-se mereu la Hitler și din cînd în cînd la von Ribbentrop și Goering, trăgînd totodată cu coada ochiului la Tonci care se postase lîngă el și-l aprobe cu capul la sfîrșitul fiecăreia. Goering von Blomberg și Schacht îi urmăriseră toate cuvintele cu cea mai încordată atenție și fără să peră cîtuși de puțin mirați sau nemulțumiți de răspuns. Hess privea țintă la Fûhrer, ca și cum n-ar avea opinii proprii și aștepta doar să cunoască reacțiunea șefului pentru a i se realia, iar cei doi re-prezentanți ai politicii naziste interne și externe își manifes-tau f.vizibil indignarea profundă la auzul unor declarații ce le socoteau pe bună dreptate a nu se potrivi nici spiritului nici literei propunerilor cuasi ultimative ale Fûhrerului. Cînd însă Carol, după ce Tonci îi sprinsese o țigaretă, oarecum pornit pe răfuială, trăgînd cîteva fumuri adînci în piept, adăugă repede tîind oaspeiului vorba de răspuns la răspuns: "Ich habe noch etwas beizulegen damit wir uns klar verstehen..." (Mai am ceva de spus ca să fim bine lămuriți....), toți îl priviră cu mare curio-zitate sperînd deja o atenuare a fondului negativ al răspunsului regal. Dar spre uimirea lor, R.R.le-a aruncat la toți o privire circulară și următoarele vorbe pronunțate încet, distinct și cu toată deamnatatea prestanței unui Hohenzolern care-l și domina pe Adolf cu un cap și jumătate de osse, carne și piele, dar și de creier: "Cît despre ultimul punct, Puterile Antantei nu

s-au amestecst nici odată-n treburile politice interne românești, așa că nici de acum încolo nu voiu admite nici o inmăxtiune străină în acestea, nici măcar din partea unui aliat cu care și încheia un Schutz-und Trutzbündnis" (pact defensiv)! începuse să-și exalce afirmația în sensul că nu tolera nici un intermediar între el și Führer, dar acesta nu l-a mai lăsat să scoată un cuvânt pînă la masa ce s-urmat la vre-o jumătate de oră la unu și zece, fiind întîrziată din cauza ordinului Führerului din ultima clipă de a fi servit separat în dar "Diehle" (în holul mic de la etaj cu porțelanurile unde-și lua micul dejun și cina în intimitate numai cu M.S., Goering și Hess, toți ceilalți mîncînd acelaș meniu, incomparabil mai prost decît chiar mesele cele mai anoste londoneze, în sufragerie la o masă lungă prezidată de Miniștrii de Interne și Război, "spre a marca probabil întîietatea forței asupra dreptului chiar și nazist ce-l reprezentau Externele și "Justiția", cu Tonci la dreapta și Ilasievici la stînga generalului, Urdărescu și Flondor flancîndu-l pe Himmler care n-a vorbit decît cu Flondor intrucît acesta vorbea perfect neaștepte pe cînd Ernest nu știa o boabă. Pînă atunci, Adolf țipase cu toată puterea plămînilor săi la ambii musafiri de o manieră indescriptibilă, izbucnind într-o adevărată criză de nervi atît Carol cît și Tonci îi dăduseră cîteva replici tăioase și lui și lui Himmler care se obrăznicise a-l amenința și el direct pe Vodă. În substanță, Hitler spusese că tot ce afirmase R.R."era"eine trügerische, lügenhafte Beweisführung"(o înșelătoare argumentație mincinoasă), intrucît știa precis că România avea un tratat secret cu Anglia și Franța de asistență mutuală automată în clipa în care Consiliul S.N. ar vota, la simpla majoritate, sancțiuni militare împotriva unui agresor al uneia din părțile contractante și de colaborare pe terenul informativ secret; că exact acelaș angajament lega Statele M.I. de la înființarea în 1933 a "Pactului" de coordonare a celor trei alianțe bilaterale din 1921 și creierea Consiliului ei Permanent cu rolul președinției aceleia dintre ele care ocupa sediul astfel permanent pentru tusteele în Consiliul S.N.; că rămînera la Geneva și nedenunțarea pactelor americane echivalau cu refuzul de a recunoște legitimitatea Anchlussului; că marile puteri impuseseră României, încă înainte de înființarea Regatului, capitulații - Comisiunea Europeană a Dunării și încetățenirea și protecția evreilor - iar puterile Antantei condiționaseră recunoșterea și garan-

terea granițelor de la Paris și ratificarea tratatului special al minorităților, deși stipulațiile lui figurează și în tratatele de pace cu Austria, Ungaria și Bulgaria, numai cu scopul de a proteja clientela masonerilor lor, evreimea, iar ce fusese oare prezența unor comisari francezi la B.N.R. și de fapt la Min. de Fin. pentru alcătuirea bugetelor Statului și controlul cheltuelilor lui din cauza întârzierilor în plata cupoanelor unui împrumut de nimic, dacă nu o înmixtiune directă și oficială în afacerile interne românești și apoi, datorită colaborării S.S. I-ului cu I.S. și II e Burea, Legațiile britanică și franceză nu numai că știau tot ce se-nvîrtea în cercurile conducătoare românești, dar se și amestecau f.direct în politica internă prin "sfaturile" lor, știut fiind că Brătienii și Maniu nu eșeau din cuvîntul Londrei și al Parisului; în stări împrejurări, era absolut firesc și cea mai elementară datorie de onoare pentru Guvernul German, partidul național-socialist și pentru dînsul personal, în calitate sa de Führer al poporului german și Cancelar al celui de al III-lea Reich, să ceară imperios și necondiționat eliberarea imediată a tuturor legionarilor din lagăre și pușcării, grațierea sau amnistierea tuturor celor condamnați, încetarea persecuției lor, legalizarea mișcării legionare, reabilitarea ei în opinia publică, acordarea dreptului legiunii la întruniri, propaganda scrisă și verbală pentru ideologia și programul ei și, dacă oferta guvernului german nu era respinsă, numirea unui guvern legionar sub conducerea lui Codreanu, singurul Prim-Ministru român cu care Adolf Hitler accepta să semneze alianța germano-română. - Aceasta era piatra de încercare a sincerității politicii regale față de Reich și nici care alta, căci trebuia să fi "căzut în cap" (auf den Kopf gefallen) ca să crezi în sentimentele de prietenie și în atitudinea "binevoitoare" ale unui rege și ale regimului său de dictatură personală care persecutau în modul cel mai nedrept necrușător, inuman, brutal și revoltător tocmai și numai pe acel care a anunțat public că în 24 de ore de la preluarea puterii el va denunța toate tratatele de alianță și obligațiile internaționale vechi și va încheia pacte cu Germania național-socialistă și Italia fascistă prin care România legionară se va alătura total și definitiv taberei acestor Mari Puteri și tocmai numai pe acel care de la primele lor manifestări politice au preconizat prietenia cu poporul german și au propovăduit încă înainte de înființarea N.S.D.A.P.-ului aceeași ideologie și doctrină politică izvorită din dorința de a scăpa poporul

român de hidra iudeo-masonică și comunistă. Carol, roșu de furie, îi strigase înainte ca să fi putut relua urletele cuvântării sale: "Drept care sînt subvenționați și de Moscova pentru a crea o stare de revoltă și anarhie în popor și a propaga lozinci economică omul și pogonul!" Furibundul dictator teutonic intră de acum în atacuri personale și amenințări prea puțin diplomatice față de România și aliații ei regionali, spunînd că știe bine toată lumea sub influența cărei persoane din "camerilia regală", urîită de tot poporul român, se ajunsese la dușmănia neîmpăcată contra acelor care urmăreau în primul rînd denunțarea tratatului minorităților pentru a scoate din țară pe milionul de "perciunați" care sugrumau economia românească și exploatau țărani pînă la sînge; că refuzul de a rezolva problema legionară în sensul dorit de Reich echivala cu respingerea tuturor propunerilor germane și aceasta la rîndul ei cu o declarație neambiguă ("eindeutig") de ostilitate față de acesta care va ști să tragă toate consecințele acestei atitudini: R.R. ar face bine să nu uite că nici una din garanțiile la care nu vroia să renunțe în favoarea celei germane, care valora de o sută de ori mai mult decît toate celelalte laolaltă, nu-l vor putea salva atunci cînd cei trei vecini dușmani ai Regatului său, care aveau cu el întîmplător granițe de două ori mai lungi decît ceilalți trei aliați ai acestuia, vor profita de acea "conjunctură favorabilă" prevăzută de pactele M.I. și I.B. pentru a se năpusti asupra lui și a-l împărți așa cum a fost Polonia de trei ori în istoria ei; nici că armatele de blindate germane oferite pentru apărarea tuturor hotărîrilor române puteau să intre pe aceeaș cale tot atît de repede în România spărînd însă ca dușmani. Odată pornite, acestea nu se mai opresu, așa că va fi prea tîrziu pentru a regreta așa cum făcea acum dl. Schuschnigg miopia sa politică și faptul că de a fi ascultat de sfaturile Londrei, Parisului, Genevei și Pragăi, căci A.H. se cam îndoia că doctorul Eduard Benes, evreii lui din Hracin și falnicii soldați cehi, pe care R.R. și moștenitorul său i-au admirat nu de mult parădînd la Praga, vor fi atunci în stare să-și onoreze garanția "asistenței mutuale" scăpînd-o pe România de prăpăd cînd nu vor fi reușit a se salva pe ei înșiși. Armata germană a mai vizitat odată Bucureștii și s-a purtat frumos cu învinșii fiindcă nu fusese provocată direct de ei, iar Wilhelm al II-lea și mai blind la Buftes cu rudele sale. El, A.H. n-ar mai avea în nici un caz aceleași duioase menajamente față de un prinț german

(deutscher Fürst) care-și renega singele și ar trăda neamul obfrâșiei și ar fi păcat ca să se facă de vină și să comită marea greșelă de a se-ncrede mai degrabă-n fidelitatea și spijinul evreilor români decât în lealismul și ajutorul germanilor din România cam tot atâtea numeroși și care nu și-ar trăda frații de singe! - Asistenții Führerului începuseră să-și piardă respectul față de înaltul musafir, Himmler și Ribbentrop comentând cuasi concomitent vorbele șefului mai drastic decât el și supralicitându-l demonstrativ printr-un acompaniament de exclamații făcute în armonie pentru a crea acea atmosferă menită să-l intimideze pe Vodă, în mod obraznic și vulgar caracteristic nemțesc chiar sub nasul lui, Tonci auzind distinct și mai bine decât el care era absorbit de argumentele oratorului de bălci căruia se pregătea să-i răspundă la primul interval al avalanșei lui de cuvinte: "unglaublich...unerhört,...geradezu schändlich...!" (de necrezut,...nemai pomenit,...de-a dreptul scandalos!.....)

Tocmai-n clipe-n care Carol, sesizând prilejul unei respirații în șuvoiul neîncetat de lătrături ale dulăului feroc care-l mușcase bine de câteva ori și amenința din ce în ce să-l sfîșie, se spretase a se apăra cu vitejie, unul din prea frumoșii vlăjgani, sublocotenenti S.S. ai gărzii de corp și serviciului personal al caporalului (căci Adolf nu ținea logofeți civili, numai gradați servind și masa!) salvă situația momentan anunțând prînzul la care, pe acelaș ton, stăpînul îi ordonă separarea maselor, el vrînd să poată continua discuția în timpul mîncării (beim Essen) numai cu Hermann, Rudolf și firește "victima" (îndrăsnelii lui de a se fi aventurat a vizita cuibul răpitoarelor teotonice, pe care acum o regrete amarnic), ceilalți putînd să se retragă, ceasce și făcîndu-n timp ce Rudolf îl conducea pe anchetatul și cam muștatul musafir regal să-și "speli mințile și răcorească capul de urgență" eșind pe cea de a doua ușa înspre adevăratul laborator al planurilor de cucerire mondială hitleriste, biroul inhibiției dement, care se băgase acum cu fundul în flăcările Wallhallei strigîndu-i generalului peste fotolii și canapele să-și convoce tot ștebul pentru desbaterea problemelor militare chiar după prînz. Mike știa despre acesta că se petrecuse într-o atmosferă căreia Adolf se străduise să-i dea caracterul unui colocviu intim, oarecum hiper secret conspirativ, între trifoilul elitei conducătorilor teutonici și cea de a patra fosie, germanul prinț renegat pe care tot mai sperau să-l determine să li se realipă prin metoda zigzagurilor du-

șului scoțian - rece cald rece....- acum la masă fiind rîndul
jetului de furtun cu apă clocotită brădat asupra lui îndoșești
de joviul Vice-Cancelar, Mareșal al Aerului prost - cum îi
spuneau englezii judecîndu-l după volumul burții - și Mare Maes-
tru al Vinătorii Reichului: România și Germania trebuia să-și
strîngă mina peste capul magiarilor și cehilor, mongoli și slavi
cu care germanii nu s-ar putea înfrăți nici într-un mileniu pe
cînd Felix von Suchan, Frazer, Pittard și toți tinerii profesori
antropologi ai școlii noi germane dovedeau clar că geții, de la
care descindem noi românii, n-au fost altceva decît goți germa-
nici get beget, măsurătorile craniene și ale proporțiilor la
oasele corpului dînd și acum tipurile de specimene caracteristice
ale rasei nordice cele mai pure (1) în munții Romîniei iar limba
romînă veche, cum mai era vorbită în popor, dar nu cea franțuzită
a boerimii venetice și educate la Paris, avea construcția frazei
nemțești și folosea mai mult cuvinte ca plug, birlog și atîtea
alte ce le citeau savanții filologi, cum era de pildă distinsul
nostru profesor dr. Gamilșeg, ca neputînd fi de import prin sașii
secolului al XIII-lea, așa că ar fi cea mai mare crimă și absurd-
tate ca să trăim învrăjbiți cînd eram frați de sînge și ne com-
plectam geo-politicește și economicește atît de perfect încît
împreună - o sută de milioane acum, dar cîte în plus decît ne
spucăm serios de înmulțire și nu lăsam copiii să moară la țîța
mamei precum cam arătau statisticile noastre - n-aveam de ce să
ne cuscrim cu slavii, celții și latinii ca să dominăm singuri
Europa și pînă la urmă lumea-ntreagă. La soarele - spune n-aveam
ce căta, ce face și ce desvolta în acea climă umedă și temperată
care a reușit să-i moasă și să-i degenezeze pe alamani, franci și
batavi. De am fi avut întinderile Rusiei, globul de mult ar fi
al nostru. Adolf interveni pentru a remarcă în trescăt că Pamirul
era leagănul rasei albe și, după cum spunea Haushofer, "Kernlandul
civilizației viitoare a omenirii", căci nu insulele mari ce erau
Americile, Australia, și Antarctica erau să domine geoidul și
mai tîrziu chiar universul (așa că-n privința menirii omului de
la Neanderthal de a stăpîni pînă la urmă toată materia înfrumuse-
indu-se pe el și pe ea. Rosenberg - prezent azi doar prin teorii-
le sale - se afla perfect pe linia lui Marx) ci numai continentul
eurasiatic. Era firesc că mulți politici, fără a mai vorbi
de politicienii adăpați la școala dreptului gînților de altă
dată, care și-a dovedit cu prisosință senilitatea dînd naștere,
ca fruct suprem al tuturor fecundățiilor sale, aceluia copil născut
mort la Geneva, iar din nefericire și prea mulți conducători de

State"nu vedesu pădurea din cauza prea multor pomi" și judecau prezentul și mai ales viitorul după istoria neînțeleasă de ei, din trecutul în care le plăcea să descopere analogii ce nu erau atari decât în imaginația lor, căci n-au fost două fapte analoge de cînd îi lumea și nici nu vor fi, deoarece toți factorii determinați și premizelor se schimbau mereu în funcție de cel mai important ce se pierde invariabil din vedere: timpul - progresul - eruele noui! Si de aci porni preambulul discuțiilor de după masă, în rezumat: invincibilitatea Wehrmachtului, dovedită cu creionul în mîna după datele citate de diverșii generali chemați a-și "da raportul Führerului", tocmai în fața lui Carolică bănuît a fi omul "Amiralității M.S. Britanice" (căci în trecut, în orice caz, aceasta era socotită a fi furnizat constant pe șeful S.I.), ce erau de bună seamă destul de impresionante dacă vroiai să crezi lucruri necontrolabile cel puțin pentru aceste. A fost un timp cînd am știut toate cifrele ce le reținuse Tonci și mi le confirmase ulterior Mike, care avea pasiunea acestui fel de informații și le ținea notate în scris și în cap, dar n-ai putea acum să le mai restabilesc cu oarecare siguranță. Desaltfel, realitatea fiind estăzi bine cunoscută, n-ar mai avea decât interesul de a se constata cu cît atunci ștabii hitleriști au ori n-au mințit. Unele mi-au rămas întipărite-n minte fiindcă mi-au fost repetate des, acelea pe care Goering le dăduse deja la masă și au fost reiterate după dejun cînd s-a vorbit în biroul dictatorului la masă lungă peste hărți: 12.000 de bombardiere din care o treime ultra-grele, de ultimă perfecțiune pentru raiduri la mari distanțe și exclusiv nocturne; de trei ori atîția vînători și încă vre-o duzină de diverse tipuri de avioane pentru transport, observația strategică și tactică, iar o parte înseamnă din acestea pentru lupte după o tactică, inedită, model din care Luftwaffe va dispune de dublul numărului lor actual într-un an, cifrele înglobînd aviația marinei dar excludînd toate aeroplanele construite înainte de 1934, astfel încît față de toate celelalte Puteri Reichul se prezenta cu forțe aeriene absolut de ultimă răcnet și într-o cantitate zdrobitoare. Sub pretextul că era civil, Tonci n-a fost admis la discuțiile de după amiază iar cînd Vodă l-a cerut în schimb pe Ilasievici - nu pentru luminile lui ci ca să aibă pe un martor auricular - Hitler i-a replicat că-i făcea numai lui cinstea desvăluirii unor secrete absolute, ca să nu poată fi făcută responsabilă de vre-o furtă nici o altă persoană decât M.S. Cert că discuția era propagandistică pentru a-l impresiona profund pe recalcitrentul mullafir, dar totuși nu totalmente, pen-

trucă parte din afirmațiile, prezicerile, insinuările și bravadele amenințătoare aveau să se averseze întemeiate în câteva săptămâni și luni și după exact un an. Amenințările directe și indirecte vizau numai pe vecinii răsăriteni imediați și mai îndepărtați și Reichului - cehii în primul rând și cu o sinceritate brută uimitoare, polonezii idem decât nu se vor lăsa convinși să cedeze cererilor legitime ale unei națiuni de trei ori mai numeroase decât a lor, noi apoi și doar în al patrulea rând sovieticii, ordinea corespunzând deci realmente cu planul aplicat, de atunci existent - iar despre apusenii a îndrăgostit de repetate ori că el nu va porni nici odată războiul contra lor decât ei vor renunța de bună voie să-și mențină garanțiile răsăritene ale tratatelor de la Paris, întrucât era convins că va reuși să se înțeleagă cu ei pe cale pașnică asupra problemelor occidentale cu totul secundare pentru Reich decât va fi lăsat să-și creieze un "Lebensraum" (spațiu vital) la Est. Ar fi, dealtminteri, o curată sinucidere din partea lor de a-și declara războiul în starea de inferioritate militară prea marcantă în care se aflau față de Germania: firește că în acest caz de miopie nebunească, vor suferi o înfrângere mai grea decât cea franceză din 1870, ale cărei consecințe dezastruoase de această dată și pentru Imperiile Coloniale n-ar conveni nici nemților care posedau simțul solidarității popoarelor europene față de asiatici, africani și americani și n-aveau nici un interes ca Statele Unite să pună mîna pe Canada, Australia și poate chiar Africa de Sud iar "galbenii" pe Indiile și Insulinda, ceea ce pentru moment europenii n-ar fi în măsură a împiedica.-

Inconvenientul sparstului M.S. cu nemții fără nici un martor de al său avea să-i fie fatal către sfîrșitul desbaterilor militare. Inteligent, suplu și versatil cum era Carol, el se pre-tase pînă atunci la jocul adversarilor, dovedindu-se în primul rînd extrem de competent în aprecierile enunțate asupra așezărilor mărturisiri ce i se făceau în legătură cu planul general strategic al unei campanii ofensive la Răsărit - astfel că Gerstenberg a repetat adeseori lui Tonci chiar și mult după schimbarea de regim că generalii care participaseră la acea convorbire au rămas impresionăți de cunoștințele teoretice și practice militare regale "mult superioare celor ale Fûhrerului, ceea ce nu era lucru prudent de relevat chiar peste graniță de către un membru al Wehrmachtului și totodată devotat conducător hitlerist - dar făcînd cu acest prilej și gafa înad-

misibilă de a-și autoanihila totă teză avantajilor strategice ale neutralității României prin afirmația că cea a Turciei și Persiei ar fi catastrofice deoarece, în lipsa atacului conjunct germano-japonez, petrolul ca și unitatea geografică sovietice sînt mai expuse unui atac pe linia mult mai scurtă dinspre Sud decît pe calea extrem de lungă și anevoioasă atît ca teren cît și climă de la Vest la Est, la care i s-a și retorcit cu promptitudine că participarea și a acestor State ar fi eminamente dezirabilă, dar nu mai mult decît aceea a României, întrucît Reichul nu-și putea muta industria de război în Asia Minoră sau Orientul Mijlociu care sînt un ocol plecînd de la aceasta spre Bacu. Nu s-a sfiit nici să le cînte oarecum în strună prin observații judicioase-n chip de sfat, dar și de sincere avertismente ca de pildă a nu reiters greșeala Kaiserului de a tabla pe abstențiunea și neputința Angliei fiindcă era dezarmată, nici pe o lungă neutralitate a Americii în cazul atacului Cehoslovaciei sau al Poloniei, prima nejurîndu-se cu cuvîntul ei iar cea de a doua nelăsînd-o pe aceasta să piardă un război european, plătindu-i cu acest prilej lui Ribbentrop polița pentru obrăznicile lui de înainte de 1933 cu remarca seacă și-mpungătoare, pentru dobitocul de fabricant de șampanie care-și pierduse vremea la Londra neînțelegînd nimic din mentalitatea englezului mijlociu, că devenise proverbială miopia Ambasadei Germane pe lîngă Curtea de la St. James. Fie că ADOLF comisese la rîndul său eroarea de a-și închipui că regalul muserfir era de acum apt să cedeze, deoarece părea mai dispus a se da pe brazdă după tot ce suzise și admirase din expunerile senzaționale ale tehnicienilor renumiți și primei armate de pe globul pămîntesc, fie că judecase necesar a bate fierul cît îl mai avea în mînă și a nu lăsa pe cea cam slabă a lui Fabricius grija de a-l încălzi cine știa cînd și cu ce rezultate, ceea ce nu era admisibil în problema mai vitală, decît spațiul, cea a petrolului, în orice caz a găsit de cuvință a redeschide brusc discuția intreruptă de dejun în modul cel mai neabil posibil, revenind drept la ultimul punct și tocmai cel mai nevralgic cu concluzia că R.R. înțelegea acum înfine de ce el, Fûhrerul, cerus tragerea consecinței naturale și cele mai adecuate împrejurărilor - "guvernul prietenilor Germaniei, și partidului național-socialist și ai săi personali, numit în cel mai scurt timp pentru a demonstra astfel în modul cel mai de la sine grăitor care a fost

rezultatul turneului regel triumfiular" - și se relia întocmai vederilor pe care le analizaseră adineauri în sensul încheierii alianței propuse pe baza primelor două puncte, amănuntele elaborării cărora s-ar efectua în optime condiții de către o delegație germană politică, economică, militară și culturală prezidată de însuși v. Ribbentrop și compusă din tehnicieni ai tuturor sectoarelor vieții de Stat, ce ar sosi la București cât mai curând posibil după instalarea noului guvern român. Între timp Voică se gândise mult și bine cum trebuia să caute să-l convinge pe Führer de utilitatea scindării ansamblului propunerii și aplicării ei pe etape, începând cu cea mai urgentă și vitală pentru Germania și binevenită și României - intensificarea schimburilor, reajustarea economiei naționale române după necesitățile celei germane sporirea producției petrolifere, etc... printr-un prim nou tratat comercial stotcuprinzător - pentru care era convins a întâlni și interesul deosebit al lui Schacht, urmând a se trece apoi la eşalonarea colaborării militare pe un plan mult mai interesant pentru ambele state, anume apropierea industriei de război germane de viitorul front răsăritean prin transformarea și dotarea industriei grele române de către tehnicienii și industriașii Reichului, montarea unor fabrici de armamente, depozitarea stocurilor Wehrmachtului etc.. în România, nebombardabile într-o țară neutră, iar celelalte puncte ale trecerii dintr-o tabără în cealaltă, prin game intermediară a diferitelor stadii ale unei neutralități mai mult aparente decât reale, să-i fie prezentate tot sub aspectul oportunității unei gradări a denunțurilor de tratate din care unele vor ajunge și așa coduce, chiar dacă ritmul fazelor de oprire la fiecare scară va fi cât de rapid și din ce în ce accelerat abutizînd în loc să deuteze prin "Gleichschaltung" al regimurilor politice interne, cu scopul nemărturisit de a cîștiga timp pentru toate eventualitățile, inclusiv aceea de a trebui să cîștige treptat încrederea adversarului care să-și des seama că avea mai mari avantagii să trateze cu Coroana decât cu legiunea, ceea ce i-ar da răgazul pentru a găsi în acest caz un "modus vivendi" cu membrii mai potoliți ai acesteia în sensul de a-i încadra în formula regală a "Frontului Renașterii Naționale", sau, dacă reușea să o cîștigească dezbinîndu-i cum izbutise cu celelalte partide, să preia el mișcarea fără Codrescu și acei vreo trei duzini de fanatici comandanți devotați acestuia. În consecință, răspuns încă în prezența asistenței anterioare plus generalii. Goebbels

și von Papen (convocat la Obersalzberg cu prilejul vizitei regale ca prepus pentru înlocuirea lui Fabricius, după ce manevrase la perfecție Anschlussul, dar fusese tocmai de aceea respins de Confederație pentru postul Bernei) începînd a-și desvolta contrapropunerea cu o introducere explicativă, apreciată doar de acest fin diplomat și de economist, dar mult prea subtilă pentru ceilalți, partinici, precum și particularmente vexatorie pentru șef, întrucît consta într-o critică justă a procedeeelor și stilului politicii externe a celui de al III-lea Reich: craiul adevărat și potențial eficace nu-și trîmbițe, ci-și ascunde din contră succesele galante ca să nu-și strice șansele viitoarelor victorii alergînd inutil și numai spre pomosul său pe toți tații, frații și soții îngelați, iar dragostea cea mai puternică, intensă, savuroasă și rentabilă era știut a fi tocmai cea clandestină, mai ales cînd era nepermisă și nu cea oficială, contractuală și obligatorie, reglementată de legi; nu avea nici un rost să sperii, să indispui și să alarmezi toată lumea riscînd unirea tuturoră contra ta și bătăia lor colectivă, fatalsă totdeauna pînă la sfîrșit, cînd puteai obține majoritatea lucrurilor admisibile și posibile pe cale pașnică, prin buna înțelegere, dacă opreai în mod tacticos. Ce dorea Fûhrerul: să dovedească lumii că Wehrmachtul era mai tare decît armata romînă și poporul german mai mare decît cel romîn? Cine ignora că cei 72 și nu 80 de milioane de cetățeni ai Reichului erau exact de patru ori mai mulți decît acei ai Regatului, care în minus nu mobiliza decît 4% din ei, astfel încît avea de 12 ori mai puține divizii decît Wehrmachtul plus S.S.? Dacă la întoarcerea sa la București, R.R. l-ar aduce la putere pe Codrescu, care era nedorit, tenut și urît de mai bine de 3/4 din cei vre-o 18,5 milioane de romîni, n-ar spune o populație numeroasă cît aceea a Cehoslovaciei că M.S. a capitulat rușinos în fața unui dictat al Fûhrerului revoltîndu-se împotriva acestei imixțiuni și creînd abia atunci un val de ură contra Germaniei ce aici nu exista acum? Dacă partidul național-socialist și guvernul german urmăreau exacerbară spiritului de rezistență națională a Regatului, față de orice încercare de apropiere germano-romînă, în căutarea de pretexte pentru un viitor război de cucerire și cîntropire a Romîniei, atunci propunerea ultimului punct își păstra toată valoarea și s-ar solda indiscutabil cu efectul dorit de a-i împinge pe romîni la hotărîrea de a se spăra cu orice preț și risc. Dacă, în schimb, dl. Hitler vrea să cîștige prietenie, alianță și colaborarea poporului romîn, era exact ceea ce nu

trebuia întreprins: R.R. își cunoștea bine națiunea și știa precis cum trebuia să manevreze ca să-ntoarcă politica țării sale cu 180°, dar nu într-o zi ci într-un an, treptat și absolut pe nesimțite atât pentru ea cât și pentru aliații ei din 1916. Nu exista pentru moment nici o amenințare sovietică prin care să se poată justifica prezența unor forțe germane pe teritoriul român, care desltănteri în plină pace ar fi considerată pe bună dreptate atât ca o știrbire a suveranității Statului român, cât și ca o amenințare directă conjunctă româno-germană a U.S., act care în faza actuală a situației internaționale și a raporturilor de destindere româno-sovietice ar înfili reprobara opiniei publice române fiind contrar mentalității pașnice, tradițiilor istorice și axiomelor politice românești, iar pentru Reich n-ar constitui nici un avantaj, nici măcar acel al unei cheazășii de mai mare siguranță că regiunea noastră petroliferă n-ar fi ocupată de Soviete, deoarece armata română era în orice caz în stare să reziste cu lunile până la apropierea celei roșii de linia Nămolosa - Galați, așa că Wehrmachtul ar avea tot timpul pentru a ne veni în ajutor, dar în schimb ar prezenta pentru el merele dezavantaj de a-i desvălui în mod cu totul prematur intențiile efective de agresiune care astfel și-ar pierde tot efectul surprizei. (Acestea sînt mai mult sau mai puțin cuvintele rostite de Carol cu mare greutate, întrucît fusese întrerupt de nenumărate ori, încă de la preambulul replicii sale și pe care le-a reprodus la cîna trenului regal din seara aceea după trecerea graniței cehice, descriindu-le comensilor cele ce preced și ce urmează despre convorbirile sale de după separarea sa de suită). - Din relativ potolit ce fusese dela prînz și pînă la acest moment chiar și în decursul discuțiilor adeseori penibile pe subiectele citate mai înainte, cu toate că fusese contrazis și vădit contrariat de mai multe din eșirile M.S., spuse - dacă nu s-a lădat exagerînd față de acei cărora li le va reproduce însă totdeauna identic - fără prea multe menajamente pentru nevropatis oaspei, acesta a intrat subit într-un nou acces de minie mult mai violent decît acel de dimineață, preferînd și "vorbe insultătoare" (numai lui Mike i-a destăinuit mult mai tîrziu ce Adolf "împinsese insolente pînă a-l face, nu chiar direct dar printr-o perifrază clar inteligibilă, verjudeter Hochadelige - adică magnat jidovit") astfel încît Vodă s-a sculat și a spus lui Goering care-l flancase și după masă: "In solchen Umständen stelle ich jedwede

weitere Unterredung ein!" (In asemenea împrejurări încetez orice altă discuție!) Aceste interpretase cuvântul împrejurări dinadins "stricato senso" anume referitor la prezența prea multor persoane pe care monarhul nu ar fi vrut să le aibă ca spectatori la asemenea scene unilaterale pentru el și ca martori oculari ai eventualei sale capitulări, spunând: "Vir werden das Weitere unter uns abmachen" (Von aranje celelalte între noi) și propunând șefului evacuarea biroului de către asistența inutilă, la care Hitler a dispus retragerea membrilor guvernului rugându-l pe Hess să nu plece. Regele a protestat atunci și el vehement pentru întâia oară, refuzând să discute cu altcineva decât cu Führerul întrucât, dacă era vorba de tratative propriu zise și nu de un simplu schimb de vederi, el nu trata decât de la egal la egal fără participarea nimănui, iar dacă acesta ținea să fie asistat, atunci și el cerea aceeași asistență din suita sa și va vorbi pe românește urmând să fi tradus de către dl. de Mocsonyi, iar dl. Hitler să-și cheme interpretul pentru ca și românii să-nțeleagă ce spune, dar fiindcă venise cu numai 6 persoane, nelese pentru tratative între guverne, nici participanții germani să nu depășească acest număr. Membrii guvernului erau încă prezenți când Führerul, alb de furie, a început să țipe "că R.R. nu trebuia să uite că era pe teritoriul Reichului unde Adolf Hitler dicta", la care Vođa i-a răspuns că "atunci plece pe loc din Reich" și întorcându-se spre Goering l-a rugat să-i cheme suita pentru a-și lua concediul de la E.S. Gesticulând și țipând că "R.R. va pleca conform programului vizitei sale stabilit de Führer care refuze să mai vadă altcineva decât pe el, care nu va părăsi teritoriul Reichului fără să-și fi luat angajamentele cerute!". - Adolf a eşit urmat de Goering Hess și Goebbels pe ușa către apartamentul mușafirilor unde Carol își spălase mâinile înainte de prânz. În timpul lipsei lor Miniștrii de Război și cel al Economiei s-au apropiat de M.S. - pentru a-i exprima, jenați și stingaci, tot regretul lor pentru "peinlichen Vorfall" (penibilul incident) și speranța că lucrările se vor aranja imediat, pe când Himmler și Ribbentrop s-au ținut la distanță, vădit ostili și vorbind cu vocile scăzute între ei. După câteva minute, Goebbels și Hess au revenit, primul dînd să înțelege mușafirului regal f. călduros, respectos și afabil, că d-ns și Vice-Cancelarul îl convinseseră pe Führer - care era stîit de irascibil și nervos pentru că fusese f. dezamăgit în speranțele sale de a se putea înțelege cu M.S., întrucît ținea mai mult decât la orice altă alianță la cea cu România - a relu

discuția între patru ochi și rugându-l deci în numele acestuia să se lase condus de "Rudi" în apartamentul Cancelarului. În drum, de-a lungul coridoarelor, scării și camerelor trecute până la buclărul Evei Braun, aranjat vizibil de o mână de femeie al cărei parfum stăruia în aer, toată casa era ticsită de plantele S.S. ca acele din tren, neliniștind pe Vodă care era absolut fără gardă și rămăsese pe gânduri după ultimele cuvinte ale neprimitorului său oaspe. De la capul scării, burtoșul și jovialul Hermann îl releiase pe Rudi și surizător îl rugase pe S. să nu se supere de prezența lui la convorbire, care era în interesul M.S., întrucât d-sea nu împărtășe întocmai teza Fűhrerului și spera să contribuie la găsirea "des goldene Mittelwegs" (calea de mijloc surie). Carol i-a cerut să vină atunci și dl. de Mocsonyi, la care Goering l-a rugat să nu insiste fiindcă Adolf va prefera în cazul acesta să renunțe la prezența lui, ceea ce n-ar fi recomandabil, întrucât amândoi șefii de state aveau prea multă personalitate și de feluri prea diferite ca să se poată înțelege ușor fără un intermediar potolitor al celui reprezentând Statul mai mare, așa că R. a renunțat la Tonci. Era aproape de ore 17 când au pornit reluarea discuției, căci mai întâi li s-a servit "die Jusse" (ceaiul) în timpul căruia nu s-a vorbit politică și Fűrerul a făcut un efort considerabil pentru a fi mai amabil chiar decât la prinz spre a repara efectul dezastruos al insultelor sale. Dealtfel, și Carol s-a străduit a se face că nu era omul să se formalizeze pentru stit. De reținut este că Hitler i-a spus, pe un ton de profesor care glumește cu elevii săi în mod natural, că tot uitase că avea de a face cu un străin, întrucât pentru el un Hohenzollern rămănea Hohenzollern, oricât de mult ar fi trăit remușca pe meleaguri străine și s-ar strădui să-l facă pe "Wallechen", iar un bărbat german nu se sinchisea de puțină răfuială, la care Vodă îi răspunse, tot de manieră reconciliantă, că de aceea mulți intelectuali români și dintre foștii săi discipoli (referindu-se la Iorga, însă fără a-l numi) cereau schimbarea numelui Casei Domnitoare, dar că nu se gândea s-o facă pentru a nu contraveni voinței fondatorului dinastiei. Cît despre răfuia, avusese și avea destule în viața sa ca să nu-i pese de "puțină gălăgie" și știa că Adolf Hitler se afluase toată viața sa în acelaș caz, făcînd aluzii la faptul că citise (ceea ce era adevărat) de multe ori "Mein Kampf". Se vede că acesta s-a prevalat de acele mărturisiri pentru a-și menține integral teza, cu toate încercările - poate fictive în sensul de

a fi fost aranjate între ei ale lui Herman de a-l îmbuna și determina a fi mai conciliant și înțelegător a punctului de vedere al interlocutorului, întemeiat pe realitățile țării lui ce era în măsură a le cunoaște și aprecia mai bine. Pomenirea cărții sale îi dăduse prilejul să evidențieze de unde plecase ca să ajungă unde se afla, cu clasica și cunoscuta urmare că nu putea da îndărăt și trecînd de aci la placa răsuțată, deja atunci în '38, a misticei sale chemări de a salva germanismul și lumea civilizată de "Untergang des Abendlandes" (timpita carte a învățătorului semi-doct de școală primară, Oswald Spengler), continuînd firește prin a demonstra drept consecință că germanul din Karl Hohenzollern - Sigmaringen von Rumänien trebuia să iese la iveală și să-și domine pornirile izvorîte din influențe nefaste. Ca neamț adevărat ce era totuși "heimatlos cehoslovacă" a lui Hindenberg, Schickelgruber nu s-a putut abține a face gafa gafelor de a o pomeni și pe "Madam Lupesco", spunînd că "ein Mann, der einen Weibe hörig wird, ist rettungslos verloren" (un bărbat, căzut în mreșele unei femei, este pierdut fără putință de scăpare). că-i putea trimite lunar o duzină de fete mai frumoase decît Leni Reifenthal (pe care i-o trimise tot el în '36 și fusese omologată fără urmări) și că nu se putea să nu găsească, în patria femeilor noastre și fișnețe, o ariană demnă de a lua locul judoavcei care era pricina neînțelegerilor cu Codreanu și nici care alta, nu numai el, A.H. și Germania, ci toată Europa știînd precis că tot poporul român gîndea deopotrivă cu Căpitanul și în această privință și în multe altele din care problema evreiască nu era decît una, dar suficient de importantă din moment ce risca să ducă la o tensiune în relațiile germano-române, care se va solda cu o catastrofă pentru R.R. și țara sa dacă nu va voi să asculte de "raison" (în sensul german: nu rațiune, ci povăț ce trebuie urmată obligatoriu). Hotărît a înghiți toate insultele Făhrerului fără a riposta de așa manieră încît să ajungă la ruptura totală - nu a relațiilor diplomatice româno-germane, dar între capetele celor două State - înainte de a fi părăsit teritoriul Reichului, intrucît I.S. îl prevenise de mult iar Moruzov îi speria cuasi permanent cu spectrul suprimării sale de către Gestapou, Carol nu reacționase față de aceste inadmisibile insolente, din partea oricărui și cu stîit mai mult din aceea a unui străin, decît în limitele demnității unui bărbat care nu putea permite altuia să-i critice iubita și să-i dicteze cu cine putea și cu cine nu avea dreptul să se culce, replicîndu-i că nu permitea nimănui să se amestece în viața sa particulară și mai ales cea intimă; că nu-i era cîtuși de puțin "hörig"

(prins de sex) deoarece nu ducea lipsă de aventuri, având sute
ce nu-l împiedicau s-o iubească numai pe femeia pentru care-și
rișcase tronul și suferise persecuția anilor de exil; că ea n-a-
ves nici un fel de influență politică asupra sa și nu se amesteca
deloc în treburile publice; că zvonurile contrare acestei reali-
tăți erau lansate numai de dușmanii săi, exact cum acei ai E.S.
și regimului nazist inventaseră pe rînd că Führerul poporului
german era homosexual pasiv și masochist, mîncător de blănuri și
covoare hermaphrodit, onanist pervers și sadic; dar că el - Carol
- știa că toate acestea erau minciuni și că din numeroasele lui
aventuri galante se alesese cu una ce părea durabilă, cu Fräulein
Eva Braun, ce nimeni în Reich nu-nărăsnea să i-o critice și re-
proșeze deși moralistii ar fi putut f.bine să-l acuze de a da
pildă concubinajului în locul matrimonialului cu o persoană de
rangul lui din care nu ducea lipsă clase conducătoare a unui po-
por de șaptezeci de milioane și că nu i-ar fi venit în minte să-
și bage nasul în secretele lui de alcov și să-i propună înlocui-
rea d-rei Braun cu o duzină de romînce lunare mult mai atrăgă-
toare decît ea., fiindcă l-ar influența politicește învrăjbind re-
lațiile Reichului cu Romînia. Hitler se făcuse roșu de ciudă că
interlocutorul său nu accepta să se plaseze decît pe un picior de
absolută egalitate cu el (care avea pe seane pretenția de a fi
superiorul celorlalte capete de state), și-i răspunse vexat că
Eva Braun era germancă pe cînd Hellené Lupesco nu era romîncă;
doctrina și programul partidului național-socialist fusese ela-
borate și anunțate lumii întregi cu zece ani înainte ca d-asa s-o
fi întîlnit pe dumnea-ei; că nimeni în Reich, nici măcar A.H., nu
le putea schimba după bunul său plac și că, dacă nu-i era criti-
cată-n Germania legătura, aceasta se datoră tocmai faptului că-
ntîlnise aprobarea opiniei publice fiindcă era în spiritul par-
tidului și conform vederilor și intereselor germane; el nu se
legea de aspectul convențional și de latura creștină, care-l inte-
resau prea puțin ca și pe imensa majoritate a tineretului german
care repudia ipocrizia moralei propovăduite de multiplele biseri-
ci creștine, noua religie a germanismului și a lumii întregi cu
timpul neputînd seama cu dogmele absurde, depășite, negative și
demoralizante ale ultimului profet iudeu și ale tuturor urmașilor
lui, care nici măcar n-a spus vre-o dată "Alles was diese ihn
zugeeignet haben" - o manieră intraductibilă suzantă de a spune
"tot ce acestia i-au atribuit" și pe care stît Vodă cînt și Tonci
su repetat-o des, de unie a fost cunoscută și s-a răspîndit rapid

Dar nu problema Lupeștii avea să producă ultima, cea mai violentă dar și cea mai scurtă scenă penibilă din acea singură, stranie zi atît de grea în consecințe de așa zisă treia vizită regală ce semăna prea puțin cu acest epitet și cu celelalte două splendide primiri ale primului reprezentat al României: ci o lovitură la care Vodă nu se așteptase de fel și pe care totuși a știut s-o pareze cu mai mult curaj decît avusese vre-odată și avea să aibă în tot restul vieții sale. Dintr-un sertar al unui mic birou baroc bavarez pe care Vodă-l socotise a fi acel al Evei Adolf a scos o mspă și din ea două foi cu plicuri, toate scrise la mașină, pe care le-a înmînat musafirului rugîndu-l a le citi. Le-a citit rapid: erau un schimb de scrisori Adolf-Carol, cea a lui Hitler fiind deja iscălită iar cealaltă urmînd, cum amîndoi oaspeții le-au rugat imediat, a fi semnată de Carol înainte de plecare. În scrisoarea sa, Fûhrerul garanta Romînia contra oricărei agresiuni cu condiția sdeziunii la Pactul Anti-Komintern și cel germano-italian și încheierii unui germano-romîn de alianță totală politică, militară, economică și "culturală" pe 25 de ani. Prin scrisoarea cealaltă, Carol se angaja în numele Regatului romîn a adera la cele două pacte și a încheia cel de al treilea cu Germania denunțînd simultan toate angajamentele anterioare ale Romîniei și părăsind S.N. Textele erau f.laconice și fistiche: ca formă dar evident clare ca fond, astfel încît excludeau interpretări permițînd menținerea garanțiilor celorlalte Mari Puteri. Regele a spus pe loc că nu semna fiindcă iscălitura sa n-avea nici o valoare în situația constituțională a Romîniei, amintîndu-le interlocutorilor săi cazul identic al schimbului de scrisori între Carol I și Wilhelm al II-lea. Pricepuse perfect din toate discuțiile zilei că Fûhrerul îi cerea să se pronunțe de pe acum pentru sau contra alianței totale cu tabera Reichului și refuza categoric să se mulțumească numai cu o alianță economică totală, perfect compatibilă cu menținerea pro forma a vechilor garanții și tratate, nici cu acea formulă de neutralitate ce i-a fost propusă drept stadiu intermediar. Hotărîrea era una crucială pentru viitorul poporului romîn și nu putea fi lustră decît după consultarea lui. Nu mai ținea să repete ceea ce arătase îndeajuns în convorbirile după amiezii și tot ce putea adăuga acum era că personă rămîne convins de justetea proverbului "eile mit Weile" (graba strică treaba), ceea ce nu-l va împiedica ca să facă ce-i va sta în putință pentru a precipita trecerea Romîniei în tabera Reichu-

lui, intrucît pus în fața alternativei de a alege între alianța totală cu acesta și cea chiar numai parțială cu URSS, el nu avea nici o ezitare, drept care îl și debarcase atît de prompt pe Titulescu neputînd admite trecerea trupelor sovietice nici măcar periferică peste teritoriul român întru apărarea Cehoslovaciei în aplicarea art.16 al Pactului S.N.A. a urmat o dispută atît de violentă încît Hitler l-a amenințat personal pe Carol cu "Vernichtung (anihilarea) în cazul cînd va încerca să se substragă cererilor sale, dar deși acesta se simțea sleit de ceașcă cu "rom" din care băuse doar o ceașcă, el a refuzat să semneze scrisoarea și a rămas pe poziția promisiunii verbale de a se purta garant de aplicarea lor pînă la sfîrșitul anului, propunînd totodată ca o delegație de economiști și industriași germani să sosească cît mai neîntîrziat la București pentru încheierea prealabilă urgentă a unui tratat economic și de comerț care să satisfacă pe deplin latura principală a problemei relațiilor romîno-germane în presjma și așteptarea rezolvării celorlalte în spiritul dacă nu chiar în forma preconizată de guvernul Reichului. Vorbeau în picioare, cu Goering între ei, după ce acesta împiedicase de cîteva ori ba pe unul ba pe celălalt să se retragă fără a se saluta și cînd a ple-dat insistent "acceptarea cuvîntului de onoare regal drept chează-șie echivalentă cu semnătura scrisorii pe care și așa, dacă vroia s-o repudieze ajungînd în țară, putea s-o face pretextînd că o dă-duse sub imperiul unor presiuni nesuportabile", Führerul i-a dat M.S.mîna spunînd: "nun sei's auch so - ich nehme an und hoffe nur dass Sie Ihre Halsstarrigkeit nicht bitter zu bereuen haben werden!" (Acum fie și așa - accept și sper doar că nu veți avea de regretat amarnic încăpățînarea dvs.) și întorcîndu-i spatele ca să iese pe ușa prin care intrase în budoar, s-a oprit în pragul ei și a mai adăugat: "Goering wird Ihnen bis s n die Reichs-grenze mit beiden Briefen Geleit geben; vielleicht Überlegen Sie sich's noch bis dahin und unterzeichnen - ich rate es Ihnen Sehr" (G.vă va însoți cu ambele scrisori pînă la granița Reichului; poate că pînă atunci vă veți răzgîndi și semna - vă sfătuiesc mult ca s-o faceți! ") A fost în jurul orei șase cînd au plecat de la Obersalzberg în acelaș lanț de 12 mașini care acum au circulat ca melcii într-o tăcere și liniște de convoi funebru, astfel încît au ajuns la Berchtesgaden în amurg iar trenul a pornit către Mün-chen abia la 7,30 după salutări dedespărțire absolut glaciale din partea membrilor guvernului și comandanților armatelor Reichului

stăt față de Vodă cât și de însoțitorii lui. Până acolo, Goering a rămas, la cererea sa expresă, singur cu R. în salonul vagonului regal, încercând încă să-l determine să nu-l facă Führerului afrontul respingerii scrisorii lui, dar în zadar, cu toate că Vodă a fost impresionat de încetinesa cu care trenul avansa către epirele din Reich, precum și de numărul exagerat de gărzi S.S. și ofițeri ce se suiseră în el la Berchtesgaden sub pretextul însoțirii Vice-Cancelarului. Acesta n-a mai fost nici el stăt de amabil ca până atunci, pe semne că să nu-și rateze misiunea de a reveni la vila Evei cu iscălitura regală pe scrisoarea redactată de Auswärtigen Amt. Carol a găsit de cuvință să-l invite la vînătorile regale mari de după A.N. cînd spunea că va fi desigur încheiată alianța romîno-germană și a uzat de tot farmecul său libidinos pentru să-l îmbuna pe singurul "nazi" mai tolerabil cu care avusese să trateze în acea zi istorică ce era nerăbdător să-o vadă trecută fără vre-o altă mai mare surpriză neplăcută, argumentînd între altele și cu teoria, de factură teutonică și devenită o practică scumpă tuturor guvernanților Germaniei, că "zdrăncele de hîrtie" (Papierfetzen cum calificase deja Bismark tratatele) și semnăturile apuse pe ele n-aveau nici o valoare pentru cei ce nu intenționau să le respecte și că faptele vor dovedi că nu fuseseră nevoie să semneze o scrisoare pe care nici nu o redactase și ar fi stilizat-o astfel, deoarece un schimb de scrisori stăt de important presupunea cel puțin o înțelegere prealabilă asupra lor, în condițiuni egale pentru semnatori din care unul, dînsul, nici nu putea referi despre angajamentul ce-l comporta cu guvernul său și ceilalți factori politici ai Regatului, îndrituiți măcar să-și exprime părerea despre fondul acestuia. În consecință, după acest colocviu de aproape două ceasuri, devenit mai cordial către sfîrșitul lui mulțumită gustărilor romînești și multor pahare de "King's Ransome" înghițite de ambii mastodonți, cel german n-a mai găsit necesar să-mpingă "politețea" pînă în să-l însoțească pe cel român chiar pînă la poalele deslurilor scorbite de linia fortificațiilor cehe, ci a coborît la München unde Crutzesco, în fruntea Legației noastre berlineze, a putut însfîrșit să ia contact cu acel pe care-l reprezenta de o manieră din ce în ce mai nesatisfăcătoare pentru tiranul Europei și a fost poftit singur în tren pentru a lua locul Mareșalului Aerului chiolanșiu, spre să-l însoțească pe stăpînul său pînă la mult amenințatul viitorul "Sudeten-gau" și a cunoaște de la dînsul rezultatul politic al vizitei dra-

matice, în timp ce înlocuitul se va grăbi pe un tempo alerge celerate să facă drumul întors spre a încasa o zdravănă bruștu-luială de la mai marele său. Radu nu a fost însă informat de Vodă despre smănuntele penibile și jicnitoare ale întrevederii ce l-ar fi putut clătina în fermitatea rezistenței sale față de obrăznicul neguțător de șampanie și scoliții lui de la Wil-helmestrase, ci doar despre fondul cererilor hitleriste și re-fuzul ce-l întâmpinaseră, fără recunoașterea promisiunii date, sub intolerabila presiune de care musafirul regal fusese obiec-tul, decât în privința acceptării unei mai pronunțate înfec-dări sistemului economiei autarhice al Reichului. Un smănunt ce merită relevat e faptul că membrii L.R.fuseseră dezinformați de autoritățile germane despre itinerariul modificat al trenu-lui regal, întimați să-l aștepte la München și să nu se deplase la Berchtesgaden, cu scopul vădit de să-l lipsi pe regalul musa-fir de asistența singurului element politic care l-ar fi putut fi de folos în desbaterile de la Oberzalzburg. Radu era pe dea-supra stit de ultragiut de ceea ce afla acum în afară de restul experiențelor sale berlineze și de revoltat de felul cum se-n-fățișa deodată brutal și fără nici un scrupul aplicarea axiome-lor și metodelor politicii forței abuzive a Reichului nazist, precipitând conflagrația europeană și mondială în mod inexora-bil, încât a contribuit mult la încurajarea M.S. de a rezista mai departe neclintit de pozițiile alianțelor noastre tradițio-nale, acceptând numai minimul de concesii economice compatibile cu nestîrnarea noastră economică de Reich, nevoile spărării militare împotriva acestuia și interesele efective ale balanței noastre comerciale, Anglia și Franța trebuind imediat sesizate de necesitatea urgentă a sporirii substanțiale a importurilor lor din România cu prețul unor sacrificii financiare din partea lor, pentru a ne permite să eludăm acapararea pieții românești de către Germania.-

De la München și pînă la frontiera cehoslovacă, trenul a parcurs distanțe mult mai mare decât ceea ce s-a de-las Bercht-esgaden într-un timp mai scurt, inferior chiar celui al expres-riilor internaționale, Crutzescu coborînd la 11,20 la punctul de frontieră în dreptul Frantiscove Laznei (Franzensbad). Ce și cu două luni în urmă, cînd la sfîrșitul călătoriei mele anuale în țară, trecînd la dus prin toată Austria și Ungaria cu mașina iar, după șederile de rigoare la Bulci, București și Valeni, la întors pe șoseaua strategică pe care Carol se obligase -

în pofide bărbii lipite Führerului - a o repara, construind toate podurile și podețele pentru trecerea blindatelor grele sovietice pentru 50 t. care erau tocmai în plin lucru drept care trebuise să o ocolesc parțial rupându-mi arcuri, apoi prin toată Cehoslovacia, fiind arestați câteva ceasuri dar eliberați și poștiți dimpotrivă a vizita interiorul fortificațiilor ei, după o simplă convorbire telefonică cu prietenul meu Ministrul Heidrich, Dir. Pol. al Ext. de la Praga, fiindcă fotografiasem vederi fără să știu că mă aflam chiar pe linia cehă și o lăsasem pe Bielle în grija doctorului Pahoretzky ("regele Franzensbadului" care era medicul d-nei Benes recomandat în 1934 lui Bielle de domnia ei și urât de neați, sinucidându-se la intrarea trupelor germane) pentru cure ei anuală, granița sudeto-bavareză era în stare de război de partea cehă iar în cea germană ostensibil moartă, negăsind atunci decât la vre-o cincizeci de Km. mai în interiorul Bavariei trupe minunate camuflate numai în păduri. Cu toate că erau orele 11,30 trecute când trenul regal a intrat în Cheb (Eger) - Carol ușurat când trecuse de pichetul graniței și spunând lui Tonici ștergându-și fruntea de sudoare: "Abia acum putez respira liberi și minca: să știți că am scăpat de cea mai mare primejdie de a fi suprimați printr-un accident de tren" - a fost salutat acolo de o importantă delegație civilă și militară în numele guvernului cehoslovac. Intr-adevăr, Vodă nu putuse minca și amînase cina regală pînă la intrarea pe teritoriul Boemiei, când s-au așezat la două mese unde s-a încins un chef pînă la 4: una cu M.S., Urdărescu, Tonci și Flondor, iar cealaltă a S.C.M. cu cei trei A.R. - Carol le-a povestit din păr în fir toate discuțiile necunoscute lor, iar ei apoi tot ce vorbiseră fiecare în parte cu oaspeții, constatîndu-se în general că aceștia reacționaseră brusc pe la orele 17 când se produsese spargerea consiliului din birou și se aflase că Adolf se retrăsese singur în apartamentul său furios de eșecul planurilor sale. Toți avuseseră de asemenea aceeași impresie că se puteau aștepta la orice acte de violență incompatibile cu imunitatea unor musafiri oficiali ca și a unei delegații la negocieri internaționale astfel cum cel puțin R.R. fusese considerat de Führer și guvernul său și încercaseră sentimentul pericolului pentru securitatea lor pînă la egirea trenului de pe teritoriul german. Apoi au început concluziile, Vodă revenindu-și rapid în fire și sub efectul unui exces de consumații alcoolice, care-l dăduseră

gata pe renumitul bețiv de Flondor (suferind deja de mult de "delirium tremens" din cauza alcoolismului să inveterat) așa că a cerut voia să se retragă cu mult înainte de sfârșitul sindrofiei, atunci când R. i-a poftit numai pe Urdărescu, Tonci Ilasievici și Flondor a o continua în salonașul vagonului său, apoi influenței lui Ernest care i-a sugerat un răspuns drastic de care să-și amintească prepotentul Führer și să dovedească limpede tuturor aliaților noștri că se puteau bizui pe noi și rezista cu aceeași înverșunare cererilor lui tablind pe ajutorul necondiționat al regimului de dictatură regală română și înfine reacției firește de minie și dorinței de răzbunare pentru toate umilințele suferite la Obersalzberg, a hotărât în chiar noaptea aceea să-i "cosească dușmanului buruienile coloanei lui a cincea din România de sub picioarele pentru a-l învăța să numai-ncerce să-și bage nasul în treburile interne românești". Proiectul său era f.simplu și întemeiat pe următoarele argumente: 1). intervenția drastică a Führerului pentru grațierea, eliberarea și aducerea la putere a legionarilor dovedea limpede că aceștia erau instrumentul politicii sale în România, deci trădători de neam; 2). graba cu care căuta să determine pe români să-și trăda aliații și a trece în tabera dușmanilor acestora proba intenția sa de să-i lichida pe cehi în cel mai scurt timp; 3). la Paris și la Londra se angajase ferm să-i secunda pe aceștia în caz de agresiune care ar declanșa războiul european și prin urmare trebuia să averse tot interesul a demonstra printr-o faptă răsunătoare preventivă - mai utilă decât defensivă ulterioară - poziția neșovăitoare pe care era hotărât să se mențină; 4). chiar dacă, din slăbiciunea Aliaților, s-ar ajunge la capitularea și neutralizarea Cehoslovaciei, aducându-ne în graniță directă cu Reichul, în urma cărui fapt România ar fi silită să-și schimbe atitudinea, pe de o parte, aceștia nu se vor putea prevala nici odată la victoria lor finală de trădarea României pentru să-i retrage garanțiile și să o abandoneze Sovietelor, din moment ce ea-și va fi dovedit fidelitatea față de politica securității colective pe care din contră ei o vor fi trădat-o singuri obligând-o să se readapte nouilor împrejurări iar, pe de altă parte, în acestea, Hitler va fi lipsit de slugile lui supuse legionare prin suprimarea conducerii lor și obligat să accepte colaborarea cu Coroana în condiții de respectare a suveranității ei dacă nu vroia să riște pierderea petrolului ce putea fi distrus valabil pentru

a creia o serioasă pană de benzină mașinei de război germane ce nu dispunea de rezerve suficiente pentru a putea declanșa războiul mondial fără a se fi asigurat de producția noastră petroliferă: 5). oricât de condamnabil ar putea apare un act de violență brutal și samsvolnic, el era perfect justificat de abuzurile de putere mai însemnate și amenințătoare pentru existența lumii democratice ce le săvârșise și se pregătea să continue Reichul hitlerist, așa că devenea moral întru salvarea securității popoarelor amenințate de cutropirea acestuia, drept faptă eminentă conservatoare a păcii și comandament imperativ al ceasului în care se juca soarta poporului român și a tuturor națiunilor iubitoare de pace și de libertate lor și, în al 6-lea și ultimul rând, decapitarea fascismului românesc de conducerea lui în solda străinătății nu suferea puțința unei amânări dacă nu vroiam să expunem țara într-un viitor apropiat unui război civil de felul celui din Spania, dar în care Coroana și toate elementele conservatoare ale suprastructurii românești s-ar afla nevoite a se alia cu extrema stângă, recte sovietici, ceea ce ar deschide consecințe imprevizibile pentru menținerea independenței noastre naționale oricum s-ar solda această luptă ce trebuia deci evitată cu orice preț. - Urdăreanu era singurul dintre cei trei auditori ai acestei declarații care să fi înțeles toată întinderea măsurii la care declarantul se referea implicit dar nelămurit, spunând că ea trebuia luată înainte de intrarea pe teritoriul țării, întrucât în lipsa M.S. din țară prerogativele regale și toată răspunderea Coroanei cădeau în sarcina guvernului. Regele îl trimise atunci pe Iliasievici să se asigure de puțința comunicațiilor cu CALINESCU directe din tren, iar la plecarea lui, ERNEST observă că nu era necesar ca ILASIEVICI să fie pus la curent cu textul "telegramei" ce urma să se dea, spunând și că aceasta nu trebuia adresată lui ARMAND ci lui GAVRILA care știe ce trebuia să facă. Tonci, înțelegând abia atunci că era vorba de o acțiune premeditată contra conducerii legionarilor, a cerut M.S. lămurirea măsurii la care aluzionase întrucât nu-i venea să creadă că Vođa ar preconiza una total ilegală, nescoperită nici de cea mai elementară prevedere legală, la care URDAREANU a spus M.S. grăbit, înainte ca acesta să fi putut răspunde: "Sire, à bon entendeur salut!" (ceea ce ar echivala cu cine are urechi să audă), prevenindu-l

pe seane pe stăpîn că nu era cazul să-l lămurească pe Tonci asupra detaliilor măsurii ce erau absolut secrete, din moment ce se dovedea a fi în dezacord cu ea. Totuși, Carol - azi deslănțuit în ura sa contra nazistilor și scoliților lor din țară pe care Hitler îi ceruse imperios a fi aduși la guvernarea ei, stipulînd explicit că nu avea încredere decît în prietenii săi romîni în cap cu Căpitanul lor și fiind pe deasupra într-o stare de ebrietate înaintată, cu ochii sticloși și limba grea nestăpînită - i-a răspuns: "Ai asistat la scena din salon; cele din birou și budoar au fost cu mult mai violente și lămuritoare a soartei noastre dacă nu accept să mă conformez dictatului de a mă supune integral scopurilor politice ale acestor criminali. Ești de acord că nu le pot accepta, căci dacă l-ași aduce pe Codreanu la putere, viața tuturor celor care n-ar asculta de ordinele Führerului aplicate de acesta și chiar a celor numai suspectați de opoziție ar fi periclitată grav și permanent. Dacă Franco nu s-a sinchisit să-mpuște un milion de adversari suprimînd și pe protestanții spanioli bănuți de simpatii pentru regimul madrilesn, iar Mussolini a exterminat zeci de mii de adversari implacabili și decimează sute de mii în tabere de muncă și cu construcția drumurilor în Abisinia, în timp ce Hitler gazează sistematic oameni care n-au nici o altă vină decît a se fi născut evrei iar pe dușmanii săi politici îi torturează pînă la nebunie la care I.S. știe că a ajuns bietul Schuschnigg ascultînd ziua și noaptea ultimul său discurs amplificat asurzitor, amenințîndu-mă acum pe mine cu o soartă mai teribilă dacă îndrăznesc să-i contrazic cucerirea Romîniei, săi trebui să fiu nebun ca el să mai port mănuși "glaces" (albi lucioși) cu slugile lui din țară, care ar suprima pe toți acei ce nu le-au cîntat în strună pînă la victoria lor și te au și pe d-ta pe listă. La ora aceasta nu ne mai este îngăduit a șovăi și a ne incurca cu considerente formaliste: Viața națiunii e în joc și poate să salveze astfel și situația altora amînînd declanșarea războiului cu-a ea care contesează mult pentru reînarmarea Aliștilor". Ar fi desigur spus mai multe dacă Ilasievici nu se -ntorcea cu știrea că serviciul radiografic era în legătură cu Bănescu și putea oricînd comunica depeșe din tren. Vodă i-a mulțumit și l-a cheamă pe Ernest după el în compartimentul său de unde n-a mai spărut apoi decît Urdăreanu ^{/după} viz-o 3/4 de ceas, în timpul cărora Tonci rămăsese cu generalul în salon

crezînd că M.S. se va întoarce, discutînd gravitatea celor aflate  i ajungînd sîndoi la concluzia că S. trebuia oprit   lua o decizie pripită. In consecin , Tonci văzînd că Urdăreanu înmînase lui Ilasievici o telegramă, cifrată cu ordinul de   o expedie numai decît, îl rugă pe general să mai a tepte o clipă cerînd lui Ernest să-i spună R. că dorea să-i vorbească nespărat. Ernest i-  răspuns să-ncerce singur  -l trezi, căci se culcase   dormea deja probabil   ceruse   nu fi trezit decît la orele 11, iar dacă ceace vroia să-i spună se referea la textul telegramei, putea renun  la intervenție deoarece nu avea nici o legătură cu problema discutată, ci cu măsurile de siguran , generale ce trebuiau luate de cu sosirea M.S., considerînd tensiunea sporită   reporturilor rom no-germane în urma neîn legerii totale între R.   F. cu care  -a soldat întrevederelor din ajun. Tonci nu era cu totul lini tit de afirma ie, at t fiindcă-l  tia pe Urdăreanu un mincinos   jumătate, cit  i pentru că zărise antetul telegramei adresate nu Primului Ministru că lui Marinescu,    că i  -a părut neverosimil explica ia cam trasă de păr   cusută cu     lb . De aceea i-  mai spus: "Vezi să nu mă induci în eroare, fiindcă afacerea e mult prea gravă pentru   putea fi bagatelizat : hot r ri de o importan   istorică ce pot schimba tot cursul evenimentelor   soarta na iunii nu se iau la un chef  i în stare de supraexcita ie  i obsesi  după o zi ce ce   azi!" Dar Ernest i-  replicat: "A i înt rziat: ziua primei  i ultimei vizite la dl. Hitler   trecut de cinci ore; dar vede i-vă de treabă  i culca i-vă lini tit: vă asigur că nu e cazul să vă alarma i."

Ilasievici   plecat cu depe a la vagonul Siguranței  i al "Po tei Palatului"  i p n  la întoarcerea sa Urdăreanu   mai cerut o sticlă de Pol Roger 1928  i icre  i cum i se făcuse foame  i lui Tonci,   mai stat să m n nce p n  la sosirea generalului anun înd că   fost recep ionat   i repetată corect. Atunci Urdăreanu  -  uitat la ceas  i   spus: "Sper că vor avea timpul să ia măsurile înainte de trecerea graniței, deoarece sosim la 8  i 15 la Halmei". Tonci ceruse lui Gheorghe Neaga (cameristul său care-l înso ise  i în această călătorie) să-l trezească tot la 11, fiindcă d-lui se-mbr ca mai repede decît Vodă  i avea tot timpul să fie gata  -l aștepta în vagonul-s l  înainte de   putea fi eventual chemat la el  i Neaga l-  trezit cu marea veste aflată deja de tot personalul trenului de la agenții Siguranței care o recep ionaser  la emisiunea

Radio-București de la ora 10. S-a dus în pijamale la Urdărescu și i-a făcut o scenă dintre cele mai violente cît avusese cu această lichea, făcîndu-l mincinos și iresponsabil și încasînd la rîndul său acuzația mai gravă de a fi încă și acum după tot ce se întîplase la Obersalzberg un incurabil germanofil și simpatizant legionar. La 12 fixe a fost chemat de Vodă-n salonaș și în prezența lui Urdărescu acesta i-a spus: "Să știi că te înșeli complet: uitete la textul în clar și la cel cifrat, îl poți decifra dată te amuză". Textul în clar corespundea în adevăr cu cele spuse de Urdărescu dar Tonci a rămas convins că nu era acel trimis. Carol, văzînd că nu-l convinsese, i-a adăugat: "Ai să te convingi cînd ți-o vor spune Armand și Gavrilă; nu pot să zic că-i aprob pentru manieră, dar recunosc că-i înțeleg de a fi acționat în lipsa mea, scutindu-mă de a căuta o formulă mai puțin compromițătoare pentru prestigiul guvernului regal". Tonci a răspuns numai: "Sire, les grands exprime se recontrent, mais cet fois-ci pour faire une bourde qui coûtera cher!" (Sensul fiind: întîmplător Călinescu și Marinescu au avut accesul ideii geniale pe care o avusese M.A. în ajun, dar de această dată pentru a face o boboasă ce va costa scump!) Carol i-a răspuns numai: "Je ne suis pas du même avis et vous allez voir que j'ai raison" (Nu sînt de aceeași părere și veți vedea că am dreptate). Lui Ilasievici i s-a repetat figura cu textul în clar al depeșei, dar și adăusul că însuși faptul că plecase o telegramă din tren nu trebuia știut. Lui Tonci n-a găsit necesar să-i ceară păstrarea acestui secret, pe care S.C.M.-ul nu-l comunicase A.R., iar depeșa fusese expediată de S.S.I., însă în curînd toți Bucureștii au aflat de faptul că plecase din trenul regal o telegramă către Marinescu, probabil din indiscreția voită a acestuia dornic de a se acoperi, întrucît Călinescu a pretins față de intimei săi a nu fi știut nimic, afacerea fiind o combinație de a

lui Urdărescu cu Marinescu. La prînzul trenului, nu s-a vorbit de eveniment, cîcă din cauza servitorilor, dar la Brașov - trenul trebuind să oprească pentru locomotiva suplimentară de urcuș spre Predeal - au fost cumpărate zisurile și natural comentate de toți. Înainte de sosire la Sinaia, Carol i-a spus lui Tonci pe un ton amical, dar autoritar, că-l ruga să-și țină părerile despre eveniment pentru dînsul, în special față de Marele Voevod și de tatăl meu cînd va sosi de la Paris, fiindcă știa cît de intimi prieteni erau și că bătrînul meu ținea mult la opiniile colegului său mai tînăr. Tonci a răspuns: "Dorințele

M.S. sînt ordine pentru mine" - și din această cauză n-a vorbit nici lui Gios nici mie despre acestea, decît după plecare ex. Suveranului, dar mie personal nici atunci cu toate aceste amănunte, ce le-am restabilit abia după moartea lui cu bătrînul meu și înainte de aceasta cu Mike la Bulci în iunie 43, tatăl său i-a pus scelaș cioc în 38; mult mai tîrziu, prin 40 după pierderea provinciilor răsăritene și în presajma Diktatului de la Viena, i-a dat însă să înțeleagă că va trebui să plece din țară în cazul necesității de a-i aduce pe legionari la putere, fiindcă aceștia nu-i puteau ierta nici odată a fi fost "autorul moral" al executării lui Codrescu și al celorlalți 17 "martiri de la Jilava". Mike aflase între timp, de mult (cred că prin Tomescu) despre expedierea unei telegrame din trenul regal în noptea fatidică de după vizita și mai fatală de la Obersalzberg și cum îl frămînta incertitudinea de a ști dacă, da sau ba, tatăl său era criminalul său totuși Gavrilă Marinescu lucrase pe cont propriu în interesul stăpînului său venerat, l-a tot bîzîit pe Tonci și pe Gios pentru a cunoaște adevărul, dar ei i l-au scuns constant din f. valabile motive de a nu-l monta și mai mult împotriva părintelui său pentru care începuse să aibă din ce în ce mai mare dispreț, așa că atunci cînd a venit vorba la Bulci despre ajutorul neprecupețit ce ni-l dăduseră legionarii cu prilejul crizei monarhice abia trecute, stît el și R.M. su vrut să știe ce cunoșteam eu din destăinuirile părintești. Tot în epoca aceea la Bulci și "à propos" de păcatele mari și mai mici ale tatălui său, Mike mi-a destăinuit că acesta avusese obiceiul să iese din cînd în cînd singur sau cu Urdăreanu, fie pe jos, fie cu mașina în doi, el conducînd-o atunci excepțional ceea ce făcea astfel f. rar fiindcă era prea shtiat să se uite după lume, în special feminină, ca să se poată concentra asupra volanului, cu scopul de a "vîna curve de cea mai joasă categorie pe care le aducea nu la C.N. ci în "garsoniera" de lîngă biroul său de lucru de la palat și le regula în "partuză" cu tîmbălău și în chipul unei orgii. Cum acestea se alegeau cu daruri bănești excepționale - căci Carol nu era deloc zgîrcit și-i plăcea să se vorbească-n lumea curvelor de generozitatea sa - ele răspîndiseră zvonul acestor regale vîntori urbane printre colegele lor, cu rezultatul că palatul era înconjurat toată ziua și seam de toate peripateticienele care sperau fiecare să poată avea și ele odată norocul a fi răpite astfel de gorganul regal. Marele Voevod aflase despre aceste sporadice orgii, ca și despre altele mai selecte și complexe, cu actrițe, Miss România X și Y, Anny

Ondra, Leni Riefenthal, etc.... și, în putoarea sa atunci încă feciorelnică, fusese f - impresionat, degustat și scandalizat de moravurile părintești, înclinând prin urmare a se-ndepărta din ce în ce sufletește de "Daddy" în favoarea lui "Mummy" (cum o numea pe maică-sa de mic copil), ceea ce nu scăpase observației acestuia. Când Vodă a judecat, încă prin 38/39, că fiu era destul de dezvoltat ca să-și pornescă viața sexuală normală și a nu cumva prinde obiceiul masturbației pe care știa că o practica nițel ca toți băieții sănătoși de pe suprafața globului, chiar, și mai ales acei ce jură pe toate crucile sfinte a nu se fi stins în somn de cel de al cincilea lor membru, cel jucăuș, el și Duduș au început să-i organizeze acele celebre ceaiuri și seerate "dansante" de la palat spre a-i deschide pofta, deoarece M.V. decretase împreună cu colegii săi de clasă că nu se vor da la femei înainte de bacalaureat. Natural că cele mai multe din fetele invitate la palat (fiicele lui Bujoiu, Irina Malaxa, frumusețea de fată a nevestei Comandorului Stiubei - Adj. R., urășenia de fiică a Colonelului Filitti, apoi o altă mare dar încă f. tină ră minunăție de fată, Mia Zwiedineck, fiica Generalului care fusese S.C.M. a R. Maria, apoi majordomul Arhiducesei Ileana, ca să ajungă în timpul Antoneștilor Subsecretar de Stat la Romînzare, și altele) erau virgine și cu flirturile lor mult mai în vîrstă decît M.V. care în plus era necioplit, greoiu, stîngaci, dansa prost și nu știa să le vorbească cu craii mai versați în arta curtării fetișcanelor, așa că pînă ce Irina s-a lăsat convinsă de ambițiosul ei părinte a se lăsa convinsă și de viitorul rege a face pasul mare pentru orice femeie, Carol a fost exasperat de insuccesul moștenitorului și a hotărît să-l inițieze în arta galanteriei pe o cale mai expeditivă, fără să-l prevină, însă crezînd că nu va da greș. Așa dar, într-o bună zi, pe la orele între ceai și cină, l-a chemat de la pregătirea lecțiilor pentru a doua zi în biroul său de lucru și de acolo l-a introdus în garsonieră unde concentrase trei dame, una și una, alese de Ernest dintre dansatoarele unui varieteu. Iust prin surprindere și jenă față de tată, cum se-ntîmplă deseori bărbatilor chiar cei mai potenți, oferta prea stăruitoare a avut efectul contrar celui scontat: Mike s-a înroșit pînă la rădăcinile părului capilar și a dat o zbughească protestînd că el nu facea asemenea porcării, iar tatăl său s-a supărat și i-a ordonat să revină, cuasi ca să-l învețe cum trebuia să procedeze. Damaele erau pe jumătate goale și

pe deasupra cam băute, fiindcă fuseseră regal tratate cu ce dori-
seră să comande din băuturile ce le plăceau, iar când nici cea
de a doua încercare de a-l viola pe tânărul moștenitor al tro-
nului nu a izbutit, Carol a început să se desbrace pentru a-i
da o lecție de exerciții fizice pentru dormitor, cu rezultatul
firesc de a-l șoca și mai dihai pe Mihai care a șters-o-n goană
și de atunci a devenit moralist cu privire la dame profesioniste
față de care păstra și acum când mi-a povestit pățania într-o
răstă în doi prin pădurile mele, întrebându-mă dacă mie-mi plă-
ceau aceste ființe prăpădite, la care i-am răspuns povestindu-i
cum am petrecut la Geneva, încă-n clasă 7-a de liceu, o noapte
întreagă așteptând pe o scară de "hotel mal fame" (rău faimat)
o dansatoare irlandeză care trăia cu-n bătrîn banchier genevez
și era tare generoasă cu băieții de vîrsta mea, necerîndu-le
nici un gologan, dar numai cînd putea scăpa de alte obligații
mai rentabile pentru ea, ceea ce fusese cazul în noaptea aceea.
Mike nu mi-a spus pînă la urmă cum își pierduse virginitatea,
întrucît nu putea compromite pe partenera pentru care păstra o
mare slăbiciune, dar Ioani m-a lămurit în sensul pomenit mai
sus, spunînd că fusese o întreprindere tare dificilă, întrucît
fata era nu numai "mare" dar și tare a dracului ca brunetele
de obicei, iar Mike și mai mare și tare, dar grăbit să tragă
însinte de apropierea suficientă a vinetului, ca și la scroafa
mare din pădurea de la Carapciu pe Siret.-

În răgazul de vre-o două săptămîni între prima și cea
de a doua ședere a MMIL la Bulci, Mike a fost operat de hernie
dublă la Foișor de către cel mai celebru chirurg general al
Reichului și poate al Europei de atunci, berlinezul profesor
doctor Sauerbruch care în 36 sau 37 avusese deosebite cîinste a
fi singurul medic străin chemat de Kremlin să-l opereze pe
Iosif Visarionovici Jogașvili-Stalin de o hibă ceva mai impor-
tantă decît hernia - "ein schwerer Herzkappenfehler", adică
rectificarea supapei cordului - decă nu confund povestea cu
acea a Regelui Suediei, căci Sauerbruch era chirurgul șefilor
de state și operase mai toți domnitorii europeni, relatîndu-ne
multe intervenții de ale lui, toate reușite și pe care le taxa
"interesante" în sensul că nu avusese dreptul să des greș, șoa
că Hellen îl cunoștea de mult și ținuse nespărat să-i confieze
lui fleșcul de a întări mușchii burții feciorului ca să poată
continua să ridice mașinile la schimbarea roților în loc de
ecia fără frică de o nouă ruptură. Cred însă că confund operația
...//...

de la Kremlin cu alta, fiindcă ne amuzase mult să auzim că nu operase de exact aceeași intervenție pe un Stalin ci pe trei, fizi-cește stit de asemănători încît n-a știut nici odată care era genu-inul pe care-l tăiasse și nu-mi vine să cred că Comitetul Central al Partidului Comunist (b) ar fi ișpina precuția de a nu expune viața tov. Stalin unui eventual stentat chirurgical mișelesc capi-talist periclitînd pe aceea a "soziilor" acestuia sănătoși tun. Regele suferes de mult de o f. înscintată dublă hernie ce o trate cu indiferență, continuînd să ridice lucruri prea grele și băgîn-du-și mîștele la loc după fiecare ridicătură pînă cînd au început să-i facă mendre la defecare și să-l jeneze și la mers, așa că Ioani i-a dat un preaviz de denunț dacă nu se hotăre la operație și, cum Mike nu vroise să-și strice vara ci s-o lase pe iarnă, Mircea l-a codoșit la Mummy care l-a somat imediat pe Boy să-i arate burta și s-a speriat rău văzîndu-i aspectul îngrijorător ce-i explica înfine de ce nu vroia să mai meargă la Snagov. Firește că la vîr-te sa și sînatatea de urs, operația a reușit de minune și rana s-a vindecat uimitor de repede. N-a fost adormit ci anesteziat local, cerînd să vadă ce i se făcea, drept care i-su instalat niște oglinzi ca să poată urmări, cu interesul său extrem pentru totul din domeniul științific, toată operația comentată hazliu de ultra simpaticul profesor și vorbind cu el tot timpul, Hellen nevînd voie să asiste din pudoarea sa de băist mare în schimb Ioani cu care a fumat țigară după țigară din indulgența doctorului pe care l-am îndrăgit cu toții declarîndu-l cel mai drăguț neamț întîlnit vre-odată, mai ales după conversațiile politice avute cu el. Rămînînd trei zile la Sinaia nu pentru că ar fi fost necesar pentru pacient, ci ca să se odihnească nițel de surmenajul muncii sale de la marele spital ce-l conducea lîngă Berlin și fiind un pasionat alpinist, m-am cățărat cu el pe Bucegi și am aflat multe lucruri interesante despre starea de spirit în Reich. Hellen ne avertizase că Sauerbruch era un democrat convins, pro-semit și antinazist nevoie mare, fiind internat un an la Dachau la începutu-rile regimului hitlerist, dar eliberat din intervenția generală a întregului corp medical german f. solidar și revoltat de pierde-rea uneia din mîndriile lui, dar nu se astîmpărase, punînd condiții: el nu se amesteca în afacerile Fîhrerului dacă acesta nu-și băga nasul în ale sale de la spital, unde salutul "Heil Hitler" cu ridi-carea brațului drept era strict interzis și în care avea dreptul să-și aleagă toți colaboratorii de care avea nevoie, concentrînd acolo și salvînd astfel din lagăre de exterminare o sumedenie de

medici și infirmiere de rase "aleșilor Doamului", așa că devenise o oază de libertate și tot odată cuibul intelectualilor anti-regimiști din Reich, Gestapoul fiind oprit din ordinul personal al Führerului a-și băga antenele acolo, după ce acesta fusese operat de dl. director, la gît, ca să nu-și piardă puțința de a teroriza lumea prin lătratul său. Profesorul mi-a povestit că o constatare generală a medicinei germane dovedea că rezistența biologică a poporului rus era mult superioară celei a poporului german, ceea ce atribuia în parte anilor de înfometare a generațiilor tinere de după primul război mondial și surmenajului nervos la care erau supuși toți soldații și muncitorii manuali și intelectuali ai Reichului; că la ora aceea un plebiscit într-adevăr liber nu i-ar mai da Führerului și regimului său politic majoritatea voturilor; că frontul era bine aprovizionat, dar Hiterlandul total subalimentat și malnutrit; că Luftwaffe și Flak erau totalmente nepuțințioase să spere măcar parțial teritoriul german contra incursiunilor permanente ale RAF-ului, astfel că nu se mai dormea destul și normal în Reich, ceasesc solda cu o crudescentă pronunțată de boli nervoase; că după părerea generală a medicilor germani, rezistența populației era pe sfîrșite iar războiul nu mai putea fi susținut în nici un caz încă patru ani, ci la maximum doar încă un an sau doi; că spionajul străin detecta regulat centrele de fabricație a bombei atomice și distrusese prin totală surprindere și cu toată apărarea, singura serioasă, a acestora rînd pe rînd și integral instalațiile de construcție și experimentele respective cu o bună parte din specialiștii care lucraseră la fabricarea bombelor, stît în Norvegia cît și în Germania, șantierelor de pe Insula Hügen fiind deașființate într-o singură noapte cu trei raiduri succesive și aruncarea totală a vre-o sută de mii de tone de explozive pe cîteva zeci de ha de instalații și locuințe total camuflate; că bombardamentele dezorganizaseră și toată producția industrială metalurgică a Germaniei, obligînd-o din ce în ce să-și mute centrul de gravitate către Austria, Boemia și Silezia; că firește aceste mutări și noi construcții implicau un efort cu totul disproporționat cu rezultatele scontate, așa că toată mașina de război mult lăudată a Führerului era stît de ciuruită în-cît acuşii tot lichidul se va fi scurs din ea. Regreta mult că poporul german trebuia să suferă și va trebui să-ndure încă mult mai multe chinuri, dar credea că numai astfel se va vindeca de "Weltanschauung" lui timpită din trecut. Merită menționat că Sauerbruch n-a cerut un ban pentru operație spunînd că o stare agrietură a pielii nici nu merita această desemnare, nici o copleică

pentru deplasare intrucit fusese adus și avea să se-ntoarcă cu-n avion militar ce nu-l plătea, dar ceruse în schimb R.M.să-i dea un ajutor alimentar pentru spitalul lui din surplusurile C.R. fiind literalmente speriat de abundența hranei găsite în România și în special la mesele regale pe care noi le socoteam sobre. Natural că cererea lui a fost suprasatisfăcută, Vasile fiind chemat special la Foișor pentru stabilirea alimentelor și cantităților ce i-au fost acordate generos doctorului de și-a umplut avionul. Dar cu acest prilej, s-a și iscat primul diferend al aceluia cu R.M. care descoperise că ciocolata, cacao, cafeaua, ceaiul, orezul cel bun "glacé", borangicul rezervat, până la venirea lui, exclusiv pentru lenjeria de corp al R. (care se obișnuise să poarte aproape totdeauna cămăși, chiloți și pijamale din țesutul cel mai fin și reușit de mătase naturală ce se fabrica la Segarcea) și alte stocuri prețioase, se impuținaseră peste prevederile ei f. economice, datorită culanței prea mari a noului A.C.R., astfel încât au fost suprimate de ea definitiv consumațiile luate la birouri de către întregul personal civil și militar al Curții. Eu am protestat pe motivul că nu se puteau oferi în convorbirile cu personajii a la Fips, care primeau în importanță asupra considerentelor de "economies de bouts de chandelles" (economii realizate prin stringerea rămășițelor de luminări), coniac fără cafea, insistând asupra faptului că declarațiile de A.N. se datoriseră toate ciocolatei îngurgitate de I.P.S.S., dar R.M. a retorcat că era un oribil obicei oriental de a se mânca și bea în timpul muncii în birourile instituțiilor publice, nicăieri în lume audiențele nimă nui nefiind acompaniate de spiritive ce transformau palatul într-un veritabil restaurant, întrebându-mă dacă la Liga Națiilor ofeream cafele fiecărui individ ce venea să mă vadă în interes de serviciu la birou, la care i-am răspuns că nu, fiindcă aveam la parter cel mai bun bar din Europa și f. ieftin în care se făcea mai multă treabă utilă decât în birouri. Bietul Vasile, care personal nu beneficiase deloc de obișnuirile colegilor și subalternilor săi - care în adevăr cam abuzau cu toții de culanța lui și a MM.L. în această privință - deoarece nu fuma, nu consuma alcooluri și nu prea era amator nici de cafea, fusese gata să dea un ucaz în acest sens, dar Mike ne-a salvat pe mine și pe Sănătescu stabilind un compromis, anume că numai noi doi aveam dreptul să mai comandăm orice, dar cu rugămintea să reducem aceste tratări la limitele stricte ale necesităților efective. Cum observasem că Sauerbruch era cunoscător și mare amator de vinuri bune iar consultându-l asupra efectului lor nociv mi-a răspuns că o sticlă zilnică (750 cm.³) de Bordeaux roșu veritabil făcea pe un om normal să ajungă verde la adînci bătrînețe, s-a ales cu

.//.

cîteva lăzi din cele mai renumite ce i-au făcut o plăcere deosebită. R.M. a vrut să-l determine pe Sănătescu a se lăsa operat de profesor care-l consultase și considera starea rinichilor lui eminamente operabilă, dar generalul a refuzat categoric spunînd că pînă ce nu-l dureau mai rău nu crede în gravitatea bolii, deși unu din ce în ce mai des sînge. Lui Mike, doctorul i-a recomandat cît mai mult sport violent pentru întărirea mușchilor abdominali înainte de a se respuce a face cricul la camionete.-

Înainte de revenirea MMIL la Bulci, am dat atacul prim și final banditului de Rafiroiu, ajungînd cu Coty și Rîureanu pe șest în dimineața de 3 iunie la opt fără cinci la Centrala Adm. Dom. și Intrepr. într-o inspecție inopinantă care într-o jumătate de oră s-a transformat în anchetă. Detaliile ar fi mult prea complexe și lungi de povestit, așa că menționez doar că, punînd mîna pe cheile caselor de fier, pe toate registrele, cărțile, actele de proprietate, cartotecile de contabilitate etc., el și cu toată banda lui de hoți au fost prinși ca din oală; că secretara lui de atunci, cu care trăia (ca și cu toate fostele secretare, acum plasate în alte posturi, căci primenea prima favorită la fiecare 6 luni) avocata Giurgea o mare și activă legionară (care acum e tot atît de mare comunistă devenind membră de partid încă în 1947) a încercat să rupă din dosarul "Budapesta" convenția secretă dintre Simon Mihaly Pall și R. Rafiroiu, dar a fost prinsă de mine asupra faptei și a trebuit să recunoască de ce încercase să comită această fraudă, fiind amenințată de Coty cu parchetul și concediată pe loc; că șef contabilul Pfeilmayer, un mare hitlerist deși nu știa o boabă de germană dar se băgase în Volksgruppe și pe fi-su în S.S. crezînd de prost ce era că nemții vor fi învingători și Banatul va deveni Donauland, a încercat să-l ducă pe Rîureanu care, în schimb, i-a descoperit toate falsurile vechi și noi, de după 4 aprilie, cu răsături și trucaje ale cărților de contabilitate, pasibile de condamnări penale, în totul peste 30 de falsuri, și malversațiuni pe care el și toți subalternii lui au trebuit să le recunoască și explice ca ordine de ale dictatorului Rafiroiu; că acesta neștiînd dacă eram să-l dăm pe mîna Justiției sau ba, a început să plîngă ca un copil, să ceară iertare și să simuleze atacuri de cord, iar cînd a văzut că toate acestea nu ne impresionau, ci că-i ceream pur și simplu să recunoască în scris toate potlogăriile sale, s-a băgat în pat, s-a declarat grav bolnav chemînd pe un medic prieten care i-a dat un certificat fals și a doua zi la el acasă, cîcă prea bolnav pentru a ne primi, Coty l-a amenințat cu pușcări dacă nu ne semna demisia fără nicio

pretenție și toate actele de reparație și recunoaștere a proprietarului adevărat etc... pe care le-a semnat, inclusiv Băile Văța, majoritatea acțiunilor Crinului, dar nici una de la Romitex și Banatin, pentru că era în combinație de afaceri cu administratorii delegați ai societăților (italianul Fosstii și omul lui de paie român de la Banatin, al cărui nume-mi scăpa) care au dat declarații scrise false cum că știau că aceste acțiuni erau efectiv ale lui Rafiroiu, dar pe care semnături le va contesta ulterior la procese invocând faptul că-i fuseseră zmulse prin presiuni în timp ce el era suferind și inconștient. Cum nu puteam de pe o zi pe alta să-mlocuim toți funcționarii veroși, am numit în locul lui Rafiroiu, provizoriu și cu puteri f. limitate, pe al doilea mai mare pungaș, un șvab romanizat Tit (Zietz) făcându-l să creadă că el nu era deloc bănuit de complicitate și descoperind prin el alte duzine de potlogării mai vechi, până ce va fi și el lichidat și înlocuit cu altă poamă, șeful contenciosului, avocatul Coriolan Ciucur, care va sta și el numai vre-o 6 luni, 3 mai mult decât Tiț, iar până la urmă voi reuși să epurez încetul cu încetul toată administrația de pungași, menținând numai elementele indispensabile, muncitoare, necompromise și mai mult sau mai puțin integre, căci absolut "cușere" erau f. puține pe care le-am ridicat la posturi de încredere. Rîurescu a primit mandatul general de administrație pe care-l va onora în mod extrem de competent, abil și satisfăcător până la momentul când va trece la Comisia Romîno-sovietică de armistițiu pentru problemele economice unde va fi atît de ocupat încît eu voi trebui să mă ocup personal de gestiune după plecarea mea definitivă de la palat. Prin lichidarea lui Rafiroiu, totuși am obținut totul în afară de fleacuri (jumăta tea celor 5 ha. de teren de construcție pe lacul Ghilcoș, acțiunile sus-pomenite, cele ale hotelului de la Băile Herculane, vre-o 20% din cele ale Crinului și ceea ce subtilizase la Pesta), am recuperat terenul de la Poiana Brașov (pe care s-a construit Hotelul care a ars în 1950 și?) cel de la Poiana Tapului și Băile Văța pe care în urma procesului cîștigat de Coty am pus stăpînire, dar nu am putut să fiu definitiv intabulat întrucît Rafiroiu a mers în apel; dar ceea ce a fost esențialul, am salvat averea de prăpăd - căci la un chef d-lui a declarat fără-nconjur unor persoane care mi-au repetat-o că, de mai rămînea zece ani în acelaș post, apoi eu puteam să intru administrator la averea Rafiroiu. Așa s-a ales, din prea mare lăcomie, cu trei salarii de către 200.000 lei, căci, deși nu-și încasase cel pe luna iunie, a

ținut să i-l trimit scasă pentru a-i demonstra că eu mă țineam de angajamente, cum nu i-am făcut nici un fel de meschinării cu tot ce ciupise din fondurile Dom. pentru instalația și cheltuelile viză Măderst și ale caselor sale. Dar cel mai interesant lucru pentru mine a fost valul de indignare ce l-a stîrnit în Banat și Ardeal măsura salvatoare ce o luaseră, din cauza francmasoneriei pungășilor cu ramificații întinse în cercurile politice. Primul care a protestat violent a fost din nou dl. Maniu, ca și în cazul lui Manolescu, de această dată pentru că dl. Sever Bocu beneficiase de tot felul de hatîruri și că și alți țărăniști timișoreni aveau relații de afaceri și prietenie cu banda Rafiroiu. Dl. Președinte n-a invocat firește aceste cauze reale pentru nemulțumirea sa, ci considerații de ordine politică: un Mocsonyi nu trebuia să pară interesat nici să-și administreze personal sau să-și piardă timpul cu controlul averii; politica era domeniul activității mele și interesele Statului, iar nu ale mele particulare. Ce importanță avea dacă încasam cîteva milioane în plus sau în minus de venit anual și posedam o casă mai mult sau mai puțin sau chiar o fabrică? Si d-se ar fi putut face din ceea ce moștenise o avere mai mare și să fie la bătrînețe un om bogat în loc să ajungă sărac lipit pămîntului! Dar d-se nu atribuise bunurilor materiale nici o valoare și importanță fiindcă-și simțise vocația pentru treburile publice care sînt infinit mai importante. Trebuia să folosesc moștenirea pentru a-mi crea o platformă politică, că subvenționez partidul țărănist care din ce în ce mereu lipsă de fonduri, dar nu să-mi fac reputația de mare gospodar și afacerist care era treaba altora, de alde Aușnit, Malaxa și Neyman. Adevărul era însă că descoperisem și potlogăriile efectuate pe spinarea Dom. M. de către familiile Ciucudeanu și Dobrin de la Timișoara și Lugoj și că acestea se plînseseră d-lui președinte de faptul că rostogolisem toată arhiva veche pentru a găsi chitanțele pentru sume mari ce le pretinseseră neachitate de douăzeci de ani pentru serviciile lor avocațiale, notariale și administrative aduse pe vremea exproprierii, că acelaș lucru fusese încercat în zadar de către diverse firme comerciale, că am început să cer achitarea celor vre-o 18 milioane de "restanțe" neachitate de ani de zile de către debitorii Dom. fiindcă și în acest sector existau vechi combinații rafiroiești de a declara după cîteva ani că cutare debitor nu era solvabil și nu făcea să fie improcesuit ștergîndu-pur și simplu datoria pe care el o încasa personal cu o reducere de "tăcere" iar înasfîrșit fiindcă nu deschisese succesiunea în provincie și că prin urmare hota de notari publici și comunali, s-

cași și d-ni conzilierii pierduseră în cașcaval baban. Apoi au venit intervențiile clericale, fiindcă concedissem în regulă cu preavizul celor trei luni și plata salariilor anticipată pe dl. Colan (fratele Episcopului) care, fiind și el rudă cu Rafiroiu, ocupa postul plătit cu 30.000 lei lunar pentru a veni la birou odată pe lună căci era directorul furniturilor și nu făcea decât să comande hirtia, creioanele, etc.. și să ia sume grase pentru diferențele de preț de la alb la negru. Și, înăfșit, am dat de potlogării de anvergură și mai mare la societăți și bănci locale și cum vroiam să demonstrez că nu eram nici fraier, nici speriet să lovesc chiar în cei mari cu proptele la conducerea opoziției democratice și Președinție, mi-am cam pus multă lume-n cap, printre care și pe protejatul lui Ică, av. Aur Zăhărescu, pentru că-i denunțasem reprezentanța societăților mele la București unde se făceau cele mai grase afaceri pe spinarea celor care produceau din greu cu toate restricțiile și greutatea de aprovizionare la timp, în urma economiei prost dirijate și verosane a regimului de război, în provincie. Așa dar, când Ică a venit pe trei zile la Bulci, și el mi-a dat să înțeleagă că era păcat să pierd concursul unui om de valoare celui pe care mi-l recomandase stit de călduros în locul lui Coty. Dl. V.P. a fost altfel nu se putea mai sensibil și doritor acum să recâștige grațiile MMIL și ale mele, ceea ce s-a manifestat între altele prin încercarea sa de a schimba numele Săvârșinului în "NUCI" ca să românizeze Soborsin-ul magiar. Ideia-i venise văzînd frumusețea nucilor din regiune și aflînd de la primarul antonescian al comunei că nucile Săvârșinului erau renumite pînă și la Pesta. Apoi, vizitînd cu MMIL castelul în plină reconstrucție și parcul pe care eu îl amenajam după concepțiile Krupka-Martineau ca să-l transform nițel dintr-unul prea boschetos romantic de gustul prost al secolului trecut într-unul de concepție europeană aristocratică în care tot peisagiul înconjurător vizibil trebuie să se mărite cu el, a promis R.M. că după război, cînd va corecta regimul proprietății în direcția "comasărilor" și nu a ciopărtirilor ruinoase pentru economia agricolă a țării, va muta partea comunei care jense dezvoltarea ideală a parcului în altă parte ca să nu fie chiar așa băgată sub nasul Suveranului. Regele l-a rugat să nu se gîndească a schimba numele Săvârșinului care exista de vre-o cinci secole întrucît populația ținea la obiceiurile ei, că pe el nu-l jense cituși de puțin faptul că era un nume magiar stîlcit de romîni și că s-ar fi convenit să-și recapete numele adevărat de Soborsin care și pe românește înseamnă locul unde se ținea adunarea clerului. Cît despre mania de a schimba mereu numele

străzilor, piețelor, localităților și a instituțiilor aproape la fiecare schimbare de guvern. M.S. a spus că eram mai puțin conservatori decât sovieticii, Sauerbruch povestind că fusese f. surprins să vadă cu câtă pietate și dragoste era păstrat Kremlinul lui Ivan cel Groznic și al succesorilor lui, numele străzilor și piețelor vechi istorice ale capitalei roșii care nu-și repudia gloria trecutului și doar ceeace considera neînsemnat sau nedemn din el; iar vecinătatea imediată a comunei rurale era tocmai tot farmecul Săvirginului, R.M. temându-se dimpotrivă ca nu cumva țărani să-și vînsă loturile pe preț mare orășenilor ca să-și cumpere pământ mai mult în altă parte și toți arădenii îmbogățiți să-și clădească vile moderne de prost gust în jurul castelului. În acel caz, ar fi de dorit ca Mike să cumpere acele terenuri pentru a întinde parcul său a construi clădiri care să se armonizeze cu restul stilului local, însă mai perfecționate ca instalații etc... În seara aceea, după cină, aflasem la radio cea de a doua debarcare aliată în vîrful cizmei și f. stimulați de veste iar nemai putînd asculta la radio din cauza unei furtuni teribile de stil bulcean (care ține deseori 24 de ore fiindcă face ocolul văii și revine constant din cauza topografiei dealurilor și a curenților de aer asupra Mureșului care face coturi imense dintr-o parte a văii spre cealaltă), R.M. a propus jocuri de societate: șarade, ghicitori, jocul întrebărilor indiscrete etc... iar Mike a vrut apoi să jucăm "Murder" (omor-crimă) în care se trag bilețele de împărțire secretă a rolurilor, unii fiind detectivi, unul singur criminalul și toți ceilalți eventuale victime, după care se sting luminările și, fie într-o cameră, fie în mai multe, după convenție, jucătorii se ascund sau circulă, după rol, pînă ce victimas țipă înscinte de a muri, trebuind deci să rămînă în poziția în care a fost strangulată iar oricare altul, inclusiv criminalul ca să se camufleze, aprinde luminile și apoi încep cercetările și ancheta. La a doua repriză, R.M. a tras biletul criminalului și firește a căutat să-l omoare pe Ică, reușind cu greu să-l găsească, căci jucam în 3 camere mari cu ușile deschise între ele, dar cînd l-a prins l-a strîns serios de gît așa că sărmanul a dat un răcnet de reală spaimă și fiind detectiv mort n-avea voce să participe la descoperirea ușigășei regale, iar ceilalți detectivi și martori s-au făcut a găsi mai cu greu faptașul asumînd pe alți trei nevinovați astfel încît criminala a scăpat necondamnată și abia a doua zi și-a recunoscut crima fiindcă Ică rămăsese cu impresia că fusese Bielle sau Jacqueline d'Humie-

res, căci fusese zgîrișt de o unghie lungă de femeie iar toate trei aveau unghiile lungi și scelaș parfum. Incîntat să fi fost strîns de gît de R.M., Bijlet a spus că, de ar fi fost cu patru luni în urmă, credea că n-ar fi scăpat numai cu o zgîrietură, iar Mike i-a răspuns că atunci n-ar fi îndrăsnit să se expună la acest joc, mai ales dacă ar fi știut că într-un castel în Anglia jocul s-a soldat odată cu o crimă veritabilă înfăptuită cu acest prilej, jucîndu-se în tot castelul mare, o cucoană strangulîndu-și amantul necredincios și nefiind descoperită decît după un an de pușcărie a nevestei nevinovate a pres craiului de victimă. Sănătescu, care știuse imediat că Regina fusese "murder", intrucît ea dăduse de el înaintea și, recunoscîndu-l după luciul virfurilor metalice ale eghileților scînteind la lumina unui fulger, nu-l urmărise, a spus lui Ică, de o manieră care nu era chiar de glumă pură, că dacă el ar fi tras biletul ucigașului spoi și acum l-ar fi strîns mai tare decît fusese strangulat de Înalta Doamnă care era prea iertătoare a păcatelor lui. În perioada aceea, Olteanu era de serviciu (nu mă refer la Gheorghe, cameristul M.S., ci la Mardel, A.R.) și-l pusesse pe general să-mi schimbe atitudinea față de el, f.primitoare - din moment ce era la noi în casă - dar totuși rezervată intrucît nu puteam să-i iert, nu notele din dosarul meu, ci toată activitatea provocatoare, iar Sănătescu îmi făcuse cîteva fraze în acest sens, astfel că și Bielle și eu am făcut reale eforturi pentru a trece cu buretele peste trecut, cu rezultatul că acum a început să-ntoarcă macazul, nemi provocînd nici odată dar afirmînd că din punctul de vedere politic își permitea să fie de alte păreri: eu socotam cu înfrîngerea Germaniei fiindcă plecam de la premiza că Anglia nu va accepta nici un compromis și cum credeam că ea nu putea fi biruită, deoarece eșise pînă-acum totdeauna biruitoare, va fi victorioasă și de această dată iar Germania redusă la rangul de Putere mai neînsemnată chiar decît în 1918; pe cînd el susținea că de această dată Puterile Aliate vor fi silite din cauza pericolului comunis pentru toată Europa și lumea-ntreagă, că le va place sau nu, să mențină o Germanie mult mai puternică decît atunci, în timp ce Anglia va fi pierdut prin acest război înflăcîtat ei în lume față de USA și popoarele ce nu se vor mai lăsa menținute în stare de colonii, așa că în fond va eși mai diminuată decît Reichul la pornirea cuceririlor sale. Eu, care am avut toată viața mea mania jocului și a pariurilor, i-am spus că-i țineam orice pariu că Anglia va fi și acum victorioasă iar Germania înfrîntă cum n-a mai fost de la Napoleon I încôace, oferind 100.000 lei dublabile după sistemul american fiecare putînd dubla la rîndul lui, iar dacă adversarul nu primea

dublul, trebuia să plătească suma anterioară. El a acceptat și a propus să stipulăm aceste condiții în scris ca să nu avem ulterioare discuții asupra termenilor. Deși mi se pare abilă o nouă provocare la o compromitere scrisă de susținere a tezei antnaziste, am acceptat spunându-i chiar verde că semnam cu condiția să păstrez documentul în casa Mareșalului deoarece teza mea era anti-guvernamentală pe cînd a lui era cea conformistă, ceea ce a acceptat, Ioani formulînd termenii f. laconic și fără putințe de "interpretări și scriindu-le la mașina mică a M.S. în prezența tuturor: "Mocsonyi Styrcea susține că Anglia va cîștiga iar Germania va pierde războiul iar Marcel Olteanu că Germania va fi victorioasă și Anglia învinsă, pariînd una sută mii lei dublabile pe rînd".- S.S. și eu am semnat, dar el a cerut să fie scoasă Germania din pariu "ca să nu mă compromit" și să se stipuleze numai că eu pariam pe victoria Angliei iar el pe înfrîngerea ei, ceea ce am acceptat și am semnat, iar imediat după ce semnase și el, am și dublat pe două sute de mii, el acceptînd dublul și semnîndu-l. După cîteva zile, Kesselring a contra-atacat vîrtos în sectorul americanilor, din cizmă, respingîndu-i în cîteva zile cu ceea ce cîștigaseră ca teren în cîteva săptămîni, astfel că Marcel, încîntat și de oprirea înaintării sovietice, m-a redublat la 4 sute de mii iar eu pe loc la 8 și cum asistența l-a provocat să mă redubleze din moment ce mă dublase, desigur ce părăsind cîștig, el s-a urcat la 1 milion 6 sute de mii, iar eu ca să-l pedepsesc: la 3,2. El s-a cam înroșit, dar a fost silit să accepte ca să nu plătească 1,6, nemai redublînd însă cu toate încurajările dușmanilor săi, Ioani ca "secretar al pariului" trecînd dublele și cerîndu-ne parafele. Astfel, documentul a intrat la întoarcerea noastră, la București în safeul mare al biroului meu. Dar înainte de a pleca din Bulci, el a făcut o serie f. frumoasă de fotografii cu-n aparat german, ultim răcnet ce-l avea, cu toate angarașele, teleobiective etc. și cu care lucra într-adevăr cu multă pricepere, făcînd cîteva poze extrem de reușite ale MMIL pe terasă centrală a castelului Bulci, unele și cu Ică. Cum și Nelly, Bielle și Ioani fotografiau deseori, cu succese inegale dar totuși multe poze f. naturale ale MMIL prinse pe viu și amuzante, Mike lue nu numai "snap-shots" remarcabile ci și filme cu diverse aparate, iar Virbițchii, în special, cu Leika lui, dar și alții ing. silv și vînători lucrau cu obiectivele lor ca și cu pușca (Jimmy Nogués luînd un film în-

treg al vînătorii regale la care fusese invitat) și că dealtfel toți cei care făceau fotografii cu varietate ocazii ale deplasărilor sau vizitelor chiar la Poșor, Peleş, etc., că pe deasupra la toate cele oficiale reporterii foto și cinematografici ai Min.Prop. lucrau neopriți de nimeni la filmarea Suveranilor și ne trimiteau invariabil tuturor câte o copie, aveam sute de fotografii excelente de ale lor ce așteptau să fie lipite în noui albumuri, dar nu ne gândisem nici odată să le dăm publicării. "Dară" Marcel, pentru a se pune în valoare și față de stăpîni și față de Ică pe care-l considerase lichidat atunci cînd toată lumea aflase că Führerul îi cerea capul iar acum îl vedea mai tare pe poziție și oricînd și pe deasupra în relații din ce în ce mai călduroase cu MMIL care la rîndul lor deveniseră "intangibile" în urma verdictului de la OKW ce-l cunoștea și el f.bine, a venit să-mi ceară "avizul" dacă credeam că le va face plăcere surpriza de a se găsi publicate cu cele mai reușite poze de la Bulci în "Je sais tout de Bucarest", revista proastă a reportagiilor mondene ale societății elegante mai mult bucureștene decît romînești ce o scotea încă din epoca ei de glorie carlistă faimoasă Toinon Negulescu cu alte dameze în solda "serviciului de informație monden" al Dudaiei, la care i-am spus că trebuia să le ceară aprobarea pentru fiecare fotografie așa cum se făcea și de autorități. Așa dar, le-a cerut învoirea și R.M. a ales o singură poză, cea mai bună de pe terasa Bulciului iar nici una din acele cu Ică, ceea ce-i anihilase lui Marcel planul de a-i face acestuia "plăcuta surpriză"; și a dat-o revistei spre publicare, însă cu textul "MMIL la noua reședință regală de la Săvârșin". Regele s-a supărat de inexactitate întrucît oricine cunoștea Săvârșinul vedea că era alt castel pe fotografie iar cei ce văzuseră odată Bulciul îl recunoșteau imediat, întrebîndu-l pe Olteanu cum de se făcuse această greșală, la care el a răspuns că o făcuse dinadins, din înaltă diplomatie, ca să nu-i provoace M.A. supărarea de a da publicitate faptului că tocmai după criza "iscăță în legătură cu persoane mea", Suveranii afixau șederea lor la mine drept palmă dată celor care ceruseră îndepărtarea mea de la palat. În fond, dobitocul crezuse a mi-o da mie ca să nu mă pot bucura, mîndrii și deci triumfa cu cînstes de a-i avea pe R. și R.M. ca musafiri la mine în casă, cel puțin la cunoștința lumii, așa cum a și spus lui Brătănescu care s-a grăbit a mi-o repeta: mentalitate tipic ofițerească mic-burgheză, cu care nu ne-a su-

treg al viătorii regale la care fusese invitat) și că dealtfel toți cei care făceau fotografii cu variatele ocazii ale deplasărilor sau vizitelor chiar la Poșor, Peleş, etc., că pe deasupra la toate cele oficiale reporterii foto și cinematografici ai Min.Prop. luaseră neopriți de nimeni la filmarea Suveranilor și ne trimiteau invariabil tuturor câte o copie, aveam sute de fotografii excelente de ale lor ce așteptau să fie lipite în noui albumuri, dar nu ne gândisem nici odată să le dăm publicării. "Dară" Marcel, pentru a se pune în valoare și față de stăpîni și față de Ică pe care-l considerase lichidat atunci cînd toată lumea aflase că Führerul îi cerea capul iar acum îl vedea mai tare pe poziție ca oricînd și pe deasupra în relații din ce în ce mai călduroase cu MMIL care la rîndul lor deveniseră "intangibile" în urma verdictului de la OKW ce-l cunoștea și el f.bine, a venit să-mi ceară "avizul" dacă credea că le va face plăcere surpriza de a se găsi publicate cu cele mai reușite poze de la Bulci în "Je sais tout de Bucarest", revista proastă a reportagiilor mondene ale societății elegante mai mult bucureștene decît romînești ce o scotea încă din epoca ei de glorie carlistă faimosă Toinon Negulescu cu alte dameze în solda "serviciului de informație monden" al Dudaiei, la care i-am spus că trebuia să le ceară aprobarea pentru fiecare fotografie așa cum se făcea și de autorități. Așa dar, le-a cerut învoirea și R.M. a ales o singură poză, cea mai bună de pe terasa Bulciului iar nici una din acele cu Ică, ceea ce-i anihilase lui Marcel planul de a-i face acestuia "plăcuta surpriză"; și a dat-o revistei spre publicare, însă cu textul "MMIL la noua reședință regală de la Săvârșin". Regele s-a supărat de inexactitate întrucît oricine cunoștea Săvârșinul vedea că era alt castel pe fotografie iar cei ce văzuseră odată Bulciul îl recunoșteau imediat, întrebîndu-l pe Olteanu cum de se făcuse această greșală, la care el a răspuns că o făcuse dinadins, din înaltă diplomatie, ca să nu-i provoace M.A. supărarea de a da publicitate faptului că tocmai după criza "iscăță în legătură cu persoana mea", Suveranii afixau șederea lor la mine drept palmă dată celor care ceruseră îndepărtarea mea de la palat. În fond, dobitocul crezuse a mi-o da mie ca să nu mă pot bucura, mîndrii și deci triumfa cu cînstea de a-i avea pe R. și R.M. ca musafiri la mine în casă, cel puțin la cunoștința lumii, așa cum a și spus lui Brătianescu care s-a grăbit a mi-o repeta: mentalitate tipic ofițerească mic-burgheză, cu care nu ne-a su-

părat deloc nici pe mine și nici pe Bielle (pe care n-o înghițea de fel fiind-o socotea pe nedrept a fi cea care montase dintr-început pe R.M. contra lui), dar în schimb pe aceasta, întrucît toată lumea care cunoștea Săvârșinul o scuza de a fi stricat stilul lui Empire scoțîndu-i coloanele, ceea ce făcuse într-adevăr, dar pentru a le înlocui cu altele mult mai grațioase din granit cioplit, pe cînd cele vechi erau bidoace și greoaie din zidărie tencuită. Brătăsescu sfîrșise dealtminteri a trece cu arme și bagaje în tabera noastră, dezăvîndu-l pe colegul său Marcel pe care acum și el recunoștea a fi fost scel care-l tot aștîșese pe prostul de Codreanu a sări peste cal, iar acum era cu mult mai șmecher decît dînsul și a simțit că totuși n-avea șanse să mai rămînă la palat, că situația frontului răsăritean rămînea f. îngrijorătoare, întrucît pauze vremelnice în înaintarea sovietică nu se datorau decît necesității de a reorganiza spatele frontului pentru a putea înainta din nou printr-un al doilea salt uriaș și că nu vroia să se găsească la plecare de la C.M. retrimis pe front sau afectat unei slujbe mai compromițătoare pentru viitor, s-a învîrtit abil ca să-și asigure un post de repaus și toată siguranță în străinătate, scel de st. mil. la Lisboa-plecînd astfel înaintea lui Marcel și fiind înlocuit cu Udrișchi care va deveni noua mare vedetă a M.S. încă din a doua jumătate a verii 43, cînd aviația va prima asupra tuturor celorlalte preocupări. Regele începuse deja înainta de operație și continuase activ și pasionat imediat ce a fost restabilit cu lecțiile de zbor făcînd progrese uimitoare deoarece studia problema științific vorbind despre toate chițibușurile ei toată ziua și MMLL veniseră a doua oară la Bulci cu noi într-un Lockheed pilotat în drum dar nu încă la sterilizare de Mike. - Marea problemă fusese deja la prima ședere bulceană găsirea trenului cel mai propice pentru un aerodrom cît mai apropiat de Săvârșin. Cel mai bun ar fi fost scel în spatele Castelului Bulci, dar trebuia lungit izlazul existent și pe care se și sterilizase, fiind drept, fără găuri și cu un gazon ca pentru "lawn tennis" sau un golf baban, tăind din "holdele" oamenilor, ceea ce creștea consternația la Bulci. - Pe deasupra Bielle și cu mine nu învederam deloc cu plăcere vecinătatea imediată de castel a unui aerodrom, care cu hangarul și clădirile aferente pentru personalul, depozitul de carburanți, pompă, etc... ne-ar fi stricat tot farmecul vederii cele mai frumoase de la Castel spre cheile Mureșului, apoi ne-am fi pierdut intimitatea și înafîrșit

sa fi expus comuna adorabilă, de genul celor accidentale, eleviene sau slasiciene, ca și castelul unor eventuale bombardamente tactice atunci cînd frontul avea să trescă cercul carpatin iar fiecare cîmp de sterilizare "auxiliar" folosit de una din cele două armate, după norocul nostru de a rămîne sau ba neocupăți de germano-magieri la ora H. Propusesem, în consecință, izlazul Telenilor, tot neted, ca un biliard și de zece ori mai mare, din care cauză fusese rezervat de Min. Aerului în 37 drept cîmp auxiliar amenajabil, neavînd decît singurul cusur că, atunci cînd - ceea ce se-ntîmplă la fiecare 4-6 ani - Mureșul se revîrșă, rămîne inundat cu săptămînile. Dar Udriștii, văzînd intenția mea de a feri Bulciul de "rătăcirile" aeriană (un termen pe care eu îl lansasem la Mîinăstires pentru a exprima intensitatea circulației rețelor și care prinsese), a pledat avantajul de a căuta locul amenajabil, chit că vor costa mai scump lucrările de nivelare, pe malul drept al Mureșului, neinundabil și pe deasupra de partea Săvârșinului, ceea ce excludea interceptarea comunicației rutiere între castel și aerodrom în cazul distrugerii podului de la Săvârșin sau nefuncționării celui plutitor al Dom. de la Bulci. Astfel s-a ajuns la alegerea pășunelui comunal de la Vărădia de Mureș, cam îngust, scurt și tare încastrat de dealurile-mpădurite, dar bine ascuns, ușor corectabil ca nivel și prezentînd avantajul curenților permanenți de joasă altitudine numai în lungul lui și a fi chiar pe șoseaua internațională. Foarte rapid a fost nivelat, nițel lungit ca să ajungă la 1,3 km. și spre sfîrșitul lui iulie se steriliza și decola deja toată ziua pe el cu diverse tipuri de avioane, iar pînă la primăveră aveau să fie clădite cochetele instalații pentru gararea avioanelor, reparații, carburanții, plus locuințele personalului tehnic și de pază. Acum trenul regal nu mai venea decît la rare ocazii și mai mult pentru transportul lucrurilor ce începeau să fie aduse la Săvârșin decît pentru scel al Suveranilor și suitei care nu circulau între Brașov sau Băneasa și Vărădia decît pe sus, ceea ce avea să fie un mare avantaj și pentru mine, fiindcă foloseam la orice nevoie urgentă avionul între cele trei reședințe și devenisem suficient de mobil pentru a sta cîte două zile la București și Sinaia și cele trei ale sfîrșitului săptămînii la Bulci, în parte și indiferent unde se aflau MMLL. Vara și toamna aceea aveau în consecință să fie ticsite de variate mici evenimente petrecute ba într-unul ba în celălalt din aceste trei colțuri ale triunghiului circulației noastre, căci și

Mike gravita des spre capitală din cauza Băneșei și Piperei unde tot inspecta avioane și făcea zboruri cu profesorul său. Führerul, pentru a câștiga și o recrudescență de simțăminte mai afectuoase din partea bătrînului soldat pe care-l cam ofensase la întrevăderes lor, i-a trimis către mijlocul verii un cadou care i-a făcut o deosebită plăcere: un avion mare pentru viitoarele călătorii la M.C.G. aproape identic cu al său personal, comandă specială, executată cu tot luxul și rafinamentul tehnic pe care industria aeronautică germană mai era în stare să le realizeze și oarecum pentru a marca nu numai că nu era, cum limbile rele afirmau, scoasă din funcție, ci și capabilă să se ocupe de lucruri cuasi superfine pe lângă toate nevoile imericioase ale războiului. Conducătorul se grăbi să-l invite pe entuziasmul aeronaut regal să facă o raită cu magnificul său aeroplan dar fără să-l piloteze ca nu cumva să i-l strice și Mike nu s-a lăsat poftit de două ori ci s-a dus imediat să-l viziteze, să-l încerce cu Max Manolescu și natural nu s-a lăsat pînă ce n-a pus mîna pe "coada de mătură" ca să pipăie și el nițel senzația de a mișca pe această bărzăună gigantică și-n-trădevăr "f.f.bine pusă la punct". Si cum Adolf aflase indirect de la aviatorii nemți cu care R.R. venea acum mai des în contact, că nu era satisfăcut de Fieseler-Storch-ul nou nout pe care Min.Subs.al Aerului Jienescu i-l pusese la dispoziție șefului suprem al armatei (și seriene se-nțelege) ca "avion de observație și circulație în spatele frontului", din propria sa inițiativă ca să-și dovedească deodată ampresamentul față de Augustul Stăpîn, iar Gerstenberg îi mai comunicase că Michel se grăbise să inspecteze cadoul führerial făcut C., i-a trimis și lui prin iulie sau început de august un cadou autotransportat dar nu de talia celui pentru oameni bătrîni și neinteresați să fie zguduiți în aer, ci un Klemm, deschis cu două locuri și mult mai rapid decît Storchul (barza), dar tot de școală și cu care, după arestarea mea în 47, Comandorul STANCIULESCU o va zbughi în Turcia, creînd lui Udrișchii neplăcerea unei scurte detențiuni fiindcă avusese imprudența să permită fostului său camerad din aviația marinei (cu care am zburat deseori la Mamaia în vară 33 cînd era comandantul bazei de hidroavioane Savoia-Marchetti de pe Sint-Ghiol), să se antreneze la zborul pe roți cu acest avion al M.S. fără înaltă Aprobare. Iar dacă mai punem la socoteală și faptul că Mike căuta de acum orice pretext de călătorie pentru a trece de pe Storch și Klemm ba pe un Lockheed 14 ba pe unul lo, pare-se mai periculos, ba pe o "Tante Ju" (Junkersul 18 locuri al Luftanseri), se-nțelege lesne că Bulciul va fi revoluționat chiar

cînd mă aflam cu Bielle în așa zisă reclusiune intimă de repaus pe cîteva zile, scăpați de grija și tîmbălăul multor musafiri, de subite incursiuni seriene neprevăzute, aterisîndu-se de acum cu Storchul și în parc pentru a demonstra progresele realizate și că rînd pe rînd toți bulcenii dispuși la plimbări seriene, începînd cu bătrînul "brodar" (poreclit de MMIL "Amirulul Mureșului") Bela bețivanul, care nu pres era văzut mîncînd nici odată dar în schimb bea pînă la 3 l. de "răcie trifartă" în 24 ore, fiind de aia tare greu de trezit noaptea pentru trecerea căruțelor peste "brod", vor fi urcați în cer, ca sfinții-n carne și oase la moartea lor, de noul pilot-rege recent brevetat și dorînd să arate ca acum avea dreptul să zboară singur și să ia și pasageri cu el, ce nu-și vor recunoaște "cășile" mititele și mai microscopice văzute din văzduh și vor declara la sterilizare că "mare minune mai fu și binvenția omului care a chibzuit coșis zborătoare". Bulciul, care avuse totdeauna trei grădinari - unul pentru parc, altul pentru grădinile de zarzavaturi iar al treilea pentru serele, livezile și pepiniera - astfel încît contul grădinilor fusese veșnic deficitar cu un milion Carol anual, acum era în pană de al doilea, fiindcă bătrînul șef-grădinar fusese concediat de RAFIROIU cu doi ani în urmă și-și găsisse o slujbă mai ușoară și lucrativă lîngă Arad la care nu mai vroia să renunțe, pe cînd secundul său, o perla de băiat, din care făcuse un veritabil meiestru, plăcuse atît Reginei pentru competența și dragostea cu care suplesse lipsei dascălului, ținînd mai ales serele plantelor exotice și de flori mai bine decît la Sinsia, încît n-am vrut să-l împiedicăm a face o carieră mai strălucită și rapidă acceptînd postul de prim-grădinar al Săvârșinului, iar al treilea și ultimul în funcție, faimosul Miklos vörös, nu putea face față singur tuturor exigențelor mai ales de cînd rămăsese cam șocat de trăsnetul ce-i omorîse fără să-l stingă chiar lîngă el în pat nevasta tînără și tare frumoasă (fiindcă-l înșelase prea în văzul lumii cu toți flăcăii din sat și la sfîrșit chiar cu moșneagul de vecin trecînd gardul la el, drept care dl. părinte o afurisise în ajun în plină biserică iar D-zeu o pedepsise personal și prompt cu rezultatul că toate bulceniele păcătoase "se păstrasera serioase o săptămînă-ntreagă, poste și mai mult"), așa că Bielle anunțase pe toți prietenii și cunoscuții săi caute de urgență un bun grădinar de care avem nevoie încă pentru anul în curs, nu primăvara viitoare, ceea ce se știe că e de obicei greu de găsit în plin sezon și toată mun-

cilor de grădinărit. Negel avea s-o salveze însă tot stit de prompt nu pentru că ar fi fost la fel de serviabil ca "Domnul tuturilor văzute și nevăzute", ci ca să scape cât mai iute de o grijă mare ce nu-l lăsa să doarmă liniștit și-i scăzuse burta, tot bineînțeles din vina mea și următoarele motive: Jacques Truele mă implorase la prima noastră revedere de după criză să-i găsesc repede un post de grădinar ori ceva similar nu prea departe de capitală, dar cât mai camuflat, neobservat sau bizuit de poliție și jandarmi unui horticultor breton subofițer, tip nemai pomenit, căutat de nemți fiindcă era fugit pentru a treia oară din prizonierat și care-i căzuse din cer în împrejurări extraordinare, dar cu care nu mai știa ce să facă la Legație. - Povestea lui era în adevăr destul de "grasă". Scăpase mai întâi în 40 din primul lagăr de prizonieri dar fusese prins la trecerea Rhinului, revedase din lagărul de muncă silnică pentru pedespsă din centrul Reichului dar iarăși fusese reînchățat în Rhenania și de această dată maltratat în stil nazist și internat într-o fortăreață din Prusia Orientală unde erau deținuți sub pază grea și în regim de infometare ofițerii ultra suspecti, recalcitrenții și recidiviști. Dar încăpăținatul breton a izbutit să evadeze și de acolo cu doi stat majoriști de vază, traversând tustrei toată Polonia în direcția Bucovinei minând o vacă furată deslungul șoselelor și hrănindu-se numai cu leptele ei până când a murit și su mîncat-o, iar apoi mai departe o capră necumpărată nici ea, trecînd granița noastră ca s-o vînză-n piața Cernăuților pe contravaloarea primului lucru ce au trebuit să-l cumpere, trei bilete clasa III București unde nu le-a fost greu să găsească Legația și să-l roage pe Ministru a fi francez adevărat și a nu-i vinde lui Laval ci a-i lua sub aripa sa ocrotitoare pînă ce vor găsi calea să ajungă prin Turcia în Africa de Nord. Unde-i "cazase Spitz" pe ofițeri nu mi-a mai spus, dar pe năbădăiosul horticultor breton nu-l mai puteau ține între ziduri căci era tînăr și vroia să iese la verdeață și-mperechere și se temeau să nu le evadeze și lor și să fie prins de DIACONESCU, CRISTESCU sau TESTER et C-iei, astfel încît apela la mine deoarece făcea să iau un risc pentru un om cu asemenea calități și performanțe în slujba cauzei mari a libertății. Nevrînd să-l refuz pe Jacques din multe valabile motive din care unul va fi în curînd chiar de o importanță primordială pentru noi, am acceptat imediat să-l preiau fără nici un act, întrucît Spitz nu era organizat pentru a face sau obține legitimații false, iar, pentru aceuză inexplicabilă pentru mine, Anka-

ra sau mai precis Istanbulul nu i le putea fabrica și trimite decît pentru plecare și în ajunul ei. La Văleni și Bulci era departe de București și în plus ambele administrații aveau nem-ți și pro-germani tocmai în sectorul pomicol, așa că am cerut aprobarea M.S. (care firește se făcea însă a nu ști nimic de chestiune) pentru a-l încredința unui om absolut sigur, fostului Com. al Bat. de G.R. carlist, col. ILIE RADU, mentorul spiritual al lui ANTON DUMITRESCU și de la plecarea lui Carol, numit de Mike, ca să-l sîmbă la îndemînă, șeful regiei D.C. de la Peris, unde au grădini de zarzavaturi și de pomi fructiferi iar jandarmii nu îndrăneau să-și bage nasul în treburile administrației fiind toți în solda bogatului și generosului D. al C. În principiu, să fi trebuit să vorbesc cu Negel, dar Iorgu mă sfătuisese a nu comite greșelă, fiindcă s-ar opune sigur și deci tot așa fi silit să-l expun pe S. ca el să-i întimizeze angajarea "machistului". Șefii de regii aveau destulă autonomie ca să tocmească oameni pentru munci și nu era strict necesar să fugureze pe statele de plată a personalului permanent, astfel încît vorbisem cu Radu și-i explicasem cazul dîndu-i a înțelege că Negel știa închizînd ochii și s-ar face a nu ști în caz de bucluc, eu lînd personal toată răspunderea într-o asemenea eventualitate, iar nici el, Ilie Radu, nu l-ar fi angajat decît cu recomandăția mea, crezînd că era elvețian: zis și făcut, căci Ilie era expeditiv și pricepuse că nu i-ași fi cerut chestia dacă nu se impunea tot pentru cauza mare, bănuind că Mihăiță știa și el, cu stît mai mult cu cît nu s-a putut abține să-și "viziteze grădinile" în curînd cu Ioani, ambii curioși să-l vadă cu ochii pe acest viteaz și găsindu-l în plină activitate, f. lăudat de col. Radu pentru capacitățile lui, dar mai puțin pentru ocupațiile din timpul liber, căci făcuse prăpăd printre muieretul comunei, alegîndu-se natural cu urme ce trebuia tratate la București. - Totul mersese însă perfect pînă cînd într-o zi conul Dede într-o inspecție a dat de marele său nou specialist și interviuîndu-l a descoperit că nu era elvețian și nici nu prea putea explica cum ajunsese în România și unde lucrase înainte, la ce moșii. Așa dar, a aflat de la Ilie că eu îl recomandasem călduros și, cînd a venit să-mi ceară lămuriri, i-am spus cum cum stătea chestia dar că-i ordonam să nu se stingă de el și să se facă a nici nu ști de existența lui. Dede s-a plîns M.S. că-i băgam oameni subversivi în A.D.C. fără măcar a-l preveni, dar Mike i-a spus imediat:

"Dacă e vorba de francezul ăla de la Periş, a făcut bine aşa, ca nici eu nici mata să nu ştim nimic". Mai recent însă Iorgu mă avertizase, după nenumărate rugăminţi de ale lui Negel de a-l scăpa de acest pericol ce plana permanent asupra capului său, că ar fi cazul să-i schimb reşedinţa horticultorului întrucît controlase situaţia lui stînd de vorbă cu Radu şi se părea că devenise prea vedetă într-o comună în care începuse să-şi caute case şi chiar să-şi clădească vile şmecherimes de pre-văzători, speriaţi de primul avertisment dat de aviaţia americană venită hăt din Egipt pînă la Ploeşti cu-nrezultat negativ dat băgînd spaima-n lume, aşa că pilda lui Basile şi colonelului Pressa începuse să găsească imitatori. Bretonul meu s-a separat cu greu de gagică, o ȝigancă ca tucii de neagră şi frumoasă, îndrăgostită lulea de roşcovanul ei "francez" prea patriot ca să-i fi putut tăinui că ceea ce-i făcea putea fi valorificat, prin atribuire nemeritată, de către un pavilion neutru şi vroia s-o ia cu dînsul asigurîndu-mă că amîndoi erau acum vindecaţi şi sănătoşi, dar eu i-am pus în vedere că nu va duce lipsă de fete mai frumoase acolo unde pleca. Însinte de a-l aduce cu maşina, am lichidat-o însă pe menajera nemţoaică isterică fiindcă ne devenise tuturora suspectă prin interesul excesiv ce-l lua pentru afacerile C.R. şi legătura ce o stabilise imediat cu tehnicienii Wehremachtului care găsiseră de cuvîntă să instaleze un post cu aparate complicate de ascultare pentru avioane tocmai între Ostrov şi Birchis (comunele vecine Bulciului pe Mureş), cu opt luni înainte de sosirea primelor escadrole anglo-americeane din direcţia vizată (Italia) şi cum şi dl. Pieilmayer şi alţi funcţionari concentraţi de mine prin descentralizarea administraţiei şi instalarea celei pentru toate Dom. la Bulci erau în vizită la aceşti specialiştii aliaţi, întrucît îl pusesem pe Birtaşiu să dea ucazul s nu fi primiţi de funcţionarii mei pe raza domeniului cîcă din cauza şederilor semi-permanente ale MMIL, am aflat prin informatorii mei personali devotaţi şi mari anti-germani că postul acela părea mai interesat de vizitele ce le primeam cu M.S. la castel decît de "Luftlage". Francezul devenit "elveţian" la Bulci, s-a complăcut mult în mediul ospitalier ce-l găsea la noua sa reşedinţă, din toate punctele de vedere şi mai ales acel care-l preocupă după vre-o 3 ani de abstenenţă cam lungă pentru-un cocos galic, ne-a făcut o treabă f. serioasă şi util în special în domeniul grădinăritului aducător de

roade și s-ar fi probabil stabilit definitiv în acest colț al Europei unde dăduse de pământ mai bun și o climă mai favorabilă decât cele din Bretania, iar fete cu zestre dornice să-l lua de bărbat fiindcă era și el romano-catolic, rămânând până la primăvară cu noi, când dintr-odată, în lipsa mea dar prezența lui Bielle, s-a anunțat la ea pentru a-i declara că trebuie neapărat să plece la București. Cum și ea urma să plece acolo, dar abia după o săptămână și știa că el nu trebuia să călătorească cu trenul și singur, i-a răspuns că-l va lua cu ea atunci cu mașina, dar el, fie că era adevărat, fie că nu vroia să-i anunțe, că-i venise timpul sau vre-un mesagiu că trebuia să plece definitiv din țară, i-a spus: "Madame, je ne puis attendre; il faut que vous compreniez: c'est en raison de ma verge". (D-nă, nu pot aștepta, trebuie să-nțelegeți: e din pricina nuietei mele" - termenul acesta fiind cel mai distins pentru a desemna în popor cel de al cincilea membru), la care soția mea cam jenată și mirată l-a întrebat dacă n-ar fi mai simplu să-l cheme pe doctorul de la Păget, dar el^a insistat să plece singur la București spunând că știa acum destulă română ca să se descurce în tren și cerând doar să-i plătească drumul și lea pe luna următoare. Atunci Bielle i-a spus că va dispune la casierie să i se dea și suma forfetară necesară pentru doctorul bucureștean și îngrijirea lui serioasă medicală, întrebându-l cât i-ar trebui și unde va sta în oraș. La L.F. sau la vre-un cunoscut, ca să-l putem găsi la întoarcere fiind imprudente călătoriile lui pe tren, la care el i-a pus în vedere că nu trebuia nimeni să știe la Bulci că pleca, deci să nu ceară pentru el bani de la casierie ci să-i dea din șatule ei cât putea, dînsul urmînd să stea la un francez pe care noi îl vom putea afla prin dl. Spitzmuller. Abia în urma acestor explicații, soția mea a priceput că nu mai revenea la noi și probabil pleca în Turcia și i-a dat tot ce avea la dînsa să atîngă contul menaj, vre-o 50 de mii, la care el s-a înroșit și i-a spus: "c'est trop, Madame, je, e-en aurai plus besoin d'autant!" (E prea mult d-nă, n-o să mai am nevoie de atît!). Dar Bielle, ca să nu pară că era fraieră, i-a spus conspirativ ce vă rămîne puteți schimba la Istanbul, la care el i-a răspuns: văd că ați priceput și vă mulțumesc în numele Generalului de Gaulle; plec ca să lupt din nou contra "les boches" și nu vreau să lipsesc la debarcarea în țară mea! Si, într-adevăr, acest adevărat francez avea să-și atîngă scopul, ajungînd cu bine în Turcia și de acolo în Algeria și să-i fi voia să pot afla odată

decă a reușit să-și debarce cel puțin cu primele trupe franceze după exact jumătate de an pe Coasta de Azur, în loc să aibă parte de tragedia protectorului său.-

Profitasem de vizita lui Bijlet pentru a-i cere două lucruri ce se impuneau de mai multă vreme dar nu putusem atinge pînă la împăcarea mai durabilă între noi: lichidarea promptă și definitivă a restanțelor desocotirii bunurilor cerliste (tre-ceres în proprietatea M.S. a yachtului regal "Luceafăr"; a unui pachet serios de acțiuni ale Băncii de Credit, pe care R. Ferdi-nand le lăsase "R.R."; adică lui Mihai, dar Carol i le ciupise la urcare pe tron; legalizarea combinației de care am vorbit la locul ei în legătură cu numirea adm. bun. fostului S. de către M.C.R. ca să-l mai strîng cu ușa pe Linx care se-ncumetase a face jocul adversarilor M.S. în timpul crizei și-și făcea pres-de cap în administrația Minăstirii crezînd că reușise a se des-băra de orice control și a fi ajuns fără stăpîn de cînd se ridi-case efectiv sechestrul, plus alte lucruri mai mărunte) și spori-re a listelor civile cu mijlocia indicelui scumpirii costului vie-ții înregistrat în decursul ultimelor 12 luni dar nu pe trecut d-pe bugetul 44, marginea cu care se calculaseră listele existente fiind suficientă pentru a acoperi cheltuielile pînă la sfîrșitul primului semestru al exercițiului curent, iar eventualul defi-cit ce ar rezulta pînă la finele celui de al doilea urmînd a fi suportat din veniturile bunurilor particulare. Ică-mi promisese ferm rezolvarea ambelor probleme, ultima putînd fi tranșată direct cu Vasiliu la Dobro, "Președinția" angajîndu-se să accep-te concluziile la care vor ajunge d-ilor, dar prima urmînd a fi examinată de d-ss cu Coty și cu mine la București cu primul prilej. Acesta se prezentase abia după cea de a doua lungă șede-re neîntreruptă a MMLL la Bulci, în iulie, cînd Bielle și cu mi-ne le-am urmat la Sinaia, eu petrecînd însă numai "week-endu-rile" acolo iar grosul săptămînilor în terefiante căldura bucu-reșteană ce-mi convenea de minune constituțional, dar și pentru că marele oraș se golea atunci de cei ce mă cunoșteau, astfel că mă puteam da mai lesne pe-nserate unor sporadice mici aventuri extra-conjugale, dat fiind că nu avusesem nici odată ambiția a mă urca la moarte cu tot hoitul în cer. Tocmai în această epocă se situează parașutarea ratată a celor trei ofițeri I.S. în Muntenia.-

Am arătat cum spre sfîrșitul lui martie - începutul lui aprilie 42, tratativele opoziției cu Aliații fuseseră brusc

întrerupte de aceştia dar înjghebate-n schimb după un scurt leapă de timp cu Antoneştii spre a ajunge şi cu ei la un impas către sfârşitul toamnei fără să fi fost reluate propriu zis cu opoziţia timp de exact nouă luni, nici măcar prin contactele lui Alexandru la Ankara cărora anglo-americanii, extrem de reţinuţi, circumspecţi şi prudenţi a nu îndispune pe cel de al treilea Mare lor Aliat răsăritean tocmai în toiul luptei sale decizive întru păstrarea poziţiei cheie de la Stalingrad - plăcă turnantă a întregului sistem defensiv sovietic a cărei pierdere putea să aibă consecinţe grele pentru acesta, le păstraseră un caracter pur informativ şi necompromiţător, luînd act "ad referendum" de ceea ce li se spunea, explica şi propune atît din partea guvernului cît şi a opoziţiei fără să se angajeze nici să promită vre-un răspuns, dar cerînd în schimb M.S. declaraţii de A.N. prin care să-şi dovedească desolidarizarea de politică guvernului, iar acestuia probe palpabile de pregătire a răsturnării alianţelor şi amîndurora date sigure despre situaţia generală politică, militară şi economică a taberei agresorilor şi în special aces a frontului şi Hinterlandului răsăritean în vederea eşirii noastre din război. După satisfacţia ce li se dăduse prin declaraţiile regale dar şi tonul schimbat al celei guvernamentale şi criza ce izvorîse din acestea, cu desfăşurarea şi desnodămîntul căreia Buzescu avusese grija s-l ţine în curent pe Cretzianu iar el la rîndul său pe Aliaţi, aceştia începuseră încă prin ianuarie să redeschidă negocierile, de această dată la Ankara prin Cretzianu folosind dubla lui calitate oficială guvernamentală şi secretă de reprezentant al şefilor blocului partidelor democratice pentru a-şi face cunoscute amîndurora pe aceeaşi cale exact aceleaşi condiţii ale unui armistiţiu pe care fie Antoneştii, fie guvernul ce i-ar înlocui trebuia să-l ceară taberei aliate printr-o "capitulare fără de condiţii" din punctul de vedere juridic şi strict oficial conform cu "Charta Atlanticului" şi declaraţiile Roosevelt-Churchill de la Casa Blanca cu prilejul enunţării angajamentelor de a nu încheia armistiţii separate şi nici accepta o condiţie prealabilă de capitulare a Statelor inamice, convenţii devenite ambele tripartite prin aderarea U.S. la ele, astfel încît în principiu tustrele Puteri fîi interziseseră reciproc a trata cu vre-una din cele dăşmane. În consecinţă, occidentalii nu negociau şi nu se angajau la altceva decît a semna împreună cu URSS un armistiţiu al căror condiţii vor fi stabilite abia atunci şi în perfect acord cu acestea, dar lăsau

să-ntrevadă anticipat care ar putea fi condițiile principale ce ni se vor impune precum și avantajile ce ar rezulta pentru România din eșirea ei din război înainte de capitularea Reichului și cât mai neîntârziată cu putință. Fără să intru în amănuntele comunicărilor lui Alexandru - care au fost prea numeroase, cu veșnice repetiri și doar câte un mic adaus față de lămuririle suplimentare ce i se cereau și multe explicații relative la împrejurările în care le obținuse, valoarea mai mult sau mai puțin certă, nesigură sau relativă a unora sau altora plus considerațiile marginale ale interlocutorilor și ale sale personale, ca să le pot restabili cu oarecare sorți de a nu contrazice documentele arhivei tratativelor preliminare Actului de la 23 August 1944, pe care Buzescu s-a îngrijit a le exporta treptat cu diverse ocazii și prin mîini sigure pentru ca toate să ajungă în cele din urmă în custodia lui Cretzianu care trebuia să le aibă desigur și acum, iar Pogoneanu este fără-ndoială mult mai în măsură decît mine a și le reaminti cu mai mare precizie deoarece le-a cifrat și descifrat personal, citit și răsцит în tot timpul cît dînsul a fost custodele lor și nu a avut decît preocuparea laturii externe a pregătirilor loviturii în care se specializase ca prim colaborator al lui Buzescu la Externe pentru acea problemă - merită să menționez că la acea epocă, adică mai precis de la așa zisa "reluare a tratativelor" și pînă la trimiterea celor trei observatori britanici, prin urmare în prima jumătate a anului 1943, punctele esențiale erau următoarele: nerecunoașterea schimbărilor teritoriale efectuate prin și consimțite sub imperiul forței, deci restabilirea, recunoașterea și garanția frontierelor europene de la 1 ianuarie 1938, recte înainte de Anschluss, sub rezerva modificărilor la care s-ar ajunge pe calea înțelegerii reciproce și după principiile autodeterminării populațiilor și echității internaționale și potrivit celorlalte considerente istorice, politice, juridice, economice și militare adoptate ca criterii valabile, stabilite prin viitoarele tratate și recomandate de Puterile Aliate în interesul întemeierii unei păci durabile între națiuni; juste și echitabile despăgubiri de război pentru distrugerile și pagubele cauzate de acesta pe teritoriul și asupra populației regiunilor invadate de agresori; acceptarea principiilor de politică internă și externă preconizate de noua organizație a națiunilor în vederea menținerii păcii și aderarea la aceasta. Nu ni s-a vorbit atunci nici de condamnarea criminalilor de război, colaboraționiștilor, responsabililor de politici

agresiuni etc., nici de "desfascizarea și democratizarea aparatului de Stat, a vieții politice și interdicția partidelor mișcărilor și organizațiilor anti sau nedemocrate", nici de obligativitatea explicită a legalizării partidului comunist, cum nu ni s-a răspuns nimic precis cu privire la recunoașterea sau nerecunoașterea graniței Nistrului, nici la ceea ce calitatea de co-beligerant în cazul întoarcerii armelor împotriva Reichului și al participării efective cu toate forțele noastre disponibile la lupta contra taberei Puterilor agresoare și ni la condițiile geo-politice și economice ale capitulării în cele două ipoteze diferite ale participării sau neparticipării alături de tabera democratică, comentariile marginale ale interlocutorilor lui Cretzianu evitând ridicarea problemelor ce ar putea descuraja guvernul să procedeze la răsturnarea alianțelor întrucât Londra în special părea să-și mențină îndoelele relative la posibilitatea opoziției de a o realiza în aceeași optime condiții în care socotea că putea fi efectuată de acesta. În general, considerațiile și părerile lui Alexandru asupra principalelor probleme nevralgice și aspectelor chestiunilor de sumă practice, spinosă, în înfăptuirea răsturnării cerute nu erau cîtuși de puțin entuziasme, optimiste și încurajatoare, cu atât mai mult cu cît singura noastră garanție de suveranitate absolută asupra cel puțin unei părți din teritoriul național în care trecerea armatei roșii nu ar fi necesară, necum indispensabilă pentru înaintarea frontului către Apus și-n consecință implicit asigurarea independenței politice a țării ce ar fi constituit prezența și a unor armate anglo-americane în sectorul de Sud al frontului răsăritean cu baze de plecare - aprovizionare în România nu întâlneau nici un interes în cercurile conducătoare ale acestora chiar și înaintea debarcărilor în Italia iar decînd cu acestea fusese eliminată din punctele examinabile din pricina și pe motivul acestora. În schimb, se insista mereu virtos asupra avantajului considerabil ce l-ar prezenta pentru soarta noastră viitoare înfăptuirea loviturii cît mai neîntîrziată și în această privință sfaturile și avizele "stare personale" și "non-obligesable" (ne-angajatoare) ale personajilor oficiale, dar care exprimau neîndoelnic dorințele celor oficiale ce nu se puteau compromite dezvoltînd stări argumente neconformiste față de atitudinea lesă oficială a guvernelor anglo-saxone vis-a-vis de Kremlin, tindeau să arate că elibe-

rarea României fără ajutorul sovietic și înainte de apropierea frontului răsăritean de granița noastră ar rezolva "ipso facto" temerile și sprehensiunile noastre pe acest subiect, fiindcă atunci ajutorarea frontului nostru cu nemții de către anglo-americani ar fi perfect justificabilă față de Moscova. Acesta era, va deveni din ce în ce mai mult și avea să fie până la urmă reproșul principal și scuzația valabilă iretractabilă nu stă la șefilor opoziției ci la M.S., la lui Buzescu și la mea față nu numai de ambii Antonesci ci chiar de 99% din generali anti-antonescieni: de a fi târâgănat dintr-un exces de prudență, f. dezvoltat la toți militarii noștri activi, lovitură ce s-ar fi putut efectua în aprospe identice condiții ca la 23 August deja în februarie/martie 44 în toul dezastrului german de la Uman. Încă din vara 43, I.S. nu era convins de imposibilitatea reușitei răsturnării alianțelor fără sprijinul ce l-ar constitui imobilizarea forțelor germane de pe sectorul Sud al frontului ucrainean de către armata roșie în plină ofensivă. Acesta va fi prin urmare cauza născută născută principală dar în orice caz dintre cele mai importante ce vor determina pe englezi să-i trimită pe cei trei agenți întru stabilirea contactelor cu Antonesciii și cu șefii opoziției. Trebuie să recunosc că atunci când s-a pus problema sosirii lor, eu eram singurul care înclinam să cred că acesta era chiar scopul primordial ce l-ar ascunde motivul principal ce a fost invocat de ei pentru această măsură, dar abia după ce i-am cunoscut personal și mai ales apoi pe șefii misiunilor militare anglo-americane, pe care am izbutit să-i descoase dincolo de marginile mărturisirilor proprii raporturilor chiar între aliați ce nu mai eram ca înainte de război, mi-am putut da seama că greșisem atribuindu-le mai multă perfidie și clarviziune decât avuseseră în orice caz comandanții militari anglo-americani, căci teza de mai sus a fost mai mult a stălpilor vechi ai Foreign Office-ului. - Anticipez aici, spre a nu uita această mențiune destul de importantă ulterior, că Buzescu avuse dreptate față de mine susținând contrariul, anume că din nefericire stă Londra și Washington abandonaseră de mult ideea nu numai a ieșirii în Balcani, ci și a unei contribuții cât de neînsemnate efective militare care i-ar pune în contact direct de colaborare cu armata roșie, însă nu stă pentru motivele politice ce le invocă (refuzând Moscovei de a-i lăsa să ocupe Sud-Estul Europei, riscul de a-i împinge pe sovietici a

încheia pacea separată cu Reichul în cazul nerespectării aspirației lor de a păstra singuri Balcanii și Europa Centrală sub influența lor și riscul contaminării politice a armatelor anglo-saxone ce ar fi eventual acceptate să lupte pe un front interaliat tripartit sud-estic). ci în funcție de unul strict militar la care nu ne gândisem nici unul și care avea să-mi fie explicat de prietenii mei de la misiunile lor militare: în lipsa intervenției turce, oricât de importante forțe ar fi concentrat în Balcani, cu scopul evident al contestării efective a planurilor expansioniste sovietice, bazele lor de plecare - aprovizionare rămăneau subrezite și expuse față de ruși pe măsură ce frontul se-ndepărta spre Occident și greu pentru că prea indirect aprovizionabile prin Egee înainte de asigurarea căilor ei directe de legătură ce presupunea posesia Italiei și a bazinului dunărean. Ar fi însemnat a se expune în principiu reiterării strategiei războiului din Crimeea, însă fără participarea Turciei, deci cu Strimtorile închise, fără Sardinia (Italia) aliată, cu Austria (azi Reichul) ostilă-n loc de neutră și contra unei Rusii f.pu-ternice în loc să fie extrem de slabă cum era în 1856. Motivul invocat de anglo-americiani pentru parașutarea trifoilului de ofițeri britanici la Storoșaneasa era deci efectiv cel real: lămurirea lor asupra situației exacte din România în special cu privire la dilema guvern-opoziție în sensul: în ce măsură erau de convență, realmente opuse în raport cu problema ieșirii din război și stăt dispuse cât și capabile să o rezolve practic, în ce laps de timp și în ce condiții de ajutor extern, strict și pur sovietic, - cu evidența referință, deci încurajare exclusiv verbală "tehnică" a occidentalilor pentru eliberarea întregului spațiu dunărean prin mijloace proprii, ceea ce ar putea schimba atunci fundamental problema strategică su-pomenită în favoarea unei prezențe, contribuții și eventual chiar participări ulterioare de dreptul masive al Puterilor apusane în acest sector european. Din capul locului trebuie prin urmare evidențiat că nu veneau în România antonesciană ca într-o țară efectiv ostilă, ca și când ar fi fost parașutați în Bulgaria, Ungaria, Croația, Slovacia sau Germania, - ci într-una cu șefii guvernului cărora negociau de vreme 13 luni și cu care aveau misiunea expresă a lua contact. Dealtminteri, aceștia știau precis că trebuia să sosească și-i așteptau cu aceeași nerăbdare ca și șefii opoziției dar nu știau cine, când, cum și unde va sosi întrucât nu trebuia

și n-avea nici un rost să știe amănunțele pentru că față de ocupați și colaboraționiștii lor într-adevăr totalmente devotați ceea ce Antonești totuși hotărât că nu erau - trebuia feriți de compromitere infinit mai mult decât opoziția bănuită pe bună dreptate și așa a fi în legătură cu serviciile secrete ale dușmanilor oficiali ai României. Tin să reamintesc aci că de Crăciun 1954, am fost adus de la Zarca (Aiud) la MAI, unde am fost anchetat exact tot anul 1955 încheind ancheta în ziua de 24 dec, și întorcându-mă iarăși via Jilava în 4/7 ianuarie 1956 la Zarca aprofunde exclusiv pe chestiunea legăturilor mele cu acești emisari britanici, dând stit de ample și amănunțite relații asupra tuturor lucrurilor cunoscute mie despre sosirea și activitatea lor în România, declarații ce corespund riguros și integral realității - cu singura excepție a acelor de la sfârșitul anchetei în care am fost silit să mă autoacuz de un neadevăr patent, anume că eu aș fi dat I.S.-ului, recte înmînat locotenentului de atunci prof. Porter, lista agenților informatori ai S.S.I.-ului încît nu are nici un rost să repet exact aceleași fapte din nou, lungind declarația de față cu alte multe zeci de pagini și rugînd în consecință pe organele anchetatoare a mă scuti de această muncă absolut inutilă și a considera acele declarații drept parte integrantă a prezentei lucrări în care nu vreau reveni asupra misiunii acestor emisari decît în mod tangențial întru lămurirea unor aspecte politice generale de genul celui pomenit anterior.- Se înțelege cît de emoționați am fost de vestea tristă adusă de Buzel că 3 ofițeri englezi trimiși cu un aparat de emisiune și cod special pentru a lua contact cu M.S., și cei doi șefi ai opoziției - căci noi realmente nu știam atunci deloc că aveau dubla misiune de a intra în legătură și cu Antonești - fuseseră prinși de autorități și că Misiunile germane cereau cu insistență predarea lor Gestapoului. Nici atunci cînd Ionel a venit la Sinaia să anunțe MMLL aceeași știre (pe care ne-am făcut a o afla abia de la el) arătînd că numai d-sa izbutise a-l convinge pe Ionel a nu-i extrăda și a le refuza nemților și predarea aparatului și cifrului, nu a reușit din povestea lui că parșutarea celor trei englezi fusese așteptată de d-sa nici că era destinată unor contacte cu guvernul, ci că o socotea o simplă acțiune de spionaj britanic pe care însă d-sa înțelegea s-o valorifice în vederea unor legături nemijlocite cu centrul lor egiptean și filiale de la Istanbul. Abia după vre-o lună de zile, Bijlet va adăuga că din discuțiile acestora cu Pichi Vasi-

liu rezulta că scopul parșutării lor, ratate în orice caz din moment ce capturarea lor fusese atît de publică încît și nemții știuseră imediat de ea, era legătura cu guvernul iar nu cu rețeaua britanică din România ce în nici un caz nu ar fi avut misiunea să se contacteze, spre a nu risca să-o desconspire, nici cu opoziția care era socotită la M.C.G. anglo-american mediteranean a nu conta ca factor demn de lăsat în seamă pentru problema pregătirilor tehnice ale eșirii României din război. De la Buzești știam de mult că un agent român al I.S.-ului fusese împușcat pe granița noastră dunăreană cu Jugoslavia la sosirea sa în țară, nu mai rețin dacă de grăcerii noastre sau de nemți nici dacă venise împreună cu Turcanu sau înaintea lui ca specialiști pentru radioemisiunile cu aparatele engleze după convențiile și codul stabilite la Cairo sau Istanbul și că venirea celor trei ofițeri avusese tocmai scopul de a suples la lipsa agenților căzuți pentru a se putea restabili legătura pe calea urzelor după noile convenții atît cu aparatul lor cît și cu celelalte identice ce fuseseră aduse în țară anterior în felul dejamentionat. Nu știu nici azi ce urmărea Ică ducîndu-ne în eroare sau dacă poate în acel moment nu era la curent cu anumite combinații de ale M.A. prin Ștefănescu Romînofir și eventuale elemente ale S.S.I.-ului sau Secției II de la M.St.M., ceea ce însă nu-mi vine să cred posibil, avînd în vedere intimitatea lui cu Ionel și faptul că tocmai d-șe trata cu Aliștii în numele acestuia și nu invers. Dar rețin precis că Bijlet a remarcat cu acel prilej că însăși alegerea emisarilor dovedea că erau agenți de mîna a doua, de Chastelair și Porter fiind dintre pisicile cu clopoțel arhi-cunoscute încă dinainte de război în România și nu persoane de talia acelor ce ar fi fost trimiși dacă-ntr-adevăr s-ar fi urmărit de Londra ajutorarea noastră cu specialiști militari cu care Ionel să fi putut corobora datele problemei răsturnării situației din România, astfel că rămăsese la părerea că fuseseră trimiși numai pentru reactivarea transmiterii informațiilor culese de la vechea rețea britanică rămasă-n țară. În schimb, Bij - invitat cu d-na și cu Ică a dejuna numai cu MMLL și Sănătescu la Foișor în urma plimbării M.S. cu avionul lui, s-a plîns de "lipsa de discernămint a lui Boxshall de a fi gîndit să-i trimită pe bețivul ăla de agent petrolist, pe un ofițer deblocat din 19 (Mețianu) și pe fetișcana sa de conferențiar literat care le-a stricat toată misiunea" și era furios de a trebui să se certe din nou cu Killinger, Hansen și Gerstenberg pentru asemenea emisari cu care n-ar fi avut ce face nici dacă n-ar fi fost prinși, dar asigurîndu-

pe R. că totuși în nici un caz nu-i va ceda nemților. (Ceeace urmarea nucleul opoziționist era în orice caz ratat, așa că a fost reiterată cererea M.S. și șefilor opoziției prin Cretzianu de a ni se trimite un agent de envergură cu care să se poată discuta ansamblul problemei și care să fie în măsură să-și creeze o imagine justă a situației și să-și dea seama de seriozitatea intențiilor Corosnei și ale opoziției de a păși la îndeplinirea schimbării politice independent de atitudinea Antoneștilor, urmînd a putea apoi referi personal asupra convorbirilor avute la Londra și Washington). Bij era uimitor de calm și spatic, fiind în plin tratament al doctorului german revenit din Reich de această dată la Predeal, în urma unei crize greve ce o avusese pacientul la Băneasa cu cîteva săptămîni în urmă și care-l obosise și-ambătrînise mult. Nu mai jura decît pe capacitatea extraordinară cuasi universală a acestuia și insistă ca R.M. să-l consulte și ea nespărat invintîndu-l a sta cu ea un oarecare timp după terminarea tratamentului predelean deoarece este un endocrinolog de mare faimă și era desigur să-i găsească și d-ei tratamentul potrivit și regimul alimentar corect pentru stările ei nervoase, insinuînd că și nevastă-sa fiind în preajma "vîrstei ingrate la femei" - ceeace făcuse pe ambele doamne să protesteze vehement - se simțea cu mult mai bine de cînd îl consultase și urma regimul și medicația prescrise de dl. Vasa aceea 43 a fost indiscutabil una medicală, căci Hellen îl convocase și-l aștepta de pe o zi pe alta pe medicul ei mamei germano-suedez, așa că vruse să-i refuze categoric propunerea, dar Mike îi făcuse semne disperate să primească sugestia fiindcă-l interesa să cunoască și pe această somitate medicală pentru a-l întreba pe profesor de ce credea că i se umflau, sporadic și fără nici o legătură cu alimentele, inima sau ceeace băuse, picioarele fiind ba ca niște butuci umpluți cu apă, ba din nou complet subțiași și cu încheieturile complet reliefate și aparente și totodată pentru a ști de la el adevărul despre boala Mareșalului și dacă-l socotea grav atins sau doar o leacă aiurit cîteodată. Pricepînd la timp ochii de feciorului, R.M. s-a declarat încîntată să-l primească pe specialistul lui Bij, care astfel a stat cu noi cinci zile și ne-a lămurit total asupra sănătății sau mai bine zis lipsei de sănătate a "Conducătorului destinelor neamului românesc" precum se auto-poreclise. Am uitat numele lui care seamănă nițel cu ERLICH avînd însă vre-o două sau trei e-uri și e cam fistichiu, dar nu ceeace ne-a spus nume pentru guvernul "Beful Sta

tului" și evident acel al Reichului pe care ne-a și mărturisit că urma să-l informeze despre diagnostic și starea gravă a bolii camaradului de armă. Sifilisul lui Ion Antonescu avea exact vechimea veacului, datînd încă din primul an de militărie după bacaleureatul de la Mîinăstirea Dealului și nu putuse fi tratat atunci decît cu mercur. Salvarea sa spărină abia prin 1906 sau 9(?) iar medicina provincială a vechiului Regat fiind pe atunci încă extrem de primitivă și demodată; se-nchipuise vindecat la dispariția șancrului și nu mai făcuse analize decît la recomandarea unui medic-general după războiul mondial în urma unor simptome bucale suspecte, cu rezultatul pozitiv al Wassermanului și procedase la o orgie de bisnit ce nu-l suportă ficatul care de atunci acuza o siroză dispareitivă. Dar nici această cură nu stîrpiase spirocheții, ci-i refulase pe centrele șubrede ale organismului - regiunea aortei și ulterior creierul - de unde respărușeră în circulația sîngelui cînd au fost detectați de noi analize făcute la Paris în preajma căsătoriei cu Maria pe care o luase fiindcă-i mărturisese că și ea era bolnavă de aceeași boală contractată-n tinerețe și nevindecată, drept care și născuse acel unic băiat paralytic din căsătorie ei cu cel de al doilea soț, copil f. inteligent și fin dar infirm din naștere, care se putea vedea plimbîndu-se zilnic într-un cărucios autopropulsat pe șosea. Tratamentele ce li se făcuseră la Paris, București și acum nu-i puteau vindeca dar atenuaseră întrucîtva virulența terponemei și îngrădau suficient evoluția nocivității mslădiei ca smîndoi să poată ajunge la sfînci bătrînețe, el însă cu o fatală accentuare progresivă a efectelor ireparabile create de leziunile centrelor nervoase asupra sistemului cerebral. König Michel a observat cu acea pufnitură de rîs nostim ce-l caracterizează și care sună ca un cauciuc ce se dezumflă fără explozie, în cea mai selectă sa germană: "Das Kann noch lustig werden!" (Ne putem aștepta la surprize hazlii!), la care profesorul a replicat serios: "Aber auch tragisch". (Dar și tragic). Reginei nu i-a găsit nici un bai exceptînd faptul că - și slăbea cordul printr-un abuz de cafea și nicotină pe un tract intestinal cu volum și funcții prea reduse în urma sistematicei infometări la care-l supunea permanent. I-a recomandat o cură de băi minerale feruginoase și acidulate, reducerea fumului și sporirea alimentelor prescriindu-i fulgi de ovăz fierte-n lapte dimineața pe stomacul gol cu miere sau siropuri de fructe și cît mai multe proteine de pește, cu rezul-

tatul îmbucurător pentru noi toți că de unde nu se mîncase prea des pește la dejunurile obișnuite regale, de acum încolo avea să devină unul din felurile zilnice, păstrăvii și cegile dominînd, iar la Bulci mîncîndu-se și somn sub cele mai variate forme întrucît, mobilizînd mai energic serviciul pescarilor, au fost prinși odată unul de 46 iar apoi un monstru de 63 kgr. de greutatea mea de atunci dar mult mai lung ca mine iar în gropile Mureșului f. adînci (pînă la 11 și 14 m) între Bata și Bătuța un mustăcios strămoș gras ca un porc și greu de 83 kgr. Pînă atunci MMLL nu vruseră să creadă că-n anul căsătoriei noastre asistasem la scoaterea unui tot de vre-o 70 de kg. iar în anul anterior fusese prins recordul apelor domeniiale: unul de exact 111, între Căpruța și Bărzava, cîntărind pe cîntarul f. precis al porcilor îngrășătoriei. Cînd n-aveam noroc pe Mureș și nu ne soseau la timp păstrăvii de la Vața, Ciungani, Prăvăleni, Leuca și Ghegheș - mai bun decît cei americani cam fași de la Săvârșin - , mergeam la știuci pe Mureșel impușcîndu-i cu pliciu cînd săteau la suprafața spei scaldîndu-se la soare: un sport f. amuzant căci n-ai nevoie să le rănești și doar să le tragi glonțul lîngă cap, deoarece presiunea-i ametește și-i scoți cu mîna ca să-nvie după cîteva minute și să te muște grozav dacă nu ești atent. În căutare băilor propice pentru R.M., am fost cu ea la Băile Lipova, excelente dar prea primitive ca să fi putut sta acolo 21 zile, iar prea departe pentru deplasarea zilnică de la Bulci (50 km. pe o șosea atunci plină de găuri), apoi Băile Vața le-au plăcut MMLL enorm R.M. somîndu-mă să nu le cedez nici donez nimănui ci să fac un mic Franzensbad din frumoasa localitate, construind după război un hotel în combinație cu industria hotelieră mare elvețiană. În drum spre Vața, trecînd prin Pietriș, pe un drum de munte cu pante extrem de prăpăstioase, în serpentine interminabile într-un minut codru de fagi și cu vederi pitorești și romantice, șosea strategică importantă de rocadă între Valea Mureșului și a Crișului Alb, care de aceea fusese reconstruită de Carol la construcția fortificațiilor spuse în 1935-1938, acum se afla din nou în reparație de către un sutur de prizonieri sovietici lucrînd sub supravegherea unor ofițeri și subofițeri de geniu. Mike s-a oprit, a coborît și a cerut un traducător: le-a luat multora un interviu f. complet asupra felului cum tratați, ce mînceu, dacă hrana le era suficientă sau ba, dacă primeau țigări sau tutun și cum erau cazați. Cum era în panta

golf și o vestă de piele antilop cu capul gol și ochelari de soare, Iosni și eu la fel, cucoanele tot în talor sport iar numai Robert Bossy - nou numit - în uniformă cu eghileții albi, ei au rămas multă vreme cam perplexi neîndrăsnind să răspundă sincer pînă cînd un subofițer basarabean, pe semne în relații mai intime cu ei, le-a explicat că vorbesu cu R.R. Mihai și nu trebuia să se jeneze să-i mărturisescă adevărul fiindcă era ocazia unică pentru ei să-și spună păsul. Atunci i-au povestit că-n lagărul de la Timișoara o duseseră f.bine ca mîncare dar prost de tot pentru dormit fiind mult prea numeroși pentru barăcile existente și n-avuseseră de fumat decît ce le dăduseră femeile din oraș. Aici primeau tutun și-și făcuseră singuri bordeie bune dar în schimb erau flămînzi fiindcă munceau iar hrana nu le ajungea. Regele l-a pus pe Robert să noteze exact locația, unitatea, numele comandantului, etc... și a intervenit personal la Pantazi cu rezultatul că la al doilea nostru drum întru vizitarea lor li se dublase pîinea și carnea spre satisfacție și mulțumirile lor. La toamnă (1 oct.) am scos din lagărul de la Timișoara cu Bielle și Birtașiu vre-o cincizeci de voluntari pentru exploatarea perchetului anual de 80 ha. în completarea angajaților sezonieri moți lipsă din cauza concentrărilor care au stat cu o singură pază militară pînă la eliberarea lor în 23 August la "Ferma Zeno", cu acelaș regim de supraalimentație a moților (1 l. lapte, 1 kgr. de pîine albă, 250 gr. de slană plus 2 feluri la mesele de prînz și seara ambele cu carne de porc, oaie sau vită), R.M. și Bielle controlînd de nenumărate ori mesele cu cantități ad libitum și 20 de țig. "plugare" de pe cap de om pe zi. Fraternizarea luase proporții îngrijorătoare fiindcă paza era simbolică, fetele țelane și batane (ortodoxe) și chiar bulcenele f.f. ospitaliere, iar printre ei se aflau și intelectuali - între altele un pictor de talent care a portretizat pe toți bonzii comunali în loc să taie lemne și a făcut fresce simbolice comuniste la uzina morii ce am trebuit să le vîruiam la o inspecție - cu care vorbeam război, politică și de toate și care făceau o f.abilă propagandă comunistă, astfel încît Insp. de Jend. Lugoj s-a sesizat și a făcut rapoarte la București cum că MMIL și mesajul meu încurajam propaganda sovietică făcută de prizonierii ruși pe Dom, însă fără urmădi căci în curînd avea să-nceapă ofensiva sovietică generală din 17 august pe frontul Sud ucrainean din Moldova, cu rezultatul cunoscut.

"Mamoșul" R.M. a sosit la cîteva săptămîni după plecarea specialistului lueticilor. E vorba de celebrul suedez Warnecross, continuatorul tradițiilor lui Axel Munte, în sensul că era medicul

europăean cu cele mai multe succese în muieretul claselor suprapu-
ră. Înalt, atletic, clădit, şaten deschis cu ochii de albastru ote-
lului, cu trăsături de mascul suprapotent şi o figură interesantă
inteligentă, energică şi tinerească deşi timpurile i se încărunţise-
ră niţel, profesorul era într-adevăr unul din bărbaţii cei mai bi-
pe care-i întâlneam vre-odată, inclusiv Anglia unde se găseau cei
mai mulţi adonişi. Posedea lângă Dresden, în proximitatea celebrului
Sanatoriu "Zum Weissen Hirsch" (la cerbul alb) al doctorului
Lahmann, unul devenit mai celebru între cele două războaie fiindcă
acolo se grefaseră cu succes prima dată ovare de oaie în locul de
femeie, natural nu pentru reproducţie, dar pentru conservarea men-
struaţiei absolut normale. Fiind ajuns proprietarul clinicii care
le aducea lui şi Dresdei milioane grele şi pe deasupra cetăţean
străin, era şi el "tabu" în Reich şi cam în aceeaşi situaţie ca şi
Sauerbruch cu care de altminteri era prieten intim. Regina îl chema
se de fapt mai mult pentru Bielle decât pentru ea însăşi, deoarece
spera că el va reuşi totuşi ceea ce medicina elveţiană ratase de
a-i dreaga maşina de făcut copii. Verdictul lui a fost acela că
nu ne potriveam chimiceşte: ea cu un alt bărbat şi eu cu altă fe-
meie am fi reuşit de mult ceea ce nu mai reuşeam împreună, a decla-
rat înainte de a şti că-n primii ani de căsătorie reuşisem. Dar el
îşi menţinea părerea întemeiată pe analizele făcute la Lab. Cantac-
zino şi doveditoare că evoluasem pe semne din 31 încoace, având de-
ci amândoi nevoie de tratamente hormonale. Dar nu aceste descope-
riri au fost cele mai interesante pentru noi, ci vestile senzaţio-
nale ce le aducea din surse absolut sigure. Hitler era pe brînci
şi trata din noembrie la Stockholm încercînd să obţină o pace se-
parată de sovietici şi japonezi cu Roosevelt mai mult decât cu
Churchil, dar absolut în zadar. Oferea graniţele de la Versailles cu
excepţia Austriei unde propunea plebiscitul sub control internaţi-
onal, dar ce nu oferea era schimbarea regimului intern, nici înceta-
rea războiului la Est, deci nici o capitulare fără de condiţii şi
în consecinţă încesase o fine de neprimire. Totuşi nu se lăsa, ci
încerca presiuni prin intermediul octogenarului Gustav cu şantajul
că i-ar lăsa pe ruşi să pătrundă-n inima Europei înainte de a per-
mite Occidentalilor să ajungă la Rhin. Cercurile bine informate
berlineze învederă necesitatea pregătirilor de răsturnare a re-
gimului nazist, cu toată vigilenţa extraordinară a lui Himmler şi
candidatul cel mai popular părea să fie von Papen care de aceea
evita să mai vină în concediu.-

Cum acelaș tablou de șandramă ce începea să se clatine din toate unghiurile ni-l va picta, curînd după Warnencross, cel mai simpatic dintre toți Hohenzollernii ambelor ramuri, un văr primar al lui Albrecht și al părinților Wilhelm și Friederich de la Sigmaringen, anume comandantul portului militar Kiel și Contra-Amiral onorific al marinei romîne, Amiralul prinț Albert von H. Sigmaringen care se distinsese în 1914-1918 pe faimosul crucișător Emden ca secund și fusese decorat chiar de inamici la sfîrșitul războiului om cu familie numeroasă și fără un gologan, interesat numai în slujba sa și extrem de versat atît în meserie cît și în informații obiective asupra mersului general al războiului, mai ales maritim și aero-naval. Venise invitat de Antonescu pentru ziua marinei - la Sînta Maria Mare - și fusese apoi două zile musafirul M.S. la Sînsa. Am avut norocul să fiu tocmai întors de la Bulci pentru a-i mai prinde cu o zi înainte de plecarea lui înapoi în iadul de la Kiel. Nu era liniștit aci, cu familia acolo, toată îngajată în serviciul portului, fetele nemăritate fiind la spitale, ticsite de răniți locali din cauza neîncetărilor incursiuni seriene. Spunea că Bremen, Cuxhaven, Hamburg-Altona, Wilhelmshaven, Lübeck, Rostock și chiar localitățile mai neînsemnate de pe litoral nu mai puteau fi socotite porturi ci adevărate ruine: docurile, șantierele navale, depozitele și înseși vasele de suprafață fiind 80% făcute harcea parces. Tot efortul marinei de război se concentra asupra construcției subterane a submarinelor, dar nici acestea nu mai puteau eși după programul proiectat. Anglo-americanii domneau acum aprospe necontestat Atlanticul și Marea de Nord iar vînătoarea submarinelor cu noile sisteme de detectare prin sunet - radarul dar ceva similar - redusese rada de operații și mai ales anvergura lor pentru submarinele germane la 20% din ceea ce fusese ră la pornirea războiului. E corect în felul de a se manifesta față de politica greșită a patriei sale, nu a vrut să tragă concluzii, nici să critice pe Fûhrer, dar tot ce spunea era o mărturisire clară a dezastrului la care acesta adusese Germania. Un alt simptom al stării de spirit defetiste printre cei mai dîrji spărători ai germanismului de pretutindeni - hanseații - era faptul că toți acei cu rude, prieteni sau capitaluri în Suedia își trimiseseră sau trimeteau acum membrii de familie vîrstnici sau minori acolo, iar majoritatea familiilor ale ocupanților germani din Norvegia nu mai vroiau să stea în țara cucerită și guvernată de dl. Quisling de frica soartei ce-i aștepta pe neați la ora H, iar în Suedia nu se puteau muta decît acei cu fonduri de cel puțin 50 de mii coroan.

la bancă, spre evitarea afluenței de turiști nepoftiți, săraci și dornici de a se așua pe la chiburi în combinații de muncă remunerată cu întreținerea. Firește că toate aceste știri din surse autorizate nu au căzut în urechile unor surzi și că ele au contribuit la stimularea încercărilor noastre de a ieși pregătiri-le în vederea actului salvator. Încă din toamna trecută, R.M. avu-
sesse ideea strălucită de a angaja pe cel mai mare restaurator de tablouri din Europa și poate chiar de pe glob, cu soția lui, menajul Vermaeren, amândoi evrei olandezi de origine dar foști cetățeni germani, refugiați de la München la Florența la ins-
taurarea regimului nazist și deveniți acolo restauratorii muze-
ului orășenesc pe care-l puseseră la punct și nu mai puteau
lucra în Italia întrucât toate colecțiile celebre se găseau deja
puse la adăpost. Aduseseră cu ei toate uneltele și instalațiile
ce mai fuseseră completate în țară după indicațiile lor și
lucrau în fostul atelier de pictură a Carmen Silvei în Peleş
la curățirea, reîmprospătarea prin îmbibarea vopselei cu ulei-
uri speciale și relăciuirea operelor marilor maestrii din
colecția de tablouri Carol I. Unele pânze putrede, sau prea
uscate creînd astfel crăpături în pictură trebuia pur și simplu
schimbate printr-un procedeu extrem de interesant, complicat
și primejdios: fața picturii se vopsește cu un clei și se apli-
că presat pe o placă de sticlă de mărimea întregii pânze care
apoi e îmbibată de la spate cu uleiuri emoliente spre a des-
lipi de culoare care rămâne ca un "abțibild" lipită de sticlă,
după care pânza nouă îmbibată de un alt clei mai puternic se pre-
sează pe spatele culorilor și înfine sticla e încălzită la acea
temperatură care moie primul clei astfel încât pânza se desli-
pește de a împreună cu culorile tabloului care abia după ce va
fi uscat pe noua sa pânză urmează să fie deslăcuit, curățit și re-
lăcuit - redevenind exact cum fusese la naștere, iar nouile la-
curi avînd avantajul asupra celor vechi a fi mai transparente
și perfect conservatoare contra variațiilor de temperatură și
umiditate a aerului. Bij și Bijlet suzînd despre aceste operații
veniseră să vadă o "reîmpinzire" de tablou celebru, primul feli-
citînd R.M. pentru inițiativa ei prin care una după cealaltă tot
cspodoperele redeveneau conservabile pentru cîteva secole, crezînd
însă că scopul ar fi scel de a le pregăti de export. Cu acest pr-
leț se informase de la Vermaeren asupra valorii comerciale apro-

ximative a întregii colecții și rămăsese f. impresionat că fost Suveran nu exagerase afirmând că era cel puțin 50% superioară. Iei a întregului stoc de aur al B.N.R.: circa 23 vagoane a câte 45 milioane de fr. elv însumând un miliard și 35 milioane, pe care numai pentru Cristul mare al lui El Greco, Vanderbilt oferise în 1935 lui Carol printr-un intermediar elvețian una sută milioane dolari care făceau atunci 450 milioane de fr. elv. iar afacerea ratase din lăcomia lui Carol căruia Alfons al XIII-lea îi trimisese vorbă a nu-l vinde fiindcă, la reîntronarea sa sau restaurarea monarhică a fiului său nepotului său, Spania va răscumpara pe toți 13 El Greco din România pe un preț în care acest tablou, cel mai important, va reveni la o sumă cel puțin dublă. Bij a tatonat pe MMLL pentru a dibui dacă ele considerau colecția drept proprietate personală a dinastiei sau înțelegeau să renunțe definitiv la ea în orice împrejurare în favoarea țării recte a Statului român, la care Mike i-a răspuns că fondatorul dinastiei o cumpărase din banii săi, astfel juridicește era indubitabil proprietatea moștenitorilor săi în linie directă, dar că scopul colecției fusese de a înzestra țara cu tablouri ale marilor pictori ai omenirii, așa că el ca și de altminteri tatăl său o considera ca un bun național, ceea ce nu înseamnă că n-ar trebui eventual trimisă în Elveția în cazul invaziei sovietice sau bombardamente de felul celor din Reich, deoarece nu mai avea timp să construiască un adăpost subteran cu aer condiționat pentru conservarea lor perfectă ca în Germania, Anglia și Italia. Eu am sugerat atunci o expoziție în Palatul Națiunilor de la Geneva sau în clădirea specială făcută de Reinhardt pentru expoziții internaționale de picturi la Winterthur. Atunci când Azana expusese tot muzeul Prado-ului în singura sală a Adunării Generale a S.N. din Palatul Națiunilor, Carol fusese rugat să trimită cei 13 Grecouri și ceilalți spanioli - Goya și Murillo - dar experți veniți să le ambaleze obiectaseră că ar strica expoziția fiind prea întunecoase, afumate, murdare și crăpate față de celelalte restaurate, contrastând prea drastic, astfel că se renunțase atunci la expunerea lor urmând a fi întâi recondiționate, ceea ce apoi se tot amânase din cauza lui Vermaeren care semnasese contractul cu muzeul florentin promițând a veni în România la terminarea lucrărilor mai urgente de acolo. Bij, deodată pasionat de problemă, întrebă dacă nu s-ar putea accelera restaurarea tuturor tablourilor prin angajarea unor ajutoari, dar mesajul nu lucrase niciodată decât în doi - amândoi pictori de valoare și

conștienți de pericolul unor cât de mici greșeli -
pres rapidă și spăsată a culorilor, cu care mulți restaura-
comerciale stricaseră chiar și la marile muzee pinze celebre -
refuzau colaboratori amatori și precipitarea muncii lor tare
lente și migăloase, dar schimbând ordinea de precădere în fa-
voarea tablourilor scumpe cu atât mai mult cu cât dînsul avea
deja cancerul pielii mîinilor provocate de razele cu care exa-
minau fiecare pătîcică a straturilor de vopsele pentru stabili-
rea grosimii stratului diferitelor culori suprapuse și din pri-
cina eterului iritant cu care curățau, neputînd folosi minuși de
cauciuc, așa că lucra cu intermitențe în care-și trata pielea cu
radii la Liebreich, dar propusese mutarea laboratorului în El-
veția pentru a putea termina acolo toată lucrarea în liniște.
"Cît mai poate ține retragera frontului pînă la invaziune?"
a fost întrebarea pe care am pus-o toți Antoneștilor ca și cum
am fi fost vorbiți, la care Ică s-a uitat pieziș la Ionel și
acesta, subit enervat, a răspuns: "Cu nebunia asta de politică
prin care Hitler vrea să-i forțeze pe apuseni să treteze cu el
șantajîndu-i cu evensul bolșevicilor asupra centrului Europei,
nu pot să știu pînă unde vrea să-i lase să pătrundă, iar sin-
guri nu-i putem opri nici pe Nistru unde vor ajunge la primă-
vară dacă nu încetăm ritmul retragerii, așa că la anul vor
fi aici! "Acestă singură declarație defetistă făcută vre-
odată de C. nu numai M.S. ci unei asistențe includînd pe cei doi
străini (suspectați la un moment dat de mine a fi totuși în
solda Fûhrerului sau a lui Mussolini), pe vorbăreța și dis-
trata Nelly, pe criticul Sănătescu, Ioani și menajul meu, ne-a
impresionat profund în sensul că am reconsiderat puțința cola-
borării cu Antoneștii pentru eșirea din război. Dar la ceai, sin-
gurul la care au rămas odată tustrei vilani, încercînd să pro-
fităm de prilej pentru a pipăi pulsul în concluzia logică a se-
nzaționalei mărturisiri pesimiste, Ionel s-a rebifat din nou su-
bit stenuînd efectul vorbelor sale anterioare cu aceea că nu în-
vederese decît ipoteza cea mai sumbră raționînd prin absurd și
că nu credea nici o clipă că Fûhrerul ar putea să renunțe la
"bastionul cercului Carpaților" și ipso facto la alianța noas-
tră, rugîndu-ne în mod expres și insistent a uita eșirea sa
și a nu ebruite acele pronostice sumbre ca să nu poată fi
greșit interpretate și colportate, ceea ce însă noi nu am res-
pectat și spre ponosul cauzei, repetîndu-le lui Buzel la in-
tenția d-lui prezident care a tras de aici concluzia că nu

era nevoie să-și bată capul prea mult pentru pregătirea răsturnării independente sau chiar în opoziție activă față de M.A. care va ști să tragă la momentul oportun consecințele situației pe care o învederea de pe acum ca o posibilitate ce nu trebuia nesocotită. Intre timp, Ionel avea însă din nou să fie injectat de Adolf. Acesta s-a întâmplat exact în timpul boncănitului pe care MMLL l-au petrecut iarăși la Bulci, Mike împușcând la Săvârșin doi cerbi frumoși după o experiență f. ciudată cu unul anormal - cu coarne "nebune" crescute numai într-o parte și deci "ucigaș" periculos pentru adversarii lui chiar mult mai tari, care primise 7 gloanțe în regiunea blatului fără să miște și rămânând neclintit în patru labe, primul paralizându-i "crucea" coloanei vertebrale, așa că stătuse înțepenit mort, dar constatăndu-se cu acelaș prilej deficiența lui Zbroyovka 7,92, cadoul bietului Beneș, din care și eu aveam unul primit de Tonci la Lany cu ocazia vizitei și vânătorilor regale din 1937 în Cehoslovacia, care duce departe, precis, dar cu o viteză inițială prea slabă ca să sîmbă forța de penetrație suficientă pentru vînatul mare. În săptămîna aceea fuseseră aduse cu trenul regal toți locuitorii grădinei de cerbi, lopătari și căprioare, mult prea mică de la Sînsia, unde tînjiseră și care deci a fost desființată. Cerbilor cam degenerați dar totuși de specie carpatină li s-a dat drumul în pădurea de la Săvârșin spre bucuria lor, țapilor în parc unde vor deveni stît de agresivi față de oameni încît li se va da și lor drumul în curînd în libertatea desigurilor săvârșinene, iar cerbilor dama (lopătari) în număr de 13 - dintre care o ciută albinoasă, albă ca zăpada și cu ochii roșii - înparcul de lopătari de la Fiac spre reîmprospătarea încrucișărilor și unde Vodă-și rezerva deci dreptul să vină anual la boncănitul mult mai tardiv al acestora (între sfîrșitul lui oct. și mijlocul lui noembrie după temperatura anotimpului). Trebuie să rectific aci spre a nu lăsa să dăinuiească-n declarație o greșală istorică cinegetică ce mi s-a strecurat printr-un laps de memorie datorit celor 15 ani de detențiune: cerbul fantomă Popescu a fost împușcat în 1943, iar în 1942 Killinger avusese bafta numai pomenită să vîneze, cunoscut de Comșa în munții Buzăului, cel de al doilea record mondial pe toate vîsurile, atunci prin urmare primul, spre disperarea romînilor că acest "Sonntagsjäger" ne ciupise și exporta în Germania această podoaă pînă atunci unică în lume: 12,7 kgr. Spre a ne răzbuna, zeul vînatelor repară acum nenorocirea națională prin cerbul Popescu care-l bătea

cu aproape un kgr., cu toată lipsa osului occipital
am devenit. - Regele programase o campanie punitivă împotriva
capriviilor negre din munții Făgărașului spre a se răzbuna pentru
înfrângerea sa din anul trecut și-și anunțase de asemenea intenția
de a fi la Bulci în timpul boncănitului lopătarilor, dar două eve-
nimente neprevăzute aveau să ne strice ambele proiecte: primul imo-
bilizându-ne la București tocmai între 15 și 25 octombrie, iar cel
de al doilea numai pe R.M. în special, dar și pe Mike la Sinaia că-
tre mijlocul lunii noiembrie. -

La ultima sa ședere la Bulci împreună cu MMLL, Truelle
ne făgăduise ferm rezolvarea cât mai neîntârziată a problemei unui
contact personal cu o personalitate de prim plan al "informației
occidentalelor" - fără să explice nici odată dacă persoana va fi
respectivă fusese el I.S.-ului sau al lui Ilie Bureau - în urma
decepției crunte ce o încercaserăm cu capturarea terioului de pa-
rașutiști englezi, iar prompt a se ține de promisiune, către sfârși-
tul lui septembrie, Spitz mă preveni subit că ar fi consultat ca MMLL
sub pretextul lecțiilor de zbor pe mai variate modele aflate
pe aerodromurile din jurul capitalei, să se instaleze pe cîteve timp
la C.N. pentru primirea în optime condiții de camuflaj "personajul"
în chestiune, sosit și aflat la București. Întîi trebuia să-i va-
dă pe șefii opoziției ceesece se organizase cu cea mai mare vigen-
ță. În 16 am dejunet cu Bielle și Buzel la Spitz pentru punerea la
punct a întrevăderii din 18 la palat, predîndu-i cîteva fotografii
recente și reușite din față și din ambele profiluri ale mele și ale
lui Buzel și primind a privi dar nu păstra pe acele ale persoanei
ce urma să dejeneze în interiorul restaurantului Cîna, singur la ma-
sa din colțul stîng de la intrare pe cînd noi doi trebuia să rezer-
văm cea din colțul diagonal opus al peretelui mai scurt din fundul
sălișoarei, aranjîndu-ne a pleca împreună și a ne saluta abia pe tre-
ptele scîrîi încadrîndu-l și mergînd f. natural peste Pista Palatu-
lui ca să intrăm așa la 13,30 maxim 13,45 - înainte de sosirea
funcționarilor la redeschiderea birourilor de la orele 2 - la Mare
șalut pe scîrîșoara de la intrarea Administrației, în biroul meu al
M.C. unde Bivolăș l-ar închide și păzi din partea biroului Cancele-
riei iar Ioani din biroul S.P., ușa către sală urmînd a fi încuiată
sub pretextul că ei vrea să dorm nederanjat pe canapeaua nîsei pî-
nă la un telefon ce l-ași aștepta de la Ică, iar MMLL ar sosi prin
ascensorul secret din "Biroul Regal" de la etaj. Totul s-a petrecut
întocmai potrivit planului stabilit, iar la garderoba ne-am scos
exceptional - căci nici Buzel nici eu nu purtam pardesiuri și pălă-
rii pe timpul splendif și perfect pentru boncănitul caprelor negre

al acelei toamne calde și văratice - concomitent niște trenșuri și genți spre a sincroniza la țanc plecarea ungînd cu-n gras bacșiș pe portar ca să-l distrăm de la însoțirea noastră în afara restaurantului, iar pe drum și la intrare în palat neîntîlnind pe nimeni cunoscut sau stent asupra noastră. Individului nu i se putea ghici naționalitatea, fiind de un tip rasial stit de anodin, ters, nespecific și curent pe tot continentul încît ar fi putut să treacă drept germanic, slav, galic de Nord, magiar sau finlandez, îmbrăcat după moda germană și vorbind fără nici o urmă de accent magiar (cu Maniu), germană, engleza și franceza, toate trei la perfecție cu MMLL și noi doi și declarîndu-ne că știa tot așa de cursiv olandez și cele trei limbi scandinavice. Despre el nu ne mai spusese decît că venea din Danemarca unde petrecuse multă vreme, via Germania unde stătuse peste un an, Viena și Praga cîte 6 luni și apoi Pesta unde venise cu partenera sa cu cîini expuși la expoziția anuală și că pleca acum via Sofia, Istanbul, Ankara și Cairo la Londra, unde avea să-i vadă pe de Gaulle și Churchill personal pentru concluziile misiunii sale. Convorbirea a durat două ceasuri și trei sferturi în cursul cărora Buzești a expus sintetic toate premisele problemei eșirii noastre din război, insistînd asupra faptului că M.S. și cei doi șefi ai opoziției democratice erau înțeleși și hotărîți a păși la efectuarea răsturnării în cel mai scurt timp posibil neîntemeindu-se pentru această pe guvern, ci procedînd atunci cînd vor exista sorți de nediscutabilă reușită prin intimidarea Antoneștilor de a se executa sau retrage, R.M. remarcînd atunci că nu era chiar stit de convinsă că "the old boy" (veteranul în sensul sportiv) se va putea decide odată să acționeze prompt, la care misteriosul interlocutor, care întrerupsese deseori expunerile noastre cu întrebări f. judicioase și precise, a întrebat-o dacă se referise la M.A. sau dl. Maniu iar ea, spre indignarea lui Buzel, a spus "of course, I mean Maniu" (evident mă refer la Maniu), ceea ce l-a făcut pe necunoscut să grăbească întrebarea pe ce-și baza părerea, Hellen spunînd atunci ca un copil care proferă dinadins vorbe interzise în ciuda disperării adulților supărați: "That's his style, I know him well enough, the cunning shrewd old jesuit!" (aceasta-i este stilul, îl cunosc destul de bine pe șiretul învîrtit de bătrîn jesuit!) Natural că Buzești a fost la culmea exasperării fiindcă-ncercase tocmai să dovedească exact contrariul, anume că șeful și animatorul întregii întreprinderi era dl. președinte și că se putea conta pe acesta absolut sigur pe cînd M.A. ar fi din contră susceptibil a-și schimba decizia în ultima clipă, așa că vorbi-

se iar o jumătate de oră numai pentru a infirma cele spuse de R.M. și a o ruga să explice d-lui mai limpede că nu se-ndoia de fermitatea prezidentului ci doar la obiceiul lui de a pertracta mult și bine până ce ajungea să-și formeze definitiv părerile și să se angajeze pe o cale de care depindea soarta poporului său. Din fericire, Mike interveni brusc pentru a confirma întocmai afirmațiile lui Buzescu și a infirma categoric impresia "greșită a măică-si" întemeiată pe o unică veche experiență particulară într-un caz personal cu totul aparte și fără de nici o legătură cu problemele politice. Regina a retractat atunci declarația sa spunând că recunoștea a fi "biased" (părtinitoare) în judecata sa despre bătrîn pentru motive într-adevăr personale, intime și că spera f.mult să se-nșele. -au comentat și analizat pe larg evenimentele din Italia - tratativele contelui Carton de Wiart cu italienii regalisti la Lisabona, lovitura romană, apoi răpirea Ducelui de la Castel Gandolfo de către baronul austriac von Scortzeni și contra-lovitura acestuia cu executarea nemiliosă a generalului său Contele Ciano și fuga fică-si Eda cu memoriile soțului în Elveția, cu concluzia că Himmler era cu mult mai vigilant acum față de Pesta și București și că-n consecință insul trebuise să fie atît de prudent în contactarea noastră, iar noi în organizarea răsturnării trebuia să fim extrem de circumspecți și abili pentru a evita o posibilă intervenție preventivă a Reichului care ar renunța la orice mai degrabă decît la petrolul românesc, dacă se-ncăpățina să-ncerce a păstra și Italia de partea sa cu toate că o făcea numai pentru lipsirea Aliștilor de baza aeronautică și de spionaj ce le constituia dar astfel nu reprezenta decît o grea povară pentru mașina de război nazistă. Se părea că insul avusese o misiune similară în Ungaria, deoarece ne pipăise relativ la putința sincronizării loviturii noastre cu ceea ce insinua a fi în pregătire și acolo, menționînd că fusese primit de "Maniul magiar" cu care știa că eram rudă. Înțelegînd pe loc că nu putea fi vorba decît de contele Istvan Bethlen a cărui soție e fiică unică a marelui politic Alexandru Mocsony de la Birchis, celebra Livia năni pictoriță și poetă, mai frumoasă și fermecătoare decît talentată-n tinerețea ei, ale căror compoziții umpleau lăzile vechi din podul castelului Bulci și care fusese o viață-ntreagă geniul bun al primului ministru al atîtor guverne ungare fiindcă moștenise de la ta-su un talent real pe care ea femeie nu-l putuse însă valorifica decît indirect, precum recunoștea și

Pista baci care nu făcuse nici o prostie cât nu eşise din cuvântul ei "dară", la bătrînețe se-nărăgostise de o tină ră baroneasă blondă datorită căreia, nu-și abandonase concepțiile democratice, dar voiața de a mai lupta pentru ele atât de activ cât se străduia a nu-și pierde perumbița, așa că-i spusese agentului secret că mă bucură să aud că-l văzuse pe Bethlen și mă interesa să știu dacă ar fi cazul să-l contactez, avînd suficiente pretexte cu succesiunea averii magiare a defunctului meu tată adoptiv. Insul vorbise deja prezidentului de avantajul imens ce l-ar prezenta, dacă nu chiar o înțelegere, cel puțin concomitența acțiunilor care pe amîndouă State să le scutească de spărarea reciprocă a graniței comune - "Ungaria și România colaborînd ar fi dat nemților chiar serios de hac" - dar nu părea să fi întîlnit prea multă comprehensiune a dezideratului Aliștilor de a ne vedea uniți cel puțin pe această problemă, Buzescu intervenind la timp ca s-o oprească pe R.M. a observat că această lipsă de suplețe a veteranului nostru era încă o caracteristică a mentalității sale sucite, spre a-mi anunța totuși că Maniu dorea să mă vadă în legătură cu o misiune ce ar fi f. nimerit s-o fac în numele lui la Pesta. Atît S. cît și noi doi am insistat cel mai mult asupra necesității imperioase de a primi un ajutor militar anglo-american terestru de cel puțin cîteva divizii de trupe blindate motomecanizate de transportat pe calea aerului, întrucît toți generalii noștri se temeau de un singur lucru care le paraliza oarecum elanul de a risca lovitura înainte de apropierea frontului de granițele noastre: n-aveam ce să opunem nici unei divizii blindate germane grele care s-ar plimba ca la ea acasă în spatele liniilor noastre creînd panică și riscînd să ocupe capitala, precum și sprijinul zilnic al bombardierelor grele ce puteau sosi din Italia peste Adriatică scurtînd calea Egiptului la jumătate. Individul părea incompetent în chestiunile militare, repliînd că nu putea decît referi, întrucît nu mai avea de mai bine de patru ani nici un contact direct cu conducerea Aliștilor și nu cunoștea deloc situația și planurile strategice ale operațiilor sectorului mediteranean. Esențialul pentru dînsul fusese că-și putuse da seama că atât Coroana cît și opoziția romîne erau absolut decise să acționeze la prima ocazie prielnică dacă li se dădea cel mai neînsemnat sprijin efectiv terestru și în orice caz cel serian, fără a se-ncăpățina ca Antonescu pe condiții prealabile relative la recunoșterile și garanțiile teritoriale, în ce aveau perfectă dreptate fiindcă acestea nu se vor putea da

anticipat în nici un caz înconjunctura politică specială cre-
istă de alianță tripartită anglo-americo-sovietică.-

La întrebarea când credea să ajungă la Londra, ne-a răs-
puns că aceasta nu depindea de el, dar că avea să fie la Cairo
într-un interval de cel mult trei luni. În orice caz, deja în
trei săptămâni se va putea achita de raportul scris la Istanbul
și Jaques va fi în măsură să știe imediat dacă și când va fi reu-
șit să sosescă acolo, adăugând că-i mersese totul bine pînă acum
dar că în meseria sa nu putea ști nici odată dacă va fi liber
și viu a doua zi. Ioani l-a scos din palat cu un S.R. chemat la
scara Administrației în jurul orei șase ier MMLL s-au înepoiat
la C.N. pe unde sosiseră după ce R.M. îi explicase lui Buzelcă in-
tervenția ei fusese menită să stenuzeze efectul înțelegerii depli-
ne între Mike și Maniu pentru cazul în care acest agent totuși
ar fi unul dublu care lucra și pentru Hitler, ceea ce ea cu ex-
periențe multiple din viața ei învățase a cunoaște totdeauna în
detrimentul său. Buzel excludea total această posibilitate și a
făcut-o să observe că spusese multe lucruri mai compromițătoare
pentru R. decît pentru Maniu, relevînd explicit dinamismul mai
mare al fiului ei decît al d-lui prezident, așa că n-a mai știut
ce să-i răspundă rugîndu-l însă a nu-i menționa eșirea acestuia.
Buzel totuși i-a păstrat Reginei un mic dintre ascuțit pentru
acea eșire și întemeindu-se pe ea va cere în curînd M.S. și mie
secretul față de sugașta doamnă a problemelor mai importante ce
se vor pune în discuțiile viitoare relative la pregătiri și tra-
tative. Am fi plecat a doua zi la Arpeș dacă subit, după vremea
excesiv de caldă a ultimelor săptămîni și mai ales zile, n-ar fi
început să plouă la București și să ningă-n munți iar repoartele
de acolo nu ne-ar fi anunțat spre regretul nostru că boncănitul
pornise virtos în 13 și se terminase cu căderea primei zăpezi în
noaptea de 17/18. Urmă celebra întrevvedere Mike-Maniu de la Foi-
șor către sfîrșitul lunii, la care am aluzionat la începutul de-
clarăției în legătură cu cuvîntul de onoare dat de bătrînul pre-
ședinte tînărului Suveran cum că dînsul nici odată nu ceruse în
preajma sau în cursul crizei din sept. 40, plecarea acestuia și
abolirea monarhiei, povestindu-i cu amănunte cum G.A. venise la
el în str. Sfinților să-i sugereze prima oară această "îpoteză"
față de care își rezervase avizul după consultarea d-lui Brătia-
nu, amîndoi conchizînd "a doua zi la neadmisibilitatea ei (dar
nu răspunsese pe loc negativ generalului, iar Brătianu e acela
care nici nu vruse să ia în considerație sugestia!) și cum to-

tuși A. revenise în seara de 5 sept. în casa Brătianu la propunerea concretă de a-l lăsa pe M.V. să plece cu tatăl său sub pretextul că numai astfel nu s-ar compromite Coroana cu politica elăturii de Axă și garantînd celor doi șefi democrați că-i va consulta permanent pentru conducerea treburilor statului dacă se solidarizau cu el întru instaurarea unui regim "provizoriu" de felul celui din Spania. Președintele a adăugat că M.S. va avea în curînd să aibă dovezi concrete scrise ale simțămîntelor sale pro-monarhiste, pro-dinastice și pro-regale, deoarece el și nu dl. Brătianu era acela care avea inițiativa tratativelor cu socialiștii întru aderarea lor integrală la programul blocului democrat ca al treilea partener, dar nu cu acelaș număr de mandate în guvernul de uniune democratică de după alianțelor, ci cu un sfert de împărțit eventual cu un reprezentant "simbolic" al comuniștilor romîni, dar cu condiția expresă a recunoașterii scrise a regimului monarhic și a R. Mișei iar nu Carol ca Suveran legitim al țării și a Constituției din 1868 întărită prin amendamentele din 1923 ca bază juridico-politică constituțională a Statului român. Trebuie să menționez aci spre lămurirea acestui punct că de fapt adeziune de principiu a lui Titel în numele part. socialist democrat român dată încă din februarie/martie și care fusese anunțată Alianșilor nițel prematur drept dovadă stît a puterii crescînde a blocului țărănist-liberal cît și a înglobării în bloc dar și în programul comun al socialismului legitimist român spre a-și atrage simpatiile și sprijinul leburistilor, ale cercurilor atîngiste semite din jurul Casei Albe, ale aripei stîngi a partidului democrat și ale tuturor socialiștilor francezi, belgieni, olandezi, etc....., deoarece Titel aderase la bloc sub rezerva mai mult de principiu decît de fapt a înțelegerii celor trei asupra platformei - program de guvernare post-belică. Cum eram atunci în plină criză, Maniu nu făcuse decît să-i menționeze R. acest sport util pe care-l prezentase deja atunci drept operă personală, anunțînd că ar dori să-l prezinte M.S. pe dl. CONSTANTIN TITEL PETRESCU la primul prilej "cînd se vor fi calmat spiritele". În lipsa mea la Bulci între 3 și 24 mai, nu pot să-mi amintesc sigur dacă înaintea de sosirea MMIL pentru prima lor ședere la noi sau între cele două prime lor vizite, Maniu ceruse o audiență colectivă cu Titel și fuseseră primiți încă la București (mi se pare deci totuși înaintea de 16 mai cînd MMIL au sosit la Bulci) împreună la dejun cu Șanătescu, Ullea, Iorgu, Nelyi, Ioani

și cei trei adjutanți, Udrișchii fiind la început împreună cu Brătănescu până la numirea lui Robert. Cu acest prilej Maniu anunțase M.S. că avea să-i remită originalul pactului tripartit ulterior spre păstrare, întrucât mai existau anumite rezerve ale d-lui Petrescu care întârziaseră semnarea lui. De câteva ori Buzel ne comunicase că Titel avusese dificultăți în sinul partidului relativ la chestiunea egalității absolute de drepturi cu celelalte două partide până la alegeri și că bătrînul era cu jenat de a nu se fi putut încă ține de promisiune, învederată tot de Buzel înainte de acel dejun drept dovadă a sentimentelor regaliste ale acestuia care nu vroise să-l prezinte pînă ce nu semnase actul prin care socialiștii recunoșteau ipso facto constituția monarhică și persoana regelă legitimă, asigurare de care dl. preșident ținea să se poarte garant întrucît d-lui gîra pe Titel față de Brătianu. Acum Ioani îl adusese pe președinte, de la vila doctorului Jovin unde stătea, la Foișor unde la orele 11 pînă la dejun, deci timp de două ceasuri, în biroul M.S. de la parter discutasem în patru cu Ioani concluziile întîlnirii cu acel agent, situația internațională, tot ce nu se putuse comunica sau comenta direct de la ultima întrevvedere, într-o atmosferă extrem de intimă și amicală: Leprinscu, Bielle, Nelly, Bosay, fără Sănătescu, R.M. fusese nu se putea mai drăguț cu "the old boy" străgîndu-i atenția asupra faptului că meniul (iere, potage Trionon, vol-au-vent financiere, rață pe varză roșie, brînză, fructe și Sachertorte, tot ce-i plăcea și servit în succesă ordine barbară austriacă cu dulcele la capăt) fusese alcătuit de ea conform informațiilor noastre secrete despre preferințele lui; iar după dejun bătrînul ținuse să mai vorbească singur cu Mike cu care prilej îi spusese cele menționate pe cuvîntul său de onoare. Cum rămînea la Sinaia și nu era grăbit, iar M.M.L. erau încîntate de excepționala cordialitate și prietenie manifestate de D-lui Lena, fusese reținut pentru ceaiul-cinema, iar pînă atunci în trei și cel mai mare secret a expus M.S. pentru guvernarea mea ceea ce dorea ca eu să comunic contelui Bethlen în numele Coroanei și a șefilor blocului partidelor democratice "prezidate de D-lui", cerînd prin urmare în același timp asentimentul R-lui la următoarele: 1). În cazul în care Regatul Magiar s-ar afla în război cu Reichul în ura răsturnării politicii sale interne și externe, Coroana și opoziția romîne vor proceda automat la slăturare Regatului Romîn aceeași poziții, neînțelegînd să ridice în acest caz problema ardelului decît la pace finală în perfectă înțelegere și printr-o soluție pașnică și durabilă între cele două nați-

uni astfel încât Ungaria și respective România nu vor avea nevoie de nici o pază militară a graniței lor comune; 2). În eventualitatea în care Reg. Rom. s-ar vedea silit să iasă din războiul alături de Reich, nu ceres celui ungar decât păstrarea unei stricte neutralități, având în vedere situația mai deosebit de expusă în graniță directă cu Reichul, Slovacia și Croația, iar în cazul înfringerii noastre, refuzul de a ocupa Ardealul de Sud; 3). În cazul în care ambele Regate vor fi în imposibilitate de a se retrage din tabera Puterilor agresoare înainte de prăbușirea Reichului, România va recurge la forță pentru rezolvarea revendicărilor sale teritoriale față de Ungaria, ci va aștepta verdictul Puterilor Aliate întru stabilirea graniței definitive româno-magiare și ceres Ungariei aceeași atitudine de pașnică vecinătate până la pacea finală". Se înțelege cât de emoționat am fost la șeful că mi s-ar încredința o misiune atât de importantă și de gingașe, cu atât mai mult cu cât nu-l cunoșteam pe Bethlen și că relațiile lui cu Tonci nu mai fuseseră de aceeași cordialitate familială începând de la adopțiunea mea care creiasse vîlvă și consternare în tot cercul rudelor sale magiare. În plus, Bethlen era o personalitate de prim plan în politica țării sale, pe cînd eu nu aveam, la creditul meu decât faptul că reprezentam la o vîrstă fragedă C.R. și în eventualitatea acestui caz excepțional pe port-parolă și celor trei partide democrate romîne. Mă mira mult faptul că Buzel nu mă pregătise deloc pentru această surpriză și că nu eram prea convins că aceste propuneri aveau șanse de a da roșe, nici că erau prudente și în sfîrșit că n-ar fi luate în serios dacă nu eram înzestrat cu un mandat scris al celor trei șefi de partid, pașportul meu diplomatic de M. al C. fiind suficient doar pentru a vorbi în numele M.S. Maniu era în după amiaza aceea nițel făcut și de o exuberanță necunoscută mie pînă atunci, glumeț, hazliu și oarecum copilăros. În consecință, am ridicat imediat aceste obiecțiuni și l-am întrebat pe dl. președinte dacă Buzescu și Vișoianu aveau cunoștință de acest proiect. La care mi-a răspuns că Buzescu da, Vișoianu însă nu, întrucît nu socotise necesar să-l consulte. Cît despre tehnica misiunii, primul avea să-mi traseze cu precizie atât formularea punctelor cît și elementele tatonărilor preliminare, iar de mandat scris nu era nici o nevoie în acea primă fază a "pertractărilor" căci în eventualitatea unui eșec și a unor indiscreții, la care ne putem aștepta doar în acest caz, era esențial să

pot fi dezavuat sau ungurii pur și simplu scuzați de o minciună propagandistică anti-românească sau de răstălmăcirea unei simple convorbiri familiale iar, în cazul succesului misiunii, Bethlen va propune desigur o întâlnire personală cu d-sa sau a unor reprezentanți ai ambelor părți, pe care trebuia să insist a o aranja în România, la Bulci, sub pretextul unor vânători sau probleme de succesiune de tratat, dl. Maniu fiind dispus să-l întâlnească personal pe conte natural clandestin, iar în cazul când el nu s-ar încumeta să se deplaseze, fiind desigur și el f. supravegheat de nemți, persoane lui de încredere, poate dintre membrii familiei înrudite cu Mocioneștii, l-ar putea întâlni, la Bulci sau unde voiu găsi locul cel mai potrivit, pe Ionel Pop care ca vânător renumit nu va stârni suspiciunile serviciilor în aceeași măsură ca alții. Chestiunea a rămas a fi discutată de mine numai cu Buzzești care va primi instrucțiunile d-lui înainte de plecarea mea, dar în nici un caz M.S. și eu nu trebuia să vorbim cu nimeni despre această chestiune. Maniu m-a întrebat dacă Tonci nu mă ținuse la curent cu tratativele sale în numele R-lui Carol cu contele Bethlen, pe care Vodă avusese cel puțin acea "considerație" pentru el, Maniu, a nu le fi întreprins și dus nici odată fără prealabila sa încunoaștințare și aprobare, la care i-am rezumat ce știam și ceea ce știa și M.S. iar Maniu, văzând că se potrivea exact cu realitatea, a conchis: "Apoi atunci de ce vă sperie această misiune; nici celelalte n-au fost mai puțin importante și secrete ținând seamă că nu trebuia cunoscute nici de M.I. nici de Aliații occidentali, iar Bethlen a ținut secretul tuturor acestor convorbiri până-n prezent? ! "-Filmul vizionat a fost favorabil M.S." Juarez" jucat de unul din cei mai mari actori ai secolului, Paul Muni, evreu (german) bineînțeles: Mike posedând filmul ce-l cumpăraseră scump fiindcă nu vroia să-l mai restituie. În România nu rulară nici odată pentru că cenzura carlistă îl interzisese, iar acum Antonescu nu se gândise că ar fi fost f. indicat pentru a pregăti spiritele înainte de criză. Tema îl pasiona pe Mike pentru că era permanent preocupat de problema revoluției anti-monarhiste și trăia intens ultimele ore ale bietului Maximilian, pentru care avea o deosebită simpatie și fiindcă semăna fizicește și moralmente (personajul istoric cît și actorul american care-i juca rolul) și deoarece erau rude (fratele mai mic al lui Franz Josef nefiind fiul tatălui său, ci al Ducelui de Roma "l' Aiglon", adică fiului lui Napoleon I cu Marie-Louise, natural "oficios" dar f.f sigur, iar Ferdinand

avind o bunică Bonaparte). In plus, MMLL descoperiseră o mare
asemănare între Juan Juarez și Maniu stit din punctul de vedere
al caracterului lor cit și fizicește, ceea ce reșea destul de
limpede și din film în care Muni semăna mult cu Dalsi Lema.-
Filmul e colosal de lung și totuși Mike ținuse să-l ruleze la
viteza reglementară, așa că durase vre-o trei ore și jumătate,
în timpul cărora ceaiul cu toate dulciurile adorate de Maniu
fusesse servit sus în biroul mic al M.S. în întuneric. Culmea
a fost că și d-lui președinte filmul i-a plăcut enorm și că
s-a regăsit perfect în personagiul lui Juarez, așa că MMLL i-au
spus că-i găsiseră de mult acea similitudine fizică și morală
ceea ce a părut să-l încinte pe bătrîn. De atunci, nu numai Suver
nii, ci noi toți nu i-am mai spus d-lui președinte nici Marele
Manibu, nici Dalsi Lema, nici jesuitul, nici old boy ci numai
Juareze, apoi Juan și la sfîrșit Juanito, dar numai între noi ca
să rămînă numele conspirativ pentru-n timp, celelalte sale pore
cle fiind deja pres cunoscute de multă lume. Filmul s-a terminat
pe la opt fără un sfert, întrucît Mike mai rulase rapid și jurna
lele săptămînalele UFA și romînesc plus un scurt film inedit de la
misiunea germană extrem de interesant: din luptele între care
grele după pornirea contraofensivei sovietice între Don și Doneț
Juarez a plecat deci literalmente încîntat de la Foișor reconșus
de Bielle și mine cu mașina mea particulară la vila Jovin, întru
cit eram invitați a cina la vila Demetre Ghica cu Iorgu și mena
jul Bossy: o bucurie pentru noi fiindcă fostul Ministru de Exter
ne continua să fie dintre cei mai bine informați și fini observ
tori ai evenimentelor mondiale.-

Celălalt eveniment, pentru împiedicare M.S. a se ține
de programul său de vînătoare la simpaticele servite de obîrși
mesopotamiană, a fost sosirea intempestivă, neașteptată și prea
binecuvîntată de către ambii stăpîni ai lui Jac Vergotti într-un
"Djiip" (Jeep) nou nouț model Willys Knight capturat de la duș
man și trimis în dar șefului suprem al oștirii de către comanda
tul corpului, care-l înlocuise pe Sănătescu. Dacă șoferul a fos
impaxul atmosferei delirante de fericire care s-a degajat ca ae
rul lichid din Foișor și Peleş unde dezmiardatul locotenent și
regăsit pe loc camera de culcare de la etajul II al aripei noi
exact așa cum o părăsise așteptînd doar întoarcerea sa și în
florită acum de înșeși minulele mult veneratei sale stăpîne, spe
vehiculului adus de el avea să-nvăluie toate celelalte preocupări
mici și mari ale feciorului ei; iar mîndei nu mai vor avea ure
chi și ochi decît pentru a savura toate senzațiile povestite ai

de anost de bietul, amoretz încît numai fotografiile și obiectele (o colecție de arme sovietice de diverse calibre și de granade ofensive și defensive de diferite tipuri, plus un aparat de filmat și de fotografist, tracte propagandistice lansate cu avionul asupra foștilor cuceritori acum fugitivi pe meleagurile ce nu le putuseră păstra nici pînă la prima recoltă ce speraseră s-o asigure pentru Hinterlandul infometat, căciulițe și pisleri înblăniți cu pielea unor animale extra europene și alte curiozități de iz eurasitic misterios și straniu) vor putea explica celorlalți auditori și spectatori si oracolului enigmele atît de puțin enigmatice pentru cei ce înțelegeau și vorbeau pe limba fenixului Cărmămanul, Omul, Babele și Clăbucetul Taurului vor fi de acum cucerite, în locul gambelor butucănoase ale regalilor alpiniști, de patru roți mărunte independente, mînate de un motorăș care, datorită de trei ori mai multor rotulețe angrenate șecherește, le va permite să bată sute și să scoată tunuri, tancuri și camioane grele din șanțurile, rîpele și gropile făgașului prin care invadatorii crînceni pătrunseră cutropînd singeros zeci de milioane de oameni, muncitori, blînzi și emnamente peșnici. Juc nu prea știa să descrie plastic stările ce le lăsase la vre-o două mii de km. în urma sa în comparație cu acelea ce le găsisese cu exact un an și jumătate înainte, dar totuși la întrebările noastre mai precise ne răspunde astfel încît curînd ne-am putut forma o viziune clară asupra schimbărilor fundamentale ce le creiasse încă din toiu iernii întorsătura fenomenală de la Stalingrad. Dovada peremptorie o furniza însăși prezența lui, rugat de șefii săi ierarhici să aducă M.S. acest semn al atențiunii lor delicate pentru acel în care toți începuseră acum, iar ei cu nasul lung de pe la comendamente și mai ales Secția II-a încă de la întîi ianuar, să vadă pe singurul factor nu constituțional ci providențial care vroia, putea și trebuia să-l salveze din cataclismul ce se abătuse fulgerător asupra lor și-l încheie de atunci nemilos fără putință de scăpare. Una fusesse trecerea la înamic în plină ofensivă cînd însuși gestul dovedea cît de puțin erai de scord cu semavolnicia fratelui de arme și alta să fi prins acum în sănătoasă cînd nimeni nu credea că nu dăduseși și tu foc tuturor locuințelor și depozitelor la plecare, căci falnicii cuceritori ai globului pămîntesc fugaseră și ei de-l rupeau ba chier mai iute ca ai noștri cărora le tăiau degetele cînd încercaseră să se caștăre pe furgoanele rezervate doar pentru nemți, dar nu înainte de a fi aruncat în aer și ars pînă la temelie ce nu putea fi evacuat, adică 80% cel puțin din ceea ce găsi-

seră și aduseseră acolo: munți de conserve, cereale, zahăr, brânză olandeză, ciocolată pervitinizată, plătită elvețienilor cu aurul românesc lichid de la Ploești cu care erau stropiți, ridicau mări de flăcări și nouri de fum pe cerul siniliu al stepei roșii, fără a mai vorbi de tonele de produse ale lui I.G. Farben, vagoane de votă, milioane de pensamente, sute de mii de nădrăgi străinți, tunici și cizme scurte, cămăși și izmene "Jaeger" încă nemurdărite de emoțiile fugărilor, plus trenurile-ntregi de arme și muniții noi, nefolosite, fabricate stăt de greu în Reich și aduse tot stăt de anevoios pînă-n preajma frontului, nensăi putînd fi evacuate "din cauza vitezei" cu care trebuia executat ordinul de retragere "după planul dinainte stabilit" a bestialelor suflete recuperabile, nici măcar însuși prețiosul lichid cu care erau imbibate și de care stîrneau funcția și viața mașinei de omor teotonice ne fiind acum "transport fähig" recte salvabil. Cu ceea ce se distrugese acolo într-un cers, Suserbruch ar fi putut hrăni și îngriji zeci de spitale ca el său și Warnecross de asemenea pînă la cel fatal al capitalării cu singura condiție de a nu pune și primi nici una. Ce de obicei, macaronarii și peprikașarii protejați ai stîrvului de Ciano fură primii să disperă pe neve mulțumită temerii justificate a O.K.W.-ului că ei n-ar contribui de acum decît la sporirea penicei, iar ca și la stac în avangardă tot numai mămăligarii erau chemați să țină linia întîi de seriegardă.-

Poste, ba mai ca sigur, că de aici Conducătorul doar al destinelor dezastruoase ale neamului românesc se alesese cu un al doilea cadou fîhrerial aprosape tot stăt de scump și în orice caz mai valoros pentru dînsul făcut la nici trei luni de interval dar cu un scop și mai valebil decît primul: un Mercedes-Benz cu cîteva sute cai-putere și vre-o duzină de cilindrii spre a putea propulsa chiar pînă la viteza maximă a Jeepului o hardughie nu stăt de mare cît era de grea fiind integral blindată contra grenadelor ofensive și chiar rafalei unor mitraliere grele prin sticla groasă de trei degete a tuturor geamurilor ei și dedesubt contra efectelor directe ale minelor-talgere ce le-ar călca din neaștențis șoferului colonel de geniu și prieten intim al geniului său al țării, cu toate că și acest mastodont, adevărat saurian al epocii terțiare, va fi precedat ca și Cadillacul măreșlesc fost al lui Călinescu - incomparabil mai slab blindat contra pistoalelor gangsterilor americani - de trei și urmat de două automobile de ale Siguranței ticsite de agenți pistolari și acestea Era o veritabilă decorație cu care Marele Fîhrer al membrilor ordinului

dictatorilor se decorase întâi singur, apoi pe Benito, Franco, Tuku + Mgr. Tiso laolaltă (aşa că trebuia să circule împreună!), Ante Pavelici, iar mai recent pe Heidrich (Protectorul Boemiei, nu al meu de la Narodn.Min.al Preş Benes, care nu zburase la Sawtree ca acesta, ci zăcea într-un lagăr sudet) şi Himmler cu acele două exemplare destinate lui Hiro Hito şi Puil, cei doi crai de la Răsărit prea îndepărtaţi ca să le fi putut parveni darurile, pe cînd Horthy şi Boris mai apropiaţi nu fuseseră onoraţi cu această distincţie în timp ce Ionelului nostru i se comandase al optulea dinosaur după ce brontosaurii sovietici spăruseră în prea mare număr trecînd într-o noapte de viscol şi de ger nu peste ghişa grossă a Volgăi mereu dinamităată ci peste poduri niţel sub nivelul apei, ca să nu fie tentat a se speria din cale afară de efectele fiziologice şi psihologice ale acestora. Bij fusese convocat de această dată pentru o şedere de trei zile, ample discuţii despre toate aspectele campaniei răsăritene şi-n perspectiva celei mediteraniene şi-n acea a eforturilor mai mari ce trebuia să depună industria globală dar şi economia "stricto-senso" a frăţiorului de arme spre a contribui din răspunderi la umplerea găurilor create de marele autodafeu general ucrainean şi însoţit pentru acestea de către toţi specialiştii lui, aşa că-şi permisesese să propună discret prin Manfred participarea şi a secundului său indispensabil pentru coordonarea noului program izvorît din noile exigenţe de noi efortări în activitatea suplimentară a diferitelor departamente puse şi rămase toate sub oblăduirea acestuia. Si cum era de aşteptat în atmosfera nouă de reconciliere şi-nfrăţire cît mai intimă, Bijlet fusese acceptat, bine primit ca şi cum n-ar fi fost nici odată suspectat de sentimente alte decît cele excelente ce le pusese cît mai mult în valoare acum revenind însă pentru a ne povesti versiuni cu totul diferite de cele pe care MMIL şi tizul mare prieten aveau să le audă din gura lui Ionel la primul dejun la care au fost invitate la vila Antonescu de la Predeal de tare multă vreme, una fericită pentru înalta doamnă aşa cum fuseseră însă şi cele puţine zile însoţite ce le gustase chiar recent în societatea aceluia ce-l cunoscuse în această vilă şi care plecase de la Foişor cu asigurarea lui Spăţescu de a fi în curînd transferat mult mai aproape de acesta, nu chiar la palat nici la Sinsia, dar în P.S. a regimentului de jandarmi cel mai apropiat de capitală, deosece-l va face să stea ca odinioară

mai mult la Buftes decît la P.S. și mult prea des sub fustele Jeannei Cretzianu nu pentru gustul acesteia ci pentru placul Elenei care va gravita din ce în ce de la Sinsis și chiar Săvârșin spre București sub tot felul de pretexte de spitale, triajul mobilelor și cumpărături tapițerești pentru Săvârșin și chiar croitorese, modiste și blănari doar ca să-l întâlnească ici colo pe șest pe iubitul "copil" insuficient de camuflat ca să n-o afle rapid Marcel Dobrescu și alți copoi bătrîni ai Siguranței externe palatului, consemnînd fapte în cîteva rapoarte f.f. secrete numai pentru C.S. și P.M. dar discrete și sobre, ce vor fi păstrate de Ioă smîrît de eșecurile sale și succesele rivalului despre care-mi va vorbi adeseori cu jînd și revoltă dar nu le va mai arăta nici destăinui lui Ionel. De nepriceput era deodreptul optimismul cu care aceste din urmă fusese insuflat de vizita, nu la M.C.G. ci pentru odată la Obersalzberg unde Führerul se simțise silit de un guturai și o lărgită cronică, contractate în pădurea rășinoselor de șes din jurul lacurilor mazuariene, a se retrage pînă la vindecarea lor: războiul nostru nu era pierdut, ba chiar departe de a fi realmente compromis cum li se putea pare doar politicianilor și nepricepuților observatori civili superficiali; noua strategie hitleristă era plină de înțelepciune și interes pentru cei care păstrau în inimă soarta Europei și salvarea de prăbușire a civilizației popoarelor lor; se urmărea o vremelnică scurtare a frontului răsăritean prea lung și costisitor de menținut stabilizat cum va fi în curînd cu minimum de efective pentru perioada defensivă de așteptare a mișcării următoare a occidentalilor, căci frontul italian era o simplă jucărie lichidabilă pentru nenți oricînd cu cel mai mic efort dar interesant în chip de cîmp de experiență și manevre menite a desluși de o parte și de cealaltă strategie, tactice și mijloacele de a obține deciziunea pe celălalt al treilea teatru de operațiuni pentru care anglo-americii dar și germanii țineau în rezervă imense forțe neîntrebuințate de rezultatul ciocnirii cărora desigur în Apusul continentului undeva dealungul coastei Atlanticului va depinde poate încă în anul acesta, dar mai probabil în primăvara viitoare soarta întregului război; în clipe cînd cele vreo șase milioane de soldați anglo-saxoni vor fi ajuns să-și rupă colții pe "Atlantikwall" și ce va mai rămîne din grosul lor va fi aruncat în mare sau ocean potrivit locului pe care marii lor strategii îl vor alege pentru a încerca să forțeze spărarea continentului, atunci corpul lor expediționar din

cizma italiană va îngreșa rechinii mediteraneni în câteva săptămâni și numai atunci toată Europa se va putea întoarce cu fața către Rărit pornind la cea de a doua și ultima mare ofensivă într-oievăr generală și totală așa cum o ceruse Conducătorul României prea de timpuriu în noiembrie 41 și tot atunci d-nii bulgari, turci, iranezi dar și spanioli, suedezi și unguri vor fi somați să-și dea obolul sau să dispară de pe glob ca popoare suverane; armele noi secrete nu vor mai fi ținute în rezervă și toate centrele urbane și industriale regiile vor fi rase de pe suprafața pământului, în timp ce hoardele de pușcăriși, vânători siberieni și mongoli înarmați cu puști și hrăniți cu conserve americane vor fi topite ca un bulgăre de unt. Până atunci trebuia neapărat ca Wehrmachtul să-și cruțe forțele și acele unități de șoc blindate necesare pentru operațiunile rapide decisive din Apus. Noile tencuri și Panzerjäger germane făceau câte 5 sovietice sau americane dar nu trebuia expuse luptelor cu acestea decât în cazuri extreme de forță majoră întru colmatarea breșelor primejdioase, astfel acestea urmând a fi oprite prin alte mijloace din care în curând vor apărea câteva arme tactice suverane pentru distrugerea blindetelor. Cât despre economia europeană, era firesc ca să ni se ceară însfârșit să mîncăm ceva mai modest și raționat decât în timp de pace și să punem umărul la urmă ca să răzvim fără cine știe ce sacrificii extraordinare pînă la trecerea anului 44 poate chiar 45, după care nu vom avea de luptat nici de trudit pentru două mii de ani. Era deci nu numai criminal dar și timpit să-ți pierzi moralul pentru că nu ne-au mers chiar toate exact cum doream!

Pilda cea mai bună ne-o dăduseră chiar inamicii, englezii și într-o oarecare măsură și rușii, rezistînd totuși după înfrîngerile fantastice ce le-au suferit pînă acum. Eram oare mai duioși și slabi de înțeles decât acești comercianți de fructe coloniale și sclavi împinși în luptă de politrucul cu revolverul brăcat .. în spate și-năbuniți .. de doze .. mari de alcool? ! Nu vom comite greșelile comandantilor prea încrezători în talentele lor militare, lăsîndu-ne și nou stocurile pînă-n ultima clipă în spatele imediat al frontului. Transistria va fi evacuată încet, frumos, în ordine și radical, Potopescu - numit pe data de 1 aprilie 43 în locul lui Alexianu, acceptase postul numai din îndemnul M.S. de a repara pe cît posibil impresia dezastruoasă creiată în populația Bugeacului de subordinea svasvolnică a predecesorului său și fusese înlocuit la comanda corpului teritorial bănătean de către generalul Dregalina, care

asistase la înmormîntarea lui Tonci și cu care stabilisem imediat aceleași relațiuni ca și cu Potopescu cu care era perfect înțeles - primind ordinul de a proceda de manieră a nu dauna intereselor noastre fără să lăsăm în urma noastră reputația unor barbari sau cutropitori.... "ce nești și haite lui Alexianu" isprăvise Sănătescu freza făcînd cu ochiul MMIL care gîndeau așa dar nu îndrăsniseră a spune lui Bij nimic contra fostului guvernator mai ales în prezența Măreșălosiei din următorul motiv. Nu mai rețin exact cînd, dar mi se pare fie la sfîrșitul toamnei 42 cînd MMIL se aflau în orice caz la Sineia iar eu la București, fie în aceeași situație după declarațiile de A.N. în preajma crizei, fie chiar după ea dar natural înainte de plecarea sa din Odesa, Alexianu trimise, sosind într-o după masă la Măreșalat, niște lăzi imense și frumoase lucrate însoțite de două scrisori, una către M.S. iar cealaltă adresată R.M., pentru a oferi în numele populației Transnistriei următoarele daruri ale acesteia: Regelui o pereche de vase chinezești din epoca cea mai bună a dinastiei Ming, minunate și impecabile fără vre-o umbră a unei crăpături sau brizuri și imense ajungîndu-mi pînă la talie, iar Reginei trei tablouri franțuzești pe cît îmi amintesc un Claude Lorrain, un Greuze și un portret de Fragonard sau Nattier. Bivolăș citise scrisorile fiindcă nu erau adresate direct MMIL și mie pentru ele într-un stil pompos, iar grăbit și necugetat cum era deseori cînd credeai că printr-o "lichidare promptă" a treburilor Măreșalatului îmi ușura programul, chemase specialiștii palatului și desfăcuse lăzile, eu găsind astfel minunățiile acestora expuse în biroul meu și mult admirate de Ullea, Iorgu și Vasile care credeau pe bună dreptate că vasele făceau de zece ori cît tustrele frumoase picturi. La prima analiză mai atentă, am descoperit sub piciorul vazelor și apoi pe spatele cadrului fiecărui tablou mici etichete albe solid lipite și scrise imprimat în litere chyrilice toate identice "Muzeul Municipal Odesa" secția cutare nr. de ordine a obiectului și acesta scris cu cerneală iar în interiorul uneia din vase Iorgu a găsit tot lipită dar jumătate ruptă o etichetă mai veche și gălbuie ca un minuscul ex-libris cu armele fie imperiale fie a unui neam princiar căci rămăsese-ntreagă coroană închisă și ceva scris cu cerneală devenită maronie dar din nefericire indescifrabil pentru noi. Nu puteau fi deci în nici un caz obiecte cumpărate, de la vre-un particular ce le-ar fi dosit și păstrat în tot decursul celor peste 20 de ani de regim sovietic, printr-o colecție publică sau

din fondurile Guvernământului și încă mai puțin cu contribuția financiară particulară a generosului guvernator cu avuția altora, ci numai bunuri ale muzeului Odesei deci ale Statului Sovietic de care dl. Alexianu și chiar guvernul român nu aveau nici un drept să se stinge. În consecință, MMIL nu le puteau accepta sub nici un pretext și trebuia refuzate categoric, dar cum erau debalate și trebuia deci reambalate cu cea mai mare grijă de specialistul C.R. care era la Sinsia, iar Suveranii să sosească la București a doua sau a treia zi, le-am depus într-o sală de la etaj unde nu intra nimeni ca nu cumva să fie stinse la făcutul curățeniei în biroul meu, iar MMIL să le vadă înainte de a fi ambalate și cerându-l pe specialist de la Sinsia pentru a treia zi. R.M. cu simțul ei artistic a fost literalmente vrăjită de frumusețea porțelanului și tot atât de nenorocită că aceste splendide tablouri nu puteau fi nici achiziționate legal și aveau să sibă cine știe ce soartă dacă le refuzăm în loc să le păstreze în siguranță în condițiuni perfecte pentru a le restitui celor în drept la pacea romîno-sovietică; dar eu am insistat asupra imposibilității de a le păstra chiar provizoriu în custodie fiindcă trebuia dată o lecție samavolniciei unui regim și guvern care uita de legile internaționale ale războiului și ale relațiilor între state suverane, explicându-le că, chiar în cazul înfrîngerii sovietelor, guvernul reprezentînd Rusia sau Ucraina rămînea proprietarul legal al acestor opere de artă conform unei convenții de la Geneva interzicînd înglobarea bunurilor artistice ale unui stat în despăgubiri de război fără voința acestuia de a le ceda la o anumită valoare în contul acestora, ce și cum le-ar vinde. Cum Buzel venea să vadă pe MMIL tocmai în ziua sosirii lor de la Sinsia, le-am arătat și lui, obiectele și scrisorile și profitînd de furia sa contra Antoneștilor și dorința de a-i lovi indirect prin Alexianu, am redactat împreună răspunsul meu către aceste tot în două scrisori cu textul identic în afară de mențiunea obiectelor și celui care resp. celeia care le refuza. Cele pentru scrisori pot fi găsite și acum în arhiva C.R. și merită să fi citite pentru a înțelege furia Antoneștilor, căci răspunsurile au fost ticluite cu un substrat net-politic fără ca totuși să li se poată reproșa Suveranilor de a nu avea juridicește 100% dreptate: M.S. și resp. R.M. mulțumeau d-lui Alexianu pentru delicata lui atențiune, dar regretau a nu

putea primi din partea nimănui și cu atât mai puțin din acea a unui reprezentant al administrației Statului Român bunuri ce nu-i aparțineau și de care n-avea nici un drept să dispună, întrucât erau proprietatea muzeului Orașului Odesa deci a Statului Sovietic cărui-a-i aparțineau de drept conform legilor internaționale și care era deci perfect îndrituit să le reclame la pacea finală, iar C.R., nefiind instituția chemată să păstreze în custodie bunurile artistice ale Statului Sovietic, le restituia, n-am scris Guvernământului Transnistriei tocmai spre a nu recunoaște legitimitatea lui, ci d-lui Alexianu cu recomandarea să vegheze la păstrarea lor în vederea restituirii proprietarului legal. Rezultatul a fost că Alexianu s-a plîns C.S. exact ca colegul său Celotescu arătându-i scrisorile prin care se considera grav insultat prin faptul că i se reproșa în termeni voalați dar nefîndu-l nici să fi comis acte ilegale deci posibile de penalizare, iar Antoneștii îi sugeraseră cadoul pentru a le face pe MMIL complice a tuturor pungășiilor de care ei și Alexianu beneficiaseră umplîndu-și casele cu tablouri, covoare, porțelan și argintărie furate din muzeele rusești, astfel încît erau și mai furioși de a fi acuzați astfel lîmpede și oficial de hoție și Ionel, Maria și d-nele Goga și Barbu, ca de altfel și Ică - toți în acelaș caz, cu case pline de lucruri pur și simplu furate - turbaseră literalmente, natural tot mai mult contra mea, căci textul purta clar pecetea Externelor și a tezelor juridice legeliste odioase lor. În plus, R.M. recunoscuse și nu se sinchisisese să le spună Antoneștilor, cînd fusese prima dată invitată la un dejun în vila Ionescu din Băneasa jdalele Reginei Maria, cadou al Impărătesei Victoria, ce le fuseseră din vila d-nei Lupescu după rebeliune, dar se făcuseră că plouă și nu le restituiseră nici M.S. nici Administrației Sechestre a Bunurilor ex.regelui Carol, cum nu se jenseră să păstreze toate argintăria cu stema și coroana regală ridicată din yachtul și trenul regal, atîtea fapte de curată samsvolnicie și exerocherie care contrastau în mod straniu cu percepțiile de veșnic moralist ale idolului ofițerimei romînești.-

Acum însă, la prînzul de la Predeal, Antoneștii - care-l schimbaseră pe prietenul lor Alexianu nu numai să-l îndepărteze pe Potopescu, denușțat de Cristescu și Diaconescu să fi un regelist anti-guvernamental primejdios într-un post de comandant de corp armată staționat în țară, ci și pentru să-l scăpa

pe primul de presă proaspăt răspunderi dacă rămînea la Odesa pînă la sosirea sovieticilor și să-l bage în cîrcă succesorului cel puțin o parte din semavolniciile săvîrșite în Transnistria pînă la numirea lui - au protestat ceva mai moale contra acuzației clare și directe a singurului lor "prieten" care nu se reținea să le spună lucrurile pe nume și să le exprime pe șlesu. În următoarele audiențe - dejun ale lui Ică la Sinaia, acesta avea să-l contrazică energic pe Ionel privitor la ceea ce d-se auzise, discutase și dibuise la Berchtesgaden: Göring lucise prin absența sa, iar Goebbels i-o explicase verde lui Ică drept consecință dezastrului și tușției aeriene în Reich de care Führerul continua pe bună dreptate să-l țină responsabil; trăia retras la Karinhall și nu se mai ocupa decît de vînătoare și "colecția tablourilor rare" (mai toate furate și ele din castelele, muzeele și de la comercianții țărilor ocupate, inclusiv Austria!) precum și de Hermann Göring Werke pe care însă fratele său mai mic le administra; Ribbentrop făcea figură de polițist al cadrelor carierei diplomatice germane dar nu mai era nici măcar consultat de Cancelar relativ la problemele politice internaționale, acesta lucrînd direct cu Weizsäcker și von Papen, tot restul C.D. al celui de al treilea Reich făcînd și el mai mult funcția de figuranți; Funck și Darré rămăseseră un cele două vedete civile fiindcă nu decepționaseră pe Adolf cîtuș: de puțin pînă acum făcînd mai mult decît promisese în singurele sectoare ale vieții de Stat unde realizările nu erau "încă stînjinite de mersul "șchîpătînd ca el" (Goebbels avînd un picior mai scurt din naștere) al războiului, pe cînd în tot Wehrmachtul doar Rommel, favoritul publicului și al comandantului militar suprem, se mai bucura de laude și considerație, toți ceilalți generali fiind socotiți de Hitler o bandă de fosili, reacționari, scrobiți și incapabili să-și readapteze concepțiile învechite situațiilor complet răsturnate de deficiențe industriale și armei aeronautice germane. Iar pentru ce cel mai abil propagandist al Reichului și un fanatic nazi și devotat pînă la moarte Führerului să-i spună acestor colegului său român al Propagandei, care nu prea dezmințise nici categoric nici răsunător discursurile de la începutul anului, nu permites concluzii optimiste, adăugînd că de aceea Himmler și Bormann asistau la toate convorbirile hotărîtoare în Oberbefehlshaber și militarii săi a căror încredere reciprocă se epuizase definitiv în urma divergențelor funciare în conducerea operațiunilor de la Stalingrad: ei reproșîndu-i pierderea armat

Paulus și opunându-se pentru același motiv menținerii Crimei. Când lucrurile merseseră bine fiecare se lăudase că meritul era al lui, iar natural de când schiopătau virtos, ca-ntotdeauna la nenorocire, nimeni nu vroia să-și recunoască vina și ceea ce era mai grav nici să-ncerce a o repara schimbând pușca de umăr.-

Intre Viena și Salzburg, trenul în care călătorise unul dintre generali fusese bombardat noaptea de britanici și deraiase cu multe victime și pagube, povestitorul explicând astfel cu un suris amar de ce avea brațul bandajat când Ică se interesase de sectorul frontului în care fusese rănit, iar decolarea lor de pe aerodromul de la München la întoarcere fusese întârziată cu trei ore din cauza situației nesigure a incursiunilor diurne seriene. Nu dormiseră la Obersalzburg ci la Berchtesgaden într-un hotel abia locuibil de frigul ce-l înduraseră noaptea nefiind încălzit deși temperatura era mai joasă decât acum la Predeal, iar toată atmosfera întâmpinată-n Bavaria era una de cimitir și mîncarea drept regim pentru obezi. Mareșalul fusese măgulit de simpatia excepțională a Führerului față de el care într-o audiență lungă de câteva ore singur cu acesta cutezase cu toată interdicția anterioară a ridica din nou problema Ardealului sub alt aspect strict militar strategic al imposibilității de a apăra Bucovina fără putința rocadelor și aprovizionării din Maramureș, dar încasase iarăși același răspuns stereotip negativ. Despre acesta se ferise a pomeni M.S. ca și de noile cereri exorbitante în toate domeniile ale diverșilor specialiști germani: nouă nu ni se îngăduia aceeași cruțare a armatei ci se pretindea din contră sporirea efectivelor, cu toată izolarea diviziilor retrase în Crimeea, ce nu vor putea fi folosite în apărarea frontului de pe Nipru, iar exigența M.A. de a spori numărul blindatelor în sectorul nostru care suporta de șase luni atacul principal sovietic se alesese și ea cu o fine de neprimire bazată pe considerentul că unitățile blindate se foloseau nu pe sectoare ci ținându-se cont de nevoile sporadice ivite pe slocuri de-a lungul întregului front. Bijlet conchiasese pentru înțeles oară cu o abilitate, f. discretă, dar nu mai puțin perceptibilă insinuare la îngrijirea sa de perspectivă de a trebui să continue a primi directivele șefului său în loc să fie în măsură a căruia mai bine singur baros țării în furtuna de intensitate tot crescîndă în care acesta o băgase și nu mai dădea probe valabile că știa s-o piloteze așa cum trebuia. Am remarcat cu toții câteva fraze în acea direcție, plasate oarecum în chip de sondă și repetate la sfîrșit numai mie, când l-am recunoscut la mașină, cu speranța evident nesatisfăcută de a desluși cum

vor reacționa. La descripția lui Bijlet a dinosaurului care contribuise în bună măsură la entuziasmul pentru și încrederea în superioritatea științei și tehnicii germane față de toate celelalte de care fusese cuprins Ionel la încercarea lui, Mike spusese în glumă că se putea aștepta și el acum la vre-un cadou fûhrerial întru balanțarea ecuației, la care Ioani remarcase nu fără haz că în cazul acesta va fi unul f. neînsemnat întrucît avionul gigant pe Klemm era egal cu dinosaurul pe un purice și așa avea să fie din următoarea cauză cu totul întâmplătoare și neprevăzută. Regele posedase încă de cînd fusese Mare Voevod un dog danez regal f. reușit ca exemplar prototip al speciei, deoarece în două labe depășea înălțimea considerabilă a stăpînului său, dar devenise o reală pacoste pentru tot restul lumii fiindcă din lipsa unei partenere se-nrăutățise la punctul de a constitui o curată primejdie pentru siguranța tuturor de care se apropia, căci nimeni nu îndrăsnea să se apropie de el care la început se bornase a-și apăra stăpînul și locuința acestuia spre a trece mai recent la ofensivă față de toate viețuitoarele ce locuiau sau cutezau să intre în incinta parcului Peleşului. Bea un litru de lapte și devora într-o clipită cîteva kilograme de carne crudă, oase fierte și pîine uscată pe zi neprimindu-le însă decît din mîinile stăpînului, și doar cînd acesta lipsea și ajungea deci rău infometat, din acele ale lui Gheorghe Olteanu sau Bîlă față de care avea încă un oarecare respect, dar de cînd Mike își petrecea serile și nopțile la Stînă în loc să doarmă ca înainte în dormitorul său păzit în pragul ușii de dihanie, acesta-și pierduse pe semne echilibrul mintal cam șubred și se apucase de năzbîtii, atacînd sentinelele care, neavînd voie să tragă nici să miște, nu știau cum să se apere de ea, una fiind virtualmente silită să tragă o rafală de Orișă lîngă capul monstrului ca să scape neînșfăcat de el; apoi halise într-o după masă două perechi de lebede ce nu-l lăsaseră să se apropie de puietul lor și fu împiedicat să extermină restul acestei podoabe a lăculețului romantic format de pîrîul Peleş numai datorită grădinarilor care reușiseră să-l alunge cu greble și hîrlete, drept care, spre a se răzbuna, pîndise pe fetița de vre-o șase anișori a șef-grădinarului, o altă mică și drăgălașă podoabă a grădinei de flori cărora mere unde se juca toată ziua urmărind activitatea interesantă a tătîcului ei, astfel încît fusese pe punctul s-o rupă-n bucăți și o rănise deja bînișor dacă dintr-o furtivă-ntîmplare strigătul ei de groază n-ar fi adus pe loc pe un

tinăr și viteaz argat s-o scape de moarte sigură alegându-se el cu câteva serioase mușcături. Față de această intolerabilă situație, îl determinasem pe stăpîn să pună capăt acestui flăgel public ce se putea solda în mod tragic în orice moment și a-l dona unui crescător de cîini daneză de la Sighișoara sau lui Radu Matar care crescuse mulți și avea tocmai o cățea, dar Mike n-a vrut să-l nenorocască printr-o viață de reclusiune spunînd că-i cunoștea natura și că va înnebuni de-a binelea, așa că Bîlă a fost însărcinat să-l împuște cu Hollandul mare pentru rinoceri și de atunci Mike se plîngea de lipsa unui cîine vrînd neapărat să aibă un tovarăș patruped și după consultarea lui Bielle și multe conciliabule pe tema raselor canine se hotărîse a căuta un cîine lup bine dresat, Hellen vrînd să i-l doneze de 21 octombrie. Cum cei mai buni din Europa fuseseră concentrați în Reich unde se foloseau de poliție și acum de Wehrmacht pentru detectarea cîmpurilor de mine pe front, am comis greșeala de a scrii unui crescător renumit de la Stuttgart pe care Bielle îl cunoștea de la expoziția anuală geneveză și de la care familia ei procurase pe vremuri exemplare celebre, cerîndu-i cel mai bun lup german tinăr și complet dresat, cu rezultatul că acesta se adresase centrelor Statului, întrucît vânzările cîinilor lupi erau acum oprite la particulari (ceea ce nu ștusesem) și cererea unui campion pentru König Michel von Rumänien ajunsese pînă la biroul Stabsführerului Doktor Ernst Kaltenbrunner. Așa dar, tocmai ceea ce R.M. vruse să evite, anume provocarea unui nou cadou din partea autorităților Reichului, s-a petrecut sub forma prezentării bruste a unchiului Fips într-o dimineață la biroul meu de la palat cu scrisoarea mea în dinți și amarnice indignate reproșuri că nu mă adresasem lui care nu era degeaba devotatul MWLL și întîmplător un vechi prieten al lui Kaltenbrunner care este și el un fost austriac, dîndu-mi chiar a înțelege că era oarecum creația sa și mult îndatorat față de el. L-am prevenit pe loc pe Fips că R.M. dorea să-i doneze lui Mike de ziua lui un campion lup impecabil și că nu mă adresasem dinadins prețiosului nostru amic Fips nici mîiunilor germane de teama ca dorința ei să nu se transforme cumva într-un nou cadou, explicîndu-i că devenise de-a dreptul jenant pentru stăpîni să mai caute a-și procura lucruri din Germania fără să dea impresia că umblau după daruri sau ar fi indiscreți ceea ce nu era altuși de puțin cazul mai ales în cel de față. Fips mi-a expli-

cat la rindul său că vânzarea cîinilor lupi era strict interzisă-n Reich fiindcă ajunseseră de utilitate publică și că toți particularii trebuiseră să-și cedeze tovarășii cuadrupezi de această rasă crescătorilor deoarece Wehrmachtul ducea lipsă de cercetași canini care deveniseră o armă inestimabilă întru cruțarea celor bipezi, dar că-nțelegînd perfect punctul de vedere al MMLL va face tot posibilul ca să se creieze o excepție pentru ele fără de precedent, eu insistînd încă o dată mult ca să i se permită R.M. de a-l cumpăra pentru a-l putea dăruia M.S. de ziua nașterii. Totuși, în ajunul acesteia, Fips și-a anunțat sosirea cu campionul lup al Reichului și dresorul lui veniți amîndoi pe calea aerului într-un avion militar special trimis de Fûhrer care nu-și lăsa răpită ocazia de a-i face el Regelui Romîniei acest cadou de ziua lui. Firește că R.M. a fost furioasă fiindcă așa nu mai avea ea nici un cadou pentru Mike și a trebuit să-și bată capul pentru a-i găsi unul tardiv, - Paillard-ul genevez pentru a lua filme de 6 mm., care natural a fost apreciat de Mike chiar mai mult decît javra Fûhrerului - dar Ioani a fost în schimb încîntat de a fi calculat cu precizie iar nu ghicit X-ul ecuației cadourilor fûhreriale, iar noi ne-am distrat grozav timp de trei zile cît a stat la Sinaia dresorul (și firește Onkel Fips) pentru a-l obișnui pe bietul său ucenic și prieten canin "Atzo" a înțelege că de acum încolo trebuia să-l servească exclusiv pe noul său stăpîn. Nu i se mai putea schimba numele fiind prea bătrîn ca să se mai poată deprinde lesne cu unul nou, căci campionul lupilor germani era perfect din toate punctele de vedere, fiind o frumusețe de amical și totodată cel mai ascultător și inteligent a executa toate comenzile la țanc și a le prinde rostul din zbor, dar în pofida pedigree-ului său ilustru și toate imensele sale calități (căci luase nu mai știn cîte premii întîi stît pentru fizicul său perfect cît și pentru performanțele sale sportive și de dresaj) avea cusurul de a fi un moșneg, din moment ce avea opt ani impliniți, firele musteței grisonante și ofta greu cînd i se cereau exhibiții grele. Mike a fost fericit cînd în sfîrșit Atzo a binevoit să-l asculte ca pe fostul său stăpîn și să facă exact tot ce fusese "drilat" să execute în materie de chițibușuri năstrugnice savante, iar noi (și în special eu) nu mai puțin mulțumiți a ne putea bate joc de mentalitatea germană care la bravul Atzo respira prin fiecare firigor al blănii sale nițel

mate de epuizat și senil precoce ce era acest rezultat prototipic al educației prusace și această imagine vie a oboselii rasei germanice și a stării de spirit în cel de al III-lea Reich. Venise cu actele în regulă - arborele genealogic, blazon și titlu de noblete, cele de naștere și botez, "Ausfuhrbewilligung" și pasport, plus certificatul medical-veterinar de bună sănătate, toate brevetele decorațiilor și premiilor în copie, însă fără medaliile de aur și argint - reținute de Funck ca metal prețios - iar pe deasupra cărțuia de dresaj cu datele probelor maxime și medii ce le săvârșise și era deci ținut a le putea realiza și regimul lui alimentar extrem de strict "ca să nu se moleșească" - dar imediat adulmecase farmecul irezistibil al izurilor de bucătărie babană românească ce nu le mirosise niciodată-n Reich și deși știa prea bine, din toate bătăile ce le mîncase desigur pe această temă în anii săi de tinerețe, că n-avea voie nici măcar să pară interesat în cele de ale mîncării ce nu erau destinate lui, își lîngea buzele discret de pe la orele amiezii, devenea din apatic ce era altfel toată ziua și veșnic somnoros și dornic de a se putea în fine odihni de "viața de cîine" (fruntaș și dresor al celorlalți consanguini mai tineri) ce o dusesse în patria sa, deodată f. agitat cînd se păsea la masă și cu o discreție și un tact, mai mult lupești decît teutonice, se culca la ordin sub scaunul M.S. dar cu capul pe pantofii stăpînului dîndu-i din ce în ce mai repetate și insistente ghionturi cînd soseau carnea și alte bunătăți bine mirositoare iar Mike aproape pe ascunslea față de noi îi mai trecea din cînd în cînd cîte o bucătică bună, așa că încetul cu încetul Atzo a început să uite că era german, reprezentînd Wehrmachtul și Gestapoul la palat și să se asimileze perfect mediului mai puțin strict și auster al noii sale patrii. Nu pot să-nșir aci tot ce știa Atzo să facă la comandă: să mîrșie, latre, să sară peste scaune și mese, să culce pe un om solid la pămînt atacîndu-l din față sau pe la spate, să-l oblige a sta nemîșcat cu dinții tare apropiați de beregată, să treacă ziduri drepte se-nțelege și lunecoase de 4 m. înălțime, să sară nu mai știu cît cu sau fără elan în lungime și înălțime, să salte de pe trambulină de la orice înălțime în apă, să caute pietrele la mari adîncimi și obiecte ascunse în buzunarul camenilor, și cîte alte multe, dar cînd Mike primea vizite și Atzo simțea că i se vor cere salturi, se uita la stăpîn cu ochii triști

și implorători ca să-i respecte bătrânețele și execute ordinele oftând greu înainte și după fiecare efort, iar cum știa să mai facă și pe mortul, făcea deseori figura nepoftit atunci când spera astfel să scape de exerciții extenuante. Si Mike și noi rîdeam atunci cu poftă de faptul că Atzo era un demn reprezentant al mașinei de război naziste, extenuată, epuizată și icnind ea ca și el de povara prea multor ani de "dril", dresaj, disciplină, efort și mîncare proastă și prea puțină, lipsă de somn, odihnă, răgaz și plăceri.

La boncănitul lopătarilor bulcenî venise Buzel spre a se odihni și el o săptămînă în clima dulce bănățeană și a face primul său pas cinegetic fără preliminarele mărunte ale tuturor celorlalți vînători - căci "geniilor nu le trebuie școală fiind de la naștere chemați a înfăptui din prima probă performanțe mari și cum mă somase a face numai pentru el o excepție la regula sacro-sanctă de a nu admite pe teren cu pușca-n mînă un nevînător lipsit de orice permise legale, îl condusei personal la un cerb bun pe care l-a doborât printr-un blat clasic, dintr-un foc unic și perfect plasat, alegîndu-se spre marea sa bucurie cu o pereche de coarne f. invidiabile cu care se va mîndri și față de Vivi, care nu impusese încă nimic cu glonte și față de Maniu pentru a fi desemnat de el în locul lui Ionel Pop drept vînător care să poată astfel întîlni la o eventuală vînătoare pe problematicul reprezentant cinegetico-politic al bătrînului Bethlen. Scopul principal al șederii sale la Bulci fiind indoctrinarea mea pentru posibilele tatonări-tratative la Pesta, unde eram deja anunțat ca să rezolv succesiunea magiară în favoarea lui Bubi. Teleki și să purced la desocotirea conturilor pasive ale Corvinului cu Fury Hunyadyi care urma să mă anunțe cînd i-ar conveni să le discute personal cu mine atunci cînd va fi integrat domiciliul său urban, bietul "Buzică", cum nu-i plăcea să fie chemat nu-și putuse camufla îndeajuns față de nasul meu de vechi copoi politic și cunoscător al tuturor caracteristicilor lui, amărăciunea și o oarecare temere la perspectiva că eu, care nu aveam nici o pretenție de a juca vre-odată un rol politic în țară mai cu seamă pe planul reprezentativ al blocului partidelor democratice și nu mă-aghesuisem cîtuși de puțin la un stare joc, să putea reușind acea primă misiune externă în numele Coroanei și al acestuia pentru care eram chemat nu datorită meritelor mele față de acesta în folosul căruia nu aveam statele de serviciu ce le posedă el, ci mulțumită iarăși numai "baftei mele extraordinare".

nare" de a fi moștenit prin adopțiune nu numai o avere ce mi-o cam invidia, dar și acele legături familiale ale defunctului ce mă desemnaseră automat la negocieri ultra-gingase cu ungurii înainte de origicine în țară, așa putea să-l evinciez în ochii și sinul trioului de șefi ai opoziției democratice creându-mi astfel o platformă concurentă față de a sa într-un viitor în care poate "apetitul venindu-mi mîncînd" să mușc nada întinsă de Juarez și să mă bag în politica partinică. Așa dar, se străduise a mă prelucra cît mai mult în sensul de a-mi limita eventualele convorbiri doar la o f.vagă și discretă tatonare în direcția dorită dar fără să mă angajez mai profund în discuții spre a nu atinge punctele de care acesta-mi vorbise nici măcar tangențial, cîcă spre a nu mă expune pretimpuriu la un refuz, dar evident de fapt pentru a-i pregăti lui terenul și a-i lăsa cîns-tea și beneficiul de a fi acela care să antameze fondul problemei. Discuțiile noastre pe această temă se duseseră între noi, nici Bielle neavînd de ce să știe că mă duceam la Budapesta pentru altceva decît interese personale. Vroise să mă însoțească însă chipurile pentru a face cumpărături de Crăciun ce aveam să-l sărbătorim la Bulci cu-n brad mare care să ajungă pînă-n plafonul holului central, deschis pe ambele etaje, pentru copiii comunelor de pe raza Domeniului, pentru care nu găsisese destule elemente de podoabă și surprize, nici acele mici cadouri pentru pachetelul fiecăruia în afară de dulciurile ce erau proiectate a fi fabricate de Rozalia și acele destinate funcționarilor și personalului spre a ni-i apropia schimbînd relațiile prea protocolare din trecut și a ajunge să le transformăm în spiritul unor de solidaritate sufletească, dar de fapt și ca să-mi pună botnița și a mă ține de lanț în capitala care acum bătea Viena, Londra și Parisul în materie de femei elegante și frumoase și de distracții nocturne pentru burlaci și soți în permisie conjugală astfel cum ne spusese menajul Teeki și mai mulți timișoreni. Buzel o desfătuse însă pe considerentul că tot nu puteam primi invitații fiind în doliu mare, nici nu se cuvenea să ne distrăm ca să intrăm în gura critică a dușmanilor și că era mai consult să stau cît mai puțin în capitala lor, iar cum pînă la urmă Hunyadi, Rîureanu și Butariu aveau să-mi întîrzie plecarea pînă-n 15 decembrie, Bielle a renunțat la proiectul ei, avînd prea mult de lucru în săptămîna marilor pregătiri festive. Cît despre cele convenite cu Buzel, nu m-am aștit să-i demaschez strata-

gema, bătându-mi joc de neîntemeiatele lui aprehensiuni și liniștinându-l cu aceea că nici nu eram atât de sigur că voiu putea vedea și vorbi între patru ochi cu bătrînul, dar ținînd să-l previn că-n cazul dibuirii unei atmosfere prielnice pentru găsirea unui acord, nu mă voiu limita la vagi considerații platonice, ci voiu ști să desbat fondul chestiunilor fără a prejudicia cîtuși de puțin eventualele angajamente ulterioare la care s-ar ajunge și pentru care nici n-ași reuși să-l interesez suficient ca să consimtă la o întrevvedere cu caracterul unor negocieri efective dacă ar trebui să-l

las lui inițiativa unei propuneri în acest scop, adăugînd că de altminteri nu-mi făceam prea mari iluzii, întrucît opoziția magiară era mult mai puțin numeroasă și nemulțumită decît a noastră de politica guvernului care dusesse barca națiunii mult mai abil și avantajos pentru Ungaria decît o dusesse Antonescu pe cea romînă pentru noi, așa că mă cam îndoiam ca Bethlen să se lanseze într-o întreprindere extrem de riscantă pentru țara sa și cu prea puține avantagii care s-o justifice. Aveam să mă-nșel însă în această judecată

A fost într-adevăr pentru tustrei vizitatori ai Pestei - căci repet că luasem cu mine pe GHEORGHE RIUREANU și MIRON BUTARCU care știa la perfecție magiara și, deși țărănist, avea mari simpatii pentru magiari și mulți cunoscuți în evreimea budapestană, fiind încurcat cu o înostimă și deșteaptă evreicuță arădană ultra pro-magiară, cu care va fugi la Paris în 1948 - o mare surpriză a fi primiți cu brațele deschise începînd de la graniță unde autoritățile nu ne-au făcut nici un control și au fost excepțional de curtenitori și amabili pentru noi vîzîndu-mi pașaportul și aflînd scopul călătoriei și terminînd cu toți magiarii cu care am avut a face. Neputînd bănuî că orașul era atît de ticsit de lume încît a fost o veritabilă problemă să găsim o cameră de hotel din care Pesta avusese totdeauna atîtea mari, mijlocii și mici mai toate bune, nu mă gîndeam a reține din timp telefonic trei în aceeași ospătărie sau a-i cabla lui Filotti să aibă grijă a ni le rezerva. La Ritz, unde trăsesem la ultimele mele trei șederi în citadela Sfîntului francez Gilbert (Gellert) și deci nu eram necunoscut și unsesem totdeauna bine pe portarii de zi dar mai ales de noapte, nu era nici un pat liber cînd am sosit cu nici cinci minute înaintea unui general german cu pieptul plin de decorații și pretenția de a i se găsi pe loc o cameră pentru el și aghiotantul său dacă nu mai aveau două, chit a evacua pe vre-un civil, dar portarul l-a refuzat net și aproape obraznic răspunzîndu-i că asemenea procedee nu erau în uzanțele

hotelului și că nu avusese decât să-și rezerve telegrafic camerele la timp, dar dându-mi sub nasul lui răspunsul că nu avea pentru E.S. una pe Dunărene, cum știa că cerusem totdeauna, însă-mi elibera în mai puțin de o oră una pe Andrássy-ut, urmînd a mi-o schimba "mîine-zi" la 11, iar pentru însoțitorii mei promitea să găsească pentru dl. director una la Hungaria și pentru dl. avocat una la Vadaskürt, vorbind pe franțuzește înțeles de general care a plecat bodegănind că asta era "ganz unerhört" (cu totul nemei pomenit). Portarul mă cunoscuse ca Secr.al M.I. la Geneva cînd nu mă privea cu ochi buni, apoi ca Funcț.Int.Pol.cînd mă mai ridicasem în stima lui, dar văzîndu-mă acum M.al C.R. n-a știut cum să fie mai grațios, declarîndu-mi după plecarea neamțului că "în Ungaria li se dădea a înțelege că nu se puteau purta ca într-o țară ocupată", ceea ce-l făcuse pe Butariu să triumfeze amintindu-mi: "Vedeți ce v-am spus; ungurii nu se lasă călcați pe bătă-turi". Primisem prin B.N.R. prea puțini gologani pentru a ne putea mișca tustrei fără a număra banul, scontînd pe încasări de sume mari ce-mi datora Hunyadyi, dar avînd mai întîi cu el delicate negocieri de dus întru recuperarea diferenței de la vînzarea casei și aprobarea tuturor plăților făcute în România în contul lui, nu vroiam să ne micșorăm prestigiul nici față de el nici de bătrînul fost adm. al Casei Têlar Udôn cerîndu-le un avans sau împrumut, astfel încît recusesem imediat la ajutorul Legației, unde Filotti, mirat de sosirea mea fără preavizarea sa, ne-a invitat tustrei pe loc la prînz. Eugen și soția sa aveau să ne lămurească rapid pe tema atmosferei anti-germane: încă de la Anschluss și apoi căderea Cehoslovaciei și Poloniei, f. mulți evrei avuți se refugiaseră la rude și cunoștințe de afaceri în Pesta unde fuseseră primiți cu brațele deschise iar de atunci, Ungaria beneficiînd de situația privilegiată de a fi vechi aliat al Axei și mai mult al Italiei, ținînd un f. abil și judicios echilibru între cele două capete ale ei, capitala Magyarolsagului a devenit și a rămas într-adevăr "Judapesta" cum era poreclită de naziști. Acum, cînd cu răsturnările din Italia, atmosfera se schimbă și mai virtos în detrimentul Germaniei, Horthy patronînd din umbră reajustarea politicii externe magiare ca să nu piardă ulterior beneficiul cuceririlor teritoriale obținute în timpul alianței cu nemții și totuși Ungaria clocotea de indignare contra restricțiilor economice crescînde datorite cererilor din ce în ce sporite ale Reichului. Ungaria nu contribuise și nici nu accepta să mai contribuie nici măcar cu oit participase în trecut

două divizii de români din Ardealul de Nord încadrați de nici 10% de unguri, ofițerii și subofițerii - la războiul de la Răsărit sub pretextul că participase la campania jugoslavă și trebuia să-și păstreze Honvedul intact pentru ținerea sîrbilor, croaților românilor și slovacilor în respect și alianță cu Germania și pentru apărarea "cercului Carpaților" în cazul apropierii Sovietelor de spațiul dunărean, dar în schimb furnizase dintr-început un efort de ajutorare economică, îndeosebi alimentară, a Reichului cu mult mai important decît al nostru datorită marii proprietăți și restricțiilor f.severe introduse încă din iunie 41 și furniza fiecăru litru de petrol dintr-o producție sporită de nemți de la 1,5 la 2,7 milioane de tone. Ungurii erau acum mai mult decît oricînd grandioși, fuduli și nebuni, considerîndu-se egali nemților și vrînd să joace un rol de fostă Austro-Ungarie în bazinul dunărean, iar cum marea majoritate a nobilimei, înaltei burghezii și intelectualității era fie cuscrită fie în legături de interese cu evreimea f.puternică, avută și naționalistă, curentul anti-nazist era indiscutabil cel dominant și de un timp încoace lua proporții și se solda cu manifestații de dreptul provocatoare față de germani mai cu seamă din pricina prezenței unor trupe germane staționate ca la noi sub diverse pretexte - Szolnokul avînd o tabără imensă de trupe în refacere iar alte centre provinciale baze de apărare anti-aeriană, cîmpuri de instrucție, de zbor pentru blindatele și așa-zisele lazarete - pe teritoriul țării, dar nu la Pesta unde Horthy le refuzase categoric, ceea ce jicnea amorul propriu al unei națiuni f.susceptibile, astfel încît atmosfera budapesteană era acum pro-aliată la culme și incidentele vexatoare pentru L.G. (căci nu aveau misiuni oficiale de felul celor de la noi), și ofițerimea Wehrmachtului care se aventura la Pesta deveniseră la ordinea zilei. Eugen semnalase această situație la București și conchisese chiar în ultimul său raport f.recent (căci era boala lui de a face rapoarte aproape săptămînale de frica să nu fie surprins de vre-un eveniment ce nu l-ar fi prevăzut și semnalat la timp) în sensul unei posibilități de întorsătură de felul celei din Italia. Fiind pe deasupra o natură extrem de bănuitoare și avînd mult fler, a fost cam neliniștit și f.curios să știe dacă venisem chiar numai pentru problema familială succesorală și bănești sau și pentru a completa informațiile Legației prin contacte cu cercurile politice înrudite cu Tonci, plîngîndu-se a fi într-o situație f.difficilă pentru informația directă și trebuind deci să recolteze cele mai multe

știri și elemente de apreciere prin intermediul celorlalte legații în raporturi normale cu societatea și lumea politică ungare întrucît, cu toate directivele și presiunile Reichskanzleiului, asupra guv. ungar, încordarea magiaro-romînă dăinuia iar membrii politici ai L.R. nu erau primiți decît la recepțiile mari oficiale la care nu puteau să nu fie invitați. L-am liniștit pe loc asupra temerilor lui că ași fi venit cu alte scopuri sau misiuni decît cele strict personale, promițîndu-i de altfel a-l informa despre orice lucru ce l-ar putea interesa pe care l-ași afla întîmplător în convorbirile ce voiu trebui să am cu contele Hunyadyi, Teleki și poate Bethlenii dacă bătrîna contesă va dori să mă cunoscă și mă va primi. L-am tapat cu o sumă cochetă pentru a ne putea descurca pînă la încasări și apoi am fost invitat pe rînd la toți colegii mei mai tineri petrecînd aproape fiecare seară sau la dejun la cîte unul cînd nu eram invitat la unguri, eu vizitîndu-mi imediat pe toți prietenii și cunoscuții din timpul școlii, universității și chiar dintre relațiile ulterioare diplomatice și geneveze, întrucît în noua mea funcție cuasi neutră mă aflam într-o cu totul altă poziție decît înainte de Externe. F. curînd aveam să-mă împărtășesc de-a întregul opinia lui Eugen ba să i-o confirm și întăresc atît, cu date certe, încît se va grăbi să expedieze un raport-telegramă cu ele și să clocească un raport scris suplimentar ce-i vor fi socotite în martie de-a dreptul profetice: cu excepția lui Fúry care se ecăldea politicește complet în apele teutonice nu numai din cauza soției sale cu mari rudenii în Reich și faptul că-i angajase toate lichiditățile în combinații industriale de război cu nemții (o nouă fabrică de avioane și alta de muniții, etc...), ci și fiindcă partidul său era guvernamental, tot restul magnaților și oamenilor de afaceri întîlniri erau atît de porniți în direcția răsturnării politice încît nu-mi venea să cred ce suzeau de la dînsii și am rămas adeseori "stomacat" de imprudența formidabilă cu care se vorbea cu voce tare, sub nasul frișilor, în baruri, restaurante și pe stradă. Astfel, prima surpriză de după scena generalului cu portarul avea să fie întîlnirea mea cu contele "Rudy" Salm-Reiferscheid, f. campion de tenis al Austro-Ungariei și apoi Rep. Austriace, al cărui mamă fiind evreică, fusese din Viena, la intrarea nemților, în Ungaria unde trăia de atunci din expediende, dar totuși pe picior destul de larg, în afaceri cu evreii și invitatîndu-mă în "grill-room"-ul Ritzului mi-a vorbit de "iminența

loviturii ce va aduce trupele anglo-americeane în Valea Dunării". Apoi prințul "Nicky" Odeschalki - văr de al doilea grad cu Tonci prin conții Bissingen - o veche cunoștință de la concursurile hipice internaționale și schiu în Elveția - a fost primul să mă-ntrebe cum de-l mai tolera Vodă pe Antonescu și ce mai așteptam să ne desbărăm de acea infeodare scandalosă și păguboasă la nemți și să mă pună-n curent cu ceea ce "se pregătea de mult în Ungaria și nu putea să mai întârzie a fi efectuat, în care caz România trebuia să-i urmeze pilda profitând de prilej pentru a întoarce și ea armele contra lui Hitler. "Sărmanul avea să cadă victimă a loviturii ratate magiare din martie, fugind cu avionul său personal, (căci era pilot militar în concediu de pe front) în Italia unde avea întinse domenii și o mare parte a averii sale imense, ca să fie doborât de un Messerschmidt în Dalmatia. Bătrînul marchiz Pallavicini, prieten vechi al babalifului meu și cunoscut mie încă din copilărie, m-a invitat la cină a treia și cu o droaie de membrii mai tineri ai Jockey-ului peștan cu care s-a vorbit cam deopotrivă de violent, categoric și ("o minune") în sensul unei înțelegeri post-belice magiaro-române, cu Transilvania neutralizată printr-o administrație proprie cuasi-autonomă iar politicește drept condominiu al celor două națiuni, ca prim pas către uniunea personală, R. Mihai trebuind neapărat să-nvețe ungurește și să se căsătorească cu o prințesă Esterhazy, Pálffy, Lónyay sau chiar Festetics. Cînd în seara următoare la Ritz cu căpălășeni, am remarcat că ei, ca cetățeni români sau poate din reticiențe față de mine cu care nu eram încă lămuriiți pe ce picior trebuia ori puteau să danseze, au ținut un limbaj extrem de conformist, ba Tina chiar admirativ față de Marele Fűhrer al Marelui Reich și cum de aceea am socotit mai consult, spre a nu mă da pe mîna lor, a nu-l contacta pe Bethlen prin intermediul lor care ar fi fost cel normal, ci prin contele Márton Szechenyi, vechi camarad de la Rosey sau altul, Windischgrätz Lajos junior, amîndoi pu posibilități de a-mi aranja ceva clandestin și am făcut deci impolitețea a nu-l vizita la domiciliu, nici a lăsa măcar cărți de vizită pentru el și "tanti Livia", dar explicînd apoi bătrînului manevra, ca să am alibiul că nici nu fusesem să-l vizitez și nici ei n-au ținut a mă invita, astfel încît Teleki - căpălășeni, nici pînă azi nu știu că l-am văzut atunci în a cincea și, după masă, într-o garsonieră care cred că trebuie să fi fost cea a întîlnirilor sale cu

loviturii ce va aduce trupele anglo-americe în Valea Dunării". Apoi prințul "Nicky" Odeschalski - văr de al doilea grad cu Tonci prin conții Bissingen - o veche cunoștință de la concursurile hipice internaționale și schiu în Elveția - a fost primul să mă-ntrebe cum de-l mai tolera Vodă pe Antonescu și ce mai așteptam să ne desbărăm de acea infeodare scandalosă și păguboasă la nemți și să mă pună-n curent cu ceea ce "se pregătea de mult în Ungaria și nu putea să mai întârzie a fi efectuat, în care caz România trebuia să-i urmeze pilda profitând de prilej pentru a întoarce și ea armele contra lui Hitler. "Sărmanul avea să cadă victimă a loviturii ratate magiare din martie, fugind cu avionul său personal, (căci era pilot militar în concediu de pe front) în Italia unde avea întinse domenii și o mare parte a averii sale imense, ca să fie doborât de un Messerschmidt în Dalmatia. Bătrînul marchiz Pallavicini, prieten vechi al babalîcului meu și cunoscut mie încă din copilărie, m-a invitat la cină a treia zi cu o droaie de membrii mai tineri ai Jockey-ului peștan cu care s-a vorbit cam deopotrivă de violent, categoric și ("o minune") în sensul unei înțelegeri post-belice magiaro-române, cu Transilvania neutralizată printr-o administrație proprie cuasi-autonomă iar politicește drept condominium al celor două națiuni, ca prim pas către uniunea personală, R. Mihai trebuind neapărat să-nvețe ungurește și să se căsătorească cu o prințesă Esterhazy, Pálffy, Lónyay sau chiar Festetics. Cînd în seara următoare la Ritz cu căpălnășenii, am remarcat că ei, ca cetățeni români sau poate din reticiențe față de mine cu care nu eram încă lămurii pe ce picior trebuia ori puteau să danseze, au ținut un limbaj extrem de conformist, ba Tina chiar admirativ față de Marele Făhrer al Marelui Reich și cum de aceea am socotit mai consult, spre a nu mă da pe mîna lor, a nu-l contacta pe Bethlen prin intermediul lor care ar fi fost cel normal, ci prin contele Márton Szechenyi, vechi camarad de la Rosey sau altul, Windischgraetz Lajos junior, amîndoi cu posibilități de a-mi aranja ceva clandestin și am făcut deci impolitețea a nu-l vizita la domiciliu, nici a lăsa măcar cărți de vizită pentru el și "tanti Livia", dar explicînd apoi bătrînului manevra, ca să am alibiul că nici nu fusesem să-l vizitez și nici ei n-au ținut a mă invita, astfel încît Teleki - căpălnășenii, nici pînă azi nu știu că l-am văzut atunci în a cincea zi, după masă, într-o garsonieră care cred că trebuie să fi fost cea a întîlnirilor sale cu

tinăra sa amantă, ca să vorbim fără nici un martor timp de trei ore încheiate în cursul cărora natural am ajuns pînă la urmă să-i vorbesc deschis despre fondul problemei fără a prezenta cele trei puncte chiar atît de net formulate ci ca ipoteze din care și așa una părea depășită, așa că din prudență nici n-am mai pomenit-o, rămînînd însă-n picioare garanția, ce o dădeam drept sigură, că-n clipa loviturii magiare România va rămîne în cel mai rău caz absolut neutră, refuzînd categoric a interveni alături de Reich pentru recuperarea Ardealului de Nord, de manieră că Ungaria va putea fără nici o grijă "degarnisi" complet granița noastră comună spre a dispune de toate forțele ei pe cele austriacă și slovacă, iar mai mult ca probabil va profita de această conjunctură unică pentru a-i imita exemplul și a eși din război cu sau fără asentimentul Antoneștilor, ba chiar împotriva lor dacă ar încerca să se opună, ceea ce prezentam ca o ipoteză improbabilă dar care se avea în vedere pentru a nu risca nici o surpriză și nici un element neprevăzut. Ar ține mult să reproduc amănunțit toată conversația, extrem de interesantă ca vizionare de ansamblu a momentului și a perspectivelor de viitor, dar din nefericire fără nici o consecință pentru planurile noastre, întrucît lovitura magiară (dacă se poate vorbi de una propriu zisă) a fost atît de neserios preparată încît avea să fie sugrumată-n fașe iar Ungaria, virtualmente ocupată, va fi guvernată de oameni ce o vor împinge tocmai la sfîrșitul războiului la compromiterea totală și iremediabilă cu Hitler cînd după Imredy și Bardossy, va ajunge la Quislingul Căpitan magiar al "Cruciaților cu Săgeți", exterminarea evreilor la ora 12 fără un sfert și tot dezastrul național ce s-a abătut asupra tuturor satelor și orașelor în cap cu minunata capitală ale unei țări și populații care cu cinci luni înainte de 23 August fusese hotărîtă-n marea ei majoritate a face exact contrariul celor ce a făcut. Merită doar să menționez că Istvan Bethlen a înfierat politica lui Horthy, acuzîndu-l de a urmări copilărește preamărirea familiei mai mult decît a țării sale, de a nu avea nici o idee clară și nici un plan hotărît în cap, a nu se fi ținut consecvent de nici o decizie luată și de a nu fi știut prin urmare să rezolve nici una din cele trei probleme cruciale pentru viitorul Ungariei: apropierea și prietenia a cel puțin unuia dintre cei trei vecini ne-germani, dintr-o f. firească lipsă de concepții mari și de clarviziune politice care nici nu se putuseră aștepta de la un fost marinar "K. und K", înfeodată mentalicește germaniz-

mului care nu a adus ungarilor în istoria lor milenară decât ponoase. Nu pentru că era ardelean, ci pentru că stătea la mintea cocoșului pentru oricine se apuca să studieze nițel geo-politica, considera Ardealul drept coloana vertebrală atât a românilor cât și a ungarilor și în consecință singura politică sănătoasă, firească și care pînă la urmă se va impune de la sine era o combinație între Ungaria și România care să asigure românilor pe veci și integral posesiunea Transilvaniei, întrucît nu era în interesul maghiarilor de a-i vedea pe români despărțiți și slăbiți. Politica bietului Pál Teleki fusese funciarmente greșită: prietenia cu sîrbii nu prezenta nici o dificultate și nici un interes deosebit, căci uniunea cu Croația împotriva lor era o imposibilitate și absurditate, iar cu ei va veni și așa într-un viitor mult mai îndepărtat cînd toți dunărenii se vor federaliza într-o formă oarecare, pe cînd pentru Basica și Barania nu merita să întreții dușmănia cu cei mai vitali și dinamici dintre slavii de Sud. Printr-o uniune cu România, fără nici o intenție de amenințare a acelor, se rezolva încet și pașnic și gravitatea slovacilor către acest stat, dar iarăși numai atunci cînd germanismul va fi ajuns la acea maturitate politică care să-l determine a renunța pe veci la ideea năstrușnică în era noastră de a asimila pe cehi care nu s-au lăsat desnaționalizați de la Przemyslzi încocoare. Așa dar, nici slovacii nu trebuia să fie aduși la separarea de moravi și cehi în detrimentul lor și al acestora, ci tot într-o confederație viitoare, ce însă era culturalicește mai lesne realizabilă decît cea cu sîrbii, montenegrii și bosniacii care trăiau încă aprospe ca albanesii cu orizontul și la nivelul vieții de clan. Primul pas și cel mai important și urgent pentru ambele națiuni era deci apropierea romîno-maghiară și aceasta era deoseconceput în mod artificial și superficial cum fusese căsnicia hibridă austro-ungară. Ardealul trebuia să ne unească iar ardelenii între ei în primul rînd. Belvederul a fost în consecință cel mai dezastruos act pentru maghiari, căci tot scopul lui nu fusese decît accentuarea învrăjbirii între ei și romîni spre folosul nemților. El Bethlen ar fi preferat să renunțe la Ardealul de Nord mai degrabă decît să admită împărțirea și ar fi ajuns desigur la o altă formulă mai acceptabilă pentru amîndouă popoare prin continuarea tratativelor directe bilaterale. Comunicarea ce i-o făcusem îl bucurase peste măsură ca seamă precursor al unei noi epoci în relațiile dintre romîni și maghiari, dar nu s-a aflat să-i spună că se-ndoia ca Pesta și Bucureștii să poată

scăpa de ocupația germană înainte de apropierea frontului răsăritean sau cel mediteranean de Balcani. Împărtășea, pe deplin punctul de vedere al blocului partidelor democratice române și-l susținea desaltfel mai mult și mai de mult decât oricine în Ungaria inclusiv dl. Tibor Bokhardt și socialiștii maghiari, dar practic nu credea că o acțiune prematură ar corespunde intereselor noastre comune reale. Dacă anglo-americanii ar fi reiterat campania lui Franchet-d'Espere, în loc să creieze un abces de fixație în Peninsula Italică, fără ieșire practică pentru finalul războiului ce l-ar constitui numai pierderea petrolului românesc și a grănelor moldo-valah și panonic, Ungaria s-ar fi putut elibera în clipa în care Bulgaria și România treceau de partea Aliaților cu șanse onorabile de a nu îndeplini un simplu gest simbolic, pe cînd așa ar fi preferabil să nu ne jucăm cu un atare gest dacă nu vroiam să cădem din lac în puț. Ocupația efectivă și totală germană cu consecința instalării unor guverne complete la chereul ocupantului ar comporta grele pagube materiale pînă la prăbușirea Reichului și apoi riscul de a nu ne putea elibera deloc, ci a fi constrînși să luptăm pînă la cîmpăt slături de el. Am fost extrem de mirat să aud tocmai de la șeful spiritual al opoziției democratice maghiare o părere perfect valabilă pentru țara sa în acel moment cu frontul rus la mii de km. și cel anglo-american și mai îndepărtat, dar care nu cedra deloc cu atmosfera ce o găsisem la persoane care, ce-i drept, nu aveau nici o cădere pentru a vorbi decât în numele lor personal și i-am spus aceasta întrebîndu-l în ce măsură ea reflecta și ar putea influența deciziile factorilor politici responsabili într-un viitor apropiat. Contele Bethlen mi-a răspuns atunci că starea de spirit ce o găsisem în societatea pestană reflecta indubitabil dorința majorității națiunii, dar că astfel cum se manifesta de către mulți oameni iresponsabili și era încurajată în mod cu totul nepotrivit interesului țării de cercurile apropiate Regentului și chiar guvernamentale, se temea să nu fie un joc al acestora ce să-și creieze un elibiu și merit viitor de a fi protestat în mod formal, simbolic și gratuit fără intenția de a păși efectiv la un act ce ar comporta reale sacrificii; încă o manevră de a lui Horthy pentru a nu-și compromite iremediabil succesiunea familială, el fiind realmente decis să-l introneze pe fiul său ultim născut după război și prefera deci să provoace o ocupație efectivă dar pașnică, germană, decât să nu fi nișat deloc în timpul în care Ungaria mai avușese perspective, avea latitudinea sa-

ficientă pentru a acționa. De răspundere tot nu va scăpa decât dacă ar ajunge în urma unui Putsch simbolic prizonierul efectiv al nemților care ar viola Constituția maghiară numind un guvern de quislingi. Evreimea maghiară se agita prea mult fiind inconștientă de primejdia ce ar prezenta-o pentru ea ratarea unui Putsch adevărat, iar cei ce așteptau spiritele, cu speranța de a putea creia Reichului noi dificultăți, erau agenții britanici și comuniștii, care n-aveau ce pierde în nici un caz și numai de câștigat în acel al unor turburări serioase. Astfel am ajuns la problema sovietică și a politicii anglo-americane de concesiuni față de Moscova, el întrebându-mă cum învederau "Brătienii și Maniu" armistițiul de "unconditional surrender" (predare necondiționată) adică capitularea fără de condițiuni) când armata sovietică va penetra pe teritoriul român în urmărirea Wehrmachtului "chiar și atunci când nu s-ar mai afla nici un soldat german în "Romania". I-am expus temerile noastre fără să menționez nimic din tratative dar pomenindu-i de agentul ce-l văzuse și el căruia i s-a arătat nevoia ajutorului aliat ca și cum ceea ce știam despre intențiile Aliștilor s-ar deduce doar din afirmațiile lor oficiale și cele oficioase ce le aflam din capitalele în care, și ei și noi aveam legații, adăugând că, cu tot riscul f. mare ce-l vor lua Corosna și opoziția, totuși nu vor ezita să iasă din alianța cu Germania la primul prilej oportun, fiindcă a lupta în retragere alături și până aproape de Reich ar pecetlui ireparabil soarta monarhiei și ar discredita total în opinia publică apuseană partidele istorice, aceste consecințe fiind mai grave decât celelalte în care totuși mai existau șanse de scăpare de ocupația sovietică la pace finală care nu putea întârzia mult și că Sovietelor li se lua dreptul unor înmixțiuni oficiale în treburile politice interne a unui regim politic și apărut de stat care va fi întors armele împotriva agresorilor fasciști și participat la victoria democrației în lume printr-un sport substanțial ce-l constituia lipsirea Reichului de petrol și contribuția la lupta finală cu toate forțele disponibile. Nu ne venea să credem că Puterile occidentale, care au semnat Charta Atlanticului, convenția suplimentară de la Case Blanca și ducău războiul mondial cu prețul unor sacrificii imense, vor accepta ca Uniunea Sovietică să-și întindă dominația asupra altor popoare luind astfel locul Reichului împotriva cărui se ducea această luptă mai mult întru păstrarea unor principii decât pentru un beneficiu material concret echivalent necum superior cu costul în vieți

umane și bunuri al conflagrației declanșate de tabera Puterilor
acresoare. Era de presupus și în această puneam toate speran-
țele noastre că URSS, ajunsă desbărată de orice primejdie pentru
siguranța ei externă și internă după înfrângerea totală a Ger-
maniei și Japoniei, singurele Puteri ce prezentau o permanentă
formidabilă amenințare pentru ea, va evolua spre un regim de
mai mare libertate și toleranță și nu va simți nici o nevoie
de a comuniza țările vecine dacă acestea vor întreține cu
ea realmente raporturi de bună vecinătate și colaborare întru
păstrarea securității colective a statelor europene contra ori-
căror valeități de reînterare a experienței celor două războa-
ie mondiale, iar radierea principiilor sociale mult întărite
și sporite prin victoria ei alături de celelalte mari democra-
ții ale lumii vor avea desigur consecințe importante în toate
țările de pe glob dar nu neapărat de natură a înărijora nați-
unile mici mai mult decât cele mari atita vreme cît fiecare
stat se va putea organiza într-un regim de adevărată democrație
în care orice politică de constrângere a voinței majorității
va fi exclusă prin noul Pact al Națiunilor.

Bethlen era mai sceptic cu privire la înțele-
gerea de după război între al-o-americieni și ruși, deși exclu-
dea și el categoric ruptura alianței lor pînă la înfrîngerea
totală a nemților și japonezilor, cu toate că ceruse și el acen-
tului misterios deschiderea frontului balcanic. În lipsa ori-
cărui "jandarm" în inima Europei, nu ne rămînea în adevăr decît
soluția de a ne înțelege cu "tîlharul", dar nu trebuia să ne
facem iluzii asupra putinței de a vedea stabilindu-se un echil-
bru european și deci mondial durabil nici la egirea din a doua
conflagrație generală. Dacă "mutatis mutandis" Statele Unite
s-ar afla în locul URSS și vice versa, pacea lumii ar avea șan-
se a fi păstrată pe un veac. Dar așa, ea va fi un simulacru,
căci comunismul biruitor în Europa va cîștiga teren în toată
Asia și Africa cărora le va fi trebui nu un secol ci un mileniu
ca să ajungă la gradul de civilizație propriu adevăratei demo-
crații. Nici noi nu eram maturi pentru ea și cu stît mai puțin
rușii care nu vor putea renunța la sistemul autocrat care le-a
permis să-și organizeze spațiul asiatic așa fel încît au putut
rezista. Ar fi o curată aberație din partea lor să renunțe ne-
siliți de nimeni la sistemul ce le-a dat biruința și care biru-
ind va cîștiga mai lesne decît democrația spațiile mai mari și
popoarele mai numeroase de pe glob, la un nivel de civiliza-
ție inferior sau mai apropiat de al lor. Dacă nu fi putut ră-

mine neutrii - cum încercase Carol în zadar - să fi scăpat; poate chiar până-la viitoarea mult mai mare și teribilă conflagrație, de în-lobare în sistemul totalitar-asistic. Acum vom eși însă mai slăbiți din război decât în 1918 și dacă, cum se părea, vom fi abandonați Asiei victorioase care atunci era la pământ, nu vom putea scăpa de în-lobare în sistemul ei și vom fi-câmpul de bătăie principal al viitorului război. Bătrînul prof ardelean, care prin înfățișarea și reflexele lui părea cu mult mai verde și sănătos iar în-felul cum vorbea în trei limbi ce le poseda la perfecție (germana, franceza și engleza, trecînd dintr-una în cealaltă după-nevoile expresiilor ce părea însă a le traduce toate din măriara) descoperea o cultură și un orizont politic incomparabil mai vast decât "Bătăienii și Maniu", era profund descuscat de epoca în care trebuia să-și termine viața, făcînd o lungă dizertație de istorie politico-diplomatică incursivă în trecut și recapitulativă a ereșelilor comise de bărbații de stat europeni al secolului nostru în spiritul "nematerialist" istoric, întrucît nu credea în mersul inexorabil al omenirii către revoluția totală a concepțiilor de bază ale vieții umane: "indiferent cum o gătești, hrana omului a fost, este și va fi aceeași de la începutul custerarului și pînă la sfîrșitul lui iar complexul nevoilor lui bio-fizio-și psihologice nu poate fi schimbat fundamental ci doar formal, nici prin influențe chimice: fiecare epocă s-a mîndrit cu omul ei nou, dar noui n-au fost și nu vor fi nici odată oamenii și nici ideile și aspirațiile lor funciare ci numai mijloacele pentru a le realiza, uneltele, armele și modul de a le întrebuința, formele exterioare ale traiului, exact ca moda schimbătoare a îmbrăcămîntei muieresci.... dar tot aceleași scule se caută reciproc pentru a procreia și nici o știință nu va crea pasiuni mai mari decât această cea mai de căpetenie plăcere și nici ca celelalte conexe ale vieții! "Aci, simpaticul bătrîn "fufol fufelnic" - cum l-au desemnat și descris MMVL și nucleului nostru la întoarcere - și-a desvîluit originea puternică și ultra-sănătoasă de potentat feudal medieval trecînd la cele familiale, întrebîndu-mă de stările dămarciunea de băgînă a soției sale romîne, (îngelată dar totuși nu mai puțin adorată fiind dară la marea mîndriilor săi băieți); cum murise Tonci pentru care avusesse o mare simpatie "căci a fost un adevărat grand seigneur", dacă era exact că M.A. încercase detronarea H.Mihai, la care

am răspuns că fusese mai mult o manevră menită să redobîndea-
că încrederea Führerului puternic clătînată de declarațiile de
A.H. (despre care B. a spus că creiaseră o puternică impresie
la palatul din Buda contribuind mult la hotărîrea Amiralului
de a-și revizui și el politica!); dacă H.S. cumpărase Săvârșimul
în vederea refuzului pentru cazul cînd ne-am hotărît să
rezistăm pe linia Căpățîilor, ceea ce am infirmat categoric
explicînd mobilul de a avea și o reședință transilvăneană;
dacă soția mea și cu mine intenționam să-nvățăm un-urește
ceea ce ne sfătuisă f. mult în spiritul apropierei celor două
națiuni și pe tărîmul cultural, adăugînd că-n Ungaria lumea a-
pus pe capete să-nvețe limbile națiunilor vecine și în special
romînă, la care i-am spus că tocmai Tonci mă descurajase spu-
nîndu-mi că magiara era o limbă stît de creștinii cei mai
mulți un-urii o vorbesu incorect și că era prea tîrziu pentru
mine să-i prind nuanțele, la care a rîs bătrîmul exclamînd că
Tonci a fost prea pedant fiindcă-vorbea o magiară minurată, dar
că nu era vorba să devin poet-un-ur ci să mă pot descurca și
citi ziarele. La despărțire m-a rugat să prezint omajele sale
M.H. și salutări amicale d-lui Maniu pentru care avea multă
stimă, repetînd (ceea-mi spusese deja cînd atinsesem acest pu-
nct) că el nu putea veni în România fără să se aple în detr-
amentul cauzei opoziției ambelor țări și că socotea persoana
mea cea mai indicată pentru-a păstra legătura directă sau prin
Jennő Teleki în care mă asigura că puteam avea toată încrede-
rea fiind un bun magiar și totuși un leal cetățean romîn iar
pe deasupra un om care știa să țină secrete, ceea ce nu era ca-
zul Tinoci cu care nu se putea vorbi nimic fără să știe a două
și tot orăzul. I-am recomandat, în consecință, să păstrez cîteva
probleme materiale nerezolvate la Festa ca să am acest pretext
al unor deplasări viitoare. În-seara aceea am avut impresia a
fi filat încă de la părăsirea garsonierei, ceea ce și Biureanu
a remarcat cîndînd împreună la Kis Royal. Lui Flotti m-am men-
ționat firește nici o vorbă despre întîlnire - contele Bethlen
ținînd și el să mă asigure că nici familia "noastră" nu va ști
nimic fiindcă nici lui nu-i convenea să se vorbească despre ea
- dar i-am ventilat posibilitatea unui "pusch simbolic" de
abilitate și duplicitate hortistă ca o impresie dobîndită de
mine dintr-o serie de conversații cu cei întîlniți la Festa,
dîndu-i lista persoanelor întîlnite - pe care făceau și con-
tele A. Szapary, E. de Wech, George Ottlik de la Fester Eloy
de Makay și alții - minus familia Bethlen, spunînd că

Tina-mi dăduse a înțelege că Livia neni era "bolnavă" și deci nu mă putea primi. Banii au putut fi restituiți Legației în 48 de ore întrucât prima întrebare a lui Fury fusese dacă reușisem să primesc de la BNR bani destui pentru șederea noastră la Festa, și, aflând că nu, a dispus să ni se plătească oricât doream și, nedîndu-mi încă seama de valoarea mare decumpărare a penoșului, mi-a cerut zece mii din cauza cumpărăturilor pentru Bielle și, cum se-ntîmpla mai totdeauna cînd ești în bani și vrei să scapi de ei, îți mai pică și alții-n buzunar: dădusem lui Rîureanu două mii și lui Butariu una pentru nevoile lor curente și, conștiincios în dimineaștile și după mesele libere, achiziționasem ușor și alecînd numai mărfuri de primă calitate tot ce aveam de cumpărat pe lista bulceană, magazinele budapestene fiind de clasa celor vieneze din timpurile bune ante-hitleriste, încă ticsite de articole-anglezești de mare lux - stofe, lîneturi, etc. și de fabricate maciare incomparabil superioare celor romînești iar prețurile nu chiar ieftine dar fixe ca în Occident; în plus, mă descurcasem lesne fiindcă dintr-o șmecherie politică f.abilă, pe absolut toate magazinele din centrul comercial al Festei dar și pe cele mai multe periferice mari scria, după obiceiul "man spricht deutsch - on parle le français - english spoken", se vorbește romînește, înainte de slovacă și croată, iar afișul nu era un banc, căci peste tot erau și vînzători romîni special aneajați din Ardealul de Nord, cînd nu aveau unevri sau-evrei ardeleni care să știe limba noastră. Și peste tot - la hoteluri, restaurante, cafenele, berării și beruri - se evita ostensibil vorbirea germană! Cu toate cumpărăturile, mesele scumpe de la hoteluri bune în care stăteam și la localurile de noapte elegante în care petrecusem discret cu Rîureanu, care și el e mare amator de fufe, muzică și dans, îmi rămăseseră vre-o patru mii de penoș mai mulți decît îmi trebuiau pentru noata hotelului și, la consilierii noștri de legație (Cotlaraciuc), de presă (Scho pu) și economic (un sas al cărui nume-mi scapă dar care era căsătorit cu fata lui Schiel de la Sinaia - Bașteni, f.f.bănoasă, ducînd într-o vilă minunată din cele ultra moderne de pe dealul Budăi o viață de mare lux ce contrasta enorm cu cea modestă a Ministrului, și, oricît nevoie mare) unde fuseseam invitat cu Rîureanu la cîntec și serate de bridge și poker numai cu romîni de la legație sau din colonia noastră de ardeleni de Nord (consulul Stefănescu, Nae Georgescu fostul meu șef de la Cîrful Ext., atașatul cultural Giordea și alții), mai toți și toate - cîci cucoanele erau mai pasionate cartofore decît soții lor - fiind mai mult pokeriști decît bridge-ari iar băieții de la Externe răspîndind vestea că eram mare amator de jocuri, mi se aranjase o masă "mare" de poker

cu așii coloniei, numai bărbați firește căci se juca destul de scump, iar lui Biureanu una mai modestă cu cadoane unde se ridea mai mult decât să se joace prea serios, cu scopul de a ne mai delata nițel de "succesiunea budapesteană" și încasările dela Hungaryi despre care sorbisem lui Eugen la prânzul lecăției și deci se știa. Fiind invitatul lor și jucând cu-oamenii care aveau lefuri frumoase și mai făceau și afaceri neare pe de lături dar nu aveau averi cu excepția nemțului (care dealtfel le era tuturor antipatie fiind socotit de rominii lecăției drept agentul gestapolist al-ei), mă silisem din răspuțeri să le dau acele câteva mii de peno de care ar fi putut avea nevoie în ajun de Crăciun, dar dintr-o serie de noroc cum nu avusesem decât f.raz în lumea mea carieră de pokerist, în loc să pierd, tot câștigam, fuluri, cutoriile, cereurile și chiar câteva chinte regale fără a mai vorbi de breianuri și chinte ordinare intrându-mi fără creș, așa că luasem mesei în prima seară vre-o 20 de mii, iar Biureanu vre-o trei fiind amândoi singurii câștigători, menajul sas pierzând din nefericire cel mai puțin, așa că ne-a invitat pentru "ultima revansă" la el în preajunul plecării noastre. Acolo am reușit doar să reducă substanțial pierderile anterioare ale rominilor, dar în schimb am rămas cu un câștig total general de 33 mii peno iar Biureanu cu opt, cu toate prelungeirile ce ne-au făcut să plecăm din casa sasilui în zori de zi. Cum în principiu n-aveam voie să exportăm mai mult decât un cît intrasembanii trebuia cheltuiți, astfel încît întâi de toate am trimis tuturora cadouri de Crăciun cum nu văzuseră desigur nici odată și apoi ne-am apucat să cumpărăm valize și să le ticsim cu cadouri pentru familiile noastre, prietenii din țară și eu pentru funcționarii mei. Cu toate acestea ne-au rămas sume mari necheltuite ce le-am ascuns asupra noastră pentru trecerea graniței, dar n-am fost nici controlați nici vămuiți, nici de "finanții" magiari și nici de autoritățile noastre, ajungând la Bulci ca veritabili moși Crăciun.

În afară de Bethlern, fiura cea mai interesantă întâlnită de noi, căci și însoțitorii mei îl cunoscuseră, a fost indiscutabil Hungaryi: înalt, brunet înalt și cu un finis mai mult românesc decât magiar (ceea ce m-am oprit să-i spun spre "Furia lui Fury" - cum i-a destăinuit nevătă-se relevând că nu era de mirare din moment ce toți Cervinștii se trac din fiul natural al lui Sigismund de Luxemburg cu soția boierului român Voicu Buti, ceea ce Fury nea neast ca istoricografii sovini magiari dar a obiectat că nu se știa precis dacă și ea era română iar

de atunci nu s-au mai căsătorit decât cu un-uroaice), de o frumusețe și distincție sprosne exesive pentru-un bărbat și deslăntări cu succese permanente mari printre cele mai frumoase cucoane ale societății și "demi-monde" budapestene. Furry era pe deasupra de o inteligență vie și scripitoare, spiritual, cu replici rapide și magice, cât și s-reabil în conversație, dar de un șovinism în special anti-românesc sprosne copilăresc. Astfel, la dejunul lui, s-au servit numai băuturi un-urești, el făcând singur cock-tailuri. Le înainte de masă nedeslușibile ca rețete; iar când l-am întrebat ce erau, mi-a spus că le inventase el dându-le numele de Buda (unde și avea vila), Pesta și celorlalte localități unde le nimerise. Mixture numai din produse indiene, iar când îl felicitasem pentru vinul alb de valoare lui Kesthely - Festetics și încă mai mult pentru unul roșu ce putea concura oricare Chateau-Neuf du Pape, mi-a spus că primul era un Menes (Ming) 1917 iar celălalt de la Vilagos (Siria) din A.D. 1890, adău-înd imediat că astfel de vinuri nu se pot realiza decât cu tradiții, bani și timp: trei factori ce nu lipsiseră proprietărilor vechi ai viilor respective sub domnia Coronei Magiare, pe când țărani români nu știau să vinifice, n-aveau rezerve materiale ca să păstreze vinurile, pe când consumatori erau grăbiți să bea pișoarele anului sau celui anterior cu sifon, iar oamenii care beau "sprit" nu pot ști ce-nseamnă vinul. Dat fiind că suma, ce fusese recunoscută de el că mi-o datora, depășea cu mult lichiditățile sale în România, ce proveneau de la chiriile "Palatului Hunyadyi" din Arad, în ultima zi mi-a propus între patru ochi să-mi cedeze această casă, urmînd a se stabili dacă valoarea mai mult sau mai puțin decât datoria iar dacă făcea, cum credea mai mult, totuși m-ar intabula într-o dată mai continuu să-i plătesc pensiile funcționarilor foști ai Corvinului. A ținut să-mi explice însă că era absolut convins că și Aradul va redeveni magiar, dar din moment ce vinduse Săvărșinul la care ținuse mult mai mult din punctul de vedere sentimental, nu s-ar mai da ce să locuiească la Arad, așa că nu mai avea pentru el vre-un rost să păstreze casa tatălui său - căci Săvărșinul fusese al mamei Madassy. Chestiunea a rămas deschisă, la aprecierea mea, dar pînă la urmă nu am vrut să instabulez nici cu ipoteca datoriei, fiindcă din toată averea lui imensă, pierdută în Ungaria cu instaurarea regimului comunist el n-a rămas decât un scut bun în România unde nu s-a cîndit să se refugieze ca f-muți alți magnați unguri chiar și neardeleși fiind bine primiți de noi deși eram în stare de război cu Ungaria care ea ne atacase înainte de intrarea trupelor noastre în Ardealul de Nord - ci a preferat să se ascundă la Pesta trăind, pînă

arestare, în cea mai cumplită mizerie și bolnav. Epilogul poli-
tic al călătoriei mele a fost o amănunțită dare de seamă a între-
gii convorbiri cu Bethlen, dar și cu ceilalți magnați -membrii
ai "Casei Magnaților" adică ai Senatului magiar - făcută numai
M.S., d-lui Maniu și lui Buzzești, fără de alte consecințe, așa cum
presimțisem just, căci după cum se știe, în primele zile ale lui
martie următor, în urma unei agitații ce culminase prin dezbateri
secrete (dar nu pentru Friți) ale Parlamentului ungar și hotărâ-
rea s-a omotăssă a convocării unui congres general al națiunii în
capitală pe nu mai știu ce zi de sărbătoare națională magiară,
nemții au intrat cu forțe blindate copleșitoare din Austria și
protectorate în Ungaria, forțându-l pe Horthy să numească un alt
guvern care va închide sesiunile parlamentare constituționale și
va guverna dictatorial după ordinele misiunilor civile și mili-
tare germane. Bethlen văzuse prin urmare clar și de aceea nu se
arăbise a răspunde apelului nostru decât atât de evaziv, că si-
tuația Ungariei avea să se soldeze cu un "putsch simbolic" și fic-
tiv, menit să evite clasei conducătoare ororile unui efectiv, cu
rezultatul tot cunoscut al unor cruzăvii cu mult mai cumplite.
Momentul fusese ales de Horthy destul de bine, dacă s-ar fi arăbit
nișel mai mult și ar fi vrut să dea o adevărată lovitură pregăti-
tă nu prin discuții cu ași publici în toate cluburile politice și
sociale și localurile publice, ci printr-un complot militar urzit
în biroul său din palatul regal de la "Ofen", căci Führerului nu
i-a convenit deloc să mobilizeze, tocmai când trebuia să redreseze
breșa creistă prin dezastrul bătăliei victorioase sovietice de la
Uman, cele vreo 15 divizii ale Wehrmachtului care au ocupat Un-
garia, dar care n-ar fi fost cîtuși de puțin suficiente dacă Hon-
vedul s-ar fi opus și, intact-cum era și relativ bine înarmat, ar
fi luptat hotărît a-și apăra granițele, oia și marile garnizoane
iar în acest caz ar fi fost curat criminal din partea noastră dacă
am fi lăsat să treacă această unică ocazie de a scăpa de nemți în
modul cel mai ieftin din toate punctele de vedere.-

X

X

X

Tot ce am relatat de la începutul prezentei decla-
rații și pînă aici a fost înedit pentru anchetă și din această
cauză am ținut să descriu lucrurile așa cum s-au petrecut, cu
amănunte deseori superflue dar care mi-au permis reamintindu-mi-
le să reculeg, prin asociații de idei și retrăirea atmosferei

reale ale acestor întâmplări din viața mea, o-sunețenie de fapte pe care altfel, sintetizând, rezumând și crăbindu-mă să trec de la un eveniment la altul, fără le-ătură între ele, în cele mai multe cazuri de cauză la efect, le-ași fi uitat complet, cum am sărit peste și așa unele, dar în orice caz neînsemnate.-

De aci încolo, tot ce mai am de spus și voiu căuta să redau cât mai precis posibil, în schimb, este deja arhicunoscut de autoritățile anchetatoare, atât din narațiuni verbale consemnate de acei cărora li le-am expus răspunzând la întrebări și dând explicații complementare, cât și din numeroasele declarații orale și scrise fie de mine sau fie de diferiți anchetatori, dar semnate toate valabil de mine, în decursul anchetelor mele din 8 sept. pe 12 noiembrie 47 (incluind declarațiile mele din procesul Maniu și procesele verbale ale președintelui, scrise chiar de mine) de la MAI și Școala de Război; 18/19 oct. 1949 de la P.P. Craiova, 29 mai 51 până la 7 mai 54 de la MAI și Malmeson (inclusiv decl. din proc. Pătrășcanu) și tot anul 95 de la MAI. Toate aceste declarații au fost date de mine în epocă cu un minimum de 7 și maximum de 15 ani mai apropiate de evenimentele povestite, decât ziua de astăzi și în care memoria mea era mult mai de încredere, sigură și vastă decât în prezent, astfel încât consider de datorie mea să atrag atenția cititorului asupra faptului că în caz de nepotrivire de date citite în prezenta declarație sau de omisiuni față de cele de fișura în declarațiile mele anterioare, acestea și nu acestea de mai jos trebuie socotite valabile. De asemenea, țin să menționez că am restabilit cu cea mai mare precizie în cursul verii 1951 în primele mele două declarații scrise despre relațiile mele cu Pătrășcanu, înainte de ancheta de la Malmeson cu întrebări și răspunsuri, deci într-o lucrare descriptivă de felul acestora de față, toate întâlnirile și discuțiile avute cu el și ceilalți participanți înainte de 23 August și după aceea până la plecarea mea de la Palat în 17 noiembrie 44, precum și ulterior până la arestarea mea. Ori, nu numai că nu retractez sau infirm o lotă din aceste declarații, ci dimpotrivă le socot cele mai bune și exacte documente pentru cunoașterea corectă și precisă a evenimentelor premergătoare și imediat următoare actului de 23 August și regret doar că nu le pot citi acum înainte de continuarea lucrării de față pentru a-mi reînprospăta memoria precum și că atunci n-am fost lăsat să scriu mai mult și mai complet despre acea epocă care acum a ajuns să fie dintre cele

vegi în amintirea mea din cauza precipitării evenimentelor ce s-au succedat aproape zilnic pe un ritm accelerat către desno-
dământ, așa că am început să mă-nouc sin-ur în labirintul lor,
cînd caut să le reconstitui cu oarecare certitudine, prin
estoparea memoriei proaspăt tocmai din pricina noii supra-
puneri pentru ea a celor prea multe clișee trase din repetarea
excesivă a unuia și aceluiași povești. În sfîrșit, trebuie să
mai previn pe lectorii mei că în cele de urmează voi căuta să
evit orice prolixitate și detaliere inutile lăturalnice, chî-
tă nu le proiecta tot filmul ce l-am înmărmurat în aparat - așa
cum l-ași arăta nepoților cuioși a vedea și tot frunzișul co-
drului - ci tîind din peliculă toate scenele secundare, atît
spre concentrarea viziunii asupra celor principale, cît și ca
să scurtez istorisirea anului 1944, care, dacă l-ași trata ca
pe cel precedent, ar umple fără-necesi-
tate prea multe sute
de pagini.

x x x

Întîi de toate, musai să corectez sin-ura greșală
ce sînt acum, după ani de meditații asupra acestui punct, mai
sigur ca oricînd - nu intru înfirmarea imediată a celor sus
arătate, căci excepția confirmă regula - a fi făcut-o în declara-
ția mea începută la 30 mai 1931 la Interne și amme: acea întreve-
dere a M.S. cu Maniu, Buzzești, Sănătescu și mine în care s-a
discutat între altele și necesitatea de a include P.C.R. în
B.P.D. (blocul partidelor democratice), nu datează din toamna 43
ci are loc către sfîrșitul lui ianuarie 44; după declarațiile
de A.M. (limitate la cuvîntul către țară, scurt, sobru și trist,
făcut de Ioă binisor și totuși încă cenzurat secret de Buzel
pentru Mike, ordinul de zi către armată întocmit de Sănătescu
și un laconic neocompromiștor și totuși aprobat de M.A., plus
"declarația" în loc de "adresă" a guvernului, doar publică,
fără nici o recepție, nici un discurs real de răspuns, spre a
evita problema protocolului și a da o satisfacție Führerului
și Conducătorului); după vinătorile transilvănene mai reușite
(cu aceeași participanți minus Sănătescu și Bastache înlocuiți
cu doctorii Dan Barocanu, care-l asistase pe Bauerbruch și Jova-
ra, plus Dan Brătianu, iertat de velenitățile lui de cinzeci

tovărăsie cu braconierul Marin Butculescu, pentru creierea unei
posibilități de contactare directă a tatălui său Dinu) în spe-
cial pentru mine care am eșit primul datorită celor 3 Westley-
Richards 20 ale bietului Tonci drept care R. îmi va anunța de
pe atunci că meritam să-i moștenesc acestuia și slujba vacantă:
după bobotează și prânzul de la Foișor de Sf. Ion la care am par-
ticipat cu cei doi tiji ai mei mai vîrstnici și după vînătoarea
de la Rușeșu din 8 (ratată cu sub 56 vulpi dar triplul iepurilor
din cauza intemperiei și masacrului precedent) și cea de la
Ianca din 9, iar potrivit tuturor probabilităților în prima
săptămînă de vînători în Ilfov între 16 și 23 ianuarie, în ori-
ce caz la C.N. seara de la 10 pînă mult după miezul nopții. Fu-
sesse provocată de două mesaje: primul transmis lui Truelle de
către agent sosit deja după o săptămînă la Istanbul și după
alte trei la Cairo, pentru a ne avertiza de necesitatea impe-
riooasă de accelerare la culme a pre-ătirilor în vederea exploa-
tării unei ocaziuni f.prielnice ce se va prezenta în curînd
printr-o manevră strategică sovietică, iar cel de al doilea
de la Cretzianu cam în acelaș sens, anume că B.P.D. era chemat
să fie gata de acțiune într-un moment oportun devenea iminent
amîndouă lăsînd să se întrevadă posibilitatea satisfacerii ce-
rerilor de ajutor aeropurtat în clipa în care vor fi asicurate
condițiile adecuate desfășurării unor aterizări transportuale
ferite de interferențe terestre simultane, pe cînd aciel aerian
se promitea ferm în orice împrejurări; cît despre armistițiu,
aceasta urmînd a se încheia cu tustrele Mari Puteri Aliate, con-
dițiile lui trebuia să fie acceptabile pentru și deci prestabi-
lite cu Sovietele, drept care numai Alexandru recomanda ca părer
personală - în orice caz subliniînd expres că ideea nu-i fusese
sugerată de străini - completarea blocului, în numele căruia era
să fie duse tratative, cu reprezentarea P.C.R., pentru a preveni
impunerea acestei condiții de către Kremlin, ce-o prezuma drept
certitudine. Cretzianu transmisese aceleș mesagiu, dar sub o for-
mă mai puțin categorică și imperativă, în schimb mai optimistă
și atrăgătoare în privința perspectivelor de ajutor militar și
omitînd menționea-prezumției sale relative la recunoașterea și
participarea obligatorie ale P.C.R. la viitoarea compoziție
guvernamentală, lui Ioă pentru M.A. pentru ca aceștia să nu aile
de la ăturile sale directe cu opoziția, nici să poată bănuia că
înclobarea comuniștilor romîni în bloc n-ar fi o inițiativă
proprie, a acesteia, ci una sugerată sau exijată de Cairo. La am-

liza situației generale și speciale a frontului răsăritean în perspectiva răsturnării, făcută cu prilejul audienței lui Maniu la Sinsia, anticipasem deja asupra imposibilității de a trata numai cu an-lo-americanii condiții pe care accepta să le aducă și pe Sovietele a le accepta și semna, cu conluzia că șefii opoziției ar face bine să nu amâne "pînă la paștele cailor" negocierile cu P.C.R. în vederea adeziunii sale cît mai timpurie la platforma-program a B.P.D., stît spre a preîntîmpina pretențiile mai mari ale aceluia atunci cînd participarea lui ne va fi impusă, cît și ca să-l lipsim de combinații concurente, izolate și directe cu Moscova, la care atunci Maniu, nițel vexat de amestecul meu în treburile de competență exclusivă a conducerii BPD ce era apanajul său, anunțase înmînarea cît mai neîntîrziată a pactului tripartit țărănist-liberal-socialist și faptul că d-sa îl determinase pe dl. Brătianu să accepte ca în mod succedent dl. Titel Petrescu, "care avea vechi legături cu comuniștii romîni să fie însărcinat cu negocierile în vederea aderării lor la bloc cîrîndu-i, purtîndu-se garant pentru ei privitor la recunoașterea serioasă a platformei-program, a Constituției și a legitimității persoanei reale ca reprezentant al Coroanei și luîndu-i în cota sa a mandatelor, recte afertul portofoliilor acordate socialistilor, adăugînd însă că nu se va proceda la aceasta decît ca o soluție extremă: adică doar dacă se va avea imposibil de a parafa cu an-lo-americanii condițiile de armistitiu prestabilite care să nu cunrîndă acest punct, pe care U.S. totuși să le accepte. Triumfător, Maniu adusese de această dată "pactul tripartit", semnat de cei trei șefi de partide istorice cu-n text acoperînd încotnai stipulațiile anunțate, deoarece țînuse să-l înmîneze personal M.S. spre păstrare; dar la discuția recomandării lui Cretzianu izvorîită tocmai din anunțul occidentalilor că nu vor semna nimic separat de Soviete și nici prestabili condiții neacceptate de acestea, fără însă a specifica explicit că n-ar trata în doi cu noi în mod prestabil, sîndu-ra subredă scîndură de salvare de care Maniu se mai a-șa pentru a nu se obliga încă farm și net a proceda pe loc la deschiderea negocierilor cu P.C.R., cu atacai și acum cu vehemență această inutilă ba chiar periculoasă tîrînare a lui, lucru ce va trebui în orice caz făcut mai devreme sau mai tîrziu și avea nu numai tot interesul a-l înfăptui cît mai prompt, ci și obligația grabnică a-l săvîrși în cadrul pre-știrilor accelerate ce ni se cereau desigur bine motivat, cum fusese și exigența declarațiilor de

început al anului trecut, deși ni se părușe și ea năstrușnică - la prima analiză, întrucât nu era închipuibil ca avertismentul relativ la ivirea unei ocazii imănente propice pentru răsturnarea creiată de situația frontului Sud, căci nu putea fi vorba de un alt sector, să fie neîntemeiată, iar evoluția "zilnică a acesteia" de cînd ne parvenise comunicarea către Jacques - care era deja veche de mai bine de o lună - acuza tendința clară, observată dintr-început de S. și mai recent perceptibilă pentru orice profan cum eram eu în cele militare, a forțelor sovietice de pe frontul ucrainean de a împinge un vîrf spre Bucovina pentru a-l scindea în doi, a ne separa de armatele germane ale sectorului central și a ne permite astfel să-i venim de hac celei, inferioare tuturor trupelor noastre de pe front și din interiorul țării, ce va fi silită a se retrage în Moldova. Aceasta era "manevra strategică sovietică" și problema noastră cea de a folosi clipa unică în care nemții se vor afla într-o poziție asemănătoare celei de la Stalinorad și ce și atunci în imposibilitate de a o redresa din lipsă de efective disponibile și înainte ca să aibă timpul a se readapta situației și a-și reorganiza armata de pe frontul nostru separat. Nu trebuia să nescotim nici posibilitatea ca unorii să exploateze acel moment favorabil chiar și pentru lovitură lor de esire din război, în care eventualitate nu ne va fi iertat pe bună dreptate nici odată a nu le fi urmat exemplu cu stît mai mult cu cît Putschul lor chiar "simbolic" ar immobiliza multe divizii germane ușurîndu-ne enorm sarcina și s-ar transforma desigur într-un efectiv chiar dacă n-ar fi fost pornit cu acea intenție, la intervenția noastră. Recele a fost absolut de aceeaș părere și nu s-a sfiit să-i repete insistent lui Sănătescu ceea ce-i spusese deja în repetate rînduri: cum că obiecțiunile lui și ale celorlalți generali consultați în ultima vreme și care se potriveau în linii mari cu teza Conducătorului erau de natură a naște întrebarea dacă vom putea vre-odată realiza întorsătura proiectată înainte de prăbușirea Germaniei. Buzexți se raliase aceluiaș observații încă din prima discuție cu Sănătescu pe acest subiect, la care nu asistasem fiind la Bulei atunci cînd între Craiun și Anul Nou fusese adus pe șest de Ioani la palat pentru modificarea textelor Ioă și Sănătescu căruia-i tăiasse o singură frază ce ar fi contravenit spiritului neapăsiv al declarației precedente, iar acum profită de prilej pentru a susține enunț

cererea M.S. de a se păși la o nouă și serioasă reexaminare a "problemului tehnic" de fixare a efectivelor combatante germane în sectorul nostru de către ale noastre și de "colmatare" a virfurilor de invaziune concentrice către regiunea petroliferă și capitală, dinspre Secuime, Balcani și Timoc, la care trebuia să ne așteptăm, prin cele patru corpuri armată teritoriale cu centrele la Brașov, București, Orșova și Timișoara, după neutralizarea efectivelor "neglijabile" la ora aceea pe care nemții le avea staționate la București, Floiești, Buzău, Tîrgșor, Tîrgoviște și între Giurgiu și Oltenița, propunând în mod practic înființarea urgentă a unui comitet militar compus din MIHAIL, ALDEA și NICULESCU cu supleanții lor desemnați de ei, prezidat de Sănătescu și cu participarea unui reprezentant politic al B.P.D. și al C.R. Cum propunerea fusese deja discutată și aprobată pe ascuns la unanimitate de Mike, subsemnatul, Pichi (prin acordul său cu Buzel) și Ioani, iar Maniu nu i se opusese în principiu când Buzel i-o supusese cu rușințea de a și-o însuși, acela s-a declarat de acord desemnându-l pe inițiator ca reprezentant atunci când d-sea nu va putea asista personal la întrunirile lui, iar R. s-a grăbit a mă na-mi pe mine ca al său în acelaș caz, astfel încât de a se vedea constrins să accepte un organ clandestin de control permanent al activității sale în acest domeniu ce sperase să și-l poartă rezerva exclusiv contactînd pe cine ar socoti potrivit pentru fiecare caz particular sedent și coroborîndu-și sondările cu planurile și atitudinile lui Ionel, fu silit să accepte cu o singură rezervă și anume aceea de a nu-l înloba pe Niculescu întrucît l-am pune pe acesta și pe el, Sănătescu, într-o situație incompatibilă cu posturile ce le ocupau. Niculescu trebuia scutit de un rol conspirativ permanent dar putea fi consultat ori de cîte ori s-ar cere, știu de către d-sea cît și de dl. Maniu ca și în trecut; cum nu cădea că se cădea ca S. să fie personal răspunzător de alcătuirea acestui organ tehnic "consultativ", se înțercină d-sea cu înștiințarea lui Mihail și, cum credea că alegerea mea era f. nimerită pentru a reprezenta punctul de vedere politic al M.S. mă ru-mă să-l avizez eu pe Aldea pe care știa că-l puteam contacta mai lesne decît el. Cît despre problema mai cingase a negocierilor cu FOR, Maniu a sfîrșit prin a promite M.S., drept răspuns la cererea de a:

se lua riscul de a compromite șansa eventuală de a ieși din război cu o clipă mai devreme decât putea să le pară posibil militarilor la prima vedere în împrejurările actuale încă nefavorabile dar care se puteau schimba radical de la o secundă la cealaltă, exact cum se-ntimplase la Ștalingrad, prin neglijarea unui punct cecare și cu atât mai puțin a unui atât de important din ansamblul elementelor favorabile încheierii armistițiului în optime condiții pentru obținerea unora cât mai puțin oneroase de pace pentru țară, că-l va ruga imediat pe dl. Titel Petrescu să pășească cât mai neîntârziat la sondările acestor comuniști cu care era în bune relații și pe care va fi în măsură să-i cantece mai leane, urmînd să le propune aderarea la B.P.D. iar S. să fi informat de rezultat îndată ce-și vor fi formulat răspunsul și pretențiile.- Ambele hotărîri au rămas însă mai mult în stadiul unor pioase deziderate, cu toate că luna februarie poate fi caracterizată ca una de intensă agitație, dar nu a generalilor cum ar fi fost de dorit și sperasem, ci a nucleului restrîns de civili - Buzel, Pichi, eu și Ioani, în cap cu Mike care, în dubla sa calitate de rege și șef suprem al armatei, deci civil și militar și arbitru diferendelor lor, inclina hotărît în favoarea noastră, dar cu prea puțin succes, deși ne sprijinea într-adevăr cu toată greutatea autorității sale, insuficientă însă fiindcă ceilalți factori responsebili - șefii opoziției și în special Maniu, căci Brătianu, seziat direct de mine într-o vizită în casa lui, a răspuns pozitiv spelului M.S. de să-l alerte pe Maniu și să-l determine să se solidarizeze cu o cerere ultimativă către generali, dar în zadar deoarece toți militarii consultați de el i-au expus cam aceleași temeri și recomandat aceeași temporizare pînă la un moment ce-l învederau ca mult mai puțin riscent și incomparabil mai favorabil, prevalîndu-se așa dar de acest aviz unanim pentru a refuza să ia răspunderea unui act hazardat pe cînd acordul lui Titel asigură de Buzeti în spatele șefului său viitor cu rezultatul că acesta a fost pentru înfrîngerea în sinul blocului întîmpinat de coaliția celorlalți doi parteneri împotriva poziției sale, nu a cîntărit nici el în cumpăna celor două teze - au terminat prin să se ralia vetoului parcă concertat a castei militare și că nici Vișoianu nu ne-a sprijinit decît la început pînă ce s-a lăsat și el convins de aldea de valeabilitatea tezei obstrucționiste. În esență, aceasta constă în a susține că forțele germane

din sectorul sudic al frontului ucrainean erau numerice și mai ales ca putere de foc superioare armatei noastre care deci nu s-ar putea degeaja din dispozitivele ei impestrițate cu unități aliate decât atunci când acestea s-ar afla încleștate în luptă defensivă gres de-a lungul întregului sector pe care armata a II-a ucraineană l-ar ataca pe toate punctele, concomitent și cu aceeași intensitate, la pornirea unei ofensive generale. Ori, prin bătălia de la Uman, rușii realizaseră exact ceea ce bănuisem că vor urmări, înfigând un bold adânc pătruns spre colțul nord-estic al cercului Carpaților, pe care nemții se străduiseră din răspuțeri să-l opri, apoi să-l colmateze virful destul de subțire, ca să-și facă un corp întreg din care aripile s-au ales ele colmate, prizoniere sau distruse, iar centrul spulberat și fugărit de așa manieră încât resturile au ajuns la Cernăuți în chip de troglodiți cu bărbi trimestriale, înnebuniți de groază, infomețați și de-a pururea nefolosibili pentru a mai lupta pe frontul de la Răsărit. În schimb, spre a exploata rapid la maxim breșa imensă și profundă tăiată-n dispozitivul inamic împingând capul lăncii cât mai înainte spre Carpați și lărgind-o întru separarea completă a "frontului întâi ucrainean" din Polonia de cel de al doilea înspre România, forțele roșii trebuiseră să avanseze peste măsura potrivită posibilităților minime indispensabile de aprovizionare și întărire a efectivelor înaintate și în consecință să oprească la un moment dat această ofensivă întru alinierea frontului, aducerea întăririlor, curățirea și organizarea terenului pentru reluarea celei generale în două direcții la unghiul aproape drept : 2/3 din front continuând în sectoarele central și nordic înaintarea spre Vest, iar treimea de pe sectorul nostru, noul său zis al doilea front ucrainean, urmând să pornescă la atacul liniei Nistrului și invazia României în direcția generală S-S.V. - Este f. adevărat că, în timpul bătăliei de la Uman, presiunea sovietică asupra sectorului nostru scăzuse și că, în cele câteva săptămâni de exploatare a victoriei raportate, acesta s-a rămas într-o situație aproape statică, dând astfel și armatei române dar în special nemților răgazul de a se reorganiza. Partida noastră a socotit că trebuiau loviți înainte de aceasta și anume în însăși clipea panicii și dezorganizării lor totale, pe când generalii și mai cu seamă Sănătescu au contestat existența unor stări stări în rândurile efectivelor germane anastetizate

cu ale noastre, ceea ce s-a avertat însă inexact, intrucît mai toate unitățile lor blindate și de artilerie anti-tanc motomecanizate au fost retrase din sectorul sudic și "detășate" cîcă vreme, dar pentru a nu se întoarce niciodată, spre cel central întru cîmpirea breșei și redresarea situației acestuia. Stăteau acum cu Bielle la Sinaia, dar mă aflam mai mult la București, circulînd ca niciodată între cele două reședințe. Regina trecea printr-o fază depresivă nervoasă de reacțiune pesimistă datorită: stît izolării politice de care se simțea obiectul în tabloul agitației noastre la care ar fi vrut să participe mai intens, bănuind că se juca o carte mai mare pentru hotărîrea soartei generale decît vroiam să admitem, dar n-a fost lăsată din cauza atitudinii noi pe care Mike se angajase a o adopta față de ea, de cînd cu gafa din audiența agentului și cîteva alte veci mai mici, de genul unor fute față de Nelly și Alice Sturza, care-i fuseseră trecute cu vederea atunci dar acum lîndu-se făcuseră să "debordeze cupa", iar fi-su era de acum pornit pe treabă serioasă, foarte conștient de gravitatea situației, problemelor și rolului ce-i era rezervat de a salva țara la ora H și pe deasupra cam neiertător al acelor care nu reușeau să păstreze secrete cum el fusese învățat și le știa ține cu sfîntenie; cît și faptului că nu izbutise să-l convin-gă pe copilul său din ce în ce mai emancipat de sub tutela și înrîurirea ei, nici pe altfel stît de drăguțul Sănătescu a face "pentru moment" mai mult decît înfăptuise pentru a-l apropia pe Jac de palat, intrucît nici unul din ei nu vroia să compromită interesul mult mai mare de a păstra pe cît posibil relații acceptabile cu Antoneștii, pe care Mike mai puțin decît Sănătescu mai spera să-i cîștige pînă la urmă pentru a efectua ei lovitură sau cel puțin a o înlesni în clipe adecuate, pentru grăbirea desgropării unei chestiuni închise pentru ei și care și așa avea să se rezolve singură în acel moment, cînd MML nu vor avea nevoie să țină cont de veto-ul guvernului nici în treburi mai importante decît numirea celui ofițer de ordonanță pe care și-l dorea șeful suprem al armatei. În consecință, pentru alte motive decît în cea precedentă, nici în această iarnă nu ne-am dedat aproape deloc sportului meu favorit - schiului - Mike sub pretextul de a nu îndrăzni să se-adeapărtese de incintele Peleşului "în acele luni de agitație crescîndă" ce erau tocmai cele mai prănicioase pentru - un exercițiu ce de fapt pur

și simplu nu-l pasiona; eu fiind realmente iarăși într-o fază de intensă "rătăcire"; Bielle, deși elvețiancă, fiind handicapată printr-un "menisc" contractat tocmai la schiu și de atunci f. puțin entuziasată de perspectiva riscului de a și-l agrava; Ioani și Nelly antisportivi nevoie mare, așa că Hellen s-a lăsat și ea pe tînjeală așteptînd anul viitor cînd poate monitorul ei va fi din nou în măsură să se ocupe de eleva sa de predilecție! În schimb, aveam s-o distrăm și delatfel să ne-ndeletnicim cu toți cu aceeași plăcere cu un alt sport care are avantajul de a nu depinde de condițiile atmosferice și de zăpadă, Badminton (după numele școlii din Anglia care l-a inventat, perfecționînd străvechiul FEA-THER COCK AND BATTIE DOOR) la care petreceam tot timpul dimineților în care nu stăteam cu capul în situația zilnică și harte aferentă ce se aștepta acum cu nerăbdare și se analiza numai la Peleş în biroul S.C.M. cu Sănătescu și adjutantul de serviciu, fără comentarii subversive în prezența acestuia, chiar cînd nu era "Ghergheluș" (comandorul Gherghel Arpad, mititel marinar moldovean de Nord de origine ardelenă, care se distinsese remarcabil pe submarine, fusese decorat și denumit cu cîteva înalte decorații și era singurul dintre cei patru noi adjutanți cu simțăminte cam pro-germane), intrerupînd atunci pentru multe ceasuri jocul ce-l continuau cucoanele cu invitații iar cînd nu erau nici demnitari ce nu aveau voie să-și bage și ei nasul în raportul M. St. M., unul dintre noi și de obicei tocmai adjutantul trebuia să se sacrifice pentru a-l face pe al patrulea, drept care instalasem plase în "Sala Măsură" suprimînd jetul de apă din bazin ca să nu ne udăm plute cu pene și coardele rachetelor. La numirea lui Gherghel, plecase Marcel Olteanu, în raporturi mult reparate cu M.M.L. mulțumită șefului său direct cavalierist care din solidaritate pentru un strălucit reprezentant al armei lor comune îl obținuse iertarea și-i nășise numirea la comanda Regimentului de Gardă Călare unde-i garante M.S. reabilitarea căitului totală printr-o purtare de un lealism exemplar față de Coroană. Cînd a venit să-și ia rămasul bun de la mine, Sănătescu l-a însoțit în biroul M.C. de la București ca să-mi propună "anularea pericului care n-avea nici un rost și n-ar face decît să ne-nvrăjbească-n viitor", rugîndu-mă deci să distrug faimosul document cu dublările ajunse la 3, 2 milioane ce nu-l lăssu să doarmă liniștit pe prepotentul cavalierist de cînd cu apropierea îngrijorătoare a frontului atunci încă numai de Bug, deoarece nu-și făcuse calculul logic ca pînă la plata lor nici leu-

n-er mai fi leu. Am acceptat firește magnanimitate scotînd din safe
setul cu pricină înmîinîndu-l lui Sănătescu care recitîndu-l
înainte de a-l supune soartei pergamentului I.P.S.-S. a remar-
cat: "De, nu pres se știe cine ar fi cîștigat dacă domni en-
glezi îi vor lăsa pe ruși s-ajungă la Berlin!" la care Marcel
a relevat că pe această ipoteză își bazase pariul, cu menținî-
du-și convingerea că nici atunci Commonwealthul nu se va prăbu-
și. Cît despre "comitetul mixt", întrunirea sa plensară avea să
fie amînată pînă-n noaptea în care nici unul dintre domni mi-
litari nu va mai putea sforăi pe embele urechi cînd de pe Big
armata cea de a doua urcîneasă va fi ajuns fără pres mari di-
ficultăți să-și mute evangarde pe linia Nistrului și deci ni-
meni n-o să mai-ndrăznească să bagatelizeze "agitarea civili-
lor," toți cizmeții devenind dintr-odată mai elarși decît noi
de seriozitatea "problemului" de a ști pe unde să-și scotă
de acum cămașă, iar Aldes va recunoaște că se pierduse cu pri-
lejul dezastrului german de la Uman un moment psihologic atît
de favorabil cum nu vom întîlni ulterior. Pînă atunci între-
vederile cu ei fură rîzlețe : cu Mihail eu am avut la vila lui
din Sineia, la începutul lui februarie prime mea convorbire
lungă și lămuritoare a tezei ce am rezumat-o mai sus așa că
n-are rost s-o reproduc în amănunt nemeritînd să menționez în
plus decît faptele că de pe atunci d-asa s preconizat înțelege-
rea cu insultul comandant al armatelor sovietice pentru sin-
cronizarea loviturii noastre cu declanșarea ofensivei lor ge-
nerale pe frontul românesc întru paralizarea forțelor germane
angajate pe acesta și a desemnat pe colonelul Dămăcianu ca su-
pleantul său în comitet și intermediarul cu M.S. cel mai indi-
cat pentru legăturile curente, fiind mai mobil și lesne con-
tactabil de către Ionițiu; pe Aldes l-am văzut mai des în
februarie și martie de cînd s-a instalat permanent la Bucureș-
t de vreo 3-4 ori la Vișoianu cu și fără participarea lui Bu-
zești și odată, în seara hotărîtoare pentru abandonul stră-
duintelor noastre de a forța soluția răsturnării imediate, la
C.N. cu Sănătescu, Buzel și Ioani, fiind convocați urgent de
Mike sosit cu mine prompt în Capitală la aflarea prin radio a
Putschului german din Ungaria. Acesta s-a repercutat în sen-
sul contrar așteptărilor noastre atît asupra M.A. cu care Să-
nătescu avusese o serie de convorbiri - sondă pe tere în che-
stiune iar ultima toamnă în după amiaza aceea - cu rezultat net

negativ, cît și asupra generalilor opoziționiști, intrucît era socotit eronat și infățîșat de ei drept ilustrație demonstrativă peremptorie a puterii neîntinată a Germaniei și a rezervelor strategice cu care putea și nu ezita să reacționeze instantaneu și brutal la cea mai neînsemnată încercare chiar și din partea unui stît de vechi aliat de a schița un vag gest de independență politică față de ea. Că ezitățile generalilor de a acționa fără nici un sport străin ne vor împiedica să ieșim din alianța germană înainte de pătrunderea armatei roșii pe teritoriul țării, așa cum eram incitați de anglo-americieni a proceda, fusese prevăzut de Pichi încă în discuțiile noastre de la Bulci unde făcuse Crăciunul cu noi și cunoscuse cu acest prilej pe M.M.L.L. fiind invitat apoi de ele a dețuna la Săvîrșin, instalat gata, locuit și supra-încălzit cu un calorifer cu pornire automată cînd temperatura scădea sub 20° după cum îi plăcea lui Mike, obișnuit din copilărie cu această căldură moleșitoare. Așteptasem cu deschiderea vînturilor de cîmp bulcene pînă-n 5 ianuarie, în continuarea celor din 2,3 și 4 la Casa Verde și Chișinău-Criș, unde așii s-ar antrena destul pentru a înfrunta iepurii "blindați" creați de Tonci pe toată Valea Mureșului prin încrucișări constante cu cei mari aduși din Cehoslovacia, dar Mihai, deja cam indispus de a fi fost întrecut în zilele precedente, a tras mai prost ca oricînd, alegîndu-se penultimul, mai ales după masă cînd începuse o ploaie fină premergătoare zăpezii, care le blindase blana și mai dihai. Si-nfebruarie și martie, cîteva sfîrșituri de săptămîină prelungite fură petrecute la Bulci și respective Săvîrșin unde am fost invitații permanenți ai stăpînilor ori de cîte ori ceilalți oaspeți nu erau prea numeroși pentru cele cinci camere de mușafiri. Noua pasiune era bridge-ul, Udrițchi fiind încă din anii săi de marină un pasionat și excelent jucător, așa că a devenit profesorul M.S. în acest domeniu, iar elevul său regal, sîrguincios și metodic, arăta și aci reale aptitudini făcînd progrese uimitor de rapide datorită unuia dintre cadourile sale de Crăciun: mașina jocului corect al problemelor de bridge, de fabricație americană, ce i-o comandasem din Elveția.-

Încă din toamna 42, R.M. propusese nevaste-mi să-i fie domnă de onoare fiindcă se atașase mult de ea, o invita și așa la palat aproape tot timpul și ar fi fost astfel permanent neșeparată de mine iar eu atunci n-ai lipsit în preajma M.S. Bielle eschivase abil oferta care nu-i suridea pentrucă și-ar

fi pierdut independența, menajul ei și intimitatea noastră ce nu era aceeași într-un apartament al palatului și Peleșului ca-n cuibul nostru unde ea trebăluia, gospodărea, hotăra și primea pe cine și cînd vroia, în timp ce la palat se simțea ca într-un Palace-Hotel, foarte agreabil de locuit din cînd în cînd, dar nu tot anul, pretextînd că sănătatea ei delicată nu i-ar permite să facă un serviciu permanent. Cînd am stat refugiați la C.M. și palat în timpul crizei monarhice, R.M. ne-a propus ca Bielle să-i fie secretară particulară, ceea ce ar scuti-o să fie permanent la Curte, ci numai cînd ar avea treabă de efectuat, așa că ar avea suficientă libertate pentru a-și păstra menajul și-și frecventa cercul prietenilor noștri, dar eu am obiectat atunci că nu știa destulă română, nici să redacteze și ortografieze corect, la care ambii stăpîni au replicat că eu aș ajuta-o și astfel ar învăța mai lesne, din moment ce și așa corespondența mai complexă a R.M. n-o făcea Nelly ci tot eu, la care Bielle a invocat o scuză ce era însă nu doar pretext, ci și un mare adevăr: ca subalternă contractuală, n-ar mai avea aceeași libertudine de a vorbi cu toată sinceritatea cu care le spunea MM.LL. lucrurile scum, iar dacă totuși și-ar păstra "le franc parler" (vorbirea deschisă), relațiile atît de senine riscuau a se umbri, ceea ce ar fi păcat căci mi-ar creia atunci și mie și deci și Regelui un tor. Suveranii i-su dat dreptate spunînd că, dacă avea această presimțire, era mai bine să nu întreprindă o acțiune contra aprehensiunii sale și lucrurile su rămas așa spre mulțumirea ambelor părți mai ales cînd, curînd după aceea, doliul nostru avea să confirme justetea intuiției neveste-mi; dar MM.LL. n-au uitat refuzul, nici ultimul motiv invocat pentru acesta, revenind de mai multe ori la subiectul eventualei nesincerități a subalternilor lor și provocîndu-mă destul de consecvent a nu le ascunde, de teama de a le indispuce, nimic din ceea ce gîndeam într-adevăr, fie că eram ori nu consultat. Ori, cum nici înainte nu prea mă sfiisem a le spune mai tot ce-mi trecea prin cap și chiar adeseori mai mult decît era datorita mea să nu le tăinuiesc, amîntindu-mi regulat, cînd era vorba de critici, reproșuri și chestiuni personale mai gingașe sau chiar penibile. Singurul sfat înțelept și valabil ce mi-l dăduse ex-Cromwellul României, iar de atunci încococe mă prelevam totdeauna anticipat și preventiv de "I.O." ce mi se dăduse spre a le îndruga verai și uscate, firește numai între patru ochi și cu toate menajamentele

posibile și formele de respect convenite, cum nu cred să fi procedat cu ele altcineva - în afară de poate Tonci - nici înainte de venirea și cu atât mai puțin după plecarea mea, am început să le cam enervez cu "jocul adevărului" căci încasam și eu aproape tot atâtea mingi cât le plasam - și să mă uzex încet, treptat, dar din ce în ce mai sigur, ajungând până la urmă, îndeosebi după plecarea soției care contribuise f. mult la îndulcirea pilulelor și atenuarea efectului lor, a-mi pierde ce-a mai bună parte a narei mele popularități inițiale, ceiace va explica într-o oareșicare măsură împrejurările în care am părăsit palatul. Pentru moment eram însă încă "persoana gratisima", deși Hellen mă socotea deja nițel responsabil de primele abia perceptibile "sanctiuni culturale" - ce înglobaseră dealtfel și pe Bille, ca s-o putem plefa mai bine cu tănuirea nu chiar a fondului problemei ce-l cunoșteau deja amândoi, ci cu detaliile discuțiilor și eminența desnodământului dacă teza ce-o susțineam cu atîta virulență ar fi întîlnit acordul militarilor - de care se simțise tare jicnită în cursul agitației noastre de început de an, dar aveau să-i fie explicate - "post festum" - drept menajere a nervilor ei, atunci cînd cuatorul complotist de la palat - Mike, Generalul, Ioani și eu - îi vom povesti că anglo-americanii ne ceruseră efectuarea loviturii împreună cu ungurii în cursul bătăliei de la Uman, dar că nu fusese chip să-i cîștigăm pe militari și ținuseră a nu o alarma degeaba intrucît eram convinși că tot nu se va întîmpla nimic, astfel în cît oarecum reconciliată de bunele noastre intenții și spre a-mi dovedi încrederea ei de care iarăși mă bucuram, m-a rugat să-i găsesc o secretară particulară, ceiace am făcut instantaneu recomandînd-o pe Despina Hodoș, ce-a mai perfectă inchipuibilă dat fiind că era din marea boierime autohtonă cu merite naționale și strălucite calități în special cu privire la integritatea morală și tăria de caracter, cea mai competentă, discretă și de încredere stenodactilografă a Externelor, harnică, conștiincioasă, ordonată, cunoscînd la perfecție romîna și franceza, iar binișor engleza și germana, la curent cu toate secretele de stat, urîțică, serioasă, sportivă, curată, nesulimenită și sobru îmbrăcată dar cu gust și distincție și pe deasupra utilizabilă pentru mine atât pentru lucrările confidențiale și scrise imediat fără nici-o greșală în timpul ei liber din care va avea mai mult decît destul, cît și ca prețios agent de legătură cu legiunea prin soțul ei Georges Manu. Regina a fost încîntată de alegere și anxioasă numai de a ști dacă va accepta un post mult mai puțin interesant

pentru ea după importanțele ei funcții la Externe. Am asigurat-o pe M.S. că la ordinul nucleului Despina făcea orice și că în plus va fi încântată de a-și putea păstra leafa de bază (pentru pensie) la Externe și să mai aibă pe deasupra ce-a de la palat, deoarece Golești erau săraci lipiți pământului și soțul ei, care câștiga enorm ca mare medic ce era, nu-i prea dădea nimic fiindcă întreținerea o altă cucoană mai pretențioasă, la care MMIL au exclamat în cor: "What a shame - we shall divorce her on the spot!" (Ce rușine - o vom divorța pe loc !) Buzele au fost firește și mai mulțumite decât noi de acceptarea promptă și radioasă a Despinei fiindcă-și mai stabilea astfel o legătură sigură cu MMIL prin care se putea lipsi de mine în caz de vre-un accident și pentru multe mesagii secunthere curente de care mă putea scuti ca să nu ne întâlnim prea des cu cât ne vom apropia de ora H. Si-atr-adevăr, Despina va deveni în curând pentru toți o achiziție inestimabilă.-

Dacă la Vest și Sud, situația Reichului era departe de a fi atât de alarmantă cât prevăzuseră pesimiștii chiar dintre comandantii armatelor acestuia, întrucât debarcarea britanică la Dieppe de la sfârșitul verii precedente păruse nemților a le fi dovedit angloaxoniilor că Atlantikwall-ul era o cruntă realitate și deci preferabil de ocolit, lichidarea Afrikakorps-ului neesențială odată ce misiunea sa de a întârzia putința unei debarcări aliate în Sudul Continentului - fusese depășită de cele din Sicilia și extremitatea Peninsulei, iar nici capitularea partenerului Axei nu reușise pe deplin, nedându-le apusenilor decât jumătatea pomositoare a cizmei și punându-i să revolte opinia lumii civilizate contra lor prin bombardarea orașului etern și raderă celei mai vechi minăstiri creștine din lume de pe suprafața stîncii ei, pe cînd acelaș sacrilegiu în portul Genovei cu prilejul celei de a treia debarcări italiice prin care au distrus una din cele mai valoroase biblioteci istorice europene încînta literalmente pe Führer fiindcă vedea aci semnul indubitabil că Europa era programată a fi recucerită numai dinspre Răsărit și Miazăzi, apoi campania răsăritească era de acum și mai departe de a-i liniști: atât pe Delfi cât și pe Ionel, iar după ei pe toți militarii taberei lor. Intr-adevăr pînă la președintele imperturbabil și fictiv al comitetului nostru inactiv a început să fie contaminat de șocul substanțial ce-l înregistraseră vilele de la Predeal și Băneasa în urma avansului neașteptat de rapid al forțelor ucrainene sudice mai ales pe aripa lor dreaptă de-a lungul versanților carpatici pe care amîndoi

Ionelii le socotiseră greu cuceribili. Dacă Putschul magiar ar fi fost cîtuș de puțin serios și reușit, tot planul de apărare a Moldovei inclusiv ultimul obstacol natural pe care generalii noștri puneau atîta basă - gîtul pîlniei carpato-dunărean - și pentru că-l înzestraseră cu niște cazemate miniatură, subțirele, puține, răzlețe, mult distanțate și necamuflate, văzîndu-se cu ochiul liber și din tren, ar fi căzut baltă și ar fi fost conturnat frumos pe drumul securilor. Așa, Honvedul tare întărit bine de ce i le trimise Amiralului cu fundul în două monitoare dunărene, tocmai la țanc, vegheau pe cumpăna apelor Carpaților nord-estici în așteptarea de a fi atacați cînd roții vor fi măturat șesul moldovalah ca să nu se expună unui atac pe flancul stîng la trecerea munților. Acum abia Hitler avea să-nțeleagă și să regrete cam tîrziu de a nu fi reparat la timp greșeala mare inițială de a fi împărțit Ardealul lăsîndu-i pe niște minoritari să-l apere, căci dacă un corp de armată românesc s-ar fi aflat în locul lor în Maramureș, ar fi hărțuit constant pe ruși pe flancul drept, astfel în cît n-ar fi putut peria lesne Carpații Bucovinei și Moldovei în care a-i noștri s-ar fi putut retrage și de unde puteau fi aprovizionați și întăriți de peste munți, pe cînd așa n-aveau de ce să se agațe nici cum să se retragă la cei mai mari dușmani, iar aceștia nici în interes și încă mai puțină poftă de a eși din reductul lor pentru a contrasta pe sovietici din flanc și de la spate spre a veni pe linia Nistrului, operație pentru care nu le trebuia nici o duzină de divizii, din cele trei intacte ale Honvedului. Înainte de asaltul lansat de comandamentul sovietic întru trecerea acestuia, Molotov vorbise romînilor adresîndu-le un apel de-a dreptul simbolic că se ține cont de faptul că tot el ne lansase cel precedent prin care ne oferea recunoașterea graniței ce se apucă să atace acum, dacă renunțăm să o ocupăm pe calea armelor, spunînd că nu era tîrziu pentru poporul român să încheie pacea cu cel rus care era dispus să-i acorde condiții bune și onorabile dacă depunea armele acum cînd teritoriul său era amenințat. Vorbise înțeleghător pentru situația țării noastre și anunțase totodată lumii întregi, rostîndu-și cuvîntarea la radio, spiritul iertător, generos, pașnic și frățesc de care erau animate națiunile și guvernul sovietic față de romîni, iar fără să pomenească nici una din condițiile, pe care cele trei Mari Puteri Aliate se angajaseră prealabil reciproc a nu le pune Statelor învinse înainte de capitularea lor, dăduse totuși clar a

înțelege că ele vor fi mărinimoase, tolerante, echitabile și avantajoase cu scopul stabilirii unei păci, înțelegerii și prieteniei durabile între cele două popoare vecine. Declarația stîrnise vîlvă și o emoție mare în toată țara, fiind emisă de radio Moscova pe toate lungimile de undă și în toate limbile, dar în special în cercurile guvernamentale din capitală, extraordinar de agitate la gîndul de a putea fi iertate dacă primeau oferta magnanimă ce li se făcea lor în primul rînd. Si agitația crescuse și mai mult cînd după puține ore Churchill se adresase la rîndul său guvernului Antonescu și națiunii romîne pentru a le da sfatul insistent și călduros de a răspunde de aceeași manieră pașnică și împăcuitoare propunerii excepțional de favorabile ce le-o făcea URSS, aliată Angliei și la care acesta se asocia, comentînd în mod extrem de lăudăros pentru conducătorii U.S. gestul lor plin de înțelepciune, înțelegere și grandoare. Toate posturile neutre și aliate reproduseseră timp de 72 de ore ambele declarații cu comentarii din ce în ce mai încurajatoare pentru acceptarea propunerii sovietice, cele elvețiene evidențiind că nici un cuvînt din discursul Molotov nu era umilitor, jîenitor, ofuscant sau supărător pentru România și "conducătorii ei", pe cînd acel al d-lui Winston Churchill avea pe lingă toate bunele sfaturi și călduroase recomandări și un final cu o gravă și serioasă amenințare pentru cazul în care romîni nu vor ști să strîngă prietenește mîna, pe care marele popor vecin victorios și eliberator al celor cîmpite de călmîi omenirii le-o întinde iertător și omenos; BBC și "vocele Statelor Aliate", au relevat o altă latură nu mai puțin interesantă a consecințelor avantajoase pentru romîni dacă se deșteptau pînă ce nu va fi prea tîrziu din coșmarul alianței cu bestiiile hitlero-fasciste: U.S. pășise și pășea zi de zi ce trecea mai hotărît și rapid pe calea acelor reforme interne ce-i vor aduce respectul, admirația și simpatia lumii întregi și vor face ca micile țări vecine să nu mai aibă nici-un motiv de teamă și neîncredere față de ea, înșirînd între altele respectul cultelor religioase, dreptul credincioșilor de a-și deschide biserică și al preoților de a predica dogmele creștului respectiv nestingheriți și neopriți de nimeni, acel de a posedea o casă și lotul necesar pentru a-și hrăni familia, altul de a moșteni avutul familiei strîns într-o viață de muncă cinstită, etc..etc. În schimb, Deutschland și posturile afiliate

ale posturilor ocupate tăcuseră chitic timp de 18 ore, ca Goebbels să răspundă în fine printr-un discurs normativ reluat de presă culminând pe toate "Leitmotivele" menite să probeze că popoarele vecine U.S. și în special cel român știau mai bine decât dl. Churchill care erau realitățile ce le găsiseră în raiul sovietic, așa că degeaba încerca să-i îmbrace pe lupii de la Kremlin în blănuri de oaie și că domnii anglo-americani ar ține un cu totul alt limbaj și ar avea o atitudine f. diferită de aceea ce o afectau acum dacă s-ar afla ei pe calea invaziei hoardelor bolșevice etc. Antonești erau literalmente fierți, neștiind cum să reacționeze față de avalanșa intervențiilor opoziționiste discrete dar asidue și chiar a multora din sinul guvernului și al aparatului de stat. Killinger încasase nu de mult un serios bobîrnac de la M.C.G. și Wilhelm-strasse pentru enoricita sa inițiativă de a ține acel faimos discurs de la Aro prin care insultase majoritatea opiniei publice și societății românești calificând-o, între alte epitete, de "bandă de otrăvitori de fântini", și criticând chiar slăbiciunea guvernărilor care nu știuseră să reacționeze la timp în mod mai energic contra trădătorilor, sabotorilor, defetiștilor și spionilor care ațîțau spiritele împotriva frăției de arme germano-române, drept care se alesese cu scrierea generalului Rădescu iar acesta cu internarea la Tg. Jiu și cum nici episodul cu câteva luni anterior cu acel articol mai perfid "Baroane" care-l costase pe autor acelaș drum spre "lagărul" unde toți turbulenții ajungeau "mai de vreme sau mai tîrziu", dar pe protestatar o fine de neprimire din partea Ministrului Propagandei care refuzase categoric să-i prezinte scuzele guvernului și să-și epuizeze serviciul de funcționari inadvertenți care nu recunoscuseră în monstrul descris de fantezistul ziarist pe E.S. reprezentantul Reichului în România cum nici el, P.M. nu l-ar fi descoperit niciodată dacă Baronul v.K. nu s-ar fi simțit direct vizat, - și în consecință nu găsisese de cuvînt să facă noi declarații cominatorii și agresive tocmai în momentul cînd toate spiritele erau atît de agitate, dar nu se putuse resemna la o atitudine de simplă expectativă într-un impas al politicii Reichului ce putea să aibă urmări cruciale pentru continuarea războiului dacă nu era f.f. vigilent, astfel că ceruse și el să-l vadă pe C. după ce Secundul lui nu izbutise să-l convingă că agitațiile în jurul vilei acestuia nu erau de natură a putea schimba cu o iotă deciziunea de neclintit a guvernului de a continua lupta pînă

la ultimul m² de glie românească și la nevoie dincolo de frunta-
rii până la ultimul dorobanț. Si M.A. îl primi către sfârșitul
zilei cele mai grele din câte avusese de când conducea destine-
le interimarului permanent, ci săl someze, cum avea să facă și
cu Hansen a doua zi, a cere Führerului întoarcerea imediată a
celor două divizii blindate detașate pe frontul central și com-
plectarea diviziei "Grossdeutschland" care ajunsese la 40% din
carele ei de asalt, dacă nu vroia să se expună capitulării Romi-
niei care nu mai putea lupta contra monștrilor de oțel sovietici
cu simple "Faustpatronen" și sticle de benzină. În zilele
acelea Antonescu trecuse prin toate gamele arpegiate ale clavia-
turii sale psihice, urcându-se de la primul sentiment de reală
panică, precum Ioă ni l-a descris în după amiaza zilei următoare,
la perspectiva de a trebui să refuze ultimul colac de sal-
vare ce i se întinsese de singura dintre cele trei Puteri Aliate
ce conta în fond pentru el care ca militar știa să o aprecieze
și să respecte forța, la un veritabil delir de prepotență iste-
rică față de ambele partide care și-l disputau, insultându-l pe
Maniu fiindcă acesta nu venise să-i propună vre-o soluție con-
cretă, ci începuse discuția printr-un protest principial contra
refuzului ofertei Molotov vrînd să-i și înmîneze documentul,
la care-i răspunsese să-l dea lui Killinger și-l aruncase pe
jos, ca după două zile să țipe la bietul Hansen, care nu știuse
ce să-i mai răspundă, dacă Hitler îl trăda tratînd la Stockholm
cu englezii și șantajîndu-i cu sacrificarea României, lipsind-o
de blindate în clipa ei cea mai critică spre a le ține în re-
servă după Atlantikwall care nici nu era amenințat. Apoi căzu-
se într-o fază de sumbră depresiune tocmai în prima sa convor-
bire de după 7 ianuarie cu tînărul dar neîmpresionabilul monarh,
pe care simțise deodată nevoia să-l vadă venind special în di-
nosaur la Sinaia fără să continue drumul către Predeal și la o
oră încă neprețuită până atunci pentru "vizite", aceea a ceaiu-
lui fără cinematograf ca să-i spună în prezența lui Ioă și R.M.
că era gata să se retragă dacă M.S. dorea să numească pe un P.M.
care să-ncheie armistițiul fără a cunoaște măcar condițiile lui,
căci el nu putea să-și ia asupra-și răspunderea pentru intra-
rea bolșevicilor în Peleș și palat. Mike se uitase întrebător
la Bijlet care în toată bătăliei de la Uman fusese de părere
că lovitura trebuia dată înainte de ajungerea frontului pe lînga
Nistrului și cînd patronul îi răspunsese supărat "fă-o tu dacă
poți", sosise la Sinaia într-o audiență tot improvizată pentru
ora ceaiului, dar în drum spre București venind de la Predeal

sa să ventileze pentru prima oară față de MMIL și mine fără alți martori că "Mareșalul trebuia sacrificat dacă nu vroia să abandoneze alianța cu Germania", iar în drum cu mine în mașina sa spre capitală, mi-a expus toate ipotezele de eșire din război ce le învedera el ca posibile firește numai cu participarea directă sau indirectă a guvernului sau mai precis a sa, dar din care cele mai multe excludeau aceea a conducătorului care s-ar retrage pentru a-l lăsa pe el ca înlocuitor și cum menționase cu tife și acele în care acesta s-ar opune fie pentru că ar socoti acțiunea prematură ori împrejurările improprii, fie că ar judeca inacceptabile condițiile oficioase ce am reușit să le cunoaștem pînă la urmă prin Gretzianu și atunci ar prefera continuarea luptei alături de tabăra pierdantă pînă la capăt în retragere spre Europa Centrală, ceea ce i se părea ce-a mai probabilă prezumție, eu am ridicat f. discret chestiunea soluțiilor practice pe care le recomandă M.S. pentru aceste cazuri și în care Coroana ar putea conta în mod necondiționat și absolut cert pe concursul d-sale. Ajunsesem la podul de peste liniile ferate de lîngă gara Ploieștilor cînd a început să-mi răspundă cu vocea scăzută la această întrebare și nu voi uita nici odată ce bine mi-a părut a fi hotărît în ultima clipă să plec cu el la București pentru a-l mai trage de limbă în drum decît să stau peste noapte la Sinaia pentru a face punctul discuției lui nelămuritoare cu MMIL și că-n întineric nu ne putem vedea expresia feței și vorbeam deci mai degajați și-ndrăzneți. Ică mi-a spus clar atunci că M.A. trebuia înlăturat cu forța și ținut arestat într-un loc absolut secret și sigur ca să nu se poată întîmpla ceea ce se petrecuse în Italia cu Mussolini, iar cînd am intrat în amănuntele acestor ipoteze care toate se bazau pe un fel de "pronunciamento" efectuat de generalii activi (din care spune că mulți erau în bune raporturi cu d-ea și, după cum îi dăduseră a înțelege, decisi a nu-l urma pe M.A. pînă la sfîrșit în politica lui) sub oblăduirea sa care trebuia în consecință să fie numit de S. în locul Conducătorului și desemnat generalilor anticipat ca atare, a menționat și cazul în care numai un atentat ar putea rezolva problema în modul cel mai sigur și fără riscul scindării armatei și a țării în două tabere, ceea ce trebuia evitat cu orice preț. Se-înțelege prin urmare cît de interesați au fost Suveranii să cunoască mai întîi părerea V.P. înainte de a se pronunța asupra ofertei

de retragere a patronului său în după amiaza aceea la Focșor. Ionel a făcut atunci o frază-n sensul că Ionel era obosit și abătut de rezultatul negativ al convorbirilor sale din ultimele zile și-și va reveni desigur spre a găsi el mijloacele adecvate pentru a face față situației și a pregăti răsturnarea ei în optime condiții și la momentul cel mai prielnic. Bij s-a uitat f. atent la fizionomiile MMIL ca și cum ar fi vrut să desprindă din ele și eventualele lor răspunsuri în ce stare de spirit se aflau și dacă putea conta pe sprijinul sau va trebui să se aștepte la ostilitatea lor, iar cum acestea au simțit că propunerea lui nu era sinceră, ci mai mult o sondă preventivă de genul plebiscitelor sale, nu s-au dat de gol, spunând doar că erau convinse că Dl. Mihail Antonescu avea dreptate. Conducătorul a fost vizibil mulțumit de răspuns și a început imediat să-și expună planul de acțiune: va cere de această dată imperativ Führerului, sub amenințarea capitulării, întărirea masivă a armatei noastre cu efective germane proaspăt intru stabilirea frontului pe linia întâia de apărare a Moldovei, cea exterioară a dealurilor împădurite ca să poată trata la Cairo un armistițiu în condiții practice acceptabile (neocuparea țării, stabilirea unor zone de trecere a armatei roșii în spre Ardealul de Nord pe anumite linii ferate și șosele, oferta participării noastre cu acelaș număr de divizii cu care luptam pe frontul răsăritean, cu condiția să nu fie dezarmată nici-o unitate cu ocazia degajării lor din dispozitivul comun româno-german să nu se facă de către ruși nici un prizonier român, să ni se repatrieze imediat toți prizonierii aflați în URSS în schimbul celor sovietici de la noi, armata noastră să constituie aripa stângă a celei sovietice, separată și nu amestecată cu sau încadrată de aceasta și să se fie recunoscută calitatea de cobeligerant - în schimb, România s-ar angaja să aprovizioneze coplect pe cont propriu toată armata II-a ucraineană cu petrol și alimente, etc. până la capitularea și ocuparea Ungariei și a plăși la plata despăgubirilor de război către U.S. imediat ce Ungaria va fi început să ne plătească despăgubiri pentru ocuparea Ardealului de Nord retrocedat și recunoscut României și indemnizații de război, iar în ce privește problema Basarabiei și Bucovinei de Nord să nu fie recupate de Soviete, ci să rămână sub administrația românească până la semnarea tratatului de pace care să hotărască dacă va fi cazul să fie consultate populațiile autohtone ale acestor provincii dacă vroiau să aparțină de România sau U.S.)

Regele a relevat imediat că cererea unor efective proaspete numărate germane pentru întărirea frontului actual, ar fi cu totul contrară interesului nostru de a avea cât mai puțini nemici în țară spre a nu se expune a fi împiedicați a egi din alianță cu Reichul și că, dacă nu capitulam decât sub condițiile pomenite, existau f-puține șanse să putem încheia armistițiul, la care Bij. a explicat că nu se putea trata și obține condiții cât de cât favorabile, dacă nu chiar toate pe care le menționase întrucât înțelegem că mai cedese din ele, cu frontul în derută ci numai dacă era în stare să reziste cel puțin vremele pe o linie fixă, iar pentru aceasta nu-i trebuia efective numeroase germane ci din acelea speciale de blindate și artilerie grea indispensabile pentru oprirea înaintării sovietice. Ioă a adăugat că, drept răspuns la apelul lui Molotov, C. aprobase însărcinarea lui Grotzianu cu înștiințarea anglo-americanilor că guvernul român era gata să trimită pe un reprezentant oficial la Londra pentru stabilirea condițiilor secrete în care să fie în măsură a încheia armistițiul. Aceste salturi de la o extremă la cealaltă în atitudinile lor față de marea problemă ce se pune țării, de MMIL și între ei ale celor doi Antonești și în special ale lui Ioă nu au lipsit să se preocupe, a fi comunicate în amănunte șefilor opoziției și generalilor, desbătute minuțios cu scopul de a cunoaște opinia lor despre felul cel mai abil în care trebuia întâmpinate sau exploatate de către acestea, cu concluzia că atât Suveranii cât și eu reacționasem cel mai bine printr-o totală abstențiune de a lua vre-o poziție spre a nu ne compromite a nu le da nici un indiciu și element de apreciere asupra planurilor noastre în afară de încurajarea lor permanentă și consecventă de a îndeplini ei răsturnarea, de a păși cât mai rapid la măsurile practice în vederea posibilității de a o realiza cu succes în orice clipă, de a accelera la maximum tratativele cu Aliații și mai ales a nu face tocmai contrariul a ceea ce cereau cum era cererea de întărire germane și exigențe excesive față de acceptia preliminară încheierii armistițiului pe care ei erau limpede hotărâți a nu-l condiționa cu nici un angajament formal prealabil, ceea ce anunțaseră lumii întregi și celor interesați pe toate tonurile, căile și cu toate ocaziile, invariabil și răspicat așa că era lipsit de orice realism politic a ne închipui că se vor abate de la acest principiu în mod excepțional pentru România mai degrabă decât pentru Imperiul Italian și însuși Reichul a cărui capitulare era doar ținta principală a

întregului război mondial și a strategiei acesteia interaliată f. puțin diplomatică dar care excludea orice manevre separatiste ale uneia din cele trei Puteri Aliate, împiedică ivirea vre-unei fisuri în alianța lor în orice caz până la cîștigarea victoriei comune asupra taberei agresorilor europeni și poate chiar pe o durată mult mai lungă postbelică, întrucît nu putem ști dacă nu avea între ele un tratat secret în acest sens și care ogîndea în caz contrar neîncrederea mare între cele două apusene și ce-a răsunătoare. Neîncrederea noastră față de Antonescu și mai ales de Ică era cu atât mai justificată cu cît se dovediseră față de coroană permanent preocupați numai de situația lor proprie, ceea ce egise cel mai clar în evidență cu prilejul marii crize vechi de exact un an și cîă acum aflăm de la Buzescu și Pogoneanu următoarea năstrușnicie care ilustra de maniera ce-a mai concludentă valcarea morală a profesorului Mihai Antonescu: încă de la primele dezastre militare de după încercuirea armatei Paulus la Stalingrad, în care nu văzuse imediat întorsătura hotărîtoare și iremediabilă a războiului general, sezizînd-o abia cînd retragera germano-romînă în fața contra-ofensivei sovietice se avarase de nestăvilit și permanentă, Ică a început să ceară de la Cabinetul Externelor dosarele originale plus toate copiile (figurînd la dosarele speciale ale Dir. Politice în care aceleași acte erau trecute pe probleme) ale "Notelor de Convorbire" ce le avusese în calitate sa de Min. al Af. Străine, cu reprezentanții străini acreditați la București și personagiile în deosebi axiste în trecere, vizită sau misiune specială în România, pentru a le modifica frazele sale compromițătoare, atenuîndu-le efectul. La început se bornase numai la notele mai importante și la schimbarea unor cuvinte din frazele sale care rămîneau însă altfel în ordinea pronunțării lor, pe seama pentru a nu stîrni prea mare vîlvă la Externe. Dar cam de prin vara trecută începînd de la capitularea Italiei, ceruse absolut toate notele și se apusese a le reface complet pe toate cele de convorbire cu nemții, italienii, slovacii, croații, spaniolii, ungurii și bulgarii plus cîteva japoneze, lucrînd la această operă de falsificare totală a întregii regulat și consecvent în fiecare zi vre-o două - trei ceasuri, distînd noi note cu aceleași date ce le substituia celor vechi în toate dosarele și care erau atât de radical schimbate în cît în unele cazuri modifica și textul frazelor interlocutorului spre a putea răspunde cu totul altfel decît făcuse în realitate. Astfel, refăcuse încă odată și pe acele refăcute întrucît nu le schimbase prima dată textul destul de radical.

Nu știu dacă un cititor nediplomat al celor ce scriu aci își poate da seama de monstruozitatea acestei fapte ași zice mai grave decât dacă omora un om, întrucât își descărsa răspunderea pe seama multor altor persoane nevinovate și mistifica omenirea întreagă prin minciuni concrete, nu din acelea propagandistice! Nimeni nu a îndrăznit să-l oprească, singurul care-i făcuse o frază ironică jionitoare fiind Buzescu, dar fără să-l fi făcut a renunța la noua sa activitate criminală, istovitoare și răpitoare de timp. Din fericire că la cabinet aveau pe acesta și pe Pichi care imediat au parat măsura reținând două copii din notel vechi originale genuine și creind așa dar o cantitate de dosare secrete din care nu lipsea o singură notă corectă, dosare pe care Pichi le scootea de la Externe pe măsură ce apăreau dublele și pe care-mi propunea să le preiau la palat sau să săvârșin - Bulci pentru mai mare siguranță. Eu am sugerat ideea că să fie exportate în Elveția și ținute acolo de Gigi Anastasiu sau Iovin Cicio-Pop până la terminarea războiului general, celiace cred că s-a și făcut treptat prin curierii noștri siguri. Trebuia să menționez de asemenea câteva alte fapte puțin cunoscute, despre amândoi Antonești și indeosebi cel tânăr, de către un cerc restrâns de oameni iar unele absolut chiar inedite, ce aruncă o lumină mai clară asupra poziției lor reale și explică tot odată mai bine atitudinea față de ei oficial înțelegătoare, dar în fond total intransigentă a MMIL și a nucleului Externelor și în special a lui Buzescu care în după amiaza lui 23 August se va opune categoric M.S., lui Sănătescu și mie de a-l scoate pe Ion din safeul timbrelor la cererea lui și oferta dechizată de colaborare sub pretextul comunicării ce o aștepta în seara aceea de la Istinei drept răspuns la apelul ce-l făcuse guvernul român celui tunc de a declara Germaniei războiul și deci a ne veni în ajutor pentru lovitura de răsturnare a alianței trecând prin Bulgaria și deschizând străzătorile pentru sosirea unor vase de război britanice la Constanța. Cu tot anti-monarhismul, anti-dinasticismul și anti-regalismul său, cu toate infamiile cu care acoperise și acoperea mereu pe Regina Maria, Bij devenise intimul Arhiducesei Ileana care era și este, precum se știe singurul rezultat și unica mărturie vie, însă firește fără nici o vină personală pentru acestea, ale "păcatului mare" al naicșii de a-l fi iubit pe Barbu Stirbey, iar prietenia Ilenei pentru ambii Antonești isvorise din ambițiile ei de care am mai vorbit pe cînd marea lor afecțiune pentru ea - atât de ilogică și inconsecventă din partea lui Ionel din moment ce-i copleșea mama

de insulte tocmai din pricina amorurilor ei ilicite cu Barbu - provenise și rămânea în vigoare chiar și după criza monarhică, numai ca să aibă o alianță cu această rezervă strategică în lupta sa contra M.S. Dar acum de când cu situația militară întoarsă pe dos de la Stalingrad încase, Bij - care-mi ceruse cu insistență încetarea oricărei legături ale M.S. și C.R. cu fosta camarilie și-mi reproșase pe nedrept în audiența furtunoasă din 26 ianuarie 1943, că R. îl mai frecventa pe tânărul Malaxa, doar fiindcă îi permisesse să vină odată singur la Mîndăstirea, că MIL îl vedea pe Scanavi, numai deoarece se aflase și el la Banloc în timpul penultimei lor șederi la Prințesa Elisabeta (căci mai fuseseră acolo în septembrie 43 în lipsa lui stimulînd expres că altfel renunțau la vizită) și că Mihai mai păstra legături indirecte cu Tătăreanu prin prietenul său Negroponte (Vania) ceiașce era absolut inexact - va să zică același Ionel Antonescu l-a primit într-o audiență de 3 ore pe Guță, s-a înțeles dintr-odată la perfecție cu dînsul, cerîndu-i al sprijini pe Ică în tentativele lui de a înjgheba un partid antonescian (într-o combinație cu Georges Brătianu, Gheorghe Guza, Istrate Micescu, Vojen, Gigurtu, Căncăscu, Bușilă, Bontoiu, frații Vintu, Caracostea, Marian, Mareș, Bujoiu și ciurucurile țărăniștilor de alde Zane, Veniamin, Hudîță și alte corife civile din guvernul antonescian la Marinescu, noul Min.de Justiție) și a face faimoasele declarații de solidaritate cu politica antisovietică a reginului pe care Tătăreanu s-a grăbit a le face la Chișinău; apoi l-a primit pe Malaxa senior într-o audiență tot atît de lungă cu caracter industrial ca să se înțeleagă și cu acesta de minune asupra colaborării locale a întreprinderilor lui cu resursele respective ale guvernului întru sporirea producției grele pentru nevoile războiului, deschizîndu-i credite nelimitate de ale Statului în acest scop (după ce-l frecase serios cu procese și anchete și permanente investigații, cercetări și controale interminabile ținîndu-l la pușcărie și apoi în domiciliu obligatoriu) și în sfîrșit ca să confirme zicala că toate cele bune sînt trei la număr, i-a acordat și lui "Georgăvie" o audiență oică pentru problema cauciucurilor pentru armată ce le făcea la Banloc-Goodrich dintr-o combinație de deșeuri și "Bună" ce nu ținea nici 5.000 de km., cei drept după ce directorul și proprietarul majorității acțiunilor fabricii cedase un pachet din acestea la preț convenabil "prête-nom"-ilor lui Ică și-n plus dl. căpitan de rezervă - a ajuns la acest grad prin bacșișuri pe

la frații general și colonel a-i lui Guță - își făcuse stagiul de 6 luni pe front, adică într-o funcție administrativă se-nțele-ge și care-l obligase pe acest Nansenist, devenit cetățean român prin anii 30 și ajuns căpitan în 10 ani fără de serviciu militar a stat mai mult pe la etape și în special în orașul său de baștină Odessa pentru tot felul de afaceri cu cerialele și șeptelul care n-aveau nici-o legătură cu armata nici cu producția de cauciuc.- Și pentru că E.S. Conducătorul Statului nu-l putea primi tot timpul, E.S. mai mică se însărcină cu menținerea contactului permanent cu acest trio de tîlhari politici și economici, Guță fiind consultat de aceasta la fiedare moment mai critic pentru regim, iar Malaxa intrînd și eșind pe la Cabinetul Președenției ca la el acasă, folosind tot timpul curierul diplomatic pentru exportul devizelor și scrisori ultra-secrete de afaceri pînă cînd într-o bună zi Camil Demetrescu, din ordinile lui Buzel, i-a refuzat la curier o scrisoare către fi-su care se afla la Istambul, unde ta-su îl expediase ca să nu mai revină-n țară unde nu-l ajuta întru nimic a face bani și de unde va avea greutăți să-l scoată după venirea rușilor și instaurarea unui regim sovietic. Malaxa folosise pîn-atunci apostila lui Ică pentru acceptarea valizelor, pachetelor și scrisorilor de către serviciul curierului Externelor, dar în ziua aceea uitase pe semne să i-o mai ceară iar, la refuzul categoric al lui Camil de a primi scrisoarea, încercase un expediment ducîndu-se din nou la Cab.Preș. și cerînd unuia dintre numeroșii șefi de cabinet să bage scrisoarea într-un plic oficial cu antet și să-l prevadă cu iscălitură sa "din ordinul șefului". Camil mirosînd afacerea, întrucît plicul acesta îi fu adus imediat de un impegat prost care luase cîteva mii de lei de la dl. Malaxa pentru a-l face expediat rapid și-i recomandase lui Camil să nu cumva să scape curierul, a deschis plicul oficial și apoi recunoscînd scrisoarea către fiul Malaxa și pe aceasta, deoarece curierul era censurabil oricînd de către organele Externelor și, cum scrisoarea conținea niște aprecieri ultra-patriotice ale bătrînului Malaxa, a trimis-o tot din ordinul lui Buzel direct M.A. spre a vedea cine era marele său nou prieten. Scrisoarea era menită să-l determine pe tînăr a nu reveni în țară și răspunzînd mobilelor invocate de acesta spre a se-ntoarce fiindcă-i era dor de familie și de țară, îi făcea o întreagă teorie pedagogică spunînd că trebuia să se călească, să n-aibă sentimentalisme pentru nimeni și nimic căci oamenii bogați ca ei nu-și puteau menține averea cu patriotism și duioase sentimente pentru alții: "Eu n-am muncit o viață-ntreagă ca

să-mi las averea făcută cu ajutorul nimănui unui papă lapte slab și sentimental; pentru tine nu trebuie să existe nici țară, nici familie, nici prieteni, ci numai un singur lucru, banul, averea ce ți-o voi lăsa ca s-o păstrezi dacă n-ai să știi cum s-o mărești, așa că te rog să-ți scoți din cap dorul de patrie, de mamă și de prieteni și să-nveți acolo unde ești a deveni un om de afaceri fără inimă!". Natural că scrisoarea a circulat înainte de a ajunge înapoi la autor în toate birourile Președenției și Externelor și că Malaxa a fost livid de furie că i se cenzurase tocmai acea nenorocită lecție de pedagogie și mărturisire de credință de ale sale cu atât mai mult cu cât C.S. n-a mai putut să-l protejeze după aceea iar Ioă a fost și mai plictisit că Buzel refuza de acum orice comision pentru Malaxa prin curierul nostru, deoarece scontase avantagii mari din prietenia nouă cu acela care-l făcuse pe carlistul devotat, apoi pe legionarul infocat înarmându-i pentru rebeliune, acum pe antonescianul convins, ca să-și boteze apoi întreprinderile "Uzinele 23 August" deși n-avusese nici în mîneacă nici în olin cu actul de eliberare de sub regimul de care profitase din plin și pe care-l susținuse încă din 6 sept. 1940, cu singura eroare de calcul de a fi tablat pe victoria legionarilor susținuți de nemți cu care făcea din cele mai grase afaceri în tot timpul războiului, căci din punct de vedere politic era un bou patentat. În materie de curier cenzurat, Buzel a mai dat o lovitură grea șefului departamentului prinzînd-o pe vara lui, d-na Ropalkă, cu a doua și ultima ei potlogărie: o valiză plină de devize pe care Buzescu a trimis-o la B.N.R. cu toate actele de confiscare de către Stat. Bijdel, care era fără-ndoială amestecat în acest trafic, a fost atunci pe punctul să-l mute pe Buzel de la Cabinet, dar totuși n-a cutezat s-o facă. Cu mare dificultate a scăpat-o pe vara sa de urmăriri judiciare și valiza din ghiarele B.N. sub pretextul că era vorba de fonduri secrete pentru servicii de informație în străinătate; dar pe ea a concediat-o de la Cabinetul său unde-i făcuse prea multe năsbîtii și o reputație pe care el o merita pe deplin dar nu ținea deloc s-o aibă. Si cu atașatul de legatie elvețian, prietenul nostru Jean Stroehlin, Buzel a avut un incident penibil relativ la problemele vămii șviteriene cu valiza noastră diplomatică: elvețienii deschisera un curier românesc bănuind a conține articole de trafic ilicit și prinseseră într-adevăr ceva devize și mărfuri interzise la export, dar întîmplător numai fleacuri pe care le confiscaseră interzicînd totodată curierilor respectivi să mai

intre in Elvetia. Buzesti nu proteja catusi de putin pe trafican-
tii nostri pe care-i persecuta dimpotriva pe cit posibil dar nu
excesiv ca sa nu-si riste intr-adevar postul prea important pentru
problema mare politica ca sa se merite rasboiul total cu S.S.I. si
Prezidentia pe chestiile financiare. Dar fiindca fata de straini
trebuia sa-si acopere nationalii si sa riposteze cu aceleasi arme
pusese pe vamestii politia noastra de frontiera a perchezitiona
un curier elvetian blnuit de S.S.I. a contine obiecte de trafic
interzis, intrucit diplomatii elvetieni acreditati in Romania fa-
cusera toti averi la noi in timpul rasboiului si prin metode mult
mai grave decit traficul de devize si obiecte de valoare, luind
bani grafi si bijuterii multe de la evreime pentru o viza de ple-
care in calitatea lor de reprezentanti a-i multiplelor tarii inva-
date de hitleristi si mai vanuiau si cu procente babane toate
transferurile de devize si aur ale acestora prin curierul lor, iar
nici unul nu-si schimba leafa la B.N.R. cum ar fi fost corect sa o
faa, ci numai la bursa neagra pasibila de sanctiuni penale. In-
timplator, lovitura autoritatilor noastre daduse gresi iar vamestii
prea zelosi confiscaseru niste articole pe care diplomatii aveau
dreptul sa importe cu scutire de vama, astfel in cit Stroehlin
venise sa protesteze inminind lui Buzel o nota verbală destul de
cominatorie care-l vexase tare pe "Ginel" (cum era chemat in fami-
lie spre exasperarea sa) si, in discutia ce a urmat Jean - in
primul sau post diplomatic si lipsit de suficienta experienta -
si permisesse sa pronunte cam obraznic cuvinte jicnitoare la adre-
sa moravurilor noastre nationale, la care Buzesti se formalizase
si-i ceruse rechemarea pentru grave insulte aduse onoarei Români-
ei. Lucrurile s-au soldat prin acceptarea scuzelor Ministrului de
Weck, dar de atunci eram intr-o situatie delicata cind Stroehlin
venea la noi peste Buzel sau vice versa pentrucă-si pastrasera o
"pioa" reciproca pina la sfirsit ceea ce ne-a complicat de multe
ori programul invitatiilor bulcane de care amindoi profitara din
plin in vara 43 si 44.- Celelalte fapte infamante ale lui Bijlet
si care au contribuit la pastrarea neîncrederii noastre totale
fata de el si a distantelor convenite in raporturile reciproce, pe
care dînsul acum pe zi ce trece se straduia a le micșora pe pri-
mele si inbunătăti pe cele din urma pe cit posibil, urmeaza in
curind in decursul epocii de panica crescîndă a guvernamentalilor
cauzată in buna parte de bombardamentele aeriene anglo-americeane.

Tatai meu, care traise zece luni din an singur singurel
(e un fel de-a spune, căci era "bine acompaniat" de o fetioacă
ce n-avea decit exact un sfert din anii lui si 14 ani mai puțin

decît soră-mea respective 6 mai mulți decît fiica ei, atunci de 13 anișori) la Văleni de cînd nu mai era la palat pentru a-și putea face de cap fără controlul familiar atît din acel punct de vedere cît și pentru a mîncea, bea și fuma ce și cît vroia, își mai creiase și o lume izolatorie în acest decor pastoral ca foarte mulți oameni cînd îmbătrînesc și nu vor să vadă realitățile jenante pentru ei. Așa dar, deși fost diplomat austriac timp de mai bine de două decenii și tot atît la C.R. unde nu dusesese lipsă de informații de mina întîi, nu vroia să creadă că frontul, care se apropiase de la Stalingrad pînă la Bug într-un an, putea să ajungă peste alte șase luni, înaintînd doar cu acelaș ritm, pe Moldova și făcînd politica strușului construisese în anii de război bambare, grajduri și remize noi și ar fi continuat mania sa constructivă și în primăvara 44, dacă nu s-ar fi instalat la Văleni cartierul generalului de tristă memorie Gheorghe Radu, altă pomană-podoabă - a corpului nostru ofițeresc și prieten intim al lui Bij, care a rechiziționat totul și s-a opus evacuării inventarului ca să pună el mina pe cele mai multe lucruri de valoare cînd s-a cărat de acolo două luni mai tîrziu. Aflînd însă că Vălenii se aflau tocmai pe o linie de apărare naturală ce avea să fie folosită, ceea ce avusese prilejul să știe încă la manevrele regale din 31 cînd generalul Manu a fost scos din armată de Carol chiar la Văleni pentru că "partida roșie" cîștigase tema ce acum devenea realitate trecînd lesne Moldova și cucerind pozițiile "inexpugnabile" ale albaștrilor ce le comanda nenorocitul "oncle Georges", tata și-a luat cu el în automobil și vre-o șase căruțe lucrurile la care ținea mai mult trimise la Bulci și s-a înființat la București tocmai în dimineața zilei de 4 aprilie parcurgînd drumul noaptea pe "răcoare" și mai cu seamă camuflaj căci avioanele sovietice făcuseră deja cîteva incursiuni în plină zi deasupra meleagurilor noastre. Și cum dormise-n mașină, nu s-a mai culcat ajuns la București ci n-a găsit seva mai bun de făcut decît să se ducă la barul "Athénée Pallace"-ului pentru a-l întîlni acolo pe vărul său Coco Hormuzaki care locuia în hotel, tocmai la ora 11 cînd au sosit "pe neașteptate" prămele valuri de bărzăune yankee, nu din Egipt de această dată, ca-n august trecut, ci de la Foggia, cu rezultatul bine cunoscut de toți Bucureștenii: între altele cîșăpirea nemților din cartierul lor general de la Splendid-Parc Hotel cu clădirea cu tot, multe bombe explosive pe Piața Palatului și una drept între C.N. - și palat peste pivnița acestuia distrugînd 14.000 de sticle de vinuri franțuzești și 4 butoaie cu cele ibेरice vechi și tare dulci, iar o serie de incendii lansate de ultimul val, din care trei pe Athénée Pallace. Culmea a fost însă

oă primele bombe au căzut și pe piață, aproape de mașinile staționate în fața grădiniței Ateneului Român, în chiar clipa în care bietul Gios s-a dat "gios" din mașină, cum avea obiceiul, acolo unde se rînduise pentru a staționa iar nu la intrarea hotelului: schije au ciuruit automobilul său distrugînd total alte trei fără a-l stinge pe el și pe tizul lui de șofer burtos și placid care rămăsese la volan, iar ajuns în fugă la hotel și coborînd cu toții în holul lui la adăpost n-a putut suporta aerul înfocșit suferind și de claustro-fobie și a plesat eroic pe jos la pas tocmai în timpul căderii bombelor incendiare la Jockey unde a băut cu Dămătre Ghica prea multe țuici refuzînd amîndoi să coboare la subsol și fiind declarat de bătrînii generalclubmeni bun de front și eroul zilei. Bielle și cu mine ne aflam la Bulci pentru a pregăti locuințele numeroșilor evacuați bucovineni care-și anunțaseră sosirea la mine și a recepționat în diversele magazine lucrurile de la Văleni și ale rudelor mele bucovinene, iar MMIL, întimplător la Sinaia, neștiind ne-au anunțat vestea și dispariția lui Pătrășcanu din Poiana Tapului însă cînd avea de gînd să sosească bătrînul. Acesta n-a vrut să plece din București fiindcă socotea pivnița casei de la șosea mai solidă decît orice adăpost și vroia să aștepte reparația mașinei sale, dar eu m-am repetat la București și l-am expediat rapid cu mașina mea la Bulci. În schimb regret și azi a nu-i fi satisfăcut dorința de a poposi peste noapte la Peleş, pe care-l adora, în dormitorul ce-l locuise pe vremuri, ci a-l fi obligat să- tragă la Pallace deoarece nu vroiam să cer lui MMIL favoruri pentru familia mea ca să dau exemplu celorlalți că nu-mi protejam neamurile cum nu-i favorizasesm șleshticii nici prietenii la numirile și alte măsuri protecționiste în palat pe care le-ași fi putut ușor obține de la MMIL și care mi-au fost mult reproșate de aceștia ... între alții chiar de soră-mea că nu-l propusesem pe soțul ei care făcuse doi ani de front pe cînd camaradul său și prieten intim Robert Bosny, de aceeași promoție și nici o școală de război sau tinichea în plus, nu-l prea văzuse. Regele a venit a doua zi să inspecteze pagubele cauzate de primul bombardament al anului din care cele mai multe atinseră pe locuitorii cartierelor sărace din jurul Gării de Nord, cum avea dealtfel să-și facă un punct de onoare a fi la Ploiești, Cîmpina, Brașov și iarăși deseori la București totdeauna la mai puțin de o oră după fiecare raid american și în dimineașa următoare celor nocturne britanice, constatînd cu aceste ocazii că

englezii trăgeau mai precis noaptea decât yankeii în ziua mare. Bătrînul meu a fost tare mulțumit de primirea făcută de Bielle la Bulci și s-a apucat să-mi controleze administrația, să de-a sfaturi, să-și bage nasul în contabilitate pentru a constata că contul "Castel" avea să mă ruineze cu cheltuielile excesive cauzate de multiplele vizite a unor oaspeți înalți și de marcă, și să citească o sumedenie de cărți interesante din bibliotecă, dar cu toate că-și revenise din emoțiile evacuării Vălenilor și bombardamentului cel mai perșiv fiindcă total neprevăzut de care scăpase ca prin minune, că meniurile Rozaliei și vinurile ce și le comanda prin bătrînul Guzman îi plăceau chiar prea mult, descoperirea că era refugiat în colțul diametral opus al țării în timp ce Valea Seacă era de mult ocupată de bolșevici iar Vălenii pe punctul să ajungă în prima linie a frontului îi dăduse un șoc moral la care se mai și adăogase cel fizic ce nu-l simțise în primele zile dar acum treptat îl făcea să aibă crize din ce în ce mai regulate și prelungite de sughițuri nervoase ce nu i le puteam opri. Pe deasupra, îl frământa ideea că tot ce construise și instalase la Văleni de la vîrsta de 18 ani și pînă la ce-a de 76 era pierdut, distrus și n-avea să mai poată fi refăcut cum fusese și că era un om ruinat din moment ce veniturile sale veneau de-acolo unde lăsa-se hambarele pline de recolta anului 43, ba încă cu cîteva zeci de vagoane de porumb din 42, căci le ținea ca aurul pe cînd leul tot cădea, iar perspectiva de a trebui să recurgă la copil pentru subzistența sa și era odioasă. Cînd boala sa început să se agraveze, Bielle l-a chemat pe doctorul nostru de la Făget, dar acesta nevenindu-i de hac, mi-a telefonat să-l aduc pe medicul lui, Răileanu, un văr legionar de a-l lui Buzel pe care sora mea îl descoperise pentru fetița ei veșnic bolnavă și astfel devenise și medicul consultant al bătrînului. Răileanu a pus un diagnostic f.ciudat: otrăvire lentă adăogînd "ca și în cazul d-lui de Moseony", la care i-am arătat că era imposibilă din moment ce se-nbolnăvisese la Bulci nu stătuse la București decât cîteva zile și fusese sănătos tun la plecare de acolo. Tata suferea de ani de zile de diabet pe care nu-l prea îngrijea decât sporadic prin injecții de insulină. Răileanu a stat cît a putut să stea la Bulci încercînd toate medicațiile cîci farmacia lui Bielle era prevăzută cu de toate, dar în sadar, așa că agravîndu-se din ce în ce boala l-am adus cu mașina la Sibiu unde se aflau atunci adunate toate corifeele medicale refugiate de la Cluj, internîndu-l la policlinica condusă de profesorul Hațieganu care i-a făcut absolut toate analizele negăsindu-i nimic anormal și îngrijorător, nici măcar zahăr excesiv în

sînge deşi băuse la Bulci prea multe vinuri capitoare şi seara cite un coniac, conchizînd că era un şoc nervos care-i producea acele sughiţuri şi într-adevăr la prima alarmă aeriană, dată doar din cauza survolului bărzăunelor într-o dimineaţă, sughiţurile se mai încetaseră în ultimile zile datorită unor calmante, au pornit din nou neîncetat iar după cîteva zile n-a mai putut rezista intrucît nici nu se mai alimenta. Nici el n-a vrut să audă de preot şi ultima dorinţă a fost să bea o sticlă de Chambertin cu care ducea cu el încă de la Văleni. În afară de diabet suferise o viaţă-ntreagă de aortă, fiind convins că va muri de cord şi tocmai soliditatea inimii l-a făcut să treacă peste o criză ce o crezusem decisivă, astfel încît calmîndu-se şi adormind liniştit îl părăsisem spre a ne culca şi noi după miezul nopţii nedormite şi tocmai în lipsa noastră dar prezenţa lui Haţeganu, căruia i-a povestit o mulţime de secrete din viaţa sa rugîndu-l a mi le repeta ceiace n-a mai ajuns să facă niciodată tot amînînd povestea, şi-a dat ortul nu popi ci medicului pe la 5 dimineaţa în 14 mai, fiind înmormîntat a doua zi în cimitirul vecin cu "Jagdwald" chiar lîngă sora-sa unică care murise exact un an înainte tot la Sibiu unde se refugiase din Bucovina de Nord anticipînd dezastul ce avea să se abată asupra neamului ei. Cu toată viaţa sa tata ceruse a fi înmormîntat la Văleni atunci cînd vom aduce acolo şi pe maică-mea şi pe bunica engleză care amîndouă odihnesc în cimitirul protestanţilor de lîngă Beliu fiindcă au murit la Bucureşti şi că şi testamentul său ne obliga la aceasta, am cumpărat lotul de la Sibiu pe 7 ani prevăzînd înmormîntul cu o cruce provizorie de stejar. În 51 a expirat termenul posesiunii aceluşi lot aşa că probabil casele lui au fost aruncate într-o groapă comună anonimă oareşicare ! Sănătescu venind la înmormîntare ca reprezentant al M.S. iar Ulea ca şef al C.R. în care babaliul servise douăzeci de ani, am aflat că trebuia să vin imediat la Bucureşti, Bălăciuanu - ajuns de mult f. ataşat de persoana mea, sosit natural şi el imediat la Sibiu şi fiind cel care m-a ajutat cel mai puţin pentru toate socotelile înmormîntării, anunţîndu-mi pe şest că şi Busel mă reclama de urgenţă din cauza "marelui bucluc" survenit cu Pătrăşanu.-

Nu fac decît să rezumez aci pe cît posibil evenimen-tele ce au dus la bucluc fiindcă se găsesc detaliate în declarația mea din 1951. Maniu se ținuse de promisiunea făcută în aceea audiență de la sfîrșitul lui ianuarie și-l însărcinase pe Titel să ia contact cu comuniștii, iar acesta luase legătura cu Pătrășcanu, după cum Maniu ne-a explicat cu următorul prilej de întîlnire pe chestiunile militare ratate, pentru motive că era lesne contactabil la vila bătrînului Pătrășcanu, de la Poiana Tapului unde i se fixase domiciliu obligatoriu de cînd se eliberase din lagărul de la Tg.Jiu, după cîte știu, tot cam în epoca în care printr-o ciudată coincidență se naște problema necesității de a-i îngloba pe comuniști în B.P.D. adică mai exact hotărîrea de a păși la stabilirea legăturii cu un membru al G.O. și anume de la începutul sau mijlocul lui februarie, apoi un vechiu cunoscut de a-l lui Titel și în fine doctrinarul sedretar intelectual al G.O.. Amintesc că prima dată cînd am auzit vorbindu-se de Lucrețiu Pătrășcanu a fost în anii de studenție cînd, citind cărțile scrise de tatăl lui, cred că Ciuntu sau Vișoianu mi-a pomenit de faptul că singurul băiat al acestuia era un comunist convins și înfocat, de școală germană cum fusese și socialismul părintelui său. Apoi, în cursul anului 43, Irgu care urmărea cu mare interes tot ce apărea în buletinele S.S.I. și Siguranței în materie de politică internă opoziționistă și era în plus destul de bine informat despre viața și agitația lagăristilor de la Tg.Jiu datorită antenelor sale israeliene, mi-a semnalat la diverse ocazii ce scriau despre comuniștii aflători acolo: caracterizări, moralul, starea de spirit în funcție de evenimente, legăturile cu alți politicieni burghezi făcute de ei în lagăr, vorbe spuse de cutare sau cutare, etc. iar din toată această literatură, cam naiv concepută și prezentată, reținusem în substanță că L.P. nu era socotit de organele polițienestre ca un element periculos nefiind un om de acțiune ci un teoretician, intelectual de valoare, marxist f.vărsat în doctrina materialismului istoric și dialectician temut întrucît era și jurist, avocat și bun orator. Nu mai rețin exact cînd, dar în orice caz la începutul anului 44, tot Iorgu mi-a atras atenția asupra unei serii de eliberări de la Tg.Jiu printre care și L.P., pe care le punea toate în socoteala tendinței guvernului de a pregăti calea destinderii cu acei pe care-i persecutase în trecut prea drastic și care vor trebui eliberați în clipa întoarcerii armelor, în asemenea cazuri începîndu-se în totdeauna cu elemen-

tele mai importante. Următoarea etapă fu ce-a a negocierilor dintre Maniu și Pătrășcanu prin intermediul lui Titel, Buzel venind să-mi anunțe din partea lui "Juanito" (Juarez) pentru Mike că legătura cu comuniștii era stabilită și că "pertractările" își urmau de acum cursul destul de anevoios având în vedere că L.P. care era va să zică comunistul în chestiune, se eschiva de la răspunsuri clare și angajate pe motivul că nu putea lua singur răspunderi în numele P.C.R. și trebuia să consulte pe ceilalți membrii a-i C.C. din care majoritatea se aflau la pușcărie. Dat fiind că acest moment se potrivea tocmai cu acel al eforturilor noastre cele mai intense pentru a nu scăpa prilejul poate unic ce ni se prezenta pentru lovitură în toiul bătăliei de la Uman, am intervenit de două ori personal și de fiecare dată ce-l vedeam pe Buzel prin acesta pe lângă Juanito din partea M.S. pentru a cere imperios accelerarea discuțiilor lui Titel și ajungerea la faza tratativelor directe cu șeful opoziției, răspunsul invariabil fiind fiindcă ceream lucruri imposibile întrucât contactele nu puteau fi duse atâta vreme cât L.P. ar sta la Poiana Tapului supravegheat de doi agenți care se schimbau pentru a-l urmări permanent.-

Trebue să menționez aci un lucru pe care l-am omis din adina în ancheta Pătrășcanu pentru simplul motiv că organele de anchetă erau ferm convinse că fixarea domiciliului său obligatoriu la Poiana Tapului fusese manevrată de I.S. cu complicitatea ambilor Antonești în combinație cu Ștefănescu-Ațâ, Rică Georgescu plus trioul britanic de la Malmezon, Pichi Vasiliu, etc. cerută de englezi atât d-lor Maniu-Brătianu-Titel cât și conducătorului și cu știrea Mill și a mea, dacă nu chiar cu conivența mea ca agent britanic la palat, ceea ce era o frumoasă combinație imaginativă dar total inexact: când am aflat prin buletin că i se fixase lui L.P. domiciliul la P.T., la doi pași de Sinaia, deci de Foișor, unde Maniu stătea deseori cu săptămânile la Jovin, unde Brătianu era acasă la Costinești iar Titel avea o vilă, atât Mike și Ioani cât și subsemnatul, analizând știrea și tăind ca în totdeauna firul în 16, am ajuns cu zece ani mai de vreme la aceeași prezumție ca și anchetatorii mei, găsind afacerea cam "fisky" (suspectă) și hotărând în consecință a o urmări îndeaproape. Dacă am fi știut că L.P. este vărul primar al lui Ullea n-am fi ezitat să-l soldăm pe "Filip", dar așa am comunicat ipoteza numai lui Iorgu - socotit de anchetă ca și fratele său Mate un vechi agent I.S. - care a socotit-o posibilă dar cam trasă de păr, întrucât era normal să i se de-a un domiciliu obligatoriu la părinți și mai degrabă la P.T. unde era ușor supraveghiabil,

pe cînd la București nu putea fi urmărit și ar vedea pe cine vroia el dintre comuniștii lui fără să știe nici dracul. Buzel - alt I.S. după convingerea anchetatorilor mei - și-a bătut pur și simplu joc de încercările noastre palatine de a face pe Sherlock Holmesi spunînd că-n cazul cînd lucrurile ar sta așa cum prezumam, I.S. s-ar fi tîmpit rău, căci Sinaia cu toți Codrii ei era locul cel mai prost ales din țară pentru întâlniri conspirative interdomiciliare și în plus cuibul cel mai tîcsit de gestapoști din tot Sud-Estul Europei. Dar Buzel putea, în principiu, să nă blafese și pe mine dacă era într-adevăr fie I.S. fie legat de un cuvînt de onoare față de Juarez, ceea ce nici nu ne-a trecut prin minte și respective am exclus, iar cînd Maniu s-a plîns personal M.S. de ghinionul că legăturile la Sinaia erau atît de anevoioase din cauza vigilenței formidabile a nemților mai mult decît a celor doi agenți care erau destul de culanți fiind vechi membrii a-i brigăzii anti-comuniste convinși de victoria URSS și dornici a-și creia merite pentru viitor, am sugerat imediat evadarea lui P. cu ajutorul meu sau a lui Ioani care l-am ridicat de pe șosea undeva și l-am dus cu un S.R. la București acolo unde ne-ar spune. Mike a protestat contra compromiterii S.R.-ului, fiind convins că L.P. totuși era bine filat chiar dacă agenții Știa se făcea a fraterniza cu el, fiindcă Bij nu glumea pe chestia comunistă așa cum închidea ochii față de britanici, dar epinînd că s-ar putea face lovitura cu o mașină bună, rapidă cu plăci duble schimbate pe parcurs, deoarece după experiența sa constatase că 99% din polițiști nu recunoșteau mașinile decît după plăci și culoare. Discuția cu Maniu ne dovedise lîngpede că bătrînul nu manevrase nimic cu atît mai mult cu cît era f. nemulțumit de rezultatul primelor contacte ale lui Titel cu acest "periculos comunist" pentru că era singurul dintre cei cu "o frumoasă cultură politică" după cum pretindea acesta. În timpul acela nimeni dintre noi nu i-a văzut pe Dinu Br., pe Titel nici pe Bij ca să-i fi putut trage de limbă, dar în schimb îl întîlnim pe Bijlet de multe ori cu rezultatul că el nu ne-a pomenit nici odată despre problema comunistă (care nici nu-i fusese ventilată de Gretzianu) în perioada de dinainte de 4 aprilie, iar nici după bombardament, așa de bine în cît a trebuit ca Ioani să-l întrebe cu aerul cel mai inofensiv de față cu Mike și mine dacă era adevărat zvonul că P. a evadat din domiciliul său obligatoriu pentru ca să ni-l confirme ca jenant mărturisind că Ionel făcuse un atac din această chestiune

bănuind că era o trădare la mijloc și cerind o anchetă și că Pichi Vasiliu reușise numai cu mare dificultate să scape agenții de dare în judecată sub legile noi ale frontului aplicate deopotrivă jandarmeriei și poliției și că se angajase pe capul său alături până la sfârșitul lunii, adăugând că era mai mult o chestiune de principiu pentru a nu slăbi disciplina în aparatul de pază al statului și "prestigiul regimului" dar nu pentru că acest Pătrășcanu ar fi realmente un personaj atât de periculos căci altfel ar fi fost în pușcărie de mult în loc să fie eliberat de la Tg. Jiu unde-și făcuse propaganda în mod f. discret și neprovocător fiind un om prea inteligent ca să nu-și de-a seama că teoriile comuniste nu puteau fi impuse românilor decât prin forță, adică de către Sovietele așa că aștepta venirea lor pentru a ridica vocea și fugise desigur numai de teama să nu fie reînchis în apropierea frontului de Muntenia dar nu pentru a se apuca de terorism care nu-i stătea în caracter după cum îl cunoștea de la barou. Se-nțelege cât de mirat am fost când într-o confruntare cu L.P. în ancheta noastră, d-asa a răspuns la întrebarea dacă-l văzuse pe Pichi Vasiliu afirmativ ca și la acea dată-i ceruse M.A. o audiență, vrînd să se explice dar nefiind lăsat iar eu întrebînd când îl văzuse pe Pichi Vasiliu ancheta n-a admis răspunsul, așa că am rămas cu impresia că nu putea fi vorba de perioada între 4 aprilie și 23 august, iar dacă totuși ar fi așa cum ancheta dorea să-ni dea de înțeles pentru a-ni dovedi că L.P. mă fraierise și pe mine cu măsurile extraordinare de riguroase de prudență, pază și conspirație ce le exija pentru întîlnirile sale cu mine, atunci trebuia să mărturisesc că și el și Ioă au jucat farsa măiestros. Cu Bij nu s-a vorbit niciodată despre L.P. sau problema recunoșterii P.C.R. în cazul în care d-lui ar face lovitura iar nici lui Bijlet n-a mai fost pusă întîrbarea dacă Pichi Vasiliu izbutise sau ba să se țină de cuvînt, intrucît noi ne făceam ca de cîmă să stîngem acest subiect din moment ce Maniu și Buzescu ne avertizaseră formal, după încheierea acordului cu L.P. în numele P.C.R., că acesta era și trebuia să rămînă pînă în clipa cînd M.A. va fi chemat să hotărască definitiv și imediat a proceda la înlăturarea răsturnării sau a-și ceda locul, un secret absolut nu numai pentru noi și guvern, ci chiar pentru tot restul țării deoarece șefii partidelor istorice nu și le consultaseră pentru încheierea lui și că o bună parte din acestea ar fi profund indignate cum și vor fi scandalizate la aflarea vestei. Acelaș consemn a fost dat (și ținut cu strictețe) tuturor celorlalți participanți sau inițiați în secret:

Sănătescu, Aldea, Mihail, Dămăceanu, Stirbey, Vigoianu și dintr-un început Pichi Pogoneanu, singurul a ști secretul la Externe în afară de Buzesti, pe cînt Ullea și Bălăceanu n-au știu decît că se trata cu L.P. dar nimic despre un pact cu P.C. și nici altceva despre fondul problemelor desbătute, nimeni altul - inclusiv Iorgu neștiind absolut nimic la palat iar Niculescu neaflînd vestea decît în preajma actului în timp de generalul Racoviță, colonelul Dragomir, generalul Iosif Teodorescu, generalul Vasiliu - Rășcanu și colonelul Anton n-au aflat de latura politică a eșirii din război decît după anunțul radio-difuzat în 23 august la orele 22 ca toată lumea.-

Cu Antonescu, M.S. a avut în tot decursul anilor regimului lor aprige discuții și chiar conflicte acute pe problema comunistă, dar pe o cu totul altă latură a ei. Am întîrziat din adîns pomenirea lor în declarația de față pînă acum, fiindcă n-am reușit să restabilesc cînd acestea au avut loc și că au fost atît de frecvente în cît să fi trebuit să le repet tot timpul în cursul povestirii difrendelor și crizelor intervilane fără să am siguranța absolută că au făcut sau nu obiectul cutărei în prevederi, vizite, audiențe și converbiri de A.S. ori a mea cu C. sau cu Ioă astfel în cît am rezervat acest subiect spre a fi tratat într-un capitol aparte pentru momentul prezent cînd cronologica ajunge la încheiere.-

Răspunderea pe care Mike o considera ce-a mai grea și serioasă dintre toate cele ce decurgeau din prerogativele regale constituționale, dintre care între altele tocmai și acesta îi rămăsese rezervată chiar și după actele din 6 și 7 sept.40, era dreptul regal de grațiere, amnistie și reducere de pedeapsă ale tuturor condamnaților. Un paradox și o ironie sînt faptul foarte real că tocmai Carol care nu se ferise deloc de răspunderea nici contemporană nici istorică pe care și le-a asumat prin măsurile sale complet contrare acestui drept atît de salutar de care nu numai un rege dar și oricare om sau for suveran ales de popor a făcut face și va face tot deauna numai bine să uzese cît mai larg, este acela care-i trezise conștiința gravei răspunderi și va consta pentru el atunci cînd va ajunge să domnească în a refuza ceceriile de grațiere, etc. respective iar faptele în schimb foarte normale că aceeași înțeleaptă recomandare îi fusese insistent făcută "ab initio" atît de maică-sa cît și de toți dascălii mai mîrinți și profesorii de drept cu suprafață și autoritate și că apoi după urcarea lui pe tron nici Coty nu încetase să-l îndocrineze în acest sens cu sfaturi prețioase în-

tru aplicarea practică a imperativului acesta nu lipsiseră să-și poarte roadele : încă de la numirea mea la palat putusem constata o excesi care surpriză și mirare că singurul obiect al atenției deosebite, concentrării totale și grijii cu totul speciale ale M.S. îl constituiau aceste cereri cu decretale în alb și propunerile ministrului de justiție, adeseori însă ale conducătorului personal - care râvnea și la capararea acestei prerogative - în anexă pe care Toto fusese scutit a le studia, conform drepturilor și îndatoririlor M.C. într-o formulare scrisă a propunerilor sale către S., și solicitat a le trimite fără întârziere la C.N sau Foișor unde Mike și Ioani le țineau cu săptămânile, ba, cum se va vedea, uneori cu lunile și chiar anul, citindu-le și răscitindu-le, examinându-le și analizându-le sub toate cutele juridice cu codurile de lege respective studiate amănunțit și la lumina tuturor precedentelor din care Ioani alcătuisese niște dosare voluminoase și un fișier pentru a se descurca mai rapid, iar, deși în cele din urmă multă lume mai era consultată pentru a-și da avizul - între altele totdeauna R.M. Coty când nu era chiar al M.J., pentru cazurile de pedeapsă capitală bătrînul Lupu, câteodată și Istrate Micescu pentru a vedea dacă părerea lui diferea de aceea a celorlalte corifeuri juridice, iar eu de când îi devenisem S.P. pentru aspectul politic al sentinței și uneori chiar persoane total competente cum erau de pildă Nelly și Bielle spre a cunoaște "opinia omului de pe stradă" ori valetul, Bîlă și șoferii - mecanicii întru dibuirea sentimentelor poporului - , hotărîrea finală rămînea a R. care nu se lăsa abătut de la ea în 99% din cazul și atunci cînd Bij amenința serios cu anularea acestei unice importante prerogative rămasă M.S. sau, ceiace era mai grav, cu ocuirea refuzului regal de a-i satisface cererea respectivă mai ales cînd era vorba de pedepse capitale pentru motive politice, prin măsuri ilegale sau vre-un truc josnic jandarmeresc - polițienesc: "de a-i face scăpați". - Cu mult înainte de a ajunge la palat, auzisem dela Tonci despre opoziția dîrză a lui Mihăiță de a-i lăsa condamnați la moarte pe legionarii care ucisese în luptele din timpul rebeliunii dar nu comisese crime calificabile ca monstruase cum fusese cazul incendierii soldatului din tancheta ce apăruse accesul la cazarma de poliție de pe Bona-partie și alte cazuri de crimă calificată sau de atrocități din care puține putuseră fi pedepsite deoarece făptușii masacrelor de la Dudești și Văcărești, etc. ... și omorurilor în chinuri grele ale lui Iorgu, Magiaru și altora scăpaseră mai toți refugiindu-se la naștii care îi duseseră pe șest în Reich.

Atunci înăpăţinarea tânărului monarh fusese pe nedrept atribuită simţămintelor pro-legionare ce le-ar fi avut, pe cînd de fapt totul izvora din credinţa sa că vechea constituţie liberală din 1868 fusese un pas important de progres de la barbarie către civilizaţie şi considera revenirea la pedeapsa capitală drept un regres ruşinos faţă de constituţiile înaintate scandinave, belgiană, italiană, premosulineană şi ale celor mai multe cantoane elveţiene. Refuzul prelungit de a semna decretele de condamnări la moarte din procesele post-rebelioniste contribuise în ce-a mai mare măsură la întîrzierea aplanării crizei din primăvara 1941, iar încă depe atunci, cînd n-avusese nici-un aliat energic la palat, după demisia colonelului Rîmniceanu evincierea înrăuririi lui Tonnei şi conducere slăbănogului de col. Mardare supus conducătorului Mike nu cedase pînă la urmă decît pe puţine condamnări foarte greu evitabile pentru a obţine însă în schimb acordul guvernului la o serie de comutări în temniţă grea sau muncă silnică pe viaţă sau 25, 20 şi 15 ani, de care beneficiase şi maiorul legionar "Muc", Sănătescu, fratele Veniamin al generalului, care comandase operaţiunile militare rebele din capitală. După 22 iunie se iviseră o serie de cazuri cu sabotaje comuniste la C.F.R. în industria metalurgică şi fabrici care produceau pentru armată, după cîte îmi amintesc în total 11 despre care nu reţin nici-un detaliu pentru că sînt anterioare intrării mele în serviciu regal şi echipa Mike-Ioani nu mi le-a descris, citindu-le doar cu mîndrie ca victorii raportate de ea integral asupra Antoneştilor cu, dar şi fără ajutorul lui Coty şi prin care MMIL speraseră a fi creat destule precedente pentru consfinţirea principiului şi practicei de neaplicare a pedepsei de moarte în toate cazurile cînd fapta nu comporta crima de omor. La numirea mea găsiseam un caz mai recent pendinte în care M.A. ceruse şi persista în a cere executarea unui cismar comunist de la Braşov care fusese prins cu un complot dar nu comisese nici-o crimă şi după cîte reţin nici măcar nu cauzase vre-o pagubă - neînsemnată la Astra sau I.A.R. (?) şi pe care S. îl graţiase de sentinţă capitală comutînd-o în închisoare pe viaţă, la care Bij furios că raportul său scris personal pentru a demonstra necesitatea imperioasă de a statua un exemplu care să sperie pe alţi amatori comunisti de sabotaje nu fusese luat în considerare, făcuse o revenire scrisă infierînd iarăşi, personal caracterul apolitic al verdictului regal şi insistînd la fiecare ocazie fie el fie prin Ioă verbal asupra irevocabilităţii punctului său de

vedere cu concluzia exigenței ca R. să-și anuleze printr-o revenire bazată pe noi motivări fistiche grațierea pronunțată, iar Mike încercase a-l face pe Ică să retragă noua cerere remițându-i-o spre anulare cu prilejul desnodământului crizei din primăvara 42 în cursul căreia C. imputase lui Vergotti și faptul de a se fi pronunțat contra cererii întărind astfel rezistența regală, dar o primise trimisă înapoi de la cabinetul militar al M.A. - iar acesta telefonase atunci M.S. direct pentru a-și reîntra pretenția, fără alt rezultat căci Mike ținea hîrtoagele acestea în evidență dar nu le rezolva, așa că și în audiența mea din iunie 42 la vila Ionescu, Bij mă rugase a-l determina pe S. să nu se mai încăpățîneze. Devenise de acum o chestiune de prestigiu, regele nevrînd să splăbească valoarea unui verdict regal prin retragerea sa care implica în opinia magistraturii și ce-a publică impresia subrezimii sacrosanct care alături de ce-a a dispenselor pentru vîrsta căsătoriei minorilor era socotită în popor ca garanție a putinței de a beneficia de două scumpe atenuări ale rigorilor legii imuabile prin bine cuvîntata și f. populara încredere în clemența personală și umană, iar nu anșinimă și rece a forurilor colective republicane, care trebuie să fie acea a unui monarh bun și cuminte iubit de poporul său tocmai în virtutea acestei legături de la om la om între două inimi, iar nu între o masă amorfă, de sclavi moderni și o mașină de calculat: un creier electronic. Iar, pe de cealaltă parte a baricadei, Conducătorul nu înțelegea să mai încaseze și această umilire față de M.S. și tot guvernul prus tribunalele de la care vestea victoriilor anterioare cu duzina de refuzuri regale reușite să răspîndise ca fulgerul în cercurile magistraturii și ale avocaților, vorbăreți, care umpluseră "orașul" și provincia cu "rezistența lăudabilă a lui Mihăiță față de bătrînul sbir" și scăzuseră acestuia destul de mult reputația infabilității și a totputerniciei la care ținea atît de mult. Cînd la 28 iunie 42 am preluat conducerea C.R., crezînd că, numai prostănacului de Toto, îi fi facilitase o muncă la care nu s-ar fi priceput delestîndu-l de obligația de a referi asupra acestor cereri, mă apucai de referate asupra următoarelor hîrtoage de această natură ce-mi parveniseră de la justiție, analizîndu-le nițel prea sumar și în consecință cam din burtă, nici rectificări ale unor sentințe, toate firește în favoarea petiționarilor și nu a procurorului coroanei, cu rezultatul că am încasat un foarte serios prim bobîrnac din partea M.S. pentru "lipsa de conștiințiozitate cu care examinase cazurile și aproximația cu care îmi calculasem estimațiile colective bazîndu-mă pe ce?" intuiția nu era un criteriu valabil de judecată dreptă etc.etc. și

Ioani ironizase nițel cunoștințele și concepțiile mele de drept. Tot odată, Mike mă desărcinase de această belea statutară a atribuțiilor M.C. decretînd că aveam prea multe alte sarcini ca să mă pot consacra cu toată reculegerea necesară acestui "task" (lucrări, sarcini) de importanță primordială pentru coroană și care necesită și oareșcari cunoștințe juridice ce-mi lipseau, pe cînd el și cu Ioani n-aveau altă treabă mai astrigentă de îndeplinit așa că acest domeniu le-ar rămîne rezervat lor. Nu am fost nici ofensat nici nemulțumit să scap astfel de o muncă într-adevăr absorbantă dacă vroiai să o îndeplinești ca lumea și care dintre toate celelalte ce aveam pe cap mă interesa de fapt cel mai puțin, dar din cauza aceea am renunțat să urmăresc cel puțin informativ acest sector al prerogativelor regale și prin urmare nu rețin din toate diferențele cu Antonești pe această temă, pe care dealtminteri Mike o desbătea cu Ică sau cu Ionel în totdeauna numai personal, decît acele două rarisme, ambele referitoare la fruntașii comuniști, despre care ne-a vorbit mai mult și des, cerîndu-mi avizul din punct de vedere politic, cel de al doilea privind acel caz al unor muncitori tipografici - cred că doi la număr, dacă nu trei din care unul necondamnat la moarte - de la Monitorul Oficial, care fuseseră prinși tipărind și scoțînd scînteia în miniatură și tracte comuniste. În primul caz S. a cedat în cele din urmă, revenind asupra grațierii inițiale nu mai reduleg dacă înainte sau după A.N.43, dar în orice caz în urma propunerii unei legi total anticonstituționale și foarte primejdioasă care ar fi anulat efectiv valoarea prerogativelor de grațiere, neadmisă de Coty care din această pricină și-a prezentat a doua demisie neacceptată de C. și pe care acesta n-a mai insistat să fie promulgată cu condiția executării aceluia comunist brașovean. Coty pentru evitarea legii, iar Buzel ca să se compenseze printr-o concepție mult sollicitată de Antonești efectul declarațiilor regale au sfîrșit atunci pe R. să cedeze cînd eu am sugerat păstrarea acestei atale pentru a fi jucată numai în extremism contra unei concesi de importanță, cum era obținerea numirii noii C.M. cu Sănătescu la șefia ei, pentru reușita unui act ce era mult mai important decît viața unui singur om și deci ar justifica pe deplin sacrificarea acesteia. Regele nu m-a ascultat fiindcă eram din nou singur în susținerea unei teze dar avea să o regrete la sfîrșitul fericit al crizei monarhice convenind că dacă mai așteptam pînă atunci am fi cîștigat și acest punct în victoria noastră totală. În cel de al doilea caz, mi-aduc aminte că Mike, consultînd între alții pe unul

din mecanicii cu care luera la reparația mașinilor și pe care-l bănuia de a fi un simpatizant al comuniștilor, primise răspunsul că nu merita moartea un om care nu luase viața nimănui și propaga numai un oroz pe care alții n-aveau decât să nu-l accepte dacă nu le plăcea, hotărîse ferm a nu ceda ambilor Antonești care-l ascultau literalmente pentru a respinge cererile de grațiere ale celor doi tipografi, dar în cele din urmă, după ce ținuse decretetele în evidență timp de cîteva luni, la intervenția directă personală a lui Killinger - care primise de la Ioă și Ionel răspunsul că "guvernul se afla în fața unui veto regal" - și sfatul lui Maniu transmis prin Buzel și a lui Sănătescu, care în lipsa M.S. și a mea la Bulci primise împreună cu Robert Bossy pe supăratul Freiherr a cedat respingînd cererile, ceiace îi va fi reproșat în prima audiență a lui Pătrășcanu (lucru pe care l-am declarat de repetate ori în ancheta preliminară procesului nostru dar nu a fost consennat fiindcă uitasem să menționez în declarația mea din iunie 51 și deci avea să fie socotit acum drept un element de înflorire a meritelor acuzatului principal) iar Mike va regreta și de această dată amarnic a nu fi urmat sfatul meu "intuitiv".-

În 5 aprilie cînd nu știu care "alarmist" răspîndise zvonul că tatăl meu fusese atins în automobilul său făcut tîndări de o bombă căzută în Piața Palatului, dar Mike aflase la București prin Bossy și Ulăea versiunea reală, s-a grăbit să-mi telefoneze personal la Bulci ce se petrecuse în capitală în ajun spre a mă preveni înainte de a putea eventual afla versiunea falsă, descriindu-mi anvergura pagubelor și trecînd apoi receptorul mamei ca să-i spună lui Bielle în codul nostru între alte fapte diverse de interes mueresc că "l'oiseau/sect anvolé" (pasărea și-a luat sborul) ceiace amîndoi am înțeles imediat, întrucît L.P. fusese poreclit de noi "the guer bird" (colivia), iar drept concluzie fusesem invitați a nu întîrzia prea mult la Bulci. Între acea dată și înmormîntarea tatii se întîmplaseră o droaie de lucruri importante și utile pentru succesul planurilor noastre politice. Foarte curînd, Buzel avea să-mi comunice că L.P. profitase de panica generală ce cuprinsese Binaia la trecerea bombardierelor americane, probabil în acest scop s-au pentru fotografi aeriene la joasa altitudine deasupra văii Prahovei și de veste alarmante telefonate de la București ce băgaseră lumea în speriet și făcuseră să dispară agenții săi pentru a pleca cu mașina unor prieteni la

București, unde se ascundea într-un loc accesibil lui Titel datorită unor combinații prestabilite între ei pentru o asemenea eventualitate și că pertractările prin intermediul acestuia mergeau din plin. Cu toate acestea trecură vre-o două săptămâni în cursul cărora faimoasele "pertractări" nu păreau să avanseze deloc conform așteptărilor noastre care eram cu atât mai grăbiți să le aflăm terminate și izbutite cu cât, între timp, Ploestii și apoi Bucureștii primiseră câteva bombardamente mai sdrăvene decât primul, toate posturile de radio emisie aflate înfierau atitudinea României și se concentraseră acum în mod special asupra amenințării ei cu distrugerea integrală a tuturor orașelor și cu o soartă foarte vitregă în viitor dacă nu se decidea a capitula cât de rapid, iar în plus nu numai telegramele secrete prin cifru Externelor ci și câteva comunicații reușite de către un specialist a-l lui Ștefănescu-Ațâ, învățat cu noile convenții de transmisiuni F.F. prin combinații de ale lui Rică Georgescu prin nevastăsa care venea aproape zilnic să-i aducă de mâncare pentru el și trioul britanic la Malmeson unde avea cu acest prilej câte un vorbitor sau schimb de bilețele cu el, cu Istanbulul și Cairo (precis nu știu dacă s-a vorbit cu amândouă centre dintr-un început sau cu Cairo abia mai târziu) ne anunțaseră desamăgirea aliaților de a nu fi profitat de prilejul excepțional de favorabil că ni se prezentase în urma dezastrului de la Uman; amenințarea cu intensificarea bombardamentelor diurne și nocturne (din care pățiserăm deja două, britanice, primul la Ploesti și al doilea f. grav la București) care vor merge până la distrugerea totală a orașelor și nodurilor feroviare iar apoi la susținerea operațiunilor sovietice de pe frontul nostru; somarea opoziției de a face presiuni puternice asupra Antoneștilor; cererea unui răspuns cât mai neîntârziat cu privire la stadiul pregătirilor noastre și termenul în care înțelegeam să dăm lovitura și (după primirea celor două răspunsuri de acum nițel divergente întrucât Ioă-l în sarcină pe Cretzeanu să-i lucideze înprealabil toate acele puncte condiționale despre care Bij vorbise MMIL pe cînd comunicațiile făcute de Buzel în numele cualiției opoziționiste conțineau mai puține garanții exigate dar insistau în schimb energic asupra cererii ajutorului aeropurtat făcînd din acestea singura condiție sine qua non (a întoarcerii armelor) propuneau în fine trimiterea unui delegat român autorizat a trata valabil "încheierea armistițiului".-

În aceste împrejurări, Mike mă ruga insistent să nu-l slăbesc pe Buzel pentru " pistonarea lui Juan", întrucât altfel riscau într-adevăr distrugerii materiale cu totul disproporționate cu avantajul de a obține renunțarea lui L.P. la nu știu exact ce portofolii pentru P.C. Esențialul era pentru un moment adesiunea acestuia la B.P.D. iar împărțirea departamentelor putea fi discutată ulterior ca să nu se întîrzie trimiterea delegatului cerut. Și așa, guvernul de cualiție democrată urma să fie o formulă simbolică, departamentele chee trebuind să fie deținute de militarii competenți și energici dacă, ceea ce era aproape sigur, nemții se vor opune plecării pașnice din țară, lăsîndu-ne să ieșim din război fără să întoarcem armele împotriva fratelui de arme de pînă acum, iar noi vom fi prin urmare siliți să luptăm contra lor alături de sovietici, cel puțin pînă la posibilitatea de a se ține alegeri generale în vederea instaurării unui regim în adevăr democrat. Concomitent cu zilnicile mele contacte cu Buzescu în acest scop, precum și în acel nu mai puțin urgent al reactivizării analizelor conjunctive ale situației frontului aproape zilnice și ale celei militare interne la scurte intervale precum și pentru coroborarea diferitelor informații politice și militare, externe și interne reușisem tot din îndemnul M.S. care devenise din calm și placid ce era de obicei, extrem de nerăbdător să vadă pregătiri concrete și accelerarea fixării unui plan strategic bine pus la punct prin acordul membrilor unui comitet care nu funcționa din cauza anumitor reticente și susceptibilități de a le lui Aldea și între Mihail și Ștefănescu, convocarea, organizarea tehnică perfectă a întrunirii lui și ținerea a trei ședințe plenare în timp de nici atîtea săptămîni, în care discuțiile se dovediseră extrem de utile, drept care și fusese reluate la scurt interval ajungîndu-se astfel a clarifica multe puncte esențiale care pînă atunci rămăseseră nebulose și a concretiza premisele cele mai verosimile de care trebuia să se țină cont în toate ipotezele. Fără să mai intru în amănuntele acestor săptămîni de extraordinar de intensă "rățărăie" în care pusesem în aplicare toată experiența mea genevească de coordonare a contactelor fulger extrem de numeroase într-un laps de timp foarte scurt de fixare cu Buzel a agendelor de ședințe și a punctelor de rezolvat în convorbirile răslețe intermediare, de sistematizare a discuțiilor și neadmiterea amînărilor pentru răspunsul angajatoare de răspundere, de împărțire a misiunilor fie-

căruia notate într-un cod stabilit pentru procurarea datelor lipsă într-un termen nedepășibil fixat, de veșnice reapeluri de a vorbi la subiect, concis și precis, fără păreri vagi și răspunsuri evazive și a nu se mai reveni asupra chestiunilor eliminate sau abandonate prin majoritate de voturi, de către cei puși în minoritate de a se lucra expeditiv, prevalându-mă mereu de faptul că reprezentam pe S. și că din I.O. trebuia să cer în numele lui accelerarea la maxim a tuturor lucrărilor, misiunilor și convorbirilor în brief de așa manieră în cât din prima ședință Buzesti devenise președintele efectiv iar eu secretarul comitetului, amândoi manevrându-i cât mai diplomatic și cu tactul necesar pe doi generali din care singurul într-adevăr meu era Mihail (lucid, clar, laconic, precis și de un dinamism calm care ne-a făcut să înțelegem Buzel și cu mine că el ar fi trebuit să fi fost însărcinat de R. a conduce toate lucrările strict militare și că deaceia ceilalți doi, simțindu-se în inferioritate față de acest creier superior, căutaseră să evite "colectivul" și să-l pună a le face lor lucrările de care avea nevoie fără să-i accepte însă hotărârea în alegerea lor, pe când el cu multă abilitate i-a adus să recunoască valabilitatea argumentelor ce pledau în favoarea tezelor și planurilor sale și tinzând a-l folosi pe Sănătescu doar ca instrument pentru influențarea M.A. a lua anumite măsuri și a renunța la altele care să cadreze cu planul general Mihail) în schimb Aldea, în comparație cu el, se dovedea de-adreptul molău și alături de realități - astfel în cât Bozel mi-a declarat în curând exasperat că începea să-i de-a dreptate lui Bij pentru celebra lui rezoluție jignitoare - iar Sănătescu deștept dar superficial și vădit decis a ne frâna avântul din convingerea profundă și sinceră că ceea ce făceam era o lăudabilă precauție fiindcă Ionel va face lovitura la momentul cel mai adecuat și după planurile sale fără să accepte nici-o sugestie de a lui Mihail sau altor militari concurenți - trebuie să subliniez că această rățărăie avea loc tocmai în clipa în care nemții își redublaseră vigilența și ne urmăreau deplasările pas cu pas și cu o asiduitate și lipsă de jenă ce denota limpede extrema lor grije de a nu vedea reiterată experiența italiană în România.-

În esență, rezultanta tuturor consultărilor răzlețe și întrunirilor plenare ale comitetului în cele două trei săptămâni care ne-au dus către sfârșitul lunii aprilie avea să se soldeze cu o constatare tristă și îngrijorătoare: de unde la înce-

putul anului raportul între efectivele noastre și cele germane staționate în interiorul țării înclinase net în favoarea noastră iar, în schimb, pe sectorul românesc al frontului Sud, încă nedesprins de celelalte sectoare central și nordic ale frontului general germano-sovietic, proporția de forțe germane fusese mult mai importantă decât era acum pe noul front separat romino-sovietic față de armata noastră combatantă, actualmente ambele situații acuzau o schimbare destul de pronunțată în sens invers cu o tendință constantă de accentuare a acestei balanțe generale nefavorabile planului nostru de răsturnare. Cu alte cuvinte "momentul uman" fusese incompatibil mai propice pentru aceasta decât cel prezent, iar dacă atunci d-nii generali totuși se temuseră să-l folosească pentru a o risca, apoi acum nici nu s-ar mai fi putut gândi a o tenta înainte de a fi operat mișcări de trupe întru reajustarea dispozitivelor și de a se fi asigurat de primirea unui ajutor terestru destul de substanțial interaliat. De aci vor decurge trei concluzii lamentabile ale militarilor, cu alte două opuse rezultând din ele și potrivite tezelor mai mult politice fundamentale adverse: ce-a colaboraționistă (nu față de nemți se-înțelege, dar de guvern) a lui Sănătescu și ce-alaltă în primul rând antonesciană acelorlalți doi generali din afara cadrelor armatei. Concluziile comune erau: 1) imposibilitatea de a asigura stăpânirea teritoriului național din spatele frontului în scurt timp contra forțelor ocupante, în nici-un caz înainte ca acestea să poată primi întăriri din Ungaria, Jugoslavia și Bulgaria, fără ajutor aeropurtat anglo-american, deci nevoia cereerii imperioase a acestuia condiționându-se lovitura de primirea lui; 2) orpirea oricăror plecări pe front ale unităților corpurilor armate teritoriale întru întărirea acestuia cu trupe proaspete și dinpotrivă rădarea treptată a rezervelor sale tactice prin readucerea acestora din spatele imediat al liniei spre regiunea petroliferă, capitală și centrele interioare strategice de interceptare a invaziei celorlalte granițe; 3) nu creșterea, ci din contră împiedicarea afluxului germane externe și obținerea întăririi frontului cu trupe de ocupație în schimbul rezervelor tactice și unităților noastre uzate; iar cele două concluzii la concluzii, formal comune și ele dar în fond radical divergente fiind: a) necesitatea de a deține comanda pentru a putea înfăptui aceste schimbări, respective a se îndeplini aceste condiții preliminare indispensabile reușitei sigure a loviturii efectuate cu participarea întregului aparat de stat, exclusiv împotriva nemților și a aliaților lor eventuali magiari-bulgari,

deoarece orice sciziune în armata noastră ar compromite sigur
succesul întreprinderii, cu așa diferență, radicală că Sănătescu
exclusea puțința unei acțiuni anti-guvernamentale și preconiza
deci colabotarea cu M.A. întru realizarea celor trei premize și
înfăptuirea răsturnării atunci când va fi obținut și mindul de
garanții politice și ar justifica-o față de opinia publică, pe
când ceilalți doi în special Mihail nu credeau posibilă înrău-
rirea Antoneștilor întru eșirea din război în limita de timp
în care acesta își mai avea rostul, ci doar într-atît în cît
să accepte luarea cel puțin parțială a măsurilor ce se cereau
drept condiții sine qua non și care să ne îngăduie de a da lo-
vitura coordonată sincronie cu pornirea ofensivei generale so-
vietice la care ei să nu aștepte, astfel în cît, în clipa de
panică ce se va produce cu atît mai puternic dacă anglo-ameri-
canii vor contribui concomitent cu bombardări masive continue,
susținute cîteva zile asupra obiectivelor ce li le vom indica
pentru dezorganizarea apărării interne germane și asupra aero-
droamelor lor din Ungaria, podurilor importante de acces în
spre România și nodurilor de C.F., concentrărilor de transpor-
turi, etc.... C.S. să fie obligat fie să accepte somația regală
de a proceda pe loc la întoarcerea armelor, fie să cedeze pute-
rea punîndu-se însă sub ocrotirea noului guvern spre a se preîn-
tîmpina puțința unei contra lovituri germane de genul celei din
Italia; b) în timp ce Sănătescu socotea imprudență, riscantă, pri-
mejdioasă pentru membrii comitetului și compromițătoare pentru
M.S. în plus cu totul inutilă "agitația excesivă a observatori-
lor civili din sînul acesteia" (fiindcă nu vroia să se lege di-
rect de colegii săi militari) întru precipitarea pregătirilor
"ce nu erau chiar atît de urgente", singurul lucru ce-l socotea
că trebuia urmărit cu precădere fiind influențarea abilă a M.A.
și comandanților marilor unități cu care se sfătua, pentru re-
gruparea dispozitivelor noastre și germane în sensul precon-
izat de concluzia discuțiilor comitetului și în vederea înconse-
cintă amînarea actului decisiv pînă cînd am primit asigurarea
fermă a unui ajutor aeropurtat de cel puțin patru divizii de
șoc, două de care grele de asalt și două de artilerie antitanc
și antiaeriană - automecanizate, chit că tratativele în acest
scot ar întîrzia lovitura cu lunile, Mihail considera toate pre-
gătirile atît politice cît și militare interne și externe inde-
pendente de atitudinea guvernului, eminent necesare și urgente

pentru a nu ajunge cumva depășit de evenimente și cu scopul de a se putea eventual scinda eșirea din război în două etape, prima și cea mai utilă în ordinea de precădere fiind preluarea puterii care ar facilita și grăbi enorm cea de a doua de întoarcerea armelor contra nemților. Buzel și cu mine am fost de acord cu toate concepțiile și propunerile lui Mihail, cu excepția acesteia din urmă relativă la efectuarea loviturii în doi timpi, răspunzând argumentului său comparativ că și la bridge trebuia să câștigi o "mîneacă" ca să poți dobîndi a doua și concomitent "jocul", că mîneacă iar trezi pe nemți ca în Ungaria și s-ar solda cu ocuparea integrală a Hinterlandului românesc dacă n-am fi pregătiți și în stare să câștigăm noi iar nu ei dintr-o singură lovitură tot jocul. Atunci Mihail n-a insistat, deși nu păruse convins de valabilitatea argumentului nostru și vom vedea cum această idee va respire într-un moment cu totul nepotrivit, încurcîndu-ne serios socotelile. Trebuie să adaug că într-o a doua convorbire particulară cu dînsul îmi ventîkase deja ideea unui guvern provizoriu intermediar între cel actual și acel politic de uniune democratică de după înfăptuirea răsturnării, deci a guvernului numit de R. special pentru răsturnare, prezidat de un general bine văzut de nemți dar la ordinul coroanei sau de un om politic germano-fil tot devotat M.S. întrucît era convins că Antonescu nu va accepta să capituleze fără o serie de condiții inacceptabile pentru aliați și deci nu va ajunge deloc să iese din război alături de nemți iar, pe deasupra, îl repugna ideea de a-l lăsa pe el să execute totuși eventual actul și să-și mențină astfel conducerea, de teama că se va crampona de ea și după aceea. Și atunci ea și acum m-am raliat opiniei lui că Antonescu va refuza să capituleze fără condiții și nu va lăsa pe altul să o facă cramponîndu-se de putere, astfel că trebuia să învederăm și organizăm foarte serios și pînă în cele mai mici amănunte tehnica înlocuirii lui prin forță, deci cu arestarea și deținerea lui într-un loc absolut sigur și secret, dar nu pentru a-l ramplasa printr-un guvern germano-fil numit de R. deoarece acesta ar compromite pe Mihail care nu-l numise pe Antonescu și îi fusese impus de Carol drept conducător cu puteri discreționale așa că nu era pînă acum juridiceste răspunzător de politica regimului acestuia pe cînd acum ar deveni direct responsabil de continuarea politicii germano-file chiar dacă s-ar dovedi ulterior și în curînd că purcesse la acea soluție cu scopul blefării nemților și eșirii din război. Mihail îmi răspunsese atunci, dar a tăcut acum că acest

considerent juridic nu avea nici-o importanță pentru viitor, neputându-se prevedea nici dacă R. Carol, cu toate că-l numise pe Antonescu dintr-o greșală mare psihologică crezând că acesta va rezista cererilor nemților și va ști să păstreze armata intactă pentru faza finală a războiului, ceiace tocmai nu făcuse eșind din cuvântul regal și făcându-și de cap din ambiții personale, nu se va întoarce în țară la primul moment favorabil, așa că Mihai va fi avut meritul să fi îndeplinit ceiace Antonescu nu a vrut și n-a știu să facă, dar nu va putea fi acuzat nici cum de colaboraționism real cu politica Reichului, pe când lovitura dublă concomitentă împotriva Antoneștilor și nemților era foarte riscantă, în timp ce înlocuirea primelor cu conveniența nemților sub pretextul impopularității regimului și avantajului de a nu risca o lovitură antigermană a unui om cu prea largi puteri și prea mari ambiții personale ca să nu încerce a câștiga astfel favoarea dușmanilor de victoria cărora se temea, avea mari șanse a fi agreate de Hitler și ar fi singura cheie absolută a succesului răsturnării alianțelor în condiții de optimă securitate și cu minimum de riscuri de a putea produce un război civil, adică alăturarea unei părți importante din armată și tocmai cea mai valoroasă a divizilor combatante cauzei antonesciene germane. Deasemenea trebuie să menționez de pe acum că în discuțiile mele secrete numai cu Mike despre înlocuirea lui Bij, pe care și el și eu o socoteam o certitudine, adică o necesitate inevitabilă deoarece sub pretextul de a nu putea accepta condiții oneroase pentru România, iar de fapt cu speranța că în cele din urmă că aliații se vor speria de pătrunderea armatei roșii în inima Europei și vor trata și cu Germania condiții cât de cât acceptabile pentru tabăra învinsă în care și noi vom primi garanții mai favorabile decât acum, dar și din considerentul securității sale personale dacă la nevoie s-ar lăsa atunci înlocuit trecînd în Austria sau Bavaria în Elveția unde Antonești începuseră încă din toamnă să plaseze sume mari pe conturi secrete - după cum aflasem de la George Gretsianu, Buzzești, și chiar din unele aluzii ale lui Bijlet - Bijbileții urmăreau apărarea directă a teritoriului național pe linia Nămolcaș-Galați, apoi pe Carpați și chiar în retragere lentă alături de unguri și germani de-a lungul văii dunării, precum Bij pomenise odată MMIL într-o zi de confidență - ei că spre a putea recuceri România în faza finală a războiului cînd nemții se vor vedea siliți a-l duce cu arme nepermise din care era convins că poseda deja o serie și cantitate suficientă - analizasem toate ipotezele de arestare cu concluzia că cea mai sigură ar fi la palat (ceiace-l ofuscăse întîi ca idee

dar după mai matură chibzuire ajunsese să recunoască a fi singura neriscontă pentru țară) și anume nu la Sinaia unde Vodă nu s-ar putea izola la ora H, ci la București unde va trebui să se afla pentru a nu fi separat de guvernul nou și toate tratativele ultimilor clipe premergătoare actului hotărâtor și unde în plus avea cum să-l ascundem pînă la putința de a-l scoate din palat de manieră ca Gestapoul să nu-i de-a de urmă, însă afoul colecției de timbre, absolut necunoscut în afara serviciului personal a lui MMIL și unde nimeni din afara palatului n-ar putea bănuși că s-ar afla. Gîndul acesta îi venise lui Mike în timpul crizei monarhice cînd arătîndu-mi închipuirea pentru prima oară i-o spusese lui Bielle: "C'este une véritable oubliette!" (E o adevărată carceră medievală !) iar H.M. adăogase: "Parfaite pour Bij !" (Perfectă pentru Bij) și Hellen cu o expresie de plăcere sadică exclamase: foarte serios: "Il le mériterait vraiment, le cochon!" (ar merita-o într-adevăr porcul). De această dată cînd ficțiunea de atunci a fost reținută drept proiect real, R.M. și Helle nu mai aveau să fie puse la curent cu el, dar în schimb Ioani și Buzel care amîndoi l-au scotit judicios și valabil, deși nici-unul nu împărtășea convingerea noastră că Antonești vor rezista adunției cînd ea li se va pune drept dilemă de "a fi sau a nu fi". Ca să nu uit ulterior a pomeni în treacă indiciile ce ne făcuseră să scontăm cu rezistența lor, anticipez cu acest prilej și asupra unora ulterioare spre a le condensa la un loc la acest capitol. Încă-mi propusese deja la Bulei cedarea băilor Văța către "patronaj" în schimbul unor tranzacții avantajoase atît pentru stat cît și pentru mine pentru achitarea cît mai promptă a impozitului succesoral și exportul unei sume de mi-ar permite să trăiesc fără grije din venitul ei în Elveția "în cazul unor vremuri de restrîns", la cursul oficial de schimb, foarte avantajos pentru mine. De curiozitate îl întrebases cum îmi vedea această posibilitate la care mi-a propus cedarea acelor obiecte din averea succesorală ce interesau diferite departamente și instituții publice la prețul estimărilor pe care "Finanțele" aveau ordinul a le face "reașe" deci mult umflate față de valoarea lor comercială curentă pe o piață provincială lipsită de ofertanți bogați de cînd cu romînzărilor bunurilor evrești și de amatori de investiții mari în țară "în conjunctura politică nefavorabilă actuală" - astfel că le-ai vinde mai greu și poate mai ieftin particularilor decît statului pentru plata taxelor, iar F.ar încasa sumele imediat dela departamentele și instituțiile cumpărătoare interesate a le

poseda, eu trebuind să mă aranjez a vinde astfel obiecte mai valoroase decât impozitul global ce mi se va fixa, pentru a rămâne cu un credit destul de important la stat din care a-și cere dreptul a exporta suma respectivă pe motivul obligației de a plăti impozitul succesor al cotei moștenite de soție la decesul tatălui ei (despre care se vorbea la Bulci în prezenta Ioă). Dacă renunțam la încasarea soldului creditor ce ni-aș mai rămâne la F. în urma aceluia transfer, pentru plata viitoarelor impozite pe venitul meu anual chit că acești bani s-ar devaloriza cu toate că mi-ar aduce dobânda de 7% oficială a B.N.R., d-așa îmi garanta aprobarea transferului a 50% din creditul total deoarece statul dispunea de o balanță comercială cu un sold activ important în Elveția și n-ar pierde în fond nimic revalorificându-l aproape la cursul bursei negre. L-am întrebat ce plafon ar fi posibil să însuneze transferul la care Ioă mi-a răspuns că pentru unul sau două milioane de franci elvețieni mă putea asigura că nu se va căuta să se verifice dacă impozitul datorat de nevastă-mea se ridică de fapt la atât. L-am mulțumit pentru sfat și ideea "genială" promițând că voi studia problema obiectelor susceptibile de a interesa instalațiile publice, dar cu acest prilej m-am interesat dacă și guvernul se gândea să ia precauția de a dispune de subsidii sigure în caz de refugiu, la care mi-a răspuns că "Externale" urmau să-și creeze un fond de rezervă de 25 milioane elev. și că și Patronajul începuse să plaseze sume prin cumpărături de mari imobile locative noi la Zurich. M.A. mai exita să plaseze în străinătate din fondurile secrete ale Pres. și Int. dar Mareș îl convinsese recent a nu mai trăgăna această măsură salutară și înțeleaptă într-un moment atât de favorabil când Elveția ne cumpăra mai mult decât putea să ne vînză. Fusese în formă Mareș dispus la confidențe regretabile în ziua aceea, căci natural vestea aflată era prea babană spre a nu fi comunicată rapid nucleului Externelor pentru ca operațiile pomenite să fie urmărite îndeaproape de numeroșii noștri prieteni de la L.R. din Berna, cu rezultatul că în curînd aveam să aflăm că, din disponibilitățile Minist. Economiei Naționale, între doi și trei milioane de franci elvețieni fuseseră virate în conturi personale secrete la Credit Suisse din Zurich, iar Busel a aflat prin Barbu că acestea erau fonduri de ale Patronajului. Când Pella a venit în România în iunie 44, plecînd apoi în prima săptămîină din iulie

la Berna cu verișoara sa, fetița de 13 ani a lui Mircea Vulcănescu cu prima sa soție, sora lui Pichi, acesta a aflat de la nepotul său Pella că obținuse cu greu de la Ică nouă milioane pe contul L.B. adică ridicabile de către el, Min. României în Elveția, iar mai târziu - nu mai știu dacă Pichi o aflase de la Titu, fratele său mai mic, în post la Berna, sau Buzel tot de la Barbu - s-a știut că Ică plasase pe numele lui Tudor Ne-nițescu o sumă apropiată de milion. Tot prin iunie-iulie 44, "Maria Mareșal Antonescu" a încredințat o casetă metalică cu greutatea de 3,5 și ceva kgr. unuia din băieții noștri de la Cifru, care pleca în calitate de curier la Ankara (Camil Demetrescu știe amănuntele întrucât d-asa a fost acel care ne-a anunțat vestea), cu o scrisoare anexă către Cretzeanu căruia trebuia să-i remită comora și dispozițiile conese relative la destinația ei și - nu mai știu dacă acest detaliu a fost aflat la Ankara sau la Cab. Pres. - caseta a fost văzută conținând ticsită până la refuz numai nestemate de toate mărimile și culorile cu o dominanță de roșu și verde în loc de "blane comerciale" din care însă se aflau totuși câteva duzine grele în carate dar nu prea albe, așa cum se găseau în Balcani și Orient Buzel foarte curios să cunoască originea, proprietarul și destinatarul acestor priete scumpe demontate de pe inele ca să nu răpească din volum, metalul galben mult mai puțin valoros și poate ca să nu le poată recunoaște adevărații proprietari ce le-ar zări vre-odată - a aflat, nu rețin cum, că ar fi tot "investiții ale Patronajului" ce trebuiau ferite de vitregia furtunii ce se anunța la Orizont. În fine, Bijlet de mai multe ori iar Bij odată au discutat cu MMIL (fără de martori) problema aurului B.N.R. (atunci 23,4 vag.) pentru care se construise în văzul și la cunoștința tuturor sinaiotilor acel faimos adăpost scobit în "Pădăchioșul" prea aproape de șoseaua acestuia astfel că sentinelele ostestii se puteau zări din mașină când circulați pe acele serpentine ceiaze făceau des cu MMIL când Mike își încerca diversele vehicule în jurul Sinaiei și ținea să ne supună unor turburări digestive din cauza emoțiilor încercate anunțându-le următorul plan al primul care va fi însă dat peste cap de pățania lor neprevăzută din 23 aug. a.c. urma să fie înscut voluntar (iar nu ca 80% din monumentul roman de la Adam-Clissi) într-o groapă adâncă sub valurile Dunării albastre iar toți executanții acestei operații, inclusiv inginerul topometru care ar ridica schița foarte precis măsurată urmau să fie executați în care scop trebuia găsiți ca voluntari

sau "silnicii" printre condamnații pe viață. Si această imprudență confidentă, ea și ce-a de la Bulci, se datorise unui meniu concurent al acelor ale Rozaliei noastre (care creiase invidia MMIL) drept care mătușa și profesoara ei "Rozalia I. Miclos, pensionată de 10 ani se lăsase hotărâtă a primi postul de bucătăreasă regală la Săvîrșin) și unor vinuri alese pe placul dictatorului, așa că ambii uitaseră atribuțiile jurisdicționale atât de scumpe tînărului monarh și cînd acesta, profund indignat de intenția de a se comite prima manifestă de a transforma niste vieți "viețasi" în "capitalisti" de o speță mai puțin durabilă decît cei occidentali, protestă vehement contra unei asemenea nelegiuiri, tot atât de grave ca masacrul de la Katin" pe care Bij îl reamintea lumii ori de cîte ori venea vorba despre noua alianță între anglo-saxoni și ruși (deși în fond nu ar fi fost chiar atât de monstruasă), aceasta retorică foarte natural și liniștit că tezaurul B.N.R. trecea înaintea vieții unor țigani criminali care nici nu meritaseră să se nască cetățeni romîni, - iar la întrebarea de ce nu s-ar trimite aurul mai degrabă în Elveția, Ion explică pe un ton aproape plîngăreț, că toate eforturile sale de a-l convinge pe Ionel s-o facă se loviseră de veto-ul categoric al acestuia întemeiat pe temerea că atunci Hitler s-ar alarma serios de atitudinea suspectă a aliatului și ar fi tentat să interceptese transportul și să-i schimbe conducătorul cu unul mai optimist: Sina.

Cît despre mersul pertractărilor inter-democrate, acordul nu vroia să se nască cu toate că H.M. făcuse un călduros apel la Juanito (cred că) în duminică 16 aprilie (în orice caz în ce-a de a doua vizită la Foișor din anul acela), domnia sa fiind adus în ajun la Jovin de Lecuția în acest scop și "transbordat" a doua zi din mașia acestuia în a mea particulară aproape de Posada (unde Bielle făcea dese vizite lui Marthe) printr-o operație "neinterceptată", spre a se evita alarmarea inutilă a vilei Catargi; rețin deasemenea că Sinaia era tîcșită de lume ca niciodată în acest anotimp fiindcă, luîndu-se după intervalul între primele două raiduri americane asupra capitalei aceasta se aștepta la al treilea în acea duminică și că Jeanes era foarte surprins și îndurerat că prințul Stirbey, cu tot prestigiul de care se bucura la Londra și Wapintong, nu reușise a-i potoli pe reprezentanții lor la Cairo în arderea lor bombardieră și că Mike se prevalase tocmai de acest fapt și de insistența pusă în ultimul lui mesajiu scris înainte de a se îmbolnăvi și pleca la Mamaia egiptenilor (o localitate
///.

balneară foarte elegantă la Est de Alexandria, al cărei nume mi-a eşit din memorie, cum am uitat, de ramolit şi obosit ce am ajuns, plecarea lui Barbu "în plin Uman" asupra căreia voi reveni mai jos) în a recomanda grăbirea tuturor preparativelor de eşire din război, fără să fi explicitat însă necesitatea acordului cu P.C.R. care era socotită de Jaques a fi o sugestie personală a duoului Gripe - Steinhardt f. logică şi plauzibilă, din consideraţiuni judicioase întemeiate pe experienţa lor comună şi la Moscova unde amândoi fuseseră destul de multă vreme împreună în post ca să-şi fi putut corobora informaţiile şi forma păreri juste despre politica sovietică. În urma cererilor mult mai imperative, des şi mereu mai ameninţătoare reiterate ale acestor domni decât le-am schiţat prea rezumativ în cele ce preced, Maniu şi Brătianu ajunseră să se emoţioneze şi în câteva colocvii lungi şi laborioase cu Bijbijleţii să-i determine a accepta plecarea unui emisar român cu suprafaţă dar fără culoare şi activitate oficială politică spre a putea fi dezavuat la nevoie pentru a-i lucida personal şi direct la centrala Brain-trustului anglo-saxon toate nebulozităţile ce acopereau negocierile acestuia cu România fără discriminare între guvern şi opoziţie în acest moment apartent crucial şi într-o problemă atât de vitală şi de o importanţă atât de vitală pentru toţi românii indiferent de deosebiri lor ideologice secundare când era vorba de însăşi soarta existenţială a naţiunii, propunându-l pe Barbu Stirbey ca persoana ce-a mai nimerită întrucît nu exista alta cu mai mari relaţii personale şi familiare în tabăra aliată şi în talentele de negociator şi fiind diplomat, cu experienţa aceluiaşi situaţii din primul război mondial, atât opoziţia cît şi conducerea statului puteau avea toată încrederea. Bij se lăsase greu, mai mult de halcimes, în acele câteva întrevederi spre a primi în sfîrşit după interminabile şi ditirambice obiecţiuni menite aproba hotărîrea sa de a nu admite condiţii incompatibile cu independenţa unui popor victima unei agresiuni patente în iunie 1940, deci neagresor, care să se sacrificase mereu în tot decursul istoriei sale "bimilenare" pentru apărarea Europei contra invaziilor barbarilor răsăriteni şi merita în consecinţă a fi tratat altfel decât acel german şi sprijinit în loc să fie persecutat, fireşte cu multe incursiuni istorice şi argumente politice de arzătoare actualitate, clasice şi pe care tot românul le cunoştea atunci prea bine iar ancheta le ştie şi acum destul de sigurat ca să nu mă mai întind asupra amănuntelor

lor, atât propunerea și alegerea cit și pe ales, în chiar ajunul plecării lui într-o audiență foarte secretă și discretă, pur simbolică a patronajului său al misiunii, întrucât ținuse câteva minute și se bormase la mulțumirile lui Barbu "pentru încrederea ce i se făcea" adăugând surizător, "de a-l lăsa să plece din țară în timp de război pentru a-și vizita fiica" - căci aceasta era scopul oficial al călătoriei sale la Ankara - și la urările lui Ionel de "călătorie bună" - deoarece putea să o pățească urât până la Istanbul dacă Gestapoul ar fi știut că pleca la Cairo - și de "noroc", o strângere de mână în fostul birou al lui Nae Ionescu, dar nici un alt schimb de cuvinte. Plecase cu pașaportul său adevărat diplomatic, pe viață, în dubla sa calitate de fost Mare demitar al C.R. și fost Preș. al Cons. de Min., iar la Svilengrad dublura gestaponistă a poliției de frontieră bulgare se uitase cam lung la pașaport cu vize multe vechi și numai două noi, plus laissez-passerurile aferente pentru scutirea bagajelor de orice control și persoanei de percheziții, dar fără ezitare îi lăsase pe adevăratul semnatar al tratatului de la Bufta să treacă în revirul de vinătoare al lui Von Papen cu care după atentatul de care scăpase ca prin gura acului, era de-acum organizat ca la nevoie să facă altora o ripostă mai reușită. La Ankara stătu de ochii lumii vre-o săptămână ca să admire gospodăria menajului fiică-și cu nepotul său de soră și viitor ginere postu, cam vesele să afle prin aceasta că stația terminus nu-i va fi cum sperase garsoniera din subsolul palatului micuț din Downing Street care cam duhnea a fum rece de havane, porto și whisky, în lipsă de coniac ci o cameră în plin Sud la ticsitul "Shepherd's Bush" unde va sta mai des decât în lounge în apa "rece" a băii încripită deja mult înainte de ideile lui Marte (căci plecase din Bufta înzepzită de finele de februarie) fără a fi primit de nimeni cu săptămânile și a putea vedea pe altoineva decât pe maiorul I.S. însărcinat cu supravegherea și izolarea sa căruia i se va plînge permanent zadarnic de a fi tratat ca dușman invins și nu ca prieten, în așteptarea sosirii tovarășului Sepilov după vre-o lună de la sosire cînd în sfîrșit va avea marea cinste a unor scurte, reci și unilaterale convorbiri numai cu reprezentantul local al Marii Britanii, din noile achiziții "jurnalistice" ale carierei Britanice, novice în problemele politicii Continentale și în deosebi Balcanice pînă cînd următorul post la Beograd, dar mai ales viitoarea sa soție fiica lui Liviu Nasta, îl vor lămurii ceva mai bine - unilaterale fiindcă excludeau discuția tuturor temelor ce nu se încadrau în scopurile

imediate comune militare ale celor trei puteri aliate: capitularea României premergătoare celei a Reichului. Dându-i-se la sfârșitul acesteia nesatisfăcătoare, limitative discuții cu concluzia menționatei cereri imperative și amenințări crescînde puse de acum din ce în ce mai simțitor în aplicare, fără de nicio contraparte formal obligatorie pentru aliați, posibilitatea comunicărilor lor - natural cenzurate de ei și deci foarte greu comentabile - lui Gretzeanu, acesta ne va informa tocmai acum către mijlocul lui aprilie despre îmbolnăvirea lui Barbu de o febră tropicală, plecarea lui la mare și apelul său de a primi un supleant, Alexandru sugerîndu-l pe Vișoianu că are să plece cu împuternicirea de a trata valabil în numele B.P.D. includînd P.C.R. Alegerea va întâmpina însă mai multă rezistență decît în cazul lui Barbu din partea Antoneștilor și în special al celui mic care vroia ca cel puțin al doilea delegat român să fie un om de-al lui, ventilînd mai mulți candidați guvernamentali dintre care nu rețin decît numele Ovidiu Vlădescu, cu care din fericiire C. nu a fost de acord fiindcă toți l-ar fi expus mult prea direct față de nemici. Dar nu această vremelnică obstrucție va întârzia plecarea lui Vivi cu o lună, ci impedimentul constituit de neabutizarea în timp util a perfectării înțelegerii cu L.P. printr-un acord scris semnat de acesta în numele C.C. Din declarațiile mele anterioare se știe precis și cu mare lux de amănunte cum în cursul săptămînii de la 16/23 aprilie descoperind prin Iorgu rudenie apropiată a lui Ullea cu L.P. am aranjat să-l mute pe vărul său la ferma sa din Colentina și să-l întîlnesc acolo întîi singur apoi cu Buzescu și în sfîrșit și cu Aldea, înainte de primul lui contact cu Maniu spre a forța nițel mîna acestuia în a grăbi pornirea negocierilor directe și a se ajunge astfel la un acord general de principiu al celor patru șefi de partide democratice asupra platformei și programului comun de guvernare al blocului lor, acord căreia nu-i lipsea decît și acel total privitor la proporția și mai ales atribuirea mandatelor fiecăruia, întîrziînd astfel nu primirea noului aliat de către S. ci cea a faimoasei scrisori a lui L.P. remise prin umare de Maniu mult mai tîrziu M.S. spre păstrare, prin care implicit dar nu explicit, precum am arătat exact, P.C.R. se obliga să nu ridice problema constituțională nici cea a legitimității persoanei regale pînă la reluarea libertății de acțiune separată a fiecărei partid cu ocazia alegerilor generale pe care în consecință fondatori

blocului dar și primul lui aderent vor avea tot interesul a le amina până la sfârșitul războiului mondial și chiar încheierea tratatului de pace cu România. Toată această activitate conspirativă febrilă pe care o depusesem în primul cuartal 1944 și în deosebi către sfârșitul lui încă în calitatea mea de conducător a-l G.R. atrăsese atenția serviciilor secrete de această dată mai mult germane decât române asupra ei și natural în primul rând a persoanei mele după care eram înștiințat de Hauseri care din cele ce aflaseră pe la misiunile germane pricepură că acestea erau informate despre intensitatea întrevederilor șefilor opoziției între ei, cu vila, Vișoianu și Buzoști ale agentuiei prea a dese cu Ioani, Despina și cu mine, ale lui Ioan tot neobișnuit de frecvente cu diverșii săi clienți politici neguvernamentali ce roiau și în jurul noului Min. al Agr. Așa Constantinescu singurul membru a-l guvernului care pe se-mne nu era împiedicat de G. a fi primit - în ultima vreme cam tot atât de suspect de mult ca șeful său la palat unde dibuieră deasemenea o perceptibilă recrudescență a misterioaselor mișcări nocturne ale M.S., iar pe de altă parte, insistența neobrăzată tipic germanică cu care-l puseseră pe Herr Theill (cum cred că se cheamă acel atașat sau consilier economic, gineru a-l lui Schiel, ce-l ușurasem de pengă la Buda) a mă provoca la revanșă în cercul Schmutzler a lui Kilinger sau cu aceștia și von Ritgen (șeful Gestapoului din România la care m-am referit clar fără a-i pomeni numele cel uitasem, drept amant al d-nei Cristea fiica lui Weiss-Féher din Timișoara) "dacă n-aveam nopțile libere pentru pocher" la o vânătoare de cocoși în Bucegi (unde nu prea mai erau urme de aceste păsări) ce le-au vina cum îmi plăcea cu glonte "care se mai putea și rătăci" și pe Aglaie Chapeaurouge prin Hauseri iar pe o altă frumoasă poloneză de a lui Tester, prin Mercedes Merry del Val - "care-mi descoperise mai recent albulimeea pentru blonde" - a-mi oferit alte distracții pe care toate le-am eschivat, ne-au făcut să coincidem cu numirea lui Sănătescu în locul meu devenise destul de coaptă spre a se înfăptui pe data de 1 mai pentru a-i pune pe copoi după dînsul care nu frecventa decât pe Bij și generalii regimului (iar pe cei doi opoziționiști prea rar și bine camuflat de mine ca să se fi putut afla și a-l învestra cu tot prestigiu și toată autoritatea ce i le va conferi cumului celor două posturi de conducere politică și militară care amîndouă le va ocupa ca titular ca să trateze cu aceștia în numele șefului suprem a-l oastei, pe cînd eu voi

fi numit pe aceeași dată "Marele vânător al M.S. Regelui" păstrînd însă și posturile de secretar particular și director al Cămarilor Marelui Stat spre a putea pretinde față de nemici că nu mai aveam nici-o atribuție politică și a fi deși mult mai puțin filat de servicii cu toate că de fapt îmi va fi astfel îngăduit nu numai a-mi continua exact la fel activitatea din trecut ajutîndu-l și chiar conducîndu-l efectiv pe Sănătescu în chestiunile politice, dar chiar să-mi sporesc cea subversivă spre a-l scuti, așa cum se și dispusese din I.O. și convenisem în perfectă înțelegere cu el, de contactele clandestine cu politica pe care pretindea că erau odioase dar de care avea totuși ca să prindă gustul făcîndu-ne deja în prima jumătate a lui mai două regretabile încercări: una cu Tătărescu iar cealaltă cu Ciugurțu prin Mihail. Tot în acea epocă se petrece o altă schimbare la palat menită să calmeze nervozitatea legitimă a însoadelor nemțești mult alarmate de aflarea dispariției lui Barbu din Ankara desigur dincolo de granițele neutralității din moment ce nu se întorsese acasă și că, dintr-o foarte înellegantă și mai ales contra-indicată bombă jurnalistică aliată pe care Min.Propagandei și al presei înființat de d-l Chiurehill ar fi putut-o împiedica, vestea sosirii prințului Stirbey la Cairo pentru tratative fusese desvăluită lumii de un ziarist cu reputația dubioasă de a fi în solda multor interese nu tocmai convergente, ceea ce i-a produs lui Bij un prompt demers al Freierului respins ca neavenit cu aceeași promptitudine și indignare dar fără a-l convinge pe Führer care v-a ridicat din nou problema proxima vizită conducătorială la M.C.G.: Iorgu a avut eleganța să-și de-a dimisia în 4 mai, chiar ziua în care fratele său Matei G.ica Cantacuzino, aviatorul care se distinsese pînă atunci în tot decursul războiului bombardînd liniile sovietice, a decolat cu Max August și unul din obșnuiții vânătorilor regale, Sandu Racotă -n earlingă de pe aerodromul Iancuși, nu în avionul său particular ci cu Heinkel-ul misiunilor sale militare, deplasîndu-și bombele în Lacul Sărat brăilean și luînd cap-compas pe Istambul unde sosirea lor va trîmbița la radio-urile streine și aliate după cîteva ore drept altă bombă propagandistică anglo-americană, în loc să fie tăcută cum ar fi fost cu mult mai oportun însuși interesului aliaților. Regele i-a primit demisia publicată fără motivare a doua zi, dar pentru a-l nunci la propunerea mea, însă fără a se mai da publicității, întrucît nu avea personal nici-o vină și în realitate nici-un meșteșug cu acel act de momentană înaltă trădare oficială.

lă a fratelui său, pe ziua de 15 mai Subadministratorul Domeniului Coroanei, spre a-l putea înlocui cu timpul pe Negel. Deși va dețuna în viitor mai des ca înainte la masa regală, invitat săptămânal de cel puțin două ori sub pretextul unor rapoarte speciale asupra gospodăriilor regiilor și de fapt mai mult pentru acele ale informațiilor ce conțineau să le culeagă din sursele sale vechi și noi, pentru mine lipsa lui din biroul la doi pași de al meu - căci Sănătescu nu a vrut să se mute în acel al M.C. lăsându-mi-l ca înainte deoarece prefera pe cel al S.C.M. adicent celor ale A.R. - va fi simțită pierzând în el un prețios sfetnic și util colaborator pentru multiplele treburi și misiuni pe care nici unul din colegii săi de odinioară nu le va ști îndeplini atât de satisfăcător și expeditiv ca el care ne va lipsi în special în 23 August.-

În afara chemării mele urgente de la mormântul din Sibiu la București pentru "bucucul survenit în relațiile d-lui Maniu cu L.P.", am plecat în chiar ziua în care împlinisem 35 de ani - 16 mai 1944 - cu Bielle spre capitală unde credeam că H.M. mă aștepta, dar pentru orice eventualitate, ajunși la Sinaia, am fost bine inspirați să verificăm dacă MMIL nu se află totuși deja întoarse, pe timpul mult prea cald pentru a sta în oraș o zi mai mult decât strict necesară, la Foișor unde le-am și găsit cam tot atât de triste cât eram noi, Mike în deosebi având față de mine conștiința încărcată de a nu se fi ținut de încredință și consemn. Profitând de numirea lui Sănătescu, vechi cunoscut, vecin de moșie și mare simpatizant, Guță mai încercase o manevră necinstită de ale lui ca să-l forțeze pe Maniu cu sprijinul Coroanei a-l accepta totuși în bloc. Ceci cu intrarea generalului în serviciul regal făcuse deja două tentative nereușite în acest scop: prima înjghebată de Elisabeta în septembrie la Banloc în urma căreia Suveranii, Sănătescu, Negel și chiar mai realistul Ioani mă prelucraseră ca să-l câștig și pe Buzel pentru a-l convinge pe Juarez că ar fi cazul ca în interesul tuturor să-și uite ranchina veche față de Tătăreanu, să-l ierte cum pretindeau toți cinci a ști că era dispus Brătianu și să-l primească în calitate pentru a o mai întări cu tot aportul fracțiunii lui libere, fie ca al patrulea șef de partid, fie sub Dinu, dacă acesta nu l-ar accepta decât cu condiția să reîntre, dar atunci ca vice-președinte, în vechiul partid. Am sugerat atunci asigurarea prealabilă a consimțământului d-lui C.I.C. Brătianu care eventual împreună cu Titel ar fi mai în măsură decât Buzetii cu mine a-l duce pe înșăpăținatul Sălăjan să-și

revizuiască atitudinea intransigentă față de omul politic cel mai de încredere al fostului S. spre a nu trezi susceptibilitatea șefului cazării printr-un amestec oficial al M.S. în treburile acesteia, apelul Coroanei la unire fusese transmis de mine "viva-voce" d-lui Brătianu abia la întoarcerea lui de la Florica către sfârșitul lunii octombrie. Fusesem prevenit de un prieten comun - doctorul Constantin (Titu) Leonte, soțul frumoasei Elenute Cuțaride - că, deși personal de cult dispus a reprini în turnă iertător cu brațele deschise berbecul gorjan cu toate oile lui rătăcite, Dinu se va abține de orice gest ce i-ar putea compromite relațiile de strînsă colaborare și încredere perfectă reciprocă cu Maniu și am fost, în consecință, plăcut surprins de primirea călduroasă ce i-a făcut-o d-l.Br.apelului regal, înțelegînd că vroia să procedăm diplomatic lăsîndu-i inițiativa tatonărilor pe lîngă companionul său. - După cîteva săptămîni, Laura Săulescu, energica și planturoasa tînără secretară a moșului șef liberal (fizicește cum se părea mai verde decît era mintal, deși era deja atît de surd înăit trebuia să țip ca să mă înțeleagă) m-a invitat pentru răspuns care a fost negativ, pentru a doua oară, căci Mike mai apelase odată în 41 la amîndoi cînd au venit să dejuneze împreună la Sinaia, cred cu ocazia protestului lor comun contra intrării în război ce-l adresaseră generalului, dar ținuseră a-l face cunoscut personal, și M.S. care nu s-a lăsat nici atunci și nici acum descurajat de refuz sperînd că pînă la urmă tot va reuși să-l convingă pe Maniu. Acesta, crezînd că nu știam cum stăteau lucrurile, ne făcuse să credem ori de cîte ori Mike cu mine deschisese discuția, căciase fusese cazul ultima orară în ziua vizionării filmului Juarez, că Brătianu era rezistentul și că nu vroia să-l contrazică cu atît mai mult cu cît era absolut de acord cu d-lui. În consecință, nici el - Maniu - nu scăpase vre-un prilej ca să ne reamintească dorința lor arzătoare ca d-l Tătăreanu să fie sancționat de Coroană de aceeași manieră cu ignorarea sa și indiferență totale față de el și în nici-un caz să nu fie încurajat prin acordarea accesului său la palat și menținerea relațiilor acestuia cu dînsul, intrucît teza mea "Viribus Unitis" care a dus Austro-Ungaria la lumină din aceeași cauză că nu se pot uni oameni de concepții diferite, uniunea creînd forța numai între caractere de același acabit, nu era deci valabilă

pentru cazul de față în care era preferabil să fie uniți mai puțin dar buni decât mai mulți din care unii erau trădători profesioniști care n-ar face decât să slăbească decât să întărească blocul. Buzescu era de altminteri și mai categoric pe acest subiect iar eu nu susținusem teza M.S. lund-o în parte asupra mea fiindcă simțeam vre-o simpatie sau a-și fi avut vre-o considerație pentru Guță pe care-l evitasem permanent ca ciurma și de aceea nici nu-l cunoșteam de scîrbît ce fusesem de purtarea lui față de Titulescu, dar pentru că nu eram convins că era consult să fie lăsat a pescui în ape tulburi și nici că omul, care numai prost nu eram, nu ar deveni cel mai înfocat democrat tot din oportunism cînd va vedea că nu "plătește" vechea sa politică. Așadar, Mihai se conformase dorinței prezidentului și-l asigurase formal și solemn că nu va întreprinde nimic contra acesteia. Dar de această dată, profitînd de absența mea la Bulci unde fusesem chemat cu Răileanu la căpătîiul tatii, Sănătescu venise să-l asigure pe S. că pactul B.P.D. cu L.P. nu era încă perfectat din aceiași intoleranță excesivă a lui Mihai, pe cînd Tătărăscu reușise să încheie unul cu Titel și P. pe care el Sănătescu îl văzuse se cu ochii săi parafat la Guță care cerea în consecință imperios a fi primit de M.S. spre a-i înmîna documentul și a-i determina pe Maniu și Brătianu să adere la această coalitiție ca toți să se unească într-un singur bloc democrat. Regele obiectase că se angajase formal față de aceștia din urmă a nu-l primi pe Tătărăscu și deci nu ar putea s-o facă decât cu consimțămîntul lor prealabil, la care Sănătescu îi demonstrase vă vetoul lor era complet anti-constituțional, Coroana avînd dreptul să trateze oricînd și cu un partid de opoziție pus în mare minoritate și cu atît mai mult cu un bloc de trei partide democrate față de unul de numai două, întrucît coalitiția lui Titel cu P. și Tătărăscu însemna ipso facto că nu se putuse înțelege cu ceilalți doi. Acum aceștia vor fi siliți să se înțeleagă cu blocul lui Guță care nu va fi așa de încăpățînat ca ei și le va oferi condiții echitabile și corespunzătoare importanței partidelor lor. Suveranul se lăsa convins și-l primise în prezenta lui Sănătescu imediat pe Tătărăscu care le repetase aceiași poveste și apelase insistent la Vodă ca să-i convoace pe el pe Maniu și Brătianu, pentru a se împăca sub înaltele auspicii ale Coroanei și a proceda pe loc la încheierea unui acord, el nefiind formalist și meschin așa cum era dispus, pentru a le menaja susceptibilitatea, să adere la coalitiția lor în loc ca ei să intre în a sa.-

Fusesse cît pe aci să plece fără să scoată documentul, dar Mike l-a rugat să îl lase pentru a le putea arăta d-lor Maniu și Brătianu la ce s-ar angaja semnîndul în cazul cînd mai întîi ar dori să fie primiți singuri și atunci Guță scoase din servietă, cu care venise, o coală de hîrtie scrisă la mașină cu numele celor trei semnatori tot așa fără semnături și cînd R. i-a obiectat că nu-i trebuia copia, ci originalul, Guță se scuza a-l fi uitat acasă, promițînd a-i trimite neapărat, ca să se grăbească a părăsi Sinaia și a căuta acum să obțină de la Titel și L.P. iscălirea documentului care nu fusese decît proiectul propus de el dar nesemnat de dîncii, cum aveam să aflăm a doua zi de la L.P. regele plecase la București ca să-l convoace pe Buzel prin Ioani la C.N. și a-i arăta copia pactului liberalo-socialiste-comunist crezînd că originalul avea să-i fie trimis de Guță cît mai curînd. Buzescu a rămas trîznit și i-a cerut copia pentru a o arăta lui Maniu, Se-înțelege ce scandal a urmat între acesta și Titel chiar după ce fusese asigurat că nu semna-se nici el și nici P. acel proiect "paralel și compatibil cu înțelegerea existentă între cei trei la care mai urmă să adevă P." Adevărul era însă că fusese o manevră la care se pretaseră conștiința și acesta și Titel pentru a obține de la Maniu și Brătianu drepturi absolut egale la împărțirea mandatelor pe care se băteau și acum fără să fi ajuns la nici-o înțelegere definitivă și pe care proiectul cu Tătărescu li le asigura. Cînd în noaptea următoare Buzescu a venit cu copia documentului inexistent, versiunea reală a manevrei și falsului de care S. fusese victima numai pentru că nu se ținuse de făgăduiala dată în mod formal d-lor Maniu și Brătianu și cererea de audiență a prezidentului pentru a-i reproșa de a se fi pretat jocului unui excec politic, a se plînge de atitudinea incorectă și nereală a lui Sănătescu care-și depășise competența strict militară pentru care fusese numit M. al C. și nu se ținea de convenția stabilită și de angajamentul luat față de M.S. și de mine de a nu se băga în chestiunile politice ce-mi rămăseseră rezervate ca și în trecut, a cere de această dată cuvîntul de onoare al M.S. de a rupe definitiv și irevocabil orice legături cu Tătărescu pe acest excelent motiv că înțelase printr-o minciună și un fals manifeste buna credință a persoanei regale, atîngînd totodată prestigiul Coroanei și de a nu se mai face în viitor instrumentul nici-unui șef de partid care ar încerca să submineze poziția fondatorilor blocului democrat și autoritatea președintelui acestuia și a

exija energie neînmixtiunea lui Sănătescu într-un sector ce nu-l privea precum și întoarcerea mea imediată la palat pentru a veghea mai atent ca asemenea catastrofe să nu se repete și a-l chema la ordine de d-l P. în mod categoric în numele factorului constituțional care patrona toată acțiunea de răsturnare a alianțelor și arbitra divergențele iscate în sinul blocurilor partidelor de opoziție care o urmărea și pe care d-se ar face bine să nu încerce a le slăbi dacă ține ca P.C.R. să facă parte din el și să nu fie exceptat de la guvernarea României libere pe care Coroana nu o va încredința nici unei alte calități decât B.P.D. existent, Regele la rugat pe Buzel să-i explice d-lui președinte că n-avea nici un rost să se mai deranjeze la palat, deoarece era mai indignat decât oricine de mîrșăvia săvîrșită de Tătăreanu care se exclusese astfel singur din viața politică normală a României viitoare democrate, ceea ce avea să-i comunice prin Sănătescu, dar abia după ce nu va fi știut cum să mai explice inexistența documentului original cerut și să-și repare minciuna sfruntată de care Sănătescu fusese prima victimă și martorul repetirii ei față de F.C., ceea ce era și mai grav decât barba ce i-o pusese generalului pentru a obține audiența la palat și a bate moneda pe acest fapt pentru a-i mistifica pe partenerii proiectului, dîndu-le asigurarea că i se promisese președinția guvernului salvării patriei dacă semnau pactul cu el. Tot se cerea d-l Maniu îi era garantat pe cuvîntul M.S., așa că nu mai avea decît să se alarmeze nici să se mai agite pe această problemă definitiv înmormîntată și care ar fi mai prudent să nu mai dea loc la discuții inutile ce ar putea ajunge la urechile L. -G. și ale Președ. Sănătescu asistasese la ambele audiențe ale lui Buzel pentru că era f. interesat să afle cum va reacționa Maniu. Cînd Buzescu i a spus fără înconjur partea cam penibilă și delicată pentru un personaj de prim plan al armatei, generalul a făcut M.S. cu ochiul și a rîs fără a se supăra nici de prezența lui Ioani la debitarea acestui mesaj comentatoriu, remarcînd doar: "iar dacă reușea unirea, nu era mai bine și m-ați fi măcar felicitat". Buzel înțelesese din aceste cuvinte că Sănătescu recunoștea a fi fost de conivență cu Tătăreanu și cum vedea roșu cînd era vorba de ce-a mai vagă presupuție că Maniu ar putea vreodată să accepte a face cauză comună cu acel ins pe care nu-l secole din "bandit, mincinos, scîrnatvie, incult și politician de mahala", se răsti cam violent la general spunîndu-i că nu era o glorie pentru armată de a număra atîți generali tătăreșteni și că lui i-ar fi de-a dreptul rușine să mai apere și susțină pe un individ care merita judecata

mai aspru decât Antonescienii care cu toate scăderile lor erau mai patrioți ca acesta și M.A. în orice caz nu o lichea ca el. Atunci abea Sănătescu s-a supărat spunându-i că toți politicienii se acuzau reciproc de aceleași defecte și că erau toți o apă și-un pământ, la care Buzzești i-a replicat: "Nu vă felicitați pentru discernământul d-voastră politic așa că ar fi mai indicat să vă lăsați de politică și să accelerați în schimb pregătirile militare care nu înaintează deloc cum ar fi de dorit!" De aici a rezultat prima dispută destul de veninoasă între viitorul președinte al Consiliului și Ministrul său de Externe care va explica în parte multe altele ca și înlocuirea celui din urmă cu Vișoianu la deznădămintul crizei de guvern din noembrie al aceluiaș an. Din ea a rezultat însă că Sănătescu nu fusese cîtuși de puțin de convingut cu Guță și tot atît de ultragiat de a fi fost blefat de el în acest fel. De aceea, cînd Gurtea s-a urcat la Sinaia, iar Guță s-a înființat la vila sa abia după cîteva zile, Sănătescu l-a trimis întîi pe Ioani să-i ceară originalul cam prea mult așteptat pentru Capul statului, iar gancosterul s-a abținut să-i de-a vre-o explicație pentru întîrziere sau să recunoască a nu-l avea, ci a cerut o audiență pentru a explica M.S. situația și a se sfătui cu Sănătescu pentru a vedea ce ar mai putea fi făcut pentru a se ajunge la unirea blocului. Nevrînd să pară chiar atît de fraier, Ioani l-a întrebat cu interes ironic: Văzică tot a-ți reușit să creiați blocul d-voastră obținîndu-se semnăturile; f. interesant, din ce în ce mai interesant!" Guță a răspuns: "Nu am semnat nici noi nici ei cu Pătrășcanu în așteptarea unui aranjament în cinci; voi eu explica detaliile M.S. și deaceia ar fi bine să fiu primit cît mai neîntîrziat!" Ioani a răspuns atunci că se îndoaie că E.S. va putea să mai vină la palat în lipsa pactului ce la pretins semnat, la care Guță a împins mîgăria pînă a spune că era o neînțelegere la mijloc fiindcă nu găsise de cuviință a introduce pe tînrul monarh și pe un militar care avea oroare de jocul politicii interne în toate dedesubturile grelelor negocieri ce le duceau de atîta vreme pentru a salva țara la eşirea sa din război de haosul și demagogia politicienilor de stînga creînd un bloc unit condus de el efectiv sub patronajul bătrînilor așa cum se înțelesese cu Vodă la plecare.

Ioani n-a mai întârziat promițându-i un răspuns neîntârziat, pe care l-a mai așteptat câteva zile (după ce trecuseră prin Sinaia în drum spre București) fiindcă Sănătescu vroia să vadă dacă-l va chema pentru o explicație preliminară audienței solicitate, dar l-a chemat în fine doar la telefon (!) ca să întrebe de răspuns la cererea sa, la care Sănătescu i-a spus: "Vin eu să ți-l aduc peste un sfert de oră !" și s-a dus să-și spele capul în mod oltenesc cu : "bă hoțule, nu ți-e rușine să mi-o faci tocmă mie ?!" și alte multe complimente, dacă ceiace nu cred nu a exagerat relatându-ne schema. Cînt despre a mea cu P. am reprodus-o "în extenso" așa că numai menționez decât că d-lui a negat categoric a fi fost de conivență cu Guță întru inducerea în eroare a M.S. dar nu că proiectul n-ar fi fost menit a forța mina lui Maniu pentru obținerea deziderantelor comuniste și socialiste. În consecință, eu am vorbit f.răspicac cu dînsul acuzîndu-l de a fi sabotat prin această diversiune înțelegerea noastră la care se ajunsese și așa cu greu doar datorită suspiciilor și bunelor oficii regale, la care el l-a acuzat pe Maniu de a fi cauzat ruptura tratativelor printr-o prea excesivă intransigență și încăpăținare, rugîndu-mă pe mine să-l cîștig și pe Buzescu pentru a-l determina pe Maniu să cedeze cererilor minimale comuniste. Reluarea tratativelor ca și de altfel obținerea "horisorii de garanție" se datorează-n bună parte eforturilor mari pe care H.M. și subsemnatul le-am depus într-un împăcare a lui Maniu și Pătrășcanu prin continue presiuni absolut imparțiale și egale asupra amîndorura ca să cedeze fiecare în aceeași măsură spre obținerea unui compromis americanesc: fifty - fifty ("juma juma") Vivi a plecat deci la scurt interval după reluarea tratativelor cu asigurarea că acordul de principiu era realizat și că punctele asupra cărora nu se ajunsese încă la o înțelegere totală nu erau nici atît de importante nici prea deosebite ca să nu se poată fi soluționate satisfăcător pentru ambele părți în curînd. Despre plecarea lui merită reținută doar câteva observații ce nu sînt cunoscute multora. Alegerea nu a fost nici inprevizată nici întâmplătoare cum s-ar putea înțelege greșit din mențiunea mea anterioară că fusese sugerată de Gretaianu. Am arătat mult înainte opoziția lui față de țărăniști și

planurile lui Maniu de a-l folosi pentru rolul ce avea acum să-l joace. Marele avantaj ce-l comporta persoana lui în afară de calitățile excepționale experiența în acest domeniu și reputația excelentă de care se bucura printre multimiplele relații ce și le făcuse prin Paris și Geneva în rândul diplomaților, ziariștilor și personalităților politice interne franco-anglo-americane ce-l desemnau indiscutabil ca cel mai indicat reprezentat al țării pentru a trata nu numai armistițiul dar și pacea (decît bietul Titulescu murise grav bolnav de nervi într-un spital din Niza, din nenorocire prea de vreme ca să vadă visul său împlinit la marea cotitură a istoriei contemporane de la Stalingrad ", era tocmai lipsa apartenenței sale de vre-un partid, și totuși bunele raporturi cu toate patru ce au alcătuit B. P. D. La țărăniști se bucura de prietenie multora mai tineri și mai de stînga decît Maniu; la liberali avea, în afară de girul lui Barbu și Alexandru, multe relații în cercurile lor economico-financiare și judiciaro-avocațiale; la socialiști cunoștea toată lumea atît în țară cît și în Franța, Belgia, Elveția și Olanda - începînd cu vechii "generoși" și terminînd cu zissu aici, iar peste hotare de la Albert Tomas și pînă la Spaak, Paul Boncoul și Herriot cu care era chiar intim - pe cînd cu comuniștii francezi flirtase încă din studențimea sa interminabilă de la Paname și stabilise ulterior, ca și bunul său prieten Sandu Rosetti, legături în țară care pricinuise rău un donar Moruzov mai gros și gras decît cel al lui Titulescu și avea să-i cauzeze neplăcerea de a trebui să intre în Frontul Renașterii pentru a-și salva temporar reputația de agent sovietic, iar în cele șase luni de anchetă yankee de la Bonn destule dezagramele chiar pentru un cap ca al lui și pe deasupra era cel mai "jidovit" dintre politiciii și diplomații noștri, începînd de la relațiile sale de mare prietenie cu Gomer Ganem, Hoden, Avenol și Blum și terminînd cu Max Auehnit, creșterul contenciosului societăților cărora devenise, baban plătit și prieten la cataramă cu tătără mijboha funcționării concernului și a tuturor clientelelor consanguine creditoare și debitoare, iar aceste ultime atale (pe care dealtminteri și Barbu le avea în jocul său chiar de la as în jos pînă și pentru fruntarii) ce i-au servit destul de mult în toate tratativele internaționale trecute, prezente și mai ales viitoare, după ultima sa plecare din țară, continuauă însă, conjugate cu doșnărașul Moruzov

păstrate cu grije de Cristescu impedimentul Antonescu. Dacă Vici ar fi fost un agent al I.S.-ului sau a-l lui Ilie Bureau ori aceluia serviciul extra-european care nu prea avea antene în Europa (G.I.C.) limitându-și activitatea aproape exclusiv asupra spațiului Pacific - cum Securitatea noastră inclină să creadă că a fost Titulescuian, funcționar internațional tocmai la Secția de Informații a S.N., totuși "necastrat" de Carol, apoi luat în brațe de Max și după 6 martie băgat de el cu Ștefănescu - romino-fil, E.Kaufman, dar și Mișu Antoniadu, Nicușor Mavrocordat și alți cîțiva anodini în noile sale societăți DPMKetc..... Antonescii nu s-ar fi temut de el, dar tocmai fiindcă-l dibuieră ca spirit independent și eminentă sursă tip Stirbey al agenției noastre, dar cu acea diferență de caracter, că, sub aparențele spiritului toleranței și bombei, Vișoianu era un idolog de stînga insuficient de moderată ca să nu ezite a trage itele din umbră pentru a-i judeca și spînzura pe toți pentru mentalitatea reacționară și politică germano-filă ale căroră nu avea nici-o înțelegere sau îngulgență, mai puțin decît Filderman, Sofran și Benvenisții, d-lor s-au opus energic cu toate că se așteptau de mult la figură, încă de cînd începuse a vîna cu M.S. și-l lăsaseră perfect în pace, observîndu-l doar și filîndu-l colosal de intens și deși Buzel, simțind primejdia că s-ar putea să nu-l lase să plece și l-ar avea atunci aici pe cap la ora H. drept concurent pentru Externe, pusese dînsul tocmai pe Gretzianu să-i ceară fiindcă acesta se bucura de multă încredere pe lîngă Bij și-l "sugerase" și că numai lui Maniu, ci și lui Bijlet ca să se știe că Vivi avea girul lui Barbu și al său. Dovada faptului acesta nu-l-am numai din spusele băeților ci și din ale lui Maniu, ci din conflictul avut, - singurul personal serios - ce vreodată l-am avut cu Ioă, tocmai pe acest subiect. De la Uman încase - cum am mai spus - devenise din ce în ce mai afabil, mîeros și de-adreptul depulsiv de slugarnic cu SMIL, cerînd prea des audiențe ce nu le mai socotea compromițător față de nemți decît și din moment ce Hitler nu înceta să-l considere pe cînd Mike drept piesă de rezervă în defensivă răsăriteană, invitîndu-se astfel bi-săptămînal la prînsul M.S. și sosind în plus între acestea mereu cu daruri femeiești cu ocazia deplasărilor guvernamentale sporite pe măsura intensificării bombardamentelor aeriene apoi și mai frecvent cu aceia a evacuărilor la Snagov, cînd nu te așteptai, tocmai la ora cîneiului R.M. ca noi să-i lăsăm dinadins în "tête a tête" - creîndu-se astfel legenda

flirtului lor care ne convenea - întru dezinformarea lui științifică exact ca-n cazul Fips, dar ajungând în schimb din vina mea și nu a sa treptat tot mai vexat și iritat față de mine. Cînd eu căutasem prietenia lui pentru a-l separa de Ionel, nu-mi răspunsese decît pentru a-mi face lovitura mișelească de a căuta la rîndul său să mă separe de H.M., ce culminase prin propunerea de a mă expedia odată cu două sute de bilete mari elvețiene drept agent al guvernului la Geneva. De atunci, după victoria regală și moștenirea mea dar mai ales cî după Stalingrad retragerea nu se oprea, ba din potrivă progresa pe un ritm lent accelera ca să ajungă la Uman (care pentru romîni a fost ce-a de a doua mare cotitură a războiului, ceea ce nu poate fi reliefat îndeajuns pentru istoriografia noastră drept învățătură pentru viitor) la premisele capitulării noastre, el căuta prietenia mea cu orice preț iar eu o eludam politic dar sistematic. Revenise de repetate ori la afacerea exportului căutîndu-mi și găsindu-mi el cu Dobre obiectele interesînd statul: terenurile timișorene pentru C.F.R., "Palatul Weiss" pentru CNE, CDC, sau B.N.R., Foenii ca "Fermă Model" a M.A.D. cu dublu scop a unui punct strategic unic pe toată granița de Vest pentru infiltrările contrainformației SSI iar de donarea Văței nu mai pomenea nici de vînzarea ei fie Patronajului cu fonduri încă mari neexportate, fie M.S.P., dar eu tot amînam discuțiile și eschivam decizia sub variate pretexte fiindcă nu înțelegeam să mă compromit cu regimul dictaturii fasciste romîne prin nici-un fel de tranzacții reale, bune, nici măcar salvatoare pentru mine, ceea ce s-a soldat firește cu multe mizerii și presiuni fiscale, toată perfectă inventariere estimativă a ultracodrectului și competentului Eugen Demetrescu fiind supra-controlată din ordinul special și personal al C., firește numai dînd indemnul interimarului, pentru un nou an de lucrări fiscale de pusă șicană, ce nu se vor fi terminat nici după 23 August și se vor încheia și lichida prompt și satisfăcător abia în mai 45, de cître guvernul Dr. Petru Groza, despre care nu se va putea spune că m-ar fi protejat. Ori, încă nu era omul care să nu fi prins din abor ceea ce mă abțineam de afaceri cu regimul și acest indiciu îl tulbura fiindcă nu cădra cu atmosfera călduroasă întîmpinată la palat, cu sinceritatea M.S. și suavitatea H.M. aparent neprefăcute și nici cu manierele reverențioase și mai mult decît superficial curtenitoare cu care Bielle și

cu mine îi vorbeam și îl primeam când sosea fie la Peleş fie la Foișor. De mult căutase a se lămurii pe deplin relativ la atitudinea celulei regale față de el în contrast cu aceea vis-a-vis de patronul său și tot regimul lui ce simțea bine că era odios iar eu, departe noastră, convenisem cu Pichi și Buzel că se compromiseseră împrejurările destul ca să eșim cu primul bun prilej din rezerva noastră de permanentă prudență excesivă, care frola de-adreptul frica ce nu mai era cazul să păstrăm chiar până la sfârșit, punându-i-se odată elar și răsăpăcat chestiunea de încredere. Si ocazia ni s-a prezentat pe neașteptate amindorura cu problema alegerii lui Vîșoianu. Dar înainte de aceasta trebuie să explic, ca să se înțeleagă cum s-a ajuns la desbaterea ei cu Bijlet, cu acesta - și făcuse un obicei din informarea MMIL asupra "mersului negocierilor sale cu aliații" în mod sporadic, incomplet, tendențion și numai când îi convinsesem, de la plecarea lui Cretzeanu și până la criza monarhică, dar după aceea regulat însă tot așa, cum și cît vroia el să spună, iar cum absolut toată corespondența sa ultrasecretă cu acesta era cifrată și descifrată de Pichi, Buzel ne aducea textele complete lăsându-ni-le însă numai cît stătea, dar totdeauna înainte ca loc să ni le arate tot așa când îi convenea să-o facă ori să ni le relateze când avea ceva de ascuns, astfel în cît, făcându-ne firește a nu le fi aflat nici înainte și nici după, eram pregătiți a-i face critica preconvenită cu Buzel spre a-l putea influența indirect prin S. ca să-și modifice tezele potrivit celor ale opoziției, ceea ce câteodată chiar și reușise, dar cu aceste ocazii, MMIL și mai ales Mike și Ioani, care erau extrem de atenți a înregistra ambele comunicări, putuseră constata de nenumărate ori patenta rea credință a Primului Ministru care mințea cu aceeași ușurință cu care-și satisfăcea nevoile fiziologice atunci când știa precis că tezele guvernului n-ar putea întâlni aprobarea Coroanei și să-și de-a seama ce ar însemna să aibă pe el în locul lui Ionel, singur și necontrolat de nimeni, sau chiar președintele de Consiliul Constituțional. Dar totuși, precum opiniau și șefii opoziției, echipei Externelor, Aldea și Mihail, dar nu Sănătescu, iar Maniu și Buzel cu multe rezerve tocmai asupra seriozității lui și încrederii ce se putea avea în el, pe care i-o contestau și respective nu i-o acordau, socoteam că, în cazul când el ar fi dispus să facă ceea ce patronul său ar refuza categoric, nu avea nevoie să-l descurajăm și era dimpotrivă datoria noastră să-l

impingem cât mai virtor spre acea soluție ce o preconiza și în orice caz să-l păstrăm ca o rezervă fplosibilă pentru eventualitatea în care el ar fi mai indicat și în măsură a înfăptui celace un guvern de opoziție ar avea mai mari greutăți și ar lua mai însemnate și inutile riscuri să realizeze. De aceea nu vroiam să-i "dăm la cap" să-l aruncăm, din disperarea de a nu găsi la noi nici-o înțelegere și simpatie, sau respective să-l lăsăm total în brațele lui Bij și-l cultivăm mai mult decât pe acela, cu vaga speranță de a-l putea prelucra încet, încet, dar fără să tablăm pe el nici să ne facem multe iluzii. Buzel ne aducea și toată corespondența opoziției cu Gretzeanu, adică schimbul său de telegrame clandestine cu acesta, că tot ce pleca din București prin curier, pe fir sau pe recent, pe calea undelor era redactat de el, iar câteodată unele mesagii și răspunsuri erau f. asemănătoare cu acelea antonesciene, mai cu seamă când emanau din anumite convorbiri ale șefului opoziției cu M.A. și V.P. în care se căzuse de acord, așa că trebuia să fim extrem de atenți în conversațiile cu acesta din urmă ca nu cumva dintr-o scăpare să ne dăm de gol și mai cu seamă pe Buzescu, despre care la început Ionel a crezut că raporta toate aceste secrete, ale guvernului, se-înțelege, M.A. direct, sau prin mine, dar după un timp, studiindu-ne atent reacțiile și neprinzând nici-un indiciu suspect, a afirmat prin a conchide că era leal, nesuralicitându-l în confidențe față de mine, ținându-l riguros secretul, dar dezvoltându-și tezele personale și criticând cum făcea și de altfel și la Minister acele ale șefului pentru a dovedi cu timpul că văzuse mai clar. Tot ce era pozitiv din negocieri, Bijlet lua în contul său, iar toate părțile negative le puneă regulat pe acel al patronului, cum fusese ră de pildă reproșurile aliaților pentru neglijarea făgădueli de a reduce mereu efectivele combatante și a le plasa în țară ținând seama de planul militar al răsturnării și răspunsurile incorecte ce li se dădu-seră prin invocarea unor cauze țareale. De neînțeles ni se păruseră deasemenea pentru o persoană de inteligență interimarului această mania a minciunilor și față de noi care aveau doar prin contactele cu Buzescu și Maniu pe care nu le ignora, chiar dacă nu și le putea închîpui a fi atât de frecvente, posibilitatea de a defecta mult mai rapid și sigur decât aliații. Astfel, ne prezentase și alegerea lui Barbu ca a sa personală și plecarea lui ar fi fost pusă la cale fără știrea lui Ionel care i-ar fi făcut cele mai amarnice reproșuri la intervenția lui Kilinger, când noi

știam precis din multiplele surse directe că lucrurile stăteau așa cum le-am descris. Deja înainte de plecarea lui Stirbey, prințul Nicolae scrisese prin curierul Bernei o scrisoare M.S. spunând f.lapidar cam aceleași lucruri ce ne comunicaseră Truelle și Cretzianu privitor la momentul prielnic ce l-ar constitui înaintarea rușilor spre Bucovina pentru a eși din război înainte de atingerea granițelor țării din 1920 (tratatul pentru Basarabia) și oferindu-și serviciile pentru a negocia plecând prin Portugalia la Londra condițiile optime de armistițiu pentru Antonescu. Regele comunicase imediat textul scrisorii prin Buzel șefilor opoziției și după aprobarea lor împrumutase lui Bijlet scrisoarea originală pentru a fi arătată M.A. ca să știe ce să-i răspundă. Dar fiindcă Nicolae nu era omul indicat pentru a duce asemenea grele negocieri, i se răspunsese evaziv cu mulțumiri pentru ofertă printr-o scrisoare regală necompromițătoare pentru cel ce o scrisese personal și verbal pentru generalul Manolescu care plecase la St.Moritz căci pentru prezentarea bilanțului gestiunii sale pe exercitiul 1943 cu aceleași calde mulțumiri pentru "lealismul" lui față de guvernantii țării din partea lui Bij. La întoarcerea lui Manolescu, după câteva săptămâni acesta adusese alte două scrisori princiare una colectivă pentru nepotul său regal și măică-sa, iar cealaltă pentru C.S., în care propunea să patroneze simbolic, tratativele ce le-ar duce Gafencu din punctul de vedere tehnic. Până ce să se încheie discuția directă a problemei între Antonești și perechea conducătoare a BPD din care Maniu mai categoric decât Brătianu s-a opus alegerii lui Gafencu, mult excitat în această atitudine de Buzesți pentru motivele ce le-am indicat la pomenirea plecării lui Grégoire la Geneva și care nouă de la C.R. ni se părea atunci meschine și negative dar aveau să se averseze juste când am aflat după 23 August de la Misiunea Militară Britanică și Le Rougetel că Gafencu ajunsese din cauza refuzului făcut lui Stafford Crips de a se instala la Londra și apoi mai ales pentru ținuta prea neutră, obiectivă a articolelor sale din Journal de Genève "persoana ingrată" la Downing Street, se ajunsese la soluție Barbu care natural era preferabilă și a fost preferată de toți pentrucă mai preasus de toate consfințea neîndoelnic pentru lumea-ntreagă, ruperea cu orice amintire a celor zece ani de interregiu carlist al democrației române constituționale; dar după lipsa oricărei reacțiuni românești în tot decursul lunii ultraprielnice a lui martie în timp ce la momentul culminant spre mijlocul ei Ungaria făcuse cel

././.

puțin un gest simbolic, când pe de altă parte misiunea prințului Stirbey ajunsese la un pas fiindcă anglo-saxonii nu reușeau să-i convingă pe tovarășii lor răsăriteni a-l împuternici pe Sepilov să participe la negocieri în trei la Cairo și nu singur la Moscova cum dorea Molotov să deschidă preliminarile capitulării României nu chiar fără condiții dar numai cu cele sovietice și-așfine după apelul radiodifuzat al acestuia și ecoul prompt ce i-l dăduse Churchill, Gafencu a revenit personal la atac anunțându-le, prin scrisori "identice transmise prin curier, M.A. și d-lui Maniu că era sezizat de către "d-l E. Sokoline" (cărei își otrografia numele nou rusesc franțuzește la Geneva), fostul meu șef, coleg și prieten sovietic din Secretariatul General al S.N. unde primise postul important de Subsecretar General al S.N. la intrarea U.R.S.S. în Ligă și rămăsese, după excluderea ei în urma agresiunii contra Finlandei și demisia sa simultană din Secretariat, chipurile în disgratie și uitat de Kremlin nu în frumosul său conac din "Zones Franches Savoyardes" - de unde-l scosese traversat în bucătărească pe Maurice Thorez în toamna 39 din Franța prin Elveția în Germania conducându-l singur cu Cadillacul său peste ambele granițe - ci la Geneva, acesta propunându-i să obțină împuternicirea guvernului român (iar lui Maniu îi scria: a opoziției) pentru a pleca prin Turcia la Moscova ca să trateze în doi cu Molotov, evident fără participarea anglo-americanilor, condițiile armistițiului cu România. Acest anunț ne parvenise cuasi concomitent cu cererea lui Gretzianu de a-l delega pe Vișoianu ca supleant momentan și apoi respective adjunct al lui Stirbey, nu pot să-mi amintesc dacă puțin înainte sau după aceasta, cred însă după ea pentrucă încă Ioă și-a abandonat subit la primirea scrisorii Gafencu candidații personali, sărind pe acest prim avans concret direct făcut de guvernul sovietic celui român pentru a repune de această dată mult mai energic pe tapet candidatura lui Gafencu pe care ambi Antonești îl preferau de o mie de ori lui Vișoianu și aveau acum noi și valabile motive a susține cu dirzenie față de șefii opoziției, fiindcă repet că se temeau pentru scarta lor personală de sovietici și nu de anglo-americani, care dealtminteri după toate aparențele nu erau dispuși să răspundă pozitiv apelurilor noastre mereu repetate de a participa la ocuparea României, cel puțin prin forțe simbolice dacă nu puteau sau nu vroiau să facă un efor militar mai însemnat, iar pe de altă parte aveau intuiția justă că rușii ar fi mai culanți în cazul unei înțelegeri bilaterale decât în acel în care condițiile le-ar fi îngrădite de inimi-

tiunea prealabilă a partenerilor lor accidentali iar obligațiile lor contractuale apoi garantate de aceștia "nec varietur" în doi puteau azi da mai mult ca mine să reia totul, pe cînd în patru, chiar dacă luau imediat cît mai mult, riscuau să provoace intervenția partenerilor garanți atunci cînd vor considera momentul oportun opus pentru a pune mina pe toată țara deghizînd anexiunea unei republici efectiv unionale sub forma uneia juridicește suverană dar aliată, - Astfel nu se putea explica cum se făcea că Molotov prefera să trateze, dar singur și la Moscova, cu emisarul carlist al guvernului antonescian, doi reprezentanți a-i totalitarismelor regal și hitlerist romîne, decît la Cairo în societatea marilor săi aliați care-l aprovizionau din belșug cu tancuri Sherman, jipuri Willys și conserve Heinz și altele, cu reprezentanții B.P.D. adică Romînia anti-carlistă, anti-fascistă și eminentemente democrată, constituționalistă, dar prin urmare natural pro-anglosaxonă, ceea ce era tocmai marele ei cusur pentru Kremlin ! Se înțelege că Ioă prinsese șpilul repede și influența acum puternică pe Ionel, cu ajutorul neprecupețit al d-nei Goga (care avusese grija să-l scoată pe dl. Petru Groza din "umbra" celor cîteva luni de "celulă" în care-l aprovizionase nu cu "Tomatoe Ketchup" ci cu mezelurile fabricii din Deva a prietenului său dr. Dan Hurmuzescu și cu șampanie de A.N. după cum a și recunoscut foarte "sportiv" în cartea sa patenică), a nu pierde pentru a le fi pe plac babaliciilor democrați acest veritabil colac de salvare ce li se aruncase dinăstilor antonescieni de pe "orenele" Kremlinului și grație căruia se vedea deja nu numai scăpat de inee din naufragiul bărcii buvernementale, dar și reconfirmat poate chiar drept căpitan în loc de secund dacă va ști, ceea ce este totdeauna mult mai ușor decît să rezisti, a fi și mai slugarnic față de Stalin decît fusese chiar și la început față de Hitler ! Nu-i nici greu de înțeles că lupta între babalicul șef al opoziției și acel al guvernului a fost atît de aprigă încît acesta din urmă, care și în cazurile precedente îl ținuse la curent pe Vodă prin secund, l-a pus pe acesta să-l cîștige pentru Gafencu împotriva lui Vișoianu și ca să-și manifeste deodată și încă-a mod energic - după ce-i interzisese formal pînă-acum să se amestece în treburile politice - față de babalicii rivali aceasta a sa regală preferință. Bijet nu șteptă să fie rugat de două ori, că-și anunță prin Nelly, Ioani și mine, care eram singur în București, deci convocat de el a face drumul împreună la Sinaia, cu care prilej a încercat să mă prelucresc în nadar și ne-am certat deja destul de tare, o nouă

vizită serală la Foișor necesitată de o chestiune importantă și urgentă. Din fericeire știam deja despre ce era desigur să fie vorba, deoarece Buzel luase precauția de a mă preveni de această eventualitate îndată ce-i înmînase prezidentului plicul lui Gafencu și-i aflase pe loc conținutul care nu putea să nu fie identic cu acel adresat Mareșalului și avea deci tot atât de sigur să redeschidă toată desbaterea anterioară pe același subiect și să compromită ce-a în curs de rezolvare relativă la delegarea lui Vivi. Pentru a-și asigura și concursul lui Sănătescu care încă nu era M.C. dar a fost amestecat cu acest prilej pentru prima orară într-o chestiune pur politică ce nu-l privea deloc ca S.C.M. și în care, ce-i drept, cu f.mult tact și discrețiune față de mine/a luat bine înțeles partea lui Gafencu - "omul politicii carliste realiste, drept care și Sovietele preferau să discute cu el" -, Bij îl convocase în ajun la vilă pentru a-l câștiga cu ușurință pentru soluția sa, iar Sănătescu îmi vorbise apoi mie în acest sens și la prînz MMIL pe care eu am comis imprudența a nu le pregăti de răspunsuri irefuzabile pentru Ioă, preferînd să-i taie tot piuitul și să-l întorc pe dos, cum credeam că voi reuși, înainte de sosirea noastră la Sinaia.- Argumentul principal al opoziției, pe care Buzescu mi-l repetase pînă la refuz pe toate gamele, era în substanță f.simplu și tot ce se putea mai convingător și valabil: chiar dacă rușii ne-ar oferi, cu condiția de a încheia armistițiu numai cu ei, granițele României Mari garantate, reînterînd astfel oferta Molotov din 41, ba chiar dacă prin absurd și-ar extinde oferta la Republica Moldovenească, Poziția ce ne-o oferise Beck în 39 și Podkarpacka-Rusia pe care Benes ne-a rugat s-o ocupăm în locul Ungariei în 38, nu trebuia să acceptăm negocieri și tratate bi-partite, întrucît singura noastră chestiune de suveranitate și independență națională erau garanțiile Marilor Puteri occidentale iar renunțarea la acestea ne-ar duce mai devreme sau mai tîrziu la aceeași situație de atîrnare totală de URSS ca și cea de Reich dacă ar fi avut o șansă de a câștiga războiul și domina Europa, ba în poziția noastră geografică hotărînd pe vre-o mie de km. cu U.S. și chiar mai mult dacă va recupa granița comună cu Germania din 39, anexînd toată Volhynia și Galizia, sîntem permanent mult mai amenințați de dispariție ca Stat și neam independent prin înglobarea și asimilarea de către marea masă slavă decît de cea, mai mică și îndepărtată, germanică de care ne separau o mie de legii de ungurime și două mii de cehime și leșime; dovada că Kremlinul urmărea izolarea și renunțarea noastră la granițele anglo-

americane erau abstrucțiile și târăgănările puse de el în calea negocierilor comune la Cairo și invitației făcută tocmai lui Gafercu - omul politicii de alianță cu Polonia împotriva Sovietelor - pentru a putea declara oricând caduc un act semnat de el în numele unui guvern pro-hitlerist care a trimis armata română să invadeze U.S. până la Stalingrad, a trata la Moscova între patru ochi cu Molotov; iar pretextul pentru a eschiva această perfidă manevră era gata creiată de însăși declarațiile publice ale celor trei Mari puteri Aliate de a nu trata nici încheia vre-un armistițiu separat, principiu pe care anglo-americanii îl și respectaseră cu Italia și-l respectau cu strictețe la Cairo, refuzând să discute cu noi condițiile armistițiului înainte de sosirea delegatului sovietic și bornându-se până atunci a se soma să capitulăm cât mai neîntârziat firește să evidențiez latura relativă la faptul că Stirbey și Vișoianu reprezentau ca persoane, prin trecutul lor politic, principiile democratice, iar ca imputerniciți în primul rând B.P.D. (nemeționind lui Ică nici odată Corcana) și doar în mod subsidiar și eventual ca soluție de moment guvernul României pro-fasciste, neatacându-l, cum făcuse Maniu și Brătianu față de Bij, pe Gafencu pentru politica lui anti-titulesciană și de cel mai tipic reprezentant al expedițiilor publicității externe carliste, falimentare, cu tot ce scria cum în "Preliminaires de la guerre à l'Est" și în articolele sale de ziare spre a-și justifica tezele și manevrele din trecut. Dar în discuția de la Foișor care a fost f.frumoasă fiindcă și el și eu căutam să ajungem odată a ne vorbi deschis și a lămuri definitiv pozițiile noastre respective și atitudinile reciproce, eu vorbind cuasi în numele meu personal pentru a nu-l expune direct pe S. în caz de neînțelegere totală și alterarea relațiilor cordiale existente până atunci, am ajuns să-i spun că nu trebuia să-și închipue că ar putea scăpa de răspunderea celor trei ani și jumătate de politică axată dacă ar încerca acum să se arunce în brațele Moscovei, că bolșevicii nu se foloseau de renegați și trădători decât până când nu mai aveau nevoie de ei și-i împușcau ca pe Troțchi, Buharin, Tucașevski, etc. și că singura lui șansă de scăpare era de a înceta să mai existe a se relia integral politicii opoziției democratice, determinându-l pe M.A. a executa pur și simplu ceea ce i se cerea de către acesta, iar dacă refuza persistând încă în concepțiile sale complet greșite de a putea obține condițiile ce le doream cu toții datorită unei situații militare mai avantajoase de oprire a înaintării sovietice pe vre-o linie stabilă, a-l da peste cap printr-o lovitură de stat cu orice risc care era însă absolut necesar

de luat dacă vroiam să scăpăm țara de distrugerea totală. Fiind
azi pornit pe susținerea punctului de vedere al patronului său
și câștigarea MMIL pentru acesta și absolut furios de faptul
că numai eu la C.R. păream să-i fac această primă fațășe ob-
strucție atât de radicală și violentă cum nu se așteptase de-
loc când mă chemase a-l însoți, căci altfel nu ar fi încercat
să mă mobilizeze, ci să vorbească între patru ochi cu R. evi-
tând din contră prezența și întîlirea mea asupra acestuia,
s-a răstit urît de tot la mine cu acuzația: că nu eram conștient
de realități, de faptul că nemții erau încă departe de a fi
învinși, că nici armata noastră nu era distrusă ci se retrăsese
peste tot în ordine și cu minime pierderi, că, în definitiv,
nu era într-o situație mai rea decît fusese Carol în iunie 40,
ca și cum războiul n-ar face decît să-nceapă pentru noi; că
avem trei linii de apărare în Moldova înainte de a se ajunge
pe cea de la Nămolosa-Galați care era inexpugnabilă și chiar
dacă n-ar ține mai mult decît 3-6 luni, am avea putința să ne
apărăm pe Carpați cu anii și că nici nemții nu erau complet
aiuriți și nebuni, ci știa că-și puteau permite luxul să se
retragă din Est, fără riscuri mari, avînd încă 40% din Wehrma-
cht și 80% din S.S. absolut nefolosite, așa că nu-și spusese
încă ultimul cuvînt și puteau să mai rezerve lumii întregi sur-
prize f.neplăcute, iar eu aș face mai bine să nu expun Coroana
unor riscuri mai grave decît în criza din anul trecut, căci
Hitler și Himmler nu se jucau cu trădătorii, cum dovediseră în
Italia cu contele Ciano și că ar fi ce-a mai mare greșală să-l
împingem pe M.A. total în brațele Reichului încercînd a-l brusca
și a-l amenința cînd era complet stăpîn pe situația din țară...
etc... L-am întrerupt pentru a-i reaminti convorbirea noastră în
mașină la Ploiești, la care s-a făcut roșu și a negat a fi vor-
bit serios, ci doar în glumă ca să-mi dîbue reacția. Atunci,
simțindu-mă prin de manevra lui și nemai putînd da îndărăt,
i-am spus că preferam să-mi risc pielea azi pe o cauză bună
decît să fiu spînzurat sigur mîine pentru una de trădător al
intereselor țării și că-l invitam să-și amintească sutele de
declarații conforme cu vederile ce le exprimam acum și care mă
făcuseră să-i țin acest limbaj. Nimeni nu putea și nu avea în-
credere în d-lui fiindcă-și schimba părerile de pe o zi pe alta.
Acum ținea unul mai hitlerist decît C., care, în ultima analiză
era și el decis să iese din războiul alături de Reich; altfel
nu l-ar fi lăsat pe Barbu să plece, căci știam precis de la
familia Stirbey că-l primise în ajun de pledare, iar acum el

venea să propună plecarea lui Gafencu la Moscova, în numele
cui ? În nici-un caz nu în acel al opoziției care ar nega și
față de Killinger a fi reprezentată de un om care ieri a făcut
jocul lui Carol și azi era la solda regimului antonescian! C. fu-
sese deja pe punctul să accepte plecarea lui Vișoianu, dacă nu
venea sorisocarea lui Gafencu care la răsturnat din nou pe dos.
Dl. Mihai Antonescu ar face d-lui Bine să nu încerce a-l compro-
mite de S. cu politica dezastruasă a regimului cărui d-lui ar
fi mai prudent să nu-i mai aparțină prea multă vreme dacă nu
vroia să-și expună existența unei soarte tragice. Personal
aveam o mare simpatie pentru Gafencu, dar nu pentru politica
lui detestabilă din trecut. Nici eu la nu trebuia compromis R.,
asociindu-se sugestiei de a-l folosi pentru tratative izolate
cu Kremlinul ce nu ne-ar fi iertat niciodată de lumea democrată
liberă. Ne-am arunca din lac în puț încercând să facem jocul
Moscovei contra restului lumii: ieri cu fasciștii și azi cu
bolșevicii, frumos curriculum vitae politic pentru un popor ce
aspira la considerația lumii civilizate și la respectul dreptă-
ților sale "bi-milenare!" Dacă guvernul Antonescu a aruncat țara
într-o politică nenorocită stricându-i prezentul, trebuia cel
puțin să nu-i compromită și viitorul! Cei care reprezentau ade-
văratele interese ale națiunii erau șefii partidelor democrati-
ce: aveau perfectă dreptate să ceară imperios să ceară pleca-
rea lui Vișoianu la Cairo. Era cel mai indicat pentru a negocia
și cu mult mai capabil decât Stirbey care era deja o figură de-
modată pentru politica internațională a mijlocului secolului
nostru. L-am ridicat în slavă pe Vivi exagerând chiar relațiile
și prestigiul lui în Occident și întrebându-l brusc pe Ioă de
ce d-lui și patronul său se temeau de acesta. Bijlet n-a știut
ce răspunde și a spus doar că nu fusese Min. de Ext. și nu avea
suprafața lui Gafencu care era un personaj politic de mai
mare anvergură. L-am răspuns: "o avengură cu care n-a știut
ce să facă în afară de articole și cărți cu formă fără fond!"
Apoi ca argument, Ioă m-a întrebat dacă știam că Vișoianu fu-
sese comunist la Paris în studenție și avusese și în România
relații suspecte, vorbindu-se de dosarul Moruzov și conchizând
prin a declara că de Gafencu puteam fi siguri că nu va cădea
în mrejele Kominternului chiar dacă trata singur la Moscova cu
bolșevicii, pe cînd de Vișoianu nu puteam fi sigur că nu ne-ar
vinde pe toți rușilor la Cairo sub barba anglo-americanilor,
căci era și el ca Titulescu și Maniu un om de stînga și repu-
blican în fundul inimii, așa că reprezentam prost interesele

Coroanei și a castei mele susținând din influența lui Buzel
atît de dîrz pe acest Vișoianu fiindcă-mi era vechi cunoscut,
simpatie și vinător! Am izbucnit în rîs, spunîndu-i că dacă se
lua după dosarele S.S.I., n-ar găsi și pe mine comunist, fiindcă
i-am spus bețivanului de Flondor de la palat că era absolut
necesar să-i lăsam pe sovietici să trescă prin Bucovina întru
apărarea cehilor în caz de agresiune germană; iar Maniu se do-
vedise mai regalist decît d-lui în cursul orizei "monarhice"
din anul precedent. Aci Bijlet a reînțărât teza că nu fusese
decît un blef al lui Ionel și nimic altceva, la care i-am răspuns
"Ca și lucrările lui Vasile Stoica despre loviturile de stat
anti-monarhice?!" Astfel ne-am ciorovăit multă vreme vorbind
amîndoi cu un debit de cuvinte atît de mare și dens încît Mike
și Ioani (căci Hellen nu participase la convorbire cînd văzuse
dintr-un început că promitea să fie furtunoasă) nu prea reuși-
seră să plaseze un cuvînt de împăcare sau de arbitraj, dar cînd
a observat că Ioă începe să se moaie, amîndoi au folosit toate
ocasiile pentru a mă calma pe mine și după încă vre-o oră de
lentă potolire a discuțiilor, Bijlet a început să devină rezona-
bil, dar ci că mîhnit de a fi constatat că M.S. nu avea încre-
dere în el după tot ce făcuse pentru Coroană și ofensat pe fap-
tul că-i spusese între altele că atîta vreme cît eram M.C. nu
lăsam pe un prost înotător ce era d-lui să-l tragă la fund pe S.
care știa să-nnoate, cramponîndu-se de el și paralizîndu-i miș-
cările în loc să se lase salvat de înec, făcînd mișcările ce i
se ordonau. Regele a sfîrșit însă prin a-mi da dreptate, susți-
nîndu-l abil de Ioani, spunînd că el avea toată-ncrederea în Vișo-
ianu și refuza în orice caz să apeleze la Maniu pentru accepta-
rea propunerii M.A., întrucît nu înțelegea să se amestece în
treburile ce erau de competența exclusivă a partidelor politice.
Împărțînd punctul de vedere al opoziției că nu trebuia tratat
decît cu cele trei Mari Puteri Aliate, așa că guvernul n-avea
decît să-l delege și pe Gafencu a participa în numele lui la
negocierile de la Cairo dacă n-avea suficientă încredere în
Stirbey și Vișoianu: șase ochi vedeau mai multe și mai bine de-
cît patru și Maniu nu se putea opune la această sugestie. Îl
ruga pe d-l V.P. să nu repete nimănui discuția ce avusese loc
deoarece "rufeale murdare se spălau în familie" și era mai bine
să se vorbească sincer decît să se păstreze vechice rezerve ipo-
cite. Dacă vroia să se dovedească într-adevăr devotat Coroanei
trebuia să se facă avocatul opoziției pe lîngă C., fiindcă ea
avea încrederea Aliatilor și va conduce țara după răsturnare
așa că-l ruga să nu-i pună piedici, ci dimpotrivă să fie el

motorul acțiunii de eşirea din război, care şi aşa întârziase prea mult, căci ar fi fost perfect posibilă în toiul bătăliei de la Uman. - El făcea deci responsabil de neîntârzierea soluţiei chestiunii discutate, de influenţarea M.A. în vederea pregătirilor tehnice pentru întoarcerea armelor şi accelerarea tratativelor de la Cairo, "ca să nu ajungem la folosirea nici-unei din liniile de apărare interne ale ţării". Raidurile deveneau îngrijorătoare şi dacă se mai intensificau riscam să rămânem fără oraşe, noduri de C.F. şi industrii. Încăpăţinarea noastră de a rezista pentru a obţine mai bune condiţii era absolut copilărească: cu cât amînăm armistiţiul, cu atît condiţiile vor fi mai grele. Văzînd că S. împărtăşea părerile pe care le susţinusem ca fiind acele ale opoziţiei. Ică a sfîrşit prin a li se relia, promiţînd solemn a face tot ce-i cerea. Ne-am separat în termeni cordiali, deoarece în drum spre Peleş, unde a cînat cu Sănătescu - sosit între timp de la Predeal unde Bij se urcase dimineaţa şi-l convocase cu Pantazi şi Steflea pentru discuţii militare în sensul măsurilor preconizate la îndemnul lui Mihail de Sănătescu şi pe care acesta vroia să le relateze M.S. dimineaţa înainte de a se înapoia la Bucureşti - Bossy, Nelly, Negulescu şi cu mine, prezidîndu-se masa M.C. şi fiind plin de vervă, l-am rugat să nu-mi poarte ranchină pentru eşirile mele mai intempestive explicîndu-i că, în adevăr Buzestî mă prevenise că Maniu nu va ceda cererii C. în nici-un caz astfel în cît socotisem de datoria mea să-mi piedic o nouă amînare a hotărîrii de a-l expedia pe Vişoianu. Totuşi după cină la cafele în biroul meu, numai în prezenţa lui Sănătescu, a reîterat părerea sa că Maniu n-avea dreptate dar că încăpăţînat cum era, nu făcea să se tîrăgăneze negocierile prin lungi pertractări inutile, iar după cîteva zile am primit o scrisoare de la Ică f.abil ticluită, prin care-mi dădea a înţelege că atitudinea sa nu fusese, nu era şi nu va fi nici odată dăunătoare adevăratelor interese ale ţării şi Coroanei, că se va vedea pînă la urmă că nu s-a abătut nici odată de pe această linie chiar dacă unele persoane nu erau în măsură să discerne fondul real al întregii sale activităţi în slujba acestor interese cărora le adusese şi aducea un aport pe care numai urmaşii noştri îl vor putea aprecia la justa-i valoare în cadrul perspectivei largi asupra istoriei întregii epoci sbuciumate în care trăim şi-afine mă asigură că M.S. putea conta liniştit pe dînsul ca pe cel mai devotat credincios şi pînitor al patriei şi Coroanei, care nu va şovăii nici în viitor, cum nu existase nici cînd în trecut a pune binele general înaintea oricăror considerente

de folos personal și a se sacrifica în continuare pentru propășirea și fericirea poporului român. L-am răspuns că scrisoarea sa îmi umpluse inima de bucurie și că M.S. va fi desigur și mai fericit a lua act de asigurarea lui că nu va șovăi să aducă orice sacrificiu în interesul cauzei mari pe care adevărații conducători de popoare știau să-l urmărească într-un spirit de abnegație desăvârșită și cu prețul oricărui risc. Scena noastră a avut drept rezultat imediat și pozitiv abandonarea candidaturii lui Gafencu, cărui Maniu i-a răspuns printr-o scrisoare f. afectuoasă de călduroase mulțumiri pentru bunel lui oficii și intenții precum și pentru toată activitatea atît de rădnică ce o ducea la Geneva în interesul țării, dar arătîndu-i totodată că B.P.D. nu înțelegea să contravină prin nici-un gest sau manevră, interpretabile ca fiind dirijate contra uneia sau unora din cele trei M.P.A., hotărîrii lor comune, formale și publice de a nu trata cu nici-un stat inamic în mod separat, pe cînd Bij nu i-a răspuns în scris, ci verbal prin intermediul lui Pella că pentru un moment nu era în măsură a se folosi de serviciile lui prețioase. Vișoianu a plecat la Istanbul abia după vre-o trei săptămîni datorită stagnarii pertractărilor între Maniu și Pătrășcanu, Bijbijleții făcîndu-se a nu ști nimic despre călătoria lui, cu atît mai mult cu cît n-ar fi fost lăsat de nemți să ajungă-n Turcia și a trebuit deci să i se fabrice un pasport pe un nume fictiv. Camil Demetrescu cunoaște precis amănuntele acestei operații întrucît el s-a dus personal la Diaconescu pentru obținerea vizei de eșire din țară și cînd acesta a văzut fotografia lui Vivi l-a recunoscut imediat uitîndu-se lung la ea cu un suris a-i dovedi lui Camil că pricepuse șpilul, dar înțelegea să-l acopere în interesul general. Mi se pare că după aplicarea vizei cu semnătura sa, a spus ceva în sensul că spera că dl.X va ajunge cu bine la destinație, întrucît altfel urările ar putea fi f. neplăcute pentru Directorul Cabinetului Externelor. După cîte-mi amintesc trecerea graniței turco-libaneze a fost efectuată de Sandu Racotă cu o mașină în care Vivi a fost așezată în "diakia" cu oareșicari peripeții emoționante deoarece turcii ar fi fost f. călare pe statutul lor de neutralitate și Geta-poul extrem de activ, mai numeros și eficient decît oriunde în lume pe viață și pe moarte cu U.S. și N.K.V.D.- Rezultatele mai tardive și negative ale explicației mele față de mine și

de Buzel (producându-se atunci descoperirea deja menționată a costului excesiv al cheltuelilor de poștă ale Externelor pentru telegrame către Leg. de la Ankara și o investigație personală de a lui prin care nu a lipsit mult ca să-l prindă pe Pichi cu o telegramă cifrată disproporționat de lungă față de textul în clar ce îl dăduse spre cifrare), precauțiile extraordinare ce le lua de atunci în convorbirile sale cu MMIL și tot anturajul lor, ordinele date și chiar măsurile personale luate de el pentru filarea noastră mult mai intensivă decât în trecut atât în afara cât și-nlăuntrul palatului și, cu toate asigurările sale scrise și verbale de total devotament față de cauza regală pe care acum o știa a fi identică cu cea a opoziției, continuarea jocului său de duplicitate între R. și C. mult mai abil camuflat, perfid și dăunător decât fusese înainte, deși va fi prins cu el în următoarele cazuri și împrejurări ce le înșir rezumativ în ordinea lor cronologică dar anticipând asupra evenimentelor ce le-am determinat spre a nu mai reveni în mod special asupra problemei poziției lui Ioă și a relațiilor noastre cu d-lui în decursul celui de al doilea quartal al anului 1944 care va fi totodată și ultimul al activității politice și vieții libere ale primului colaborator al Conducătorului Statului neo-fascist român.-

În urma intensificării subite și prea perceptibile a filajului nostru extern și mai ales intern de care dealtfel am fost avertizat de Bianu prin Marcel Dobrescu, Ioani și cu mine am purces la contraofensivă cu ajutorul R.M., cameristei sale ateniene, Nelly, Bielle, adjutantul de serviciu și acei servitori și șoferi pe care Mike, Ioani și Iorgu le protejaseră excepțional cu prilejul reajustării și revalorizării salariilor sau îi dibuise ca elemente nefinfeudate regimului antonescian și în orice caz ostile mafiei de lachei vândit în solda unor servicii de spionaj. Așa dar, în curînd am fost avizați că "balerina" se află de un timp încoace într-o agitație neobișnuită și se aranja totdeauna a-l intercepta pe Ioă la sosirea sau plecarea pentru a-i vorbi sau înmîna niște bilețele. În aceste condițiuni, ne-am organizat pentru a-l supraveghea de aproape la fiecare vizită a acestuia, natural de manieră a nu se simți mișcarea, cu rezultatul că Bielle odată și Ioani de două ori, au văzut cum îi băga în pardesiu plicuri iar grațioasă îl prinsese numerînd odată la plecarea lui Bijlet un teanc de multe sute de bilete de o mie de lei pe care le primise pe semne de la acesta pentru a renumera pe scoliții săi dintre

personal. În consecință, Ioani se apucase a controla buzunarele pardesiului președintial la garderobă, ca să găsească odată un plic suspect fără antetul C.R. dar din ale noastre galbene diferite de cele ale Serviciilor de S. și deschizându-l în timpul unei lungi audiențe a găsit oesăce căuta: un raport scris de mine balerinei cu toate întrevederile de la Foișor, în plus câteva fraze prinse din discuțiile mele cu MMIL și ale acestora între ele după plecarea mea, a lui Sănătescu, Negel și A. Constanținescu din preajma lor la diverse ocazii de convorbiri aparent interesante. Cum raportul nu divulga nimic ce ne putea fi cu pones, Ioani l-a reintrodus într-un plic identic și în buzunarul mantalei. Vrînd însă să-i fac lui Ioă odată figura de a-l prinde personal asupra faptei că ne spiona în acest mod incompatibil cu declarațiile sale de credință față de Coroană și reprezentantul ei, am profitat de ocazia favorabilă a unei întrevederi la C.R. după un interval de vre-o zece zile de la ultima vizită a interinarului la Foișor, aranjînd la palat lucrurile în așa fel în cît contactul cu balerina să fie imposibil la sosire, iar la plecare aceasta să năaibă nici un motiv de a-i aduce pălăria și mănușile de la garderoba Mareșalului C.R. întrucît Bijlet eșea tot pe unde intrase, dar rugîndu-l pe MMIL a-i trimite pe Bossy, Ioani și mine înainte de sfîrșitul audienței după diverse treburi, iar de fapt la posturi de observație, scuzîndu-se față de Ioă de a trebui să-l lase acompaniat de balerină pînă la nașină. Venise ca de obicei de un timp încoace cu servieta pentru telegramele și decretetele etc.. ce le aducea spre citire sau înscălire iar la plecare fusese înaintat a nu putea fi însoțit de unul dintre noi. Ajuns cu balerina în sala lungă de marmură cu coloane, dintre cele două accese la palat, unde eu mă postasem vinătoarește la punctul cel mai central și neobservat de interceptare a mișcărilor pe sală, amîndoi s-au oprit la vre-o zece pași de mine și Ioă a scos din geansa sa un plic-pachet și, în clipa în care a vrut să-l înmîneze balerinei, s-am apropiat din spate imperceptibil pe tălpile mele de crep sperîndu-i astfel în cît plicul i-a căzut balerinei din mînă și fiind deschis și ținut de bilete, nelegate cu o bandă de hirtie sau cauciu, acestea sau răspîndit zburînd pe marmură în jurul lor. M-am grăbit să-i ajut a le strînge numărînd singur peste patruzeci de mii ce nu erau nici un sfert din grosul care căzuse "pachet" la picioarele balerinei și, restituindu-le acesteia am spus Vice-

Președintelui că creia inflația leului prin bășiguri se depășeau salariul său bugetar de Prim-Ministru pentru simplul serviciu de a fi însoțit până la mașină de un lacheu, la care el, palid de furie, mi-a replicat că dăduse această sumă servitorului șef al palatului pentru tot personalul care contribuise să-l servi de când venea atât de des în "vizită" la MMIL la secole de dejunuri și cearuri la care fusese invitat în anul acesta. Atunci i-am cerut plicul balerinei spunând că în acest caz Vasile Vasiliu ar distribui suma împărțită corect după meritele tuturor intrucit și șoferii contribuiseră să-l servi adeseori pe dl.V.P. Bijlet a spus repede: "E f.bine, f.bine!" - iar balerina roșie ca fundalul crucii albe elvețiene, n-a cutezat să protesteze ci s-a uitat îndoliat la binefăcătorul său cu o expresie nenorocită de agricultor lovit de grindină după doi ani de secetă consecutivi. Rezultatul a fost că de atunci și până la 23 August, balerina și-a organizat schimbul de plicuri cu Ioă pe alte căi, filate și denunțate de servitori ostili șefului lor, astfel în cât s-a aflat printre primii epurați dar neumăriți din personalul palatului concediat pentru spionaj după 23 August, ca să se angajeze la "Mon Caprice" al col. Borneanu, local de noapte ce avea să-l frecventeze destul de des în 1945-1947 din cauza orchestrei excelente a lui Jean Ionescu și unde mă servea cu diligență fără să mă otrăvească, dar protestând mereu contra vinovăției sale și primind ca răspuns invariabil: "Las-că știu că aici primești fișicuri de aur în loc de plicuri cu hirtii și apoi ce mi te mai plîngi cînd n-ai fost dat în judecată și cînd nici eu nu mai sînt la palat, dar din motive contrare!". Pentru a-i ilustra jocul de permanentă ambiguitate practicat pînă la sfîrșit și mai subtil ca-a trecut în acel quartal mijlociu din 44, care i-a fost fatal după doi ani de chinuitoare detențiune, citesc cele trei cazuri mai tipice dintre două duse în care Mihai Antonescu a fost prins de M.S. cu mița în sac:

Nu mai rețin la ce dată exactă, dar o restabilesc cu aproximație între 25 mai și 10 iunie, fiindcă după cite-mi reamintesc evenimentul a avut loc după plecarea lui Vivi și cu puțin înainte de pornirea tratativelor acestuia, a sosit prin curierul de la Edinburg unde fusese primită de Cădere de la englezi o scrisoare adresată de Președintele legal al Republicii Cehoslovace, R.S.Dr. Eduard Beneš, d-lui G. George Tătărescu. Acesta se afla întimplător plecat din București "pentru o săptămînă" la moșia sa Poiana din Cluj cu soția sa, căreia altfel

i-ar fi fost înmînată, urmînd a se-ntoarce-n capitală după 2-3 zile, precum răspunsese servitorul casei la întrebarea personală a lui Buzescu care, în consecință, locuind mai mult la Buftea decît la Pîrînti și văzînd astfel aproape zilnic pe Vania Negroponte, i-o dăduse în aceeași seară ca s-o remită personal Sandei Tătărescu cumnatei sale, pe care urma s-o vadă a doua zi. Aceasta, socotînd pe bună dreptate imprudent de a trimite scrisoarea la Poiana, a așteptat sosirea tatălui ei care a mai întîrziat cu două zile întoarcerea sa, iar la citirea scrisorii l-a acuzat pe Buzescu de a nu fi trimis-o printr-un curier al Externelor la Poiana sau să-i fi telefonat sau telegrafiat că trebuia să sosească de urgență la București, întrucît era convins că acesta întîrziase remiterea dinadîns spre a-i zădărnici acțiunea propusă de Beneș și anume de a pleca imediat la Moscova pentru a trata cu Molotov condițiile eșirii Romîniei din război, lăsînd să-nțeleagă că aranjase cu Maiski primirea la Kremlin. Guță s-a plîns lui Ioan de Buzel și l-a convins să-l prelucereze pe C. întru acceptarea imediată a propunerii, cerînd aceluia o audiență urgentă. Ambii Antonești erau firește "foc și flacără" pentru acceptarea invitației, dar cunoscînd teza șefilor B.P.D. și aversiunea lor infinit mai mare față de Tătărescu decît de Gafencu, n-au îndrăznit să ia asupra lor răspunderea actului fără consimțămîntul Coroanei și al acestora. Bij l-a primit pe loc pe Guță pentru a-i aduce acestea la cunoștință, după care a urmat pertractările de rigoare asupra cărora nu mă mai întind într-ucît nu-i greu de priceput că s-au "derulat" și au abutisat exact ca cele precedente relative la propunerea Sokoline din moment ce aveau același substrat, însă cu dezbateri mult amplificate de faptul că propunerea această emana de la cel mai sincer și real prieten al Romîniei dintre toate Capetele de Stat și că nu se putea să n-aibă un numai asentimentul ci chiar și girul d-lui Churchill, în orice caz (deoarece Beneș rezida în castelul prietenului meu germanofob Lord de Ramsey de la Sawtree și nu mișca un deget fără știrea și avizul lui Winnie) și f. probabil și cel al președintelui, de tristă memorie pentru noi romîni, Franklin Delano-Roosevelt. Dar de unde Bij a fost prisul a se lăsa convins de argumentul contendente al lui Juanito că ar fi mai simplu să-l cheme pe Carol din Mexic ca să-și recupe tronul și să redeschidă lojele din care făceau parte și Beneș și Churchill și desigur și Roosevelt, poate chiar unii dintre membrii C.C. ai P.C. bolșevic

că nu înțelege cum M.A. ajunsese să fie dintr-odată atât de înconsecvent în cât să nega tot ce scrisese și spusese G.A. și că Beneș era un naiv dacă-și închipuia că România ar putea rezista mai ales comunizării sub un regim carlist decât sub unul democratic, așa că n-ar întârzia cu o zi sovietizarea Cehoslovaciei, Ică a rezistat dar nu făcise ci din umbră, mobilizându-l nu numai pe Veturia ci și pe coana Maria și pe G.Brătianu în sprijinul său pentru a-l determina pe patron să nu scape ultima scindură de care s-ar putea agăța atunci când valurile Oceanului iudeo-masonico-bolșevic le vor fi răsturnat și distrus bărcuța dictaturii anti-carliste. Iar dacă Bijlet ar fi putut bănuși că de această dată nu numai Sănătescu, Mihail, Aldea, Dămăcianu, Titel, L.P. și Pichi erau pentru acceptarea propunerii, dar că și Mike, Ioani - Hellen la Foișor, iar Dinu Brătianu pe tandemul conducerii B.P.D. s-au lăsat f.greu convinși de către numai trei inși - Maniu, Buzesti și subsemnatul - că totuși oferta trebuia respinsă, apoi sînt convinși că Guță pleca și monarhia română se prăbușea în 1945 în loc de 47/48. Așa dar, P.M.a.i. n-a îndrăznit să susțină față de Vodă credința sa și nici vice-versa, căci Buzel și cu mine îl convinsesem să se abțină de orice manifestări și pe Ioani să tacă, iar generalii, anexele tandemului dirigent al B.P.D. și Pichi n-au avut cui să se adreseze pentru a-și exprima părerea, pe cînd Dinu ca-ntotdeauna n-a vrut să slăbească alianța sa definitivă cu nașul său. Guță s-a răzbunat tardiv contra "trioului de dușmani de la Externe" epurîndu-ne din C.D. pe Buzel, Pichi și pe mine în aceeași zi din februarie 46, nu fără să fi încercat a-l păstra pe Pichi oferindu-i Secretariatul General pentru a se desolidariza de noi și alegîndu-se cu un refuz politic, fără să fi știut vreodată că Pichi se certase serios cu noi doi ani în urmă întru apărarea lui. A doua mișcă, i-a fost descoperită lui Bijlet spre finele lunii cînd Raoul, socotind sfîrșit că era "höchste Zeit" (ultima limită) să pună capăt calvarului său berlinesc sub pretextul incidentelor sale din ce în ce mai frecvente și penibile atât cu A.A. cât și cu filiala lui din sinul Legației, at.mil.gen.Gheorghe Ion pe care diplomații noștri îl porecliseră bine, Inwärtiges Amt, a sosit în centrul pus pe scandal cu Antonești pe tema falimentului politicilor de lealitate față de Reichul parjur intrucît nu-și respecta garanția granițelor noastre cedăce ne îndrătuia să renunțăm la ea, cerînd punerea sa în disponibilitate din moment ce nu i se putea oferi Berna ocupată recent de Pella, singurul post

ce-l interesa vrînd să se mute în Elveția unde-și băgase băiatul la "Bossy". Ceruse o audiență M.S. fără a se mai sinchisi de formalitatea usuală de a o anunța șefului departamentului din curtușie și, cum se certase violent cu acesta care nu vroia să-i accepte demisia de la Berlin ce ar alarma pe nemți pretimpriu, recuseseră amîndoi la arbitrajul celui reprezentat în străinătate de G. nostru D. și fuseseră primiți în audiență colectivă și reținuți la dejunul Poștorului. Cu acest prilej, se-nodaseră serios, Bossy nemai păstrînd nici-o rezervă ci desvîluindu-se, căci am fost rugat de S. la rugămintea părinților în litigiu a-l asista la arbitrajul diferendului, toate adevărurile, exact opuse bărbilor ce ne pusese Ică mereu, privind politica acestuia față de Marele Aliat. Prințul avu loc prin urnare într-o atmosferă de hiper-tensiune între adversari iar cînd la 3 MIL s-au retras fără ca meciul să se fi soldat cu o decizie, el a fost prelungit în biroul M.C. la Peleş (pe care f.galant Sănătescu mi l-a lăsat cu apartamentul aferent pînă la plecarea nevesti-mi care se instalase-n el cu toate catrafusele ca la ea acasă) sub arbitrajul meu perfid, căci am ținut partea lui Raoul și Ică a fost bătut la puncte și prin K.-o.clasie final cînd a încercat să se preveleze de șefie pentru a-i da ordine subalternului pe care acesta a refuzat să le ia în ascultare nemai recunoscîndu-i-o ca demisionat. Bossy ne dovedise în mod peremptoriu că nu se putea avea încredere într-un conducător politic care refuza să-și recunoască scrisul, iscălitura, ordinele date și cuvintele pronunțate de pe o săptămîină pe următoarea încercînd permanent să-și descarce răspunderea pe spina-rea altora, a șefilor sau subalternilor săi. Al treilea caz în care acest energument a fost prins nu cu mița ci cu motanul în straiță se situează în ultimile zile de la Pompei. Cunoșcînd cu precizie apelurile adresate de impostor lui Menemencioglu și chiar Saracoglu și răspunsurile negative încasate de Cretzianu, intruoft Buzel ne adusese de citit, cu cea mai mare atenție, această literatură diplomatică unică în genul ridicol, n-am fost puțin surprinși să aflăm din gura autorului ei că reacția colegului de pe malurile Bosforului, unde în august se afla toată Ankara, fusese dintr-început pozitivă iar cea presidentială de-a dreptul promițătoare de ajutor pentru noi în scurt timp, așa că nu era cazul să ne grăbim tocmai acum cu capitularea prematură cînd intraseamînentă a Turciei în război alături de aliați firește va schimba fundamental situația noastră putîndu-se atunci realiza frontul inter-aliat balcanic atît de mult

dorit de noi. Regele i-a cerut telegramele și Bijlet le-a adus apucându-se a le citi altfel decât le știam. Cum în acele clipe hotărâtoare, din preajunul loviturii, nu mai eram dispuși la glume proaste, i-am cerut în cor să vedem și noi cu ochii, pentru a o putea reține, această frază minunată, dădătoare de speranță, a urmașului lui Atatürk, fiind natural convingeri că minciunosul distase la înțeleasă frumoasei cumnate a lui Galin o dubletă pentru uzul C.N. cum avea deja rutina să le fabrice pentru dosarele notelor de convorbire doveditoare a inocenței sale. Dar cu programul său supraîncărcat al acelor zile, tot atît de zbuciumate pentru guvern ca și pentru opoziție, nu avusese răgazul necesar pentru detaliu de a-și scrie minciunile sale verbale, astfel încît ne amîna obraznic originalele textelor aduse de Buzel. Atunci, contrar obiceiurilor sale. Mike le-a redat personal citire conchizînd cu haz că, citite de el, răspunsurile omotanilor nu mai înfățișau nimic optimist și prin urmare îl invita insistent pentru ultima oară pe dl.V.P. a-l determina pe C. să nu mai amîne actul salvator ce i-l reclaman toți oamenii politici. Remarca mustrătoare a M.S. acompaniată de exclamațiile noastre de indignată mirare la nepotrivirea celor două citiri, îl înroșise prea puțin pe acel care fusese odată victima subsidiară a procedului ce-l inaugurase el în politică țării, dar și cu această ultimă ocazie ce i se dădea de a-și repara toate greșelile ținîndu-se odată în sfîrșit de veșnică sa promisiune, le-a s-a prefăcut a fi și el acum convins de contrariul celor susținute la sosire, reînterînd-o solemn cu aceeași ușurință cu care-i va cînta în strună Mareșalului în tot decursul ultimei nopți de consfătuiri antonesciene la Snagov.-

Pregătirile noastre se intensificaseră deja substanțial de la plecarea senzațională a lui Truelle, imediat următoare celei a lui Vivi. Killinger turbase la aflarea vestei și ambele misiuni germane trăiseră două săptămîni în stare de alarmă la agitația prea fățișă a cercurilor pro-aliatate bucureștene ce jubilau de atunci cam zgometos considerînd pe dreptate această primă lovitură oficială dată de reprezentanța lui Pétain în România Reichului hitlerist ca semn precursor destul de simptomatice al începutului sfîrșitului supremației germane pe meleagurile balcanice. Cel mai lovit fu însă Spitz care realmente nu fusese prevenit de Jacques, cum a continuat să susțină și după 23 August 1944, cam amărît a fi rămas de căruță, iar toți acei cel frecventaseră pînă-n ultima clipă, printre care "întimplător" eram și noi, au trebuit să-i evite pe francezi cîtva vreme.

Jacques ne dăduse deseori a înțelege că trebuia să asculte zilnic ciudatele mesagii aiuristice de la sfârșitul emisiunilor franceze de la Daventry ("crocodilul plînge după elefantul alb, maimuța și-a strînat stomacul, etc....") în sensul că înmărmorarea pe care o aștepta nerăbdător va fi în interesul nostru, dar nu ne-nchipuisem că tocmai el cu piciorul protezat ar putea să plece deghizat cu hîrtoagele false, în felul f.cu-rajos dar riscant în care Jacqueline, singura complice la curent cu amănuntele plăcerii, ne-a povestit exclusiv MIL și nouă că Jacques pornise imediat după ce-și auzise în sfârșit mesajul respectiv convențional la radio. Truelle merită pomenit pe veci în amintirea serviciilor aduse țării noastre, apărarea directă a intereselor reale ale căreia a contribuit mult la neîncrederea patrioților mafiei politice de stînga din anturajul generalului de Gaulle, ce-l acuzau a fi căzut în mrejele reacțiunii romine, anti-sovietice care se va solda cu moartea sa misterioasă la Alger, aproape concomitentă cu cea a generalului Giraud, căci dintr-o embolie cauzată de căldura mare tot ca urmare a infirmității sale. Avîntul preparatiilor de caracter militar și tehnic ni-l va aduce însă intrarea în comitete către sfârșitul primei jumătăți a lunii iunie a expertului militar comunist "Ciangu" prezentat de L.P. și apoi adus permanent de Dănciuanu la ședințele subcomitetului militar la care ca civili numai Buzesți și eu mine vom asista aproape totdeauna ca observatori politici a-i Coroanei și B.P.D., iar uneori și L.P. ca reprezentant al P.C.R. în B.P.D.. Întru evitarea filajului, contactele răzlețe ca și cele pentru organizarea întîlnirilor comitetului și respective ale subcomitetului schimbul de informații, procurarea datelor cerute unuia sau altuia, unor lucrări, avize sau răspunsuri, vor fi efectuate în special de mine, Ioani și Buzel în timpul alarmelor aeriene diurne sau nocturne, după caz și nevoie, eu făcîndu-mi chiar un sport și o specialitate în a circula cu bravul șofer Poponete în cursul raidurilor: între Buzurești și Sinaia, în capitală și în jurul ei, la Buftea sau Snagov pentru legături neinterceptabile cu Buzesți și Pichi, la Săftica pentru acele cu L.P. pe care-l instalez curînd în vila ing.Dufală, iar la Sinaia Ioani regulat și eu sporadic vom folosi arlarnele, ce paralizau literalmente activitatea serviciilor germane și romine, spre a-l vizita pe jos în sîna mare pe Mihail. N-ar avea rost să-ncearcă a restabili toate acestea f.numeroase contacte bilaterale și întîlniri colective cu discuțiile respective ce

le-au prisinuit, cele mai multe întruniri importante figurând în declarațiile mele anterioare, cu relatarea anunțită a convorbirilor sau a subiectelor esențiale dezbătute. Vreau deci aici, sintetizând doar punctele principale ale ansamblului chestiunilor ridicate în noianul discuțiilor și acțelor pregătitoare ale celui final, să arăt ce nu cred să fi scris acolo, în nici-un caz atât de deslușit, privitor la fondul problemelor și divergențelor asupra rezolvării lor.-

În primul rând, s-a constatat că, dintre toți participanții, numai cei doi comuniști și în special Ceaușu - care în ce-a de a doua fază a lucrărilor subcomitetului, în care planurile acțiunii încep a se concretiza, va destăinui că numele său adevărat este Spătaru - erau și au rămas pînă la urmă opuși sau cel puțin neinteresăți a se obține un ajutor terestru anglo-american, dar nu contra unui aerian în special pe obiective inamice strict militare ale viitorului front intern și extern romîno-german și între timp de susținerea operațiunilor armatei roșii pe frontul din Moldova, cerîndu-li-se aglosaxonilor la Cairo repetirea cît mai frecventă a raidurilor "duble" de felul celui de unio, executat simbolic și demonstrativ propagandistic de americani în iulie, cînd după bombardamentul orașelor romînești în drum spre baza aeriană sovietică ce-a mai apropiată de front, au revenit a doua zi reîncercări cu bombe spre a le arunca asupra liniilor romîno-germane; mai mult decît bombardamente pe obiective ne-militare, întru creșterea psihosei de panică în populația civilă, fără efecte justificative ale lor asupra moralității conducerii antonesciene. Din prima zi, Ceaușu s-a raliat planului Mihail de sincronizare a ofensivei generale sovietice de-a lungul întregului front românesc cu lovitura internă, pe care nu o concepea decît totală, contra națîilor și guvernului, gata a înfrunta și sciziuni întrucît n-a scontat o clipă desolidarizarea M.A. de Hitler, apreciînd vetoul observatorilor politici la celălalt proiect Mihail recent abandonat din cauza aceasta dar la care autorul lui și Aldea încă nu renunțase definitiv pînă la sosirea sa. (Acesta fusese ce-a de a patra încercătură politică ce ne-o produsese Sănătescu în afară de ce-a cu Gafencu și cele două cu Tătărescu, tot în acord cu Mihail, ba chiar în acest caz din îndemnul lui neexclusiv, la care rezistase întîi, spre a și-l însuși la urmă și pe care trebuia să-l torpileze deasemenea la întoarcerea mea în capitală de după funerariile tatii: Sănă-

tescu-i convinsese pe Suverani și Ioani, obținându-le asentimentul, tacit, în taină față de Buzesci - Maniu, dar în acord cu noul trifei sinaiot în creștere, Tătărescu - Titel - L.P., cu știrea lui Vișoianu prin Aldea cîștigat pentru ideile și a lui Dinu Brătianu prin Benteiu care nu-și întrerupsese niciodată legăturile excelente cu toate trei fracțiuni liberale, care nici unul nu se opusese de vestea lui Maniu, pentru ca Mihail să-l convingă, ceea ce nu putea fi greu, pe fostul său șef de guvern Giugurtu să accepte președinția acestui guvern intermediar, bine văzut de nemți, care să-l înlocuiască pe M.A. revenindu-se la situația constituțională din 5 septembrie cu reluarea tuturor prerogativelor regale, eventual cu dar mai bine fără Ioă și cu toate posturile cheie ocupate de militari din care Sănătescu, Mihail, Aldea, Potopescu, Tătărescu, Niculescu și alții clienți a-i răsturnării urmau să facă parte, drept care avuseseră loc câteva convorbiri ce se soldaseră cu acceptarea la Brașov și perfectarea în vila lui Guță de la Sinaia a proiectului de către presupusul P.M. în spre care urma să-și pună în mișcare prietenii germani din România, Glodius, Neubacher, Gerstenberg, etc.... și în valoare proptele mai mari de care dispunea în Reich, frații Goering, Schacht, Funck, Ley ș.a. Cristescu primul, prin Gestapoul și în al treilea rînd Maniu prinseseră vînt de întrevăderi, scopul lor mai mult presupus și manevra urmărită, așa că totul fusese brusc oprit și intrase în stagnare fără să se fi renunțat însă la plan cînd am sosit în 16/17 mai la Sinaia. La intervenția promptă a lui Maniu, întemeiată în special pe neacceptarea Constituției Carol și complicitatea dacă nu chiar inițiativa prost camuflată a lui Tătărescu, Buzesci sosise-n trombă la Foișor făcînd oel de al doilea mult mai violent scandal lui Sănătescu și prima scenă de reproșuri M.S. și lui Ioani, dar fără să fi reușit să omoare proiectul pe care abia eu l-am sugrumat mai radical la Foișor și vila Mihail al cărei proprietar n-a fost prea mulțumit de acuzațiile ce i le-am adus atunci și nici convins de valabilitatea argumentelor mele, acestea fiind singurele nepotriviri de vedere și diferențe ce le-am avut în tot decursul colaborării noastre cu d-lui și cu Mireea Ioanițiu, care cu acele două manevre tătărescieni, întreprinse în lipsa mea de numai două săptămîni de la C.R. se făcuse indubitabil vinovat de complicitatea acesteia cu Guță, contrare înțelegerii prealabile cu Maniu).-

În consecință, Ceaușiu făcea abstracție de orice ajutor intern străin terestru, inclusiv sovietic, pe care eu îl ridicasem ca sugestie sub formă de întrebare dacă n-ar fi cazul să-l cerem și ce șanse de-al putea obține am avea, întrucât văzusem mult înainte de război filmul proiectat de Iavrentiev la Ieg.Sov. și "ARO", în care ni se arătase o manevră a armatei roșii cu parașutarea unor regimente întregi, răspunzându-mi că metoda nu se aplicase în stil mare și pe distanțe importante în ultimii doi ani pe frontul răsăritean, astfel în cât nu credea că avea șorți de a fi socotită adecuată situației noastre de către Inaltul Comandament Sovietic cu atât mai mult cu cât aveam mijloacele necesare pentru a face față singuri trupelor de ocupație germane; d-lui își baza tot planul numai pe forțele noastre proprii, plasate și manevrate așa fel în cât să poată paraliza pe loc și colmata în scurt timp centrele principale ale dispozitivului efectivelor Wehrmachtului staționate în interiorul țării și a lua apoi în sandwich acele ce se vor retrage la spargerea frontului în clipa atacului sovietic și întoarcerea armelor de către armata noastră de pe front, cerând însă ca singura condiție de a opri invazia granițelor cu Ungaria, Bulgaria și Jugoslavia de către diviziile germane și eventual magiare și bulgare amplasate în preajma lor, ofensiva sovietică astfel declanșată în cât să aibă efectul de a "fixa" armata germană de pe frontul nostru, insistând ca această cerere să fie adresată imediat la Cairo, chit că să fie discutată ulterior direct cu I.C.S. prin plecarea unor delegați militari români în U.S., deoarece cu cât Moscova era avizată mai rapid, cu atât pregătirile unei atari ofensive, care cereau un oarecare laps de timp spre a fi efectuate în condiții perfecte, ar putea fi avansate. Cât despre susținerea acțiunii interne de către aviațiile anglo-americane, aceasta nu era o condiție sine qua non a reușitei noastre, dar indiscutabil un ajutor f. util și care merita deci a fi reclamat cu insistență prezentându-l ca indispensabil, obiectivele urmând a le fi indicate însă abia în preajma loviturii, respective a ofensivei sovietice care trebuia să fie prin urmare semnalul declanșării ei, întrucât nu puteam ști depe acum care vor fi atunci pozițiile unităților germane în interiorul și la granițele țării. Odată aprobată și convenită înțelegerea asupra acestui plan, vom fi ținută a-l aplica la pornirea ofensivei sovietice independent de împrejurările ce ar schimba raportul for-

țelor adverse interne, adică de șansele mari, mijloicii sau minime de reușită, nu numai de a stăpîni teritoriul național ci chiar de a nu fi zdrobiți și făcuți prizonieri, iar dacă s-ar conchide că posibilitatea de a ne apăra pînă la sosirea armatei roșii era prea mică, R., și guvernul răsturnării plus colaboratorii cei mai expuși trebuia să treacă frontul pe calea aerului sau să se afle într-un sector al acestuia în mijlocul unor unități destul de puternice pentru a nu cădea prizonieri la nemți. - Pentru trecerea delegatului sau delegaților noștri militari și eventual chiar și politici în U.S. existau puncte de tratative a frontului în munți. Cît despre problema sporirii efectivelor din țară cu combatanți siguri inamovibili prin mișcările unităților teritoriale pe care Antonescu le-ar deplasa pînă la ora H în detrimentul planului nostru, se impuneau neapărat înarmarea unor gărzi civile cu tot ce va putea fi asigurat în primele clipe din stocurile de arme și muniții aflătoare în depozitele armatei din regiunea capitalei și ale centrelor urbane provinciale. Organizația paramilitară a P.C.R. dispunea în special în capitală și în marile centre industriale și urbanistice de suficient de numeroase elemente combative pentru a putea contribui în mod considerabil la asigurarea stăpînirii noastre asupra orașelor. Se înțelege că toate aceste puncte, ce n-au făcut decît să schițez înșirindu-le în ordinea lor cronologică, n-au fost discutate într-o ședință, ci aproape fiecare a făcut obiectul mai multora, întrucît au fost dezbătute în amănunte și la lumina diverselor ipoteze și elemente conexe de care trebuia să se țină seamă, că prima și ultimele trei n-au întîmpinat agrementul neocomuniștilor, ce-a din tîi relativă la renunțarea la ajutorul aeropurtat anglo-american nici pînă la sfîrșit, iar ultima abia în clipa aceea din urmă în virtutea circumstanțelor speciale în care s-a pornit la acțiune. -

Veștile SSI-ului, adică cel puțin acele ce le primeam de citit în buletinele și notele lui informative ca și de altfel în unele ale Siguranței, precum și cele aflate de Iorgu de la Gad et Cie dovedeau că-n provinciile anexate de ruși în 40 regimul administrativ sovietic se instala pentru a sta, nefăcînd de altminteri nici-un secret ci dimpotrivă o propagandă întinsă din caracterul permanent al măsurilor luate și intensă pentru durabilitatea noii săptămîni, exclusiviste față de elementele compromise, reacționare sau chiar numai

burghezo-bogioresco-chiaburești ce începuseră să fie deportate masiv spre destinații necunoscute din interiorul Uniunii, bănuite a fi extra-europene, iar în Sudul Bucovinei și Nord-Estul Moldovei cucerise fără de aparente intențiuni anexioniste și în special prin târgurile și orașele ticsite de evrei din care unii preferaseră totuși a se refugia în fața înaintării eliberatorilor, reușind parțial chiar a se strecura cu întârziere printre unitățile răzlete înaintate ale armatelor în luptă, nu peste tot în strins contact, iar mai cu seamă nu în munți și masivele dealurilor împădurite, circula șovnul că la Iași se pregătea guvernul republicii române comuniste, astfel în oit neocomunistii comitetului, ținând cont și de faptul că refuzul dublu de a primi ofertele făcute de Soviete lui Gafencu și Titărescu de a trata bilateral cu Moscova condițiile capitulării României le dovedise intenția acesteia de a nu se lăsa angrenată într-o politică de prea intimă apropiere, se opuseră principial pe loc învederării ipotezelor trecerii frontului de către guvernul sau refugiații lor în mijlocul armatei care risca să fie dezarmată și ținută prizonieră la încetarea focului și depunerea armelor în cazul general sau parțial de a nu se putea degaja de pe front în ordine și cu tot armamentul spre a se retrage-n interior sau a întoarce armele contra fratelui din ajun al acestora, de teamă că aceștia ar putea fi considerați și tratați ca prizonieri mai ales înainte de semnarea armistițiului ale cărui condițiuni formale n-ar rămâne până- atunci necunoscute. Pentru cazul posib. de nereușită a loviturii, un avion de pasageri rapid al IARS-ului, la maximum două, trebuia să fie gata de plecare încotro nu se spunea dar se-înțelegea către baza ce-a mai apropiată anglo-americană din Asia Minoră sau la nevoie în Turcia, iar pentru cazurile intermediare de pierdere a capitalei dar păstrarea Olteniei, Banatului sau părților apărăbile ale Ardealului și Crișanei, și guvernul s-ar refugia în regiunea ce-a mai puțin expusă cuceririi germane, din interiorul țării, deci nu spre Răsărit, drept care au și fost înscrinut cu întocmirea listei persoanelor de evacuat pe calea aerului fără soții, singura femeie urmând a fi R.M. - Regiunile apărăbile chiar în caz de nereușită menținerii capitalei, regiunii petrolifere, șosului muntean și podișului ardelenesc erau socotite a fi masivele muntoase ce au fost împărțite în cinci grupe potrivit corpurilor armate respective, cu centrele în Bucegi, Făgăraș, Parâng, Sibiu, Retezat și Zărand în care urma să fie detașat în calitate de agent

politice cîte unul dintre cei a-î nucleului de conducere a pregătirilor acţiunii pe lîngă comandantul militar al fiecăruia din cele cinci regiuni, Buzel alegîndu-şi Bucegii, Pichi Fîgîraşul, Ioani Parîngul, Sănătescu Retezatul şi cu Zărandul iar MIL urmînd a nu fi separate de guvern care se socotea a fi constituit din B.P.D. şi prezidat de Maniu. Pentru asigurarea stăpînirii capitalei şi Văii Prahovei cu regiunea petroliferă se cereau neapărat acele 2-4 divizii speciale aeropurtate interaliatate, dar lovitura urma să fie dată la nevoie şi în lipsa lui, în ciuda faptului că va fi condiţionată de primirea sa. În orice caz, Mihai era destinat să conducă ansamblul operaţiunilor militare, asistat de Dămăcianu şi Ceauşu iar S. şi guvernul n-ar părăsi capitala decît dacă era ameninţată a cădea în mîna nemţilor. Pînă cînd am fost asiguraţi de participarea Sovietelor la tratativele de la Cairo şi de putinţa legăturilor cu I.C.S. pe calea aceasta - cred că apoi direct prin agentura britanico-sovietică din Istanbul - timp de vre-o zece zile a fost studiată soluţia plecării lui Aldea cu sau fără Ceauşu dincolo de front pe calea munţilor Neamţului în care nu se stabiliseră încă linii prea precise ale demarcaţiei acestuia. - Cu acest prilej, la o întrunire din Calea Moşilor 103, în sufrageria casei fără etaj, pe stradă, locuite de familia Safian şi pusă la dispoziţia noastră datorită legăturilor de prietenie ale furnizorului de covoare orientale al fostului monarh cu Bivolăş, şedinţă la care au participat Sănătescu, Aldea, Dămăcianu, Ceauşu, Bucegi şi eu mine, discutîndu-se despre realizarea tehnicii a trederii lui Aldea singur la ruşi prin liniile noastre din regiunea Pipirigului înainte ca Sănătescu să se fi asigurat de concursul generalului Greşulescu care comanda acest sector şi cu care era prieten, eu n-am propus ca să-l conduc neaptea prin pădure explicîndu-le că cunosc toate poteaile întregului masiv ca busunarul fiindcă e la doi paşi de Văleni şi că vînaşen acolo ani de-arîndul încă din copilărie. În plus aveam pretextul unei inspecţii a personalului silvic de vîntătoare al D.C. de la Bicas, Borcea, etc.. ca să mă duc, cu un S.R., de la Văleni prin Graşi pe drumul cel mai scurt spre acele regi care trece prin Pipirig şi n-aş fi întoarse imediat sau la nevoie după o săptămîină de aga nîmă vîntoare cu sau fără Aldea potrivit celor ce s-ar conveni cu Com.

././.

Sov., Sănătescu era de fapt contra plecării lui Aldea fiindcă convins că va reuși să discute toate problemele militare cu Sovietele prin intermediul anglo-americanilor și că deci nu va fi nevoie de ea, iar dacă totuși s-ar dovedi necesară, era mai simplu și cu mult mai sigur să fie infiltrat de către Grețulescu fără nici-un risc. Cum eu mă pronunțasem ca de obicei în favoarea accelerării deciziei, pe când Sănătescu luase veșnica sa atitudine de a o târâgăna, mi-a răspuns că propunerea mea era lipsită de seriozitate pentru că a-și expune inutil pe Aldea și pe mine a fi împușcați de unii sau de alții, a nu mă putea întoarce din cauza schimbării traseului frontului sau refuzului rușilor de a mă lăsa să plec, iar dacă nu se ajunge la semnarea armistițiului am rămâne prizonieri și eu l-aș fi comprimate pe S. deoarece ei nu s-ar sfii să denunțe la radio cauza dispariției noastre din țară. Supărându-mă pentru acuzația nereseriozității, am răspuns că nici nu se putea chestiunea nesemnării armistițiului așa că sovieticii n-aveau nici un interes să mă rețină acolo unde nu eram de nici-o utilitate pe când în țară puteam fi mult mai util acțiunii de răsturnare, iar dacă prin imposibil aceasta nu se efectuase, preferam să fim de partea sovietică decât de cea a germană a frontului nostru. Ceaușu mă aprobă, drept care Sănătescu făcuse o frază jignitoare pentru el care era socotit de noi a fi un fost ofițer român fugit în URSS și instruit acolo în continuare. Atunci eu i-am tăiat-o generalului spunând: "Dacă-i reușea lui Antonescu să mă trimită cum vroia anul trecut în Rusia spre a lupta în linia întâia contra Sovietelor, n-aș fi ezitat o clipă să trec la inamic cu primul bun prilej". O spuseseam nu pentru a cînta comunistilor în strună, ci intrucît egirea lui fusese totalmente deplasată de tact și bun simț față de un om care trăsesese consecința logică a conflictului de conștiință între credința sa și un jurământ formal ce n-avusese pentru el nici-o valoare, tocmai când însuși M.S. căreia i se presta jurământul de credință se afla în capul acțiunii care legaliza perfect actele de așa zisă înaltă trădare juridică formalistă. Totuși, toți ceilalți inclusiv Buzel mi-au aruncat priviri desaprobatoare și mi-au reproșat după ședință acele vorbe, în afară de Dănciuanu care plecase primul cu Ceaușu, deoarece acesta mă felicitase călduros pentru ele la pronunțarea lor. Fiind în civil și locuind acum în apartamentul identic la un etaj peste al meu, Sănătescu mi-a propus să ne întoarcem la palat pe jos pentru a ne aerisi și-a druz s-a împăcat cu mine spunându-mi că

aveam în fond dreptate dar nu trebuia să dăm comuniștilor prea mult nas, fiindcă și așa aveau dentul. Acesta a plecat cu Negel sub pretextul de a-l însoți la inspecția regiilor D.O. de pe Valea Bistriței la câteva zile după vizita frontului făcută de M.A. în aceeași zonă și cu acest prilej s-a înțeles cu Crețulescu, și-a vizitat la întoarcere pe toți prietenii comandanți din sectorul carpatin și central al frontului avertizându-i, captându-i și prelucrându-i după gradul de siguranță a sentimentelor lor respective în sensul eminenței răsturnării aliaților și în vederea pregătirii uneia dintre soluțiile invederate de comitet pentru arestarea C. la C.G. ce se afla atunci la Bacău unde a poposit câteva zile cu doi devotați de a-i lui, Racoviță și Dragonir, puși în curent cu acea eventualitate, exclusă apoi prin mutarea C.G. la Olănești și faptul că succesul sigur al întreprinderii ar fi exijat prezența M.S. care nu s-ar fi putut întoarce în timpul util și condiții de securitate absolută la București unde prezența sa era cea mai necesară pentru declarațiile publice radiodifuzate, numirea guvernului și contactul cu departamentele centralizatoare a informațiilor și conducătoare a operațiilor militare. În domeniul pregătirilor în sinul conducerii armatei, Sănătescu a făcut deasemenea o treabă serioasă și eminentă prețioasă care explică credința atîtor militari că toată lumea știa de mult că se pregătea actul de eșire din război întrucît fiecare constatare cu mult înainte de 23 August că o măsură stranie inexplicabilă de sabotare a rezistenței frontului. Reușise să-l determine pe Ionel să nu-l întărească cu diviziile din țară, să amîne mereu trimiterea pe liniile dinainte pregătite pentru retragerea lui a celor din Ardeal și Muntenia disponibile, sub pretextul, invocat față de cererile permanente ale nemților, că noile contingente erau încă imperfect instruite și oprind chiar din drum la Ploiești spre mijlocul lui în linie două din trei divizii din care a patra de cavalerie de la Tîrgoviște cărora totuși C. le admisesese plecarea sub presiunea excesivă conjunctă a M.M.G. și a generalilor Pantazi și Șteflea, cu toate că în acea epocă, imediat precedentă ultimei sale vizite la M.C.G. era mai aproape ca oricînd de hotărîrea de a capitula și extrem de abătut și înțelegător al tesei opoziției. Spre a nu fi redus numai la bunale oficio ale lui Ionel întru păstrarea încrederii Coroanei în conducerea regimului mai cu seamă de cînd primise vestea despre conivența lui Sănătescu în tatonările lui Gigurtu printre germanofilii opozi-

ției, M.A. însușinase pe unul dintre aceștia pe care-l luase în guvern tocmai pentru a le tăia celorlalți piuitul și a dispune totodată de un politician liberal f.conservator și cu înținse relații personale în toată opoziția, pe Ața, a-l dubla pe Ică în legăturile intervilane. "Gras pe gras" - cum era poreclit de mine de când venise la dejunul Foișorului cu cea de a treia noua sa nevastă (aproape tot atât de voluminoasă ca el) și Mike mă întrebasese peste masă "How can they do it!" ("Cum izbutesc s-o facă?"), iar iute Iorgu răspunsese pentru mine "Upon the kitchen table" ("Pe masa de bucătărie" - pe care penultima soție a lui Ața fusese prinsă de el la Rădăciuni cu ingraturul lor prieten refugiat polonez prințul Roman Potocki, de unde divorțul) și eu exclamasem admirativ "gras pe gras" drept variantă a epitetelor "gras" și "gras-gras" mult folosite la Foișor în locul lui "baban" - era un șmecher și jumătate: abuzînd de încrederea C., încerca să-l evincieze pe Bijlet atât la palat cît și la vilă și reușise într-o oarecare măsură pe ambele tablouri a fi socotit drept candidat posibil la președenția unui guvern de tranziție acceptabil pentru ambele părți deoarece nu era om periculos pentru securitatea viitoare a colaboranților compromiși dacă soluția Ică s-ar avea înacceptabil de către opoziție și generali, lucru pe care acesta se temea și făcea deci eforturi imense pentru a le cîștiga bună voința și grațiile, contrazicînd pe cît putea manevrele rivalului. Acesta ne informa mult mai complet și obiectiv despre ceea ce se vorbea și proiecta la vilă, pretinzînd poate din interes personal dar poate și în parte pe dreptate că Ică nu încuraja pe C. să procedeze personal și cît mai rapid la pregătirile întorsăturii și acceptarea capitulării fără condiții bune prealabil garantate, ci juca un rol de temporizator al tuturor soluțiilor radicale, vrînd să cîștige timp pentru a-și pregăti succesiunea pentru faza finală a războiului în care el ar continua de fapt exact aceeași politică dar mai abil decît patronul cu girul Coroanei ce spera să-l obțină pentru a rezista cererilor maniate și s-o determine a consimți la prelungirea fazei expedientelor pînă la intrarea în război a Turciei pe care-și tabla tot jocul.- Conducătorul, în schimb, era dispus să facă răsturnarea imediat ce i s-ar garanta condițiile minime ce le pretindea și ca dovadă a faptului acesta nu lua nici-o măsură de pregătire și instalare a liniei Nîmoloasa - Galați și acceptase și sugestiile lui Sănătescu de a stopa aglomerarea de muniții în Moldova, reținînd stocurile livrabile în Hinterland pentru "cele 14 divizii proaspăt" ce le

aveam în țară, bine instruite și gata de acțiune pe orice front vor fi trimise. Fapt cert este că Sănătescu, care executase tot ce hotărîse comitetul chiar și în acea direcție, odioasă lui și socotită de el ca o precauție excesivă, de pregăti răsturnarea guvernului, marcaseră puncte substanțiale în favoarea tezei sale că Antonescu va merge cu noi în plin și pentru a-l convinge pe Vodă de justetea ei aranjase câteva întrevederi intervilane: un dejun la Predeal către sfîrșitul lui iunie și altul la Focșor în săptămîna următoare de început de iulie, la primul participant fiind și d-nele Goga și Barbu iar la penultimul prînz al C. la C.R. numai Maria, Ioă și Sănătescu în afară de MMIL. Acestea fuseseră deja profund impresionate după cel dintîi, la care găsiseră o atmosferă și mai puțin războinică decît la vizita impromptuă a Bijbișleților de la sfîrșitul agitației create de apelul Molotov, Bij vorbind fără-nconjur de hotărîrea sa fermă de a nu lăsa toate orașele țării a fi făcute zob, înjurîndu-i vîrboș pe nemți (mai mult decît pe anglo-americani atunci cînd, vizitînd imediat după raiduri distrugerile cauzate de acestea, H.M. și cu mine îl întîlnisem de două ori la Ploiești, odată la Cîmpina și ultima oară pe locurile sinistrului din gara Brașov) fiindcă nu-și respecta garanția integrității teritoriului român nefurnizînd încă nici acum diviziile blindate retrase și amînînd completarea "Grossdeutschland-ului" cu jumătate din care și efective lipsă, în plus incapabili să ne livreze o flotă aeriană suficientă pentru a îngreîni tocarea constantă a rafinăriilor și sondelor, nodurilor de C.F. și orașelor deschise. Cele "trei grații" se lăudaseră a fi avut inițiativa tratamentului extraordinar de favorabil al tuturor prizonierilor anglo-americani și de-a dreptul luxos al ofițerilor aviatori parașutați, căzuți în țară sau răniți, felicitînd pe R. de a-i fi vizitat în vilele lor de la Azuga - Zamora stînd de vorbă cu ei în mod amical iar pe R.M. pentru că-i inspectase la spitalul militar al doctorului Fărășanu evacuat pe la Poligraful și al aceluia ortopedic al doctorului Rădulescu la Băile-Vața pe care i le pusesem la dispoziție natural în mod gratuit. În schimb într-adevăr Ioă făcuse și era de-acum acela care supusese și persista în a susține că, potrivit rapoartelor generalului Teodorescu - Ankara M.St.M. ture se pregătea din ce în ce mai perceptibil de război și că - ceea ce Alianții nu ne putea spune spre a nu-și comprime buna înțelegere cu Moscova, dar îi puneau pe turcii neutrii a ne da de înțeles - cercurile militare bine informate de la Ankara, în care el avea o mulțime de prieteni personali, f.fideli parteneri ai I.B., pro-români

și anti-bulgari nevoie mare, ne sfătuiau cu insistență a nu 220
comite greșeala de a ceda pretimpuriu injoncțiilor aliate de
a capitula înainte de majoritatea deputaților Parlamentului turc
să fi ajuns a vota intrarea în război tocmai pentru a evita
ajungerea armatei roșii pe granița bulgare-turcă, menținând
Strimtorile. Ceiace lăsa să ignore sau nu vroia să ia în considerare
era faptul că Teodorescu era în adevăr un tehnician militar com-
petent dar de școală germană și cu mari simpatii pentru nemți,
că faimoasele lui intime relații cu comandantii militari turci
se limita la olică lui Ciakmak, toți ofițerii urmași a-i tradi-
țiilor lui Enver pașa și von der Goltz pașa, eminentemente germano-
fili, că era olei în materie politică internațională și un mare
antonescian care credea în justetea vederilor politice ale C.S.,
iar ce nu ignora dar se ferea să adauge pentru că nu-i convenea
să recunoască teza opusă, subliniată constant de Cretzianu, drept
mai valabilă decât a sa, bazată numai pe părerile lui Teodorescu,
pe care Alexandru le combătea cu dârzenie, era faptul cert că
marea majoritate a politicienilor turci în cap cu guvernării
erau hotărâți a nu lansa țara în acest război în care-naveau
nimic de câștigat din moment ce anglo-americanii nu vroiau să
le admită ciuntirea Bulgariei și că celelalte aspirații de gran-
domănie seleucidă ținteau revendicări imense teritoriale dar
exclusiv asiatice asupra tuturor regiunilor locuite de neamuri
turomenice din care 90% erau republici unionale sau teritorii
autonome făcând parte integrantă din Uniunea Sovietică, care nu
se prăbușiseră cum sperau turcii - drept care fuseseră reținuți
cu greu de englezi și intră în război alături de nemți - ci eșea
de această dată din conflagrația mondială mai puternică decât
oricând. La eșirea de la prânzul Foișorului, la care nu parti-
cipasem dinadins pentru că în prezența mea Bij se reținea să vor-
bească cu aceeași franchețe temându-se că voia repeta cuvintele
sale șefilor opoziției prin Buzesti și mai păstrându-mi totodată
încă o oarecare doză de renchină pentru că-i rezistasem sfidător
cu-n an și jumătate înainte iar mai recent punctul meu de vedere
de atunci devenise dintr-o dată al său, ceea ce-l umilea să recu-
noască, MMIL ne convocaseră urgent la culmea agitației ca să se
relateze din păr în fir toate convorbirile senzaționale ale ace-
lei zile. Pe scurt, Bij ținuse a vorbi înainte de masă numai în-
tre patru ochi cu Voică ca să-i spună că "recunoștea falimentul
întregii sale politici și de mult regreta amarnic trecerea Nis-
trului și "anexiunea" Transilvaniei, că nu ascultase sfaturile

Ministrului Finlandei de a se opri ca ea la granițele naționale și a nu încheia un pact militar cu Reichul, că Mannerheim văzuse mai clar și reprezentase mai bine interesele națiunii sale decât el pe acele ale neamului românesc și că greșelile istorice se plăteau scump când nu puteau fi reparate ceea ce nu vedea cum ar putea să mai facă acum, intenționând să tragă toate consecințele dezastrului de care Ioă nu era responsabil întrucât încercase a-l reține mereu și asigurându-l pe R. că era gata să se retragă oricând cedând puterea aceluia pe care M.S. și opoziția vor socoti cel mai indicat pentru a salva ce se mai putea, scoțând țara din război.- Acel om trebuia să aibă încrederea țării, a Coroanei și a Aliaților, deci nu putea fi dînsul care nu vroia să rămînă în istoria țării cu reputația unui om cu două fețe, nu putea să-și calce cuvîntul de soldat și era epuizat de tensiunea atîtor ani de sacrificiu copleșitoare, așa că intenționa să mai reziste numai pînă la găsirea soluției optime pentru înlocuirea sa de care țînuse să-l prevină pe S. a o căuta discret din timp ca să nu se găsească fără una potrivită la momentul oportun care se apropia acum cu pași repezi". Regele nu se așteptase din nou deloc la această bombă și n-a știut ce să-i răspundă moșului imediat, dar din prudență și experiența celeilalte prim eșiri cam de aceeași sinceritate și totuși "interinate" după cîteva minute, a spus că el nu vedea cine ar putea să scoată țara din situația ei actuală mai ușor și cu mai puține zguduiri decât d-lui care ținea în mînă tot aparatul de Stat încă perfect disciplinat și fără nici-o fisură în guvern și comanda armatei, așa că-l ruga să nu gîndească la abandonarea conducerii tocmai în momentul cel mai greu și hotărîtor pentru salvarea sau dezastrul națiunii. De această dată, Bij s-a lăsat convins ceva mai încet de argumentele regale, dar a păbut vădit bucuros la primelă cuvinte încurajatoare, așa că Mike a continuat pe aceeaș temă însă nu fără să-l întrebă dacă d-lui se gîndise la Ioă sau la altcineva ca succesor eventual pentru guvernul de tranziție "care să evite ivirea haosului și a pornirilor revoluționare destrăbătătoare ale unității poporului și periculoase pentru toți", la care bătrînul a răspuns că nu se gîndise încă la problema ce trebuia rezolvată de Brătianu, Maniu, Tăbărăscu și Gheorghe Brătianu care erau oamenii politici cei mai ponderați și serioși. Faptul că, înainte de a eși din acest aparteu, R. i-a mai spus că prin urmare conta pe d-lui pentru a continua să conducă țara ca și înainte, dar îl implora să accelereze pe cît posibil pregătirile interne și externe de eșire din război, îl făcuseră pe Bij să fie pentru prima oară

de cînd îl cunoșteau Suveranii de o veselie aproape exuberantă, mincînd și bînd de toate cu poftă și glumînd cu Sănătescu pe amintiri comune hazlii, acesta fiind deasemenea f. emulat de această schimbare îmbucurătoare a unoarei și atitudinii lui Ionel față de stăpîni, ghicînd corect ce se-ntîmplase pentru a i-o cauza. Bijlet în schimb, nu a împărtășit această exuberanță, părăind din contră decepționat de acest nou elan juvenil al patronului pe care sperase pe semne a-l putea înlocui în cazul în care Mike l-ar fi propus pe acel care să preia puterea de pe acum pentru a efectua răsturnarea sau a mai amîna actul pînă la clarificarea condițiilor aliate și situației din Turcia. Sănătescu mă va invita să reproduc mot-ă-mot convorbirea în comitet.-

Am făcut-o însă f. succint și adăogînd că nu ne putem lua după salturile de umoare ale Conducătorului, întrucît era o a doua oară cînd amenința pe Vodă cu abandonarea cîrmei ca apoi să continue a-și face de cap. Ieșit-motivul lui cel mai puternic, durabil și mereu reînterlat era acel că nu-și putea călca cuvîntul de soldat al Fûhrerului și eu îmi mențineam părerea că amîndoi Antoneștii nu făceau altceva decît "to play for time" (a căuta să cîștige timp) dar nici-unul nu era decis să-nfrunte nu riscul luptei cu nemții ci consecințele pătrunderii armatei roșii în țară, conchizînd că nu avea dreptul să ne bizuim pe ei pentru a da lovitura și pe deasupra trebuia să continuăm a studia și prepara totul pentru ipoteza în care vor refuza să ne asculte la momentul oportun și se vor opune deodată abandonării iar noi vom fi siliți a-i aresta și ține la adăpost bine ferit și absolut nedetectabil. Cu toate că Mihail și Aldea erau și ei de părere că Ion Antonescu de va deroba de la acest obstacol - cum Mihail pretindea că-și derobase veșnic salul de la șanțul cu apa la concursurile hipice, fiind apucat dar nu intr-adevăr curajos - iar Mihail Antonescu nu ne interesa fiindcă nici guvernul nu l-ar asculta dacă n-ar fi susținut de acela ei nu atribuiau problemei arestării aceluia importanță ce i-o dădeam eu, d-lor socotînd că era una cu totul secundară și ușor de pus la punct ori cînd, astfel în cît pînă la intrarea în comitetul lui Pătrășcanu ea fusese discutată o singură dată în trescăt și incomplet, Sănătescu și Dămăceanu bagatelizînd-o și doar Buzescu susținîndu-mă cu amintirea răpirii lui Mussolini de către Scortzen. După aceea, îl rugasem pe L.P. a ridica problema pînă la rezolvarea ei satisfăcătoare, deoarece mă urasem cu veșnica ei pomenire și nu vroiam să par nici maniac nici pene-

nal interesat. Astfel fusese discutată pendelete odată, sistematic, învederându-se toate eventualitățile și procedindu-se prin eliminarea soluțiilor defectuase, anume: Președinția, vila Ionescu, cea de la Predeal și palatul prințului Nicolae de pe insula de la Snagov, adică reședințele M.A. deoarece în cazul celui mai mic accident tehnic ar avea de contat cu cazarma jandarmilor din spatele palatului Externelor, regimentul "Ion Antonescu" (cu insigne I.A. pe epoleți) pe lângă Ferma Regală, o companie la Predeal instalată pe faimosul teren la posesiunea căruia I.A. rîvnea de patru ani în curînd și respectiv două batalioane la Snagov, unul pe insulă și celălalt în bărcile din pădurea de pe malul vestic al lacului; iar soluțiile reținute rămînînd reședințele regale de la C.N., Poșcor, Peleş și Săvârșin în această ordine de preferință dar toate trei valabile, sau C.G. cu sau fără prezența M.S., soluția militară pe care civilii o învederau ca neîncredere. Cît despre locul de deținere pînă la stăpînirea întregului teritoriu național și îndepărtarea frontului german întru evitarea oricărui risc de răpire sau evadare, civilii relevaserăm dintr-un început că-n mîinile armatei sau a poliției neepurate nu-l socoteam păzit și ne-am putea trezi cu surprize neplăcute întrucît se bucura încă de mare prestigiu și multă autoritate în aparatul coercitiv al Statului pe care-l ticsise de elemente devotate lui. Abia cu sosirea lui Ceaușu am reușit să repun chestiunea pe tapet, fixîndu-ne asupra C.N. ca loc ideal pentru arestare, unde am explicat avantajul existenței safeului timbrelor, un cub de 4 m. în care încăpea ușor vre-o duzină de inși dacă scoteam masa centrală și scaunele, deoarece era prevăzut cu instalația aerului condiționat. De acolo trebuia însă scos la noapte și dus la locul unde ar putea sta perfect ascuns și păzit de către garda de civili, de preferință tot în București, într-un cartier și o casă conspirativă nefrecventată de nici-unul dintre noi pînă la acel moment, deoarece plecarea din țară cu avionul sau mașina comporta riscul interceptării loviturii în primele ore ale loviturii de stat. Ceaușu a spus imediat că el avea unde să-l ascundă și cum să-l păzească de manieră a nu putea fi găsit nici răpit, la care Buzescu a ripostat pe loc că organizația paramilitară a P.N.T. de asemenea și că el se însăroina cu problema preluării lui. Aceeași concurență între Ceaușu respective Spătaru și Buzel avea să se producă și la ultimile discuții asupra acestui subiect și acel al aparatului și specialistului necesar

pentru înregistrarea declarațiilor regale și guvernamentale de radiodifuzat, pe care tot eu le voi ridica atunci din nou în ședințele ce vor avea loc după întoarcerea Antoneștilor de la M.C.G., total schimbați, mai ales C., adică-n 4/6 august și înainte de primirea celor 4 șefi de opoziție împreună pentru a-și exprima astfel acordul față de S. la C.N. în seara d. joi 10 august și apoi în acele dintre duminica 20 și miercuri 23 august, când Sănătescu, dându-și seama în afirșit de posibilitatea ca Ionel totuși să nu "marșeze", va atribui primei chestiuni pentru întâia oară o atenție și importanță mai mare ventilând lui Buzzești și mie separat ideea de a expedia trioul antonescian cu un avion în Turcia în așa fel în cât să pară a fi fugit pe cont propriu, spre a nu se compromite noul guvern printr-un act de complicitate cu conducătorii regimului pe care l-ar răsturna prin forță. Eu am fost încântat de sugestie fiindcă această soluție ne scăpa de o grije mare atât a riscului unei sciziuni în sinul armatei în cazul când serviciile germane române ar da de locul deținerii și ar reuși să-l elibereze, cât și a răspunderii dacă amândoi ar trebui suprimați ca să nu cadă vii în mâinile nemților, așa cum stipulase expres Spătaru că trebuia procedat, sau dacă Aliații și în special sovieticii ar cere predarea lor ca să fie judecați de un tribunal inter-aliat iar nu de unul român. Buzzești a răspuns lui Sănătescu că potrivit hotărârilor anunțate deja de Puterile Aliate, după acest război nu se va mai recunoaște dreptul de azil acordat de Statele neutre refugiaților politici pasibili de pedepse pronunțate de forul judiciar internațional a cărui înființare era convenită în mod definitiv între cele trei Puteri victorioase astfel încât chiar și Elveția va fi silită să-i extrădeze și cu atât mai lesne Turcia care se va alătura desigur taberei aliate în ultima clipă ca și republicile Americii Latine, spre a participa la pacea generală și la noua orînduire juridică internațională. Menționez că în cadrul pregătirilor pentru o eventuală necesitate a refugiului M.M.I.L. în munți în cazul pierderii capitalei și retragerii C.R. și a guvernului, într-unul din cele cinci centre pomenite, aprovizionasem încă la început de iunie cabana mea de la Gruitul Dumii de pe o înălțime lângă Muntele Găina, cu tot ce trebuia pentru luni de întreținere a acestora și că la indemnul meu, dar fără a desvălui încă nimic din scopul real al măsurii, Nicky Kendeffy transportase toată gospodăria castelului de la Santa Maria în acel ce-l reparase pentru menajul său sus la Rîul de Morî aprovizionînd de asemenea cabanele

de vânătoare de pe Retezatu pentru o sedere mai îndelungată a unor caspeți de marcă sau comandanți de oaste "în retragere", pe cînd Maniu, sesizat de Buzesti, de acea problemă discutată de comitet, îl anunțase pe Ionel Pop să-și înzestreze casa de vânătoare din Munții Sebeșului pentru primirea MMIL și a guvernului și ne anunțase pe la mijlocul lui iulie că totul era pregătit și că se putea conta pe acest refugiu unde, ca și pe platoul Zănoagei de pe Retezat, era posibilă aterizarea oricărui avion, ocazie Udrîțchii a fost însărcinat să controleze și a făcut-o chiar cu M.S. plecînd în cite o dimineață de zbor obișnuit de antrenament și perfecționare ale elevului regal de la Vărădia și Mureș fără știrea nimănui. Acum Pichi, într-o convorbire cu Buzel și mine privitor la ascunzătoarea Antoneștilor, a sugerat ca în cazul evacuării capitalei, eu să fiu pregătit a-i primi într-una din cabanele de vânătoare izolate ale C.R. sau personale, drept care ordonase la înțeleală și amenajarea mai aproximativă a acestora. Problema listei persoanelor ce ar pleca fără soții pe calea aerului în cazul pesim mi-a dat cea mai mare bătaie de cap fiindcă era direct legată de acea a membrilor noului guvern pe care Maniu tot promitea să mi-o dea dar n-a făcut-o nici pînă la urmă, indicîndu-mi pentru moment numai două persoane ale P.N.T., el și Mihalache care se și organizase pentru a-i găsi nevesti-si un ascunziș sigur în țară, exemplu ce a fost urmat de Titel, pe cînd L.P., Sănătescu, Mihail, Potopeanu și Dămăcianu nu-mi dăduseră răspunsuri afirmative, intenționînd să nu se separe de soții și pentru că nu credeau că se va ajunge la această necesitate, întrebîndu-mă ce aranjase pentru soția mea. Cum eram convins că "sectorul meu" va fi invadat de germano-magiarî și nu vroiam să dau exemplul prost ca Bielle să ajungă în circa MMIL, cu atît mai mult cu cît nu avea loc pentru nici un alt demnitar al C.R. în afară de Sănătescu, Udrîțchi (fiindcă ar pilota avionul regal) și mine iar de la Externe nu intrau pe listă decît Buzel și Pichi, refuzîndu-i-se categoric acestuia din urmă a-i lua cu el pe Camil Demetrescu, Florin Roju și Emil Iăzărescu cum ceruse pe motivul că erau compromiși cu serviciul curierului clandestin, cifrarea unor telegrame. Camil în special cu negocierile lui Ioă de la Madrid și alte mesagii în legătură cu tratativele externe, iar R.M. îi refuzasem categoric pe Elisabeta Ghisa (și Dēmētre de care prințesa nu înțelegea să fie separată cînd foarte discret o sondase relativ la atare eventualitate) pe Nelly și Despina și în speci

pe camerista greacă de care nu accepta să fie lipsită spunând că ar renunța la bagaje în locul ei, am dat pilda seriozității cu care trebuia pregătite toate soluțiile expediind-o pe Bielle de la Peleș la Geneva în zorii zilei de 12 iulie în mașina mea fără șofer, ea și secretarul de legăție Mironescu, care lua cu el tot curierul occidental, conducând pe rând. Cu acest prilej au fost expediate toate documentele compromițătoare relativ la negocieri ce se mai acumulaseră la cabinet până la zi. Externelor le convenea folosirea automobilului pentru curier fiindcă trenurile în Reich și țările ocupate deveniseră din ce în ce mai des bombardate de RAF iar mie-mi conveniseră a nu o lăsa pe nevastă-mea să plece singură și în plus să-și bage toate bagajele sub sigiliul curierului. Bielle fusese f. mîhnită de separația de mine și de Puffy crezînd că la baza hotărîrii mele se aflau mai mult conștientamente de ordine sentimentală întrucît îmi descoperise o legătură feminină la București și nu era informată de mine despre nimic din ceea ce se urzea în comitet cum nici R.M. nu-și dădea seama de amploarea și iminența loviturii fiindcă noi le lăsam să creadă că Antonescu o vor da la toamnă și că în consecință va fi executată cu ușurință fără primejdie pentru situația Coroanei și a guvernului. Am trecut prin oareșicare emoții la telefonul ei din Viena unde au fost opriți și împiedicați a-și continua drumul din cauza atentatului săvîrșit din chiar ziua sosirii lor în Austria - joi 13 iulie 1944 - contra Fûhrerului la M.C.G. și liniștit abia la cel de al doilea telefon de la St. Margarethen în 16 iulie cum că ajunseseră "cu bine" în Elveția. La un control științific al mașinei hîrțoagele compromițătoare ar fi fost probabil găsite iar în timpul șederii lor obligatorie la Viena la Hotel Imperial lăsaseră automobilul în curtea fostei legății atunci Consulat General garajul fiind tixit de vehiculele membrilor acestuia iar șoferul mecanic și intendent rămas încă din timpul lui Bibico Iahovary la Viena era un pericol agent al S.S.I.-ului cu legături suspecte cu Gestapoul. De la Geneva Bielle mi-a scris o scrisoare foarte interesantă cu descripția reacției vienezilor la aflarea atentatului și a parăzii, de pe Ring la care au asistat sub supravegherea unor vîlăjgani S.S. de pe balconul camerei lui Bielle de la Imperial. Hotel cu brațul bandajat și partea respectivă a feței plasturată, în picioare și salutînd excepțional cu

brațul stâng nevătămat lângă șofer într-un Mercedes-Benz deschis, a defilat f. încet pe Ring ovaționat în mod frenetic de un public curat nazist, dar cu tot entuziasmul acestuia de a-l vedea pe Führerul iubit scăpat de bomba bandei de trădători mișei, trei cordoane de S.S.-i din care două priveau către trotoare cu Schmeisserele braccate asupra lui, îl separau de mașina idolului Germaniei ca nu cumva să se repete în mod mai reușit ceea ce se ratase la cabana M.C.G. de sub brazii pădurilor din jurul lacurilor Mazuriene. Repercurțiunea atentatului, a plăcerii nevesti-mi în Elveția și a forfetelii interne în sinul și în jurul C.R., ale domiciliilor șefilor opoziției și ale reședințelor conducătoriale asupra vigilenței antehamelor himmleriste din România, resimțită de noi extrem de virtos în ce-a de a doua parte a lunii iulie, a culminat printr-o invitație în casa partidului național-socialist (de pe o stradă, al cărei nume nu-l rețin, paralelă cu Bulevardul Carol și plasată cam în dreptul pieții cu statuia Pache) ce mi-a fost făcută numai mie de la C.R. spre sfârșitul lunii, chiar în ziua următoare bombardamentului nocturn britanic, cu bombe grele de aer comprimat după multe incendii, care distrusesese rău de tot cartierul armenesc, de către Steltzer personal, sosit în vizită matinală la palat, din partea lui Killinger pentru a treia zi și pe care eu o refuzai atunci pretextând un alt angajament anterior ce nu-l mai puteam refuza cu toată insistența consilierului și tocmai pentru că mi-o prezentase sub formă imperativă "ce n-ar putea fi refuzată fără a supăra pe H.S." care mi se păruse suspectă. Dar mai suspecte au fost apoi, în după amiaza aceea și în a doua zi, vizitele lui Gerstenberg și Fips tot la Mareșalat, pentru a-mi pune în vedere că Freiherrul era extrem de ofuscat de refuzul meu și mă ruga să-mi schimb programul pentru a nu lipsi să fiu la cina acelei serate la orele 20 fixe. Totuși îl refuzai și pe Gerstenberg pe același motiv deși îmi insinuase că nu era abil din partea mea să eschivez "în ultimul timp" toate contactele cu reprezentanții Reichului făcându-mi și o aluzie la refuzurile mele anterioare de a vîna cu Theil et Cie în Bucegi, pokerul propus etc..... la care protestasem arătînd că primisem o serie de ofițeri germani la palat cu filmele speciale rulate de M.S. în prezența lor, a lui Albrecht și Fips și că pus și simplu nu avusesem atunci vremea necesară pentru poker și vînători la cocoși inexistenți în Bucegi. Dar după masă, Gerstenberg îmi telefonase că în mod excepțional pentru

mine Ministrul Reichului amânase recepția pentru a doua zi când am fi numai "între noi". Între timp vorbisem cu Buzel despre această convocare suspectă în casa aceea în locul legației și atît M.S. cît și el fuseseră de părere să evit cu orice preț a merge acolo deoarece putea fi o capcană a Gestapoului pentru a-mi face un fel de anchetă, întrucît Fips vorbise cu M.R. de nevoia neapărată a M.G. de a se lămuri asupra agitației cercurilor antantiste în jurul MMIL și al M.A.. În consecință, am răspuns că eram invitat la cina regală în ziua ceea și regretam enorm să fiu silit a-l ruga pe Freiherr a remite invitația sa pe o altă dată. Dar în după masa aceleiași zile, Fips a venit în trombă la palat cu o invitație scrisă pe a treia zi (a invitației inițiale) spunîndu-mi să o accept în scris dacă nu vroiam să trezesc suspiciunea că făceam o demonstrație ostilă L.G. prin refuzurile mele prea ostensibile ofensatoare. N-am mai avut încotro și f.natural i-am complectat și remis un carton din alea gravate pentru răspunsuri oficiale la invitații. În noaptea aceea, a zilei ultimei invitații - cred că de 28/29 iulie sau ce-a următoare - nici Mike și Ioani dar nici eu n-am închis ochii pentru că mă așteptaseră pînă la miezul nopții cînd a sunat prealarma urmată de un nou zdravăn bombardament al capitalei iar după aceea, excitați de raid și de curiozitate de a ști ce mă reținea atît de mult la nemți, au continuat să mă aștepte din ce în ce mai îngrijorați pînă la sosirea mea pe la orele patru și ceva. Si îngrijorarea lor fusese într-adevăr fondată. La sosirea mea acolo, cu cinci minute înainte de ora opt, cu Poponete pe care l-am rugat să-și noteze adresa "pentru ca dl. Ioanițiu să știe în ce casă mă aflu" am fost primit de Killinger în biroul său "partinic" cu fotografia Führerului colorată în mărimi naturală pe peretele opus, pe celălalt harta Europei cu Grossdentsihlandul și țările protejate în roz iar pe biroul imens harta frontului nostru cu stegulețele romînești și germane pentru fiecare divizie, în centrul următorului sobor: Neubacher, Glodius, Gerstenberg, Steltzer și Fips. Aproape ca la ultima mea audiență la Bij, numai cu diferența că S.S.-ii, care mă așteptaseră și conduseseră pe o scară somptuasă într-un hol imens subru, dar frumos capitonat cu paneele de stejar masiv, pînă la acest birou, nu intraseră ca să asiste la anchetă, că lumina unei lămpi reflector puternice nu mi-a fost brăcată chiar în ochi ci mai indirect, pe bust și burtă încălzindu-le, și că în loc de scaun, un fotoliu mare și confortabil de piele

mi-a fost oferit înainte ca Freiherrul să-și înceapă chestiona-
rul; căci într-adevăr, cum prevăzuse just Buzel, am fost supus
timp de trei ceasuri lungi și penibile unei veritabile anchete,
din fericire condusă de Killinger cu prea puțin intervenții ale
lui Steltzer și cu acele mai puțin salvatoare pentru mine ale
celorlalți anchetatori secundari. În rezumat a vrut să știe:
"care fusese scopul înlocuirii mele cu Sănătescu ca M. al C.
de I mai; dacă hotărârea emanase de la guvern sau îl pusesem
iarăși pe M.A. în fața unui fapt împlinit, de inițiativă regală;
în ultimul caz, cum reacționaseră C. și P.M.; care erau relații-
le reale între MMIL și aceștia și acele ale C. cu Sănătescu;
dacă părerile lor despre situația militară a României se potri-
veasau se deosebeau și în ce; în ce măsură C.R. și Președinția
fuseseră complice cu opoziția sau informate în prealabil de
șefii ei în afacerea trimeriei prințului Stirbey, a lui August
și Alexandru Racotă cu Matei Ghica și a lui Vișoianu în Turcia
ca să negocieze acolo și apoi la Cairo ieșirea României din răș-
boi și ce știau MMIL și șefii guvernului despre aceste tratati-
ve și rolul de intermediar al lui Truelle pentru obținerea unor
condiții favorabile; ce vroiau Maniu și Brătianu de la König
Michel (căci firește se vorbea numai nemțește) și care erau
atitudinea sa și a Antoneștilor față de cererile opoziției de
a încheia armistițiul; ce-nvârteam eu cu Buzesti și Pogoneanu
în legătură cu Maniu și ceilalți bărbați de Stat ai opoziției;
care erau intențiile Antoneștilor mărturisite MMIL respective
ce aplanuri aveau cu privire la rezistența țării față de inva-
ziunea sovietică; dacă și ce știam despre exportul unor fon-
duri mari de ale Statului în Elveția și ce pregătiri luase C.R.
pentru eventualitatea în care frontul ar ajunge pe Carpați."
M-am făcut că nu-nțeleg și deci a nu fi nici mirat necum
fronsat de faptul că mi se făcea o anchetă sau eram tratat ca
un informator al Reichului în sinul conducerii politicii romîne
ei f.normal și aproape cordial am spus întâi, carecum pentru a
justifica întrebările f.indiscrete ce mi se puneau și răspun-
surile ce acceptam să le dau că-nțelegem perfect curiozitatea
și chiar nervozitatea Marelui nostru Aliat de a cunoaște și pri-
cepe clar atmosfera în cercurile conducătoare ale fratelui său
de arme, avînd în vedere situația, extrem de gravă în care se
afla incapabil să oprească, necum să respingă înaintarea conste-
tă a inamicului nostru comun care amenința să ocupe tot teri-
torul nostru național dacă nu primeam în scurt timp un ajutor
militar substanțial din partea Reichului sau al Ungariei;

drept care vroiam să răspund la orice întrebare și chestiune ce ar putea interesa pe E.S. și pe care poate s-ar jena să mi-o pună așa direct (căci nu pusese pentru moment decât prima) dar pe un ton de anchetator care te obligă să-i răspunzi) pentru a o lămurii total și fără prea multă diplomatie, astfel cum se cerea să se vorbească, sincer, deschis și chiar brutal la nevoie, între adevărații aliați ce eram acum, chiar dacă nu fusesem atât de intimi și inseparabili legați unii de alții, cum am ajuns să fim la situația actuală, la începutul războiului. Apoi i-am spus că dintr-început conducătorul ceruse înlocuirea mea cu Sănătescu, întrucât era de neconceput ca un general de armată, cu M.V. din primul și cel de al doilea război mondial, mari decorații germane, etc. și care putea să-mi fie tată, să accepte a fi sub ordinele mele, dar că M.S. de acord cu Sănătescu, mă mai păstrase un an ca făcând funcție de M. numai ca să-l învețe pe M.A. a nu se mai băga în bucătăria internă a C.R., dar și pentru că Sănătescu nu vruse să accepte postul din cauza lucrărilor birocratice de la Maresalat de care avea oroare. Acum însă după ce König Michel își dovedise suficient de clar stăpânirea puținelor prerogative și drepturi ce mai avea Regele României în Regatul său, îmi dăduse mie satisfacția unei juste reparații pentru acuzațiile nedrepte ce mi se aduseseră în criza monarhică din 43 iar Sănătescu fusese introdus de mine în toate chițibușurile Cancelariei văzînd că erau în fond un fleac, MMIL ținuse să dea C.R. prestigiul ce i se cuvenea de a numi o personalitate militară de prim plan în postul titular de M. al C. păstrîndu-l pe M.C. tot odată și la Sefia C.M. iar pe mine ca urmaș al primului Mare Vînător al M.S. pentru a stabili prin aceasta și o tradiție familială, cu atât mai mult cu cît fusesem crescut de Tonci în vederea succesiunii sale și la această demnitate nu s-ar fi cîntut să se procedeze la numirea mea înainte de trecerea anului de doliu de la moartea lui: se putea deci vorbi de un fapt împlinit numai în sensul unuia care l-a încîntat pe C. mai mult decât pe P.M. fiindcă Sănătescu era cel mai intim prieten al primului dar nu prea înghitea pe ruda lui îndepărtată, așa cum toți militarii nu-l simpatizau pe V.P. fiindcă-și cam lua nasul la purtare cu ei care erau mult mai bătrîni și cu vechi state de serviciu. De aceea, de cînd cu intrarea lui Sănătescu în C.R., relațiile MMIL și în special ale lui König Michel cu bătrînul Antonescu s-au schimbat încetul cu încetul așa de radical încît se putea

spune că în fine tânărul monarh îl accepta ca pe un bunioară
aspru dar bine intenționat și îi primea sfaturile și părerile,
iar Ioă se-mprietenise mai mult cu R.M. care era destul de sus-
ceptibilă. În importanța ce i-o dădea și la flaterile ce i le
făcea abil pentru a-l simpatiza iar d-lui a-și păstra și el
influența în mod indirect asupra M.S. vrînd, cum spuneam că mi
se părea mie, a deveni cu timpul succesorul M.A. la conduce-
rea Statului. Părerile C. și ale lui Sănătescu se potriveau
absolut asupra fondului problemelor nu numai militare ci și
politice ce se puneau Romîniei, dar totuși aveau diferențe de
concepții asupra unor chestiuni tehnice în conducerea operațiun-
nilor de pe front ce n-ași fi fost în măsură să explic prea
bine fiindcă nu le urmăream de aproape dar știam în esență că
Sănătescu preconiza crucșarea materialului uman fără a se teme
de efectul moral ce l-ar avea scurtarea frontului actual prea
lung pînă la linia Nămolosa-Galați pe care o considera Termo-
pilele Romîniei și pregătirea unei contra ofensive puternice
romîno-magiare de declanșat la primăvară spre a tăia calea
retragerii sovieticilor și a anihila toată armata a II-a
ucraineană. Nici "noi nici Antoneștii" n-am știut absolut ni-
mă despre plecarea lui Barbu, Vișoianu, Aușnit, nici măcar
fratele lui Matei Ghica despre fuga acestuia cu Sandu Raotă
în bombardierul său la turci, iar K.M. a fost f.scandalizat,
ca un prinț Ghica-Gantacuzino să repete figura prințului Sturza
din primul război mondial, acestea fiind niște exemple oribile
ce le dădeau poporului boerii care-și trădau țara din cauza
înstrăinării lor prin educația primită în școala respectivă
în care fuseseră crescuți în Occident. În schimb M.S. se resem-
nase cu greu să accepte demisia lui Gheorghe Ghica și-l păstra-
se la D.C. unde nu bătea la ochii lumii, deoarece acesta era un
om serios și liniștit, cu totul alt gen decît aventurierul
său de frate englezit și n-avea nici-o vină și nici-o legătura
cu fapta acestuia. Nu ridicasem eu problema Iorgu, ci
Steltzer căruia răspunse astfel la o remarcă obraznică rela-
tivă la faptul că-l camuflasem la D.C.-

Antoneștii nu se supuseseră nimă despre negocieri
de ale lui Stirbey sau Vișoianu, în afară de vestea că E.S.
(Killinger) protestase pe lângă guvern fiindcă aceștia fuseseră
lăsați să plece, așa că nu avem cum să cunoaștem dacă existau
într-adevăr tratative poate în numele opoziției sau dacă nu era
mai mult un slogan propagandistic lansat de englezi, din moment

cu ei anunțaseră că Barbu venise în Turcia ca să ceară a discuta condițiile armistițiului ceea ce ni se părea o dovadă că nu puteau fi tratative serioase, iar de plecarea și amestecul lui Truelle nu știuse nimic nici Spitzmuller care era literalmente furios de situația penibilă în care acesta îl pusese. (Aci Freiherrul și asistența au ris cu hohote, spunând că aceasta puteam s-o cred eu dacă eram așa de naiv, dar că ei nu-l puteau crede pe dl. Spitzmuller care trăgea toate sforile la L.F.). Regelui nu i se ceruse și cerea nimic din partea d-lor Maniu și Brătianu sau celorlalți "foști șefi de partide" iar Antoneștii ne dădeau a înțelege că aceștia erau tot atât de alarmați ca d-lor de perspectiva cuceririi bolșevice, așa că nu prezentau o problemă pentru guvern, fiind în fond de acord cu el că nu există nici o altă soluție decât a ne apăra pielea și bunurile față de invadatori, ar oficial trebuia să ceară pacea spre a nu admite că fuseseră de convență cu regimul antonescian dacă pierdeam războiul. - Buzelti și Pogonescu mă informau în mod amănunțit despre toate știrile ce ne proveneau de la legațiile noastre iar Buzescu făcea cam același lucru cu Maniu, cu sprobarea P.M., întrucât șefii opoziției nu aveau nici un alt mijloc de a se informa despre situația internațională reală iar nu propagandistică de la radio și astfel aflam și păreriile bătrânilor. Pe planul militar, C. spunea M.M.L.L. că intenționează să reziste pe liniile succesive naturale de așa manieră încât rușii să-și macine forțele până ce vor ajunge pe linia Nămlăoasa - Galați la primăvară iar atunci să vadă dacă situația generală a frontului răsăritean va îngădui acea contra ofensivă pârșită din Ardeal, aceasta depinzând în mare parte de operațiile de contra-ofensivă germane, pentru a tăia înaintarea frontului central polonez, cu care ale noastre vor trebui coordonate. Se plîngea însă amarnic de lipsa blindatelor germane și de avioane pentru a mai potoli raidurile aliate cel puțin până la ivirea timpului neprielnic pentru acestea, iar pe planul politic încă căuta să-și apropie opoziția lesă, tocmai spre a crea atmosfera uniunii naționale sub egida Coroanei în războiul de apărare a patriei contra cuceritorilor sovietici. Se părea că atât el cât și M.A. puteau conta pe Georges Brătianu, Cuza, Tătăreanu și alții pentru luarea unei poziții oficiale de sprijinire a politicii guvernului iar Maniu și Brătianu care nu puteau să-și abandoneze principiile democratice nu ar face în schimb guvernului nici o dificultate reală, dar firește continuau să ceară încheierea păcii cu anglo-americanii care însă păreau hotărâți a nu-și aban-

dona alianța cu U.S., ceea ce-i dureau foarte mult pe democrații noștri. Cît despre fonduri exportate de guvern nu știam nimic și nici nu-mi venea să cred așa ceva, întrucît M.A. era prea pornit contra regimului trecut care abuzase de această manie ca să-l imite iar C.R. nu luase și nu lua pentru moment nici o măsură, ceea ce putea chiar să fie socotit cam imprudent: o singură bombă incendiară pe Peleş ne-ar costa mai mult decît tot aurul băgat în Pădăchioșu. De aceea vroiam acum eu să mă apuc de întrebări ca să-i pot informa precis și corect pe suverani despre părerile sincere ale șefilor misiunilor aliate din România. M.M.L.L. aveau oroare a fi tratate în personagii cărora trebuia să li se prezinte viitorul în roz: ele nu se temeau de realități, dar vroiau să știe înainte de toate: "à quoi s'en tenir" (la ce se puteau aștepta). Aveam sau nu mai aveam să primim un ajutor militar german care să ne permită să-i îndepărtăm pe bolșevici de granițele noastre naționale, recunoscute și garantate formal de Reich la Viena? Căci dacă acest ajutor nu ni se putea da pînă la terminarea operațiilor încă nepornite pe frontul ipotetic al Atlanticului, atunci era mai leal, sincer, corect și frumos să ni se spună acest lucru clar și răspicat ca să ne putem lua măsurile din timp. (Aici toți nemții în cor au întrebat: ce măsuri?). Firește că mă refeream la măsuri conservatorii și nu la capitularea-n mâinele sovieticilor, adăugînd: "Trebuie să vă între bine în cap un lucru, dacă nu l-ați sesizat pînă acum: societatea românească v-a închis ușile caselor ei cînd ați venit în țară, fiindcă ne-ați ciuntit-o în favoarea Ungariei pe care ați fost pînă la urmă obligați s-o ocupați ca să nu se dea cu inamicii contra binefăcătorului ei și a Bulgariei care n-a furnizat un soldat în lupta pentru existența voastră deși a primit teritoriu de la greci, sirbi și noi din cele mai fertile și valoroase; românii în marea lor majoritate nu vă iubesc iar suprastructura lor a fost cultural și sentimental legată de Franța și este acum nu atît de anglo-filă cît a devenit americanofilă, fiindcă-i liberalistă, democrată și mai ales pentru că este convinsă că Reichul va pierde războiul iar România nu va mai fi țară liberă decît dacă americanii își vor pune piciorul în prag pentru a împiedica ocuparea permanentă rusească și comunizarea țării. Dar pînă și eu, care sînt pe jumătate englez și nu am negat niciodată simpatiile mele pentru poporul, cultura și stilul de viață anglosaxone, nu pot fi orbit de aceste sentimente pînă la punctul de a nu vedea realitățile

dona alianța cu U.S., ceea ce-i dureau foarte mult pe democrații noștri. Cît despre fonduri exportate de guvern nu știam nimic și nici nu-mi venea să cred așa ceva, întrucît M.A. era prea pornit contra regimului trecut care abuzase de această manie ca să-l imite iar C.R. nu luse și nu lua pentru moment nici o măsură, ceea ce putea chiar să fie socotit cam imprudent: o singură bombă incendiară pe Peleş ne-ar costa mai mult decît tot aurul băgat în Făgăbuciu. De aceea vroiam acum eu să mă apuc de întrebări ca să-i pot informa precis și corect pe suverani despre părerile sincere ale șefilor misiunilor aliate din România. M.M.L.L. aveau oricare a fi tratate în personagii cărora trebuia să li se prezinte viitorul în roz: ele nu se temeau de realități, dar vroiau să știe înainte de toate: "à quoi s'en tenir" (la ce se puteau aștepta). Aveam sau nu mai aveam să primim un ajutor militar german care să ne permită să-i îndepărtăm pe bolșevici de granițele noastre naționale, recunoscute și garantate formal de Reich la Viena? Căci dacă acest ajutor nu ni se putea da pînă la terminarea operațiilor încă nepornite pe frontul ipotetic al Atlanticului, atunci era mai lesă, sincer, corect și frumos să ni se spună acest lucru clar și răspicat ca să ne putem lua măsurile din timp. (Aici toți nemții în cor au întrebat: ce măsuri?). Firește că mă refeream la măsuri conservatorii și nu la capitularea-n mâinele sovieticilor, adăugînd: "Trebuie să vă între bine în cap un lucru, dacă nu l-ați sesizat pînă acum: societatea românească v-a închis ușile caselor ei cînd ați venit în țară, fiindcă ne-ați ciuntit-o în favoarea Ungariei pe care ați fost pînă la urmă obligați s-o ocupați ca să nu se dea cu inamicii contra binefăcătorului ei și a Bulgariei care n-a furnizat un soldat în lupta pentru existența voastră deși a primit teritoriu de la greci, sîrbi și noi din cele mai fertile și valoroase; românii în marea lor majoritate nu vă iubesc iar suprastructura lor a fost cultural și sentimental legată de Franța și este acum nu stît de anglo-filă cît a devenit americanofilă, fiindcă-i liberalistă, democratică și mai ales pentru că este convinsă că Reichul va pierde războiul iar România nu va mai fi țară liberă decît dacă americanii își vor pune piciorul în prag pentru a împiedica ocuparea permanentă rusească și comunizarea țării. Dar pînă și eu, care sînt pe jumătate englez și nu am negat niciodată simpatiiile mele pentru poporul, cultura și stilul de viață anglosaxone, nu pot fi orbit de aceste sentimente pînă la punctul de a nu vedea realitățile

strigătoare la cer: Anglia s-a aliat cu dracul pentru a se apăra de amenințarea unui drăcușor; războiul a ruinat-o, i-a distrus aproape toată flota comercială și multe vase de război scumpe și i-a sleit forțele de așa manieră încât nu-și va reveni nici odată complet. În Extremul Orient a pierdut de 50 de ori suprafața Insulei: Siamul, Birmania, Malaezia au fost trezite de japonezi la naționalismul lor de popoare asiatice ce vor să scape definitiv de supremația și exploatarea albilor; poate că și India se va elibera până la sfârșitul războiului iar Statele Comonwealthului vor gravita din ce în ce spre Washington. În această situație, Insula nu ne poate ajuta și nici nu vrea să-și strice relațiile cu noul jandarm al Europei germanice pentru 18 milioane de ingrași care v-au dat petrolul ca să-i bombar-dați pe ei, distrugându-le Londra aproape cît v-au distrus Bremenul, Hamburgul și celelalte porturi și orașe apusene. Ori cît i-ași iubi și admira pe englezi, nu le pot ierta faptul că ne cer să capitulăm fără condiții în mâinile bolșevicilor ca să-și scurteze nițel războiul și să se ruineze mai puțin complet. Armistițiul cu cele trei Puteri Aliate în asemenea împrejurări fără condiția sine qua non a independenței noastre naționale, cu ocupația sovietică pînă cîne știe cînd, înseamnă pur și simplu sinuciderea noastră după ce ne-am fi ars casele. Dar pînă și țăranul fuge în fața rușilor după ce au văzut în țara lor că statul nu lasă omului nici vaca, cum ar putea un aristocrat și latifundiar român să pledeze sau complateze pentru distrugerea vieții și avuției sale? Nu știu ce s-ar fi întîmplat dacă Führerul l-ar fi ascultat pe regele Carol și nu pe Codreanu și Horia Sima în orice caz n-ați fi avut nevoie să țineți aproape un milion de soldați în România adunînd diviziile noastre de pe frontul nostru și toate trupele staționate în interiorul țării pentru apărarea petrolului, pe care l-ați fi avut și așa intrucît n-aveam cui să-l vindem dacă nu ni-l cumpărați. Dar acest milion ar fi fost foarte util acum pe frontul Poloniei iar de mîncat tot ar fi mîncat pîinea noastră fiindcă n-am fi avut cui să o dăm dacă nu ne-ați fi cumpărat grîul. Vă rog să nu vă formalizați dacă-mi permit să spun că Adolf Hitler n-a avut dreptate nici față de Carol și nici față de Antonescu. Trebuia să ne fi lăsat să rămînem neutri în avantajul dăv. și bineînțeles spre marea noastră folos, căci rușii nu ne-ar fi atacat atunci în '40. În '41, Molotov ne-a oferit restituirea și recunoașterea veșnică a graniței romîno-sovietice din '39 dacă nu

intram în război: cred că ați aflat acest lucru pînă acum, în orice caz dl. consilier Steltzer nu ignorează acest fapt! Dacă acceptăm oferta, am fi construit în trei ani de zile cu ajutorul tehnicii marilor specialiști germani fortificații mai scumpe decît Atlantikwallul iar armata noastră ar fi rămas absolut intactă. Nu cred că rușii ne mai atceau petrolul și grîul nostru erau folosite de dvs., iar dacă o făceam, nu ajungeau să treacă Nistrul cum l-au trecut de două ori. Noi am făcut ce am făcut și ne-am plimbat pînă la Stalingrad, unii romîni mîndrindu-se cu această performanță. Eu nu, fiindcă singuri nu ajungeam să trecem Nistrul în sens invers. Eu nu mă pricep în arte militară, dar simțul meu îmi spune că ați fi ajuns mai departe fără noi dacă ați fi băgat tot Wehrmachtul în luptă în loc să-l țineți de rezervă în Apus. Ce rămînea din el era suficient pentru a-i bate pe anglo-americiani după lichidarea Sovietelor în luptă pe un singur front occidental. Pentru a simplă propagandă menită a impresiona lumea arabă, i-ați dat lui Rommel 500 de blindate grele pe care le-a plimbat degeaba trei ani de zile, pînă ce le-a pierdut pe toate, în nisipurile Africei de Nord, iar pentru apărarea Romîniei aliate și petrolul vostru care curge de la Ploiești spre porturile dunărene n-ați găsit cu ce să complectați o divizie de tancuri topită la jumătate. Și cu toate acestea, țineți zeci de divizii blindate nefolosite după Atlantikwall: e o strategie stranie pe care personal renunț să caut a o pricepe. Dar dacă nu ne puteți ajuta cu ceea ce ne trebuie, s-o știm spre a ne pregăti din timp pentru marele Treck. În acest caz, evacuem tot ce-i de valoare în țară începînd cu tablourile Peleşului și le ducem în Elveția unde nu pot fi bombardate; surul, arhivele și banii, cît mai mulți, ca să nu ajungem ca tatăl meu înainte de a muri, plecînd cu cîteva căruțe de relicvii familiare dintr-un conac și de pe o moșie în care băgase în viața lui două milioane de fr. aur pentru a le civiliza. Vrînd nevrînd eram obligați a lupta pînă la Tisa: la capitulare nu se puteau gîndi decît comuniștii, țigani și evreii săraci care nu aveau ce pierde și sperau să devină stăpîni țării, ceea ce vor deveni desigur dacă România va ajunge o republică comunistă. Așa dar, eu rog acum pe E.S. să-mi spună cît va ține frontul actual după părerea M.M.C cîte luni mai avem pînă la Nămăloasa - Galați, cît poate fi apărate Ploiești și capitale".-

Din anchetat ce fusese și acuzat de tot felul de fleacuri ce nu le-am mai menționat aici fiindcă nu erau lucruri serioase și palpabile ci numai impresii și presupuneri insinuate cu scopul de a dovedi că întrebările își avuseseră rostul și că L.G. nu era oarbă nici surdă și că știa ce spunea în stilul ce l-am recunoscut rapid când am ajuns în anchete adevărate trei ani mai târziu, am devenit eu acum anchetatorul R.S. care se făcuse cam roșie la față ca toți acei cărora le plece când se simt atotputernici să spună altora "adevărul" și chiar neadevăruri insolente și brutale sub coperta sincerității, dar nu pot înghiți la rîndul lor cea mai mică observație sau critică perfect obiectivă, realistă și justă; dar după felul cum reacționaseră ceilalți, în afară de Steltzer și Pips care erau, încă, unul foarte suster și sumbru iar celălalt nu prea mulțumit cu răspunsurile și mai ales concluziile mele, am simțit că trecusem hopul și că și de această dată voi sfîrși prin a-l duce cu coțza pe Fredy. Cu ochii săi scînteind de învingare și răutate veselă, a spus: "Nanu, Gerstenberg, erzählen Sie mal dem jungen Mann was Sie heute gesehen haben" (la spune-i, G., tinărului ce ai văzut azi!). Si generalul mi-a repetat, ce le spusese pe seama celorlalți înainte de sosirea mea, că fusese azi pe front, în prima linie, aterizînd la mai puțin de un km. în spatele ei și dejunase confortabil în Bunker-ul generalului..... (i-am uitat numele comandantului german al frontului românesc) pe care-l găsisem în plină partidă de șah. De săptămîni de zile, sovieticii nu trăgeau decît noaptea arareori cîteva rachete peste linia noastră și apoi două salve, iar cînd bateria grea din spatele liniei răspundea cu de zece ori atîtea proiectile, tăceau obitio pentru cîteva zile. Frontul se stabilizase aproape ca-n războiul 14-18 și era atît de puternic întărit și organizat la noi încît nu va mai mișca "pînă la anul". Rușii făcuseră un efort prea mare la începutul anului și pe sectorul central îl susțineau încă și acum, deși și acolo începuseră să dea semne de oboseală, în fața Varșoviei. Pierdeau la oameni în mod deosebit; veneau așa, ca o ciurdă și nemții îi lăsați să se apropie la 50 de metri ca să-i secere printr-un tir cruciat din care nu rămînea unul valid, dar după ei veneau alții exact pe acelaș drum și tot grîmadă și o păteau la fel pentru că erau total abrutizați de alcoolul ce li se dădea în cantități mari. Aveau avantajul marelor de oameni și dispuneau de material american, dar pe ritmul cu care se toceau și erau tocați nu puteau să țină mai mult

de un an și apoi li se va da o lecție de strategie: menținându-se arcul Carpaților, malul Baltice și Munții Balcani, chiar dacă atingeau pînă la Forțele de Fier nu prezentau nici un pericol, căci prin patru contraofensive simultane vor fi literalmente castrați, pierzînd tot ce vor fi bagat ca armate în Mîldova, Muntenia, Dobrogea, Oltenia și dincolo în testicolul drept din Polonia, căci puteau merge pînă-n Pomerania fără primejdie pentru Reich; oar odată ce acești doi saci vor fi strînși pe linia dreaptă Balitica-Marea Neagră, vom intra din nou în Ucraina dar de această dată ca-n unt, cu arme noi și tactici inedite. De politete am întrebât: "In ce an?" "poate chiar la anul, dar mai probabil în 46, căci anglo-americanii nu vor să debarce masiv și noi n-avem interesul să-i lovim pînă nu nu vor fi adunat în cizma italică tot ce au pregătit pentru cucerirea Europei". Harta frontului și altele la scări mai mici au fost scoase din sertare și dulapuri și generalul, f. stimulat de plimbarea sa aeriană satisfăcătoare din cursul zilei, s-a apucat să ne facă o lecție de strategie și să ne țină un curs de istorie și artă militară, ce i-ar fi impresionat pe Napoleon și pe Clausewitz dacă mai trăiau, după care a început povestea armelor secrete din care unele vor fi folosite în curînd în domeniul tactic. Mi-am permis să-l întreb de ce nu au fost trimise cîteva în Crimsea în loc să-nghițim acolo un al doilea Stalingrad căci după cîte ne tot explicase M.A. trupele fuseseră lăsate acolo pentru a rezista pînă la marea contra-ofensivă generală la Răsărit. Dar aici Gerstenberg a tușit artificial înainte de a-i cita date false pentru a dovedi că pierderile pricinuite de ambarcări ratate nu erau comparabile cu acele suferite de sovietici pentru a recuceri peninsula și trecuse imediat la "v"-urile (pronunțate fau) ce ravajau Anglia pentru a ilustra un tip de arme pe care Aliații nu erau în stare să le copieze necum să le depășească sau să le găsească antidotul. Urmare apoi discuții libere între ceilalți asistenți ai Gauleiterului între ei și cu mine din care Clodius și Neubacher profitară pentru a reliefa că ei fuseseră convingși că lucrurile stăteau așa cum eu îi convinsesem acum pe toți că erau. O blondă impozantă cu părul lung în coc și ochii mari albaștri drăgostoși, tip de Krenhilde reușită, venise între timp de două ori să-l anunțe pe K. că doamnele erau cam nerăbdătoare să știe cît va mai dura convorbirea, căci cîna se transformase în supu dar și acesta s-ar strica dacă era amînat

mereu, la care E.S. ceruse să fie servit la 11 iar în aştepta-
rea lui să ni se aducă gustări care sosiseră la zece jumătate
sub formă de pateuri calde şi sandviciuri mari cu multe băuturi
străine tari printre care şi vodcă "de captură sovietică" pe
lingă ţuica bleagă a lui Meinel, iar din acest moment atmosfera
se schimbase brusc, oaspele înseninându-se când mi-a recomandat
cu tîlc şi un zîmbet ironic vodca din care şi-a umplut şi el un
pahar mare în timp ce Gerstenberg i-a spus: "Cred că v-aţi ²³⁸
convins că tot eu am avut dreptata?!", la care E.S. nu s-a sfîşit
să-mi spună că fusese "recht ungehalten" (tare indispus) de
toată forfoteala asta opoziţionistă şi atmosfera defetistă din
capitală. Am profitat de acest moment ca să spun tare pentru
toţi, dar la intenţia lui şi a lui Pips şi Stelzer, care nu
păreau să-apărtăşească veselie lui Clodius, Neubacher şi Gersten-
berg la confirmarea mea a tezei lor, că "Excelenţele Misiuni-
lor Germane" trebuia să se aştepte la agitaţii mult mai mari şi
să nu se sperie interpretîndu-le greşit ca şi spiritul de critică
că şi opoziţie gălăgioasă faţă de politica guvernului al celor
nechemăţi să rezolve problemele grele ce i se puneau, dar care
le-ar soluţiona exact la fel dacă li s-ar încredinţa puterea
fiindcă aşa era românul, veşnic bîrfitor la adresa vecinului, dar
ca şi ciinele ce nu muşcă atunci cînd se apucă de lătrat şi că
Antoneştii îşi cunoşteau prea bine ţara şi clientela politicie-
nilor de opoziţie ca să nu comită greşala de a le reduce la
tăcere, căci această supapă era necesară poporului român care
nu făcea nici o treabă bună fără gălăgie iar abia cînd tăcea
devenea periculos. Gerstenberg mi-a confirmat întocmai supusele
abundînd în acest sens pe care experienţa sa mai veche în Ro-
mania îi permisesese să-l verifice mereu. Înainte de a proceda la
întîmpinarea cucoanelor, cu care Manfred ne rugă să nu se mai
vorbească despre politică, el a ţinut să mă asigură ca să le-o
spun MALL că d-aa avea grije să le prevină din timp dacă într-
adevăr comandamentul german ar socoti preferabil să fie luate
măsuri de precauţie pentru evitarea unor pagube materiale inu-
tile întrebîndu-mă dacă Săvîrşinul sau Branul n-ar putea adăpos-
ti colecţia de tablouri celebră a lui Carol I, la care i-am
răspuns că pentru moment se lucra intens la restaurarea lor ce
nu se putea face decît la Peleş iar Stelzer a interferat că,
după cum se vedea, anglo-americanii evitau cu mare
atenţie lovirea reşedinţelor regale mai

vădit chiar decât pe scena prezidențiale și ale guvernului, "așezându-se" în special asupra celor germane. Aceeași temă a fost reluată când, înainte de sfârșitul supeului excelent și servit impecabil în porțelanuri de reclamă ale guvernului hitlerist, a sunat președintele după ce Gerstenberg se ridicase de două ori de la masă chemat de comandamentul aerian german al cărui șef era -deși această funcție era incompatibilă cu cea de stațat militar- pentru a ne anunța întâi că bărzăunele britanice porniseră peste Adriatică iar apoi că trecuseră de Lacul Ohrida în direcția noastră și înăfurișit (când eram deja coboriți în sub solul casei spațios și luxos amenajat ca "Bombesischerer Unterstand" cu o sală măricică în mijlocul căreia se afla o masă regulamentară de ping-pong la care blonda secretară a șefului și amanta lui oficială, o jucătoare redutabilă, m-a provocat pe loc la un meci și a fost cit pe aci să mă bată) că se îndreptau către Ploiești, ca totuși să ajungă mai târziu și asupra noastră cu bombe grele căzute cam aproape, așa că "Predy" -cum îi spuneam prea ostensibilă iubită pe un ton intim nițel șocant pentru primul reprezentant, căsătorit dar azi fără nevastă, al amantului Evei brune în atmosfere de destrăbălare caracteristică pentru ajunul cataclismelor, patronată de nevestele legitime ale lui Clodius și Neubacher, între care fusesem așezat la masă -a spus serios că englezii căutau de mult să-l atingă fiindu-le indicate toate casele în care poposea de către numeroșii lor agenți din societatea noastră și că de aceea poate mă hotărâsem atât de greu să-i accept invitația intrucît la palat mă știam în siguranță absolută. Astfel, cu toată interdicția de a ne mai vorbi de politică și război, după aproape două ceasuri încheiate înainte de a ne urca în fumoar, căci în acea noapte britanicii trimisese la interval de o oră un al doilea val pe București, așa că bombele și câteva mine seriene "grase" căzute în cartier ne deranjaseră ping-pongul pe la unu și un sfert, s-a mai vorbit o oră și ceva în urma retragerii cucoanelor, cam plictisite de serată după atita așteptare și foarte speriate de bombardament, despre subiectele anterioare și mersul războiului general cu multe recunoașteri îndrăznețe ale d-lor Neubacher și Clodius cu privire la întorsătura crucială în situația frontului din Pacific cauzată de distrugerea grosului flotei japoneze în gigantica bătălie de trei zile din "Marea Coraliilor" unde tot transportul al celor 40.000 de soldați japonezi destinați debarării în Australia fusese scufundat recent pînă la ultimul vas

al convoiului, scăpând numai o singură unitate ușoară și rapidă pentru a aduce fiul și reportul complet al infringerii și hărakirilor de rigoare ale diverșilor amirali responsabili de ea la Yokohama și respective la reședința Kikadoului din Tokio. Killinger, Fips și Steltzer trăsese răsunătoare concluzia tardivă, dar cu atât mai interesantă pentru mine cu cât era încă ticsită de aluzii nu prea fine la același pericol de care se declarau foarte conștienți și nu mai puțin hotărâți a scăpa înlăturându-l imediat ce ar detecta cel mai neînsemnat indiciu al influenței sale asupra conducerii destinelor noastre, că I.S.-ul fusese subestimat de Reich ca armă mai eficientă în potențialul de război dușman decât sporirea producției industriale americane cu care singura anglo-saxonii n-ar fi fost în stare să-și redreseze situația catastrofală din Extremul Orient. Către sfârșitul conversației, Killinger mi-a confiat doar pentru informarea M.S. și a lui Sănătescu - "întrucât n-avea rost ca și Maniu s-o știe dinainte" - că Antonești și responsabili departamentelor cele mai importante pentru conducerea războiului erau convocați pentru începutul lui august la o conferință lămuritoare a situației frontului răsăritean a nevoilor noastre "ce se vor satisface cu precădere față de toate celelalte" și a planurilor militare pentru operațiile anului curent și primului semestru al celui viitor, acum când A.H. era complet restabilit de repercusiunile asupra sănătății sale produse de șocul psihic mai mult decât fizic al bombei mișelului atentator, despre amănuntele faptei căruia nu am putut afla mai mult decât se știa deja prin comunicate și din comentariile posturilor și ziarelor neutre și aliate, d-lor răspunzându-mi la întrebări că M.A. va afla din gura Führerului realitatea și ne-o va spune la întoarcere. La descrierea deja la masă, când am fost întrebat de cauza plecării neveste-mi răspunzând că socră mea o reclamase de urgență fiind grav suferindă și nevrind să se opereze de vezicula biliară în lipsa fiicei preferate care era pe deasupra infirmieră, ceea ce Bielle îmi scrisese despre parada de pe Ring din ziua următoare atentatului, cu omisiunea firească a observațiilor marginale doveditoare ale tensiunii extraordinare în care se trăia în Reich. Reconducându-mă cu mașina sa acasă, f.f. mirat că locuiam la palat, Gerstenberg a mai stat vreun sfert de oră să-mi termine în automobil stațional la scara administrației ceea ce începuse să-mi povestească-n drum despre cauza și rezultatul f.s. satisfăcător ale invitației mele din acea seară : serviciile secrete alarmaseră peste măsură în ultima vreme pe Man-

fred în legătură cu agitația cercurilor conducătoare române iar conferințele de la L.G. asupra acestui subiect împărțiseră personagiile de frunte ale celor două misiuni în două tabere opuse: militari și economiști susținând în cap cu d-za că situația era cea pe care le-o descriesem, iar diplomații și șefii informației (din care Fips fusese cel mai violent!) că ne aflam în preajma pregătirilor ieșirii din război. Era absolut încântat de reacțiunea mea la întrebări, naturalețea și sinceritatea cu care le vorbisem asigurându-mă că-l convinsesem integral pe șeful lor așa cum îi mărturisise între patru ochi și adăugând la despărțire, ținându-mi strinsă mîna în a lui în timp ce mi-o spunea, că nu se-ndoise o clipă că eram demnul urmaș al prietenului său Tonci care ar fi vorbit exact ca mine căci și el fusese angloman dar prea aristocrat austriac ca să nu știe că politica perfidului Albion a fost și va rămîne totdeauna contrară interesului Europei. Neștiind că Mike și Ioani mă așteptau, m-am urcat în apartament la etaj ca să mă pomenesc cu telefonul lor în clipa în care am aprins lumina ce se vedea, cu tot camuflajul rulourilor albastre groase ce le aveam la toate geamurile palatului, din biroul M.S. de la C.M. și astfel am trebuit să povestesc amănunțit tot ce pățisem în acea noapte, așa că ne-am culcat abia la șase.-

Firește că toți "conspiratorii" au fost avertizați și s-au alarmat grozav la vestea convocării Antoneștilor la M.C.G. cu rezultatul că Mike a fost somat să intervină cu cea mai mare energie pe lângă amîndoi, paralel cu șefii opoziției care-i reclaman imperios aceasta și cu Sănătescu pe lângă Bij, mobilizat și el direct de ei, ca să nu ceară ajutoare militare, nici de blindate nici de avioane, să nu se angajeze sau promite a face nimic care să-ngreuneze răsturnarea, dar fără să dea cîtuși de puțin de bănuit că ar avea vreun amestec în tratativele cîsirote și nici cele mai vagi veleități să iese din război, aceasta mai ales după ce Ioani venise să anunțe M.S. invitația colectivă a Führerului pe marți 1 august și totodată intenția patronului de a pipăi terenul pentru a obține acordul celuiia de a deschide negocieri discrete și neangajate cu occidentali și cu Moscova, comune și separate, întrucît ca foști aliați noi am putea mai lesne decît nemții, să deslușim în ce ape se scaldau ceea ce ar prezenta și pentru Reich un indiciu mult mai sigur decît reușise pînă acum să obțină prin sondările sale directe ce știam precis că le întreprinsese fără nici un succes în Elveția și la Stockholm

Substratul gândului năstrușnic al bătrânului ne era înfățișat de Bijlet ca o triplă manevră: 1/. de a dovedi aceluia căruia-i dăduse cuvântul său de soldat că-ntelega să-l respecte riguros și a nu-l trăda ci a conveni cu el în prealabil orice acțiune politică externă în interesul cauzei lor comune pentru ca, în caz de acceptare a sugestiei, guvernul să fie scooperit pentru negocierile sale anterioare, prezente și viitoare, iar în acel al refuzului propunerii, să nu poată fi bănuț în continuare de a duce o politică de duplicitate, astfel încit nemții să fie liniștiți cu privire la loialismul total al O.S. și complet surprinși de lovitura ce totuși o va da cind va fi obținut condiții acceptabile și va fi sigur de a o putea reuși cu minimul de riscuri; 2/. de a-l determina pe tovarășul de arme să facă un efort suprem pentru a ne feri de obligația să căutăm salvarea pe o altă cale decit aceea a armelor, dotindu-ne armata, dacă nu se putea lipsi de unități proprii gata instruite, cu armentul greu blindat și avioanelor necesare pentru a redresa linia frontului nefavorabilă la Nord și-a orice caz a rezista față de tendința inamicului de a o înrăutăți permanent pentru noi; arme ce ne-a pune totodată în posibilitatea de a da lovitura în optime condiții cind am vrea noi și care ar putea determina pe anglo-americiani să risce totuși câteva unități, măcar simbolice, întru întărirea trupelor noastre moto-mecanizate; iar 3/. pentru a avea baza "morală" și un motiv "într-adevăr" valabil de a semna capitularea, dacă atât diviziile oit și armentul în chestiune ne-ar fi refuzate sau promise și apoi nelivrate în timp util sau deloc. Se-nteleg de eforturi am trebuit să depunem pentru a contracara aceste intenții: Mike a reușit cu acest prilej o performanță unică în analizele raporturilor fűhrerului cu vasalii Reichului, anume de a-l determina pe Bij să ceară și să obțină amnarea vizitei cu trei zile "necesare pentru pregătirea documentației resorturilor consultate", dar de fapt pentru a-i permite să discute patru ore întregi la Snagov cu Maniu, Dinu și Ică, problema de mai sus și mai cu seamă punctul crucial al deosebiri lor de concepție asupra condițiilor optime de a trata cu "liații, Antonescu susținind că erau în funcție de tăria rezistenței frontului nostru, la care li s-a răspuns că atunci ar fi trebuit să-ncheie armistițiul în clipa atacului asupra Stalingradului, la care ei răspundeseră pe bună dreptate că atunci nemții erau la culmea expansiunii dacă nu a puterii lor și ne-ar fi căsăpăit și ocupat ușor, iar tandemul con-

ducător al B.F.D. argumentînd că atunci aliații fuseseră mai puțin dispuși să ne accepte punerea unor condiții prealabile decît erau acum, tocmai cînd ne aflam la cea mai mare ananghie, fiindcă își dăduseră perfect de bine seama că abia în această situație eram în măsură să scăpăm de nemți, iar dacă, după toate scuzele anterioare, nu numai ale opoziției ci și ale guvernului, de a nu fi putut acționa cu frontul la mii de km. îndepărtare și cu asigurările ce li se dăduseră de a profita de ivirea primei ocazii prielnice pentru a întoarce armele, acum cînd această situație ni se prezenta, începînd încă din februarie, noi ne încăpăținam dintr-o dată a căuta să putem prelungi rezistența ca să obținem alte condițiuni decît cele fixe, inalterabile, inițiate, pricinuind eventual Sovietelor pierderi mai mari pentru a sparge frontul, nu ne-am putea aștepta decît la cereri mai exorbitante ale acestora și accedarea la ele ale occidentalilor, puși de noi înșine în imposibilitatea de a ne mai susține față de Moscova.-

Nu ajunseseră să se înțeleagă, singura promisiune fermă a C. pe care i-o storseseră cu greu fiind renunțarea la cererea altor două divizii blindate și aceasta numai pentru că în ultima sau penultima zi din iulie complectarea jumătății lui Grossdeutschland își făcuse intrarea pe vagoane platformă speciale pe la Curtici cu "Tigre" și "Panthere" noi-nouțe în număr impresionant cu două zerouri admirate la trecerea lor prin gara Vărădia de vărul meu primar George de Neculitza, noul Adm. Gen. al Dom. Moc., instalat de Bielle cu familia lui la Bulci "spre a-i păstra gospodăria în aceleași condițiuni pînă la întoarcerea ei cît mai grabnică", iar de H.M. Ioani și mine în drum către Sinaia la Ploiești unde le-am găsit staționate la soare și tinerii lor servanți fuduli glumind cu spectatoarele admirative ale vlăjganilor blonzi și frumoși dar și impresionate ca toată lumea de acest spectacol ilustrînd puterea cuasi neîntinată a celui de al III-lea Reich. Regele, Sănătescu, Ioani și cu mine am prelucrat toată dimineața următoare în acelaș sens pe Ică, care sosise la Foișor de vreme pentru el, spre a-l scuza pe C. care nu găsea timpul să vină la masă, pe care și trimisul lui o refuză azi, excepțional de grăbit ce era să se întoarcă la Snagov, unde-l așteptau miniștrii, dar promițînd a-l face să accepte rugămintea insistență a M.S. și a trimite răspunsul afirmativ în mai puțin de 24 ore. Acesta nu sosi și Mike, încurajat de Buzel, care venise a doua zi la prînz la Sinaia, special trimis de Maniu ca R. să nu-l lase pe M.A. să plece fără a-i fi sfuls cuvîntul de a se

conforma punctului de vedere al opoziției, îl lua atunci pe Bij la telefon, direct, amenințându-l cu vizita sa la Snagov dacă d-lui nu era prea ocupat ca să se deranjeze pînă la Sinaia, neputînd să-i spună mai mult prin firul interceptabil, iar Ionel, mai puțin prudent, îi răspunse că știa de la Ică despre ce vroia să-i vorbească M.S., dar că nu era cazul să se alarmeze "întrucît putea avea toată încrederea în el care va ști să apere interesele tuturor așa cum se cerea". Buzel ascultase toată foarte laconica convorbire pe aparatul vecin și nu a fost mulțumit de răspuns, rugîndu-l pe S. să-l mai vadă pe Ică. Acesta, crezînd că i se cerea acel mesagiu ce-l făgăduise, a spus că încă nu reușise să obțină ceea ce i se ceruse, dar că va telefona M.S. pînă la zece seara în caz afirmativ iar în celălalt va veni, dacă putea fi primit în cursul nopții pentru a explica la ce soluție va fi ajuns. La zece fix a fost la aparat dar pentru a se scuza a fi prea aglomerat cu lucrări și obosit pentru a mai veni în noaptea aceea la Sinaia, adăugînd însă că M.S. putea conta pe el că lucrurile erau bine puse la punct și chiar mai favorabile decît cum se ceruse. Regele l-a întrebat la ce oră plecau și aflînd că la șapte, i-a dat intîlnire la șase în pădurea Snagovului la intrarea pe drumul către Y.C.R.R., unde Mike a fost la minut și secundă. Bijlet însă cu zece minute întîrziere, ceea ce l-a cam supărat pe monarhul prea puțin formalist ca să țină seamă de prestigiul Coroanei și de protocol cînd interesul național era în joc, dar nu putea suferi nepunctualitatea supușilor săi mai ales cînd știa precis că era doar o chestiune de neglijență. Ică a fost poftit în Bentley lîngă Mike și acesta a plecat cu el singur la un loc unde a putut să bage mașina în pădure și acolo au vorbit pînă la 7 întrucît noul avion al Fûhrerului, mai rapid decît cel vechi, trimis după C. fiindcă era neinterceptabil de către vînătoarea sovietică, depășind viteza ultimului IAK cu sute pe oră, nu urma să decoleze decît la opt de pe Băneasa. Bijlet i-a făcut raportul tuturor întrevederilor și discuțiilor evitînd să ajungă la punctul decisiv și scaldînd-o cînd Mike l-a înghesuit cu întrebarea precisă cu aceea că Ionel era hotărît a nu lua inițiativa discuției nevralgice înainte de a fi dibuit ce vroia Adolf de la el iar, numai dacă acesta cerea vreo nouă contribuție militară sau economică peste cele convenite pentru exercițiul în curs sau venes cu reproșuri din cauza tratativelor cairote, i-ar răspunde "de la tic la tac", virîndu-se sub nas negocierile lui Ribbentrop în Suedia, deci dreptul pentru noi de a proceda la fel, spre a vedea dacă și cum

inghițea pilula, altfel nici n-ar atinge subiectul, iar pentru orice supliment de export și soldul nostru creditor în contul clearingului va cere numai armament: tancuri, tunuri, anticar și avioane, numai ridicând pretenția înzestrării imediat a frontului cu unitățile necesare de blindate pentru a face față celor sovietice ale armatei II-a ucrainene, "satisfăcând astfel dorința opoziției". Mike s-a fost încântat de rezultat și stă de curios să vadă cel puțin din depărtare decolarea aceluia nou avion cu o viteză mult superioară celui pilotat de el, încât s-a aranjat să treacă pe la opt pe șoseaua națională în dreptul aerogării Băneasa, spre a fi silit să refacă manevra de câteva ori ca să nu chiar staționeze pe șosea intrucît - tot din cauza lui Ioă, după cum avem să aflăm la întoarcerea lui - decolajul a fost întârziat cu cele zece minute de întârziere minimă a P.M. s.i., care pentru d-lui însemna maximul de punctualitate posibilă. Prima dare de seamă amănunțită asupra călătoriei și întrevederii ne-a fost făcută tot de acesta, chemat de urgență la Poișor unde a luat cesașul în 5 august pentru a reveni cu Ionel și Măreșăloaia a doua zi la prânzul duminical spre complectarea descrierilor din ajun și reascultarea versiunii acestuia puțin diferită prin faptul că acolo fuseseră mai mult separați decât împreună.-

Bu am auzit în plus încă o descripție de a lui Ioă, mai amănunțită cu privire la convorbirile sale, ce mi-o făcuse în drum spre Sinaia, intrucît eu am fost acela care nu l-am slăbit pînă ce s-a hotărît să satisfacă curiozitatea M.M.L.L. care-l așteptau ca pe mesia, iar apoi încă două versiuni complementare: una f. interesantă cu privire la impresiile lui și anumite amănunte de la generalul Arbore și cealaltă cu multe suplimente de detaliu, care pe mine m-au captivat mai mult decât problemele mari, de la Ioan Vlad Henițescu care-l însoțise pe Ioă și observase mai atent situația și atmosfera decât stăpînul său prea emoționat de recepția promisă ce i se făcuse. De la plecare luaseră direcția Kosi-
cei zburînd la prea mare înălțime ca să vadă peisagiul și trecuseră Carpații Poloniei puțin la Est de Zakopane, dar de aici direct spre Varșovia coborînd de la 5 mii pînă sub una cînd au primit o însoțire de câteva escadri de Messerschmidt-uri și au fost avizați în cod că cerul era gol și nu riscau interceptări. Figura fusese ordonată de Făhrer spre a-i arăta Mareșalului "infernul de la Varșovia" ca să nu se mai facunete a-i cere detașarea blindatelor de aici unde se juca soarta Reichului pentru-un

front secundar ce era el nostru în comparație cu densitatea trupelor și a tirului de pe frontul central germano-sovietic. Coboriți jos peste liniile în plină luptă, au putut vedea fumul alb al gurilor de tun și acel cenușiu al exploziei proiectilelor, unele salve făcând să sâlte avionul greu prin deplasarea aerului sub el. Urmind pe zeci de km. linia sinuoasă a frontului în această pungă centrală, au văzut carele sovietice pornind la asalt, tirul brandurilor, aruncătoarele de flăcări și al artileriei anti-tank, iar în pofida zgomotului avionului și al celor care-l însoțeau, au fost literalmente asursiți de zgomotul realmente infernal și înspăimântător al bătăliei de sub ei. De atunci se știa dealtminteri că nicăieri pe glob n-a avut loc în tot decursul celor șase ani de al doilea război mondial și nici în cei patru din primul o bătălie mai feroce, "colosală" și cumplită decât cea pentru cucerirea Varșoviei, dusă zi de zi și noapte după noapte timp de vreo patru luni cu exact aceeași intensitate înfiorătoare și-a care poporul rus a jertfit pare-se vreun milion de flăcăi pentru dobândirea victoriei care a eliberat lumea și ar fi fost dobândită și fără nici o nouă debarcare anglo-americană. Faptul însă că aceasta avusese loc cu aproape două luni în urmă și fusese și mai era extraordinar de spectaculară prin desfășurarea unor mijloace tehnice uimitor de bogate, în special în împărăția cerurilor și a elementului lichid, făcuse ca lumea să privească spre Normandia și Britania și să scape din vedere ceea ce se petrecea fără reclamă multă pe asprele meleaguri veșnic însingurate ale Regatului Piaștilor și lageloniilor. Când fură săturați de această viziune apocaliptică, pilotul personal Führerului recuștigă rapid înălțimea maximă pentru regimul motoarelor avionului rămas din nou singur în văzduh deasupra acourilor văratiei ai soanei beltice, spre a pica deodată, spărgind plafonul lor cam pe la jumătatea celei de a treia ore de zbor zigzagat, asupra covorului de brazi și pini impestrițat de ochii albastrui turchizi ai lacurilor și a ateriza moloam într-o poiană mijlocie danteletă, plană și gălbuie în comparație cu verdele codrului de-a lungul marginii căreia erau trase linii de C.F. și o șosea asfaltată, șabele acoperite de un camuflaj antiserian în imitație și la înălțimea pădurii sub care s-a vîrît avionul. Aici îi ap-

tepta un șir de automobile Mercedes-Benz deschise cu câte un șofer și un asistent de gardă, S.S. înarmat, M.A. și Ică fiind poftiți a se sui în primul, Pantazi - Steflea în al doilea, apoi Arbore și Min. Econ. Dobre cu Davidescu, Nenițescu și un agent, plus cameristii și bucătarul șefilor și așa s-a pornit în goană mare pe biliardul șoselei camuflată în plin codru rar la bază, ca toți cei de rășinoase pure, timp de vre-un sfert de oră până ce brusc convoiul a fost oprit de o gardă numeroasă tot de S.S.-i la un gard înalt de sîrmă ghimpată și încărcată electric, cum li s-a spus, absolut toți străinii trebuind să se supună unei precheziții corporale severe, cu unica excepție a C. înainte de trecerea porții cu acces la domeniul silvestru îndrăgit al Fűhrerului, căci au mai gonit vre-o cinci minute bune până ce s-a ajuns la destinație: niște construcții de lemn cu-n singur cat înălțat deasupra solului, mari, lungi, în formă de baracă, dar aparent solid și îngrijit executate într-un stil de "block-house" canadian cochet, plasate nu într-o poieniță adiacentă de aerisire ci perfect infipte-n chip de semi stea sub brazi gigantici ai pădurii multiseculare din jurul ei; locuința dictatorului fiind exterior identică cu celelalte și la același interval, dar cea din centrul semistelei înspre care musafirii toți flancați de garda de corp fűhrerială, au fost îndreptați. În interiorul cabanei, elegant amenajate și luxoase mobiliate tot cam în stilul celei de pe Obersalzberg, au fost întâmpinați de tot anturajul militar al Fűhrerului de la M.C.G. printre care se afla o singură uniformă romină, de maior, aceea a lui Toto care a făcut prezentările, căci generalul Gheorghe Ion va sosi abia spre seară cu avionul și suita Subfűhrerului Himmler. După cîteva minute, numai Antonești au fost primiți în altă încăpere de către A.H. în centrul membrilor guvernului corespondenții reprezentanțelor departamentelor romine convocați, cu excepția Vice-Cancelarului, iar după alte puțin clipe Adolf s-a retras numai cu Ionel, Ică intrînd sub focul crucii al lui Goebbels, Ribbentrop și altoro între care și Weizsäcker, pe cînd ceilalți delegați romini au fost prelucrați fiecare de colegul german respectiv la desbaterea separată a problemelor pentru rezolvarea cărora fuseseră chemați. Primul lucru pe care toți musafirii l-au aflat a fost povestea atentatului, întru justificarea măsurilor de precauție cam neuzuale la care fuseseră supuși. Nu este cazul s-o redau intrucît azi este universal cunoscută, bornîndu-se a menționa doar un detaliu necunoscut, anume că toată baraca ar fi sburat în aer și Hitler

volatilizându-se dacă pereții ar fi fost etanș și geamurile închise. Așa dar, mașina infernală, cu o putere excesivă, nu și-a produs efectul, fiind calculată prost, nu pentru seral liber ci o cameră de zidărie cu dimensiunile aceleia în care a explodat, exact ca orice explosiv aprins când nu e comprimat. Totuși, Adolf mai purta brațul nebandajat dar în eșarfă și era perceptibil un om total schimbat: palid, slăbit, sbircit, nervos, trist și mușcat, intrucât chiar accesele lui de minie aveau mai mult caracterul exasperării decât a furiei potente destructive, ca și cum ar fi ajuns oleacă timorat. Astfel trecură cele două ore înainte de prânzul frugal, consumat rapid de toți laolaltă la masa imensă-n formă de potcoavă din baraca "restaurantului" la care și Dolfi s-a deplasat. Vizita ce urma a ține 2-3 zile, avea să fie redusă la o ședere sub 24 ore pentru principalii delegați care s-au decolat a doua zi la nouă, numai Arbore și Ion Vlad care-și cedaseră locurile celor doi generali germani înțorși cu Antonești în țară pentru studierea și aplicarea la fața locului a chestiunilor tehnice militare relative la întărirea frontului, plecând abia la 11 cu alt avion sosit de pe un aerodrom al frontului Nord și zburînd, ca și prietul la întoarcere, fără ocoluri și coborîri demonstrative pe calea cea mai scurtă spre București, scurtarea tratativelor decurgînd din acceptarea imediată a tuturor cererilor nemțești nu numai din pricina imperiozității brutale și înșinuările amenințătoare de reținere în altă calitate decât ca masafiri cu care au fost formulate, ci și fiindcă C. s-a lăsat ușor convins, profund impresionat de un film ce le-a fost arătat doar Antoneștilor și generalilor în funcții militare de prezentare a noilor arme revoluționare ale celor clasice și de experiențe și manevre cu ele, acesta fiind "Turbojager"-ul supersonic cu putere de urcare cuasi verticală; strămogul "Bazucăi" americane a deceniului 50, pușcat dintr-un dispozitiv de ținut în mînă și ochire simple pînă la circa 250 de metri cu o pătrundere perforantă de orice grosime de blindaj datorită tăpirii acestuia și penetrației proiectilului după principiul acului, vîrît într-un dop și apăsător pe o monedă de metal mai moale ca oțelul, ce acesta o traversează astfel lesne; noul tun antierian Oerlikon cu plafonul de 15 km. și via și ceva de lovituri pe minut; lansarea și aterizarea lui V - II cu efectele căderii sale și proiectele lui V - III teleghidat iar, ca desert, descrierea principiului bombei stoarte germane, cu texte bine ticluite traduse de Ministrul Schmidt pentru auditorial de masafiri, visionari la propriu și la figurat, desene și fotografii frumoase, convingătoare și la

sfârșit " o experiență a bombei miniatură", adică a exploziei ei într-o luncă din Brasia Orientală ce o transformă pe o rază de 100 m. într-un "deșert silicificat", așa că-l apucase instantaneu pe Bij durerea de ficat, la gândul că, urmând sfaturile aiurișilor moșnegi îndrumători ai opoziției și Coroanei române, ar risca să-și pună neamul și țărișoara lui răzburării letigime a omului providențial care scăpase teafăr dintr-o explozie a unei bombe mai puternice decât cea nucleară pitică, de felul căruia urma să posede în curînd duzine de surori uriașe din care una singură ar face praf toți Bucureștii, iar două ar prăbuși Bucegi peste văile Prahovei și Timișului; petitorii săi din ajun, partinici și regali, n-avaseseră precum să știe cum stătea chestia, astfel încît schimbarea deciziei sale nu putea decît să-i încînte indata ce vor afla. Toată după masa fusese consacrată continuării desbaterilor separate și apoi comune, cererile hitleriste fiind multe, mari și generale, militare, economice, industriale, financiare, agricole, comerciale și mai presus de toate politice, externe. A le descrie toate ar lua timp și loc și n-ar contribui cu mult a dovedi aici că aplicarea lor ar fi impus romînilor restricții cartelare identice cu cele din Germania, ar fi golit țara de tot lemnul fasonat, de trei sferturi și șeptelul, porcine și bovine, cereale, oleaginoase, vinuri, fructe uscate, ouă, lînă, în, cîneșă, bumbac și verice alte stocuri de marfuri necesare Reichului și, pe măsura lichidării transporturilor, tot parcul de locomotive și vagoane CFR aferente kilometrajului liniilor pierdute prin invazie plus toate cele noi pe care industria noastră era chemată a le produce cu zor pentru că Deutsche Reichsbahn nu mai putea înlocui materialul distrus din ce în ce mai sistematic de R.A.F. Aurul și bunurile publice și private, de valoare trebuia evacuate, concomitent cu înaintarea dușmană, înspre Bavaria și Tirol; cît despre cel lichid, urma să fie scos cu precădere față de toate celelalte materii și prăduse, ca să nu rămîna urma vreunui stoc neindispensabil frontului și nevoilor militare-industriale ale Hinterlandului integral mobilizat. Contrapartea momentană a tuturor acestor livrări se reducea la armamentul și muniția cehe neretopite încă de Skoda, Danec și Zbrojovka, iar pentru a ni se trimite încă o divizie blindată, din cele două "în refacere" în Ungaria și 300 Messerschmidturi de tip vechi, trebuia întîi să desconggestionăm cazărnicile de toate diviziile gata înscrise și inutil ținute-n Hinterland spre a putea forma la înțeles, mobilizînd contingentele mai tinere prin reducerea vîrstei re-

crutabile la 18 ani, atâtea divizii cât vom putea înarma cu arme rimate și la nevoie cele germane, urmînd de asemenea a nu mai lăsa, ca-n Transnistria, Bucovina, Basarabia și Moldova de Nord-Nord-Est, să rămînă locului masculi între 16-20 ani.

Prima problemă atacată atît de Hitler cu Ion Antonescu cît și de Goebbels-Ribbentrop cu Ică a fost "trădarea romînilor" care delegaseră pe Stirbei și pe Vișoianu să angajeze negocieri în vederea capitulării: dacă Ungaria care nu făcuse decît să se apuce de schimbarea unui guvern respectuos de angajamente față de Reich cu unul de concepții neutraliste, a trebuit să tragă consecințele veleităților sale necegetate suficient, atunci la primul gest centrifugal al Romîniei, ea s-ar găsi ocupată și împărțită administrativ între germani, bulgari și unguri iar tot beneficiul frumoasei sale contribuții la lupta germanismului contra barbarilor asiatici s-ar anula iremediabil în clipa aceea și pe veci. Unul și altul scosese argumentul prestabilit, primul cu toată autoritatea și dîrzenia sa, celălalt cu suplețe ce nu i-a fost de folos căci, de unde față de bătrîn Adolf nu riposta cu duritate, negînd doar o încăpăținare ca Ribbentrop să fi făcut vreodată mai mult decît a tatona pulsul occidentalilor, dar și a aliatului lor răsăritean în mod cu totul separat, numai pentru ca Reichul să-și poată da seama care din ei era mai obosit de luptă și să-și adapteze strategia militară în consecință și potrivit echilibrului forțelor sale apusene și răsăritene, dar nici cum pentru că și-ar fi închipuit vre-unul dintre membrii partidului și guvernului său că se putea aștepta la clemența dușmanilor lui de moarte; interimerul a fost bruscăt energic chiar și de acel pe care-l considerase pînă-atunci singurul său simpatizant și binefăcător în toată sleahta guvernanților nazisti. Într-adevăr, se autocomparase și fusese asemuit și de alții în mod greșit cu micul doctor în filozofie schiop și curvar, cu care semăna doar în materie de preacurvie destul de mult, la fizic prea puțin în afară de calibrul, iar ca talent și temperament de oratori propagandistici numai ca exuberanță, dar nici măcar în formă, necum în fond: acela fiind un protestant intelectual național-comunist rece și fanatic, un om de mare caracter, călit și oțelit mai fin decît toți camarazii săi cu excepția șefului și pasitorului securității lui, pe cînd doctorașul nostru de drept internațional era un condottiere mai mărunțel ca Ciano, mai prost ca Urdărean și mai puțin idealist ca Suner, cele trei figuri pseudo-politice

cu care ar fi fost just a-l compara. Această diferență fundamentală între cei doi miniștri ai propagandei lor mult diferite și ele, deși erau aliate și ar fi trebuit să se asemene mai mult, va întârzia puțin ca să se manifeste limpede grăitor prin actul lor final respectiv: primul își va impușca nevasta, amanta și cei trei copii reușiți și nevinovați înainte de a-i plesni creierii de ură implacabilă teutonică la ora lui "Götterdämmerung" ce va suna doar după nouă luni, în care nu-și va fi îngreunat nevasta cu un al patrulea ploș nazist, de pesimist dar neînvingător ce era deja-n august, ultimul al vieții lor; pe când al doilea -care a știut cum murise primul, pentru că paznicii săi n-au fost ca ai noștri, ci îi aduceau vești și ziare și scrisori, avea să-și termine cel puțin glorioasa sa existență văitându-se și milogindu-se ca să fie iertat și cruțat pînă la fața plutonului de execuție, producînd mila dar nici o admirație a celor puține ce l-au iubit.

Amîndoi Antoneștii și toată suita lor au fost însă atît de afectați, îngrijorați și stupefiați de primirea austeră, gravă, rece, funerară și amenințătoare ce li se făcuse din clipa trecerii portalului de sîrmă grossă ghimpată de la intrarea-n parcul de nebuni, încît perfect conștienți de consecințele dezastuoase pentru țara lor ale tocmelilor și făgăduielilor ce li se cereau, totuși le dădură, oarecum așa cum oarecare om normal promite descrieratului care-l amenință cu arma, toporul sau cuțitul de bucătărie a-i satisface orice poftă fără nici o intenție de a se ține de cuvînt în clipa-n care va putea scăpa de amenințarea groaznică. Chiar și viteazul Ionică gramafon a trecut printr-un moment de frică și n-a uitat nici în țară placa primei convorbiri de-a dreptul penibile cu marele său tovarăș de arme, din ora cea dintîi înainte de dejun, cu toate că pe el l-au impresionat tot atît de mult și filmul rulat după sosirea pe-nserate a lui Himler cu Kaltenbrunner, Tot, Bormann ș.a. plus Gheorghiuță Ion, dar și conversația matinală amicală, liniștită și convingătoare cu Fîhrerul blînd, suav și obosit prin care acesta întârziase decolarea avionului său rapid cu o oră, pentru a-i picta în culori realiste spînzurătoarea mare și Katitul permanent ce ar deveni România dacă se apuca săncetese lupta pînă la capăt alături de unica putere ce o mai putea salva. Sosirea lui Himmler merita a fi jucată odată de un actor de clasă mare pentru film, așa cum toți au asistat la ea aveau să ne-o descrie: pe semne orheatrată spre a produce efectul dorit de a anihila verice rămășițe de rezis-

cursul după amiezii continuară și după cină între miniștri resorturilor economice cu asistența unor specialiști, în timp ce Antonescui, Pantazi, Steflea și Ion, dar nici Davidescu și cu alții mai puțin Menițescu, au avut deosebita cinste să vizioneze restul filmelor secrete: cel atomic și unul lung real al luptelor cele mai grele de pe frontul Varșoviei pentru a completa viziunea aviatică a dimineții, după sfârșitul cărora Hitler cu generalii săi trecură în revistă cu cei cinci musafiri de frunte și "mai mare încredere" situația frontului apusean, arătându-le și de acolo ultimele filme inedite și schițând foarte vag pe harta Franței de Nord și Vest planul cu care pretindea morțiș că va lichida toate armatele anglo-americane "atunci când restul lor va fi debarcat" ca să le taie pofta și putința vreunei alte debarcări, operație care urma să coste Reichului cel puțin o treime din forțele sale occidentale, drept care nu se putea dispensa de nici o unitate până atunci, nici până la "curățirea Italiei", după care venea rîndul nostru să jubilăm, căci toată armata Reichului va fi aruncată-n luptă pentru nimicirea definitivă a celei roșii. Nu trebuia însă ca să ne speriem de pierderea cîtorva zeci de mii de km.p.; s-ar putea chiar să fim siliți a ceda vremelnic tot Vechiul Regat din care ultimul punct de abandonat erau Ploieștii din care, ca și din capitală, trebuia să facem "Stalingradele României". Dacă evreii încercau să miște ca la Varșovia -căci numai ei întrețineau la noi acea atmosferă prielnică predării și aruncării armelor, comuniștii ce erau mai toți cu avuția altora- "nu se mai putea tolera" nici o amîinare a masacrului lor general și radical: era ocazia unică și cea mai favorabilă a ne desbăra astfel definitiv de ei. Si Himmler asistase la vizionarea parțială a filmelor, ieșind și revenind maren cu secrete șoptite la urechea "omului de paie" ce părea să fi ajuns pe lângă el temutul călău al omenirii, iar în discuția ultimă aruncase observația tăioasă că pentru moment guvernul M.A. accepta să se refugieze în democratica Românie evreii maghiari scăpați de înghetarea lui Szalasy.- C. răspunse, după traducerea remarcii de către dl.Schmidt, cu oarecare întîrziere, neadresîndu-le lui Himmler, ei dinadins întors spre Hitler: "Granița noastră carpatică cu Ungaria nu a fost operată; ea nu poate fi păzită ermetic nici ca front ce va sfîrși prin a fi în curînd dăcă vom ajunge să luptăm în Ploiești și București. Dar nici un membru al guvernului român și încă mai puțin autoritățile subordonate lui nu au încurajat și nu prote-

jează treceri clandestile ale frontierei româno-ungare, așa că eu contest valoarea informațiilor și protestez împotriva alegațiilor d-lui Ministru de Interne al Reichului!". Himmler a vrut să răspundă, dar Ioă, îmbărbătat de ieșirea binevenită a patronului, a co-firmat categoric spusele M.A. și, cum vorbiseră în același timp, nici unul n-a mai fost tradus. La 11 și jumătate, numai trei ore după ce terminaseră cina ceva mai consistentă, din patru feluri servite super-expres, resturile reci ale ambelor mese, sărace, în schimb cu multe băuturi spirtoare fură servite tuturor în sala mare a "bungalow"-ului central iar tocmai când se înjghebase o atmosferă mai respirabilă de subită destindere, după "actul" prin care reprezentanții Reichului crezuseră a fi regulat pe cei ai României supuse lui, se stinse lumina fără prealarmă în semn de raid sovietic în căutarea M.C.G.ului. Unul din tinerii noi cunoscuți ai lui Ion Vlad, care râvnea să-ntrețină vreo delegație germană în România spre a-și reface caloriile, observă puțin prea tare că în lipsa lui Goering răspunderea pentru nevigilența Luftwaffe trebuia împărțită în mod egal între toți ștabii militari prezenți, dar lumina nu se mai aprinsese decât în "Unterstand" în care toți, în afara de Hitler și Antonești, se strinseră rapid cu ajutorul gărzii de S.S. și mai ales a lămpilor lor mici albastre, mulțumită cărora în zece minute toți au ajuns cu bine în palatul subteran unde fiecare și-a găsit dormitorul curat și bine serisit ca pe un pachet de clasă III-a, pe când Fuhrerii și conducătorii au dormit în trenul special al lui Dolfi (care nu suporta subsolul, suferind de claustrofobie) staționat la doi pași sub brazii mari și care totuși s-a pus lent în mișcare -cum se făcea de obicei- spre a intra mai adânc în centrul des al codrului regiunii și a reveni la tabera nebunilor în zorii zilei de 5 august. Deja în cursul raidului înapoierii, toți delegații noștri cu excepția lui Bij și Steflea schimbară între ei discret aceleași impresii: tot "lagărul nebunilor" puțise a morgă și bleful lor fusese ultimul blef, potul netrebuindu-le lăsat și plătit cât mai repede, iar Arbore a expus lui Ion Vlad păreri și mai drastice în sensul necesității urgente de a ne vedea de drumul nostru, oricât de prăpăstios și greu de reușit va fi. Spre marea nenorocire, nu a țării, dar a celor doi Antonești, plus prietenii lor Alexianu și Pion Vasilie, primele victime legale ale răsturnării, fără a mai vorbi de aproape toți ceilalți miniștri antonescieni ce-și vor lăsa oșele în gropile comune ale cimitirelor de pușcăriși

de la Aiud, Sighet și R.Sărat - după ani de chinuri mai mult grele decât acelea suferite de primii trei și biata Marelașoie și-n țară dar mai mult în plimbarea lor involuntară de-a lungul și de-a latul regiunilor sovietice invadate și de armata noastră din stupiditatea lor și în celulele Iublianței unde Ionel, după bătaia casei mîncată din ordinul lui de cizmarul Batalionului Regal, va recunoaște tusea Mariei ajunsă TBC-istă-n ultimul hal,...numai Ionel va fi fost vinovat pentru toate acestea fiindcă s-a lăsat impresionat peste orice măsură admisibilă la un om normal, ce nu era, de această ultimă sa vizită la M.C.G.

Singura fericire în toată afacerea aceasta nastrușnică a revirimentului atât de brusc și radical la Ion Antonescu - dacă a fost în adevăr un reviriment și nu pur și simplu pretextul pentru a preconiza, susține și aplica ceea ce avusese totdeauna în fundul inimii dorul să facă și atunci cînd pretindea contrariul, doar pentru a închide gura MMILL, șefilor opoziției și tuturor din însuși anturajul și guvernul său, care încercaseră adeseori să-i schimbe părerile și intențiile - a fost franchetea cu care a recunoscut a fi cedat punctul de vedere al lui Adolf Hitler și a mărturisit tot ce se angajase a săvîrși "spre a veni în ajutorul poporului german la ora cea mai grea și sumbră a istoriei lui", desvăluind cu cea mai mare sinceritate Suveranilor în acea duminică de 6 august, între dejun și ceaiul la care a rămas, pentru a doua și ultima oară-n viața sa, ca să-i convingă cu blîndețe că "nemții aveau dreptate să ne ceară ce cereau fiindcă suferințele lor erau infinit mai mari decât ale noastre și că urmăreau cu o consecvență, o abnegație și un eroism de care nici un alt popor nu era capabil salvarea lor dar și a Europei, a lumii întregi și-n primul rînd a noastră de o catastrofă pe care numai oamenii marginiți nu o vedeau abătîndu-se asupra globului dacă acești creieri de infanțili, cum era cel al bolnavului de o maladie de copii, din Casa Albă, erau să conducă destinele omenirii cînd nu știa să pună capăt nici gangsterismului din țara sa. "Pentru Mike, Mihail, Aldea și mine revirimentul aparent n-a fost nici o surpriză, întrucît nu crezusem niciodată că Antonescu se va hotărî a-și lăsa pe nemți chiar și atunci cînd îi ocărise numai de ciudă că făceau greșeli și nu reușeau să se descurce și să ne apere cum ar fi vrut el și era convins că dînsul ar fi izbutit să facă dacă ar fi avut comanda wehrmachtului. Pentru Sănătescu în special, dar și pentru tandemul opoziției, Pichi și Camil, mai ales decât pentru R.M.,

Buzel și Ioani, care ajunseseră și ei să se-ndoiască de posibilitatea de a-l câștiga pe lueticul frate de arme al nebunului caporal sudet ca să-și calce cuvântul de soldat, surpriza și decepția au fost enorme, dar primii trei s-au consolat rapid cu gândul că nu credes ce spunea și vroia doar să-și camufleze jocul în mod perfect fiindcă la M.C.G. își dăduse seama că agitația noastră fusese prea ostensibilă și prematură și că nu ținea să se expună a împărți soarta lui Horthy cu care Szalasy n-avusese conturi de reglat cum avea Sina cu el. Aceste impresii și speranțe, acreditate mai ales de insinuările lui Ică întru acest efect, n-au mai avut asupra noastră nici unul care să ne fi frînat în a căuta de-acum precipitarea soluției independente de orice înfrîmătură antonesciană. Aceasta nu a avut aceeași sinceritate ca patronul său, încercînd să ne demonstreze că, neluîndu-se la M.C.G. nici un angajament scris și nici verbal cu privire la termenul aplicării măsurilor cerute, în fond situația noastră nu suferise nici o schimbare esențială iar obligațiile contractuale între cele două state erau exact aceleași ca înainte. E drept că și Bij insinuase dintr-început M.S. că nu înțelegea să grăbească aplicarea restricțiilor, întrucît stipulase în ultima convorbire din dimineața plecării de la M.C.G. că modalitățile de aplicare și ordinea de urgență ale acestora rămîneau la latitudinea sa.

Aceste pregătiri "independente" fără accelerație, prin urmare, într-un ritm neobișnuit pînă atunci, mulțumită faptului că Sănătescu nu mai avea de acum nici un pretext și nici o scuză pentru a mai târîga cele militare, iar Maniu cele politice. Primele se soldară prin captarea definitivă și hotărîită a generalului Racoviță, pentru acțiune, independent de atitudinea C. și a generalilor guvernului, apoi a comandantului corpului teritorial de la Brașov - al cărui nume l-am uitat - și a mai multor generali de divizii de pe front, din spatele lui imediat și din Muntenia de către Sănătescu direct sau prin intermediul lui Racoviță. Acesta venise deja odată la București în vederea discuțiilor preliminare spre mijlocul lui iulie, iar la întoarcerea Antonescilor de la M.C.G., sub pretextul contractelor cu aceștia, stătuse trei zile în Capitală angajîndu-se ferm de această dată față de M.S. prin intermediul lui Sănătescu care s-a convocat la această întrevvedere spre a fi martor auricular al înțelegerii ce trebuia s-o anunț S. fiind tocmai pe punctul de a pleca la Sinaia. Racoviță va mai reveni și o treis oară între 20 și 22

august, iar Crețulescu - care mai participase către sfârșitul lui iunie la o ședință a comitetului în apartamentul tatălui meu din casa Stîrcea cu Sănătescu, Aldes, Dămăcianu și Cîlăușu care tocmai atunci ne-a destăinuit că se chema de fapt Spătaru și ne-a luat pe Sănătescu și pe mine la rost fiindcă ne urcaser pe terasă pentru a vedea "pomii de Crăciun" aruncați de englezi asupra capitalei înainte de a proceda la bombardamentul ei cel de treilea nocturn acuzându-ne a fi ușuratici căci adevărații complotiști n-aveau voie să-și expună viața inutil - a fost și el de cîteva ori la Sănătescu odată chiar la C.M. făcînd pentru el legătura cu alți prieteni de ai acestuia aflați pe zonă. În rîndul lor, Mihail avea să-l pună la curent pe generalul Vasiliu - Rășcanu pe care-l cunoștea mai bine decît Sănătescu și de care aveam neapărat nevoie pentru că el comanda unitățile de pe Valea Prahovei între Predeal și Ploiești, iar Niculescu pe generalul Pălăngeanu (fratele sportivului de la O.N.E.F.) care ținea comanda diviziei de la Giurgiu, amîi însă abia în a doua și respectiv a treia săptămîină de august și cu acea diferență că, pe cînd Mihail a vorbit cu Vasiliu-Rășcanu în sensul unei acțiuni regale anti antonesciene cu care acesta a fost imediat de acord, Niculescu -care el însuși nu era pentru soluția aceasta, ci numai pentru ieșirea din război efectuată de M.A., fiindcă nu credea că am reuși-o fără el - l-a prevenit pe Pălăngeanu în sensul acesta, ceea ce avea să ne cauzeze destule neplăceri. Planul degajării armatei combatante din dis. ozitivul ei împetritat cu nemți, întru retragerea și regruparea ei cu scopul de a-i împiedica să sprijine forțele de ocupație ce s-ar apuca să lupte în loc să se retragă în Ungaria, a fost făcut de colonelul Dragomir, la cîteva reprize, cu modificările inefente schimbării unor emplaceamente în cursul perioadei între 15 iunie și 15 august, direct pentru Sănătescu înainte ca acesta să se fi asigurat de concursul lui Racoviță. Deși contactele numeroase și legăturile constante ale lui Sănătescu cu comandantii armatei și corpurilor armată și ai diviziilor, care cîntăreau natural mai greu în balanța pregătirilor militare decît chibzuierile oarecum teoretice ale celorlalți membri ai comitetului și sub comitetului tehnic în sine și în marginea acestora, avură loc în aproape totalitate cazurilor în afara ultimului, și după cîte știu și a secundului, deoarece d-lui atribuia acestor organe intrucitive fictive un rol mai mult consultativ și aviului lor un caracter platonice

și o valoare secundară și relativă considerînd, pe bună dreptate, ca esențială doar înțelegerea stabilită prin dînsul între comandanții efectivi și a mamei și șeful ei suprem constituțional, de executarea ordinului căruia, așa cum ei vor ști și putea la ora H, va depinde succesul sau eșecul acțiunii, într-o măsură copleșitoare față de planurile "strategului Mihail", înarmarea sau neînarmarea "unor bande de patrioți sau partizani încercă lume și treabă și sprijinul bombardamentului aerian al cutărui sau altui obiectiv ori ajutorul ce l-ar putea constitui sterilizarea unei sau mai multor unități simbolice anglo-americeane, totuși a supus "planurile Dragomir" studiului, criticii și corectării "strategului", în penultima și mai ales ultima săptămîină precursore actului, a recurs cu pasiune la mine și Buzel pentru lansarea unor apeluri frenetice, patetice și disperate la Cairo întru convingerea comandamentului inter-aliat mediteranean de necesitatea absolută a unui ajutor aeropurtat și apoi de indispensabilitatea și mai imperioasă a unor bombardamente extrem de precise asupra unei sumedenii de obiective interne și externe ; iar în pragul evenimentului avea să fie dintr-odată prea fericit să aflu de la col. Spătaru "că se putea conta pe efectivele a 2-3 batalioane de membri combatanți ai Uniunii Patriotice și în chier clipa declanșării acțiunii, devansăm accidental cu patru zile cea programată și anunțată fix Aliatilor pentru duminica 27 august la orele 11 cînd trebuia să efectueze la țanc întîi de toate bombardamentele interne și în special din jurul Capitalei începînd cu reductul nemților din păducicea de la Băneasa, va fi exasperat în schimb să descopere că "paramilitarii țărăniști" nu erau încă mobilizați ca să-și poartă imediat preis armamentul. Planul desfășurării operațiunilor militare interne generale, pe toată suprafața Hinterlandului, a fost operacuesi exclusivă a generalului Mihail, elaborat și permanent modificat pe baza datelor ce i le furniza Sănătescu, iar cu privire la acel special, de asigurarea stăpînirii Capitalei, și le procuraregulat de la Dămăcianu care, mulțumită postului central de observație cheie ce-l ocupa, era cel mai în măsură a cunoaște la timp modificările situației efectivelor, dispozitivelor și dispozițiilor lor ca și mutările comandanților mijlocii și mici ai unităților e interesau în mod deosebit pentru reușita mișcărilor în primele orastfel încît, pentru ansamblul lucrărilor și pregătirilor tehnice militare, Mihail este cel mai competent pentru a le descrie pe cînd despre acele privitoare la sectorul mai restrîns al "cuceririi" (evenuale), stăpînirii și apărării Capitalei și împrejurimi-

lor ei, Dămăcianu cunoaște cel mai bine toate amănuntele, iar în privința tehnicii asigurării posturilor și serviciilor cheie și a pozițiilor cardinale în interiorul capitalei, cu cifrele efectivelor pe care sperăm să le avem de partea noastră și cele adverse în diferitele ipoteze invederate, ținând seama de posibile defecțiuni ale speratului de stat, fostul "meior" Cîșu și apoi "colonel" Spătaru - cum îl taxasem succesiv în epoca acelor pregătiri.- actualul general de armată Emil Bodnăraș le-a știut și nu poate să le fi uitat toate detaliile, pe care eu nu am avut prilejul să le aud discutate decât sporadic și parțial, întrucît d-asa a colaborat permanent cu Dămăcianu în această problemă, singura cu care a fost special însărcinat de Mihail a studia temeinic cu acela, să-i face cunoscute concluziile lor comune - în cel puțin trei rînduri de care eu îmi amintesc, așa că au fost desigur mult mai numeroase, avînd în vedere că nu am urmărit îndeaproape activitatea subcomitetului care a lucrat mai mult cu Mihail și Aldea decât cu Sănătescu și asupra căreia Buzel și cu mine am avut mai mult ecouri decât dări de seamă complete, prin Aldea pe care-l vedeam mai des decât pe ceilalți complotiști externi serviciilor Statului - și să-și asuma răspunderea aplicării acelei părți din plan ce urma să cadă în competența d-sale în diversele ipoteze "invizajate".-

Cît despre partea politică a pregătirilor "independențe", pot să declar fără nici o teamă de a fi contrazis vreodată de nici unul dintre acei care au participat direct la ele și le cunosc "de visu" iar nu ca toți acei ce vorbesc și scriu despre 23 August din zvonuri, impresii, interpretări din burtă, comentarii zieristice tendențioase și mai cu seamă doctrine partinice menite să-ntoarcă realitatea pe dos falsificînd istoria, că (mai mult ca Buzescu și Pătrășcanu) eu am fost - dar din I.O. special al M.S., ceea ce n-am cîntat niciodată să ascund - compresorul accelerator al motorului coaliției opoziționiste cu un tureaj pres mic și un regim cam lent, schiopătînd din cauza prea multor cilindrii nealezați și mai ales a nepotrivirii bătăilor celui de al doilea (Maniu, căci primul a fost indiscutabil R. Mihai) cu acele ale cilindrului nr. 5, (Lucreția Pătrășcanu), astfel cum le-am arătat limpede, detaliat și răspicat în declarațiile mele anterioare; așa încît, cu toate străduințele depuse ca să-i forțez pe acești doi să se-nțeleagă spre a putea forma guvernul succesiunii Antoneștilor și să obțin de la Maniu lista membrilor lui pentru întocmirea decretelor și prevederea locurilor în cele două avioane (includînd eventual și vreo soție necesuflabilă

sau utilă secretariatului pentru care altfel totuși scontam să-i pu-
tea rezerva un loc Despinei cam compromisă și în plus cea mai spe-
cializată-n lucrările de care oriunde Președinția și Externele ar
fi avut nevoie ca și de o anumită parte a dosarelor ultra-secrete
curente ale Cabinetului, a cifrului și a mașinilor suedeze, plus
pasporte etc...), nem reușit nici până la sfârșit să rezolv decât
problema relativă la evacuarea MMIL și a Mareșalatului și C.M. pe
celea aerului în optime condiții tehnice, conform planului general
Mihail.- Pentru acestea, n-am mai consultat pe nimeni în afară de
M.S. și Ioani, alegând ca primă reședință regală clandestină - mare
aves să rămână din fericire și ultima - conacul colonelului Geor-
gescu (fost Dir. General și Adm. Delegat al U.D.R. unde făcuse figură
foarte onorabilă și ofițer cu state de serviciu impecabile, dar to-
tuși deblocat de Bij din antipatie personală drept care-l "detesta
în mod cordial și se certase în legătură cu această atitudine cu
Gută de care-l legaseră înainte doar relațiuni de solidaritate ol-
tenească regionale și-n plus își logodise fiica f.f.frumoasă cu
Ioani) la Dobrița în susul Văii Jiului la circa 20 de km. de aero-
dromul militar al Tg. Jiului: o vilă modernă mijlocie cu dependențe
suficiente pentru primirea Suveranilor cu suite limitată și loc în
cucina veche, imediat vecină, a soției lui Radu Metac, ultima descen-
dentă a neamului boierilor Dobriței, pentru cazarea eventuală a
celor 13 secretari de stat în cap cu noul P.M. iar, în comună, mult
locuințe bune pentru Subsecretarii M.St. M. etc.. Pentru alegerea
celor mai bune două avioane de cursă lungă ce să pregătim și guver-
nului recunoscut putința refugiului în aceleași condiții de siguran-
ță, în pofida tergiversărilor lui Juarez pe care Mike îl amenința-
se-n glumă să-l lăse în plată Domnului așa cum merita din cauza
acestora, Udrișchiu a fost primul din cei 4 A.R. să fi pus personal
în curent cu iminența loviturii contra cuvântului de onoare de a
nu vorbi nici cu nevasta (deși era o evreică pe care o luase în că-
sătorie în timpul guvernării legionare și de aceea era până atunci
singura femeie pe lista transportului sirian pe lângă R.M., cu toată
că nu mai trăiau de mult în relații conjugale și așteptau "elibera-
rea" ca să divorțeze pe când Bivu incomparabil mai lipsit de caracte-
r a făcut exact contrariul, trăind în timpul dominației hitleriste
doar officios cu Nadia Herescu - Herăcoviei iar oficial cu Aglaie
Chapeaurouge-Neubecher, ca să se căsătorească abia după 23 August
cu Nadia cu care trăise, mai mult decât alții mulți, de circa zece
ani) dar fără să fi fost informat despre nici un amănunt, așa că
n-a știut decât după lovitură că era susceptibilă să fi îndreptată
și contra guvernului. Pentru cel de al doilea avion - care în cele

din urmă n-avea să fie folosit decât pentru reîntoarcerea de la Dobrițe a tuturor fricșilor care se aciuiseră pe lângă MMIL cu speranța de a fi "exportați" și ei în caz "de" - Udrițchi-l alesese și rezervase pe pilotul de linie Vasile Ciobanu, protejatul său pe care-l avuase la LAROS ani de-a rândul ca secund și totuși nu l-a informat nici despre destinația raidului prim decât la plecarea Cel de al doilea A.R. și desaltfel ultimul informat (căci Bossy și Gherghel n-aveau să știe absolut nimic până 3 cessuri primul și 6 celălalt după arestarea Antoneștilor nu că fuseseră arestați și că nu mai erau la putere) iar singurul despre fondul problemei dar numai în limite concursului ce i s-er cere, a fost Ionescu Emilian, după o. f. lungă și metură chibzuire și cumpănire a alegerii celui dintre membrii C.M. ce care de mai bine de o jumătate de an Mike, Iosni și cu mine îl vizasem ca cel mai potrivit - inclusiv Sănătescu - pentru cazul necesității arestării M.A. Intr-adevăr, Udrițchi, preferatul M.S. din cauza intimității mai mare ce se-njghebase între ei în urma lecțiilor de zbor, nu intra în considerare, nu numai fiindcă urma să se ocupe de problema ceaaltă a transporturilor seriene eventuale, ci și pentru că e un om flegmatic, indolent, nemilităros, peșnic și moale, chib și în meserie ss f. competent și priceput tocmai dintr-o prudență f. mare, lăudabilă pentru-un pilot de linie și mai ales al MMIL de contra indicat pentru o levitură atît de imprudentă și rîscantă cît se putea prevedea că va fi actul răsturnării și care avea să depășească cu mult așteptările noastre cele mai pesimiste în această privință. Bossy avea firește toată-ncrederea M.S. și a noastră a tuturor iar în materie de sentimente pro-aliaste era fruntea camerazilor săi și absolut pe linia noastră cu toate că luase și el cîteva tinichele hitleriste pentru precizia tirului său anti-serian, dar bietul Robert e un fricos și jumătate, cu mult mai timorât decît fratele său mai mare în anî și mai mic de stat, potrivindu-se pentru cariera militară așa cum eu mă potriveam pentru cea clericală, astfel încît nu putuse fi inițiat în nici o latură a complotului fiindcă spera într-un miracol pentru-salvarea țării, avînd o cară-ncredere în "steaua norocoasă a României", dar nu seafia să spună că prefera să se refugieze-n spatele armatelor înfrățite pînă la Dinkelsbühl mai degrabă decît să mîște un deget pentru producerea minunii cu-n oarecare risc de căsăpire dacă nu reușes să fie rodusă în mod sintetic și concret.-

Cumnatul lui și intimul meu prieten Iorgu se afla

exact în același caz - încă o dovadă că nu putea fi un agent britanic, căci pentru a fi ales de I.S. trebuie calități excepționale de curaj fizic și moral - drept care nu-l puseserăm nici pe el în combinație, primind informațiile lui dar nevorbindu-i-se nici odată de ceea ce se pregătea. Acum când ne vedeam din ce în ce mai rar, eu fiind extrem de ocupat și el nemai găsindu-mă la orele obișnuite de birou când trecea la palat, iar la Jockey mai rar ca niciodată, căuta când ne-ntîlneam, contrar principiilor și obiceiurilor sale anterioare de f. mare discrețiune și rezervă cu privire la fondul problemelor politice asupra cărora știa sau credea că nu eram autorizat să-l informăm, a mă trage de limbă, în-deosebi de când aflase de plecarea lui Bielle și venise în fugă la Sinais pentru a ști ce se-ntîmplase, ca s-o găsească încă înainte de pornire în dimineața aceia de miercuri 12 iulie, topită de stîta plină de când părăsise Bulciul în preajmă, din presentimentul just al simțurilor sale intuitive f. bine că n-aveam să ne mai vedem niciodată, așa că nu-i crezuse o clipă povestea bolii mamei și eu îi mărturisisem că profitam de prilej pentru a mă desbăra de orice obligații familiale în vederea vremurilor grele ce ne stăteau de acum în față și-n care o mobilitate cît mai mare se va dovedi salutară. De atunci el și Robert se elarnaseră și se cam agitasă să dibuie ce se treame pe dedesubt, deoarece mai cu seamă acesta din urmă văzînd că nici după vizita de la M.C.G., despre care Bijlet îi spusese că fusese f. liniștitoare relativ la ajutorul ce-l aveam să-l primim dacă și noi ne apucăm să rezistăm mai dîrz cu toate forțele națiunii ce trebuiau mobilizate și galvanizate în acest scop precum și la rezervele de efective mari și arme inedite pe care națiile le păstrau pentru marea surpriză ce urmau să facă lumii întregi. În curînd, Sănătescu și cu mine nu păreau să ne fim liniștiți ci dimpotrivă ne întîlneam din ce în ce mai des și-l vizitam pe R. la ore neobișnuite, astfel că-n duminică 13 august să invitase la Sinais să cînez numai cu el, fetițe se de 17 ani care se ocupa de gospodăria vilei Bossy, în lipsa Alei care nu-l putea părăsi pe dr. Fărcășanu pe care-l asista la Potigrafu, plus Iorgu în week-end la ei și-n seara aceia cumnații mă atsecară-n tir de baraj cruciș implorîndu-mă să le spun și lor adevărul ce să-și poartă lua măsurile de timp, dar eu i-am liniștit asigurîndu-i că nu știam nimic mai mult de ei și că nervozitatea mea și a lui Sănătescu se datorau doar faptului că liniștea de pe front și se părea suspectă ca și cum ne-am afla în preajma unei mari ofensive sovietice și că prin urmare țineam

să urmărim situația zilnică cu cea mai mare atenție și să semnalăm M.S. toate indiciile și informațiile ce le puteam obține din acea direcție, invitându-i și pe ei a ne completa știrile cu tot ce puteau afla din sursele lor.-

De "Ghergheluş" nu puteau fi vorba, cu atât mai puțin din moment ce el era convins și pleda sincer, că în momentul grav în care ne aflam, trebuia să ne unim cu toții în jurul Cozanei și Conducătorului și să luptăm cu desfășurarea tuturor resurselor și forțelor vii ale națiunii până când nemții vor fi lichidați amenințarea apuseană și-și vor putea elibera brațul drept, spre a ne veni în ajutor. Gherghel n-ar fi spionat pentru nimic în lume pe S. în folosul C. nici vice versa, ar fi tăcut dacă i se cerea cuvântul și ar fi executat orice I.O., dar cu atâtea averse și mihnire încât nu avea nici un sens să-i creiezi acestui brav mator dar prost ca noaptea probleme de conștiință inutile când, și după cerura, nu era omul indicat pentru a-l convinge pe M.A. a se lăsa arestat de el; căci bătrîn și apoplectic cum era, totuși Bij îl putea stîrzi pe submarinarul miniatură cu degetul său mic al mîinii stînge iar șoaptele sale ar fi scoperit orice rîcnet al vocii pitigăiste de copilăndru acestui curios amestec de ciangău, buțu, boangău și plăieș bucovinean amorezat de Marea Neagră și de inventatoriile Ubootkrieg-ului. Camerazii lui rîdeau încă acum de el, și Mike aflase f. amuzat cauza ilarității lor : ca tî-năr cadet - aspirant nu rezistase farmecelor unei dameze care umpluse portul Constanța de spume și, tare speriat de prima sa pățanie, fugise la medicul școlii, un lup de mare fără de fașcane care, neconstatînd simptomul clasic lacrimogen, îl poftise a-și produce o ejaculație artificială pe care timoretul Arpad n-a știut s-o țintească-n borsan, conștient însă dar păcetul biblic al bătrînului Onan, strămoșului lăpăgiștilor, după Sfînta Scriptură, de a-și împrăștiia semințele pe podea. Doctorul supărat îi ordonă pe loc că reitereze operația, la cere Ghergheluş, emoționat de risul asistenței camerazilor și sanitarului glumeț, nunci în van "o după masă-ntreagă" ca să reușească în sfîrșit să-și reproducă marea plăcere cu rezultatul că nu s-a putut găsi în lapți nici urma vreunui coc de gono. Emilian era deci singurul din cuartet care "făcea afacerea noastră" : mare, voinic, mascul de reproducție cu o barbă albastră și o voce de bas războinică, iar pe deasupra curajos și energic, era exact insul visat pentru proiectul nou

tru și trebuia doar "lămurit și prelucrat" ca nu cumva să aibă ezitări de ultimă instanță. Și cu această treabă Mike mă-născă-
cinese încă din april pe mai când discutam prima oară apro-
pierea momentului când vom trebui să avem pregătite soluțiile
tuturor ipotezelor. Că-mpărtășes vederile noastre despre dezas-
trul politicii antonesciene se știs de mult, iar pînă la răstur-
narea prin forță a regimului care o ducea mai era cale, nu prea
lungă, dar nici de sprintat pe picioroșe, așa că l-am luat
frumos cu preambule ca să ajung, după cîteva colocvii îmbucu-
rătoare, "la subiect punîndu-i, cînd am văzut că purtam cam
aceleași hram și vedea, lucrurile prin aceiași ochelari, Ches-
tiunea de încredere în numele și din I.O. al stăpînului nostru
venerat. Nici nu a fost nevoie să-i desvălui secretele trata-
tivelor duse de x sau y în numele Coronei și opoziției, unde,
cu cine, cînd și cum, căci nu era prea interesat a ști ce fă-
ceau factorii responsabili pentru a scoate neamul din prăpas-
tia-n care căzuse și care-l amenința cu înfundarea totală,
din moment ce afla spre bucurie sa că nu stăteau din hăul
prăpădului, avînd încredere în diplomația celor care făuri-
seră România-Mare și erau încă pe teren ca s-o refacă iar
scum. Urma să nu mai discutăm subiectul fără rost, ca și cum
n-am fi vorbit despre el niciodată, iar nimeni nu trebuia să
știe nimic de cele convenite, sîră de Vodă care avea să-i con-
firme scurt valabilitatea spuselor mele, să-i mulțumească pen-
tru promisiune și să-i primescă cuvîntul de noare pentru țî-
narea ei și a secretului desăvîrșit al întregii chestiuni,
numai M.S. sau eu urmînd s-l preveni de ceea ce avea să-i fie
misiune precisă, în ajunul orei H, firește doar în cazul
cînd Ion Antonescu ar refuza să facă el ce se cerea și să lase
pe alți mai vrednici s-i lue locul în acest scop. Și de atun-
ci, ne bornasem s-l informe pe Bailian sporadic și monosila-
bic între patru ochi, ca să nu-i pară că ar fi uitat sau afe-
cerea căută baltă de toanele schimbătoare ale aceluia și de
pașii principali i exorabili ce se făceau înspre actualitatea
din ce în ce mai arzătoare și iminentă a înfîptuirii proiectul
Mai trebuie să adaug că pricepuse de asemenea că se căuta cru-
țarea lui Sănătescu de un asemenea personaj într-o soluție ce
o știe inevitabilă, dar care-l era f. penibilă din cauza
vechii lor prietenii și că nici ceilalți membri ai C.M. nu
vor fi chemați a participa la acțiunea răsturnării.

Cele trei săptămîni premergătoare acceteia au fost

brădate pe planul extern de cea de a doua, adică și ultimă arătură cu plugul celor trei fiere din care cel răsaritean fusese agățat cu greu, dar înfirșat chiar mai solid decât perechea fierele spuse, de tractorul cairot de fabricație britanică încă înainte de prima arătură din iunie pe iulie, așa că intrase presedinc în țarina bogată românească, concoritant cu o grăpă diversionistă executată însă superficial și deci rămasă fără urme de către un plug cam demodat cu-n singur fier tras la Stockholm de o ispră bună dar pres bătrână, prietena noastră geneveză d-na Koșlontay.-

Lucrurile se petrecuseră astfel. Cu exact un an în urmă, bunul, frumosul dar și cel mai prost prieten și leș de promoție al lui Alexandru Cretzianu, Fred Nano, recăsătorit la începutul primăverii cu o splendidă, fină și distinsă, dar nici e prea inteligentă, tinăra basarabeancă de neam măricel, Krupenski și văzind după victoria Coroanei asupra Președinției că șansele sale de a fi numit M.C. se volatilizaseră întrucât se pusese prea bine cu regimul și mai ales misiunile țaberei anti-Kominterniste, dar știind de asemenea că victoria aceasta era de acum cel puțin aleatorie și deci plecarea din țară recomandabilă cît se putea în condiții avantajoase și onorabile, se-nvîrti pentru a obține Stockholmul tocmai pe baza legăturilor posibile, firește clandestine, între soția sa de educație și mentalitate pur rusești și sentimente, dacă nu chiar pro-bolșevică, totuși extrem de rusofile și cea mai aristocratică și simpatcă figură a nucleului conducătorilor Revoluției din Octombrie; eleganta și rafinată campioană a luptătoarelor sovietice pentru libertatea dragostei, ce era bine cunoscută-n lumea largă a fi reprezentanta U.S. în țara minunatei egalități adevărate între cele două sexe pe care și-o alesese nu numai pentru a savura la bătrînețe visul ei realizat cel puțin în acest domeniu la suedezi, ci și-n vederea unei rățării pertractistice.-

Așa ajunse să-l prîmni înfine pe Brăboțianu și să-i servi de scut acoperitor lui George Duce, adevăratul cap politic și omul de încredere al nucleului Externelor în Suedia. Nu știu dacă primele tatonări au avut loc, într-adevăr, între cele două ruseoice de tipuri mult asemănătoare chiar dacă se aflau la antipodul vîrștelor dar tocmai cînd, în toată prima arătură cairotă, fierul sovietic al tov. Sepilov tăind brande pres adînci în solul rezistent al ambilor olteni ca plugul tripartit să nu se oprească George se pomeni cu o invitație de întîlnire clandestină cu miniatresa moscovită și se alesă pînă la urmă cu vreo 2-3 întrevederi

cu ea și alte câteva ulterioare, eșalonându-se pînă-n epoca la care am ajuns în poveste, complimentare acelor, cu-n consilier sau secretar al L.S. al cărui nume îmi scapă și politrucul evident al acesteia. Ca și în cazul primelor două divisiuni, "Sokolin-Gafenco" și "Benes-Tataresco", această a treia, Kolontay-Duca, se caracteriză prin încercarea de a ne determina: să renunțăm la tratativele tripartite de la Cairo spre a negocia separat numai în doi direct la Moscova între cele două guverne, iar nu cu opoziția, oferindu-ni-se deja în discuțiile preliminare de la Stockholm, condiții mai avantajoase decît la Cairo, stipulîndu-se de această dată Explicit, formal și clar că ni se vor acorda aceste avantagii și poate chiar altele mai mari dacă renunțăm la participarea și garanțiile anglo-americanilor. Dacă am fi putut ghici atunci că armistițiul se va semna tot la Moscova și că nu se vor duce acolo nici un fel de tratative denumite de acest nume, ci ni se vor dicta (ca la Viena de către Ribbentrop) numai "condițiile tov. Molotov, cu mult mai numeroase și oneroase decît acele verbalizate" convenite la Cairo, în prezența ambasadorilor americani Harriman și britanici Sir Archibald Clerk-Carr, care nu vor deschide gura în favoarea protestelor noastre cum că nu fusese vorba la Cairo de așa ceva, că participarea Puterilor anglo-saxone va fi deci pur simbolică și, neconvenind nici așa Sovietelor, va înăspri condițiile acestora în loc să le atenueze, că ulterior la Yalta paralizatul infantil de Roosevelt va obliga și pe Churchill să capituleze față de Stalin, vînzîndu-ne cu minile și picioarele încăturate ca și pe polonezi, cehoslovaci, unguri și bulgari, pe un sfert de veac, poate mai mult sau - cine știe - pentru totdeauna URSS-ului, așa că Tratatul de Pace de la Paris va consacra acea situație cu condiții în nici un caz mai bune decît dacă-l semnam pe loc numai cu rușii la Moscova și că pe deasupra nici acestea nu vor fi respectate, iar garanțiile Statelor Unite, ale Commonwealthului și Franței vor rămîne litera moartă, nule și neavenite, cu toate rezoluțiile răsunătoare ale O.N.U.-ului pînă și astăzi după optsprezece ani de la 23 August, apoi nici Regele Mihai, nici șefii P.P.D., nici guvernul antonesc și cu atât mai puțin noi, nici rotite auxiliare ale factorilor constituționali, nu am fi ezitat o clipă să acceptăm propunerile mai favorabile poporului român ce ne-au fost adresate către sfîrșitul lunii iulie 1944, de către guvernul sovietic prin intermediul d-nei Kolontay. Dar cine putea să-și închipuie atunci, cînd Statele Unite erau tîcnuș la culmea forței lor și înarmasă

în sfârșit Puterile Aliate occidentale ,care dispuneau împreună de o duzină de milioane de soldați, proespăți, neuzati și nici măcar obosiți de o prea lungă concentrare, că ele-și vor trăda la pacea finală principiile de înaltă etică internațională trîmbitate constant încă de la începutul veacului, reiterate ditirambic pe "Potomak" în plin Atlantic și cu care ne asurziseră timpanele la toate posturile lor de radiodifuziune în tot decursul războiului, ca să devină parjure față de omenirea-ntreagă, nerespectîndu-și nici un angajament și nici o semnătură și fiind la rîndul lor nerespectat de nimeni pentru aceasta ? Pînă la pacea pariziană, diferența cea mai însemnată între condițiile coitote și stockholmeze sovietice a fost cea relativă la recunoașterea și garanția grănitei noastre cu Ungaria de la Trianon, pe care rusii ni le ofereau neconditionate de nici o revizuire, pe cînd anglo-americanii la îndemnul Londrei, le supunea condiției unei rectificări parțiale, firește în favoarea Ungariei, prin corectarea traseului ei vechi numit în partea Ardealului de Nord, adică prin ciuntirea unor părți minime din județele Bălaș și Satu Mare ,prin care au fi pierdut orașele Zalău, Satu Mare, Carei Mari și Baia Mare, englezii ventilînd chiar și o consultare populară în sesurile județelor Bihor și Maramureș întru cedarea eventuală a orașelor Salonta, Oradea Mare și Sighet, cu-n schimb de populații locale, extins eventual și la județele Arad și Timiș-Torontal, dar nu la secuime. Afară de această substanțială atracție ce o prezenta mai ales pentru mânia oferta separată sovietică față de cea comună - doveditoare și a faptului că anglo-americanii, intrucît tocmai ei puneau acea condiție inacceptabilă pentru tărăniști în primul rînd, doreau în fond să accepte propunerea sovietică pentru a ne putea reproșa ulterior că ne făcusem singurii felul, renunțînd la participarea și garanția lor - diferențele tot în favoarea soluției negocierilor bipartite izolate priveau exclusiv problemele temporare ale situației emanînd din folosirea teritoriului român pentru continuarea războiului anti-fascist; nu ni se cerea participarea, dar în schimb dezarmarea integrală a armatei noastre și ocuparea țării de către cea roșie, cu excepția unei zone libere, fie în jurul Capitalei, fie în Oltenia, în care trupele sovietice nu ar penetra; fixarea unor despăgubiri de război minime calculate, exclusiv perezparatiile efective datorate pentru cota partea pagubelor cauzate de armata noastră în invaziunea U.S. și în special în Transnistria prin evacuarea bunurilor publice

268

26

sovietice ce trebuia restituite cu precădere în natură în măsura în care se mai aflau nedeteriorate în România, cu amânarea plății despăgubirilor generale până la fixarea plafonului lor prin tratatul de pace, dar în schimb întreținerea armatelor sovietice stationate sau în trecere pe teritoriul României întru susținerea operațiilor frontului Sud-ucrainian până la capitularea Germaniei; recunoașterea calității de cobeligerant a României în cazul în care dorea să continue războiul anti-hitlerist alături de URSS, cu toate forțele sale armate încadrate de cele sovietice și alte puncte mai mărunte de ordine militară. Până aici, nu s-a pierdut nimic prin neacceptarea propunerii, întrucât Tratatul de la Paris avea să consfintească granița Trianonului fără nici o rezervă, iar cele trei sute de milioane de dolari fixate ca despăgubiri globale ar fi putut să fie plătite de România în 6-12 luni dacă n-ar fi fost secătuită cu livrările în contul armistițiului gratuite în natură, stingând efectiv contravaloarea de zece ori suma fixată în tratat deja acum 15 ani când am intrat în puscărie, iar de atunci par a fi depășit duzina de miliarde de dolari (în cursul de schimb oficial al leului din 1938) până la "iertarea RPR de plata restului datoriei în contul despăgubirilor de război" - după cum am aflat de la totii arestatii cu zece ani după mine, în curent cu probleme economice ale țării. De ceea ce a constituit, în special pentru Antonescu, marea atracție a propunerii Kolontay a fost, nu a glindirea recunoașterii statutului de cobeligerant, care n-avea decât o valoare juridică, pur formală, de prestigiu și n-ar fi schimbat absolut nimic în privința contribuției militare și economice ruinoase de care așa și așa tot nu scăpăm, ci zăhărelul cu o eventuală rectificare în favoarea noastră, se-ntelege, a graniței româno-sovietice din iunie 40, nu pentru Basarabia, dar pentru Hertza Moldovei, care nu posedă nici când un singur minoritar etnic slav necum rus ci doar prea mulți evrei pentru a trăi la nivelul de viață materială, corespunzător pregătirii lor economice, dar căzuse din greșeală în U.S. fiindcă creionul roșu al tov. Molotov nu fusese bine ascuțit înainte de sosirea la el a bietului Gheorghe Davidescu, așa că interlocutorul acestuia trăsesse o linie groasă de vreo 30 km pe teren, care ar fi meritat să fie corectată și în Bucovina, unde ne ciupise minăstirea în care hodinesc rămășițele părintești ale celui mai mare Voevod, cu care ne mindrim noi moldovenii. De bună seamă că și această "terță ofertă individuală" a colectivului de la Kremlin produsese aproape aceleași otioase

palavre între Antonesci și Maniu, iar de această dată din fericire mai puțin între acestia și palatul, pentru că Ică nu mai tinuse a reiterate pătania sa de la Foisor - după ce-mi scrisese acea frumoasă scrisoare despre calvarul vieții sale politice și credința sa neșărmurită în cauze justă a Coroanei. Astfel, Duce primise, în concluziunea tuturor f. conștiințioaselor sale rapoarte despre rezultatul verbal al fiecăreia din întrevederile sale, un răspuns asemănător celor date d-lor Gafencu și Benes, dar ceva mai vag spre a nu froasa susceptibilitatea nervoasei d-ne Kolontay, care era într-adevăr cât se putea mai bine intenționată față de români (pentru care avea o femenină slăbiciună și-n-dulgentă) pentru un reprezentant oficial al politicii externe sovietice. Atît Ică, cît și Maniu au avut însă îndelicatetea s-o denunte pe gratioasa doamnă și cu ea natural și guvernul ei la Cairo, bombardîndu-l pe Cretzianu cu somatîi, fiecăruia în parte, de a cere ca Stirbey și Visoianu să reclame d-lor Sepilov et Cie aceleași condiții ce ni se oferiseră "în catinini" la Stockholm, cu rezultatul final, cunoscut la semnarea spre mijlocul lui septembrie a dictatului de la Moscova, de a fi indispus și mai dihai pe ruși. Între timp, M.A. și primul său scoliț luară față de M.S. și opoziție acest nou pretext pentru a explica de ce nu erau în măsură nici măcar să-nvedereze putinta acceptării condițiilor cairote înainte de a fi obținut cel puțin un răspuns satisfăcător la ultimele lor f. legitime pretentii iar dat fiind că Cretzianu, exasperat de atitudinea lor negativă și copilărească de a se încăpățîna acum asupra exigentei de a păstra Muntenia, Dobrogea, Oltenia și Banatul, plus Crișana drept teritoriu național scutit de ocupație și a ofertei în schimb a Moldovei, Bucovinei de Sud și Ardealului întreg, plus calea fluvială a Dunării ca zone și căi de trecere pentru armatele și transporturile sovietice, a trîntit lui Ică cîteva telegrame și rapoarte vecine în violente de fond și formă cu ultimele opere diplomatice ale lui Raoul Bossey (de mult scăpat de compromitere cu politica guvernului Antonescu și fericit de a se fi refugiat din timp la Vevey, unde mai tremura doar la gîndul de a putea fi extrădat, dar nu mai din pricina bărzăunelor R.A.F.). Conducătorul l-a chemat de două ori în cursul ultimelor sale trei săptămîni de conducătorie pe mai credinciosul său reprezentant personal la Ankara, generalul Teodorescu, la raport și primirea de instrucțiuni, prima dată la Snagov-Predeal, iar a doua și ultima oară cu nici o săptămîină-ntreagă înainte de final la Olănești, noul G.G. evacuat de la Bacău. Între

aceste două rechemări în centrală Teodorescu se apucase, ca Gheorghe Ion odinioară sub Bossy la Berlin, tot din ordine personale ale M.A., a trata în numele acestuia, cu atașatii militari aliați din Turcia, esirea noastră din război, prezentînd prin telegrame optimiste, trimise lui Bij prin M.St.M., opinia personală a acestor ofiteri, ce nu aveau nici o cădere să-si angajeze guvernele, drept condițiuni mai favorabile obținute de el, Teodorescu decît Cretzianu de la șefii de misiune si respective Stirbey si Visoianu la Cairo (căci Alexandru încetase să mai negocieze din clipa-n care Barbu și apoi Vivi începuseră tratativele înzestrate cu mandatele scrise ale B.P.D. trimise prin curier), creînd astfel lui Cretzianu mari încurcături ce s-au soldat cu o explicație f.vio-lentă între ei și cererea acestuia de rechemare a lui Teodorescu. În loc să-l recheme definitiv, Bij îl convocase încă din nou la discuții cu rezultatul concluziilor lor ridicole de la Olănești, în care Veturia jucă rolul central implorîndu-l pe Ionel să accepte limitarea "zonei libere" doar la București și Ottenia (după ce renunțase succesiv la Dobrogea, Banatul și Crisana și regiunea petrolieră, plus conductele de petrol fiindcă sovieticii țineau să ocupe Bulgaria și Jugoslavia și să aibă toate căile de acces înspre Ungaria plus "controlul integral al producției de titei și care se soldaseră cu aceste contrapropuneri plus cererea a două "divizii" aeropurtate care să aterizeze în această zonă drept ultimele condiții minime "sine qua non" de acceptarea armistiti-ului. În schimb, cu opoziția lucrurilor stăteau altfel: văzînd că nu era nimic de făcut cu Antonestii, Aliații ceruseră imperios acesteia să păsească neîntîrziat la ultimele pregătiri în vederea răsturnării iminente, întrucît nu-i mai garantau nici respectarea "celor convenite" dacă România continua lupta după repriza ofensivă sovietice cerute de ea drept condiție esențială pentru a putea efectua lovitura. Cele convenite erau în esență următoarele: recunoașterea R.Mihai ca suveran legitim și a B.P.D. ca reprezentant legal al majorității opiniei publice a României pînă la alegerile generale cît mai grabnice, neocuparea ei, dar folosirea întregului teritoriu național pentru urmărirea operațiunilor militare contra taberei Puterilor agresoare în măsura necesităților frontului sovietic; neacceptarea statutului de cobeligerant, dar ameliorarea condițiilor de pace în cazul participării României la război alături de Puterile Aliate: recunoașterea "de facto"

a granițelor ei din iunie 1940 cu excepția Cadrilaterului din Dobrogea, retrocedat Bulgariei definitiv iar "de jure" la încheierea păcii care va ține cont de toate elementele de apreciere întru stabilirea frontierelor definitive cu Ungaria și URSS : suportarea costului întreținerii armatei sovietice de pe frontul Sud orientat până la capitularea Germaniei și ajutorarea reconstrucției regiunilor devastate din Ucraina în limita disponibilităților economice de război în contul despăgubirilor datorate URSS ce va fi fixa în mod echitabil tratatul de pace; schimbul neîntârziat al tuturor prizonierilor, redându-se U.S. toți cetățenii germani și bunurile lor și ale Statului german din România, începând cu tot materialul de război al Reichului capturat în România și eventual în continuare pe frontul Sud sovietic, iar în cazul "capitulării pasive" dezarmarea totală a armatei române și predarea armamentului și materialului de război către armata sovietică "stationată pe teritoriul României" (decă de ocupație deghizată dacă nu participăm la războiul împotriva Reichului!) pe când în acel al capitularii "active", U.S. se obliga nu numai a nu face prizonieri și capturi asupra României, ci și a-i restitui pe toți prizonierii și toate capturile militare de înainte de capitulare și a nu se amesteca în administrația și politica interne românești. Cât despre condițiile tehnice ale acțiunii de esire din război cu sau fără întoarcerea armelor, sovieticii se angajau a le creia prin satisfacerea cererii noastre de a declanșa brusc atacul general al frontului românesc pe toată lungimea lui simultan și cu aceeași intensitate pentru fixarea pe teren a armatei germane și chiar cu precădere asupra sectoarelor ocupate de aceasta dacă le puteam indica detaliat dispozitivele ei și ale armatei noastre, iar anglo-americii a sustine acțiunea noastră prin bombardamentele aeriene strategice și tactice ce li le vom cere în preajmă, nerăspunzând categoric negativ dar evaziv la exigenta acordării unui ajutor aeropurtat pe care noi ajunsesem a-l reduce la două "unități" (nu divizii, așa că puteau să fie batalioane sau companii dacă rușii acceptau principiul unei participări simbolice la operațiile terestre a tovarășilor de arme occidentali! data declanșării ofensivei sovietice neputând întârzi peste 1 septembrie și urmând a fi semnalul pentru pornirea acțiunii noastre concomitente care să-ngăduie saltul armatei roșii de la Nistru, Prut, Siret și Moldova pe Tisa în cel mai scurt timp. Nu cunosc nici un amănunt

în legătură cu comunicările informațiilor asupra dispozitivelor frontului și interne germano-române, ce știu însă că s-au efectuat prin aparatele de radio-emisiune manipulate de unul din cei doi tehnicieni procurați și lucrând cred că prin intermediul inginerului Al. STEFANESCU de la ROMINOFIR, începând din ziua de miercuri 9 aug. st. când li s-a anunțat Aliatilor prin Cretzianu că M.S. și sefi B.P.D. se angajau la acțiune în acele condiții. Emisiunile functionaseră și înainte, chiar de mult, pentru transmiterea anumitor mesagii de ale lui Buzesti la Istanbul și Cairo în cadrul tratativelor opoziției, cum am și arătat, iar după câte am înțeles și a informațiilor rețelei I.S. din România, dar nu a secretelor militare ale comitetului, la cunoștința mea în nici un caz asupra "situațiilor" frontului. Pe la sfârșitul primăverii sau începutul verii, aflasem de la Pichi că Gestapoul detectase și prinsese în podul unei vile conspirative, cred că din parcul Filipescu sau Mornant, unul din aparatele britanice; nu mai reculeg dacă și pe servantul lui Buzesti era extrem de plictisit și enervat de această nenorocită întâmplare, din care făcea un mare mister nevrind să ne povestească amănuntele ce pretindea și poate efectiv că nu le cunoștea, iar Maniu a pomenit și el cu tristete M.S. la proxima lor întrevvedere marele neajuns ce constituise acea nenorocire, întrucât unul din celelalte două aparate se defectase și rămăsese deci "într-un picior". Ca să se ajungă la hotărârea eroică din 9 august, ce se născuse "mai greu decât extragerea unor gemeni cu forcepsul" - cum definise Pătrășcanu nașterea ei fericită dar tardivă - zilele de 7, 8 și 9 fuseseră realmente atât de ticsite de consfătuiri diurne și nocturne întrucât nervii tuturor complotistilor și în special ai celor care organizaseră cu mare vigilență întâlnirile ajunseră la o atare tensiune încât avusei cu Joanito câteva altercații violente. Sub pretextul inspecției pagubelor cauzate de bombardamentul Bucurestilor din noaptea de 6/7 august, Mike nu mai plecase din Capitală decât în dimineața de vineri 11, după recepția în seara din ajun a celor patru sefi de partide, și asistase astfel, plimbându-se cu Ioani și cu mine pe terasa acoperisului palatului în mod cam imprudent, la unul din raidurile americane cu efecte din cele mai grele asupra Vestului Capitalei. Venise decis a nu pleca până la acceptarea de către Maniu a ultimului adevărat ce i-l dădu de această dată după

seria de apeluri regale infructuoase adresate acestuia în decursul ultimei jumătăți a lunii precedente tot pentru confirmarea urgentă a acordului Coroanei și opoziției asupra fondurilor propunerilor aliate spre a se putea stabili și înțelegerea asupra celor militare de amănunt tehnic inclusiv data ofensivei, locului aterizării celor două unități, una britanică și cealaltă americană, la care nu renunța, deși nici noi nu stipulăm clar dacă înțelegeam să conditionăm acțiunea de primirea lor, plus cererea ca Aliații să renunțe la exigenta plății anticipate a despăgubirilor de război înainte de sfârșitul acestuia spre a nu ne expune la o criză economico-financiară și inflația leului prin supraîncărcarea bugetului statului prin cheltuieli oneroase peste acele pricinuite de continuarea războiului și întreținerea armatei roșii de pe sectorul Sud al frontului răsăritean. Ultima cerere ne-a fost satisfăcută principial dar nu în fapt, iar celelalte nu precum se știe, Comandamentul sovietic refuzând să precizeze mai exact data pornirii ofensivei iar cel anglo-american să răspundă formal și clar la chestiunea ajutorului aeropurtat, continuând însă a ne da speranțe deșarte prin faptul că cerea date cu privire la aerodromul ce-l propuneau pentru aterizare și la rezervele noastre de benzină specială ca nu mai rețin câți octani potrivită pentru avioanele lor și din care Sandu Racotă rafinase deja cu mult înainte de plecarea sa o cantitate, însă insuficientă, tocmai în vederea acestei ipoteze, ca să nu poată fi invocată lipsa combustibilului adecuat ca pretext pentru eschivarea îndeplinirii acelei condiții sine qua non puse de Antonescu; spre a se descoperi până la urmă că de fapt nu dispuneam de nici un aerodrom cu dimensiunile reclamate și prevăzute cu instalațiile respective stocurile de combustibil exigente, care să nu se afle fie sub controlul fie în proximitatea cantonamentului german (Băneasa, Pipera, Popești-Leordeni, Romeo Popescu, Zimnicea, Tîrgoviste, Pitești) deși Uăritchii pretinde că Craiova și alte aerodroame oltenesti aveau dimensiuni și rezervoare suficient de mari ce puteau fi aprovizionate pe șest într-o săptămână.

Altercațiile mele cu Maniu din noaptea de 7/8 august la C.N. în prezența M.S., lui Sănătescu, Buzesti și Ioani proveniseră din faptele că, întâi, nu vroia să creadă că revirimentul M.A. era nici atât de radical nici așa de sigur cum Mike

și cu mine i-l descriaserăm și nu s-a convins de această realitate decât în ziua următoare în cursul audienței sale la acesta pe insula de la Snagov, apoi nici să-l împiedice a obține fixarea unei zone libere prin supralicitarea lui înainte de a se vedea dacă acest punct era sau ba inacceptabil pentru Moscova și de ce. Pe deasupra, ventilase pentru prima dată preferința sa pentru-un guvern de militați cărui B.P.D. i-ar acorda girul său prin participarea eventuală a sefilor lui ca miniștri de Stat fără portofolii, insinuând că Sănătescu ar fi cel mai indicat pentru a prezida un atare guvern de tranziție în cazul când, într-adevăr, Antonescu și-ar păstra atitudinea, ce nu-i venea să creadă că nu era o simplă stratagemă, dar nu era de presupus că s-ar opune cedării puterii în mâinile prietenului său în simțămintele cărui avea toată încrederea. Prin această nouă și neprevăzută propunere, Juarez încerca să scape de luarea unui angajament formal și direct al B.P.D. pentru executarea actului cerut de Aliați în condițiile date, întrucât reclama o amânare a răspunsului definitiv până la putinta de a se înțelege cu Pătrășcanu asupra constitutiei guvernului. Din fericire, asupra acestui ultim punct, totuși au sărit pe el și în special Buzel cu argumentul că B.P.D., în numele cărui Stirbei și Visoianu tratau, ar pierde beneficiul recunoașterilor mai sus menționate dacă eluda răspunderea directă pentru actul prin care România urma să iese din război încheind armistitiul în condițiile nefavorabile ce i se impuneau iar pacea în altele ameliorabile prin participarea ei neconditionată la înfrângerea Germaniei. Regele l-a întrebat atunci pe Sănătescu dacă credea că Bij i-ar ceda ușor „locul” la „l'amiable”, la care acesta a răspuns că nu mai socotea probabil un aranjament prin care acesta ar patrona indirect răsturnarea în actuala sa stare de spirit dar că era convins că se va decide fie să facă personal fie să-l lase pe un alt general să execute actul în clipa în care frontul s-ar clătina iar totuși sefi de partide ar face presiuni conjuncte și puternice asupra lui în acel scop. Guvernul găsiind răspunsul prea evaziv și neclar, l-a întrebat dacă, în cazul în care B.P.D. nu se hotăra în timp util să accepte condițiile aliaților și să se angajeze ferm și formal a efectua întoarcerea armelor în clipa declanșării ofensivei sovietice, luând alături de Coroană toată răspunderea istorică a capitulării, dînsul se obliga a executa actul din I.O. pe răspunderea unică a Coroanei, preludi

președentia unui guvern militar regal, la care Sănătescu s-a înclinat și, mulțumind M.S. pentru încrederea ce i-o acorda, a răspuns afirmativ, adăugând însă imediat că în acest caz garante că se vor găsi "alți sefi de partide" gata să-mparte răspunderea Coroanei nu prin girul lor, ci participând efectiv la guvernare. Regele i-a răspuns surizător: "Iti multumesc; eram sigur că nu voi fi lăsat singur de cărută..." și a vrut de pe atunci să-i ceară cuvîntul de onoare cu "handshake", dar ca și cum ar fi fost electrocutat de acest schimb de cuvinte, ce nu lăsa nici o îndoială asupra celor trei nume la care ne gândirăm totuși automat că se ascundeau sub epitelul "alți sefi de partide". Buzesti mai rapid și Maniu cu întîrzierea reflexelor sale mai lente de mosneag și ardelen sîrîră-n aer ca dinamita pentru a-l asigura pe Vodă că nici nu se gîndise a eluda răspunderea actului ce urma să -ncoroneze toate străduintele sale de mai bine de trei ani și că-n cazul în care M.S. ar încredința generalului Sănătescu formarea guvernului, B.P.D. i-ar pune la dispoziție pe toți tehnicienii de care ar avea nevoie pentru departamentele ce nu necesitau o conducere militară nici în timp de război. Atunci, eu am sîrit ca împuns, spunînd că dl. președinte întorcea acum pe dos premisele problemei, întrucît d-lui și nu M.S. preconizase și cerea un guvern militar care ar fi doar o soluție de cîrpeală a lacunii ce s-ar produce dacă B.P.D. era incapabil să ajungă, după patru luni de veșnicie "pertractări", certuri, mediatii inutile ale Coroanei, amînări și acum propuneri de expediente nesatisfăcătoare, a forma - așa cum se angajase dl. președinte în repetate rînduri față de aceasta și de aliați - guvernul armistitiului și, cum trebuia sperat, al păcii. Regele, Sănătescu și Buzesti pledară atunci aceiași cauză, evidențiind avantajele inversului soluției sugerate de dl. Maniu și anume ca numai acele ministere ce trebuiau sau era preferabil să fie conduse de militari în timp de război să primească ca titulari pe acei generali ce se bucurau de încrederea Coroanei și a sefilor opoziției, respective a Președintelui și vice-președintelui C. de M. care era normal și cel mai indicat să fie d-nii Maniu și Dinu Brătianu, Mike adăugînd cu ochiade pentru Sănătescu, Ioani și mine: "Altminteri, să nu se mire și plîngă d-lor dacă se vor trezi cu dl. Tătăreanu la vice-președentia ba poate chiar președentia guvernului semnatar al armistitiului și al păcii cu Aliații!" E inutil să mai descriu amănuntit tot ce a urmat în numai 72 de ore. Revirimentul cel mare a fos

scum al lui Maniu. Buzel a profitat rapid de el ca să forteze , la esirea din audienta acestuia de la Snagov, hotărîrea celor 4 luată în chiar seara următoare de a comunica la Cairo acceptarea propunerilor, bătînd monedă pe două argumente pe care eu le invocasem de mai multă vreme și le dezvoltasem prima oară direct bătrînului în ajun: zonificarea era primejdioasă, precum se dovedise în Franta, creînd două țări din care cea ocupată ajungea astfel mult mai direct subjugată de ocupant, dar cealaltă, mai ales dacă era, ca în cazul propus de Antonescu, mică și săracă, producea nemulțumiri care în spetă aveau toate șansele să fie exploatare științific de bolșevici prin sugrumarea economică a zonei libere pentru răsturnarea regimului monarhic și social, fără a mai socoti că planul antonescian era practic irealizabil, fiindcă regiunea petrolieră principală este la 60 de km. de Capitală, iar conducta către Giurgiu trecerea la doi pași lîngă ea, acceptarea condițiilor aliate și luarea angajamentului de a declanșa acțiunea fără gres și nici o întîrziere la semnalul sovietic îl obligau și pe Pătrășcanu să consimtă cît mai degrabă la soluția guvernamentală ce i-ar propune-o ceilalți trei parteneri, iar dacă totuși nu se resemna ca P.C.R. să joace un rol minor în primul guvern democrat pînă cînd alegerile vor dovedi dacă țara avea mai mare încredere în conducerea comunistă decît în cea țărănistă, liberală sau socialistă, nu avea decît să renunțe în favoarea celorlalte partide la mandatele ce i le ofereau: comunistii erau prea practici ca să nu accepte mai bucuroși puțin decît nimic. Mihai, susținut de Sănătescu dar nu de mine, care nu dădeam cîinci ban i pe demonstrații formaliste și mă temeam în plus de complicitatea tehnică a realizării întrunirii celor patru la C.M. fără vreo greșală care ar pune Gestapoul și S.S.I. pe urmele lui L. ., a cerut imperios președintelui această audiență colectivă ca să nu se angajeze față de aliați fără siguranță absolută că acordul celor 4 pentru a forma guvernul care să efectueze răsturnarea era efectiv și irevocabil. Pe cînd Buzel s-a depășit în energie, dîrzenie și ingeniozitate pentru a-l convinge pe Juarez să nu amîne cu o zi rezolvarea chestiunii, amenințîndu-l și el între ei cu spectrul guvernului Gută-Sănătescu sau vice-versa, la care Titel și L.P. ar adera fără ezitare, eu am fost delegat să-l determin pe acesta din urmă a veni la palat pentru a confirma M.S. în prezența celorlalți trei acordul lor deplin asupra tuturor dezideratelor regale și ale aliaților, argumentînd față de el că răspunsul

pozitiv dat acestora va sili pe partenerii lui să mai cedeze și ei din pretențiile lor ca să se poată ajunge cât mai rapid la formarea guvernului și relevându-i totodată faptul, de altfel real, că Maniu nu era deloc încântat de a fi fost hărțuit în felul acesta de Vodă, Buzesti și mine ca să ia la iuteală două angajamente grele și asupra cărora nu mai putea reveni, când în sinea sa ar fi vrut să le trăgăneze cât mai mult pentru a le putea eluda până la urmă. Firește că nu i-am menționat nimic despre "soluția Sănătescu", șantajul nostru cu Gută (care astfel în mod indirect și fără să fi știut nici odată contribuise la precipitarea acțiunii, chiar și a ofensivei sovietice, întrucât înaltului Comandament al Armatei Rostî nu i putea fi și nu i-a fost - cum avea să ne-o confirme maresalii Malinovski și Tolbukin, E.S.d-1 Vișinski și generalii Vinogradov și Susaïcov - deloc indiferent că România continua să lupte apărându-și tot teritoriul cu dârzenie sau că toată armata ei întorcea armele împotriva Wehrmachtului dând peste cap rezistența a circa 30 din diviziile lui, din care doar o treime s-a retras cu armamentul, jumătate a fost capturată iar toate și-au pierdut stocurile și înaintînd frontul sovietic cu cîștigul întregului teritoriu românesc într-o săptămînă) nici că-n ajun, după plecarea lui Maniu cu Buzesti, Vodă ceruse și primise cuvîntul de onoare al lui Sănătescu că va forma guvernul și face lovitura dacă Maniu se "dezumflă" în drum. Buzesti nici n-a mai așteptat îndeplinirea formalităților de a confirma colectiv M.S. în noaptea următoare acordul celor 4 din seara de miercuri 9 asupra ambelor angajamente formale, ci a dat drum telegramei în chiar noaptea aceea, ca nu cumva pînă la C.N. sau eventual acolo, fie Iuliu, fie Lucretiu să se răzgîndească și să bată iarăși în retragere, pe cînd Maniu își dăduse binecuvîntarea implicit în mod anticipat.

În audiența colectivă, au fost trecute în revistă și rediscutate cele mai multe din chestiunile arătate mai sus, cu aceleași concluzii și nici o contribuție nouă, regele apelînd la tîspatru, dar în special la Maniu și Pătrășcanu, ca acum să lase deoparte considerentele secundare și să renunțe la pozițiile lor anterioare de prestigiu formalist sau atitudinile de intransigență extremistă pentru că nu era momentul să "rată" un act de importanță transcendentă pentru tot viitorul țării din cauza unor divergente minore ce aveau tot timpul să fie tranșate după esirea din război, la care P. a insistat odată-n plus asupra

faptului că el nu putea accepta sau refuza de capul său propunerile celorlalti trei semnatori și înțelegerii cuadrapartite, așa cum ei erau în măsură s-o facă cu așteptare lui, deoarece P.C. nu avea un șef ci era condus de un colectiv și că-n consecință dînsul nu putea săi din cuvîntul celorlalti membri ai C.C., care nu înțelegeau să renunțe la Min. de Just. în lotul mandatelor lor care și așa era extrem de restrîns. Dacă dl Maniu accepta această cerere, n-ar mai exista nici un impediment pentru alcătuirea guvernului conform dorințelor sale. Cît despre acceptarea condițiilor aliate, el P. și reprezentantul militar al P.C.R. fuseseră primii s-o cere în clipa-n care I.C.S. a consimțit la sugestia sincronizării acțiunii de răsturnare cu declanșarea următoarei ofensive generale pe frontul din Moldova. La rîndul său Maniu a promis formal că va face toate concesile cu care și dnii Brătianu și C.T. Petrescu vor fi de acord pentru a se ajunge în cel mai scurt timp la înțelegerea cu dl L.P. asupra formației guvernului, fără să răspundă însă direct la chestiunea spionajului de atribuire a M.J. Pătrășcanu, plecînd primul iar după el Brătianu și Titel, Vodă - care-l reținuse dinadins pe Maniu - i-a cerut stabilirea unui termen precis pentru primirea listei guvernului, la care bătrînul a promis s-o comunice M.S. în maximum o săptămînă, Mike repetînd: "Va să zică pînă cel tîrziu joi viitoare". Cum, în ajun, Sănătescu, Aldea, Dămăcianu, Buzel și cu mine tinuserăm o consfătuire prezidată de S. la C.N., în prezența lui Ioani, pentru punerea la punct a chestiunilor militare atinse în te agramă de răspuns pentru Cairo și că Dămăcianu opinase că pregătirile sovietice de masă și mișcare a efectivelor de lungul întregului front păreau să fie pe terminate, așa că ne puteam aștepta la pornirea ofensivei în cursul săptămînii viitoare (de 13 și 20 aug st) din moment ce răspunsul nostru pozitiv avea să sosească la Cairo a fine-poinfine, adică înainte de sfîrșitul săptămînii în curs și că eu propusesem să cerem declanșarea ei pe ziua de vineri 18, ca să dovedim că noi tînem să grăbim acțiunea și fiindcă era penultima dată norocoasă a lunii, propunere ce fusese natural respinsă de toți militarii pe cunoscutul adagiu al castei lor că "mai lipsea un nasture la tunica unui soldat" (tot nu erau gata) iar de Sănătescu pentru că nu împărtășea deloc părerea lui Dămăcianu, S. i-a relatat președintelui acea conversație din ajun, adăugînd că el avea aceeași presimțire că Dămăcianu și prin urmare îl roga insis-

tent să-ncerce a-i trimite lista în 15 sau 16, dar în nici un caz mai târziu decât joi 17, ca nu cumva să ne aflăm fără ea în chiar ziua în care vom trebui să pornim la acțiune, iar pe Buzesti l-a rugat să pregătească din timp proiectele ordinului de zi către armata și cuvîntului către țară, amîndoi promitînd categoric că le vor prezenta sau transmite înainte de scurgerea unei săptămîni. Cu acest prilej, R. l-a întrebat pe Maniu dacă se hotărîse asupra alegerii Ministrului Afacerilor Străine. Președintele răspunse că nu se fixase încă asupra persoanei, deoarece nu era consult să fie unul din delegatii de la Cairo cu care comunicatiile guvernului erau cenzurate de Aliati, pe cînd numirea dlui Buzesti deja în primul guvern ar stîrni nemulțumirea vechilor membrii de partid care reflectau la acest departament, așa că se gîndea să-l păstreze personal și să-l roage pe dl Buzesti să accepte Secretariatul General. Buzel, care pe semne nu-și pregătise terenul lăsînd dinadins chestiunea neatinsă ca s-o rezolve favorabil în ultima clipă cînd Juanito s-ar afla în pană de soluție adecuată, se făcuse roșu ca o mură și în loc să se grăbească a-i mulțumi pentru deosebita cinste, se fîstăcise murmurînd că trebuia să se gîndească la propunere. Juarez a priceput atunci că o festelise și a obiectat, nitel împrumutat, că nici el nu se oprise încă definitiv la ea.

Cele două zile următoare au fost pentru noi de relativ răgaz, MMLL nemai mișcîndu-se de la Sinaia decât peste week-endul de sîmbătă 12 pe luni 14 la Săvîrsin unde Mike n-a îndrăznit să plece fără a mă consulta dacă era prudent să se-ndepărteze atît de Capitală, eu trebuind să-i jur că-l voi chema la telefon prin cod la primul indiciu de "rătăraie" și a adus o treime din garderoba sa civilă și militară pentru a nu păstra "toate ouăle în același coș", a le avea pe acestea la îndemînă dacă va trebui să graviteze către Sud-Vestul țării și a-și delecta bagajele la o eventuală plecare imromptuă din București, dar luînd de acolo, spre a nu se separa de ele, obiectele personale la care ținea mai mult, ceea ce Hellen, care ne pîdea de un timp mișcările, nu a lipsit să remarce, drept care la întoarcerea lor la Foișor și prima mea înfățișare acolo la raport, m-am pomenit în dimineața de marți 15, sosit tîrziu în noaptea din ajun la Peleş și deci sculat abia la 9 fiindcă Mike după regăsirea porumbitei făcea și el "grasse matinee" convocîndu-mă abia pentru orele 11, în baia

veche de aramă a simpaticei camere de musafiri din centrul Pele-
gului, în care mă evacuase din apartamentul M.C. la plecarea ne-
veste-mi, cu augusta doamnă intrată-n cameră căci nu mă încuiau
nici noaptea și nu auzisem din cauza zgomotului apei bătăile la
usă, vorbindu-mi după perdeaua mare de catifea ce separa baia de
dormitor, după moda erei victoriene, ca să se scuze se intruzie,
dar să explice că dorea să-mi vorbească însfîrșit între patru
ochi fără stirea nimănui f. serios de îngrijorările ei, întrucît
știa prea bine că Mike, Ioani, Buzel și cu mișe și chiar Sănă-
tescu îi ascundeau realitatea de frică să nu facă vreo indiscre-
tie și să nu se opună la luarea unor riscuri prea mari pentru
securitatea lui Mike, dar că nu mai mergea așa, căci nu era just
s-o excludem de la participarea la acțiunea ce se pregătea, rele-
gînd-o la rolul de paită, cînd ea fusese aceea care-l îndrumase
pe fisu în cea mai bună parte în alegerea noastră ca să ajungă la
salvarea țării și Coroanei din situația catastrofală-n care le
vîrșise Bij și ca R.M. avea tot dreptul să-si ia partea ei de
răspundere, fiind - cum stiam f. bine - un "mormînt de tăcere"
cînd era vorba de probleme cruciale, devotată trup și suflet cau-
zei aliate, o sfetnică bună pentru noi totîi cum se dovedise în
trecut și destul de curajoasă ca să ia și suporte aceleași ris-
curi pe care le-ar lua băiatul ei (the boy).

Cam jenat de situația și vocea ei cu inflecțiuni
plîngărete și chibzuind că nu era consult s-o dezamăgesc complet,
ci mai abil să-i pun o barbă mare, dar mătăsoasă, ca nu cumva s-o
avem "între picioare" la ora H, am rugat-o să pacienteze o clipă
citind hîrtoagele ce le adusesem pentru H.M., ca să nu mai pierd
timpul cu repetirea operației în care mă surprinsese și iesînd
apoi de după perdea în halat, căci hainele erau în dormitor și nu
puteam să i le cer sau să mă-nbrac în fata ei, i-am pus trei bîrbi
flocoase: 1) Avea cuvîntul meu că nu i se ascundea nimic esențial,
ci doar detalii tehnice ale problemelor militare din care nici eu
nu trebuia să știu decît liniile mari și întîmplător cîte un mă-
runtis de transmis ocazional pentru evitarea unei întîlniri su-
plimentare între doi militari; 2) Lovitura părea iminentă, deoarece
Aliatii ne somau s-o dăm cu primul prilej ce ni se va prezenta la
repriza ofensivei sovietice pe care o socoteam probabilă la înce-
putul toamnei deci f. curînd ceeace-i explica agitația noastră;
3) Bijbijletii făceau pe nebunii ca să-si mascheze jocul la per-
fecție și deci nu mai trebuiau bîzîfîti nici sondati, căci Sănătescu

era convins ,desigur pentru că stia ce nu putea să ne destăinu-
iască,că tot ei o vor da sau înlesni altuia s-o dea în locul
lor.Am adăugat că o rugam să-mi jure că nu va spune nici M.S.
ceace-i mărturisisea fiindcă se luase hotărîrea de a nu o
 alarma inutil înainte de momentul cînd se va putea vedea mai
clar cum stăteam,intrucît orice preparative personale ale M.M.L.
L erau urmărite grozav de serviciile secrete axiste, putînd
astfel să ne desvăluie intențiile,iar în plus nu aveau nici un
rost înainte de a ști dacă va fi necesar sau ba, și pe cît timp
să fie părăsite reședințele regale intru prevenirea unei lovituri
de genul Scortzenî,relatîndu-i cum le prinsesem de vreo duzini
de ori pe cele două nemptoace surori, bătrînele lungere din care
una locuia la palat iar cealaltă la Peleş,telefonîndu-si imediat
ce Mike se deplasa de la o reședință la cealaltă,ora plecării
și cine-l însoțea în termeni voalati pe nemteste desi n-aveau
nici un motiv s-o facă, așa că toate convorbirile lor erau acum
ascultate si notate de omul nostru al centralei telefonice in-
terne si urmau să facă obiectul unei cercetări după ce vom fi
scăpat de nemți. Regina mi-a promis solemn a tine riguros se-
cretul celor ce-i confiasem, rugîndu-mă să-i jur,în schimb,că
nu voiu accepta nici o soluție care să expună direct viața lui
Mike și că o voi avertiza la timp de itinerariul lor,căci nu
înțelegea să fie separată de el si nici să fie luată prin sur-
prindere total nepregătită de plecare. I le-am promis tot așa
solemn fără să jur nici să-mi dau cuvîntul de onoare,ceea ce
a observat spunîndu-mi: "that won't do -come on -swear or,rat-
her give me your word,since you don't believe!"(așa nu merge-
hai - jură ori,mai degrabă,dă-ți cuvîntul,din moment ce nu cre-
zi în d-zeu!).I-am replicat rîzînd că asta nu era"fair" fiindcă
nici ea nu-mi dăduse cuvîntul,dar i-am dat totuși și fără să-i
negociez contrapartea. Cît despre bătrînele nemptoace gemene,
ea nu putea să creadă că făceau spionaj ci,cum le stia de un
sfert de veac, erau curioase, pîlăvrăgiste și dornice să urmă-
rească tot ce făcea acel pentru care avea un veritabil cult,
fiindcă erau fete bătrîne,sentimentale și-l tinuseră în brațele
lor cînd era un tînc. Inainte de a esi din cameră, R.M.(care
luse în mod f.natural tinuta mea nereglementară de care eu nu
eram vinovat) în stilul ei matern protector anglo-saxon,mi-a
spus că nu păream s-o duc prea bine cu sănătatea,"arătînd slab

și jegărit ca un lup infometat" și că își face bine să-l pun pe Cîrstea să-mi controleze plămîni, căci ea promisese lui Bielle să aibă grijă de mine. Cred că n-am înrosit nitel la gîndul că se putea ca Ioani - și evident Mike pentru care acela nu avea secrete - sau însuși doctorul Cîrstea să mă fi denunțat nu chiar direct, dar dintr-o vorbă imprudentă, sau ca augusta doamnă să fi zărit în dormitor tuburile multe de sulfamide ori, dacă-mi vizitase camera în lipsa mea - ceea ce cam avea obiceiul să facă cu toată lumea, ca o guvernantă, pentru a le reproșa cameristelor a nu le tine permanent în ordine sau mai curate - irigatorul și sticlele cu produse dezinfectante notorii după perdea, sau să-i fi părut suspect că, la scurt interval după plecarea neveste-mi, încetasesem să beau orice alcool sub pretextul că făcusem o criză de ficat, dar de fapt pentru că avusesem prea mare încredere într-o domnișoară din înalta societate și mă alesesem cu urme lacrimogene pe care cite trei tuburi de Eleudron, Dagenan, Thiazomyde, Cibazol și înșfîrșit Ultraseptil le lăsaseră oarecum indiferente iar irigațiile cu permanganet și Helmitol cam tot atît, astfel încît punîndu-mi singur diagnosticul, în loc să mă supun operației reiterate a tînarului Gherghelus, îl somasem pe scumpul meu Burghilea a mă trata rapid și radical cu nitrat de argint, fiindcă era evacuat cu spitalul său la Budești, unde fusese de trei ori pentru spălături mai științifice, dar nu mă puteam duce zilnic, cu rezultatul că mă "arsesem" și mai rău. Acum mă aflu în tratament zilnic la colegul lui, Georgescu, din Bd. Dacia, căruia mă trecuse, iar cînd eram la Sinaia, Cîrstea mă-ngrijea, afară de tot ce-mi făcea singur de 2-3 ori pe zi, tot fără nici un rezultat, fiindcă nimeni nu se gîndise că putea fi altceva decît o blenoragie rebelă de gonococi sulfamidorezistenți și anume o simplă scurgere benignă f. curentă la femei limfatice, cunoscută de frantuzoaice sub numele de "pertes blanches" (pierderi albe), cum avea să-mi dovedească-n 6 săptămîni cel de al doilea ofiter american sosit în România, simpaticul dr. Kuhn, fiul unui evreu bucovinean emigrat la Detroit, care mai stie și idis și puțină romînească și era pasionat vîntor și care m-a vindecat într-o zi cu un milion de unități de penicilină, avînd astfel onoarea să fiu primul cetățean român penicilinizat, dar după ce stabilise că fenomenul meu se datora în mare parte faptului că nu mai aveam decît 2,4 milioane de globule roșii, pe seama din cauza vieții prea epuizante ce o dușesem și duceam. Intre timp, beleaua mă afecta însă grozav, mai mult moralmente decît fiziceste, fiindcă -mi închipuiam că era o gonorhee ce era

ce era să-mi rămână cronică și n-aveam vreme de odihnă nici pentru cine știe ce alte îngrijiri speciale, așa că am suferit un adevărat martiraj în tot timpul ultimelor pregătiri și al acțiunii ce va porni după opt zile ca să devină în curând una din datele memorabile ale istoriei poporului nostru. Am menționat acest mărunț detaliu intim, sordid și neglorios al trecutului meu, fiindcă - precum se va vedea în paginile următoare - dintr-un f. ciudat concurs de împrejurări (care natural nu a lipsit să-mi întărească superstitiile!) ceea ce socoteam atunci a fi cel mai mîrșev ghinion posibil al vieții mele și o nenorocire nemeritată pentru-un atît de mic și scurt păcat cărui îi dedicam semi-permanent în gînd și-n vorbă tot repertoriul meu cel mai select de injurături zemoase și oribile blasfeme ce le adresem firește paralei și fetei blonde cu principină și tut roz zeilor inventați de omenire din mijlocul terțiarului și pînă la zi, avea să se averseze a fi fost o extraordinară fericire pentru toți cei de partea noastră a baricadei iar pentru mine personal un fantastic noroc! - Pentru moment, am asigurat-o însă pe înalta doamnă că nu voi lipsi să-mi supun și plăminii pe lîngă ficat unei atente auscultatii a mult simpaticei Dr. Cîrstea și-n așteptarea de a descoperi fericirile nenorocirii și norocul ghinionelor mele am avut cu toții parte de alte trei mai meschine fericiri. Prima a fost ultimul val de ilaritate generală produs în sînul nucleului nostru de trădători și cauzei secrete a Sfîntului Imperiu germanic european de către un demn reprezentant al regimului antonescian în amurgul acestuia: Buzel, mai indignat decît vesel, ceea ce ne-a făcut să rîdem^{și} mai mult, venind pentru înfrîngerea oară în luna august public, oficial și-n ziua mare să dejuneze-n miercuri 16 la Foișor ca să educe, nici proiectele adreselor regale ce nu avusesse pe a doua zi, pe care Juanito se scuza umil a nu fi în măsură s-o comunice M.S. înainte de sfîrșitul săptămîinii, ci ultimul curier occidental ce-l vom primi pînă mult după capitularea Germaniei, cu sticle scotiene și țigărete americane cam putine, dar, în schimb, scrisori pentru toți de la Bielle cu multe stiri senzationale despre campania din Franța și tot stitea trigone Toblerone, a mai scos din traista sa cu surprize, pe lîngă confirmarea lui Alexandru de primirea cu vîdită satisfacție la Cairo a răspunsului înfine pozitiv al opoziției

și raportului lui culminant contra generalului Teodorescu prin care lovea direct și indirect în Antonesci, plus telegrame și rapoarte de la Lisboa, Berna și Stockholm toate ticsite de vesti doveditoare a dezastrului teutonic încă un alt raport, "cuiul curierului și capodopera celor mai nebune neghiobii", al E.S. ministrului României la Berlin, ce l-am citit și recitit cu sadic nesat și diabolică bucurie. Generalul Gheorghe Ion îl adresa direct conducătorului, trecînd peste capul șefului său departamental și guvernamental, ca să-i confirme în substanță ceea ce nu-i mai putea infirma - înfrîngerile mari zilnic crescînde ale ambelor armate germane pe tustrele fronturi, francez, sovietic și italian - dar cu concluzia ce-o dezvoltă în chip de avertisment, amenintare, învățătură, dogmă a bunului român, axiomă politică militară "singura valabilă pentru România" și mărturisire de credință personală de un paradox în orice caz original și de o fantasmagorică năstrusnicie, ce ar fi putut să pară unice în felul lor dacă n-am fi avut multe rațiuni să stim sau bănuim că M.A., generalii Avramescu, Cornea, Coroamă, Dumitrascu și Dumitrescu, Gheorghe Chineraru, chiar Iacobici, Macici, Rozin, Stefla ș.a. plus mai totii coloneii germanofili, mai mult necombatanți, ci aciuiti în posturi departamentale și administrative, în cap cu Ută și terminînd cu cei din "Casa Militară" gîndeau cu totii cam la fel: Germania era pe punctul să piardă și cel de al doilea război mondial și noi cu ea dacă-i rămîneau credincioși pînă-n ultima clipă, așa cum trebuia: căci poporul german posedă calități spirituale și resurse rasiale ca nici un altul, așa că nu putea fi învins definitiv ci doar încătusat și stăpînit vremelnice, iar după alt sfert de veac se va ridica din nou și mai puternic ca oricînd spărgînd încă odată lanțurile robiei și pornind la al treilea și ultimul război mondial, pe care de această dată îl va cîștiga cu siguranță și atunci vai de acei ce l-au trădat. Era deci preferabil să nu căutam, din spirit de smecherie, să ne gustragem de la datoria și cîntecul de a lupta pînă la urmă și a ne prăbosi împreună cu el, în loc să ne gîndim ca unii, ce nu vedeau departe, a-l trăda mișelește ca italienii, pentru a nici nu putea să ne salvăm prin trădare de cutropirea bolșevică, dar în schimb să ajungem atunci cînd va suna ceasul răfuiei să fi nimiciți și stersți de pe glob din dreapta răsbunare a celui mai falnic și vajnic neam, așa cum în acest caz meritam pe deplin. Pe bază căror informații reprezentantul nostru la Berlin putea să prevadă cu atîta precizie victoria teutonilor după alți 20 de ani era de bună

seamă secretul lui personal. Cu celelalte două fericiri ne-au copleșit în acea scurtă pauză de calm simptomatic, prevestitoare a furtunii apropiate, piruetele în jurul tribunei Poisorului, ca să se-nvâncieze reciproc în inimile de acum mai mult decât în ochii spectatorilor regali și ai suitei lor de curteni și chiar de pași fideli, prin insistente dulci avansuri și gratioase oferte împodobite cu gretose complimente și-nflorite cu false flaterii față de acestia, dar mai ales acompaniate de fente, volte, harte și manevra între ei nu prea admise de regulile și încă mai puțin conforme spiritului cavaleresc ce dominară odinioară turnirul medieval, ale celor doi campioni rivali ai echipei guvernamentale, Ică și Ata, amândoi subit grăbiți a rămâne singuri, adică fiecare unicul pe teren pentru a primi însărcinarea răpunerii balaurului muribund și astfel dreptul la moștenirea puterii și mai ales a comorii sale. Iar după Buzel ne lămură semnele ce începuseră a ni le da diversii arnăuți ai ambelor facțiuni rivale prin toate căile directe, dar îndeosebi lăturalnice în sensul ocotirii mele și a lui Ioani, considerați cu justete de "fostii argați" slugarnici ai regimului a fi cerbe și prea vigilenți pentru a le admite infiltratia în sanctuarul stăpînului - Popescu "Jac" al Internelor, Marinescu al Justiției, Samavolnice, Fantazi al războiului pierdut, Tomescu Sănătății subrede a guvernantiilor, Arborele Aprovizionării Wehrmachtului, Dobre fiscului partitor, Jienescu Aerului necurat, - cum erau porecliti de MMLL-, dar chiar atât de credinciosul prieten al C., Orezeanu CFR, rezdruncinat nervos de loviturile aviatice dezorganizatoare ale acestora și alți mai mărunti de teapa lor, prin Bianu, Coty, Sănătescu, medicii R.M., Robert Negel, Udritchii și respective Nelly - lupta mai mare între cei doi principali spadasi se dădea în sinul guvernului în dosul tribunei conducătoriale lacustre și în hăturile pseudo-opoziționiste din jurul, ei cuzo-guto-georgiste, din care ne parveniseră de asemenea din ce în ce mai dese nesagii prin Lupa, Manolescu, Mardare și prietenele comune intravilane, pornite deja mult înainte de orele 12 fără cinci: atâtea indicii ale apropierii sfîrșitului dîmnației germane în România a căror descriere am omis-o dinadins întrucît nu au contribuit cu nimic la desnodămîntul acțiunii noastre și ar îngreuna inutil acea a faptelor ce dimpotrivă lău precipitat, dar le-am poșenit - cum în treacă doar spre a ilustra atmosfera generală izvorită din destrămarea solidarității taberei adverse, care va explica mai lesne lipsa oricărei reacțiuni organizate și unitare a numerosilor antonescieni și germanofili anti sau

numai neantonescieni din aparatul coercitiv si administrativ al Statului in clise-n care vor fi deceptati de perechea conducătoare si de cei doi mult mai puțin periculoși comandanți ai armatelor militară si civilă ale acestuia si se vor găsi înfruntati, atunci înfine pe față ,de ostilitatea imensei majorități a națiunii ajunse-n preajma răsturnării la dispoziția minorității active ce-o pregătea de mult spre a o efectua de o manieră neprevăzută de perfectă,multumită condițiilor optime create de acea psihoză mai favorabilă decât cea a "momentului Uman".La această integrală deficiență a reacțiunii pro-axiste si chiar fasciste din țară a mai contribuit si cel de al doilea apel regal adresat legionarilor în preajmă a lui I. V. I. I. Mike si cu mine discutaserăm mai de mult oportunitatea de a încerca cel puțin să-i neutralizăm spre a nu-i avea în contra noastră si a împiedeca nenorocirea Italiei ,unde jumătatea națiunii si chiar a armatei regulate lupta împotriva celeilalte dacă n-am reuși să-i atragem de partea noastră. Natural că tatonările trebuia întreprinse cu mare prudență pentru a nu lăsa să transpire intențiile Coroanei si opoziției democratice înainte de a ne da seama dacă a li se pretinde neo-fascistilor români un atare reviriment în politica lor nu era o utopie și totuși pretentia nu era irealistă si naivă dacă se avea în vedere că pe continentul de sub hegemonia Reichului toate statele începând cu el aveau regimuri totalitare de dreapta la putere, cu excepția Elveției si Suediei și, într-o oarecare măsură a Ungariei si Finlandei, iar în acele Membre ale Pactului anti-komintern, plus țările ocupate,partidele fasciste detineau guvernul integral(Germania,Italia,Slovacia,Croatia, Spania, Norvegia) sau partial (toate celelalte) în afară de România unde, în plus, partidul fascist era desființat printr-un act de forță, interzis si persecutat. Hitler trădase deci legiunea, partidul său din România, care o ducă mai prost în era alianței germano-române ,sub Antonescu,decît în acea a vechilor aliante, sub Carol și numai avea niciodată vre-o șansă s-o ducă mai bine necum să ajungă la putere atîta vreme cît nu si schimba axioma politică, cel puțin externă. Majoritatea legionarilor de bună credință nu mai erau germano-fili,iar totii intelectualii lor se străduiau acum a demonstra că mișcarea era anterioară existenței partidelor fascist si national-socialist, deci nu se inspirase de ele si nici nu avea aceeași ideologie, fiind esențialmente religioasă,creștină si fără scopuri de dominație

politică, ci numai cu acel de a educa națiunea într-un spirit creștinesc activ și nu teoretic contemplativ. Pe deasupra, rebeliunea clătinase profund încrederea multor comandanți legionari în Sîmba și conducerea nucleului bavarez de teroristi, refugiați și vegetînd acum totalmente la remorca nazistilor trădători ai "mişcării surorilor"; ei erau de asemenea perfect conștienți de faptul că pierduseră în țară prin rebeliune chiar și în cercurile germanofile și cu atât mai mult în acele conservatoare neaxiste, în care totuși număraseră odinioară destul de mulți simpatizanți, cea mai curată parte a prestigiului de care se bucuraseră în vremea persecuției lor de către regimul carlist, în favoarea celui antonescian și că acum cînd și acesta își compromise iremediabil popularitatea vremelnică, de care beneficiase tocmai pentru că scăpase țara de teroarea lor, nu ei ci democrații erau să tragă foloasele acestei situații. În consecință, ar fi fost logic ca apelul acestora și mai ales al Coroanei, imparțiale și binevoitoare față de toți copiii ai neamului, să nu-i fi lăsat indiferenți, dacă le puneau în vedere că aveau acum ocazia unică să-și repare toate grasele din trecut participînd la eliberarea și salvarea țării. Pentru a nu lăsa nici această problemă nerezolvată pînă în ultimul moment, o ridicasem întîi ca o sugestie personală, ca să nu expun Coroana unui eventual refuz indignat al B.P.D., încă din ianuarie pe februarie, după ce Maniu se hotărîse la deschiderea pertractărilor cu P.C.R., cam atunci cînd se desenase clar "manevra armatei roșii" ce urma să ne ofere posibilitatea esirii din război, dar nu în sinul comitetului, ci doar față de Buzesti care atunci o primise cu răceală și o învederase cu scepticism pe motivele că, pe de o parte, șansele de a-i capta pe legionari pentru altceva decît răsturnarea dictaturii antonesciene erau prea infime ca să justifice riscul de a fi denunțati de ei care n-aveau o conducere și politică par naționale ci înfeudate Germaniei, iar, pe de altă parte, o colaborare oficială, chiar și fără aderarea lor la B.P.D., care era de neconceput și absolut inadmisibilă, a acestuia cu o mișcare fascistă l-ar lipsi de tot prestigiul în opinia publică a Statelor democratice aliate și neutre; dar a convenit să-l gîndesc pe Juarez după ce negocierile cu comunistii vor fi ajuns la un rezultat pozitiv, ca să nu-l distrăm de la acestea de primă importanță și urgentă printr-o diversiune împiedicătoare a concentrării atenției d-lui asupra lor. Cum acestea au ajuns abia în mai la o adeziune a P.C.R. la B.P.D. printr-un acord de principiu brăzdat însă de atîtea divergente faptice încît, departe de a fi perfectă, înțelegerea internă a

blocului ajunsese grevată de subrezirea unității anterioare, ne așfiisem să repunem chestiunea pe tapet înainte de încheierea celei relative la formația guvernamentală ca să nu înăsprim relațiile și așa prea tensive între Maniu și Pătrășcanu prin introducerea unui nou subiect susceptibil de a produce discordia între ei. Îl biziisem însă destul de regulat pe Buzel pentru lămurirea punctului de vedere al șefului coaliției, așa că se decisese înfine a-i vorbi de sugestia mea cu prilejul constatărilor pesimiste ale comitetului în urma inventarierii fortelor noastre interne în raport cu acele de ocupație și eventual chiar naționale în cazul Capitalei, unde virasem regim ntul I.A., exceptional de puternic și complet înarmat, în contul dusmanului și a-am fi refuzat ușor aportul unor efective echivalente sau superioare legionare de înarmat concomitent cu formațiile paramilitare țărănistă, liberală și comunistă. Juanito a fost contra propunerii în forma unei colaborări chiar oficiale cu un al cincilea factor politic component al coaliției, înțelegând să încerce d-sa a-i face pe legionari să intre în P.N.T. în continuarea străduintelor sale neîncetate de la rebeliunea încoace în această direcție, cu consimțământul tacit al C. cu care se înțeleșese de mult în această privință și care dăduseră anumite roade cu fracțiunea Comaniciu. Era, în consecință, de acord să-narneze pe legionarii organizațiilor lor bucurestene sub drapelul penetist, la rigoare fără să se verifice dacă trecuseră formal sau nu în cadrul organizației tineretului partidului său, soluție împotriva căreia Coroana n-avea nimic de obiectat dacă se realiza în adevăr în mod practic. Dar la repetatele mele verificări ale efectuării acestui proiect, vorbind de acum și personal cu Juarez asupra stadiului pertractărilor sale cu Comaniciu privitoare la aplicarea lui, a reeșit, așa cum prevăzusem, că rămăsese la cel inițial al unui pios deziderat prezidențial și că, dacă nu mă băgam pe fir, afacerea ar stagna cu toate celelalte atîta vreme cît fuseseră lăsate în grija exclusivă a d-lui prezident. Astfel, se ajunsese, ca de obicei în final, la intervenția personală reiterată și ea de nenumărate ori, a M.S. pe lîngă acesta, cu mai recente amenințări de a lua, ca și în cazul comunistilor, singur inițiativa rezolvării problemei dacă dl Maniu nu avea timpul necesar pentru a o dăce cît mai grabnic la bun afîrsit, întrucît era practic mai importantă chiar decît cea a repartitiei mandatelor unei formații ce risca să nici nu parvină la guvernare dacă neglija pregătirea condițiilor ce i-ar permite să pună aîna pe putere; dar cu toate acestea, în ziua de 16, cînd Buzesti a venit să ne anunțe amînarea prezentării listei guvernului și înrăurirea dezastroasă ce părea să fi avut asupra șabilor Antonesci raportul

incalificabil al generalului Gheorghe Ion, nici chestiunea legionară nu părea să fi făcut cel mai mic progres. În consecință, am căzut de acord, Buzel luând asupra-și răspunderea actului față de Juanito, ca eu să vorbesc cu Georges Manu absolut necompromisător întru dibuirea dacă și în acest caz, și în cel precedent de conflict acut între palat și guvern - invocând ca motiv al acestuia, firește nu întoarcerea armelor, ci incapacitatea conducerii antonesciene de a obține de la nemici respectarea mai riguroasă și conștiințioasă a garanției lor vieneze a integrității teritoriale românești. Coroana se putea întemeia cu certitudine pe concursul, la nevoie chiar armat, al organizațiilor legionare paramilitare din Capitală pentru răsturnarea cu forță a guvernului dacă acesta refuză să se lase demis. Numai în cazul când Manu ar ventila o alianță mai generală cu perspective de revizuirii ale atitudinii mișcării față de ansamblul problemelor ce se puneau țării în conjunctura actuală și în aceea previzibilă a consecințelor dezastruoase pentru ea dacă nu se desolidariza de Reich înaintea de înfrângerea finală a acestuia, mi-ar fi îngăduit să ating cu cea mai mare precauție de a nu lăsa să transpir nimic din acțiunea opoziției democratice, drept părere personală absolut informală, eventualitatea unei mai ample colaborări a legionarilor din țară, de sub comanda lui Radu Mironovici, cu B.P.D. - Cum n-aveam obiceiul să amân executarea unui lucru stabilit, m-am întors cu Buzel la București și am mobilizat-o pe Despina pentru întâlnirea mea cu Georges chiar în a doua zi, la orele 11, tot în apartamentul ei, unde m-am dus cu ea într-un "S.R." curent în timpul prealarmei prilejuite de o nouă vizită yankee, dar nu în Capitală, ci la Ploiești. Convorbirea noastră fără nici un martor, dr. Hodoc fiind absent dar Despina plecând de acasă după asigurarea introducerii invizibile a lui Georges și aprovizionarea noastră cu tuicile de rigoare, a tinut până la orele 14 și un sfert, când am plecat singur pe jos la club; injurându-i pe legionarii de mama focului, pentru că nu înțelegeau nici acum rostul încăpăținării lor de a stăruia pe o poziție greșită, întrucât era total depășită de evenimentele acelei ore și avea să devină din ce în ce mai anacronică pe măsura dezvoltării lor. Intregul "tur de orizont" ce-l făcurăm în acele 3 ceasuri și un sfert a fost prea amplu și stufoș, fără de nici un element deosebit de tezele clasice și arhicunoscute ale celor două tabere opuse, ca să merite a fi relatat în amănunt. - În substanță, am preîntâmpinat orice mezinterpretare a celei legionare care dăinuia pe axioma luptei împotriva comunismului indiferent de sorii de izbândă

citindu-mi cu acest prilej celebra deviză a lui Wilhelm Fachtunul ("Point n'est besoin d'espérer pour entreprendre, ni de réussir pour persévérer" - Nu trebuia să ai speranțe ca să pornești la luptă dreaptă, nici să reușești pentru a stârni în ea), deoarece nu era naivul care să nu fi priceput din prima clipă - a care cerusem a-l vedea despre ce era vorba înafond - mi-a răspuns răspicat, clar și explicit că, pentru răsturnarea regimului conducătorial, M.S. putea conta 100% pe tot ajutorul necondiționat al tuturor legionarilor, care în schimb nu vor primi nici odată întoarcerea armelor contra Germaniei atât timp cât aceasta va lupta împotriva bolșevicilor. Chestiunea mai gingașă era să lămuresc dacă a nu "primi" însemna că vor rămâne pasivi sau dacă implica opunerea lor activă la esirea noastră din alianța cu Reichul. Și asupra acestui punct cardinal al problemei, Georges n-a înțeles să facă mistere; legiunea nu se va preta să creeze un război fratricid de felul celor din Spania și Italia, dar membrii săi care se aflau într-un semi-prizonierat în Reich nu vor putea să nu-și afirme solidaritatea cu acesta în virtutea ideologiei lor anti-marxiste, evitând însă cu siguranță pe cât posibil acte ce ar echivala cu compromiterea definitivă a viitorului mișcării în opinia publică occidentală, dat fiind că atitudinea legiunii ar fi cu totul alta dacă România ar fi putut nu ar mai putea încheia armistițiul numai cu Puterile democratice și să nu fie silită a capitula fără condiții în mâinile celei mai crunte dictaturi din câte au existat vreodată în istorie. Că germanii pierduseră războiul nu era ignorat de nici un legionar, iar totuși erau ferm hotărâți a-și revizui programul și organizația potrivit concepțiilor democratice ale lumii anglo-saxone libere, dar nu după acele ale pseudo-democrației comuniste. Avind o încredere nelimitată în sentimentele curat românești și factura, cu totul superioară a calităților etice și caracterului interlocutorului meu, mi-am îndrăznit să-i vorbesc tot atât de sincer pledând, ca temă strict personală, valoarea imensă ce ar avea pentru toată națiunea și în special florul considerabil pentru legiune alinierea politicii ei cu năzuințele și tendințele indubitabil favorabile cauzei aliate, deci pentru esirea din război, ale imensei majorități a poporului român, prezentând reconsiderarea atitudinii legionarilor față de național-socialismul și fascismul manifest anti-românești, astfel cum se dovediseră limpede a fi

de patru ani, un act de o frumusețe rară, perfect moral și conform doctrinei lui Codrescu care era înainte de toate națională cum nu mai părea să fie interpretată de dl Sina care ar fi trebuit să fugă în Elveția și de acolo prin Portugalia în Anglia dacă ar fi fost consecvent cu actul său din ianuarie 41 și ar fi știut măcar să tragă învățătura mare ce fusese pentru mișcare care nu putea trăda pe Hitler din moment ce fusese și răminea trădată de el cum nici Antonescu nu ar comite un act de trădare retrăgându-se din tabera există care-și călcase toate garantiile și angajamentele militare față de România. - Georges mi-a mărturisit că din nefericire o asemenea soluție era imposibilă din cauza sistemului de conducere al legiunii, prea rigid și anghilozat, care împiedeca înlocuirea lui Sina și corectarea liniei pe care se angajase mișcarea și din făgăsuială căreia nu putea esi acum. Cât despre fenomenul Comaniciu, îl prezenta ca soluție temporară și parțială în acord cu sfaturile căpitanului de refugiu la Maniu în vremuri de retriste când turca ar fi lipsită sau separată de păstor, dar nu ca una care să rezolve nici momentan ceea ce participării legionare la înlocuirea guvernului, nici în viitor soarta mișcării pe care Gheorghe Manu persista în a considera un instrument indispensabil națiunii noastre în orice caz până la eliminarea pentru ea a pericolului bolșevic. Am repetat toată convorbirea aceasta în aceeași seară lui Buzel după ultima întrunire a comitetului mixt și restrîns cu Sănătescu, Aldea și noi doi în fostul meu cuib din Pictor Mirea, evacuat la Bulci cu toate lucrurile de valoare din casa părintească și cea din Columb 3 a lui Tonci, pe care o vinduseră recent. El se cam așteptase la acest răspuns relativ multumitor pentru noi, deoarece viitorul său cumnat prin rîcoșeu, Neagoe Plondor, care stătea des la Buftea de cînd cu raidurile, îi susținuse exact aceeași teză.

În Vineri 18 aug st, după o zi în care fusesem de o activitate neobișnuit de febrilă pentru că presinteam că-n săptămîna următoare, iar nu în cea ultimă a lunii, vom asista la declansarea ofensivei sovietice, atît rațional, intrucît Mike Ioani și cu mine dăduserăm din "situațiile" ultimelor 3-4 zile, încă mai clar decît din acelea ale săptămînilor anterioare, că deplasările, de altfel din ce în ce mai neînsemnate, ale unor unități din dispozitivul inamic în sens lateral de-a lungul

liniilor dar altfel lipsa oricăror încercări de contacte cu ale noastre și apoi tăcerea de mormint a tuturor gurilor de foc rusești trădau, pentru noi care știam că atacul urma să fie omogen, aspectul umpluturilor de ajun întru ticsirea f. conștiințioasă a celor mai mărunte goluri, așa că ni se păruseră a fi "the last touch" (ultimul finisaj) cât și intuitiv - astfel încât pușesem toată ^{ziua} ordinea în hîrtoagele Cămarilor și ale mele particulare, arzînd tot ce nu avea rost a fi păstrat în caz de evacuare precum și resturile arhivei Siguranței și Secției II. despre viața intimă a d-lui Carol Cărmășan în primul lui exil, pe care le salvasem din autodafeul ce-l făcusem cu Mike și Ioani o săptămîină întreagă din februarie cînd o descoperisem ascunsă într-o cameră secretă de sub o scară, strînsesem documentele ce trebuiau luate cu noi și-n drum către Sinaia trecusem neanunțat pe șest la Săftica și tot așa la Snagov ca să aflu de la L.P. și Juarez că tot nu ajunseseră încă la un compromis și că lista guvernului urma să-mi fie transmisă abia luni prin Buzesti -am ajuns la Peles mult prea tîrziu ca să mai fi putut cere a-i vedea pe stăpîni, dar încă la timp ca să-l prind pe Robert în salonul adjutanților la ascultarea emisiunilor occidentale, exceptional de nervos și agitat din următoarea cauză: Sănătescu sosise dimineața pe la zece cu situația zilei, plecînd de la palat cu noaptea-n cap, astfel că o scăpasem, spre a-și duce niște lucruri din locuința urbană la căsuta din Otopeni ce-o închiriasse pentru soția și fiică-sa la începutul verii (ca să le scoată din cartierul lor rău atîns de bombardamente) și unde-și petrecea week-endurile. "Situația", pe care Bossy mi-o arătă acum, scotînd din safeul S.C.M. unde n-o sigilase încă spre a o putea compara cu cea de mîine ce-o aștepta cu nerăbdare, alarma-se din cale afară pe R. și pe Ioani și-l îngrijora mai cu seamă pe dînsul, cu toate că Sănătescu o bagatelizase, pe semne că să-i liniștească pe Suverani, declarînd că nu era deloc cazul să se agite pentru atît, nici să se gîndească a-si turbura week-endul sau acel al Antonestilor. Raportul zilei, care ca totdeauna descria situația celei precedente arăta că de-a lungul întregului front, de la Carpați și pînă la mare, rușii porniseră la orele 24 fixe din noaptea de miercuri 16 pe joi 17 crt. un tir de artilerie grea sistematic, bogat, intens și neîntrerupt asupra tuturor pozițiilor romîno-germane cu o densitate, regularitate și precizie necunoscute pînă acum și-l susținuseră cu aceeași

putere de foc si pe același ritm toată noaptea si ziua următoare, ba chiar cu o tendință de intensificare si respective accelerare ale acestora către amurg, astfel încât la încheierea raportului comandamentul se aștepta la atac în noaptea de joi sau vineri, fără să fi putut dibui sectorul vizat. Mai conținea o frază neclară care constituia elementul ce-l "afola" pe Robert, cu sensul exprimat oarecum voalat, că replica noastră era insuficientă pentru a îngreui tirul inamic. Acum am înțeles de ce H.M. mă chemase azi la Sinaia, când trebuia să vin după 24 de ore cu lista si insistase s-o procur imediat, ceea ce mă întârziase atât și încă zadarnic ! Va să zică ni se dăduse primul indiciu al semnalului - prealarma - și Ioani, c care vorbisem la telefon, tăcuse chitic, desi ar fi putut să mă avertizeze spunându-mi si asta în cod: fie dintr-un exces de prudentă, fie pentru că n-țelesese că stiam, deoarece nu căutasem să aflu de ce eram chemat, ci-l prevenisem doar că voi încerca să aduc "cartea promisă" ceea ce ar putea să mă întârzie, pe semne pentru că aranjaseră ceva cu Sănătescu în secret față de Bossy. F. degajat, l-am întrebat dacă Sănătescu se si culcase sau puteam să-l mai deranjez ca să văd dacă stia mai mult decât raportul ăsta vechi ca să conchidă că nu era cazul să fim îngrijorati, dar Robert mi-a spus că plecase după dejun în excursie la Bran si s-ar întoarce la București prin Rucăr (eu înțelegând pe loc că se dușese să-l contacteze pe comandantul corpului de la Brasov si pe acei ai garnizoanelor de la Pitesti, Tîrgoviste si poate ai P.S.-urilor din drum, răspîndite la Vest de Capitală), că M.S. mă așteptase pînă la 10 cînd a plecat "sus" iar Ioani era la o serată a tineretului sinaiot la nu stia ce vilă. Hotărînd în sinea mea că nu făcea să-l deranjez pe Mike la stîină, telefonul lui fiind sigur supra interceptat acum, din moment ce nu-i duceam nici o veste urgentă de comunicat, am mai stat nitel de vorbă cu Robert ca să-mi spună ce mai prinsese la radio si de ce-l îngrijora atât de mult raportul, la care mi-a răspuns că această canoadă generală era pregătirea de mult așteptatei ofensive ce se anunța astfel că va fi de anvergură mare, inamicul căutînd probabil punctele noastre vulnerabile ale replicii minime, sau blefînd cu amenințarea unui atac pe toată expansiunea frontului ca să investească apoi numai anumite puncte vizate de planul său strategic de străpungerea lui iar, dacă va repeta pe "acel de la Uman" "riscam să ne alegem cu-n virf de divizii blindate ce n-aveam cum să le oprim numai cu Grossdeutschlandul, dacă scăpau pe

valea Siretului", pînă la linia Nămolosa-Galați. L-am lăsat să mai asculte "news-reel"-ul de la "midnight in London" ca să mă atern la iuteală, prevăzînd că aceasta va fi ultima mea noapte de som pentru multă vreme, cum avea să și fie pînă la sfîrșitul lunii. De obicei, Robert - ca toți militarii de la palat, care se răzbuiau aci de viața lor anterioară de cazarmă - era vesnic somnoros, primul culcat și ultimul sculat, iar eu contrariul, dar de această dată tot el mă sculă la 8 (deși cerusem să fiu trezit cu breakfastul abia la nouă pentru a savura ultima și cea mai culte oră de somn și a mă odihni bine) ca să mă aibă complice la deschiderea plicului ce sosise cu "schimbul Emilian" și nu se "viola" după uzantă decît în prezenta sefului suprem, căruia era adresat "personal - F.F. Secret". Azi l-am violat eu, în pijamale, de față cu cei doi ofiteri, în dormitorul meu victorian. În comparație cu înaintașul lui, acest raport era într-adevăr babanisis și pe cînd bietul Robert nu pricepea ecvinamitatea și buna mea dispoziție, Emilian a înțeles prea bine ce gînduri și simțăminte mă animau. Rusii nu se bornaseră la o zi întregă de "pregătire de artilerie cu tragere lungă" ci mai adăugaseră alte 24 de ore de tocare mai intensă și mai rapidă a pozițiilor noastre cu toate calibrele, după care trecură la atac, exact cum le cerusem și ne făgăduiseră, pe absolut toată lungimea frontului românesc la ora încheierii raportului - cea la care sosisem la Sinaia - care în consecință nu era însoțit de hartă și nici nu menționa vre o schimbare de traseu al liniilor, întrucît bătălia abia începuse la miezul nopții în care dormisem atît de liniștit, iar nici C.G. nu-i cunoștea dezvoltarea la primirea anunțului declansării ofensivei generale sovietice. Ambii adjutanți erau emotionați, cu diferența că Bossy se afla la culmea nervozității declarînd că nu se mai pomenise în istoria militară o asemenea stratagemă, pe cînd Ionescu, f.calm, a observat laconic că, în această formă, ofensiva părea menită evident să producă decizia finală asupra armatei noastre. La ora 9 Mike a sosit singur la Peleș direct de la stîină, unde se vedea după ochii lui adînc cercănați că luase un acot serios pentru nopțile în care se aștepta să doarmă sin ur. M-am scuzat de nerăbdarea mea de a viola plicul cu pricină, la care făcîndu-mi cu ochiul a spus: "Foarte grav, dar cred că-i mai gravă situația, în orice caz decît scrie în raport, ia să-l vedem" și, după ce-l citi de două ori f.atent, a adăugat trăgînd cu coada ochiului la mine: "S-ai

dracului sovieticii astia, ca să atace așa, chiar peste tot în același timp: sînt tare curios să știu ce o să mai spună dl. Conducător al Statului și după asta !" Pe harta situației din ajun sau preajun, Robert a vrut să examineze ipoteza cea mai probabilă a scopului urmărit prin această operație revoluționară a strategiei aplicate pînă atunci de ambele părți ale frontului răsăritean și de altfel și pe celelalte teatre de operațiuni mediteranean, atlantic și pacific, dar Mike nu era dispus la această masturbatie cerebrală obiectînd că n-avea nici un rost înainte de a se afla primele rezultate ale socului și adăugînd că îi părea tare rău pentru bietii ostasi că trebuia să mai îndure aceste chinuri inutile ale iadului ce era desigur la ora aceea frontul nostru, probabil cam la fel la acel pe care Hitler le arătase Antonestilor peste Varsovia. Apoi m-a poftit să-l urmez la Foișor pentru raportul chestiilor politice, spunînd lui Bossy la urcarea noastră-n "Aby" (Abraham Lincoln) să nu părăsească Sinaia, întrucît dorea ca de acum încolo doi adjutanți să fie în permanentă de schimb la Peles iar ceilalți doi pentru palat, dar cum el tot nu-și mai locuia casa bucuresteană (din str. Paris, unde mai multe vecine fuseseră atinse ziua și noaptea din cauza proximității Președenției pe care Alistii căutau s-o atingă de cînd Antonestii le răspunseseră negativ) ci, vila din Sinaia, era normal să rămînă de serviciu la Peles. Robert a fost vizibil încîntat de acest I.O. ce-l scutea să-l mai însoțească pe S. la București, unde nu prea mai dăduse de cînd cu intensificarea bombardamentelor. La foișor, l-am găsit pe Ioani abia sculat, fiindcă se culcase f. tîrziu, dar nu-și pierduse vremea, cum crezuse Bossy, ci fusese să viziteze diverse vile în care se aflau familii de guvernamentali "împrăștiati", din Capitală, spre a culege informații despre atmosfera prezidențială și mai cu seamă de la palatul princiar al insulei lacustre, cu rezultatul că generalul Oreșanu, cu feciorii căruia Ioani era prieten, îi destăinuise că "situația" din ajun, cînd îl văzuse pe M.A., îl cam băgase în speriați dar, după un consiliu de război ce tinuse toată după amiaza de ieri cu participarea lui Hansen și altor generali germani inclusiv Gerstenberg, se hotărîse a pleca pe front spre a ridica moralul comandantilor mai mult decît al trupeii și a ordona personal cum trebuia parată lovitura la care C.G. se aștepta. Regele mi-a reprodus discuția sa cu Sănătescu, care nu bagatelizase între patru ochi bombardamentul general sovietic, dar fusese de părere că palatul nu trebuia să se agite înainte ca ofensiva să fie virtualmente pornită așa cum ă cerusem și ca dînsul să fi putut

afla, pe de o parte, cum se prezentau sansele noastre de a ne degaja de nemti si cite existau de a-l determina pe Ionel să tragă consecintele greutăților mari în care musai a se afla apărarea germano-română în câteva zile si ab ocaziei excelente ce i le vor oferi pentru a se hotărî înfine" so oder so"(într-un fel sau altul a face același lucru).Plecaseră într-adevăr să-si viziteze prietenii si fostii subalterni de pe la comandamentele teritoriale si-l rugase insistent pe Vodă să nu miste înainte de a-i fi primit raportul luni, sub impulsul următoarelor două rapoarte si înrăurirea "civililor" care se lăsau impresionati de prima salvă de artilerie pentru a se alarma cu totul inutil si chiar în mod primejdios,întrucât M.G. nu trebuia să afle că MMLL si C.R. erau citusi de puțin"afolate" de situația frontului. Amândoi tinerii îi replicaseră ,la exemplul ce i le dăduse Ionel nr.2 cu Hindenburg la Tannenberg(care,trezit de Ludendorff la 11, după ce dăduse ordinele de care trebuia condusă bătălia si se culcase la 9 cu acel de a nu fi deranjat în nici un caz,fiindcă Rennenkamp atacase între timp cu toată cavaleria rusească dintr-o si într-o altă direcție decât cele prevăzute ,îi răspunsese"nu-mi schimb ordinele -noapte bună" si cistigase celebra sa victorie sforăind,poveste adevărată descrisă de Ludendorff în memoriile sale si care le place la grozăvie tut ror militarilor, desi sau pentru că este complet timpită si nu dovedeste nimic mai mult decât că Hindenburg a avut noroc, cum putea să aibă ghinion si să piardă bătălia,trezindu-se din sforfieturi prizonier !) , că această pildă nu era valabilă pentru cazul în spetă, deoarece soldatii români si sovietici se băteau si mureau absolut inutil din moment ce ne hotărâsem să capitulăm în clipa primirii semnalului rusilor sub forma declansării unui gen de ofensivă f.costisitoare pentru ei cerută de noi pe cuvântul Coroanei si al opozitiei de a esi din război imediat depunând sau întorcându-ne armele si că, prin urmare trebuia să ne tinem cu sfintenie de acest angajament,orice întârziere constituind o reală trădare si crimă", asa că nici un flegmatism nu mai era admisibil". Ionel II retorcase nițel vexat că semnalul nu era canonada, ci ofensiva efectuată si urmărită de așa manieră încît să-i fixeze pe nemti si să fim astfel în măsură a da lovitura, iar angajamentul nostru nu comportase nici o stipulație referitoare la termenul în care trebuia să

purceduse la înființarea unei comisii, în vederea așezării la sine, înțeleasă că numai noi
 putem să înființăm o comisie de cercetare a listei guvernului nu va
 putea fi repetată, sub alor actiuni, deci de concomitența lor,
 înțelegându-se că aceasta a treia pășuire ar mai p
 putea fi repetată luni, l-au supărat grozav pe tânărul Vodă, cam-
 pion al punctualității și tinerii angajamentelor luate formal.
 În schimb, a fost agreabil surprins de atitudinea lui Manu, spu-
 nând : " Ce păcat că dobitocii ăstia de legionari nu l-au ales pe
 acesta căpitan în locul lui Sina și că partidele democratice nu
 sînt capabile să lucreze expeditiv ca ei". L-au demonstrat incom-
 patibilitatea metodelor de lucru dictatoriale cu spiritul democra-
 tic eni sau juristi, astfel că stiau f. bine ce însemna să-ntorci
 armele contra unei armate, mai puternice decît a ta și care pe dea-
 supra erau impestritate. Suveranul remarcase atunci, mai flegmatic
 decît Sănătescu și idolul lui germanic, învingător la Tannenberg,
 că-ntimplător Stirbey și Visoianu erau politicieni și juristi iar
 nu militari, la care Sănătescu i-a întors observația că tocmai de
 aceea nu erau decît delegați lucrînd după instrucțiunile redactate
 de un observator politic al comitetului militar conform indica-
 tiilor membrilor acestuia. Ioani nu scăpase această bună ocazie
 de a se răzbuna pentru disprețul cu care militarul din Sănătescu,
 altfel atît de puțin militaros, îi atîngesese pe civili juristi din
 care el, Mircea, se mîndrea a face parte, pentru a remarcă nîtel
 obraznic că atunci cînd era vorba de o interpretare ce-i convenea
 dl general se prelua pentru prima oară de competența unui comi-
 tet ce-l acuzase pînă acum de a fi debitat numai "palavre", la
 care acesta i-a răspuns glumet: " n-am acuzat nici odată pe preșe-
 dinteale lui de a fi debitat și cu atît mai puțin a fi scris pala-
 vre". Era clar pentru noi că Sănătescu căuta să tîrăgăneze actul
 pînă cînd tot spera să-l poată determina pe Bij a-l îndeplini,
 mai degrabă decît să-l precipite efectuîndu-l în numele Coroanei
 și al opoziției, așa că trebuia scut rat serios, drept care Mike
 mă chemase ieri de urgență. Anuntul că lista guvernului nu va fi
 întocmită decît luni și relatarea convorbirilor mele cu L.P. și
 Juares, ce păreau să indice că și această a treia pășuire ar mai p
 putea fi repetată luni, l-au supărat grozav pe tânărul Vodă, cam-
 pion al punctualității și tinerii angajamentelor luate formal.
 În schimb, a fost agreabil surprins de atitudinea lui Manu, spu-
 nînd : " Ce păcat că dobitocii ăstia de legionari nu l-au ales pe
 acesta căpitan în locul lui Sina și că partidele democratice nu
 sînt capabile să lucreze expeditiv ca ei". L-au demonstrat incom-
 patibilitatea metodelor de lucru dictatoriale cu spiritul democra

tic, ce era tocmai drama istorică care născuse ambele războaie mondiale, H.M. remarcând însă cu justete că, în orice caz, Maniu și Brătianu nu aveau acum această scuză ce o tot invoca Lucretiu Pătrășcanu pentru el, deoarece amândoi erau dictatori în partidul lor respectiv și în chestiunile cu pricină nu aveau de consultat pe nimeni așa că tărăgănările și preciziunile lor nu se datorau decât unor metehne de politicieni demodați, parlamentari de școala veche, tribuni demagogici de cafenele și "sala pasilor pierduti", la care se mai adăugau senilitatea și nesinceritatea lor. Era nerăbdător să afle alte vesti de pe front și asupra reacției Antonestilor, dar nici eu nu am fost de părere să ne dăm în vileag nervozitatea, întrucât fără Sănătescu nu aveau cum să obținem informațiile sosite peste zi la M.St.M. de la C.G. și comandamente iar, dacă Bij pleca pe front, nu se putea ca Bijlet să nu vină el să-și descarce conștiința și întrucâtva răspunderea la Poisor probabil mâine, căci azi trebuia să fie în plină rătăciră ministerială la Snagov. Am propus însă ca eu să plec la Buftea, pe bifurcătia Târgșorului, ca să-l informez de situația militară, ce n-avea cum s-o știe, pe Buzel și împreună cu el să-l revizitez pe Juanito ca să fim siguri de guvern până luni. Se putea ca nici dlui să nu cunoască nimic despre ofensivă, căci dacă Bij era, cel puțin pentru moment, hotărât să nu capituleze ci să reziste cât mai dîr la atac pentru a-l opri și obține condițiile cerute de el Aliatilor, guvernul n-avea nici un interes să informeze opoziția de marea dilemă în fata căreia se afla țara. Pentru a-i informa precis pe Buzesti și Maniu, am cerut M.S. autorizația excepțională de a copia ambele rapoarte, întrucât amîndouă rămăseseră a fi înapoiate abia la plecarea lui Emilian, în schimb cu Gherghelas și se aflau încă la Peleş. În lipsa mea, Ioani trebuia să contacteze pe-nserate pe Mihail, sigur la Sinaia de cînd casa lui din București a fost total distrusă complet de două bombe mari americane, el, soția și feciorul lor - care era locotenent la Bat de Gardă regală - scăpînd cu viață și nevătămat numai fiindcă acesta îi obligase să se bage cu el sub scara pivnitei, singura care a rămas în picioare. Iar dacă pînă mâine la prînz Ică nu dădea nici un semn de viață, suferam ca NNLL și toată suita (Nelly, adjutantul și Ioani) să vină căci pentru a se sculda, la Snagov unde voi aranja cu Ioani o întrevvedere cu Juanito și Buzel pe șest și una discretă dar nu chiar prea secretă ca să nu pară suspectă neamtilor, cu Ică. Cum neavea rost să

înainte de masă, fiindcă Buzel nu pleca sîmbătă de la Cabinet decît pe la ora 8,30 p.m. ca să ajungă pentru cină, care se lua la 9, la Buftes. Mike a cerut lui Emilian rapoartele pe care Ioani mi le-a copiat la masă, ambele pe o fituică mică, iar apoi ne-am apucat în trei de epurarea hîrtoagelor oficiale și particulare din birourile și casa de fier a dormitorului regal f. discret fata de Hellen și servitorimea, adunînd într-o valiză mică tot ce nu trebuia să cadă-n mîna nemților dacă reusesă să ocupe Sinaia, ceea ce nu era exclus dacă "Grossdeutschland" se retrăgea pe Valea Prabovei sau vreo divizie blindată din cele stationate în Ungaria făcea trecerea Carpatilor la Predeal. Mike și Ioani au ambalat știintific cele acum circa 120 kg. de aur plus bijuteriile lăsate M.S. de R. Maria pentru viitoarea lui soție, din care singurul obiect de f. mare valoare era safirul Romanov, cel mai mare din lume, exact volumul pumnului nevestei-mi și de culoarea ochilor ei curat albaștrii, drept care tot ceruse a-l vedea. Piatra fusese găsită într-un bîrlog de către un bătrîn vîntor de ursi din Urali, într-o regiune a acestora unde încă nu erau atunci mine și, conform poveștii transmise din generație în generație, avusese atunci un volum neregulat mult mai mare, dar bunica Romanovă a R. Maria o dăduse la Amsterdam la tăiat și șlefuit după care ajunsese ca un ou de babilă de vre-o cinci sute și ceva kt. minunată ca luminozitate și fără nici o pată, dar nu se putea monta și purta nici măcar pe o coroană, fiind mult prea grea. Pentru a nu stîrni curiozitatea R.M. și a cameristului Gheorghe Olteanu, vîrîsem geamantanele cu valori, acțiuni și documente (printre care se aflau evident pactul tripartit de platformă - program al B.P.D. și scrisoarea Pătrășcanu) sub patul de 2 m. pe 1,50 al lui Mike, iar după dejun - la care am reușit să parăm cît mai naturali, fără de grijă și veseli - în timp ce adjutanții ascultau toate posturile și în special Moscova în limbi străine pentru a descoperi dacă și ce pomeneau despre frontul nostru, iar eu distram cu cancanuri și fapte diverse bucurestene pe R.M. și Nelly, delegată de noi a lua ceaiul la pensiunea Catargi pentru a vedea ce spuneau nemții despre situația Mike și Ioani au făcut alte triaje și au ambalat cîteva valize cu colecția timbrelor romînesti moderne (pe care M.S. fusese însărcinat de tatăl lui a o continua la zi) de tabachiere, binocluri, aparate de fotografiat și filmat, etc... de care nu vroia să se separe. - Între timp Onkel Fips sosise, venind de la vila Killinger din Snagov, unde dejunase, la vila Catargi și

telefonase lui Nelly ca să-ntrebe dacă putea fi primit de R.M., care firește l-a invitat pe loc la ceară. Ca să-l putem trage de limbă în loc ca el să afle ceva de la noi, MMLL m-au rugat să-mi spun plecarea pe după ora acestuia, Mike calculând că avem tot timpul să ajung la cina Buftei chiar dacă plecam la 6,30-7. Eu mai aveam însă o treabă de făcut despre care nu puteam vorbi decât cu Ioani și încă, preferam să nu i-o pomenesc nici lui: spre a scăpa cu orice pret de beleaua mea fiziopatică prin vreun tratament radical oricât de brutal înainte de pornirea acțiunii noastre când orice îngrijire risca să devină f.problematică, convenisem cu Dr.Cîrstea să-mi procure un medicament special german ce se găsea cu greu la noi în țară și care era atunci ultimul răcnet anti-cocic, iar dacă nu l-ar găsi să-mi facă injectia cu lapte ce produce câteva ore de temperatură atât de mare încât ucide pe dñii gonococi și alți veri de ai lor. El tot ezitase a mi se face fiindcă sperase să mă vindece cu spălături sulfamidate, constatînd că tratamentul acesta ameliorase substantial starea anterioară și nu vroia să-mi supună organismul unor noi socuri puternice, deoarece cîntăream numai 54 kg la 1 m. și 3/4 înălțime și mă aflam atunci într-o stare de ostensibilă debilitate fizică. Ii telefonasem dimineața înainte de 9 spre a-l ruga să-mi rezerve ultima oră de consultații eventual chiar după cină pentru injectia germană, mai puternică decât laptele, ca să mă culc imediat după aceea și să mă trezesc vindecat duminică. Cînd hotărîserăm să plec la Buftea, îi telefonai ca să mă primească la 3, cu gîndul de a face sudatia în masină și a sosi mai devreme la Buftea ca să mă pot sculda în lac sau trage o baie înainte de cină. Acum Fips îmi deranja proiectul pentru că temperatura mare ține 6 ore, iar de ceară nu eram să pot scăpa înainte de ora 6. I-am telefonat, deci din nou lui Cîrstea ca să-l întreb dacă injectia cu produsul german se făcea în mușchi sau vîna spre a mi-o face eventual singur diseară dacă-mi dădea o seringă și fiole în care caz nu l-ași mai deranja la 3 ci ași trece la el doar ca să le ridic în drumul meu spre București. D-lui îmi schimbaseră deja de două ori cîte o consultație din cauza mea și-mi rezervasem cu greu cea între 3 și 3,30 și pe deasupra vroia să se convingă personal dacă erau într-adevăr cazul să mă supun celui șoc iar, dacă se decidea la aplicarea lui, să-mi facă el tratamentul eu rămînd la Singia sub supravegherea sa o zi sau chiar două și mă rugă deci să vin totuși la 3 ca să mă vadă și să discutăm serios chestiunea ce nu înțelegea s-o bagatelizeze. M-am

das deci la el, dar cu 10 minute întârziere fiindcă nu reusesem să "decolez" de la Poisor pe un motiv sau altul decât cel real, iar între timp, Cîrstea fiind f. aglomerat sîmbătă după masă și solicitat de o pacientă nouă f. tînră și frumoasă din înalta societate sosită pe neve la el într-o clipă-n care putuse scăpa de sot, m-a rugat să-i cidez ei pasul așteptînd nitel pînă ce termina cu ea, dîndu-mi niște "signale" de citit și spunîndu-mi să ascult la telefon în locul său convorbirea cerută cu Președintele de către locatarul său de la etaj, un maior din Cabinetul Militar al C.S. sosit dimineața ca să-și viziteze sotia peste week-end și care mai vorbise odată cu-n ceas înainte lucruri nemai pomenite ce Cîrstea avea să-mi povestească imediat iar acum maiorul urma să vorbească desigur chestiuni și mai importante, întrucît ceruse unui coleg să afla de la "sefi" care era situația ca să știe dacă mai putea sta la Sinaia luni sau să se întoarcă imediat la serviciu. Cîrstea îmi arată cum trebuia să procedez ca să debransez comunicatia pe telefonul de la etaj dar apoi să ridic imperceptibil receptorul ca să le ascult convorbirea notînd-o pentru el care le mai prinsese sensul cuvintelor scoperite din alte conversații anterioare ale acestor doi ofiteri colegi și prieteni intimi. Mă pusei deci la pîndă cu totul și carnetul pregătite și după nici 5 minute făcui cum mă rugase smecherul doctor moldovean ca să ascult și notez următoarele vesti senzationale descifrate destul de ușor cu ajutorul doctorului: pe front jale - mari pierderi "la inamic" - era străpuns în patru locuri cu pungi adînci de zeci de km. care amenințau a-l da "peste cap" dacă "divizia", insuficientă pentru a face față peste tot, nu reușea să oprească acea centrală "scăpată mult la vale" și nu se retrăgea total rapid pe linia a doua: planul sefului era deja depășit iar dînsul așteptat acasă pe a doua seară cel tîrziu poimîine dimineața cînd urma să fie convocat "marele consiliu" după care se va întoarce din nou acolo de unde nu mai revenea acasă ci pleca dincolo la noul C.G., unde totuși plecau și totul trebuia evacuat pînă joi, așa că acasă se lucra de zor la mistuirea dosarelor în fură, dezordine și gălăgie la "marginea farnalului care înghitea mai mult decât se-npacheta", căci micul a intrat în panică și toată lumea cu el, maiorul întrebînd dacă n-ar fi mai bine să vină și el acasă ca să nu scape trenul sau să stea pînă joi cînd s-ar duce direct să-i aștepte pe granguri dincolo, la care camaradul său i-a răspuns că-l sfătuia să stea unde era numai pînă luni și să vină atunci acasă ca să n-aibă vreun bucluc cu sefi tare porniti acum. Cîrstea,

afolat si el, mă-ntreabă dacă stiam unde era "Dumbrăvita" cum numiseră ei anterior localitatea dincolo de munți, unde se refugia pe semne si guvernul. N-am stiut atunci dar am aflat ulterior numele adevărat al acesteia de lângă Sighisoara unde C.G. n-a mai ajuns să fie evacuat, pe care l-am retinut pînă acum cîtiva ani cînd l-am uitat definitiv. Ceea ce aflasem mă hotărî să renunt si la "cura de cal" și la planul Buftel si Snagovului, căci socoteam inadmisibil ca R. să mai aștepte a fi relansat de Sănătescu sau Ică, trebuind neapărat să plece la București ca să declanșăm neîntîrziat lovitura cu sau fără Ionel, respective contra lui si nu puteam risca mai ales ocazia poate, ba mai mult ca sigur, ultimă si unică de a-l chema la C.N. si a pune mîna pe el. Mă lăsai deci convins de Cîrstea să mă supun ultimei spălături științifice si unei injectii intravenoase mai blînde, tot cu un produs german, în timp ce-mi povestea alte senzații pe aceleași subiecte militare și politice aflate ieri si azi prin Sinaia din colonia guvernamentalilor. Cum avea si clienti dintre acestia care-mi văzuseră adeseori masina stationată, cum era si acum, în fata vilei sale, iar aseară văzuse într-un cerc de al lor pe Marinescu de la justitie pe Grezeanu si nu mai știu dar cred că si pe Jac Popescu de la Interne, acestia îl rugaseră să aranjeze întîlnirea lor cu mine, discretă față de nemți -care erau f. alarmati si vigilenți la Sinaia - pentru diseară sau mîine, drept care doctorul insistase să vin la el la ora 3. Din cîte putuse să prindă de la d-lor, căutau acum si ei să-l determine pe C. a capitula pentru evitarea dezastrului si al distrugerilor ce ar decurge din continuarea rezistentei pe liniile succesive ce se temeau a nu putea fi apărute multă vreme, așa că tot vechiul regat ar ajunge înainte de căderea iernii si încetarea bombardamentelor anglo-americe invadat si devastat si să găsească solutia unui guvern de tranzitie acceptabil pentru Comandă, Aliatii si mai cu seamă pentru M.A. si ei care făceau parte din devotații lui cel mai fideli si rezistenti la toate manevrele anterioare de slăbire a frăției de arme romîno-germane întreprinse de Ică si scolitiții săi. Pentru noi, întîlnirea avea un singur interes: acel de a-i determina pe ei să uzeze de toată influenta lor asupra C. pentru a-l hotărî să efectueze el răsturnarea alianțelor si eventual a mai afla vesti de pe front sau altele cu privire la planurile Antonestilor pentru zilele următoare si discutiile lor de la Snagov cu generalii germani.

Cum nu vroiam să-l mai expun pe Ioani inutil observa-
ției Gestapoului în plină zi dacă se ducea el la Orezeanu pe
care Cîrstea îl vizita deseori acasă pentru a-l trata boala
de nervi, l-am rugat să-l anunte personal și între patru ochi
că voi veni la el pe-noptate condus de Ioani pe jos, dar că nu
doream să-ntîlnesc pe nimeni la el și să nu discut decît cu
dînsul iar nu cu Marinescu, Popescu sau alții, întrucît n-aveam
încredere decît în d-lui și stiam că era cel mai intim prieten
al M.A. dintre ei. Apoi m-am înfiintat la ceaiul budoarului la
șanc pentru a-l primi pe Fips la Peleş și a-l conduce eu la
Poisor fără adjutanți, Nelly și nici Ioani care acum se apucase
de aceleași pregătiri discrete ale hîrtoagelor și bagajelor
sale. Fips fusese evident trimis de Manfred ca să dibuie ce cu-
nosteam din situația militară și cum reactionam față de ea și
a ne liniști în cazul cînd ne-ar găsi alarmați de gravitatea ei.
Cum numai eu stiam despre străpungerea frontului pe patru puncte
și panica ce o produsese pe insulă, el ne-a găsit pe totîntîm
Bossy de un calm norvegian. Robert, pe care nu ne gîndisem a-l
preveni să facă pe neinformatul, se grăbise într-adevăr nitel
isteric să-l chestioneze privitor la ceea ce aflase la Snagov
despre rezultatele bătăliei pornite pe tot cuprinsul frontului
în faptul zilei, așa că nici noi nu mai putusem să-i ascundem
că stiam barem atît, dar nu eram deloc nervosi din cauza aceasta,
întrucît aveam asigurarea M.M.G. că liniile noastre erau cuasi
necuceribile de cînd avuseseră vremea să fie puternic întărite
și organizate în cursul celor două luni de răgaz, în care traseul
lor nu se schimbase decît pe alocuri și f. puțin, în avantajul
nostru mai degrabă decît în acel al dușmanului. El nu era nici
efectiv nici aparent atît de liniștit ca noi, anunțîndu-ne drept
mare secret, ce bu-l destăinuise lui Bossy, deoarece socotea
util a menaja pe oamenii cu nervi slabi, că doar pe vîile rîu-
rilor sovieticii reușiseră să înainteze în timpul nopții dar
fuseseră opritți către mijlocul diminetii și aveau să fie respin-
și pînă mîine-poimîine, prin contraofensiva "rezervelor" germano-
române în cap cu divizia panterelor care încă nu intervenise-n
luptă. Hansen era f. optimist întrucît ofensiva prevăzută de
mult de C.G. nu reușise să ne desorganizeze apărarea, toate po-
zițiile de pe dealuri rezistînd la perfecție astfel încît linia
înfrîntă nu va trebui în nici un caz părăsită, iar dacă punga mai
mare de pe Valea Siretului nu va putea fi redusă în 48 de ore,
era încredințat de sosirea din Ardealul de Nord a unei alte

divizii blindate care ar lichida-o lesne si rapid. Killinger il văzuse pe M.A. înainte de plecare, iar pe Ică azi d'ineastă. Cum era de asteptat la prima mică greutate, acesta se afla într-un hal fără hal ce nu trebuia să-l impresioneze pe Suverani dacă venea mine sau luni să-l viziteze la locul C. pentru a le vorbi despre evenimentele de pe front. El nu era făcut pentru a fi P.M., cel mult ministru de justitie, ceea ce fusese la început si unea M.A. ar fi trebuit să-l lase, căci dacă s-ar afla în situatia Führerului s-ar fi sinucis sau ar fi demisionat si fugit de mult la elvetieni ca fratele colonelului Bossy care era si el dintr-un elust slab. R.M. a spus cu milă pentru ei și mândrie pentru feciorul ei: "Das arme Männlein -er tut mir wirklich Leid - Mike steckt sie alle ein - wir sind halt aus andern Stoff und anders erzogen worden und er ist weder ein Nervenbündel noch furchtsam" (Bietul omuleț- il compătimesc realmente- Mike fi bagă pe totii în buzunar - sintem de bună seamă de altă stofă si am fost altfel educati iar el nu-i nici un pachet de nervi nici fricos!). Regele s-a grăbit să spună f.ebil, fără ca noi să fi fost vorbiti în sensul acesta, că Sănătescu era si mai calm si indiferent față de noua ofensivă sovietică, drept care plecase vineri într-o excursie prin Ardeal si noi nici nu mai stiam unde să-l găsim pentru luni, pentru a ne tine în curent cu situatia frontului, așa că M.A. si Ică vor găsi C.R. mai rezistentă decît Preșidentia în cazul unor întrevederi ce le-ar cere acestia săptămîna viitoare pentru a cunoaste atitudinea sa fata de evenimente. Fips a fost f.mulumit de atmosfera Foisorului si după al treilea whisky, ce se servea special pentru el care nu bea apă, nici rece nici caldă, a început el acum să se pregătească oarecum pentru "cazul în care totuși ofensiva bolșevică nu s-ar mai putea opri așa ușor", spunînd că Antonescu si în special Ică trebuia brusteluiti energic si reumflati de M.M.L.L. care acum aveau ocazia să-si pună piciorul în prag, să se emancipese de sub tutela politică a reginului si să-i amenințeze chiar cu schimbarea guvernului, printr-unul mai rezistent de generali mai tineri, dacă dădea seama de capitulare, la care eu am sărit pe ocazie ca să arunc vorba ca în acest caz tot Sănătescu ar fi cel mai sigur si bun Preș. de Cons. căci avea multă autoritate si popularitate în armată și s-ar antura numai cu generali tineri dintre prietenii săi si oamenii de încredere care-și dovediseră singele rece pe front, iar pentru departamentele tehnice ar găsi destui liberali competenti care astfel ar da girul opozitiei democratice guvernului regal al spărării patriei.

triei, adăugind că natural nu s-ar recurge la această soluție extremă decât în cazul unui adevărat "break-down" nervos al M.A. deoarece pe Ică de mult nici nu-l mai luam în considerare decât pentru mentinerea bunelor relații cu patronul lui. Am mai spus că n-ar strica să pregătească nitel brainstratul Misiunilor Civile și Militare germane, firește în modul cel mai secret, de această posibilitate, ca să nu se ajungă iar la suspiciuni și temeri nefondate în sinul conducerii lor atunci când ar începe seria audiențelor inevitabile la palat întru pregătirea unei schimbări de guvern. Un general prea tânăr și fără suficient prestigiu în cadrele armatei încă ticsite de bătrâni, legionarii sau personaje răsuflate și compromise în opinia publică cum erau Gigurtu, Cancicov, Leon, Marinescu, s.a. candidați germanofili guvernamentali, dintre care cel mai capabil și serios ar fi tot Ata, n-ar face aceeași impresie bună în toată țara și n-ar reuși să galvanizeze spiritele pentru uniunea și rezistența ei totale pentru apărarea teritoriului național pe care ar simboliza-o primul adevărat guvern legal numit domnia tânărului rege necompromis cu nici o clică sau facțiune politică internă din trecut. Langenhahn a plecat încântat de ceea ce auzise și văzuse cu ochii săi sticloși și mutra sa arogantă ce o afecta când se credea în posesia unei informații importante sau chemat a juca un rol de eminentă sură în dedesubturile politicii românești, anunțându-i M.S. la esire că va pleca cel târziu mîine dimineața la Snagov, unde s-ntuneau la prînz Hansen, Gerstenberg și Steltzer iar me-najul Clodius venea la cină, pentru a-i pregăti de această soluție "in extremis" înainte de întoarcerea C. și "convocarea conferinței guvernului cu șefii opoziției pe care Antonescu intenționa s-o facă la începutul săptămîinii pentru a le desvălui situația critică din Moldova și cere votul lor asupra politicii de urmat". Deja ceea ce aflaseră MALL de la Fipa fusese suficient ca să-l decidă pe Mike a nu mai sta în expectativă, ci a lua inițiativa loviturii, iar cînd l-am chemat și pe Ioani, spre a nu mă mai repeta, ca să le povestesc ceea ce auzisem la telefonul doctorului Cîrstea și aranjaseam cu d-lui pentru a-l vedea pe generalul Grezeanu, Mike a fost absolut de acord să plecăm pe șest la căderea nopții la București luîndu-l pe Mihail cu noi eventual și pe Vasiliu Răscanu de la Breaza, pe Sănătescu de la Otopeni, dacă era întors din turneu și să procedăm la fixarea zilei și orei declanșării acțiunii, anunțându-le aliaților și

cerindu-le totodată bombardarea concomitentă a obiectivelor germane interne și externe. R.M., încântată pentru odată și-nsfârșit să fie și ea din nou băgată în secretele noastre, a vrut să vină și ea la București, dar tustrei în cap cu Mike am deconsiliat-o să niste de la Sinaia pentru moment, rugînd-o să stea aici liniștită tocmai pentru a dovedi că nu se-ntîmplă nimic anormal, căci R.M. mai fusese deseori singur pentru cîteva zile la palat și se-ntorsese fără vreo urmărire la Sinaia, dar ea niciodată vera, așa că prezenta ei ar părea de-adreptul suspectă și ne-ar complica manevrele conspirative și promîtîndu-i ferm că va fi informată precis și-n timp util imediat ce vom ști exact ce ne va fi soartă, ca să vină fie la București fie direct în locul unde S. va trebui să se aflu la ora H.A. trebuit să ne jure că absolut nimeni, nici Nelly și nici Robert și Gherghelus nu vor afla nimic despre scopul plecării M.S. la București și a nu se agita nici alarma deloc, ci dimpotrivă să joace rolul ei perfect pregătindu-se încet, personal și fără a da de bănuît servitorilor prin nici un indiciu că s-ar pregăti de refugiu hîrtoagele și garderoba ei pe care le-ar lua cu ea în caz de fugă chiar și peste hotare dar nimic fără de valoare sau inutil, întrucît trebuia să reducă la strictul minimal greutatea bagajelor regale, eu spunîndu-i că-mi lăsa toată garderoba la Peles și nu luam cu mine în refugiu decît un "necessaire" cu două costume și șase schimburi plus 4 pusti și 2 jumele Zeiss speciale, gîrnalul politic, pasportul și gologanii, elvetieni, britanici și americani. Mike a trebuit să-i jure a nu se expune nici unui pericol "mare" și mai ales inutil și a nu se lăsa nici un caz separat de ea. Pentru ca nici porumbita să nu sîntă nimic și astfel să alarmeze Gestapoul care o supraveghea mai dîhai decît pe avîntul ei, s-a hotărît ca ea să fie rugată de Mike a-l aștepta la stîină și a nu veni la București fără avizul lui dacă ar sta mai mult decît 3-4 zile acolo unde Antonestii îl cheamă pentru discuții relative la situația frontului, întrucît nici în cazul cînd Sinaia ar cădea în mîna nemților ce nu-i s-a spus- ea n-ar risca nimic putînd oricînd să se mute la maică-sa care locuia în Sinaia, pe cînd în caz de lupte grele la București risca mult mai mult, iar acolo unde s-ar refugia M.S. nu putea pleca înainte, fiindcă locul trebuia să rămîină ultra secret și n-avea nici un rost să-l urmeze în Sud-Vestul țării, din moment ce tot n-ar pleca în străinătate în caz de zbor în Siria sau Turcia. Pentru

prima oară de vreun an de zile și ceva mai mult - cum pretindea emoționat Hellen - a cinat cu băiatul ei la Foisor, în doi, în buclă, ea nemîncînd nimic dar el, în schimb, cu mare poftă "pentru a-și umple rezervoarele" în vederea nopții de veghe ce-l aștepta, iar abia la 9 și un sfert a plecat la stîină ca să-i anunțe fetitei că era chemat de Ică să prezideze o consfătuire militară la București. Între timp Ioani m-a dus în amurg la Orezeanu și m-a lăsat acolo singur ca să plece la Mihail tot așa pe jos și pe neve, dar nu l-a găsit acasă, fiind plecat tocmai în după amiaza aceea la București, unde (soția lui i-a spus că) l-am găsit la fratele lui în cartierul Cotrocenilor! Ea înțelegea că plecase tot pentru a se informa mai precis despre situația frontului în urma vestilor ce se răspîndiseră deja în Sinaia de către cercurile militare prezidențiale, M.A.N., iste și M.St M-iste și pentru a se întîlni cu Dămăcianu et Cie.

Discuția mea cu generalul Orezeanu a fost intrucît-va patetică, fiindcă acest om de bună calitate și credință, care nu fusese nici odată germanofil și-și dovedise adevăratele sentimente împuscînd din copul scării casei sale de la București 3 sau 4 legionari dintr-o haită mare înarmată ce dăduse asaltul blocului fortînd poarta și usa de intrare, pe cînd fiica sa îi reîncărca armale și astfel scăpase cu viața dar cu nervii de atunci total cei mai buni și conștiincioși Dir.Gen. al CP (după bătrînul Vidrighin) îi urmăse pe prietenul său Ioneș Antonescu, fără să se compromită deloc politiceste, numai pentru că era atunci dar nu mai acum, convins că acesta va scăpa țara de legionari, în ce avusese dreptate, nu o va expune unor sarcini militare și economice prea grele, în ceea ce se-nselase, iar la momentul potrivit o va salva de înfrîngerea totală alături de nemici pe care nu-i înghitea deloc fiind un vechi ofiter francofil rănit în 1916/1918 și decorat de francezi - operînd răsturnarea pe care cei mai mulți dintre camarazii de arme ai cîinelui roșu nici nu se-ndoiseră pînă mai recent că tot el o va realiza cu măiestrie acasă, acasă. Spre marea sa surprindere, își dăduse însă seama, din ultimele sale convorbiri cu prietenul său sef, că acesta nu se mai gîndea deloc să facă ceea ce mai toată lumea aștepta de la el ci- realmente impresionat de cea din urmă sa vizită la M.C.G. și în special de acele filme arătînd eficacitatea armelor secrete iar, pe de altă parte, îngrozit de perspectiva capitulării în mîinile bolșevicilor, fără nici o garanție

efectivă și valabilă a occidentalilor -și propunea să continue lupta "până la Viena, Salzburg și München" mai degrabă decât să admită subjugarea și căderea contractuale ale țării sale. L-am întrebat dacă era absolut sigur că totuși n-ar fi susceptibil să-și schimbe din nou cu 180° opiniile și hotărârile dacă nu numai Coroana și șefii partidelor de opoziție în bloc, minus legionarii, apelau la el dar și toți membrii guvernului în frunte cu elementele cele mai devotate lui și politiciii de până acum a regimului, la care generalul mi-a răspuns că se temea tare că, încăpăținat cum era C. când se agăța de o idee fixă pe care nimeni nu i-o putea combate cu argumente destul de convingătoare, nu va accepta în niciun caz să execute el ordinul altora și poate chiar, în megalomania sa și cu credința mistică a fi el singurul chemat să salveze neamul de cataclismul ce-l amenința, se va opune încercării oponentilor săi de a-l înlocui pentru a răsturna aliantele, exact ca Mussolini. Curios să știu de ce dorise să-și vorbească, l-am întrebat atunci ce soluție recomandă M.S., care tot mai spera că Antonescii vor salva situația în ultima clipă, la care Grezeanu, cu lacrimi în ochi și aproape același tremurici ce-i transformase pe generalul Tătăranu și pe tatăl meu, mi-a spus: "Lovitura de stat - ultima soluție f. regretabilă, dar absolut necesară pe care numai unul însărcinat de Coroană cu această grea misiune o poate realiza cu minimul de consecințe dezastruoase pentru țară". L-am întrebat apoi dacă și Marinescu, Popescu, Dobre, Pantazi, Steflea, Jienescu și Pichi Vasiliu gândeau la fel, la care mi-a răspuns că nu vorbise de această ipoteză decât cu primii doi care erau acum de aceeași părere și credea că, cu excepția lui Dobre și poate a lui Steflea, ceilalți erau desigur de mult pentru ea.

I-am replicat că atunci cea mai practică soluție ar fi ca însuși guvernul să procedeze la arestarea C. printr-un pronunțament care să fie executat de manieră ca nimeni să nu-l poată răpi nici pe el nici pe Ioă, mai mult din cauza firmei numelui în cazul acestuia din urmă, iar armata să nu ajungă ca-n Italia împărțită în două tabere, fără a mai amesteca pe S. și opoziția care nu avea nici o putere efectivă și riscu să nu izbutească o asemenea lovitură cu atâtea trupe germane în jurul Capitalei și interiorul țării, pe când Ministrii de război și

Interne nu puteau da greș dacă erau într-adevăr hotărâți la aceasta. Orezeanu a spus atunci: "Fantazi și Popescu sînt oameni slabi și fricoși, Pichi Vasiliu și Jienescu niste lichele în care nu se poate avea nici o încredere - căci Maresalul a avut grija să numească la posturile cheie numai oameni de care nu are de ce să se teamă. Pentru actul ce se cere înfăptuit trebuie un om ca generalul Mihail, căci nici Sănătescu nu este "un homme de poigne" (un om cu mîna tare) și pe deasupra prea prieten cu Antonescu ca să-i facă figura. Noi ne-am gîndit cu totii la început că bunele relații ale C.R. cu Ică erau menite să rezolve problema cu tacita învoire a Maresalului și am fost încurajați în această credință cînd Sănătescu a fost admis de Antonescu la palat, dar acum am ajuns la concluzia că Ică nu va îndrăzni să iese din cuvîntul sefului, de cînd și-a plasat niste fonduri în bănci elvetiene, și-l încurajează pe Ionel să reziste fiindcă se teme pentru pielea sa, de ruși, și preferă să se refugieze pînă la urmă în suita MMLL și a nașului său, din Austria în Elveția. Pe el nu mai puteți conta, iar Ata e un papă -lapte care s-a vîrît în guvern ca să-si evacueze în Banat inventarul mosiilor moldovene cu vagoanele mele și speră să ajungă, însă fără nici un risc, într-o combinație hibridă de guvern de tranziție instaurat de neamti sau chiar de Maresal, dacă acesta ar cădea din nou într-o criză de pesimism negru și hipohondrie ca aceea de care a fost cuprins în martie pe aprilie cînd a vrut realmente să scape de răspundere iar Ică s-a temut a-i lua locul cum a fost sfătuit de generali pusi de mine să-l îmbărbăteze - fiindcă de pe atunci Ionel mi-a mărturisit că el nu mai era de acord cu întoarcerea armelor, fără prezenta unor trupe anglo-americane - iar e Sănătescu singur iarăși nu vă puteți bizui. Tot numai Mihail e omul care vă trebuie și știut că ați încercat cu el combinația unui guvern cu Gigurtu care a făcut greșeala să se agite prea mult, așa că Cristescu a fost nevoit să semnaleze miscarea. Ei, tot cu Mihail trebuie lucrat și acum, dar iute ca să nu ajungem cu frontul pe Carpați! Dacă n-ași fi bolnav cum sînt, m-ași oferi eu M.S. ca să execut lovitura și apoi să cedeze locul lui Maniu. Am tinut să vă vorbesc numai ca să-i comunicați Regelui din partea mea că nu trebuie să se teamă de rezistența nimănui în guvern în afară de M.A. Tot aparatul de stat va executa ordinul Coroanei fără sovărire: toată armata și poliția sînt la dispoziția M.S. numai de regimentul de gardă I.A. nu puteți fi siguri, dar nici

comandantul lui nu va cuteza să ocupe ministerele contra ordinelor regale odată ce Antonescu nu va fi în măsură să-l cheme în ajutorul său".- Dacă Tonci nu mi-ar fi spus de repetate ori că-l cunoaste bine pe Orezeanu ca pe un om integru și perfect "gentleman", ași fi crezut că mă provoacă la mărturisiri, știind ceva din ceea ce se trama de mult la palat. Dar nici așa nu am lăsat să transpire absolut deloc faptul că noi urmăream de mult exact soluția ce el o recomanda acum. L-am întrebat ce știa despre proiectele Antonestilor în urma atacului fulger sovietic, la care mi-a confirmat întocmai cele auzite de mine la telefonul lui Cîrstea. Cum se putea ca sursa lui de informație să fie aceeași, l-am întrebat dacă știe aceste lucruri din alte izvoare decât de la doctor. Mi-a spus că tot guvernul știa deja că luni va fi adunat într-un consiliu cu participarea lui Georges Brătianu, Tătăreanu și Mihalache, poate și a lor Gheorghe Guza și Istrate Micescu, bătrînul Guza fiind bolnav la Sibiu. Antonescu nu se ascundea față de nemți fiindcă era hotărît să-și impună punctul de vedere și apoi să plece din nou pe front numai pentru a se asigura că Racoviță și ceilalți comandanți de mari unități vor executa întocmai ordinele sale, după care se va retrage în Ardeal, nu pentru că ar fi deja nevoie, ci tocmai pentru a nu se expune unei lovituri de stat bucurestene. Astfel guvernul român s-ar afla deja pe drumul Vienei și iremediabil legat de soarta Germaniei, pe cînd dacă ar rămîne pînă la urmă la București, ar risca în orice moment vre o manevră de culise a opoziției cu vreun general mai energic. De aia îl trimisese pe Băgulescu la Tokio și pe Rădescu la Tg. Jiu. Cu conducerea Romîniei la Sighisoara, cei care ar face lovitura în București ar lua răspunderea situată ei din Italia. De aceea trebuia acționat rapid înainte ca M.A. să se mute în Ardeal. L-am multumit călduros în numele M.S. pentru tot ce-mi spusese, repetîndu-i, pentru a nu-mi fi reproșat de Maniu et Cie că fussem prudent, că R. va face tot ce-i stătea în putință pentru a-l convinge pe M.A. să dea el lovitura înainte de a căuta să neutralizeze într-un fel sau altul și că doream ca toată convorbirea noastră să rămîne riguros secretă, deoarece eu nu aveam nici o încredere în Marinescu, iar nici Jac Popescu nu cîștiga nimic dacă afla că S. fusese îndrumat de d-lui, Orezeanu, a-l aresta pe Antonescu. Regele știa că Popescu îi era devotat, întrucît aceasta îi dăduse repetate semne și-i vorbise chiar pe șeau încă la Derby-ul anului trecut, astfel

Încît Grezeanu ar putea să-i spună că Vodă îi mulțumea pentru "informațiile și sfaturile" fără a-i stipula explicit ce vorbiseră. Am ținut să reproduc în esență convorbirea aceasta cu Grezeanu doar pentru a sublinia un lucru esențial pentru judecata ulterioară istorică a actului de la 23 August. Absolut toți miniștrii și generalii antonescieni au pretins odată ce au ajuns în puscărie că fuseseră categoric contra capitulării și socoteau că Regele Mihai se lăsase influențat de Maniu și Brătianu a comite una din cele mai grave și impardonabile greșeli politice a întregii noastre istorii; cum de altminteri anii mulți și suferințele lungi și grele ale vieții de temniță grea în regim unicelular și încă mai mult cu exact aceeași camarazi de sufărință într-o îngheșuală și promiscuitate infernale ani de-a rândul au reușit să transforme pe mulți democrați adevărați în reactionari și chiar admiratori ai regimului antonescian, ba și ai celor nazist, fascist și francoist, pe cînd adevărul este acela pe care l-am arătat mai sus și va reuși mai limpede din paginile următoare și pe care toți acei ce l-au cunoscut pe generalul Grezeanu îl pot confirma, deoarece d-lui s-a lăudat și pe bună dreptate față de toată lumea după 23 August a fi contribuit indirect și el la act prin faptul că-l asigurase pe Vodă prin mine să nu întârzie lovitura și să nu se teamă de nici o defecțiune în aparatul de Stat. Adăug că, într-adevăr, nimeni altul nu ne-a mai prevenit de faptul că Antonescii se pregăteau pe șest să mute nu numai C.G. ci tot guvernul în Ardeal și f. aproape de granița maghiară, iar nu în Oltenia și Banat unde ar fi mai putut întoarce armele mai tîrziu. Îcă ascunzîndu-ne pînă la urmă această criminală intenție. Iar dacă nu mă umpleam de urmele dragostei fizice a unei mult mai suduite domnișoare, de fapt mai romcovană decît blondă și de f. bune condiții dar de moravuri prea suedeze pentru latitudinea gono sau pseudo-cocilor de afîcă dată și tristă memorie, n-asi fi aflat niciodată acest important amănunt nici prin telefonul Cîrstea și nici din gura generalului Grezeanu, prieten intim desemnat al Conducătorului Statului. Natural că această precizare ca și aceea a pasivității și chiar aprobării anticipate a majorității copleșitoare a guvernului în vederea răsturnării dictatorilor și alianței lor cu cei care nu au lipsit să-mi deschidă și mie poarta de mîncare și buna dispoziție, la ultima cină de la masa M.C. pe care am prezidat-o în lipsa lui

Sănătescu, sub regimul acestora, întârziind-o pînă la ora 8,15 fiindcă Ioani uitase să-mi trimită un S.R. la locul stabilit, așa că trebuise literalmente să fug pe urcusul către Peleş, ceea ce era total contrar prescripțiilor doctorului Cîrstea. De această cină mi-aduc aminte ca și cum ar fi fost aseară: tatăl și mama lui Ioani, care avuseseră ghinionul deosebit de a primi nu numai o bombă grea americană în plină "Cartea Românească", proprietatea lor, ce produsese prăbușirea întregului edificiu și distrugerea totală a magazinului cu 90% din mărfurile pretioase pe care le continuase, dar și alta pe casa lor geamănă cu a Davidestilor și vecină de cealaltă parte cu cea a lui Robert pe str. Paris, așa că-n așteptarea reparației lor fuseseră invitați de vreo două luni la MMILL să stea la Peleş, pentru a se reface de emoțiile suferite și a-l vedea în sfîrșit ceva mai des pe iubitul lor prim născut, simțiseră că ne aflam în pragul unor hotărîri și evenimente grele de răspunderi și consecințe și erau tare îngrijorați pentru securitatea marelui prieten al acestuia, dar și mai mult pentru a lui și cum dezamăgiti că preferase să cîneze cu logodnica sa (pe care nu știau că trebuia s-o determine să pîce la Dobrita sub tot felul de pretexte, căci n-avea voie să cunoască motivele reale!) în loc să profite odată de ocazia că nu era invitat la cina stînei nici la Foisor, pentru a mai sta cu părinții săi în ajunul plecării sale la București de care aflaseră dar nu se vorbea la masă; menajul Vermaere, trăind în lană, adică lumea sa de pojghite de uleiuri măiestros suprapuse pe vechile capodopere de pînză putrede sau crăpate ce le îngrijea cu atîta trageră de inimă în atelierul Carmen Sylvei de sub acoperișul copiei nereușite a castelului de la Sigmaringen, habar n-avea de "situațiile" alarmante ale frontului moldovenesc și nu prea pricepea de ce toate eforturile sale de a stîrni interesul comensilor pentru munca lui pasionată și stît de utilă, nici pentru chestiunea de a ști dacă surrealismul, impresionismul, dar nu chiar dadaismul, erau ori ba un progres față de arta plastică a Renasterii nu reușeau să animeze astăzi conversația de masă, Nelly, plîsînd de curiozitate de a ști ce vesti ne adusese Onkel Fips, unde și pentru ce fusese pe jos "la vale" ajungînd cu inima -n gît la masa ce le-o întârziasea excepțional și contrar principiilor mele privitoare la respectul punctualității desăvîrșite și de a-mi comunica tot ce recolatasese ea la pensiune în materie de comentarii axiste despre evenimentul zilei, nu s-a putut obține să-ncerce fără succes a-mi spune "cite olescă" despre problema mare ce preocupa la ora aceea

pe totii acei care stiau măcar ceva în legătură cu ea, într-un cod de al ei improvizat și-n franceză sau micilească ce-o înțelegeau până și lacheii și cu atât mai lesne colonelul Negulescu, care nu avusese nevoie să citească ultimele două rapoarte ale M.St.M. pentru a ști ce aflaseră deja totii militarii sineiști în cursul după mesei și era f. dornic să cunoască părerea colegilor săi mai mari din C.M. care-mi urmau însă exemplul ignorând, după consemnul MS, subiectul spinos cu pricină, dar neizbutind nici ei să-l uite, ajutându-mă să-i critic pe d-nii Picasso și Tomuș, însă nu și pe Toto Palladi, care-i pasiona azi mai puțin decât îl interesau de obicei pe Comandantul f. puțin intelectual al Batalionului de Gardă Regală. Vestile lui Nelly nu erau lipsite de interes; neții vorbeau deschis de avantajul abandonării unui front prea lung, pe care numai "încăpăținatul de Antonescu" insistase din motive politice a-l fixa pe o linie de "neapărat", după evacuarea "der ganzen Obermoldau" ("Țării de Sus" întregi), dacă presiunea inamicului dăinuia și al scurtării lui pe linia cea mai scurtă... Nămolosa - Galati. Venise în dormitorul meu pentru "schimbul de informații" necinstit din partea mea, căci nu-i spusei de discuția cu Făps despre Bănătescu, nici de Orezeanu în timpul în care-mi împachetam lucrurile într-o valiză extensibilă de fibră f. ușoară în locul nécessaire-ului de mistret prea greu, astfel încât am compensat diferența de volum și greutate băgându-mi jacheta, fracul, smokingul și un costum sport peste ceea ce decretasem Reginei că luam cu mine în refugiu, iar cum Nelly încă nu stia nici de plecarea M.S. a fost cam intrigată să stie de ce -mi mutam din nou aceste obiecte de garderobă-n București bombardati, unde Iorgu și-o pierduse toată dintr-o bombă-n plină garsoniera sa din blocul Suto, "când nu erau acum acolo haluri și recepții", la care i-am răspuns cu tîlc că-i garantam că aveau să fie și unele și altele la Snegov în săptămîna și-n capitală în luna viitoare. Plecarea fusese fixată de Mike la 22 fixe de la Peleș și la fîră 5 a fost la scara grîpei noi în Aby II, limuzină nouă tip 40, mai "reliable" (de încredere) decât Bentley-ul pentru eventualul exod, neclaxonînd și poftindu-mă lângă el iar la spate pe Ioani și Emilia (care deci nu mai aștepta schimbul cu Gherhelus sortit a rămîne cu Robert la Sinaia, iar el cu Udritchii la București, cum ordonase Vodă cu scepșis), bagajele regale și valiza lui Ioani fiind deja plecate la C.N.

(cu Gheorghe Bilă, un tânăr sufragiu ales dintre "agentii noștri" în convoiul masinilor și tutezenurilor menite a însoți pe S. la Dobrița, printre care nu lipsea nici djiplul, condus de Dumitrescu pe care Mike avusese grija să-l prevină a lua cu el echipa subofiterilor săi cei mai de nădejde) pe când a mea urma în S.R. meu nr. 9 cu zmeul soferilor palatului Poponete - cu care trecusem prin multe bombardamente bucurestene și două ploiestene neastîngî - pentru a-l lua din drum pe Vasiliu-Răscanu și Sănătescu. Înainte de a demara, Mike i-a mai spus lui Robert că d-lui rămînea responsabil de securitate maică-si, ceea ce a fost primul și ultimul indiciu dat acestuia că intrasem în "zona vulnerabilă" și care n-a lipsit să-i dea sărmanului un soc vizibil când a răspuns bîlbîit: "Am înțeles, să trăiti majestate!" iar mie repede: "Dar, te rog să mă ții în curent la timp!..." La Breaza, în conacul urît al Brîncovenilor (căci vine de la Brancovici) unde generalul V.R. își instalase comandamentul, nu l-am găsit, locțiitorul lui spunîndu-mi că era plecat în inspecție pe Valea Frahovei în sus urmînd probabil să petreacă noaptea la Predeal. Ofiterul, un locotenent-colonel, impresionat de a vedea că coborisem din masina cu coroana regală în loc de placă, de lîngă Vodă la volan, care intrase dinadîns în parc ca să nu fie văzut staționînd în fața Comandamentului, pe sosea, de masinile în circulație, la ora aceasta nocturnă, s-a grăbit să spună că-l putea chema la telefon, dar Mike mi-a spus când m-am întors la masină urmat de ofiter care-l salută pe seful suprem în civil și cu capul gol: "No phoning, leave him a note!" (Nu trebuie telefonat, lasă-i un bileț!) A intrat în birou și pe o carte de vizită am scris: "Sînteti asteptat la București - 19 august 1944, ora 22,30 iar pe plicul sigilat cu ceară și pecete inelului meu "D-sale dlui general Vasiliu-Răscanu - în mîină - personal - secret - f. urgent". Cu toată recomandarea M.S. am spus ofiterului că-n cazul cînd n-ar avea siguranța de a-l putea înmîna generalului pînă dimineața personal sau printr-un curier special acest plic, trebuia să-l recheme telefonic la Breaza fără a menționa nimic despre vizita regală ci sub un alt pretext, d-lui garantîndu-mi că va primi plicul în cel mai scurt timp. Mai mult succes am avut la Otopeni: Emilian cunoscînd căsuta pe care noi n-am fi găsit-o niciodată fără a trezi tot satul, am claxonat degeaba discret de cîteva ori, dar nimeni nevenind să ne deschidă portita de acces în curtea tîrănească iar în casă totul fiind întuneric

desi un vecin esise să ne spună că dl general era acasă, eu am sărit poarta și m-am ales atacat de un dulău feroce mare ciobănesc pe care Emilian și Ioani îl bombardau cu pietre ca să nu mă muște, iar însfîrșit fiica Sănătescu a esit într-un halat, cu părul lung despletit, întrebînd "cine-i acolo", la care eu am răspuns "M.S.". Mike a găsit rapid sistemul de a deschide poarta și, încîntat de a-l surprinde pe Sănătescu dormind, cum ne spunea fata, cu vată în urechi din cauza lătrătelor cîinilor, a dat busna peste el și d-na general, amîndoi, ca ei fata sub halat, în cîmăși de noapte. Se-ntorseseră tustrei obosiți de o altă excursie inspectorială de a generalului și se calcaseră devreme pentru a nu încălzi camerele cu lămpi de petrol și geamurile închise din cauza camuflajului. Cam plictisiti de intruzia noastră care pe noi ne amuza grozav din cauza cîmășii de noapte lungi brodate ca motive oltenesti a fostului atașat militar la Londra, unde avusese prilejul să-si facă pijamale bune și ieftine, dar pe ei mai puțin, tustrei s-au alarmat și din cauza ei, Mike spunînd lui Sănătescu: "Imbracă-te, generale, trebuie să vii cu noi(și mai pe șest fată de cucoane) e lată rău!" Dar el s-a răs-tit la mine și la Ioani: "Voi l-ati afolet pe Vodă cu vesti alarmiste-o bătălie nu se judecă după 24 de ore- într-o zi sau două vor fi opriti- dar acum ajutați-mă cel puțin să-mi găsesc uniformă, cu luminările astea nu se vede nimic!" Pe noaptea senină și călduroasă cu-n cer splendid înstelat lăsasem usa de intrare deschisă iar Mike și Ioani își scosaseră "flasurile", așa că-n curînd agentii Sigurantei și paznicul comunal ne poftiră să camuflăm luminile, căci populația rurală din jurul Bucurestilor era literalmente terorizată de frica bombardamentelor și nu prea avea nevoie de controale și sanctiuni pentru a se tine tare riguros de ordinele și instructiile privitoare la camuflaj. În drum, îi povestisem R. tot și tot toată conversația cu Crezeanu, ceea ce contribuise substantial a-l excita și mai dihai decît fusese după aflarea coover irii telefonice a locatarului vilei Cîrstea, așa că înainte de a intra în virajul din dreptul bifurcației spre Săftica ralantisînd mi-a propus pe șoptite să-l las cu Poponete pe Pătrășcanu, dar eu am socotit operația imprudentă din cauza agentilor sigurantei palatului, de care nu eram siguri și care azi reusiseră după Floiestii a se tine scări de masina

regală; iar acum, așezat la spate, auzeam cum îi reproducea exact ambele povești precis reținute generalului incredul și nehotărît, avertizându-l în concluzie "că era ferm hotărît a-l împiedica pe Ionel să-și bată joc de factorii politici responsabili și de țara întreagă în felul cum acesta intenționa s-o facă". Ioani se mutase la Otopeni în mașina mea ca să-l depună pe Emilian la Gherghelus pentru a-l informa pe I.O. relativ la aranjamentul cu rămânerea lui în permanență cu Bossy la Sinaia și a-l preveni să-si ia, cu el acolo, toate efectele personale dar nu cumva "situația" de la M.St. M- cum aveau obiceiul de un timp să o caute direct adjutantii când se urcau în zori de zi la Sinaia pentru a devansa reidurile- într-o cît Vodă sosise și rămânea câteva zile la Palat, iar apoi ca să-l aducă la C.N. pe Mihail pe care l-a găsit la fratele lui nu numai treaz și îmbrăcat, dar și în plină consfătuire cu alți militari dintre care cred că era generalul Iosif Teodorescu și Dămăcianu, întrucît nu mi-aduc aminte ca Ioani să mai fi plecat să-l caute separat pe acesta din urmă, ci a sosit cu amîndoi împreună. Spre a-l opri pe Buzel să mai plece la Buftea, telefonasem lui Bivolag în cod de la Poisor după ceaiul Pips și luarea deciziei M.S. de a coborî-n oras, ca să-l mobilizeze pentru conferința fixată pentru orele 24 la C.N. și să caute a-l aduce și pe Aldea, cu rezultatul că "Bălăcică" făcuse cum făcuse ca să-i găsească pe amîndoi așteptîndu-mă deja pe la 12 fără zece în biroul meu la cafele, coniac și țigări de foi. Lipseau doar Maniu și Pătrășcanu și ... Spătaru ca să se poată tine odată o ședință a plenarei Comitetului mixt sub președinția M.S., dar Buzesti nu vroise să-l deranjeze pe bătrîn înainte ca noi să fim ajunși la o hotărîre imuabilă pe care i-am impune-o a doua zi sau luni cînd tot trebuia să vină-n Capitală pentru o serie de audiențe la Schitu Măgureanu ale viitorilor membrii tărăniști ai guvernului coaliției democratice, iar între timp urma să-l primească la Snagov pe L.P., drept care nici acesta nu trebuia încă mutat de la Săftica în oras acolo unde era prevăzut să stea în ajunul loviturii, iar în plus, de fapt, Buzel tinuse și ținea și acum ca inițiativa și hotărîrea actelor principale să fie luată întotdeauna prealabil prin acordul Coroanei reprezentate de mine și trioul generalilor de încredere absolută a M.S. cu majoritatea opoziției- adică Maniu Brătianu-Titel Petrescu - reprezentată de dînsul, pentru a nu-i da lui Pătrășcanu "prea mult nas": cît despre Spătaru, care se afla în București tot timpul și pe care eu am cerut acum să fie adus și el deoarece problema ce ni se punea era pur tehnică și-

litară iar, pentru dinamizarea nu numai a lui Sănătescu și Aldea și chiar și a lui Dămăcianu, stiam că nu puteam conta 1000% decât pe el, acela și Mihail mi-au pus în vedere că nu avea nici un rost să-ntîrziem desbaterile în așteptarea încercării lui Dămăcianu de a-l convinge să vină excepțional la C.N., deoarece d-lui refuza categoric contactul direct cu Voică și de aceea nu venise nici odată la sedintele ce se tinuseră chiar și în lipsa M.S. la palat. De altminteri, îi cunoșteau teza și poziția față de problemă și l-ar vedea mîine pentru a-l informa de noua situație și decizia la care se va ajunge și a pune la punct cu dînsul amănuntele laturii bucurestene a planului stabilit.

Am arătat atunci textul celor două rapoarte celor ce nu-l cunoșteau și am relatat detaliat tot ce aflaseră în cursul trecutei după amiezi la Sinaia. În ce privea situația frontului, datele noastre erau deja mult depășite de ceea ce aflaseră în decursul serii Dămăcianu de colegii său din M.St.M.; în loc să fi fost tinută ca o rezervă strategică unitară și masivă de folosit ca pînă acum pentru a putea interveni cînd și acolo unde s-ar cere întru colmaterea unei săgeti sovietice pătrunse-n spatele dispozitivului nostru, carele diviziei germane fuseseră împărțite pe sectoare și unități nu chiar divizionare dar destule ca să formeze vre-o șase grupe răslețe, mai mult pentru a sustine moralul trupelor, care toate credeau că Grossdeutschlandul întreg se afla în imediată apropiere, decât ca să le poată da fața de blîndate grele un sprijin potențial efectiv, cu rezultatul că cele două grupe cheamă să-afre nte înaintarea pungi formate de breșa centrală tăiată de sovietici în avalul Șiretului nu izbutise pînă la căderea nopții să oprească înaintarea nici să-i reducă lățirea, astfel încît ordinul dat de Antonescu prea tardiv pentru retragerea întregului front pe linia a doua în amurg se soldase cu oarecare debandade locale în special în sectorul Nord-Est, care în realitate se aflaseră deja într-o retragere parțială neomogenă și dezordonată înainte de primirea ordinului. În privința situației politice, Buzesti aflaseră de la Gheorghe Davidescu că Ică și începuse consultările, încă individuale, ale clientelei sale guvernamentale și opoziționiste, întru pregătirea propunerii M.A. de a i se da un vot de încredere la adunarea Consiliului de Miniștri, cu participarea "opozitiei" programată pe luni pentru continuarea rezistenței, evacuarea Moldovei, retragerea organizată și succesivă a frontului pînă la linia Nămolos-Galați și pregătirea Floiestilor și Capitalei de apărare prin evacuarea în Ardeal a tuturor arhivelor, valorilor și persoanelor inapte, prea

tinere sau bătrâne, pentru a participa la transformarea acestor orase în Stalingrade ale României. Între timp, tot mobilierul vilei de la Băneasa, ale casei noi a lui Ică (din Batistei) și al caselor Veturiei și Barbu se prepara de transport la Poiana Sibiului, Păltinș, Râșinari iar eşalonul Președinției de la Snagov începu să se a fi ambalat pentru o destinație încă nehotărâtă. Dămăcianu ne-a spus atunci unde urma să fie mutat în cursul săptămânii viitoare G.F.. În mai puțin de un sfert de oră s-a ajuns apoi la acordul unanim că lovitura trebuia dată într-un termen de câteva zile, duminică 27 fiind ultima^{lui} limită admisibilă, cu toată obstrucția făcută încă și acum de Sănătescu, care și-a dat votul numai sub rezerva solicitării consimțământului Antonestilor de a acționa, în care caz nu trebuia să-i punem Conducătorului un termen fix ultimativ ci să-l lăsăm latitudinea de a-și lăsa singur și între timp să nu-i îngreunăm sau subminăm situația, ci să-l cîștigăm printr-o acțiune diplomatică abilă și apeluri conjuncte insistente, dar nu prin presiuni, amenințări și cereri imperative care ar produce exact efectul contrar celui dorit, susținând mai departe că ne garanta concursul lui dacă procedam potrivit sfaturilor sale. De această dată, a rămas absolut singur de părerea că M.A. va contribui mai mult la realizarea răsturnării decât prin cedarea benevolă dar deghizată a puterii, așa că nu s-a ținut cont de sfaturile acestea decât în măsura în care nu contraveneau planului acțiunii independente de guvern, stabilindu-se următoarele itemuri ce le citez în ordinea lor de urgență și precădere, în care de altfel aveau să se și desfășoare, dar nu în aceeași importanță lor: 1) Somatia regală adresată lui Maniu și Pătrășcanu de a încheia pe loc compromisul asupra mandatelor în litigiu pentru ca lista guvernului R.P.D. să fie transmisă M.S. până luni, cel mai târziu la orele 22, la care Maniu, cu sau fără Brătianu, să vină cu ea în audiență la C.N.; 2/ prezentarea la C.N. în cel mai scurt timp a generalilor Vasiliu-Răscanu, Iosif Teodorescu și Cost. Niculescu ca să-și dea seama personal că S. era decis la răsturnarea imediată a alianțelor chiar și împotriva vointei C.S. să primească I.O. și să-și ia personal angajamentul solemn față de M.S. de a-l executa la chemarea sa în acest sens; 3) apelul regal către Maniu, Brătianu și Titel Petrescu de a-i mobiliza și pe ceilalți șefi de partide pentru a interveni simultan, conjunct sau separat, pe lângă Ică înainte de întoarcerea M.A. și apoi pe lângă amindoi Antonesții în modul cel mai categoric, energic și insis-

tent ca guvernul, iar nu opozitia să-nfăptuiască înainte de sfârșitul săptămânii esirea țării din război, motivat față de nemții pe nerepectarea garanției lor de la Belvedere; 4) Convocarea neîntârziată a lui Ică și apoi a M.A. la palat în același scop; 5). Stabilirea de către comitet a zilei și orei M. și înștiințarea Aliatilor despre acestea, cerându-li-se bombardarea obiectivelor militare cu pricină și aterizarea celor două unități în chestiune pe acel aerodrom cât mai apropiat de Capitală de stăpânirea și apărarea căreia vom putea fi siguri; 6). în cazul refuzului M.A. de a se conforma cererilor opozitiei, chemarea lui cu Ică la ultima consfătuire la C.N. unde S. îi va exija efectuarea loviturii sau demisia, rămânând în orice caz la palat, fie că acceptă prima sau a doua soluție, fie că le refuză pe amândouă, dar atunci arestat. Discuția asupra acestor puncte a început după ora 1 și s-a terminat la 3 și un sfert când Ioani a plecat cu Mihail și Dăncianu - amândoi în haine civile - iar după vre-o zece cincisprezece minute eu i-am scos pe Aldea și Buzesti, militarii înțelegându-se prealabil între ei asupra localui și orei întâlnirii comitetului tehnic în cursul zilei. În aplicarea primului punct, conform hotărârilor luate relative la împărțirea misiunilor, eu am plecat la Săftica ca să-l conving pe Pătrăscanu să accepte ultima contra-propunere manistă, de factură buzesteană, ce mi-o înucase Buzel în ultimul sfert de oră înainte de plecarea noastră de la C.N. și pe care am arătat-o, împreună cu toate celelalte "pertractări" țărăniști-comuniste privitoare la atribuirea mandatelor, în declarațiile mele din vara 51; iar acesta a plecat la Snagov ca să doarmă la vila rechiziționată pentru Dir. Gab. și Cifru Ext. și să-l poată vizita pe Maniu cât mai devreme pentru a-l informa despre toate discuțiile și hotărârile conferinței de la C.N., îndeosebi cele politice care - priveau direct și, cu precădere, cea de a se avea compoziția guvernului definitiv stabilită până mâine seară la audiența lui colectivă la C.N. cu Dina. - Mentionez cu privire la această ultimă întrevvedere ce am avut-o cu L.P. în vila Dofală ceea ce nu cred să fi relevat anterior: a). d-lui nu era deloc în curent cu gravitatea situației, întrucât nu văzuse pe nici o persoană informată de când îl părăsisea vineri seară și aflase mai puțin decât stia suferința Bucureștilor despre pornirea ofensivei sovietice, de la o relație necunoscută mie ce o avea evacuată prin vecini;

b) în consecință, l-am informat pe larg despre toate cele aflate și-ntîmplate între timp, ceea ce a tinut pînă la 6 fără un sfert; c). a refuzat contrapropunerea ce i-o prezentasem ca o sugestie personală pe care R. garanta că va reuși să i-o impună lui Maniu, dat fiind că era mai nefavorabilă decît soluția pe care Titel l-ar fi asigurat că se făcea forte să obțină de la ceilalți doi parteneri ai blocului, pînă luni, drept care nici nu mai intentiona să-l vadă azi personal pe Maniu, dacă Titel nu reușea să tranșeze singur chestiunea în cursul zilei; d) se muta pe-nserate în oras și între orele 22 și 24 eu sau Bălăcianu, dar nimeni altul, îl puteam găsi la Torosian dacă ar fi o nouă consfătuire a comitetului mixt. Îmi băgasem mașina la Bujoi unde se aflau celelalte direcții (Pol.ec. și Of. de studii) ale Ext. făcîndu-mă a fi venit să restitui și să iau ^{altele} cărți (memoriile diplomatului Hamilton) de la Rupy Gumbert, cărți rare care din nefericire aveau să se prăpădească în bombardamentul apartamentului meu de la palat.

Intors la palat, m-am îmbăiat, irigat, ras și hrănit cu-n copios breakfast de tip britanic, citind în același timp toate buletinele, în așteptarea sosirii la birou a lui Bălăcianu, Ellea și Emilian, iar apoi informîndu-l pe primul de mutarea lui P. contactabil de acum prin Torosian și găsibil la acesta diseară între 10 și 12, rugîndu-l pe al doilea să se țină scai de Ică mergînd la nevoie să-i vorbească personal la Snagov, sau, dacă se afla la Presedintie, neslăbindu-l la telefon pînă ce accepta să vină-n audiență, de la 11 în sus inclusiv masa și toată după masa, dar insistînd asupra urgentei și prietății invitației regale față de toate angajamentele lui anterioare, deci preferinței pentru cele două ceasuri înainte de prînz cu reținerea clasică la acesta, după care-i vor rămînea toată după masa și seara pentru consfătuirile programate și punîndu-l pe al treilea să-l trezească pe Sănătescu la sosirea raportului și situației și a mă convoca sus(căci repet că generalul locuia la palat apartamentul de peste al meu) la violarea în trei a plicului înainte de a mă culca pentru trei ore de somn dacă Ică nu venea la 11. Spre stupefacția mea și (oricît de paradoxal și monstruos ar putea să pară unor naționalisti bornați mîrturisirea unui român, moldovean și cu moșia părintească a copilăriei sale direct amenințat de ravagiile bătăliei din zona frontului) cu o oarecare dezamăgire cu stît mai accentuată cu cît Sănătescu se umfle în pene pentru a demonstra că M.A. avusese dreptate a nu se grăbi cu ordinul "replierii", iar el de a nu se fi lăsat antrenat de atmosfera prea

defetistă a consfătuirii de aseară cauzată de alarmismul unor tineri civili neobisnuiți cu problemele războiului, constatată că situația frontului era mult mai puțin îngrijorătoare decât mă așteptam după tot ce auzisem în ajun și mai ales cele raportate de Dămăcianu: între Ceahlău și Roman, liniile noastre cedaseră doar pe Valea Moldovei vre o zece km. de la Cristești spre Tupilati; Miroslavestii, Muncelul și toate înălțimile fiind încă în mâinile noastre, iar tanchetele generalului Cornea, întărite cu o grupă de blindate germane camuflate în rezervă în lunca de la Botesti-Gherăesti, veghiind tare aproape de Hanul Ancutei la apărarea podului Carol I; în așa zisul centru, pe Valea Siretului, vârful săgetii inamice, oprite la căderea nopții la Est de Roman vreo 10 km. în amont de Gădintii, acuza înaintarea maximă realizată de dușman în douăzeci de ore, de cam același număr de km.; în schimb, cu excepția aripii noastre drepte, de la litoral și până la înălțimea Birladului, care nu-și schimbaseră aproape deloc pozițiile, porțiunea între aceasta și Romanul își modificase traseul prin numeroase zigzaguri produse în detrimentul nostru și care dovedeau -cum îi și spusese lui Sănătescu -că I.C.S. se tinuse riguros de planul de a "fixa" la teren pe nemici și trebuia să fie f. surprins că răspunsul făgăduit se lăsa așteptat; faptul că nu împinsese mai mult exploatarea înfrîndelor explicându-se pentru mine tot din același considerent, întrucât toată strategia ofensivă se bazase pe premiza facilitării acțiunii noastre care, imediat ce se producea, rezolva implicit prăbușirea întregului front și făcea inutile eforturile în acest scop prin tactica încercuirii sectoarelor rezistente prin unirea săgetilor de pătrundere în spatele aceluia. Era de neînțeles cum Sănătescu, care fusese de acord cu răspunsul pozitiv ce se dăduse la Cairo, căuta acum să se agate de orice pretext pentru a târâgăna înlăptuirea hotărârilor luate și de a găsi elemente de scuză și justificare a tezei sau cel puțin atitudinii antonestilor, ceea ce nu i-am putut spune de față cu Emilian, dar nu m-am sfiit să-i servesc după audiența P.M. în cursul căreia ne ajutase prea puțin pe Mike, Ioani și mine să-l scuturăm pentru a-și lua angajamentul ferm, ce-l eludase până la urmă, de a combate cu ultima energie planurile C. și a se face exponentul principal al dezideratelor Coroanei și opoziției democratice, căci nu-i putusem spune că știam că și majoritatea copleșitoare a membrilor guvernului

preconiza de asemenea capitularea imediată. Acum, acelaș Sănătescu, care pînă mai dăunăzi nu dăduse "o ceapă uscată" pe argutiile interimarului, disprețuind profund toate subtilitățile "mentalității lui sacite avocațiale" și taxîndu-i ca tot ce debita drept "palavre mincinoase", ne-a opus deodată ca perfect valabile atît asertiunea acestuia că Tătărescu, Mihalache, Georges și Bebe Brătianu, Gigurtu, Cancicov, Cuza (fără să specifice că era vorba de Cheorghe, betivanul iresponsabil) ș.a. "bărbați de stat cu experiență și simțul răspunderii" nu preconizau capitularea în actualele condițiuni, păstrînd toată ncrederea în conducerea M.A. care va ști cum să rezolve problema esirii Romîniei din război" au mieux de ses intérêts " (spre apărarea optimă a intereselor ei,) cît și asigurarea că acesta stia bine ce trebuia să facă, cum și cînd, așa că nu trebuia să-i îngreunăm sarcinile suficient de grele sub care se zbătea încovoiat de muncă și copleșit de gravitatea răspunderii sale "istorice" expunîndu-l complet inutil față de nemți prin intervenții gălăgioase și sfaturi gratuite, întrucît erau ireale, nerealizabile, nepractice sau cel puțin premature. Cînd l-am întrebat nîrît f. direct pe Bijlet dacă primii trei spusese răspunsă chiar d-lui, a mai scîldat-o cu corectivul că pentru moment nu vorbiseră decît cu unchiul și vărul său "Nolică" și Emil Antonescu - doi cretini renumiți - dar că d-sa urma să-i primească tocmai azi-mîine și-l va ține-n curent pe S. de rezultatul tuturor consultărilor îndată ce le va fi terminat. Dat fiind că nu-i văzuse încă pe Maniu și Dinu și nu puteam ști ce rol rezervaseră în discuțiile cu Antonestii lui Mihalache și Bebe Brătianu, Mike n-a făcut decît să observe că acei bărbați de stat nu reprezentau B.P.B. care era singurul în drept să vorbească-n numele majorității opiniei publice romîne, la care încă s-a grăbit să răspunsă: " A pardon - Majestate - să mă iertati dacă nu ^{pot} fi de această părere; azi guvernul și ceilalți sefi de partide împreună au înținat fără-ndoială mai multe sufragii decît d-nii Maniu, Dinu Brătianu și Titel Petresco " (Încă o dovadă că Antonestii nu stiau nimic despre aderarea P.C.R. la bloc!) Am interferat că nu ne puteam lua după impresii, ultimele alegeri "libere" fiind singurul criteriu temeinic, la care V.P. a replicat: " Si plebiscitele au fost alegeri perfect libere, iar d-nii Mihalache și Bebe Brătianu sînt membrii cei mai activi, populari și marcanti

ai coaliției țărănist-o liberale". Eu am retorcat: "Dar nu sefi
partidelor respective, așa că tot nu le pot angaja răspunderea!"
Era însă vădit că Orezeanu avea absolut dreptate cu privire la
noua poziție adoptată de Ică și faptul că ne-am pierde timpul
încercînd a-l capta. De aceea, am renunțat să-i smintesc anumi-
te conversații ca cea de la Ploiești și scrisoarea lui răsună-
toare în prezența lui Sănătescu și nici Mike n-a împins la maxia-
m insistențele sale de a-l cîștiga pentru-un front comun în-
potriva lui Bij, ca nu cumva să-i punem "la puce à l'oreille"
(puricele la ureche, adică să nu bănuie ce urmăream în fond),
limitîndu-ne mai mult a afla amănuntele programului lui pentru
a nu risca să-l scăpăm și pregătind deci deja terenul pentru o
întrevedere necesară cu acesta și astfel am aflat că se-ntorcea
diseară ca să se poată odihni în liniște înainte de "conferința
de la Snagov" în care vroia să expună precis membrilor guvern-
ului și reprezentanților partidelor politice situația frontului
și măsurile ce intenționa a le lua spre a-i face față, pentru a
le cere asentimentul și solidarizarea lor cu politica sa, după
care era decis a se înapoi la "C.G." ca să se dedice integral
și exclusiv problemei apărării teritoriului. Firește că, după
sfîrșitul consfătuirilor, va veni să comunice M.S. rezultatul
lor și planul general al operațiilor defensive. Bijlet venise cu
ultimele sale telegrame (dar fără răspunsurile la ele) către
Cretzianu pe chestiunea deja pomenită a apelului său către gu-
vernul turc, întemeiat pe prietenia celor două popoare pecetlui-
tă prin tratatul bilateral și pactul din anii 20 și respective
30 precum și pe interesele lor comune față de problema rusă:
această acțiune diplomatică fiind invocată de dînsul ca argu-
ment major ce ar plede în favoarea neprecipitării actului în-
torcerii armelor. Buzesti ne prevenise de cîtva timp despre
acea ofensivă diplomatică presedintială deschisă prin trei con-
vorbiri preliminare cu Istinel și ne dăduse toate contraargumen-
tele de ridicat dacă venea la palat să o prezinte ca un element
ce ar putea schimba termenii alternativei în fața căreia ne aflam
dar cu o manifestă rea credință Ică le-a combătut pretinzînd că
interlocutorul său îi dăduse mari speranțe că Turcia va re-
considera în curînd situația ei de neutralitate intrucît înain-
tarea Sovietelor spre Strimtori nu o putea lăsa indiferentă.
Buzesti care fusese invitat în ajun să cîneze duminică la C.N.
sosind nu chiar pe seară dar mai discret, cu mine, Ioani sau

Bivolăș, pe-nserate, pentru ora 8, ca să ne dea rezultatul transmisiunii mesagiilor de la punctele 1 și 3 ale hotărârilor noastre de aseară, a fost adus de mine la 7,30 cu notele de convorbire ale lui Ică cu Iștineli și tot schimbul de telegrame și rapoarte cu Alexandru despre același subiect, constatându-se chiar și de către Sănătescu, nepotrivirea celor ce afirmase la dejun cu ceea ce citeam acum. Dealtfel, generalul își mai revizuisese nitel starea de spirit între orele 5 și 8 când, după un pui de somn, la care ne dedasem la recomandarea lui și noi tustrei "tineri civili alarmiști", în vederea nopților de tărăraie la care aveau toate motivele să ne așteptăm, prezidase o ședință a comitetului tehnic la care participaseră Mihail, Dămăcianu, Spătaru, Vasiliu-Răscanu și cred că și Aldea și Iosif Teodorescu. În orice caz, la înapoiera sa de acolo, ne anunță că Ioani trebuia să fie la 9,30 la Dămăcianu pentru a-l aduce cu Vasiliu-Răscanu la palat, iar d-ă se ducea personal să-l aducă pe generalul Teodorescu la 11, fără un sfert: se vedea prin urmare că ceilalți membri fondatori și cooptați ai comitetului militar îl băgaseră pe președintele lor în viteză și-i demonstrează eroarea de apreciere a situației frontului, căci mai sosise și cu confirmarea în substanță a vestilor ce ni le aduseseră la ora ceaiului lung, particularmente bine informat despre situația din sectorul Romanului care-l interesa și pentru că fugitivul său frate Matei era proprietarul domeniului Miclăușeni pentru moștenirea directă a căruia fusese adoptat de sora mamei sale, altă fiică de a lui Nabab Cantacuzino, care-l moștenise de la mama ei, ultima Sturzoaie a ramurii Sturzoștilor de Miclăușeni. Gad, care era românesc de origine și-l tinuse tot timpul la curent cu alterarea zilnică a situației traseului pozițiilor din presajna orașului său natal, aflase de la vărul său Straucher, sosit cu-n camion umplut cu mobile salvate din castelul gotic cu stafia ce-l speriasse odinioară pe Marele Voevod în popas la Miclăușeni, că-n zori de zi pornise o luptă între blindate grele de pe la Timișesti, Ipătești-Mircești de-a lungul Văii Moldovei până aproape de Săboani și Cordon pe care nești le degajaseră de două ori dar n-aveau cum să le mențină multă vreme, așa că-n cursul nopții sau zilei de mîine Romanul trebuia să cadă la duman. Și mai puternică era presiunea pe Valea Siretului, astfel încît toate diviziile plasate în Vestul județului și-n Neamt riscau să-si aibă retragerea pe soseaua națională și linia principală C.F. tăiată în curînd la Bacău. Buzel venise de asemenea pornit la iutirea punerii la punct a tuturor anunțurilor militare pentru ca R. să poată acționa cu

sau fără guvern de coaliție politică, deoarece era exasperat de a fi reusit să-nflăcăreze prea usor pe Juanito și Titel-întilnit la president - pentru punctul 3, care și după opinia sa întina n-avea nici o șansă de a da roade, dar f. greu pentru cel dintâi din moment ce acesta din urmă venise să pledeze încă și acum cedarea Justiției, cu argumentul că-n caz de conflict între titularul ei comunist și Președinția țărănistă, primul va fi silit să cedeze sau să se lase înlocuit, iar Juarez nu vroia să-nceapă guvernarea cu acest conflict inevitabil din primul ceas, așa că părea-fără să aibă însă franchetea s-o mărturisească - că prefera soluția guvernului militar cu girul celor patru reprezentanți ai partidelor blocului sub forma participării lor ca Miniștri de stat fără portofoliu, pentru a-l lipsi pe L.P. de pretentia sa de a deține personal acel al Justiției. Buzel îmi scăpase această constatare în drum spre palat oarecum pentru a mă pregăti pe mine la această eventualitate pe care el nu afecta s-o învedereze cu atîta antipație cu care eu priveam, deoarece într-un guvern de militari și tehnicieni, Externele erau sortite a fi ocupate de un specialist al acestora, el avînd atunci indubitabil cele mai mari atale să fie ales pentru acest post, pe cînd în cazul Președinției lui Maniú s-ar juca " sans atous" cum d-lui și anuntase. Eu, în schimb, eram indignat de ipocrizia caracteristic papistasă a bătrînului: dacă ar fi refuzat " de capo", clar și net a forma guvernul, ne-am fi ocupat din timp de alcătuirea unuiu compus din elementele cele mai competente cu putință pentru fiecare departament și girul B.P.D. propus de Juarez, nu pentru că Mike s-ar fi temut să ia răspunderea răsturnării alianțelor chiar cu condițiile grele în care se capitula, ci ca să nu poată fi acuzat de tendințe dictatoriale odioase tuturoră după cele două dictaturi catastrofice pentru țară; dar așa, după mai mult decît patru luni de pertractări, ne aflam ca-n prima zi a acestora, iar însuși faptul că trioul conducător al B.P.D. se mai legăna în iluzia de a-l putea determina pe C. să facă ceea ce însuși miniștrii săi cei mai devotați stiau că refuza categoric, după cum Buzesti le relatase anăuntit, nu putea fi interpretat altfel decît drept indiciu sigur că erau susceptibili a-l lăsa totalmente baltă pe Vodă la ora H dacă ar vedea că lucrurile se prezentau cam imputite : după ce se bătuseră-n piept cu inițiativa lor în tratativele cu Aliatii, îl puseseră pe el să vorbească la 1 ianuar 43, riscînd debarcarea cu-n

an și jumătate înainte de acțiune și nu ei ci tot el cîstigase
bătălia asupra Antonestilor; cînd s-ar fi putut da lovitura în
martie trecută, îl lăsaseră de cărută iar dacă el n-ar fi răbuf-
nit față de vesnicele lor țărăgănări, nici acum Aliștii n-ar fi pri-
mit răspunsul nostru pozitiv, datorie pe care la 48 de ore după
pornirea ofensivei sovietice cerute de ei încercau să-l pună să
le-o plătească Antonescu ! În alte 48 de ore aveam să-nțelegem
clar de unde le crescuseră aceste subite reticente, cînd Mihala-
che și generalul C. Niculescu se vor opune categoric loviturii.
Pentru moment, Buzel mă ruga să nu-l montez pe R. împotriva bătri-
nului, fiindcă n-avea nici un rost să-l învrăjbim acum în clipa-n
care trebuia să pornim la luptă cît mai uniti posibil, dar cînd
la întrebarea acestuia dacă Juanito va sosi mîine seară cu lista-
n dinți Buzesti dăduse un răspuns evaziv și explicații vagi, Mike
se supără foc spunînd că mama sa avusese perfectă dreptate atun-
ci în audiența agentului misterios : era de-a dreptul revoltător
să fi silit a porni la drum cu asemenea " lâcheurs" (fugari) și
sumbra perspectivă de a încredința puterea unor oameni fără de
cuvînt. Cu toate încercările lui Buzel de a-l îmbuna pe Mike
realmente indignat și furios cum nu-l văzusea niciodată (spunînd
între altele lui Sănătescu, care remarcase cu o muscătoare ex-
presie de satisfacție că Tătărescu trișase pentru a ajunge la
putere, dar nu s-ar teme nici acum să ia răspunderea conducerii
guvernului salvării patriei : " Tata a știut de ce nu i-a lăsat
pe toți acești oameni buni de critică dar incapabili de acțiune
să conducă țara!", acesta mi-a spus : " Te rog să mi-l aduci la 12
pe Pătrășcanu; vreau să-i vorbesc personal și să-l rog să renun-
te la pretențiile sale numai pînă la trecerea hopului principal,
explicîndu-i sincer că-i vorba doar de a-l obliga pe Maniu să
accepte răspunderea: să vedem ce o să mai născocască dl. președinte
dacă-l lipsesc de scuză de a nu se poate înțelege cu comunistii!"
(Aceasta este cauza reală pentru care Pătrășcanu a venit în noaptea
aceea la palat). Buzel nu s-a putut opune, deși a încercat o clipă
să protesteze relevînd că nu trebuia șantajati apărătorii consti-
tutiei burgheze cu distrugătorii ei și încă de către Coroană,
dar tîspatru în cor i-a răspuns că nu era vorba de nici un șan-
taj, ci de soluția unei probleme pe care Maniu fusese și era in-
capabil s-o rezolve de cinci luni de zile, pentru care nu va putea
fi decît mulțumit și ar trebui să fie chiar f. recunoscător Co-
roanei.

În lipsa R.M., eu făceam meniurile și mai ales alegeam vinurile cele mai bune frantuzesti după gustul acelor pe care-i așteptam la mese, așa că azi fiecare bea altceva - Mike Château Yquem, căci îl dezobisnuisem cu Malvasia, Tokay sau Cotnari, Buzel și cu mine, ca vechi vizitatori și adepți ai Burgundiei veci ne Genevei, Chambolle-Musigny și Meursault "goutte d'or", iar Sănătescu numai Moselle cu preferință pentru Piesporter "Goldtropf" - deoarece o bombă americană distrusese mai multe sticle decât s-ar fi consumat în zece ani și încă una-două germane răscău să lichideze restul, așa că nu era momentul să economisim pivnita CR, ceea ce ne cam întârziase însă masa, Ioani trebuind să renunțe la dulcele său preferat - înghetată de vanilie cu cremă caldă de ciocolată - rugînd să-i fie rezervată o porție babană pentru la noapte ca să plece după cei doi militari care sosiră cu el tocmai cînd ne-am sculat de la masă. Vasiliu-Răscanu se-ntorsese la Breaza fără să fi primit nici un telefon, la vreun ceas după trecerea noastră, fiindcă nu vruse să se-ndepărteze și să lipsească prea mult de la Comandamentul său după vestile ce le culesese-n drum despre situația frontului, înțeles cum era deja de cîțva timp cu Mihail asupra soartei importante ce-i era hărăzită la ora H în poziția cheie ce o comanda pe Valea Prahovei între Predeal și Ploiesti de-a lungul soartei Romîniei și găsindu-mi biletul - pe care, ca bun conspirator, mi-l restitui la sosire întru stergerea acestei urme a complotului din care era f.constient a face parte deși nu i se vorbise decît astăzi explicit de faptul că era îndreptat contra regimului antonescian ce-l servise "nolens volens" -, plecase pe loc la București pentru a da de Mihail abia după întoarcerea acestuia de la palat acasă, lucrase apoi toată ziua cu acesta și comitet cu ceilalți ofiteri la stabilirea precisă a misiunii sale în coordonatele planului de ansamblu al operațiunilor militare interne și cinase la Dămăcianu pentru a veni cu el la palat ca să-și confirme verbatim angajamentul față de seful suprem al armatei, întrucît Mihail se -napoiasse la Sîngia ca să-și aranjeze chestiunile personale și familiale pentru mutarea sa și a reședinței-și la București în vederea sarcinei ce avea să-i incumba în cel mai scurt timp. Discuția M.S. cu V.R. a fost mai mult formală, S. mulțumindu-i pentru promptitudinea cu care răspunde-se la apelul ce îi fusese adresat prin Mihail. Se cunoșteau cînd își prelucrase noua comandă, văzîndu-se dealtfel destul de des cu prilejul inspecțiilor regale ale pagubelor cauzate de bombardamen

la
teb de Ploiesti, Cimpina, Băicoi, și Moreni, unde si eu il întâl-
niseram astfel de două-trei ori când mă aflasem cu R. si ne salutam
cordial ori de câte ori masinile noastre se-ncrucisau pe soseaua
asfaltată ceea ce se-ntimplase adeseori cu vesnicile mele drumuri
între resedintele regale, deoarece contactele generalului cu S.
ne dăduseră dintr-un început convingerea că d-lui nu era de acord
cu politica țării, nici înființat regimului si ne plăcuseră maniere-
le lui deschise, neformaliste si nikel bruste precum si unele criti-
ci la adresa C. ce le strecurase ocazional abil M.S. pe subiectul
situației războiului rășăritean si general. Acum Mike îl întreabă
cum credea că va putea să facă față numărului f. mare de tunuri
anti-aeriene pe care nemții le aveau instalate la Ploiesti și că-
rora toată divizia sa n-avea ce să opună nici unei părți măruntă
ce ar demonta-o pentru a stăpîni trecătoarea Prahovei si a ocupa
Sinaia unde se aflau cele două principale comori mobile ale țării:
colecția tablourilor Pelesului si tezaurul B.N.R.-Răscanu a răs-
pus f.sigur de sine, dar fără nici o îngîmfare, că răspundea cu
capul său că dinspre Ploiesti nemții nu vor putea ocupa nici Cîm-
pina, cît dinspre Brașov depindea cu ce mijloace vor ataca unită-
țile lor aflătoare în Ungaria, dar că dînsul nu crede că le va da
mîna să sacrifice o divizie blindată pentru fortarea Văii Timisu-
lui cînd n-avea ce să opună sovieticilor întru apărarea regiunii
petroliere pe frontul Moldovei. Dealtfel, era convins că imediat
ce acesta se va prăbuși prin întoarcerea armelor noastre, rusii
vor împinge în primul rînd cîteva divizii de blindate grele peste
trecătoare pentru asigurarea invulnerabilității regiunii petro-
liere. Era cel mai încrezător în succesul acțiunii noastre dintre
toti militarii consultați pînă acum si optimismul lui robust -
n-a lipsit să ne încălzească inimile. Apoi au fost discutate po-
sibilitățile Wehrmachtului de a se retrage din Moldova si Munte-
nia - Dobrogea în spre Ploiesti, problemă ce fusese de mult și
încă-n după amiaza aceea obiectul atenției principale a Comi-
tetului tehnic si constituise din capul locului punctul crucial
pe care se-ntemeia tot planul operațiilor militare interne si ex-
terne al acțiunii noastre, învederîndu-se între altele aportul
ce-l puteau prezenta pentru nemți efectivele lor stationate la
Tîrgșor, folosirea unor tîenuri blindate pentru fortarea pasa-ju-
lui pe linia Prahovei, ale căror garnituri fuseseră deja inventa-
riate si socotite neglijabile si constatîndu-se cu satisfacție
că rezletirea grupelor diviziei Grossdeutschland fi lipsea de
putinta de a o concentra, în urma loviturii noastre, la iuteală
înspre acea regiune. Conform situației zilei a dispozitivului

general româno-german din zona operativă, se deducea că blindatele sovietice aveau toate șanșele să ajungă înaintea celor germane la Sinaia. Toată convorbirea n-a durat mai mult decât vreo trei sferturi de oră, Ioani reconducându-l singur pe noul nostru aliat acolo unde-și lăsase mașina, întrucât era grăbit să se-ntoarcă la comandament pentru dispunerea măsurilor potrivit celor stabilite în urma consfătuirilor sale din acea duminică 20 august. În sfertul de oră între plecarea sa și cea a lui Sănătescu după generalul Iosif Teodorescu, au fost comentate cele declarate de gen. V.R. și persoanei lui, față de care Sănătescu ne exprimă anumite rezerve ce nu păreau împărtășite de Dămăcianu. Buzesti întrebându-i ce era adevărat din afacerea ce i se imputa lui V.R. a fi comis-o în Basarabia, Dămăcianu răspunde că era un fleac ce i-l umflaseră dușmanii lui din cadrele superioare care nu-l înghiteau din cauza atitudinii sale nitel rebele și neconformiste față de superiorii săi și că, de-ar fi fost ceva serios și grav, M.A. nu s-ar fi retinut să-l epureze, dar că-i rămăsese dosarul anexat "memorialului", drept care fusese nedreptățit la înaintare și era revoltat împotriva grangurilor de la M.A.N. și M.St.M. Sănătescu, întrebat de R. ce avea el de spus despre acestea, l-a contrazis pe Dămăcianu că Antonescu îl salvase contra verdictului anchetei pentru că Răscanu știuse că n-totdeauna să se vire sub pielea celor ce detineau puterea în Stat, fiind un mare lingău, om incorect și lipsit de caracter și de orice convingeri, dar inteligent ca toate lichelele, competent în meseria și cu mari ambiții de aventurier periculos. Antonescu îl numise în comandă apărării regiunii petroliere tocmai pentru că avea încredere în acela pe care-l salvase ca să și-l facă instrument personal devotat, dar cum insul nu era prostul care să nu fi prevăzut după Stalingrad că partida ce-o îmbrățisase, nu din convingere ci din arivism, era sortită înfringerii, a căutat din timp să se apropie de Mihail și ceilalți deblocati anti-antonescieni, să facă M.A. avansuri și să se arunce la primul semn în bratele dușmanilor binefăcătorului său, ca să-si aranjeze situația pentru ziua de mâine. Cu toate că era bun comandant, destept, energic și curajos, așa că era desigur să facă o bună treabă pe Valea Prahovei, el Sănătescu regreta că V.R. și nu altcineva, de calitate, ocupa acel post și că trebuise deci să apeleze la concursul lui, fiindcă, așa cum îl cunoștea, putea să prezică de pe acum cu precizie că va fi primul general român care să se arunce în bratele bolșevicilor și ale slugilor lor din țară, după cum

se si manifestase după masă față de Spătaru. Regele a întrebat atunci nelinistit dacă nu riscau să ne trădeze toată acțiunea în cazul când s-ar întâmpla să-ntâmpinăm greutăți neprevăzute de ultimă clipă, la care Sănătescu a răspuns că nu exista nici un pericol pentru că Răscanu stia prea bine că nu se angaja într-o afacere riscantă pentru el. În cel mai prost caz, s-ar retrage-n munti până la sosirea armatei roșii care n-avea cum să nu-i bată pe nemți acum în România când a noastră toată trecea de partea ei. De trădarea lui nu aveau de ce să ne temem acum, ci după aceea, când va căuta pe loc să-si valorifice contribuția pentru a parveni rapid pe plan politic la conducerea armatei, ca să-si distru-gă urmele faptelor rusinoase și mai ales totii dușmanii din cadrele ei. Buzel a remarcat rîzînd că generalul Sănătescu era mai intolerant pentru armată decît se dovedise a fi cînd era vorba de partidele politice, Maniu fiind mult mai puțin intransigent față de scaderile multora dintre vechii membrii ai PNT și că-l mira faptul că Tătăreanu nu-l descoperise pe V.R. cu care s-ar intelege la perfecție dacă lucrurile stăteau chiar așa cum ni le infătisa dl general, la care acesta i-a retorcat că Tătăreanu avea destui simpatizanti de valoare în armată ca să se-ncurce cu ciurucurile ei pe care le cunostea mai bine decît dl Maniu, dar că el ar fi încîntat să-l vadă pe V.R. aderînd la PNT mai degrabă decît la PCR, deși considera inadmisibil ca militarii activi să facă politică. Buzesti i-a răspuns în mod măgulitor că nu era momentul să sustină această teorie tocmai cînd, după toate probabilitățile, dlui va fi chemat să joace un rol politic de frunte pentru a salva țara de politica unui alt militar, prieten cu dlui, care, el însă, ar fi făcut mai bine să nu se amestece în ea, - Suveranul a conchis cam iritat că toată discuția aceasta era deplasată, fiindcă n-avea nici un sens să participăm asupra situației de după răsturnare, cînd pentru moment politiciii și nu militarii erau aceia care nici măcar nu îndepliniseră condițiile principale pentru realizarea ei: ce va face gen. V.R. după ce va fi contribuit la acțiunea noastră nu ne interesa acum cînd d-lui se arăta unul din cei mai hotărîți adepți ai ei - bare să fim ajunși așa departe - și fără vorbărie inutilă făcuse prompt tot ce i se ceruse, pe cînd dl Maniu "pertractase" cinci luni de-a rîndul, vorbea într-una și tot promitea, ca regulat să nu se țină de cuvînt și acum părea să-ncerce chiar să-si retragă "labele din foc" de frică de a se pirjoli nitel; va face bine să se prezinte mîine seară cu lista guvernului ce ni-a

făgăduit-o încă din ajunul plecării lui Visoianu, altfel voi considera că m-a tras pe sfoară și reconsidera poziția mea față de el în legătură cu Tătăreanu! "Cuartetul palatin, stăgna ce urmărea Mike prin această amenințare, singura care avusese totdeauna efectul dorit de a-l electrocuta pe Juanito prin firul de metal, bun conducător de curenți de înaltă tensiune, ce se aversea mereu a fi Buzel ori de câte ori fusese supus unor asemenea socuri, dar de această dată defectul izolării "Externe" ar fi produs serioase pierderi de curent, dată după vreo 10 minute de aprinse dezbateri, asupra dreptății sau nedreptății punctului de vedere manist, în care Buzel se lansase cu patimă, sosirea generalilor nu le-ar fi întrerupt brusc ca să-și cedeze locul unor mai pozitive, calme și mult mai folositoare cauzei. Iosif Teodorescu, pe care-l mai văzusem la părăzi și-mi plăcuse totdeauna ca aspect, având statura și carura corespunzătoare meseriei de ostaș - înalt, lat în spate, bine legat, osos, masiv și fără o uncie de grăsime și cărnuri inutile, în plus tipul munteanului bălai frumos și mândru al Muscelului, fiind chiar neam de țărani din Rucăr - ne făcând tuturor acum o impresie și mai bună și simpatice: în câteva cuvinte simple și sobre a spus tânărului stăpîn, domnindu-l net cu cîtiva centimetri, drept ca un brad cum stătea lîngă el, cu vocea sa adîncă și răgusită de infanterist care-și petrecuse viața cu trupa și nu în saloane politice sau birouri, că Vodă se putea încrede absolut în toate efectivele de sub comanda lui și că-n ceea ce-l privește pe el acțiunea era gata pregătită și nu trebuia amînată. Acesta l-a întrebat cum credea că va reacționa Tobescu, la care a răspuns că de dînsul nu garanta, dar în schimb de ajutorul de comandant al legiunii de jendarmi, colonelul Anton, cu care era înțeles să-l neutralizeze și-n locuiască pe sef la primul semn de insubordonare: în armată și jandarmerie nu va fi nici o defecțiune, așa că nemții din lăuntru Capitalăi nu vor putea mișca deloc, iar cei din afară vor trebui să ducă lupte grele pentru a o cuceri. Fusese puse de ceilalți militari de două săptămîni în tema planului general și socotea Capitala în afara oricărui pericol dacă Aliații vor scoate din funcție aerodromurile folosibile de bombardiere germane. În cazul refuzului M.A. de a primi și executa I.O. de întoarcerea armelor, trebuia prins din oală comandantul regimentului I.A., iar soldatii acestuia dezarmați și consemnați la cazarmă, deoarece era singura unitate înarmată de ofiteri și subofiteri devotați C.S. și politici sale oficiale. O întărise atît de puternic din

cauza proximității lagărului german de la Băneasa care constituia o amenințare pentru postul de radio București și chiar una destul de mare pentru apărarea accesului nordic al orașului. Drept care bombardamentul aerian masiv al aceluia se impunea neapărat pentru a ne scuti de cucerirea lui ce ar fi o operație f.costisitoare, căci era organizat ca un bastion și prevăzut cu mari stocuri de armament și de muniție. În cadrul celor discutate despre planul de apărare exterioară a Bucureștilor, Buzesti a subliniat faptul că ni se confirmase recent de la Istanbul " că nemții nu dispuneau în Bulgaria de nici o divizie plasată la Nord de Balcani, iar la Varna numai de o unitate mixtă de trupe de marină, astfel încât ne puteam îngădui să degarnisim total granița dunăreană, concentrând diviziile stationate de-a lungul ei - Giurgiu, Oltenița, Călărași, Alexandria - din prima clipă spre Capitală întru întărirea garnizoanei insuficiente a acesteia, la care militarii au afirmat că această mișcare ca și aceea dinspre Pitești se și prevăzuse dat fiind că unitățile aflătoare în Vestul Bucureștilor urmau să intervină numai la nevoie, trebuind rezervate unei acțiuni germane îndreptate împotriva regiunii petroliere de către unitățile în retragere de pe aripa dreaptă a frontului, dinspre Galați-Brăila și de acele stationate în rezervă la Buzău, Mizil, Râmnicu Sărat. Convorbirea a avut însă un caracter superficial și mai mult academic, fiindcă militarii puseseră de mult la punct toate aceste probleme și nu au intrat în amănuntele discuției planului general al operațiunilor interne, ea terminându-se puțin după 11 și jumătate când Ioani a recondus pe Teodorescu și Dăncianu, iar eu am plecat ca să văd ce aranjase Bivolăș pentru aducerea lui Pătrășcanu. Pentru evitarea unei duble deplasări la Torosian, convenisem cu el să plece acolo la 11,15 și să revină cu E. în masinuta sa particulară direct la C.N. la 12 fără un sfert iar numai în cazul când acesta ar face fite, să revină imediat la Mersalat ca să plec eu după el. Cum nu revenise imediat, i-am așteptat la C.N. unde au sosit la tanc, la ora convenită. Mike l-a primit în biroul său în prezența lui Sănătescu, Buzesti, Ioani și a mea. Ca intrare în materie s-a vorbit întâi de situația zilei, întrucât el atacase subiectul cu reproșul adresat tuturor de a mai aștepta rezultatul conferinței de la Snagov în loc să s fi hotărât a-i pune M.A. imediat chestiunea de încredere și a fi deci și trimis la Cairo telegrama cu anunțul orei H și cererea bombardamentelor concomitente. Văzuse la căderea nopții pe Spătaru care-l montase în halul acesta de excitație, ceea ce de altfel nu s-a sfiit să ne și spună, confirmându-ne exact cele

reportate deja de Sănătescu, Vasiliu Răscanu și Dăncianu despre indignarea aceluia că erau în întârziere cu 48 de ore și risca să o dublăm și triplăm dacă-i lăsam pe cei doi moșnegi să aleagă momentul declanșării acțiunii; militarii erau gata de pornire iar civilii n-aveau guvern: era deci datoria M.S. să pună piciorul în prag, să-i cheme la ordine, să-i forteze a fixa data și s-o conjuge cu somatia adresată lui Antonescu la palat. Pretentia ridicată de comunisti era f. bine venită pentru ca să i se poată întoarce lui Pătrăscanu pe loc argumentul și acuzația directă și personală că numai d-lui era vinovat de lipsa guvernului, fiindcă se încăpătina de trei luni de zile a sărădnici orice putință de înțelegere cu ceilalți membrii ai coaliției, pe singurul punct al ambiției sale de a ocupa postul de ministru al justiției, ceea ce Buzesti a fost acela care i-a spus-o verde înainte ca Mike să fi putut începe cu apelul mai diplomatic ce intentionase a -i adresa. Pătrăscanu se făcu roșu și protestă că nu era nici o problemă de ambiție personală la mijloc ci una de siguranță a vieții tuturor tovarășilor săi aflați în închisori și lagăre: P.C.R. avea mai multe drepturi legitime să ceară această garanție că vor fi eliberați toți membrii săi atât de prompt încât să fie imposibil nemților să contracareze acea măsură. Aparatul de stat mai cu seamă politienesc era compus aproape integral din elemente reactionare germanofile și compromise cu regimul antonescian, așa că multi politisti, jandarmi și gardieni de puscărie vor fugi cu nemții dar nu înainte de a fi suprimat sau înlesnit nemților să-i masacreze pe acei de care se temeau cel mai mult, fiindcă-i persecutaseră în mod special. Buzesti i-a replicat că măsurile preventive nu puteau fi luate de Ministrul Justiției ci numai de organele Internele și că ceea ce propunea el, P.S. să facă pentru a preîntâmpina vreun act ^{de} samavolnicie putea tot atât de bine să facă și Titel Petrescu sau un ministru țărănist. Pătrăscanu i-a replicat că Titel nu reflectase nici odată la Justiție în lotul mandatelor socialiste și că un țărănist sau liberal - căci dl Maniu intentiona să cedeze acel minister liberalilor în schimbul Economiei Naționale - n-avea deloc aceiași preocupare, ci ar fi dimpotrivă susceptibil să trăgăneze executarea măsurii salvatoare pentru un partid care-și avea 99% din conducerea la închisoare pentru a-i lăsa pe inamici să facă ceea ce nu mai îndrăzneau să execute el; eliberarea legionarilor și suprimarea comunistilor. Buzel a sărit ca un cocoș, desvâluindu-și astfel complet apartenența politică, ca să-i reproșe:

" o acuzatie absolut nedreaptă, nejustificată, neîntemeiată pe nici un precedent sau indiciu care să poată motiva o asemenea monstruoasă prezumție care pe deasupra era lipsită de orice simț politic, al realităților și de colegialitate față de sefi partidelor democratice cu care P.C.R. se aliase împotriva celor totalitare: nici țărăniștii, nici liberalii nu folosiseră nici odată și nu puteau fi socotiți susceptibili să aplice de acum încolo sistemele regimurilor responsabile de Auschwitz dar și de Katin, așa că dl P. ar face bine să nu confundă mentalitatea partidelor democratice cu cea a partidelor ce preconizau dictatura unei minorități teroriste. Pătrășcanu făcuse spume la gură răspunzând că nu primea lecții de democrație și încă mai puțin de realism de la cei care înfăptuiseră sau aplaudaseră măcelul de la Grivita din 1933 și care și astăzi preconizau continuarea luptei alături de fasciști, așa cum era precis informat de către d-nii Zane și Veniamin că susținea un vice-președinte de partid democrat, care plecase voluntar pe front și acum cânta în struna Antonestilor la Snagov, raliindu-se părerilor opozitiei reactionare. Buzesti retorcă la rândul său că dl Maniu și dl Dinu Brătianu nu formaseră și nici nu făcuseră parte din guvernul primăverii 33, că într-un partid realmente democrat deosebirile de păreri nu erau interzise ci dimpotrivă curente și salutare, dar că toată lumea se supunea de bună voie hotărârilor majorității, inclusiv președintele care era tocmai dator să-și cunoască pulsul, să țină cont de voința ei și să o ducă la îndeplinire, astfel încât nu părerile d-lor Mihalache și Bebe Brătianu ci acele cărora se vor ralia și supune ale d-lor Maniu și C.I.C. Brătianu, cu care semnase pactul, îl interessau sau cel puțin ar trebui să-l intereseze pe dl Pătrășcanu care, la ora actuală, crucială pentru soarta poporului român, ar face bine să se înțeleagă cu aceștia, factorii responsabili ai partidelor lor, decât cu d-nii Zane și Veniamin, care n-aveau nici o șansă să-l reprezinte vreodată pe acel național-țărănist dacă se apucau să urmeze calea neglorioasă a d-lor Ralea și Ghelmegeanu sau pilda trădătorului Tătărescu care, în trecut fie zis, susținea mai virtos teza Antonestilor decât vice-președintele voluntar care se solidarizase cu țărănul român făcându-și datoria de ostas, dar nu dăduse nici o declarație politică pro-fascistă ca aceea de la Chisinău a dlui Gută Tătărescu. S-ar mai fi certat mult și bine, dacă Vodă, Sănătescu și cu mine n-am fi oprit elanul combativ al celor doi cocoși spunându-le "casa arde și baba se piaptăne", iar Ioani că era deja ora 1 și tot nu intrasem

în fondul problemelor ce se cereau rezolvate de urgență conform
exigentei M.S., care alertase atât pe militarii cât și pe politi-
cienii coaliției opoziționiste înainte de oricine așa că nime-
ni nu-i putea imputa să fi târânat cu 48 de ore pornirea ac-
țiunii, ceea ce nu era cazul celor 4 semnatori ai B.P.D. Regele
a expus atunci lui P. motivul pentru care dorise a-i vorbi, na-
tural nu cum îl amenintase la masă pe Buzel, ci explicându-i că
tot blocul democrat se făcea de ris față de cele trei Puteri
Aliate dacă se dovedea incapabil să găsească formula guvernului
care să constituie emanția platformei-program asupra căreia
componentii lui căzuseră de acord și să-l pună practic în apli-
care, cu atât mai mult cu cât reprezentanții lui tratau de luni
de zile condițiile armistițiului ce trebuia să-l semneze în nu-
mele lui, chiar dacă Antonescu sau Coroana efectuat actul răs-
turnării alianțelor, în cazul din urmă numind un guvern militar.
Firește că acesta putea primi girul B.P.D. prin figuratia celor
patru semnatori ai acestuia în guvern ca ministrii fără departa-
mente, dar aceasta ar fi o formulă schioapă și care tot n-ar re-
zolva problema guvernării întru aplicarea programului platfor-
mei democratice, care era pe deasupra una din condițiile înseși ale
armistițiului. Pentru majoritatea punctelor acestui program
pe care blocul se angajase deja la Cairo și era de acum ținut să
l execute până la victoria finală asupra taberei axiste, tuspa-
tru partide fuseseră dintr-un început și erau și acum perfect
de acord, așa că aveau ca să se poată înțelege un teren de in-
terese comune, destul de vast pentru ca micile divergente inter-
ne ale coaliției și guvernului ei să reprezinte un factor secun-
dar și prea neglijabil ca să poată întârzie găsirea formulei
guvernamentale de manieră a se amîna și periclita însăși acțiu-
nea de esire din acea tabără. Prima formulă de guvern al B.P.D.
nu era cituși de puțin imuabilă, ci putea f. bine să sufere re-
manieri și chiar schimbări totale în decursul fazei finale a răș-
boiului, atîta vreme cît blocul continua să reprezinte țara față
de aliați pînă la alegerile generale, astfel încît era grotesc
a se primejdui succesul loviturii în optimele condiții posibile
pentru -n detaliu de construcție neesențial ce putea fi modi-
ficat oricînd ulterior. Niciodată nu-l auzisem pe Mihai vorbind
atît de rațional, bine și convingător și chiar Buzesti se uitase
la mine cam vexat, crezînd că poate cuartetul palatin pusese
chestiunea la punct înainte de sosirea sa și i-o tănuise dina-
dins ca să-l oblige a i se ralia față de Pătrășcanu. Acesta a

vrut să răspundă, dar Mike l-a rugat să-l lase să termine ce avea de spus, continuând prin a-i demonstra cu menajamente de ce îl ruga ca să nu-l oblige a arbitra diferendul existent, așa cum s-ar cădea s-o facă atunci când 3 erau de o părere iar 1 de alta, în favoarea majorității: în afară de faptul că ar risca să spargă blocul sau cel puțin unitatea lui tocmai în ultima clipă înainte de actul pentru înfăptuirea căruia se alcătuisese, ar întârzia în loc să iutească formarea guvernului prin duble pertrac-tări, între partide și cu palatul, în momentul celui mai contra-indicat atât din cauza lipsei de timp cât și pentru securitatea conspiratiei, acum cea mai expusă vigilentei maxime a serviciilor secrete adverse, și-năfirsit ar justifica preferința celor trei fondatori ai B.P.D. pentru soluția girului unui guvern regal întru eludarea răspunderii lor directe fata de istorie dacă pacea va consfinti condiții rele și umilitoare pentru țară. Pătrășcanu a răspuns zicând: "În această împrejurare, P.C.R. și M.V. au interesul comun de a obliga partidele istorice să-si asume toată răspunderea actului". Eu am obiectat: "Nu toată, ci partea lor, căci nici M.S. nici P.C. nu fuge de răspunderea salvării țării de o soartă mult mai grea!". Pătrășcanu ne-a spus apoi că personal nu avea nici un avantaj a fi aderat la bloc nici a intra în guvern, deoarece compromisul chiar numai vremelnic cu Coroana și partidele burgheze îi vor submina poziția în sinul P.C.R. în clipa în care acesta își va relua toată libertatea de acțiune și că singurele două motive care-l justificaseră erau precipitarea răsturnării dictaturii antonesciene și salvarea vieții comunistilor detinuți, așa că pentru a nu i se putea reproșa întârzierea actului prin neacceptarea mandatelor ce li se ofereau comunistilor, el era gata să primească orice propunere manistă cu singura condiție că acesta i-ar asigura securitatea absolută a tovarășilor săi închisi, la care Buzesti i-a răspuns că atunci există o soluție f. simplă: atribuirea P.C.R. a interimatului Justiției până la trecerea oricărui pericol pentru siguranța vieții membrilor lui. Am declarat cu toții în afara de L.P. că-ntr-adevăr aceasta ar fi o soluție f. judicioasă și compatibilă cu interesul tuturor. El a sfîrșit prin a promite M.S. după multe insistențe din partea noastră, că nu va refuza această "combinatie" dacă era oferită P.C. în plus de celelalte mandate rezervate lotului său propus de ceilalți trei parteneri ai blocului, dar că el nu va sugera-o d-lui Maniu. Regele l-a

rugat atunci a fi consecvent pînă la capăt și a nu se opri la jumătatea drumului din considerații formaliste de prestigiu, toată valoarea concesiilor comuniste fiind tocmai aceea a unui gest demonstrativ menit a-i forța mîna d-lui Maniu de a prezenta diseară lista guvernului Ioani interjectînd cu surîsul său de nipon: "Din moment ce v-ați decis să-nghitiți lingura de unt de ricină, aveți tot avantajul să marcați un punct în beneficiul moral al dv. cerînd imperios să vă fie adusă imediat și acuzîndu-l pe felcer dacă întîrzie...", la care eu am adăugat: "cunoscînd lentoarea mișcărilor lui, care-i f. capabil să pretindă a nu fi găsit farmacia deschisă timp de o săptămînă", iar Sănătescu a mai observat ca poartă pentru Buzesti: "Și cînd tot lui o să-i producă purgatie!" Acesta n-a fost deloc încîntat de această a doua "combinație" palatino-comunistă vizînd punerea patronului său în fața unui fapt împlinit și nici de spiritul spiritelor noastre cam răutăcios iar ele nitel prea asturătoare la adresa sancțiunului domn președinte și-n consecință a comis imensa greșală - poate nu după calculele sale eventuale și scopul ce l-a atins în orice caz - nu numai să protesteze contra acuzațiilor pentru trecut și procesului de intenții obstructioniste întîrziătoare ale acțiunii aduse de toți cinci acestuia, contestîndu-le temeinicia și-ntorcîndu-le asupra comunistilor, dar și să ia asupra-și obligația de a-l "cîștiga pe dl Maniu pentru ideea care fusese a sa, pentru că d-lui s-o propună chiar astăzi dlui Pătrășcanu", care bineînțeles a sărit pe această ocazie pentru a se sustrage astfel îndatoririi de a lua el inițiativa unei concesi de a partidului său, deși fusese deja gata, gata să răspundă afirmativ apelurilor noastre. Suveranul, cam nemulțumit de intervenția inoportună a lui Buzel prin care îl scutise pe P. a lua un angajament mai clar și ferm cu privire la termenul perfectării acordului, a conchis că nu-l interesa cum vor ajunge la acesta, atîta vreme cît d-nii L.P. și G.N. - B se făceau forte a-i obține încheierea în cursul zilei astfel încît lista guvernului să fie comunicată C.R. pînă la 10 seara, amîndoi oarecum împăcați acum din nou răspunzînd M.S. cu haz că nu puteau promite mai mult decît să-și depună toate diligențele, "restul depinzînd de acele ale felcerului". Apoi s-a trecut la fixarea programului pe luni și marți, socotînd că pînă diseară atît Maniu cît și Ică - așa cum acesta făgăduise M.S. la plecare - eventual de asemenea Sănătescu (care ceruse deja lui Bij o audiență și primise de la colonelul Evolceanu în

lipsa lui Davidescu răspunsul că i se rezervau ultima înaintea de ora 5 M.A. la Snagov) și Buzesti din cele aflate prin Gheorghe Davidescu vor fi lămurit pe Vodă asupra rezultatului consfătuirilor lac stre și mai ales al intervențiilor opoziției pe lângă abii Antonescu, astfel încât acesta și toți civilii, insuficient edificați asupra ultimului plan general operativ al militarilor, să cerut întrunirea plenară a comitetului mixt la miezul nopții, fie la Săfian, fie în Columb 3 (unde nu mai fusesem de luni de zile, iar în casa lui Tonci noi proprietari nu intenționau să se mute de la periferie decât "după sfârșitul bombardamentelor" și-ni lăsaseră cheile și paza întrucât mai aveau acolo o droaie de mobile și tablouri încă neevacuate) pentru adoptarea hotărârilor finale care să fie supuse M.S. și sefilor blocului spre aprobare în cursul zilei de marți și concretizate definitiv de comitet noaptea la palat sub egida M.S. când s-ar și redacta telegrame pentru Cretzianu către Aliați. Nu se putea ca în 48 de ore să nu cunoaștem exact atitudinea și planurile Antonestilor spre a ne lor adapta.

Înainte de această întrunire cam ratată, Bijlet a venit la ora 5 de la Snagov, după ce Mike îi telefonase de trei ori dimineața și după dejun, sosind epuizat de noșcan de când fusese ieri la C.N. și declarând că renunțase la siesta sa bine meritată numai pentru a nu decepționa pe "Augustul nostru Săveran" și a-i aduce cu o clipă mai devreme rezultatul "satisfăcător" al primelor consfătuiri și răspunsul pozitiv al M.A. la cererea regală de a-l vedea la sfârșit personal pentru a cunoaște cel definitiv și planurile conducerii. Din tabloul întoarcerii patronului însoțit de Racoviță și Avramescu plus alți generali mai mărunți și acel al discuțiilor de aseară și azi dimineață cu comandantul german al frontului, Pantazi, Șteflea, etc, apoi Hansen, Gerstenberg și Killinger, ultimul primit înainte de prânzul început la ora trei și jumătate, așa cum ni le-a schitat Ică destul de corespunzătoare realității, după cum aveam să le auzim descrise apoi de alți spectatori ai scenelor, dar cu o vădită grijă de a nu ne dezamăgi, ci de a ne liniști cu ogliindrea "fata morganei" unei acțiuni guvernamentale ulterioare, temeinic pregătite pentru momentul cel mai potrivit când nemții se vor fi calmat cu privire la poziția noastră, iar turcii la vor fi declarat războiul ceea ce musai să deschidă frontal bulgă-

resc, mi-au rămas întipărite-n memorie următoarele clișee principale: C. revenise de pe front extenuat, demoralizat, zdruncinat în credința dreptății temei sale de rezistență "usque ad finem" și dispus a se-nțelege cu Maniu-Brătianu asupra capitularii, nu chiar imediată, dar în scurt timp și anume când va fi terminat evacuarea Moldovei, retras toată armata noastră în ordine pe linia Mămoloasa-Galați, reușit să-i oprească pe sovietici pe aceeași linie, verificat neputința nemților de a ne furniza blindate și avioane și obținut la Cairo minimul de condiții relative în neocuparea Munteniei și Olteniei, cu speranța că pînă atunci turcii vor fi intrat în război, în care caz le-ar oferi lor debarcarea în Dobrogea garantîndu-le securitatea absolută a operației sincronizate cu întoarcerea armelor noastre. În această dispoziție se culcase așeză lăsîndu-l pe Ică să continue consfătuirile, concluziile menționate fiind trase numai de ei și datorite în cea mai bună parte influenței acestuia din urmă - firește potrivit spuselor lui - care prin urmare se lăuda acum față de R. a-i fi îndeplinit voința susținînd mortis pe lîngă Ionel și anturajul lui feminin și de militari intimi "mie-n sută teza d-lui președinte Maniu" (numit așa pentru prima oară de Biglet) pe care-l primise la rugămintea lui insistență acum exact 24 de ore și vorbise cu el pînă la sosirea marșului. Se-nțeleșeseră așa de bine asupra fondului problemei încît dl preș. care începuse prin a cere cu aceeași insistență a fu primit împreună cu dl Dinu Brătianu de către M.A. cu precădere față de toți ceilalți oameni politici și înainte de întrunirea Consiliului de Miniștri de sub președinția acestuia convocată azi dimineată pe orele 11 la Snagov, a renunțat pînă la urmă la această cerere convenind cu d-sa, Ică, că era preferabil a-i delega pe d-nii Mihalache și Bebe Brătianu să urmărească dezbaterile acestuia și a păstra contactul cu conducerea guvernului, urînd ca audiența colectivă cerută să fie amînată pînă la terminarea acestora și să aibă loc întru stabilirea concluziilor finale înainte de întoarcerea C. pe front Azi dimineata, analiza situației mai favorabile a frontului în ultimele 24 de ore (oprirea înaintării săgetilor și reducerea pîngilor principale de pe văile Siretului și Moldovei, degajarea Romanului prin cîteva noi ciocniri masive de blindate cu pierderi grele în rîndurile celor sovietice la Helesteni și Strunga, iar pe tot restul frontului imperceptibile schimbări ale traseului) făcută -n consfătuirea mixtă romîno-germană, între orele 9 și 12, înainte de sesiunea C. de M. amînată cu-n

ceas și asigurările M.G. despre sosirea unei divizii S.S. schimbaseră din nou simțitor starea de spirit a acestuia de manieră că expunerea lui a situației militare și dezbateră ei în sinul guvernului se soldaseră cu acceptarea discuției în sedințele următoare a punctelor planului ce-i propusese, care erau "grosso modo" aceleași pe care le-am pomenit în cele ce preced, minus partea externă pe care Antonestii au continuat până la sfârșit s-o tănuiască colaboratorilor lor guvernamentali: Sănătescu l-a întrebat pe V.P. dacă știe despre ce fel de nouă divizie era vorba, la care acesta a răspuns: "Una din soc cu efective duble față de acele ale Wehrmachtului staționată actualmente la Budapesta și care urma să fie mutată săptămâna viitoare la Focsani". Sănătescu a remarcat atunci că aceasta dovedea că M.C.G. preconiza scurtarea cât mai grabnică a frontului pe linia cea mai strâmtă fiind probabil îngrijorat pentru securitatea regiunii petroliere ce nu se putea apăra la Ploiești, după care R. a comis imprudenta de a reflecta că nu împărtășea concepția M.A. cum că vor fi mai favorabile condițiile de întoarcere a armelor cu frontul la Nămolosa, căci cu cât se apropia de Ploiești-București cu atât mai multe forte germane se vor afla în vecinătatea imediată a acestor orașe iar sosirea acelei divizii S.S. schimba din nou în defavoarea noastră raportul între forțele fraților de arme. Am perceput tăspatru cum Bijlet a ticat la aceste cuvinte, pricepând cât de serioasă era decizia M.S. de a impune guvernului capitularea imediată. Eu îi studiasem bine toate reflexele în decursul multiplexelor mele negocieri și-i descoperisem de mult fisura măști - ochii lui instabili ce-i trădau toate blefurile; acum ei săltau ca scul unui supermetru în clipa inflacului unui curent puternic și vibrară multă vreme oglinzind intensitatea laborului meningilor vizibil ocupate cu gânduri îndepărtate de vorbele pronunțate simultan de difuzorul masinutei cerebrale vice-președintiale: "Dl general se va putea lămurii mai bine asupra chestiunilor militare diseară la cina Maresalului, la care era poftit, acesta preferând pentru moment să informeze pe MMLL despre situația frontului prin M.C. iar despre cea politică chiar zilnic dacă se va simți nevoia prin mine", (adică P.M.) "pentru a nu da nentilor impresia că eu consider evenimentele atât de grave". Ioani a interferat că detasarea corpului S.S. destinat pazei Budapestei mai dovedea că nentii nu dispuneau de alte divizii blindate mai apropiate de România: și i-ar fi angajat o discuție pe subiectul oportunității răsturnării aliantelor înainte de sosirea acelei unități, dacă n-ai fi oprit-o din

prudentă prin întrebarea dacă MA intentiona să stea la Snagov pînă la terminarea consfătuirilor guvernului, pusă atît de casual încît Ică nu a părut să fi simțit ce urmărea, așa că mi-a răspuns că Maresalul nu mai părea grăbit să se-ntoarcă pe front, vrînd în orice caz să-ncheie înainte de plecare punerea la punct a tuturor problemelor interne decurgînd din planul apărării teritoriului și sperînd că pînă la sfîrșitul săptămîinii va fi primit și un răspuns clar de la Saraciloglu și altul de la Hitler la cererea de a ne trimite imediat cîte o sută de bombardiere, Stuka și avioane de vînătoare; întrucît Flugwaffe avea în România stocuri imense de bombe și proiectile aeriene nefolosibile din lipsa aparatelor Guveranul a exclamat atunci iarăși cam imprudent "Parcă spusesi la sosire că mi-a răspuns pozitiv la invitația mea de a veni ca să discutăm toate chestiile împreună?!" la care Bijlet, din nou cu ochii emigrați în alte sfere vădit văluite nouă, a replicat: "Da, da, va veni la sfîrșitul tuturor discuțiilor săptămîinii pentru a comunica oficial M.V. concluziile lor și planul apărării, de preferință chiar înainte de plecare, adică în cursul zilei de duminică, dat fiind că-n amurg vrea să decoleze pentru a petrece noaptea spre luni pe front, ca să nu lipsească a porni săptămîina viitoare acțivatizat și odihnit în zori de zi în mijlocul armatei.". Am văzut atunci cum Mike era să explodeze ca în ajun la masă cu Buzel încrîetîndu-și cîta nasului pe frunte și i-am luat-o înainte spunînd f. natural și potolit că-n momentele acestea grave și importante pentru țară, C. nu făcea bine să-l excludă complet pe R. de la consfătuiri de care depindea toată soarta ei, cu atît mai mult cu cît putuse constata și n. trecut că găsea-ntotdeauna tot sprijinul și toată înțelegerea M.S. pentru sarcinile grele ce apăsau pe umerii conducătorilor, iar teama de a-i alerta pe nemți nu era justificată, deoarece Langenhahn ne țineuse simbată la Sinaia un limbaj mult mai pesimist decît dl V.P. cu privire la șansele de a putea rezista chiar și pe linia Nămolosa-Galați, Killinger socotînd din contră că era momentul ca MMIL să participe mai activ la politica țării, acum cînd apărarea teritoriului ei cerea ca toate forțele și energiile națiunii să se unească în jurul Coroanei care nu trebuie să eludeze răspunderea sa. A venit doar că-i comunică capului Statului "post coitum" și-n ultima clipă ceea ce hotărîse în urma consultării nu

numai a tuturor membrilor guvernului ci si a tuturor politicie-
nilor mai mult sau mai putin responsabili de "destinele neamului"
ce numai o parte putea pretinde că-l reprezenta prin trecutele
sufragii ale alegătorilor, era nitel cam jicnitor si nepotrivit
din partea conducerii față de un monarh care prin atitudinea si
ținuta sa cistigase tot respectul bărbatilor politici si opozitiei
si toată consideratia si popularitatea natiunii si armatei sale.
Chiar dacă practic consultarea M.S. nu ar implica necesarmente
modificarea planurilor Conducătorului, gestul de ai le supune
inainte ca ele să fi devenit nealterabile se impunea măcar din
deferentă si curtoazie. (Argumentele mele nu tineau în picioare,
căci Antonescu făcea f. bine să demonstreze oficial că Mihai I
nu avusese nici un amestec si deci nu era cîtusi de puțin compro-
mis cu hotărîrea continuării rezistentei, dar Ică era azi prea
absent si distrat ca să-mi fi ripostat invocînd aceste f.vala-
bile motive). Regele, multumit de interventia mea, a adăugat
blînd si blajîn: "Poti să-i spui că eu nu am nici o intentie să-l
bat la cap cu considerente formaliste principiale de felul celor
ce vi le-au debîtat din nou sefi opozitiei democrate, ci vreau
să putem vedea împreună ce trebuie invederat sau întreprins dacă
răspunsurile de la Istanbul si O.K.V. vor fi negative iar frontul
va ajunge pe Carpati: nu pot lăsa evacuarea palatului si Peleş-
lui, a D.C., Minăstirii, hergheliei regale si tuturor celorlalte
bunuri mobile să tîrăgăneze pînă-n ultima clipă. "Luceafărul"
ar trebui trimis la Istanbul eventual cu cît poate duce din te-
zaurul B.N. dacă riscul căderii asupra minelor, submarinelor si
avioanelor aliate nu-i prea mare. Toate aceste chestiuni merită
cîteva ore de discutii serioase". Iosnia adăugat rapid că o în-
trevedere preliminară la începutul sau mijlocul săptămîinii,
pentru elucidarea măsurilor practice ce ar urma să fie luate, nu
exclusea cea de la sfîrsitul ei pentru facerea punctului situa-
ției militare si politice, dar Sănătescu, în loc să-l lase pe Ică
să răspundă luîndu-si angajamentul de a-l aduce mîine-poimîine
pe Ionel la palat, a strîcat tot efectul pledoariei noastre,
spunînd flegmatic: "Lăsați, c-o să-i vorbesc eu diseară si om
aranja noi ceva pentru lămurirea chestiilor astea!" Suveranul nu
a fost însă deloc satisfăcut nici de perspectiva aranjamentului
dintre cei doi Ionel, nici de cele^{ce} aflase de la Ică, declarîndu-i
pe tonul copilului căruia i se promisese un tort de ciocolată
și-i se aduse isurt: "N-am înțeles în ce constă rezultatul
satisfăcător al primei consfătuiri... mie mi se pare dimpotriv
lamentabil!" Bijet se destepcase între timp din urmărirea inten-

să a unor gânduri sinistre pentru Big și el ce le stîrniseră pe seane concepțiilor strategice prea sănătoase ale noviceului șef suprem al ostirii și dorința lui atît de arzătoare de a-l primi pe acela și nu numai pe dînsul dintr-o audiență palatină, spuncîndu-se a răspunde însfîrșit numeroaselor întrebări ce-i fuseseră puse direct și indirect : noi nu trebuia să ne închipuim că Maresalul nu avea și el un plan ascuns, absolut secret și nemărturisibil nimănui, camuflat sub acel care se deschidea și discuta pe larg în C.de M., dar care în anumite sectoare se suprapunea și potrivea perfect cu celălalt. Nici d-lui primul lui colaborator, nu-i cunostea toate gândurile tainice! Poate că de aceea nu găsisse și nu găsea de cuviință a preveni pe MM.L. de necesitatea precipitării măsurilor conservatoare, deși nu ignora deloc existența tezaurului din Pădăchioșu nici a celui de pe peretii Peleşului? Față de nemți și de acei romîni ce se aflau în solda lor, jocul lui era cu mult mai greu decît acel al MM.L. și C.R. care nu erau spionate pentru a le cunoaște păreri personale ci tot acele ale conducătorilor efectivi ai Statului. Trebuia să aveau încredere în ei și în capacitatea lor de a proceda în interesul optim al Romîniei și să nu le încurcăm, complicăm și îngreunăm jocul tocmai în preajma actului final al pieșei. Sănătescu se grăbi din nou să abunde în sensul vorbelor lui Ică, în loc să aștepte ca acesta să-si golească sacul, așa că i-am tăiat-o pe a lui interpolînd că-n frunte cu MM.L. aveau cu toții cea mai deplină-ncredere în excelentele intenții și sentimentele emnamente patriotice ale U.S. și primului său colaborator și sfetnic, dar că nu era admisibil ca soarta unui popor de douăzeci de milioane să se stîrne numai de inspirațiile unui om sau chiar a unei perechi de conducători care - și ascundeau hotărîrile tuturor în loc să le verifice validitatea supunîndu-le criticii pozitive a cel puțin numărului restrîns de alți conducători politici tot atît de bine intentionați ca și el. El V.P. și-a dat seama în repetate rînduri de greselile enorme săvîrșite, de perfectă bună credință, de către M.A.: intrarea în război, trecerea Nistului, cucerirea Odesei, administrarea Transnistriei, contribuția excesivă la campania răsăriteană, neascultarea sfaturilor generalilor Iacobici și Sănătescu, participarea noastră la păstrarea capului de pod crimeean, continuarea participării militare cu maximul efectivelor disponibile contrar făgăduelilor făcute Aliatilor de a le reduce progresiv în vederea răsturnării aliantelor, nefolosirea prilejului minunat

ce ni se oferise în toată bătăliea de la Uman pentru a o efectua în clipa Putschului maghiar și înăfărsit acum încăpăținarea de a stăruî pe teoria vădit greșită să vom obține condiții mai favorabile dacă reușeam să stăvilim invazia sovietică - multe din aceste enormități ar fi fost evitate dacă M.A.S.-ar fi consultat în prealabil cu elementele serioase și de o discreție absolută din opoziție, în loc să pună vesnic toată lumea în fața faptelor împlinite. Aveam toate motivele să credem că și de această dată d-lui urmărea același "joc" și de aceea evita discuția sinceră prealabilă cu S. și sefi B.P.D., căci audiențele aminate pînă la preajma plecării sale pe front: asta însemnau și nimic altceva! Ori, cel puțin dl V.P., care s-a angajat formal față de R. a nu mai îngădui această situație, era dator acum să împiedice repetirea ei. De discrețiunea absolută a M.M. L.L. și anturajului lor intim nu se puteau îndoi REEL căci dacă tot decursul aproape permanentelor crize în relațiile dintre Coroană și Președinție nici un secret de stat și nici cea mai infimă indicație cu privire la substratul neînțelegerilor lor nu au transpirat în afara învelișului acestor raporturi, apoi ar fi de-a dreptul o precauție lovită de insanitate, ce am avea toate rațiunile s-o bănuim a fi de ordine morală, dacă nici acum, cînd ne aflăm ceva mai aproape de "marginea prăpastiei" decît în ianuarie 41 - "conducătorii statului" nu-i făceau M.S. atîta credit încît să o pună în curent cu absolut toate secretele planurilor lor de salvare a patriei, întru evitarea unei ultime greșeli care să consfintească dezastrul național ireparabil pe decenii ba poate chiar pe veci. Bijet a fost oarecum usurat să audă ceea ce urmăream în fond prin convocarea patronului - o lămurire leală, pozitivă și nu vre o capcană cum i se păruse la un moment dat invitația făcută atît de insistent sub pretextul unor motivări suspect de sibiline și prea anodine ca să fi putut pare verosimile la această răspîntie a istoriei negaului - și în consecință s-a redescris ca orchideele -n Matto Grosso la apropierea nopții ecuatoriale, asigurîndu-ne pînă pentru moment nu cunoștea într-adevăr nimic mai mult din intențiile C. decît ce ne spusese și că era perfect de acord că acesta nu mai avea dreptul să decidă și să acționeze în taină față de Suverani și cei doi adevărați conducători ai opoziției democratice antantofile. Prin urmare, împreună cu generalul Sănătescu, va pune răspicat problema disează la ora mesei și nu-l va slăbi pe Ionel pînă cînd nu va fi

consimți să vină la palat: era dealtfel - chipurile - și interesul lor să-si impună astfel obligatia de a-si "cristaliza ideile" si fixa cu mai puțină aproximatie anumiti termeni nedepășibili pentru a nu ajunge la un momentdat realmente depășiti de evenimente sau, ceea ce ar fi si mai grav, "prizonierii voluntari" ai nemtilor prin angrenajul unor retrageri succesive nelimitate. M.S. spusese, zicea Bijlet fixându-ne pe mine si pe Sănătescu f. atent, un lucru eminamente adevărat: dacă fusese practic cu totul imposibil si prin urmare o curată aberatie când ni s-a pretins a ne retrage din război încheind armistițiul atita vreme cât frontul si armata noastră se aflau la mii de km. îndepărtare de granita răsăriteană a țării, apoi nici atunci când ne-am găsi chiar în preajma lor, înghesuiti în ultimul ei colt si înclestați între Wehrmacht în fata și Honved la spate, împestrîtat si el cu divizii S.S. si altele, nu ne-ar mai fi posibil să ne reluăm libertatea de actiune întru salvarea noastră de o catastrofă natională, aceasta fiind realizabilă numai în situatia mijlocie între aceste două extreme, de care ne apropiam acum, căci momentul optim nu a fost nici în februarie pe martie la Uman - cum si d- sa crezuse dar se nșelase - nici după o lună pe Nistru la apelurile Molotov și Churchill, ci acum când, cu dezvoltarea ofensivei anglo-americane din Apus, Reichul era literalmente paralizat, drept care nu ne mai putea nici ajuta, nici atinge mortal. Maresalul Antonescu era si el perfect constient de aceste realități si făcându-și hotărît a nu lăsa să-i scape ocazia, dar nu vroia să se pripească înainte de a se întruni toate conditiile cele mai propice atât din punctul de vedere militar cât si politic. Era o chestiune de săptămîni, nu de luni, poate chiar nici de zece zile ca să ne dăm seama exact cum vor reactiona turcii și nemții în fata amenințării Strîtărilor si respective a pierderii petrolului european ce ar constitui capitularea Romîniei în conditiile ce-i erau oglindite la Cairo. Aici Ică a dezvoltat pe larg cele mentionate la sosire ca fiind concluziile la care reusise să-l aducă pe Ionel aseară și pe care nu mă mai întind, aci, deoarece nici atunci Mike, Ioani si subsemnatul nu am atribuit nici o importantă și nici prea multă atentie halucinatiilor ce le-a debitat fără să creadă un cuvînt din ce spunea, dar închipuindu-si probabil că va reusi astfel să ne adoarmă vigilența pînă la trecerea hopului mare ce era pentru ambii Antonescu constrîngerea Coroanei si a opozitiei să accep-

te retragerea peste munti si frontul stabilit pe ei prin abandonarea Vechiului Regat fără obstructii, criză, încercări put-schiste și vreun guvern concurent, bucoristean, al celeilalte Românie "libere", altul decât acel pe care sovieticii l-ar forma la cucerirea Capitalei, din tranenistrienii, basarabeni minoritari si cei cîtiva "patrioți uniti" pe care i-ar mai găsi în viață sub ruinele orasului, cum nici acum nu cred că mai poate avea vreun interes istoric să reproduc elucubratiile patologice auzite atunci în materie de strategie si tactică diplomatice, juridice, politice si militare menite a crea prin debarcarea turcă un tardiv si camuflat al treilea front anglo-american în Europa, cel balcanic si totodată un cap de pod semipermanent otoman dar permanent occidental în Dobrogea, prin internationalizarea Constantei, pentru a împiedeca pe rusi să ajungă în Bulgaria si a păstra Dunărei vechiul regim prin prezenta la gurile ei a unui for interaliat si mai puternic decât Comisiunea Europeană. Acum, nici unul dintre noi n-am mai căutat a-l disuade să tableze pe ajutorul turc, fiindcă ne făcusem îndeajuns datorii în această privință iar d-lui cunostea deja pe de rost toate argumentele noastre irefutabile cu care pledasem de mult la îndemnul lui Buzesti contra prezumtiilor iluzorii de-a dreptul fantomatice ce se tot încăpățîna a ni le rezervi gătite absolut la fel, reîncălzite, dar acoperite cu alt sos din ce în ce mai indigest si că, în afară de Sănătescu care vroia să-i lase pe Antonesti să se convingă singuri de desertăciunea ofensivei lor diplomatice constantinopolitane crezînd că bășica de săpun va crăpa repede si nepricepînd că nu era din partea lor decât un nou pretext pentru a continua rezistenta pînă la Viena, nici nu mai urmăream captarea lor cu persuaziune si blîndete ci doar unul nou de al nostru pentru neîntrerupte discutii care să ne deslăvuie miscările lor imediate si să ne permită fixarea orei H pentru acea clipă-n care "ultimul nasture va fi fost cusut atît pe tunica militarilor cît si mai ales pe redingotele buchetului de bepedisti dezsortat" si cînd vom fi absolut siguri că perechea conducătoare guvernamentală se va afla nicăieri altundeva decât în mîinile noastre, la Casa Nouă. Cum ultima noastră limită a termenului în care trebuia declansată actiunea fusese fixată pe duminică si că se potrivea, după cum ne anunțase tocmai Ică, perfect cu programul C. care si el intentiona să amîne intrevvederea sa cu S. pe acea zi, dar că, pe de altă parte, dacă aveam di-

seară lista guvernului, puteam telegrafia tot azi, cel târziu
mîine, la Cairo și primi sprijinul aeronautic a treia zi, adică
joi sau respective vineri, avansînd lovitura cu 48 ore pînă la
72 ore ceea ce era eminamente dezirabil atît pentru sovie-
tici cît și pentru noi, Mike a pus în vedere lui Bijlet că
venise dinadins "duminecă" la București (căci fanionul regal
nu fusese arborat decît în 20 august la prînz pe palat pentru
a nu-i speria pe nenți cu anunțul sosirii nocturne în noaptea
precedentă) ca să stea toată săptămîna în căldura insuporta-
bilă a centrului capitalei numai pentru a-i înlesni d-lui con-
tactele "zilnice" cu palatul și a-l scuti și pe M.A. să se de-
plaseze pînă la Sinaia, drept care dl. V.P. putea veni la orice
oră la C.N., dar să nu-l lase (pe R.) nici o zi fără a-l vizi-
ta pentru a-l ține personal în curent cu desfășurarea eveni-
mentelor pe care altfel n-avea cum să le afle din prima sursă,
iar Conducătorului îi rezerva deci toată duminica dimineață,
dar începînd cel târziu de la orele 11 ca să avem două ceasuri
pline pentru facerea punctului înainte de prînz la care natu-
ral că era invitat dacă nu ținea neapărat să dejuneze în fami-
lie din moment ce decola desigur înainte de cină. Cît despre
converbirea preliminară hotărîrilor finale, joia ar fi ziua
cea mai indicată, deoarece mîine și poimîine ar avea tot timpul
să-și "cristalizeze ideile" cu concursul prețios al primului
său sfetnic în urma tuturor părerilor ce amîndoi le vor fi
auzit în acel răstimp. Dacă ar fi prea ocupat în tot decursul
dimineții, să vină la dejun pe care Mike se oferea a-l întîrzia
excepțional cît va fi necesar. Tot trebuia să se hrănească iar
C.N. era mult mai reclusă și ferită de ochii și urechile in-
discrețiilor pentru discuții intime, ultra secrete, decît
palatul lui Nicolae de la Snagov, căci altfel (Mike) n-ar
exita să-i facă el o vizită pe insulă, dar se tenea că s-ar
comenta ca un fapt mai deosebit atribuindu-i-se o importanță
extraordinară ce ar sublinia în mod exagerat gravitatea împre-
jurărilor ce l-au determinat. ICA s-a declarat absolut de
acord cu ambele propuneri regale și a plecat aparent chiar
încîntat de o frază fericită a M.S. cum că acum ca niciodată
era momentul să nu ne izolăm unii de alții, ci să ne strîngem
coatele ca să fim oîți mai uniți și scordați la același diapa-
zon, căci cea mai mică neînțelegere ar fi imediat exploatăată de
pescuitorii în spe tulburi și nu ne puteam permite nici un
dezacord în echipajul vasului dacă vroiam să-l salvăm oîți mai

rapid de naufragiu, la care SANATESCU a adăugat cu tîlc: "Si chiar mai încet, dar siguri" iar eu, ca să-l supralicitez în măguliri la care știam cît de sensibili erau Antoneștii, am conchis plin de gravitate: "Ceea ce nu pot reuși decît același căpităn cu același cîrmaci, cu toată experiența lor în navigația grea a ultimilor patru ani de furtună, iar nu vre-un pilot improvizat, drept care avem toată încrederea în conducerea echipejului și nu vrem decît să-i dăm tot concursul nostru!".

După plecarea lui, ne-am certat tustrei cu SANATESCU pe reproșul ce-i adusesem de a se lăsa dus cu fofîrlă de Antonești care nu intenționau cîtuși de puțin să se ralieze dezi-deratului comun al tuturor elementelor politice responsabile și încercau vădit să scape și de această dată prin tangentă de marea dilemă ce se punea acum țării în mod imperios, ineluctabil și f.urgent: a nu-i speria și a nu le da de înțeles că noi eram hotărîți de acțiune iminentă, înainte de clipa cînd vom fi gata să le dăm ultimatul, era un lucru și a le cînta în strună încurajîndu-i în atitudinea lor nefastă era cu totul altul; nu era nici abil și nici corect a-i împinge la extrema de a ne re- fuza la ora H porunca, căci din moment ce anglo-americanii și sovieticii nu se sfiiseră să trateze cu ei și să le ofere ace- leași condiții ca și opoziției, ba chiar dovediseră clar de mai multe ori că preferau ca guvernul să procedeze la răsturnarea și să semneze armistițiul și că noi nu aveam nici un interes să-i avem contra noastră în lupta cu nemții, teza Corcoanei și a tandemului, ba chiar a triciclului conducător al opoziției se deosebea de aceea a comuniștilor și generalilor anti-antonescien- ni, care preferau să ia riscul unei dificultăți în plus decît să-i lase pe Antonești a da lovitura, pe cînd noi - iar tocmai generalul SANATESCU părea cel mai doritor de această soluție - eram dator să-nțercăm, ca și în cazul legionarilor, a-i salva și pe ei, oferindu-le pentru aceasta "a last fair chance" (o ul- timă șansă echitabilă) din moment ce știam că nu erau vînduți Germaniei ci doar mai puțin realiști decît noi așa că-și mai închipuiau că vor putea scăpa țara mai ieftin jucînd cartea neînțelegerilor finale între occidentali și bolșevici. Trebuiau deci pregătiți, după cum ne-nțelesesem cu MANIU, ca să fie apți a primi și executa ordinul M.S. de ultimă oră, fără să-și poată da seama că acesta li se pregătea. Era evident o afacere subti- lă, de nuanțe și nu chiar ușoară, dar f."fezabilă". Chiar dacă am avea certitudinea absolută - pe care intuitiv M.S. și eu

mine o aveam de mult - că vor refuza colacul de salvare ce li se va arunca pînă duminică viitoare, totuși nu aveam dreptul să-i mințim în halul de a-i înșela asupra fondului tezei noastre acceptînd pe a lor pînă-n ultima secundă ca să-i surprindem total nepregătiți pentru apelul ce li se va face, astfel încît să fie aproape forțați moralmente a-l refuza din motive de prestigiu froasat și de ciuda de a fi fost oarecum trași pe sfoară. Generalul avea diseară prilejul să uzeze de ascendentul ce i-l dădea asupra lui IONEL vechea lor camaraderie pentru a-l convinge că nu se va mai întîlni niciodată cu un prilej mai favorabil pentru a scăpa de nemți decît săptămîna aceasta și că toată țara minus cîțiva legionari descrîierați îl va ridica în slavă dacă va face ceea ce se aștepta de la el. El trebuia prelucrat mai mult decît ICA și chiar pe furie față de acesta ca să se obișnuiască cu ideea actualului salvator și nici cum trădător, iar dacă această sugestie "pur personală" părea să prindă teren, atunci ar fi cazul să fie sfătuit a face simbăta declarații răsunătoare în C.de M. despre hotărîrea sa de a continua lupta pînă la victorie, anunțînd tot odată plecarea sa duminică pe front, iar în loc să plece, să dea lovitura comunicîndu-le Aliaților cu 3-4 zile înainte toate obiectivele ce trebuiau bombardate în România și Ungaria. Dacă accepta în principiu și această propunere dar se oprea din lipsa studiului pregătitor militar, SANATESCU putea să-i spună că el lua asupra-și, ca la rebeliune, comanda acțiunii cunoscînd toate datele ce le-ar fi studiat personal, iar cînd BUZEL va fi cifrat telegrama guvernului vom fi scutiți a o mai da și noi, iar dacă n-o dădea ar pleca a noastră, dar el va fi mai susceptibil să accepte duminică ultimatul după ce i s-ar spune că totul era pregătit și Aliații preveniți, decît dacă va fi luat complet prin surprindere. De riscat, nu se risca nimic printr-o simplă sugestie prietenească despre care ar crede că nimeni nu știa nimic, atîta timp cît nu i s-ar da nici un indiciu despre complotul și starea pregătirilor noastre. Iar dacă atmosfera de la Snagov nu va fi de natură a îngădui sugestii atît de clare, trebuia în orice caz aflat planul și programul lui și de asemenea discutat cu dînsul în sensul celor pomenite de mine lui ICA pentru ca să n-aibă nici o suspiciune în legătură cu vre-o intenție malignă a M.S. față de el și nici o reticiență-n a veni să dejuneze la palat joi și duminică, cum a făcut-o în atîtea alte ocazii similare. SANATESCU nu s-a formalizat în urma dojenilor noastre nici pentru că-mi permisese să-i trasez linia de conduită față de

acei pe care-l cunoștea din tinerețe și știa deci mai bine decât mine cum să-l întreprindă pentru a-l capta și a conchis prin a hotărî că va proceda: "Văzînd și făcînd". Pînă la întoarcerea lui mult după miezul nopții, noi aveam să vedem și facem cîteva experiențe tot atît de exasperante ca acele ale M.C.

Din cauza căldurii mari a ultimelor zile, resimțită special la C.N. plasată excentric față de partea umbrită a grădinei palatului și bătută-n plin nu numai de razele directe ale amiezii și de după amiază, ci și de acele reverberate de pe fațada apuseană a palatului ce o domina cu trei caturi înalte, precum și pentru că ne culcam și sculam f.tîrziu, nu prea mîncam la prînz și-n schimb ne revanșam pe cine pe care Mike le ceruse opulente față de cele frugale de la Sinaia ca să nu flămînzim în cursul nopților de nesomn cînd nu mai puteam fi serviți fiindcă aveam grijă să scăpăm de tot personalul înainte de sosirea conspiratorilor, așa că-n seara aceasta furăm surprinși la mijlocul cînei de primul dintre ei, BUZEL, care, de ocupat ce fusese, nu cinase, astfel încît fu imediat poftit de Mike la masă pentru a ne ratrapa înainte de sosirea tandemului conducător bepedist. BIVOLAS îl adusesese dînd de el la ALDEA în turneul său pregătitor al meetingului din Columb, anunțîndu-mi că acesta va veni acolo singur, pe cînd L.P. adus de dînsul. MIHAIL nu se-ntorcea decît mîine de la Sinaia iar DAMACIANU, înștiințat de IOANI încă-n cursul dimineții, urma să-l aducă pe SPATARU, la 24,15. SANATESCU "știa drumul fără ghid urmînd a veni acolo direct de la Snagov cînd va putea scăpa de "misiunea sa mai importantă dacă reușea", iar BUZEL și cu mine la încheierea audienței babalicilor pe care-l rugasem pe ULLEA a-i aduce în jurul orei 22 cu mașina sa particulară de la casa lui DINU unde MANIU cîna. BUZESTI sosise mai devreme ca să ne pregătească moralmente pentru zăbranca veste că lista avea să lipsească și azi întrucît dl.prezident trebuia să-și amine întoarcerea de la Snagov unde avusese toată ziua împreună cu și fără dl.BRATIANU extrem de importante întreveneri cu MIHALACHE, BÉBE și GEORGES BRATIANU, MIHAI POPOVICI, HUDITA și alții, unele destul de furtunoase, firește pe tema și în marginea consfătuirilor guvernamentale care continuaseră după masă și aveau multe șanse să dureze toată noaptea. Se părea că JUAREZ suferise o decepție amarnică. Cunoșcîndu-și colaboratorii partinici și mai cu seamă indiscreția lor nu le vorbise niciodată despre tratativele cu Aliații nici de legă-

turile sale cu palatul și cele subversive cu generalii anti-antonescieni, păstrând față de absolut toți membrii partidului secretul absolut al complotului și chiar al intențiilor putschiste ale șefilor B.P.D. în eventualitatea în care Antoneștii ar rămânea până la capăt credincioși fratelui de arme, iar pe când adeziunea socialistilor la acesta nu fusese tănuțită partidelor fondatoare, șefii nu consultaseră decât "birourile lor" respective și mai informaseră "a posteriori" numai pe vedetele aripilor stinge ale celei comuniste, motivând-o ca răspuns la condiția prealabilă tratativelor interaliate pusă prințului Stirbey atunci când misiunea lui cairotă devenise de domeniul public, fără să specifice însă în numele cui negocia, ba lăsând chiar pe vedetele aripilor drepte să creadă că aceasta avea girul oficios al guvernului acționând din îndemnul șefilor blocului și scordul principal secret realizat între aceștia în vederea eșirii din război la momentul oportun. Două personaje la țărâniști și unul la diniști fuseseră inițiate recent, nu chiar în tot secretul, dar, în măsura necesităților cauzei, în fondul laturei independente a soluțiilor invederate de șefi: IONEL POP mai de mult, când planul general al comitetului ajunsese concretizat la stabilirea regiunilor de retragere posibilă și d-lui trebuise înștiințat să-și pregătească vila din munții Sebeșului pentru primirea eventuală a MMLL (convingerea noastră fiind însă că nepotul prezidentului era singurul lui confident intim familial și partinic care știusese din capul locului despre toată acțiunea, dar fără amănunțele ce n-avusesese nici un rost a le cunoaște), iar MIHALACHE în prajma hotărârii gravissime pentru JUAN de a comunica Aliaților acceptarea condițiilor armistițiului de către bloc și angajamentul lui formal de a efectua răsturnarea cu, fără sau chiar contra guvernului la pornirea ofensivei sovietice, pe când la liberali BEBE BRATIANU se afla probabil tot dintru început, ca cel mai intim sfetnic al unchiului DINU, în curent cu toată activitatea secretă a acestuia, dar spre deosebire de MIHALACHE, BEBE era trup și suflet pentru răsturnarea în orice împrejurări și cât mai grănică, așa că, departe de a-l frâna pe decanul de vîrstă al coaliției opoziționiste, constituise permanent acceleratorul meșnegului, pe când cu MIHALACHE lucrurile stătuseră și stăteau exact invers, astfel încît șeful său amînase stît de mult informarea lui și o bornase pînă acum la mărturisiri incomplete, principiale, mai mult teoretice decît practice și mereu cu acea rezervă mintală, menită s atenueze deosebiri-le de vedere cu Antoneștii, să acopere pregătirile clandestine ale acțiunii independente și să-i înfățișeze înțelegerea Blocului cu Aliații ca posedînd absolvirea tacită și coniventă a conducătorilor

Statului și guvernului. Acum, pentru a nu se expune personal față de nemți în mobilizarea întregii opoziții și orchestrarea apelului ei pe lângă Antonești pentru încetarea rezistenței prin constatarea caducității garanției germane de la Belvedere, ambii babalici preferaseră să-i delege pe secunzii lor pentru a urmări dezbaterile C. de M. lacustre și a parlamenta cu președinții lui soluția problemei ce o puneau mare dilemă a săptămânii. Dar în timp ce "BÉBÉ" reușise să-l câștige de această dată și pe veșnic nehotărîtul istoric al familiei sale (mult prelucrat în ultimele luni de către energica și ambițioasă lui nevastă, fiica prietenului meu de vînătoare și pokere Grégoire Sturza, Hélène care trăia de ani de zile cu generalul Racoviță) spre a-l convinge nu numai pe P.M.C. și pe C.S. de necesitatea imperioasă a răsturnării alianțelor în chiar cursul săptămânii - deoarece Bébé știa precis la ce se angajase blocul -, MIHALACHE, primit de M.A. chiar în timpul în care ICA se afla la C.N., s-a lăsat f. repede convins de teza trădănistă antonesciană și, la întoarcerea sa pe malul celălalt al lacului unde-l așteptau moșnegii, s-a făcut apărătorul cel mai dîrz și infocat al rezistenței pînă la sfîrșit dacă nu se vor putea obține acele condiții minime reclamate de C. Cînd aceștia i-au dezvăluit toată întinderea angajamentului concret ce-l asumase blocul față de Aliați, fostul președinte al partidului țărănist neunit cu cel național ardelenesc a protestat vehement - cu oareșicare dreptate - contra faptului că acest angajament nu fusese supus aprobării sale prealabile, izbucnind astfel pentru prima dată de la plecarea fostului monarh un diferend serios între cei doi conducători ai P.N.T., președintele susținînd că țara dorea încheierea păcii iar vice-președintele că imensa majoritate a țărăniștilor regăteni, ale căror opinii avea cum să le cunoască mai bine decît dl. MANIU, erau de acord cu politica oficială a guvernului, pentru continuarea războiului alături de Germania atîta vreme cît Puterile occidentale rămîneau aliate cu bolșevicii și contra capitulării în mîinile acestora. Discuția fusese extrem de aprigă și chiar destul de veninoasă, MIHALACHE acuzîndu-l pe MANIU de a fi depășit puterile sale prezidențiale angajînd fără nici un drept partidul într-o politică pe care majoritatea lui o dezaproba și neconsultîndu-l dinadins pentru că se temuse de veto-ul ei, așa că bătrînul fusese constrîns să-și convoce la înțeleală biroul cu care reușise cu greu să-l pună pe vice-președinte în minoritate, dar nu pe chestiunea unei acțiuni răsturnătoare opoziționiste pe care a continuat să-o tănuiască

tuturora, ci doar pe acea a poziției partidului și a blocului față de teza guvernamentală. Se înțelegea că problema de a-i aduce pe "rezistenții" din sînul forurilor conducătoare ale partidului în cap cu MIHALACHE să se ralieze în cele din urmă politicii externe maniste și a restabili unitatea acestuia fusese mai importantă și urgentă decît acea a înțelegerii cu L.P., pe care dl. prezident o lăsase a fi rezolvată astăzi la București de către dl. TITEL PETRESCU. Nu-l putuse primi decît pentru o f.scurtă întrevvedere pe BUZESTI, agreind cu deosebită satisfacție sugestia acestuia relativă la interimatul comunist al M.J. și anunțul că L.P. dăduse M.S. asigurarea formală că va accepta această propunere cu condiția ca celelalte mandate comuniste să nu fie afectate de acest aranjament interimar. Așa dar, stabilirea listei guvernului nu mai prezenta nici o dificultate, putînd fi considerată ca existentă la această oră, iar M.S. o va putea primi de acum oricînd pentru pregătirea decretelor, "deși dl. MANIU socotea imprudent ca acestea să fie întocmite prea devreme, adică înainte de a se cunoaște rezultatul definitiv al consfătuirilor guvernului". BUZEL aflase despre drama lacustră internă a conducerii P.N.T. de la LEUCUTIA care, ca și ceilalți membrii ai camarilei și secretariatului personal al prezidentului (MANUILA, COPOSU, GATTERBURG-VINATU, SERDICI JOVIN, etc...), nu știuse pînă atunci nimic despre intențiile și angajamentele ferme de capitulare ale B.P.D., întrucît JUA-REZ îi folosisse tot timpul pe ei așa cum eu mă serveam de IORGU ULLEA și BALACIANU, pentru informații, transporturi și mesagii, dar fără destăinuirea secretelor dezbătute la întîlniri, astfel că toți intraseră acum în mare agitație simțind deodată adușme-cabile izurii de cașcaval la capac: nu se putea într-adevăr ca, pentru permanentele mari servicii personale aduse prezidentului și care se soldau de ani de zile cu destule contribuții materiale particulare, BADEA AUREL să nu se aleagă cu-n departa-ment și încă din acele economico-financiare iar ceilalți cu ceva Secretariate Generale, Direcții și posturi "pîlnie" pe la Casele Autonome și industriile de sub controlul Statului. Cam enervat, BUZEL ne-a mărturisit că era îngrijorat de agita-ția crescîndă a opoziției în jurul conferințelor de la Snagov și că spera că pînă ce serviciile secrete axiste se vor desme-tici, ca să descopere că pentru odată subestimaseră posibilită-țile și gravitatea consecințelor ei, vom fi deja în plină ac-țiune, căci dacă ar fi să mai întîrzie și acum, complotul și

reușita lui ar deveni compromise. Cît despre atitudinea M.S. față de JUANITO în convorbirea de peste cîteva minute, BUZESTI îi recomandă a nu face caz de chestiunea formării guvernului care acum era secundară față de aceea de a-i determina pe amîndoi bătrînii să se decidă imediat pentru anunțarea Aliștilor de pornirea acțiunii în ziua și ora fixate sigur pentru prima audiență a lui BIJ la palat, întrucît cele discutate de el cu MIHALACHE ne lămureau îndeajuns cu privire la inutilitatea oricăror încercări de a-l convinge să-și revizuiască tezele, urmînd ca telegrama să fie redactată de comitet îndată ce vom cunoaște acele date, iar dacă JUAREZ nu pomenea nimic despre părerile deosebite ale lui MIHALACHE, nu trebuia să știe că le aflaserăm deja de la BUZEL. Am grăbit sfîrșitul mesei pe care acesta, care suferind de leucemie mîncă enorm ca să-și sporească globulele roșii servindu-se totdeauna mult și de două ori din toate felurile și bînd ușor cinci pahare de vin roșu, ni-l întîrziase, spre a "curăți terenul" pentru primirea moșnegilor cu cafele, lichioruri și coniac servite de IOANI și cu mine. ULLEA, f.gentil, îl adusese pînă la scara C.N. cu mașina și se retrase după primirea lor în salonaș, fără nici un gest de pretenție de a asista și el la convorbire, întrebîndu-mă dacă era cazul să-i și reconducă și aflînd bucuros că IOANI era însărcinat cu aceasta, așa că nu-i deranjam serata, tot la Snagov care devenise și centrul mîndenităților capitalei fiindcă tot corpul diplomatic se instalase în jurul lacului.

Audiența colectivă a durat tîrziu, pînă la douăsprezece fără un sfert, nu pentru că ar fi fost necesar să se vorbească atît de mult pentru a spune puține lucruri necesare și nimic nou, ci fiindcă speram că SANATESCU va reveni de la insulă înainte de ședința din Columb cel puțin cu anunțul acceptării invitației regale pentru prînzul de joi, ceea ce nu s-a întîmplat. MANIU nu ne-a pomenit nimic despre neajunsurile sale partinice din cursul zilei, în afară de mențiunea că rezultatul convorbirii M.A. cu dl. MIHALACHE nu ne îndrătuia să sperăm că acela va abandona în curînd planul său defensiv din propria sa inițiativă, nici că se va lăsa înduplecat numai de demersurile oricît de insistente ale șefilor opoziției în favoarea capitulării imediate, încurajat ce se simțea de lipsa oricărei obstrucții la acesta în rîndurile comandanților armatei și în sinul guvernului ca și de aprobarea lui ce o întîlnise la "anu-

niți bărbați de Stat", așa că nu ne mai rămânea decât apelul M.S. conjugat cu acțiunea aviației aliate. Se putea ca, pus în fața alternativei de a înfăptui răsturnarea sau ceda conducerea, să mai aleagă totuși primul termen, cu atât mai mult cu cât amândoi șefii ai B.P.D. nu vor fi încetât să stăruie între timp până la ultima clipă în același sens, direct și prin intermediul tuturor persoanelor ce puteau avea o influență asupra d-lui, drept care rugau pe M.S. să-i primească în cel mai scurt timp pe d-nii MIHALACHE și generalul CONSTANTIN NICULESCU, atât pentru ca S. să poată cunoaște și părerile acestora, cât și ca d-lor să se convin-gă personal de acele ale Capului Statului, dl. BUZESFI urmînd să aranjeze pentru primirea lor pe cît posibil chiar în ziua de mîine. Regele s-a prevalat de concluzia necesității apelului său ultimativ către C.D. pentru a cere ca să se hotărască instantaneu avizarea Aliaților, urmînd ca ora H să fie fixată de comitet ținînd seama de răspunsul aceluia la invitația de a veni la palat și de timpul ce le trebuia Aliaților pentru organizarea raidurilor excepțional de puternice și numeroase care să răspundă la cerințele planului operativ intern și extern. Dat fiind că, înainte, relatasem la rugămintea M.S. textual toată convorbirea din seara aceea cu ICA plus cele convenite cu SANATESCU privitor la misiunea lui la Snagov iar MANIU reproducuse la rîndul său convorbirea sa din ajun cu ICA și apoi amîndoi bătrînii rezumaseră acele ale M.A. cu MIHALACHE, BÉBÉ și GEORGES BRATIANU, subliniînd în special elementele pozitive din ele care dovedeau intenția și a Antoneștilor de a întoarce armele dar nu imediat și numai în anumite condiții irealizabile, MANIU ceru întîi o păsuire de 24 de ore de "matură reflecție și chibzuință" pentru a-și putea da răspunsul definitiv, la care MIKE, IOANI și cu mine nu ne-am putut reține să izbucnim nu chiar în hohote dar în "hihite" de rîs potolit care au culminat prin explicația cauzei lor, MIKE spunînd: "N-ai vrea să mai repet experiența cu lista guvernului pe care o tot aștept din ziua de vineri 18 și pe care mă tem că nu o voi vedea niciodată!" JUANITO s-a înroșit ca un bujor pentru că și DINU și BUZEL au zîmbit cu-n aer de a spune că R. nu putea fi contrazis pe acest argument și chiar ei au invocat altul și mai valabil pentru a-l convinge pe protestatarul nevinovăției sale că nimic nu se putea produce în alte 24 de ore care să schimbe atitudinea pe care vom ști într-un ceas sau două că M.A. a adoptat-o față de apelul prietenului său SANATESCU iar nici un alt subiect de meditație nu ne putea avansa cu nimic în chibzuirea unei

hotărîri care data din 9 august și era cunoscută Aliaților din ziua următoare, astfel încît devenise de atunci un angajament formal asupra căruia nu se putea reveni. Eu m-am folosit de acest prilej pentru a-i aminti d-lui prezident că ne aflam la 72 de ore după declanșarea ofensivei cerute de noi și alte 24 de ore de la anunțul ei neîndoielnic prin bombardamentul infernal pornit simultan pe tot cuprinsul frontului joi 17 la orele 24 fixe, fără ca noi să fi mișcat pînă acum un deget în sprijinul atacului sovietic dar, în schimb, luptînd din răspuțeri pentru a-l opri, așa că riscam să ni se retragă chiar și condițiile deja suficient de proaste ale armistițiului dacă nu ne grăbeam a comunica data la care vom declanșa lovitura. Eram atît de înțirziați încît orice nouă tărăgănare ar fi de-a dreptul criminală. Acesta n-a mai avut încotro și a spus: "Bun, bun, așa să fie; atunci rămîne ca M.V. să fixeze data iar dl. BUZESTI să redacteze telegrama cerînd neapărat și ajutorul trupelor aeropurtate, căci generalul NICULESCU nu garantează reușita fără aportul unor blindate în preajma capitalei!". Apoi tot eu am ridicat din nou chestiunile nerezolvate: lista guvernului, declarațiile regale, aparatul pentru a le înregistra, ce era preferabil să-l am de pe acum la palat în camera specială de radio-emisiune, numele și adresa tehnicianului înregistrărilor și ale persoanelor însărcinate cu scoaterea Antoneștilor de la C.N. în noaptea următoare arestării lor pe care nu o puteam neglija în măsurile pregătitoare fiindcă erau mai multe probabilități că vom fi siliți să recurgem la această măsură decît că se vor supune ultimului regal. BUZESTI se angajase în concurență cu colonelul SPATARU să rezolve toate aceste chestiuni tehnice, dar pînă-n prezent nu făcuse nimic din cele promise în numele P.N.T. Spusesem dinadins acestea în fața lui DINU pentru a vedea dacă d-lui n-ar propune sprijinul tehnicienilor liberali, dar în zadar, căci acesta părea mai neatent, dezinteresat și obosit decît nașul său, deși acela avusese o zi mai plină de buclucuri decît el. BUZEL, ca vexat de atacul meu neașteptat, s-a apărut de acuzații punînd vina pe ILIE LAZAR care nu-i dăduse răspunsul promis de două săptămîni; cît despre textele mesajilor n-aveam de ce să mă agit; de ele răspundea el personal că nu ne vor lipsi! JUAREZ însă nu se lăsase provocat a da vre-un răspuns și nici măcar o scuză netă la toate aluziile și chiar acuzația directă a S. cu privire la lista guvernului, astfel încît acesta l-a întrebat acum fără-noonjur "dacă și

cînd intenționa să i-o transmită". După cum BUZEL avea să-mi spună în drum către Columb, fusese rugat la Snagov să mă prevină să-l convinge pe MIHAI să nu mai insiste pe acest subiect fiindcă "neprevăzuta neînțelegere cu MIHALACHE făcea și mai inoportună o formulă de guvern politic în prima fază a întoarcerii armelor". N-avusese timpul să pledeze teza avantajului unui guvern militar față de MIKE între cină și sosirea bătrînilor și de aceea îl rugase doar să nu insiste azi, cu intenția de a lămuri chestiunea mîine seară. Cum întrebarea îi fusese pusă spre sfîrșitul audienței, după ce BUZESTI și cu mine ne uitaserăm la ceasuri anunțînd că trebuia să plecăm la deschiderea casei "ca nu cumva sălalți să aștepte în grup pe stradă", prezidentul nu găsisese nici el consult să înceapă acum întreaga pledoarie a unei probleme atît de gingașe și cu atît mai complexe cu cît știa deja că R. era categoric ostil guvernului regal, așa că a scaldat-o jesusitește spunînd: "De cînd PATRASCANU a acceptat soluția interimatului, formarea guvernului nu mai este o problemă care trebuie să-ngrijoreze pe Măria Ta; îl putem face acum oricînd în cinci minute. Să vedem întîi cu ce vești se va întoarce SANATESCU. Eu n-am pierdut speranța că ANTONESCU nu ne va dezamăgi pînă la urmă. În orice caz, de la plecarea telegramei noastre sau a guvernului și pînă la sosirea avioanelor americane mai sînt trei zile. Pînă atunci avem tot timpul să rezolvăm și această problemă în modul cel mai bine chibzuit. Dl. BRATIANU și cu mine vom avea grija să nu lăsăm pe M.T. fără guvern". A trebuit să plecăm înainte de babalici și de sfîrșitul audienței așa că n-am auzit decît cum DINU a confirmat cele spuse de neșul său. MIKE a rămas indispus de a nu putea veni cu noi din cauza colonelului SPATARU care se încăpățîna să n-aibă contact cu R. Romîniei deși U.S. trata cu reprezentanții lui, de a nu ști ce va fi reușit să facă SANATESCU la Snagov și de a trebui să ne aștepte cu ceasurile pînă la întoarcerea acestuia și a mea de la ședință. Un S.R. de rînd din tura de noapte ne-a depus între biserica anglicană și grădina Ioanei de unde am mers pe jos. Pînă la sosirea lui BALACICA (cu L.P.) am stat în hol de vorbă cu ALDEA, primul sosit după noi, dîndu-i ca singură noutate dezlegarea comitetului de a fixa ora H și a o comunica Aliaților, iar apoi ne-am mutat pentru totală siguranță în fostul birou al SIAB de la etajul anexei din fundul curții unde rețin că P. m-a rugat să vin mîine pe înserate la TOROSIAN ca să-mi prezinte pe acela care va fi singurul a ști cum eu sau BALACIANU îl puteam găsi, întrucît și el și SPATARU hotărîseră

că momentul a sosit să "se scufunde" intrînd în ultimul lor ascunziș respectiv. BALACIANU îl întîlnise adineauri cu prilejul prezentei deplasări, dar pentru orice eventualitate era indicat să-l cunoscă și eu. Abia la 1 și ceva a sosit SANATESCU, dar DAMACIANU cu SPATARU tot nu apăreau, ceea ce a început să ne îngrijoreze fiindcă ar fi trebuit să vină la 12,15. Raportul SANATESCU era următorul: Mareșalul ajunsese după prima sa zi de consultări la concluzia că bilanțul părerilor înclina în favoarea tezei sale, întrucît dintre toți oamenii regimului numai OREZEANU venise din nou să pledeze "capitularea imediată", ceea ce nu era de mirare pentru că bietul însuși suferea din ce în ce mai rău de nervi și a ajuns un fricos și jumătate, terorizat de fiecare nouă distrugere înregistrată de C.F. în urma raidurilor aliate, iar dintre cei ai opoziției numai BĂBEȘ BRATIANU rămăsese pe poziția sa plecînd din audiență, pe cînd toți ceilalți protestatari - trimiși de MANIU și DINU B. care se limitaseră de această dată, cînd situația era mai gravă decît ori cînd, să vorbească numai cu ICA și să-și anunțe vizita pe sîmbăta viitoare ca să ia act de planurile definitive la care vor duce dezbaterile C. de M. - în cap cu MIHALACHE și TATARASCU au plecat convinși de justetea vederilor conducerii și solidari cu planurile ei. SANATESCU își pierduse prin urmare vremea încercînd a-l convinge că nu mai apuca niciodată o situație mai prielnică pentru a se retrage onorabil din război, din moment ce HITLER nu-și ținea promisiunile și nu era nici în măsură a-l împiedica; și nu realizase decît un singur cîștig: acela de a-l face să promită ferm că nu va pleca pe front înainte de a fi venit să raporteze M.S. concluziile conferințelor militare și civile ale săptămîinii și planul de bătălie pe septembrie. În principiu, a rămas fixată audiența la palat pe duminică la ora 10 ca să poată termina discuția tuturor măsurilor de învedereat pentru evacuări etc. pînă la 12,30, deoarece ținea să prezideze la ora 1 ultimul banchet de la Snagov (unde nu se mai întorcea) oferit guvernului și misiunilor germane militară și diplomatică. În cazul în care va găsi timpul necesar ca să vină la palat în cursul săptămîinii, va aviza pe M.C. în ajun, dar la dejun nu vroia să vină pentru a vorbi la masă despre problemele în chestiune, fiindcă nu erau de natură a putea fi discutate în prezența servitorimii, iar căldura amiezii de la C.N. îi făcea rău la sortă; pe cînd în cazul în care va reuși să termine lichidarea problemelor interne înainte de sfîrșitul săptămîinii sau

ar fi silit să plece mai degrabă pe front din cauza situației acestuia, ar veni totuși în orice caz în preajma decolării pentru două ceasuri la palat ca să nu lase pe M.S. în necunoștință de cauză. Dacă intenția M.S. de a-l vedea era legată și de însărcinarea opoziției de a lansa conducerea un apel regal pentru a semna armistițiul, M.A. ruga pe S. să-l scutească de obligația de a trebui să reitereze toată gama argumentelor pe care d-sa și V.P. le-au susținut zilele acestea față de atîți protestatari în-cît nu se putea ca MMLL să le ignoreze, cu atît mai mult cu cît în seara aceasta le-au dezbătut pe larg cu M.C. Aflînd de la noi că aveam latitudinea să fixăm ora H și să expediem telegrama pentru Cairo, acesta a opinat că cea mai sigură zi și oră erau duminica 27 august la orele 11 fixe, cînd lumea era la biserică sau pe stradă, funcționarii plecați de la birouri și din oraș, guvernul la Snagov pregătit de banchet iar misiunile germane idem, pe cînd toate serviciile lor se aflau de asemenea în repaus duminical. În plus, aveam timpul să studiem mîine pe îndelete problemele militare la lumina ultimelor date pentru cererea bombardării obiectivelor germane și să procedăm diseară la redactarea telegramei la palat, iar dacă ea pleca miercuri în zori de zi, avea tot timpul să ajungă pînă seara la Cairo retransmisă de CRETZIANU, așa că le rămîneau Aliaților joi, vineri și sîmbătă pentru a pregăti raidurile. SANATESCU nu părea acum deloc "morcovit" de insuccesul pledoariei sale față de tiz, ceea ce n-a lipsit să ne mire și să ne incite a-l întreba dacă credea că IONEL va capitula sau respinge cererea ultimativă a M.S., la care ne-a răspuns, ca MANIU, că tot nu dispera a-l vedea acceptînd oferta, dar cu condiția să-i fie prezentată f.abil, ceea ce era opera noastră a diplomaților s-o punem la punct cu MIHAI pînă în cele mai mici amănunte iar între timp să fie literalmente bombardați ambii Antonești de zilnice noi intervenții directe ale lui JUANITO și DINU și de revenirea la atac a celor pe care socotea a-i fi convinși: TATARASCU - de care d-sa se va ocupa personal - GEORGES BRATIANU, BEBE pe lîngă ICA și mai cu seamă MIHALACHE care, prin faptul că era țărănist care se lăsase prea ușor întors pe dos de C, îi dăduse cel mai puternic argument "a fortiori" al dreptății tezei sale greșite. Am hotărît deci ca BUZEL să-l aducă pe acesta mîine în cursul zilei la C.N. fără a ne ascunde de această audiență din moment ce atitudinea lui pro-axistă se acreditase suficient de cîtva timp în cercurile diplomatice străine pentru ca M.G. să-l considere de acum drept un aliat al cauzei

hitleriste. BUZEL urma să vorbească mâine cât mai devreme cu JUAREZ pentru ca să ceară a fi primit singur de M.A., iar DINU după o zi două; GEORGES B. să fie reprelucrat de RACOVITA, care mai era în București, în același scop, iar JAC POPESCU și MARI-NESCU sesizați de către C. NICULESCU pe care tot BUZESTI l-ar aduce la C.N., cu IOANI, într-un S.R. pe înserate, din moment ce trebuia să vină la palat. Era poate o pierdere de timp și energii, dar totuși toate acestea trebuiau făcute ca să nu ne putem reproșa a fi lăsat în paragină un singur colțișor al terenului ce trebuise cultivat din timp pentru a fi putut da roade. Până aici totul ar fi fost în regulă și oarecum satisfăcător lămurit dacă n-am fi fost neliniștiți de lipsa lor DAMACIANU și SPATARU. Asta ne mai trebuia acum: să fi fost arestați de CRISTESCU sau Gestapoul BALACIANU care veghiase până la 2 la fereastra salonului, venise să ne propună să plece la DAMACIANU, dar noi am fost de părere că era mai bine să vedem mâine ce s-a întâmplat, căci IOANI avea multe mijloace de a-l contacta fără să meargă la el acasă. PATRASCANU a presupus că SPATARU n-a vrut să vină într-un loc ce-l socotea poate prea expus supravegherii în preajma acțiunii când nu avea voie să comită cea mai mică imprudență. Cât despre chestiunea guvernului, pe care BUZEL mă rugase înainte de sosirea lui P. a nu o dezvălui și comenta în defavoarea lui MANIU, SANATESCU a întrebat dacă acesta produsese înfine lista și a fost indignat să afle că se scuzase a nu fi putut contacta pe dl. L.P. din cauza orchestrării demersurilor opoziției pe lângă M.A. ce-l ocupase și după amiază la Snagov.

BUZESTI i-a povestit lui P. cum dl. președinte s-a bucurat la aflarea știrii că "P.C. ar fi dispus să accepte interimatul Justiției"; intenționa să discute personal cu dl. P. acest aranjament mâine, cel târziu poimâine, conform posibilităților de a se întâlni în mod convenabil pentru siguranța întrevederii. Acesta nu a părut însă prea bucuros de perspectivă, obiectînd că problema întrevederilor devenea acum zilnic mai dificilă pentru comuniști de cînd cu agitația "opoziției oficiale" care era împinșită de agenți ce-l cunoșteau pe dînsul și că-n consecință cu cît ne apropiam de ora H cu atît ar fi mai nimerit să se evite orice contacte neindispensabile. Se întreba deci dacă n-ar fi mai simplu ca d-lui, BUZESTI, care și așa avusese ideea soluției acesteia pe care nu P.C. oi d-a o primise, "natural sub rezerva aprobării C.G. și numai ca expedient temporar", să

medieze perfectarea înțelegerii fără noi complicate "pertrac-tări" cu MANIU care era cel mai înconjurat de observatori de toate categoriile, sau atunci TITEL să-l reprezinte pe acesta pentru încheierea acordului cât mai grabnică, profitându-se de prilejul întâlnirii ce aveau deja programată pentru diseară, ca să fie imputernicit în acest scop. ALDEA a remarcat atunci, mai mult la intenția camaradului său de carieră decât pentru noi ci-vilii, că însuși faptul că d-lor MANIU și BUZESTI nu le venise-n gând să simplifice soluționarea rapidă a problemei, folosindu-se de numeroasele ocazii ce li se oferiseră și ofereau în zilele trecute și următoare de contacte ale aceluia ce se-ntâlneau cu ei și cu dl. PATRASCANU, dovedea că prezidentul prefera formula guvernului regal de militari și tehnicieni, la care SANATESCU - înțelegând că ALDEA dori să-i sonda intențiile și eventuala conivență iar nouă să ne detecteze reacțiile, astfel cum avea să-mi explice ieșirea sa la întoarcere - s-a răstît la BUZEL: "Ascultă aicea, d-le, și te rog să-i spui d-lui MANIU, din par-tea M.S. pe care eu o reprezint ca M.al C. să-și respecte cuvîn-tul și să ducă imediat la bun sfârșit afacerea asta, ce a tără-gănat-o destul, formînd guvernul mîine, adică astăzi și trans-mițîndu-mi lista pînă diseară, căci altfel nu trimit Aliaților nici o telegramă, iar pe mine să nu contați pentru expedientele dvs. politicianiste de guverne de formulă schioapă, ca să se știe... ! P. a exclamat zîbind: "Bravo, generale, așa-mi place să te aud vorbind!" dar eu am interjectat: "Numai amenințarea cu netrimiterarea telegramei trebuie omisă în mesagiu, căci altfel nu vom avea nici guvern nici lovitură!" ALDEA și mai ales BU-ZESTI nu păreau deloc mulțumiți cu atitudinea noastră, așa că eu am profitat de prilej și de faptul că nu știam realmente dacă și cînd îl voi mai întîlni pe SPATARU înainte de pornirea dan-danalei ca să-l rog pe P. a-i comunica urgent din partea mea să se asigure de existența aparatului de imprimat plăci de gramo-fon și de mobilizarea manipulantului specialist al acestuia și să nu cumva abandoneze pregătirea a tot ce trebuie prevăzut pen-tru scoaterea din C.N. și ascunderea sub pază sigură a ambilor Antonești, întrucît nu aveam încă nici un rezultat definitiv de la BUZESTI pentru aceste probleme. Acesta a vrut din nou să explodeze, dar i-am tăiat pîuitul răbufnirii ripostînd că-mi va fi foarte recunoscător la ora H de a-l scuti de niște treburi la care se angajase fără suficiente garanții de a le putea duce la îndeplinire în optime condiții și că eu nu mai aveam acum putința să le rezolv fără a lua riscuri inu-
./.

tile în chestiuni de importanță covârșitoare cum era mai ales cea de a doua, așa că n-avea nici un sens să învederăm aspectul lor sub unghiul prestigiului partinic ci doar sub acel al folosului practic al cauzei. Am plecat pe rând, întâi P. în rabla celebră a lui BALACICA, apoi ALDEA cu BUZEL apucînd-o în sens invers spre cele două ieșiri din stradela scurtă și curbă de minune pentru operații conspirative, iar ultimii SANATESCU cu mine tot pe jos spre palat pe căi ocolite, intrînd pe la Batalion și, găsind încă la orele trei trecute lumină la geamul albastru al biroului regal din C.N., am intrat și povestit celor doi prieteni aflați încă îmbrăcați în operații de radio-ascultare și cafea-pregătire, ce ne-a prins bine și nouă, tot ce aveam ca vești inedite, dar abia după ce-i spălasem virtos capul junelui secretar efectiv și acuși oficial al M.S. pentru prima lui boroboacă de acest gen de cînd ne aducea prețioase permanente servicii de curier și șofer complotist: dintr-un "lapsus memoriae" regretabil, comunicase lui DAMACIANU că ședința plenară avea loc la Șașfian în Moșilor loș, așa că ne așteptaseră probabil mult și degeaba, sau cum speram în orice caz SPATARU și poate că nici unul nu s-a dus acolo pentru că locul era deja prea umblat, ceea ce cred că a și fost cazul după cum îmi amintesc, că-n seara următoare am aflat de la bine inspiratul greșit avizat, cu prilejul ultimei întruniri a comitetului la care știuse încă din preajun că și așa va fi chemat să aducă cele din urmă date pentru telegrama de redactat la palat. De altfel, toată marțea aceasta 22 august 1944 avea să fie pentru noi o zi de ghinioane, cum bietul PITULESCU, care practicase toată viața superstiția boicotării celei de a treilea zile a săptămîinii, ne-ar fi prezis cu justețe de ar fi trăit și participat la complotul nostru! În primul rînd, ICA și-a anunțat și contramandat de patru ori sosirea la raportul M.S. pentru a nu veni deloc pînă la urmă, cerînd amînarea lui pe miercuri dimineața și deranjîndu-ne astfel tot programul celorlalte primiri. Atît din această cauză cît și din aceea că fusese mobilizat de MANIU la Snagov în vederea ofensivei generale a opoziției contra bastionului rezistenței insulare, MIHALACHE n-a putut veni în cursul zilei ci a fost adus de mine și BUZESTI abia la orele 19 (bacara!) la C.N. unde în salonașul fatidic am fost primiți de S. în lipsa lui SANATESCU și IOANI într-o audiență care a ținut exact 30 de minute în loc să fie lungă și fructuoasă cu reținerea la cină dacă ne-am fi înțeles. Costumat în cunoscutele sale straie pseudo-țărănești ce nu corespundeau nici cu por-

tul național din Topoloveni nici cu hainele semi "nemțești" ale notabilităților din mediul rural muscelean, ci erau menite a dovedi că purtătorul lor nu-și renega meseria originară de dascăl de școală primară comunală, care purtase atunci când ocupa-se această f.onorabilă slujbă acel original costum - precum BUZESTI avea să ne explice după plecarea lui pretimpurie, pasiunea viitorului său șef-adjunct pentru travestiul acesta cam ridicol -, d-sa și-a expus punctul de vedere asupra problemei mari a zilei după o diplomatică punere în subiect făcută lapidar și clar de BUZEL, pentru a-i scuti pe ambii interlocutori de preliminarii digresioniste inutile, și invitația M.S. de a-și da cu părerea despre "mijloacele cele mai recomandabile pentru salvarea țării din situația catastrofală în care se afla". Această era exact următor: Puterile anglo-saxone nu vor rămâne aliate cu bolșevicii decât până la doborârea Germaniei, poate nici măcar până atunci; se vor certa fie înainte de armistițiul cu aceasta fie după capitularea ei pe condițiile păcii și deci vor profita de înarmarea lor totală pentru a lichida și dictatura comunistă rusă cu sau fără participarea germană; capitularea noastră în condițiile actuale, fără prezența unor trupe de ocupație anglo-americane, ar echivala cu decapitarea supra-structurii Statului pe care am pierde-o total ca la Katin rămânând fără conducători, cadre civile și militare și intelectuali pentru câteva generații tocmai c-un an sau doi înainte de prăbușirea bolșevismului și eliminarea primejdiei imperialismului expansiv rusesc pentru națiunea română pe multă vreme; în consecință, nu exista nici o altă soluție decât continuarea luptei în retragere către Apus unde trebuia să se evacueze toți oamenii și toate lucrurile de valoare, ca să putem reveni și re-clădi Statul în granițele României-Mari când rușii vor fi scoși din Balcani și Europa Centrală, respinși în granițele lor și eliberați de sub dictatura imperialistă sovietică. Regele a răspuns, nelăsându-l să-și termine expunerea, că nici Antoneștii nu preconizau rezistența de această manieră extremă și drastică, ci numai până la primirea unor condiții ceva mai favorabile decât cele oferite și cu speranța deșartă că, rezistând încă puțin, turcii vor intra în război deschizând ei un front inter-alist balcanic cărui ne-am ralia atunci ajungând astfel la prezența forțelor anglo-americane și turce pe lângă cele sovietice pe teritoriul nostru. MIHALACHE a spus atunci un lucru f. interesant pentru guverna noastră: nu știa care era limbajul

ce-l țineau Antoneștii față de M.S. nici scopul acestuia, dar cu el vorbeau altfel și anume învederînd problema exact așa cum ne-o arătase. Suveranul a răspuns că, în aceste condițiuni, nu înțelegea cum dl. MANIU putuse și mai persista să-l delege pe dl. vice-președinte al P.N.T. a trata cu conducerea guvernului în numele său problema ieșirii României din război tocmai cu scopul de a-l convinge să o efectueze cît mai neîntîrziat acceptînd condițiile Aliaților, cînd d-lui era adeptul alianței cu Reichul pînă la capăt și prin urmare la antipodul convingerilor șefilor B.P.D. al tezei lor și, ceea ce era mai grav, al angajamentelor pe care le luaseră față de Aliați. BUZESTI făcuse semne disperate M.S. ca să nu menționeze ultimul punct, dar MIHAI nu ținuse cont de ele fiindcă MANIU menționase în treacăt în ajun că MIHALACHE fusese informat, consultat și acceptase în cele din urmă răspunsul "pozitiv" din 9 august către STIRBEY-VISOIANU. MIHALACHE a explicat că nici atunci nu fusese de acord dar se supusese, cum se supunea și acum, fiindcă autoritatea d-lui MANIU îi dăduse majoritatea voturilor biroului partidului și că aceeași situație era la liberali, astfel încît nu înțelegea să creadă, în actualele împrejurări cînd, în lipsa unei vieți politice normale, nici țara nici membrii partidelor nu puteau fi consultate, disensiuni în sinul acestora și al B.P.D. atît de greu înjghebat și funcționînd numai pe baza marelui prestigiu de care se bucurau persoanele care reprezentau părțile lui componente. Eu l-am întrebat atunci dacă credea că-n cazul consultărilor în chestiune, organele conducătoare ale celor patru partide democratice unite ar suferi schimbări de natură a produce și aceea a politicii externe a blocului în sensul că democrația romînă să se alieze cu regimurile totalitare ale Statelor agresoare contra celor democratice, la care mi-a răspuns că pe problema sovietică s-ar manifesta desigur aceeași atitudine ca în parlamentul finlandez unde unanimitatea democrațiilor națiunii votaseră și votau pentru politica Mareșalului MANNERHEIM ceea ce nu împiedica partidele democratice a fi solidare cu puterile democratice contra celor totalitare agresoare din care făcea parte însă și URSS. I-am răspuns că, cu toate acestea, MANNERHEIM în acord cu parlamentul finlandez dusesse și ducea o altă politică externă decît M.A., drept care Finlanda nu aderase la Pactul Anti-Komintern, nu încheiase nici un tratat politic, militar sau economic cu Reichul hitlerist și nu se mai afla de fapt în război cu U.S., astfel încît acesta nu-i invadea acum Carelia cînd ar putea fi bine s-o facă, înțelegînd să-și rezolve problema diferen-

dului teritorial asupra acesteia pe cale pașnică la încheierea păcii generale. MIHALACHE mi-a răspuns că situația geografică diferită a României nu i-ar fi permis să ducă aceeași politică față de Soviete, la care i-am replicat că-n acest caz d-sa se situa pe exact aceeași linie politică externă ca și HORIA SIMA. BUZEȘTI, văzînd cum MIHALACHE se înroșise pregătindu-se a-mi răspunde, a intervenit rapid spunînd: "Dl.vice-președinte se referise la situația actuală, nu la momentul cînd am fi putut evita războiul cu U.S.". Congestionat de emoție și ciudă, MIHALACHE a dat doar din cap, afirmativ. Regele a schimbat subiectul spunînd: "Eu sînt absolut de acord cu politica externă și internă a B.P.D. condus de dl.MANIU și-n consecință vă rog f. insistent să ne ajutați a-l convinge pe M.A. să adopte punctul nostru de vedere pe care îl cunoașteți: orice întîrziere pusă-n aplicarea angajamentului luat față de Aliați de a ieși din războiul alături de Axă ar avea consecințe nefaste pentru țară. MIHALACHE i-a răspuns că socotise de datoria sa să-l prevină că răsturnarea alianțelor fără ajutor terestru anglo-american ar fi un act f.risçant, iar împotriva voinței M.A. unul sortit eșecului și că acei ce vor lua răspunderea lui vor pierde tot prestigiul lor în opinia majorității națiunii. Suveranul i-a ripostat la țanc cu o logică impecabilă fraza strălucită: "Nu cred că aveți dreptate, dar dacă ar fi așa cum spuneți, n-ar fi decît un motiv în plus ca să-l determinați pe Antonescu să efectueze actul și vă rog f.mult să vă supuneți și în această privință, hotărîrii majorității factorilor politici responsabili care nu se tem a lua față de națiune și de istorie această grea răspundere. "La aceste cuvinte, pe care MIKE nu le-ar fi putut pronunța mai bine dacă le-ar fi învățat pe de rost după textul stabilit de nucleul sfetnicilor săi intimi și pentru care eu i-am spus entuziasmat, după ieșirea lui MIHALACHE, că merita decorat cu acolada franceză, lamentabil omuleț semi-doct de vice-președinte țărănist l-a asigurat cu o voce plîngăreată că va face cum i se cerea, dar contra convingerilor sale. Eu nu m-am putut reține să-l felicit astfel: "Foarte frumos și democratic, numai să nu menționați și Antoneștilor că acționați împotriva convingerilor dvs. și mai ales nu din îndemnul M.S. căci cred că știți că aceștia primesc mai ușor sfaturile oricui decît acele ale Factorului Constituțional pe care refuză a-l recunoaște ca atare". Regele s-a sculat și întinzîndu-i mîna a spus: "Vă rog să vă grăbiți și sper că intervenția Dvs.,care

aveți o mare influență asupra Antoneștilor tocmai pentru că le apreciați politica, va fi încoronată de succes! "L-am condus până la scară dar l-am lăsat să plece cu BUZEȘTI fiindcă-n hol, între eșirea lui din salon și cea din vestibul, mai avusesem cu el următorul schimb de amabilități. D-lui mi-a spus: "D-le STIRCEA, nu ști înțeles punctul meu de vedere...", la care l-am retorcat: "Ba l-am înțeles prea bine și sint decepționat să aflu că vice-președintele celui mai mare partid democrat din țară o consideră pro-fascistă în majoritatea ei, ceea ce sint convins că este o profundă eroare, așa cum se va dovedi în curând!" Nu mi-a întins mîna și deci nici eu nu l-am salutat, întorcîndu-mă în salon înainte de coborîrea lor pe scară. MIKE a fost mai puțin încîntat de ieșirile mele decît eu de ale lui, remarcînd: "Ai fost puțin prea casant pentru un individ de nivelul lui; va fi o catastrofă pentru țară dacă el va succeda lui MANIU la conducerea P.N.T.". Eu am adăugat că din păcate părea sănătos tun pe cînd BUZEȘTI, care ar fi cel mai capabil șef de partid, era grav bolnav. Mai supărat pe mine avea să fie la sfîrșitul celui de al treilea ghinion al zilei - audiența generalului cel mai de încredere al d-lui preșident - BUZEȘTI mai ales pentru riposta mea din hol ce n-o mai menționasem M.S. și care-l jignise profund pe bietul învățător care-i spusese-n mașină că era periculoasă pentru Coroană influența permanentă exercitată asupra tînărului monarh de către un prim sfetnic atît de fanatic anti-german cum eram eu. BUZEȘTI pretindea că mă apăraseră explicîndu-i vice-preșidentului că, așa cum mă cunoștea, îl împunsesem numai cu scopul de a-l determina să susțină cauza ei comună cu aceea a B.P.D. cît mai energic față de C.S., dar că-nțelegeam și socoteam perfect susținabilă teza guvernamentală, însă fundamental greșită, în ceea ce-mi dădea și dînsul dreptate și că nu constituiam nici un pericol la palat deoarece mă bucuram de toată încrederea d-lui președinte și a celorlalți șefi de partide. Intre timp, cînasem mai devreme, numai în trei, golînd doar cu ajutorul lui IOANI o sticlă întregă de Mouton-Rothschild spre a ne pune în "schwung" (formă) în vederea ședinței tardive a comitetului, hotărîtoare pentru declanșarea acțiunii, după care el plecase singur să-l educe pe gen. NIQULESCU împreună cu omonimul lui civil, culegîndu-i de pe stradă în cartierul dintre Președinție și Comandura Pieții unde aveau întîlnire, ca să ajungă la C.N. cu un alt S.R. la 21,30 fixe. Eu îl mai întîlnisem pe general în ocazii festive, dar nu-i mai vorbisem despre chestiuni politice de la prima și ultima noastră convorbire între patru ochi, din 1942 cînd îmi

făcuse o impresie atât de bună și favorabilă cauzei noastre iar MIKE fusese acela care mi-o stricase obiectînd la alegerea lui, pentru șefia C.M. și cu atât mai mult pentru conducerea pregătirilor militare ale răsturnării, că-l cunoștea bine ca om moale, pasiv și timorat, iar deși mai suzisem de la VIVI, ALDEA și BUZEL că devenise de atunci mai pesimist și negativ decît fusese la început cu toate că evenimentele confirmaseră prevederile sale și ar fi trebuit din contră să-l îmbărbăteze, nu mă așteptam cîtăși de puțin la scena următoare. Abia așezați în jurul M.S. tot în salonaș, după temeinicul control al C.N. și în special al sufrageriei - unde în cursul audienței MIHALACHE sufragiul "nostru" se aranjase a pune masa deși fusese instruit să aștepte pînă la plecarea "musafirilor" și trebuise evacuat de mine întru asigurarea neascultării convorbirii, grasul "Costică", întrebând de Vodă plin de vervă decît DAMACIANU îl pusese perfect în temă și cum vedea d-lui desfășurarea acțiunii în capitală prin prisma ochelarilor Comandantului Pieții pe concursul prețios al căruia se baza tot planul operativ intern, a răspuns textual: "Sire, mă cunoașteți de multă vreme ca vechi slujitor devotat al Coroanei și om care-și cîntărește cuvintele, mai cu seamă cînd e chemat la raportul M.V. Cunosc problema, sînt pus perfect în temă și știu ce am de făcut și ce voi face fără șovăire la ordinul șefului suprem al armatei, dar datoria mea este să previn pe Măria Ta că n-a sosit încă momentul pentru acțiune. Este mult prea devreme și acum amerge la un eșec sigur. M.A. este hotărît să acționeze imediat ce va putea, dar nu acum cînd nemții nu au suferit încă nici o pierdere și sînt încă mult mai puternici decît noi. El cunoaște exact situația și primejdia și de aceea mai ezită și așteaptă un moment mai favorabil care va sosi în curînd. Trebuie să mai avem puțină răbdare și atunci nu va fi nevoie să mai luăm și riscul inutil de a răsturna regimul și guvernul care numără mulți aderenți și simpatizanți. Dacă n-ai avea siguranța celor ce spun, n-ai îndrăzni să cer insistent M.V. amînarea hotărîrii, așa cum l-am avertizat săptămîna trecută și pe dl. MANIU. Generalii orbiți de ură personală contra lui ANTONESCU vor să precipite acțiunea pentru a nu-l lăsa s-o întreprindă el și de aceea sfătuiesc pe M.T. contra intereselor Coroanei să o pornească pretimpuriu aruncîndu-ne pe toți într-un dezastru. N-avem avioane, nici blindate și nici tunuri măcar anti-aeriene ca să facem față forțelor aeriene și terestre germane din țară,

însestrate cu mii de tunuri antiaeriene și anti-tanc. Frontul e încă la cinci sute de km. de capitală iar soldații noștri nu vor întoarce armele ci le vor arunca și fugi ca să nu ajungă prizonieri nici la ruși și nici la nemți, pe cînd aceștia, mult mai mobili decît noi pentru că toată armata lor e motorizată iar într-o țară străină nu pot arunca armele și fugi sau încerca a se pituli se vor degaja rapid din bătălia frontului spre a veni să ocupe Ploieștii și Bucureștii lăsînd o sriegardă de acoperire și întîrziere a înaintării sovietice pe linia Nămolosa - Galați, care va reuși poate chiar să oprească din unitățile noastre în retragere și să le forțeze a continua lupta împreună contra rușilor, iar dacă aceștia vor repeta figura lor de la Varșovia, unde au oprit ofensiva pentru a-i lăsa pe nemți să-i lichideze mai întîi pe naționaliștii polonezi din oraș răzvrățiți contra nemților și luptînd sub comanda colonelului BOR-COMOROVSKI, vom fi și noi căsăpiți cu toții înainte de sosirea armatei roșii, căci n-avem forțe destule pentru a mai înfrunta și armata germană de pe front și cea care va sosi imediat din Ungaria, bombardamentele strategice ale aviației anglo-americane neputînd fi în acest caz de nici un folos". Dacă-n audiența precedentă BUZEL avusese toate motivele să tacă și să nu ne susțină activ contra vedeniilor politice externe ale șefului său adjunct "in spe", încercînd doar să le atenueze efectul și să-mi stăvilească elanul ripostelor, acum a fost în schimb cel mai vehement dintre noi a-l copleși pe burtosul fost aghiotant al încă generalului AVERESCU și apoi A.R. sub domina bunicului și nepotelului minor regali cu critici atît de usturătoare încît eu m-am lăsat de sport după vre-o două mușcături și MIKE s-a bornat a-i demonstra că opoziția lui la plan era tîrzie, deoarece hotărîrea imuabilă fusese lăsată încă în 9 august și anunțată categoric Aliaților cerîndu-li-se Sovietelor ofensiva generală de-a lungul întregului front exact așa cum aveau s-o efectueze în lă, că nu numai generalii anti-antonescieni și și toți "comandanții mari activi, inițiați și participanți la acțiune garantau succesul ei deplin și că numai M.A. i se opunea, nu de frica nemților, ci a rușilor, astfel încît nu aștepta nici un moment mai prielnic, ci niște condiții politice și militare externe atît de aiuristice încît n-am eși niciodată din alianța germană dacă ar fi să așteptăm îndeplinirea lor; pe cînd IOANI, ca o javră mică, nu l-a slăbit o clipă pe sărmanul zăvod încolțit, răzbuindu-se pentru toate muștrările ce le înosase pe vremuri de la pădantul Costică atunci cînd, în loc să-l lase pe Marele Voevod să-și

mediteze lecțiile pentru a doua zi, îl ajutase să demonteze lăcătele ușilor și mobilelor pentru a le dibui sistemul. În aceste penibile împrejurări, n-aveam ce să mai discutăm, așa că MIKE a oprit brusc zgomotul monolog buzelele și interferențele stridente ale camaradului său de joacă, adresându-se cu blîndă fermitate și accente persuasive fostului său monitor: "Alia iacta est - dle general - vreau doar să știu dacă pot conta sută în sută pe Comandantul Pieții pentru a-i răsturna la nevoie și pe Antonești; restul e treaba duzinei de generali care așteaptă cu nerăbdare ordinul de zi către armată prin care voi porni acțiunea". Atunci s-a întîmplat ce n-am crezut că voi vedea în viața mea: grasul general a început să plîngă fără sughituri, dar cu un tremurici al burții la sfîrșit, ca actrițele de cinematograf, perlă după perlă și la urmă șuvoaie de lacrimi scurgîndu-se din ochii mari frumoși albaștrii pe obrazi rotofei trandafirii, fără să scoată un cuvînt, așa că nici noi n-am știut ce să zicem. BUZEL a salvat oarecum situația, cum era și dator după tot ce-i spusese ca să-l umilească în felul acesta, răspunzînd M.S. în locul duiosului Costică: "Măria Ta poți conta pe generalul NICULESCU mai sigur decît pe oricare altul; d-sa n-a ținut decît să arate că întoarcerea armelor nu va fi un joc de copii, ci o treabă f.complexă și căreia trebuie să-i acordăm toată seriozitatea...". A vrut să mai continue, dar Costică își revenise dînd din cap în semn de acord cu lămurirea rudei sale nominale și spuse înfine: "Nu știam că atîția generali activi sînt inițiați și mă temeam de sciziuni în armată - și așa va fi o treabă grea dar totuși mai ușoară decît dacă nu am fi știut la ce să ne așteptăm din partea lor - cît despre mine, Sire, știți...că vă puteți...încrede totdeauna... în nețărmurita mea fidelitate față de Coroană... și persoana M.V.!" și, după un nou tremurici scuturător de abdomen și decorații, generalul își șterse fața și-și suflă nările congestionate. MIKE profită de operație și de tăcerea noastră pentru a se ridica și întinde o-un suris de afectuoasă simpatie și recunoștință fostului său prim profesor de istorie militară mîna spunînd: "Eram sigur de răspuns, vă mulțumesc". Eu l-am reconduc, pentru că seară PATRASCANU contra-mandase ora întîlnirii noastre la TOROSIAN spunînd lui BALACIANU să nu vin pe inserate ci între 10 și 12 p.m. cînd l-ași găsi mai sigur, intrucît întrevăderea sa cu TITEL l-ar putea întîrzia iar pe SPATARU trebuia să-l contacteze înainte de 10, așa că se putea să mă deplasez degeaba sau să-l aștept pînă atunci.

Sedința noastră fusese fixată la miezul nopții până când toți ar fi în măsură a sosi, deoarece SANATESCU avea una până la ora aceea cu RACOVITA, DRAGOMIR, CRETULESCU, cred că și POTOPEANU și alți generali de ai lui și se însărcinase să-l aducă pe MIHAIL care la rîndul său avea un meeting militar până la 11,30, DAMACIANU ceruse și el să fie cît mai tîrzie fiindcă avea o sumedenie de curse în noaptea aceea pentru a scoate ultimele date de care aveam nevoie pentru concluziile finale asupra planului general operativ și textul telegramei, IOANI urmînd deci a-l găsi abia de la 11,45 în sus la locul ce i-l fixase, la el acasă, pe cînd ALDEA, dacă venea, ceea ce BIVOLAS ar afla tot abia la mijlocul nopții, căci primise și el o misiune, extra-bucureșteană, care risca să-l împiedice a reveni în capitală înainte de orele mici ale dimineții, avea și el tot interesul să ne poată găsi cît mai tîrziu. În consecință, consultasem pe stăpîn în prezența lui BUZEL, înainte de a ieși din salon la plecare, de n-ar fi cazul să-l aduc pe PATRASCANU, dacă putea veni, ca să nu ne poată bănuî sau reproșa comuniștii care aveau, ca și în cazul precedentei telegramă date Aliaților în numele Coroanei și al B.P.D. cînd participaseră la hotărîre, același drept ca și ceilalți trei parteneri a fi reprezentați în comitet pentru redactarea textelor cu caracter formal de angajament ce-l asumau și ei, a fi vrut să-i excludem spre a strecura vre-o clauză condițională cu care n-ar fi fost de acord și, cu toate că BUZESTI protestase că hotărîrea era deja unanim lăsată, că aceasta era doar aplicarea ei pur tehnică militară la care n-ar fi avut decît să fi consimțit a participa SPATARU și că P. nu va face decît să ne încurce redactarea, H.M.îmi răspunse: "Bring him along, it's safer and fairer: why risk suspicions or reproaches if we fail? Let him take their share of responsibilities, for after all he's their boss, not Spătaru". (Adu-l încoace e mai sigur și mai corect: de ce să riscăm bănueli sau reproșuri dacă nu reușim? Să-și asume partea lor de răspunderi, căci la urma urmei el e șeful lor, nu Spătaru). Luai deci pe POPONETE iar din parcul Filipescu repornirăm ca fulgerul și neurmărim spre Armenească, lăsînd mașina în apropiere la o cucoană ce o frecventam (dar acum nu era la București), și, după obsemnele obișnuite, m-am infiltrat pe neve la TOROSSIAN ca să-l găsesc pe "ANDREI" cu "HERANT" și dl. "BELU" care mi-a fost prezentat ca noul intermediar contactabil la TOROSSIAN. Am stat vre-un sfert de oră, să beau două cești de turcească delicioasă cum știa să facă Herant, ca să vorbească cu Belu pentru a ne obișnui reciproc

cu mutrele noastre respective și a ne putea deci recunoaște la primă vedere, după ce-l prevenisem pe ANDREI că-l luam cu mine în S.R., ceea ce nu se făcuse încă niciodată așa că el protestă că era prea ris- cant, dar eu i-am demonstrat că dimpotrivă era acum mult mai sigur decât cu rabla lentă a lui BIVOLAS care făcuse prea multe curse cons- pirative, iar de POPONETE al meu garantam ca și de mine. TOROSIAN și BELU mi-au dat dreptate încurajându-l să plece cu mine, astfel încît s-a decis să fie ridicat de S.R., la care eu am plecat singur, în zece minute la colțul străzii vis-a-vis unde ajunsese neobser- vat, după recunoașterile efectuate de ceilalți doi obișnuiți ai cartierului, iar eu l-am ridicat în stilul "american" al lui POPO- NETE, ce și cum nu ne-am fi oprit din drum. La intrarea din spate- le palatului s-a culcat în mașină iar în curba de după trecerea sentinlei de la C.N. s-a ridicat cu pălăria trasă peste frunte pentru cazul ivirii vre-unui lacheu răzleț de la intrarea palatu- lui opusă celei de la C.N., sosind astfel în biroul M.S. la ora 11 și ceva. Lovitura cu POPONETE le-a plăcut tinerei perechi de cons- piratori care se așteptaseră la o soluție complexă de felul celor practicate de BALACICA pînă atunci, după care am început schimbul de informații, deoarece nu vorbisem nimic despre afacerile noas- tre la TOROSIAN: cu SPATARU aranjase tot ce-i cerusem, acela asi- gurându-mă că avea aparatul, specialistul mobilizat în permanență și atît scoaterea cît și adăpostirea Antoneștilor pregătite de mult în cele mai mici amănunte intrușit de afacerea aceasta se va ocupa personal pentru ca să nu luăm nici un risc. (BUZEL n-a mai protestat, dar a anunțat că și el vorbise pentru avertizarea lui ILIE LAZAR direct cu și de către dl. MANIU. Cu TITEL nu făcuse nici o treabă fiindcă acesta nu primise acea nouă însărcinare în sen- sul celor discutate aseară, iar MANIU se întorsese la Snagov fără să-i lase vorbă despre ziua, ora și locul întîlnirii anunțate de Buzeghi. Poate că acesta avea misiunea de a trata problema cu d-sa în numele P.N.T., în care caz putea încheia înțelegerea chiar în noaptea asta la palat, din moment ce-l văzuse pe MANIU și-i vorbise desigur de această cea mai importantă problemă, deși acela părea s-o considere secundară față de încercările sale de a-l decide pe ANTONESCU să dea lovitura în locul lui. F.plictisit de a nu avea nici un argument valabil pentru a scuza indolența culpabilă a patronului său oficial, BUZEL a luat vina acestei noi întîrzieri de 24 de ore a forma guvernul B.P.D. asupra sa: el insistase pe lîngă dl. preșident în numele M.S., așa cum îl rugase

aseară SANATESCU înainte de sosirea d-lui P. în primul rînd asupra coordonării ofensivei generale a opoziției contra Antoneștilor pentru a-i convinge să accepte teza ei, deoarece aceasta era acum problema cea mai urgentă din moment ce ne hotărîsem de comun acord să anunțăm ora H pentru duminică la 11 fixe, termen f.scurt, de numai 4 zile și jumătate, ca să-i determinăm cum se hotărîse de asemenea a-și schimba radical toate planurile stabilite în conferința de la Snagov, pe cînd formula guvernului era de acum cuasi perfectată iar întrevăderea cu viitorul Preș.al C.de M. mai mult o formalitate pe care era normal să țină a o îndeplini personal. Mike, Ioani și eu mine am sărit imediat cu gura ca să-l contrazicem cu aceea că aceste formalități erau normale doar în timpuri normale, dar nu în împrejurările f.puțin normale în care ne aflam și că SANATESCU insistase tot în numele M.S. mai ales asupra urgentării acestei probleme, avertizîndu-l pe dl.președinte că nu trebuia să-și închipuie că putea conta pe d-sa pentru a-i scoate castanele din foc. BUZEL a răspuns că nu lipsise să-i transmită d-lui MANIU și acest mesajiu de care acesta a luat act și a promis să rezolve problema mîine, cel tîrziu joi cînd va veni sigur în capitală, căci pînă atunci va fi reușit fără îndoială a-l vedea personal pe M.A.căruia-i ceruse audiența telefonic chiar azi dimineață dar primise încă un răspuns evaziv, drept care se hotărîse a pleca din nou la Snagov pentru a aranja personal cu ICA audiența colectivă cu dl.BRATIANU pentru mîine sau poimîine ca ultim termen. Noi am obiectat pe loc că în cazul în care va fi primit abia joi seara pe insulă, nu va veni decît vineri la București și cum nu puteam fi siguri că d-lui va putea forma definitiv guvernul într-o singură ședință, dat fiind că avea marota să nu decidă nimic înainte de 24 de ore de meditații asupra hotărîrii, însemna că nu vom avea lista decît în ajunul loviturii cînd cine știa ce alte probleme mai urgente vor trebui rezolvate cu precădere. Atunci BUZESTI i-a făgăduit M.S. sentențios, dar cu o nuanță de ironie, că-l va pune pe LEUCUTIA să-i amintească la fiecare oră președintelui promisiunea lui făcută M.S. și apoi f.serios că va încerca să afle personal care erau mandatarii definitiv stabiliți, deoarece nu credea că mai mult decît un sfert din mandate rămăsese în balotaș. Recunoștea înfine și el că lentoarea deosebită cu care MANIU și BRATIANU trataseră chestiunea alcătuirii guvernului provenea din preferința lor pentru înfăptuirea actului de către ANTONESCU sau SANATESCU, iar în ultimul timp și din cauza greutăților de a împăca rivalitățile interne între numeroșii pretendenți la posturi ministeriale. Ii repugna de asemenea principiu

unei lovituri de Stat efectuate de Factorul Constituțional care avea doar dreptul să schimbe guvernul și deci nici nu trebuia să recunoască a fi complotat pentru a uza de o prerogativă regală constituțională, precum și perspectiva arestării Antoneștilor pe care de aceea vroiau să-i pregătească pentru acceptarea înlocuirii lor în cazul când s-ar încăpățâna a refuza colaborarea. Una era ca să-i reții la palat spre a-i scuti de răpire de către nemți și alta să-i arestezi efectiv după ani de zile de tacită conivență între opoziție și guvern pe chestiunea tratativelor și planurilor de eșire din război la momentul cel mai propice pentru toată lumea. Noi am protestat în cor că lucrurile nu stăteau deloc așa, din moment ce fusesem virtualmente siliți să complotăm de ani de zile atât în țară cât și peste hotare, când ar fi fost normal să putem discuta în secret față de nemți, dar nu și de guvern, toate aceste probleme. BUZEL s-a grăbit a explicita că el nu împărtășea cîtuși de puțin aceste simțăminte și scrupule întrucît era cel mai în măsură să știe și să dovedească oricînd că fusese constrîns a stabili toate rețelele de comunicații clandestine cu Legățiile de la Lisabona, Berna, Ankara și Stockholm în cea mai mare taină față de ICA, nu pentru a nu expune guvernul față de nemți dacă negocierile ar fi descoperite de ei, ci pentru a se feri de el care nu dusesese niciodată o politică sinceră cu Aliații și a-i contracara pe cît posibil acea mult prea sinceră față de Marele Aliat, că-n acest ultim scop stabilise legături tainice și cu BOSSY, RASMERITA, GIGI ELEFTERESCU, FILOTTI, GRIGORCEA, etc. dar de altă natură fiindcă fusese prea riscant a se lucra prin cifru cu reprezentanții noștri din Statele axate și avusesse dealtminteri peste tot cîte un "om de al nostru" și că descoperirea de către C. a complotului militar s-ar fi ales cu condamnări la moarte, așa că nu putea ierta pe Antonești decît dacă-și reparau toate greșelile acum; dar că nu era mai puțin adevărat că și ei avuseseră o situație f. dificilă cu atîția codoși și vînduți în jurul lor, că știuseră și închiseseră ochii despre multe lucruri - de n-ar fi decît afacerea recentă cu GIGURTU - și ar fi fost mult mai culanți dacă n-ar fi avut pe EUGEN CRISTESCU și alți SSL-iști în contra lor permanent. Eu i-am amintit că M.A. îl alesese și am adăugat că n-avuseseră decît să-i lichideze pe toți colaboratorii lor, trecuți ulterior în solda Reichului sau mai colaboraționiști decît ei, la care BUZEL mi-a replicat că nici asta n-ar fi fost așa de simplu realizabil, pentru aceleași motive pentru care nici eu nu concedissem balerina și pe toți acei pe care-i știam a fi

agenții SSI-ului sau Gestapoului la Palat. "Da - răspunsei - dar nu m-am dat din cauza aceasta cu nemții și nu le-am făcut nici o concesie!" Regele a relevat însă și cu acest prilej un fapt și un aspect al problemei eminamente demne de luat în considerare: "Si constituția italiană permitea lui Victor Emanuel să-l înlocuiască pe Mussolini și totuși a fost nevoit să comploteze contra lui și să-l aresteze printr-o lovitură de Stat pentru a-l înlocui, a răsturna regimul fascist și a întoarce armele împotriva partenerului Axei și, dacă nu făcea acestea, compromitea definitiv și iremediabil Casa de Savoia și monarhia italiană; mă mir că d-nii Maniu și Brătianu, vechi politicieni cu pretenții de mare experiență în conducerea treburilor Statului, țin neapărat ca Antonești să efectueze răsturnarea, ori s-o înlesnească altora sau chiar să accepte a se lăsa înlocuiți: colaborarea lor e compromițătoare pentru Coroană și pentru partidele democratice. Eu personal împărtășesc pe deplin atitudinea generalilor anti-antonescieni și a P.C.R. și sper sincer că M.A. va refuza să predea puterea pentru că n-am nici o poftă să mă compromit printr-o colaborare de ultimă clipă cu toată politica lui trecută, dezastruoasă pentru țară și pe care ași fi împiedicat-o de o mie de ori dacă ași fi putut, dar am acceptat punctul de vedere al d-lor Maniu-Brătianu-Petrescu ca să nu mi se poată imputa că am eșit din cuvântul reprezentanților majorității opiniei publice făcând un act de autoritate absolutistă anticonstituțional. Susțin acest punct de vedere și pentru că sint convins că M.A. este incapabil să conducă operațiile militare așa de bine ca Mihail, încurcându-ne mai mult decât ne-ar ajuta și că Orezeanu are dreptate spunând că, odată ce C. va fi arestat și nedetectabil de către nemți, tot apasatul de Stat va executa fără șovăire ordinul meu, iar nici un cetățean român civil sau militar nu va mișca un deget împotriva noastră, în afară de câțiva legionari, puțini minoritari germani naziști și unii dintre maghiari dacă Ungaria va intra în război contra României". Eram cu toții așezați, Mike la biroul său cu ultima hartă a frontului întinsă-n fața sa, Buzel și Pătrășcanu în fotoliile opuse celui regal, de lângă zid, Ioani tachinând posturile de radio iar eu lângă ușă cu urechea dreaptă atent la vre-o mișcare pe hol. Imbușorât și radicos, P. s-a sculat și i-a întins neprotocolar M.S. mina spunând: "Vă felicit, ați vorbit de-a dreptul ca un comunist, dați-mi voie să vă string mina; cei trei bătrâni au greșit-o complet cu ofensiva generală pentru

convingerea trădătorilor ca să se reabiliteze: "Adda-boy, you said it, now you're talking!" (expresii americanești însemnând: bravo băiete, ai zis-o, acum vorbești cum trebuie!) iar eu: "Right you are, Sir, that's the spirit!" (Aveți dreptate, Sire, asta-i muzica ce-mi place!) Buzel a rămas tuț și a spus, constrâns de împrejurări, cu întirziere: "C'est un point de vue qui se défend, à condition que le résultat ne soit pas également le même qu'en Italie!" (E un punct de vedere care ține în picioare cu condiția ca rezultatul să nu fie de asemenea același ca în Italia!) Dar Mike era astăzi în formă mare și pornit pe răfuială, așa că l-a întrebat pe Buzel când și unde îi spusese ieri Sănătescu să apeleze în numele M.S. la Maniu pentru noua mare ofensivă opoziționistă contra Bijbijleților ca să dea ei lovitura imediat. Eu prinsesem din zbor minciuna lui Buzești spusă mai înainte lui P. care nu o sesizase fiindcă uitase că Sănătescu sosise mult după el aseară-n Columb și nu avea de unde să știe că Buzești nu-l văzuse ieri deloc înainte de ședință, nici acolo nici la palat, dar S. cu spiritul său matematic minuțios și mania orarilor (pe care și eu am prins-o la palat prin contagiune, drept care notam în jurnalul meu politic întrevederile cu ora și minutul, iar acum mi le mai reamintesc avînd o memorie mai mult vizuală!) dibuise barba, căci ascultase f. atent raportul nostru de la orele trei dimineața și nu aflate decît despre celălalt apel în numele său făcut sub forma ieșirii violente a generalului cînd îl somase pe Maniu prin Buzești să-i transmită astăzi lista. Îi vorbise și de necesitatea atacului conjugat asupra Antoneștilor, dar în prezența lui L.P. și fără apel regal nici prea multă insistență, așa că Sănătescu și eu mine abia menționasem acest capitol în raportul nostru conjunct matinal. Buzel, prins în off-side, se înroșise și vru să dovedească diplomaticeste că Sănătescu îi dăduse a înțelege că era dorința M.S. ca Maniu să se ocupe personal și în mod mai energic decît în cele două zile precedente de coordonarea presiunii tuturor șefilor politici asupra celor ai guvernului intru acceptarea neîntirziată a capitulării cerute, iar în fond avea dreptate că R. nu se opusese niciodată acestei hotărîri aproape unanime, deci fusese implicit de acord cu ea din moment ce adresase în noaptea de sîmbătă pe duminică prin Buzești celor doi bătrîni primul apel în acest sens, ceea ce-i aminti acum Buzești așa că Mike nu avu ce să-i reproșeze în afară de faptul că vruse să știe dacă într-adevăr Sănătescu făcuse aseară un nou apel regal fără să i-l menționeze, spunînd: "Nu admit să se

vorbească în numele meu fără ordinul meu explicit!" Eu am luat apărarea lui Buzel fără să-l infund pe Sănătescu, explicând că acesta nu vorbise de această problemă în numele M.S., dar însăși misiunea sa la Snagov sugerată de mine avusese aprobarea M.S. și fusese doar exact pe aceeași linie și cu același scop. Am adăugat rîzînd că dealtminteri H.M. nu trebuia să regrete a fi încurajat pe alții să facă ceea ce va trebui să facă și el cînd Bij va veni în audiență la C.N., întrucît era dorința țării reprezentate de trifoiul conducător al B.P.D. ca guvernul să facă pacea, iar f. numeroșii antonescieni, aflători după cîte ne demonstrase dl. Mihalache și în rîndurile țărăniștilor regăteni, l-ar acuza în veci a fi comis o crimă dacă-l aresta pe Conducător fără motiv, adică fără să-i dea o șansă echitabilă de a-și repara întruoîtva pe ale sale numeroase. Ioani, f. înveselit de starea de spirit combativă a prietenului său regal, i-a spus: "Sire, nu vă mai recunosc; ce ați mîncat azi ca să fiți atît de războinic: l-ați dat gata pe Mihalache, l-ați făcut să plîngă pe generalul NICULESCU iar acouși o să-l faceți să lăcrimeze și pe dl. BUZESTI?!" iar Mike rîzînd cu poftă, ca un copil mare ce mai era, a răspuns: "Pînă acum mi se tot reproșa că sînt prea apatic, iar acum vă speriați fiindcă m-am trezit nițel: e normal ca senzațiile evenimentelor mari pe care le trăim de cinci zile și ale celor care ne așteaptă să mă stimuleze; voi sînteți mai excitați decît mine tot anul, chiar cînd nu se petrece nimic deosebit!". A fost rîndul nostru să rîdem cu poftă, căci într-adevăr nici nu ne dădeam seama cît de nervoși și agitați eram de obicei în comparație cu flegmaticul june monarh care părea acum aproape să se scuze de a fi ajuns la diapazonul nostru. Pătrășcanu a vrut însă imediat să afle ce susținuse Mihalache ca Vodă să fi fost constrîns să reacționeze vehement cum insinuasă Ioani, dar Buzel, f. plîtisit de discuțiile acestea prea decoltate la adresa partinicilor săi, ne făcu disperate ochiade ca să nu-i destăinuim "dușmanului de clasă" convorbirea din audiența vice-președintelui, ceea ce de altfel nici nu ne gîndeam neavînd dreptul să facem, știut fiind că audiențele regale sînt secrete ca și consultațiile medicale sau spovedeniile sacerdotiene. De altfel, tocmai cînd tînărul duhovnic politic totuși începuse să-i satisfacă oarecum curiozitatea închizitorului păgîn spunîndu-i că Veniamin și Zane îl informaseră corect, Buzel fu salvat de sosirea lui Sănătescu, pe jos peste gazonul dintre palat și C.N. într-un impecabil costum albastru închis de croială londoneză, așa cum umbla cînd era în misiune conspirativă, CLAS

fără Mihail care se scuza prin el a nu putea veni având alte treburi importante de lichidat în continuare, dar anunțând că prezența sa nu era necesară întrucât pusese totul la punct cu DAMACIANU care va sosi mai târziu cu toate situațiile și datele necesare pentru telegramă. Trecute binișor de ora 24 și încă nu știam dacă Aldea va veni sau ba. Ioani ar fi trebuit să plece după DAMACIANU, dar SANATESCU îl reținu avizându-l că se ducea degeaba după el înainte de 1, chiar plus un sfert. Apoi, bine dispus și alert căci dormise de la prânz până la 6 când replecase la "vânătoare la generali", dădu M.B. raportul despre tabloul pazei de seară. (Asupra celui de dimineață raportase deja înainte de a se culca, când pe la orele 15 aflase la C.N. că ICA ceruse de asemenea să i se respecte astăzi siesta: dejunase după turneul său pe la Steflea și Pantazi unde dăduse de Racoviță, care-și mai amânase cu o zi plecarea pe front din cauza noastră, cu acesta și Guță la Georges Brătianu, cu rezultatul de a-i determina să-și modifice părerile și a se alătura din nou, în consecință, demersurilor șefilor B.P.D. de reiterat într-o contra ofensivă generală asupra Antoneștilor în urma întorsăturii îngrijorătoare ce o acuza net ultima situație a frontului, confirmată și mai clar de comunicările primite de pe el în cursul dimineții. Accentul presiunii generale sovietice se punea acum mai ales pe aripa noastră dreaptă, cu efortul principal asupra Galaților, pe semne într-o zădărniciere anticipată a defensivei pe linia cea mai scurtă și favorabilă de apărare, bine cunoscută ca atare strategilor ruși din arhivele 1916/1917. Nu ne scăpase această observație din examenul ultimelor două rapoarte și în special la analiza comparativă făcută cu Emilian și Sănătescu dimineața înainte de plecarea acestuia la M.St.M. după vești suplimentare: sovieticii împinseseră un vîrf către Galați ajunși în bătălia tunurilor lor, iar efectivele și mijloacele cu care investeau orașul nu păreau să poată fi apărute de dispozitivul germano-român existent în acel sector. Pantazi, influențat de Racoviță, creiașe în guvern un al doilea val de panică, astfel încît Jac Popescu și Marinescu îndrăzniseră însfîrșit să pună lui ICA aseară problema capitulării, iar Ata Constantinescu făcuse o intervenție analogă împreună cu Dobre (I), Arbore și Ghiolu pe lângă Conducător cu un oarecare efect, căci acesta reconvocase pe toți Secretarii și Subsecretarii de Stat plus generali pe diseară la noi conferințe paralele ale C.de M. și aceluia de război pentru dezbateră aceluiasi subiect al consecințelor dezvoltării situației frontului. Marele eveniment în lumea militarilor capitalei era însă subita schimbare la față a generalului Steflea care făcuse subal-

ternilor săi mai de încredere citeva declarații în sensul că nu se așteptase la această "carență germană" față de amenințarea petrolului ce nu-l puteam apăra pînă la sfîrșitul toamnei fără complimentare avioane și blindate, așa că lipsa acestora ar echivala cu abandonarea Romîniei, întrucît apărarea arcului carpatin intra deja în planul general defensiv al Ungariei. Lui Sănătescu îi spusese azi în fața lui Pantazi că nu înțelegea ce mai aștepta ANTONESCU pentru a se hotărî într-un fel sau altul: ori preluarea personală a comenzii și aruncarea tuturor rezervelor noastre și germane în luptă într-un efort suprem de redresare a frontului moldovenesc, care să permită apărarea liniei Nămolocasa-Galați pînă la primăvară cînd poate că nemții vor fi reușit să "scoată armele noi", ori atunci pregătirea serioasă și rapidă a retragerii generale în Ardeal și fortificării trecătorilor; dar nehotărîrea și expedientele acestora de cîrpeală "erau mai rele decît capitularea", căci ne uzam forțele și distrugem țara degeaba. Pe vecihiul său camarad de aceeași armă și bun prieten Pantazi, Sănătescu îl prelucrase apoi virtuos între patru ochi ca să profite de acest consiliu militar, la care nemții nu erau invitați, pentru a crea o mișcare de opinie printre ceilalți generali în favoarea celei de a treia soluții învederate chiar și de Steflea ca cea mai ieftină și salutară pentru țară și armată care acum mai era în măsură să aducă un aport serios în tabăra aliată, dar fricosul M. de Război nu a consimțit decît să vorbească-n secret cu IONEL despre această imperioasă necesitate și cu ceilalți la fel, individual, căci se temea să pună problema în dezbaterile generale de frica colaboratorilor săi de la Uscat, Aer și Marină. La Georges Brătianu, atît acesta cît și Tătăreanu schimbaseră dintr-odată destul de simțitor atitudinea lor precedentă sub înfrîurirea generalilor, ultimul supralicitîndu-l chiar pe primul acum cînd, și din cele aflate de la frații săi militari și prin celelalte sale numeroase antene în corpul ofițeresc activ, sfîrși prin a-și da seama, cu flerul său de oportunist politic ce-i lipsea celui alt cu desăvîrșire, că vîntul bătea prea puternic dinspre Răsărit ca să nu măture în curînd gubredele benzi de plantații protectoare ale soluției paleativelor pe care i-o înfățișase prea puțin convingător C.S. cu nici 24 de ore-n urmă; pe care o flera depășită, adîncind din plin cu nările dilatate atmosfera schimbată de atunci în jurul acestuia, amestecată parcă tot mai supărător dibuibil cu izmul emanațiilor dulcegi cadaverice; care deci trebuia iute abandonată, ba chiar mai bine primenită de el, în frun-

te, luind-o înaintea rivalilor ca nu cumva să-l lase lui Maniu tot beneficiul inițiativei răsturnării, să piardă rapidul în chiar ultima stație și să rămână eventual - Doamne ferește - compromis toamei în olipa finală când trebuia dimpotrivă șterse radical penibila reminiscență a nefericitului său discurs din Chișinău. Așa dar, hotărî să-l lase pe timidul Georges a-l întreprinde de pe acum neimportantul Ioă, iar el să-l înfrunte direct luîndu-l chiar de coarne pe taurul îndărătnic de Conducător. Ce mai risca la ora asta! Indispoziția, supărarea și disgrația Mareșelului îl lăseau rece iar lagărul din orașul natal și fieful său electoral ar fi acum binevenit ca salvator de prestigiu și de reputație cam știrbite cum le avea încă momentan, conferindu-i aureola de martir ce le cam lipsea rivalilor bătrîni și constituind cea mai elastică trambulină pentru saltul mortal indispensabil ca să reaterizeze în picioare pe arena politică, dacă n-ar fi prezentat inconvenientul pentru el de a ieși cu înțirziere din duba expresului la gara terminus și încă eliberat de aceștia, ai vagonului ministerial! Manevra preferabilă era indiscutabil valorificarea preferinței Sovietelor pentru persoana sa față de tandem, olar dovedită prin scriboarea Beneș, care putea prea bine să fie susceptibilă a-i înlesni captarea Conducătorului pentru candidatura sa la șefia guvernului succesoral, sau chiar de tranziție într-o formulă impestrițată cu antonescieni, de preferință generali, dar la nevoie și cu Ioă, firește în remoră, cu care nu s-ar teme să se compromită în asemenea condițiuni ale salvării patriei printr-o combinație practică pe care rivalii săi era f.sigur că o vor rata. Cam astoa fură discutate în jurul mesei de la Georges, după care Guță ceru cu insistență și isbuti, ceea ce babalicii nu reușiseră, să fie programat telefonic pentru o audiență la C.S., încă pe data zilei, dar fără oră fixă, urmînd a fi probabil f.f.tîrzie din cauza programului acestuia supra încărcat. Atît aflasem pe la 3, cînd Sănătescu nu se aflase să ne spună că-l încurajase mult pe Guță a nu scăpa momentul, a lua inițiativa, răspunderea și conducerea propunerilor și tractațiunilor și a nu-l slăbi pe IONEL pînă la găsirea formulei pozitive pentru pășirea la acțiune pînă cel tîrziu duminică. Dacă și ce i-ar mai fi spus lui Guță în afară de asigurarea că putea conta cu ochii închiși pe toate armata, eventual despre angajamentul din 9 august și faptul că R. și B.P.D. erau hotărîți și gata de acțiune pînă la sfîrșitul săptămîinii, ce să-l fi putut electriza în felul acs-

ta, Sănătescu nu ne-a menționat și nici n-a fost întrebat atunci sau vreodată ulterior de Mike, Ioani și mine, dar noi am bănuțit că i-a destăinuit ceva fără să expună securitatea complotului, neputându-ne explica altfel revirimentul atât de brusc al d-lui Tătărăscu cu 90° într-o cam scurtă zi și prin urmare am așteptat cu nerăbdare să cunoaștem rezultatul străduințelor lui).

Acum, în prezența lui Buzescu și Pătrăscanu, Sănătescu a evitat să revină la subiectul Guță, dar ne comunică primele ecouri, ce le aflate de la Racoviță, ale consfătuirilor snagovene care debutaseră către sfârșitul după amiezii și amenințau pe toți participanții să țină toată noaptea, de această dată cu asistența efectivă a d-lor Tătărăscu, Georges Brătianu, Mihailache, Bébé Brătianu și alți câțiva foști miniștri antonescieni și carliști. Pe coridoarele palatului insular ca și prin esaloanele departamentale de pe malul opus se zvonea că audiențele preliminare ale ambilor Antonești fuseseră furtunoase iar atmosfera dezbaterilor C.de M. egalmente încărcată de electricitate și prevestitoare de grave hotărâri. Tensiunea maximă se înregistrase toată ziua printre grangurii misiunilor aliate, nemulțumiți și mai ales neliniștiți de a nu-și fi putut băga azi nici o antenă națională, directă sau sigură pe insulă, iar agitația cîștigase firește și toate celelalte oficialități indigene și exogene din jurul lacului. Mike, făcîndu-ne cu ochiul, îl întreabă dacă nu cumva ne ascundea vre-o veste bună, pentru că prea părea vesel și optimist pentru ceea ce ne anunțase pînă acum și nici nu-l interesa să știe dacă Buzescu ne adusese lista guvernului sau ba, la care generalul răspunse f. serios că nu știa nimic mai mult despre conferințe și nu întrebasese de listă fiindcă-și închipuia că Buzescu nu o putea avea din moment ce Maniu și toți Brătienii erau la Snagov, numai adevărații complotiști fiind rămași la București, dar că era bine dispus deoarece afacerile noastre mergeau bine, atmosfera generală ne era cît se putea mai favorabilă iar, după impresia lui Racoviță, noaptea aceasta era să fie cea decisivă pentru lămurirea tuturor asupra atitudinii definitive a Conducătorului. Mai multe presiuni decît acele ce se făcuseră în cursul zilei, serii și nopții și ce se făceau acum și se vor face pînă la ridicarea ședinței nu erau posibile cu nemții în alertă și caracterul cunoscut al Mareșalului: spera că nu vor fi fost inutile chiar dacă comunicatul oficios al rezultatului dezbaterilor va fi pe linia oficială, credea că sorții de înjghebare a vreunei "combinații" de

egire din război erau mai mari ca oricând și păstra convingerea că în nici un caz Conducătorul nu ne va face greutate duminică. Nu mai avea nici o aprehensiune sau reticiență de a da drumul telegramei în atmosfera de azi; totul consta de acum în a o redacta cât mai clar și pe înțelesul înțelesurilor acestora de anglo-saxoni care nu pricepeau limbajul nostru tehnic militar, nici măsurile noastre europene, dar de aia îl aveam pe Mocsonyi: să ne-o facă pe englezește după indicațiile noastre și apoi s-o retraducă pe românește, cât mai apropiat de textul englezesc, pentru dicționarele Externelor. Iar mâine trebuia să dăm atacul general nu contra guvernului, ci a opoziției pentru formația guvernului, dacă noaptea aceasta nu ne va aduce vre-o surpriză care să ne scutească de această grijă.

Cam la acest stadiu al conversației noastre, sosi Bivolaș cu un plic pentru mine lăsat de Aldea: nu putea veni, scria indescifrabil cu creionul, din Oltenița, decât mâine pe la amiază în capitală și aștepta la el acasă să-l chemăm noi; încheiase afacerea și venea cu banii și semnase general A. Aldea, iar pe plic scria: "D-sale D-lui Gheorghe Ionescu-Bălăcianu, Secretarul Cancelariei Palatului Regal, pentru Ionel Stîrcea - personal - în mînă" Plicul fusese adus la București de un militar, cred că soldat, care ajunsese la Bălăcianu acasă după ce acesta plecase la Aldea natural fără să spună nevastei unde-l putea găsi, așa că amîndoi așteptaseră vre-o două ceasuri unul pe celălalt în locul opus fiindcă Aldea uitase consemnul, iar dacă Bivolaș nu s-ar fi dus să telefoneze de la un telefon public acasă, ca s-o anunțe pe soție a nu-l mai aștepta, n-ar fi aflat că un curier îl aștepta de mult cu-un plic. Am rîs cu toții decretînd că Aldea se ramolise, căci toată scrierea fusese complet inutilă și nu făcuse decît să răpească soldatului și mai ales săracului Bălăcianu, care era deja extenuat de nesomn și de prea multă bătaie de cap, două-trei ceasuri de repaus nocturn. Dar, dat fiind că tot nu se culcase acasă, l-am rugat să doarmă la palat pînă cînd l-oi chema ca să-l reconduc pe dl. P., întrucît îl transportasem cu POPONETE și nu credeam consult să repet figura chiar în aceeași zi. Bălăciță era scandalizat de imprudența mea iar Ioani de lipsa talentelor conspirative ale lui Aldea, citind biletul înainte de a-l arde: nu-l datase și nu indicase ora, așa că "mîine" putea fi orice zi: de ce pusese pluralul cînd îmi scria mie personal și eram fără soția mea; pentru ce mai semnase cînd îi cunoșteam scrisul, iar dacă semna de ce mai trebuise să scrie general și inițiala și culmea

culmii era adresa cu titulatura lui Bălăceanu și înmînarea către mine, ceea ce de fapt ar fi trebuit să mai implice și deplasarea mea. Sănătescu luă apărarea camaradului din solidaritatea castei și contingentului, spunînd că militarilor nu li se învăța cum să completeze și că tineretul ăsta modern era prea critic, dar Buzzești protestă că ofițerimea sîrbă își creiase un renume mondial cu "Mina Neagră" și alte organizații subversive chiar teroriste și că mai bun conspirator decît "Apis" era greu de închipuit, dar că într-adevăr Ioani avea dreptate cu Aldea care posedă pasiunea fără stoftă conspiratorului. La ora 1 Ioani a plecat după Dămăcianu și a revenit cu el după un sfert de oră. Regele se așteptase ca să vină cu un port-hart plin cu hărți, planșe și planuri de bătălie, ca să ne putem face o imagine mai plastică a concomitenței operațiunilor pe diversele lor teatre, dar d-lui nu adusesese decît prin buzunare cîteva fișuici acoperite cu notițe dese, scrise mărunt de mîna lui în hieroglife, indescifrabile pentru altcineva decît notarul lor. Trecusem în salon din cauza fumului cam dens cu care cei patru mari fumători - Mike, Sănătescu, Ioani și cu mine - prea îmbiosiserăm cu ușile și geamurile închise, în pofida aerului condiționat, micul birou al M.S. și acolo Dămăcianu ne-a făcut o descriere magistrală - clară, precisă, metodică pe înțelesul civililor și cu toate cifrele și datele relative la efectivele noastre și germane și amplasamentul lor a întregului plan de acțiune, urmînd apoi, cînd după plecarea lui P. aveam să trecem în biroul S.C.1 să-l mai completeze pentru satisfacerea curiozității M.S. cu explicații suplimentare mai amănunțite asupra mișcărilor plănuite în diversele sectoare ale frontului precum și în raza și împrejurimile capitalei, Sănătescu mai adăugînd și lămurind unele puncte privitoare la problemele strategiei de ansamblu ce trebuia să țină cont de cea sovietică generală, adică de ceea ce era vădit în interesul acesteia văzută prin prisma ochelarilor "aceluia" ce urmărea în primul rînd înaintarea cît mai rapidă spre centrul continentului în susul Văii Dunării. Se înțelege deci că planul general nu data de azi sau ieri și nici de o săptămînă, ci era opera unei luni, ba poate chiar a mai multora de studii migăloase și iarăși nu ale unui singur creier, ci ale aceluia brain-trust sau consorțiu - ca să nu zic colectiv - de cel puțin șase capete despre contribuția cărora știu eu precis, dar care poate să fi fost cu mult mai numeroase, doar dacă fiecare dintre ele a mai recurs nu numai la serviciile informative ci și la luminile unor adjuncți pe care n-am avut prilejul să-i cunosc sau despre aportul cărora n-am avut cum

să știu. Cei șase stâlpi ai planului, sau mai degrabă ai tuturor planurilor succesive propriu zise ce s-au suprapus mai mult sau mai puțin până la forma lui finală, au fost - după cum Vodă, Buzescu și subsemnatul am putut judeca și afla din chiar gura lor, vorbind unul de altul și despre colaboratorii lor intimi și de egală ba, tot după spusurile lor, în parte chiar și de superioară calitate și competență - trifoilul inițial de generali Mihail - Sănătescu - Aldea plus celălalt adjuncț de colonei Dămăcianu - Dragomir - Spătaru, pe care nu i-am înșirat în ordinea de precădere a contribuției, ci a intrării lor în activitate. Nu pot avea, de altminteră, nici o pretenție de a le aprecia valoarea și contribuția exacte într-un domeniu în care nu am nici un fel de competență, dar pot avea aceea de a judeca, din cele văzute și auzite personal de șef, care conform părerii primilor patru, care au lucrat cu el, posedă temeinice cunoștințe și talente în arta militară, de Buzescu care era spirt și în acest domeniu, de Pătrășcanu, Ioani și mine, care în orice caz eram extrem de interesați și atenți la tot ce se discuta în problemele acțiunii militare atât în ședințele comitetului cât și în afara lor, intensitatea muncii depuse și activității demonstrate de fiecare și sint chiar dator să menționez ceea ce însăși Sănătescu, Aldea și Mihail ne-au mărturisit în aceste privințe. Aldea a avut eleganța și înainte și după 23 August să declare singur că din sextet el a muncit și contribuit cel mai puțin la elaborarea planurilor acțiunii. Rolul lui Dragomir s-a limitat exclusiv la problema frontului în sensul celor menționate anterior, lucrările și activitatea lui fiind unanim socotite de colegi extrem de valoroase contribuții. Din tot ce am descris până acum reiese destul de clar că Sănătescu - datorită prestigiului ce i le confereau atât amândouă înaltele demnități și funcțiuni pe care le ocupa la C.A. cât și primul rang în ordinea vechimei după M.A. în cadrele active ale armatei și mulțumită relațiilor sale de prietenie cu acesta, cu Ministrul de Război și cu comandantul efectiv al armatei noastre de pe front și înșirăit grație raporturilor excelente ce le cultiva cu toți generalii activi dar și de rezervă, respective epurați, iar nu mai puțin a popularității mari de care se bucura în tot corpul ofițeresc, în sinul armatei și-n general în țară - a fost polarizatorul forțelor ce s-au aliat Coroanei înainte

de act, dar și al informațiilor atrase de magnetismul ei asupra armatei, ducând o activitate inestimabil de prețioasă în stabilirea legăturilor cu comandanții ei, încheierea alianțelor cu o bună parte dintre d-lor și înțelegătorilor cu aceștia: deci una de politică diplomatică militară mai mult decât de concepție strategică și mai ales tactică, operative. Colaboratorii lui pe care am avut prilejul să-i cunosc și despre contribuția cărora am știut din contingente personale precum și din aprecierile ce mi le-a împărtășit nu odată asupra valorii ei au fost în ordinea cronologică: generalii Tătăramă, Potopescu, Crețulescu, Racoviță, Iosif Teodorescu, Constantin Niculescu și Vasiliu-Răscanu, iar acei pe care știu precis că i-a menționat M.S. drept factori pe care putea conta cu certitudine, întrucât îi contactase asigurându-se de tot concursul lor în clipa în care șeful suprem va apela la ei, fără să cunosc însă nimic despre vre-un amănunt al discuțiilor și înțelegătorilor respective, pe care-i înșir în ordinea alfabetică, deoarece nu mai rețin cea cronologică, sînt: Avramescu, Arbore (din guvern), Carlaonț (acela dintre cei doi frați, amîndoi generali, care a fost condamnat în procesul țărănist de la Craiova în 1948 și al cărui prenume îmi scapă), Cassian, Ciupercă, Coroamă, Dragalina, Dumitrașcu, Grigorescu (fiul lui Eremia), Leoveanu, Manafu, Mardare, (desolidarizat din 43/44 de C. și făcîndu-mi și mie variate avan-suri), Mociulșchi, Negulescu (nu știu care), Tetorian, Trestorian ș.a. pe care i-am uitat. Adaug cu acest prilej - întrucît și în noaptea de 22/23 august această problemă a fost atinsă-n treacăt în urma întrebărilor M.S. cu privire la cutare sau cutare unitate în legătură cu simțămintele comandantului ei respectiv, fără să rețin amănunțele în afară de acel că Pălăngianu de la Giurgiu sau Oltenița, era socotit un element nesigur, drept care Aldea fusese trimis tocmai atunci să-l prelucreze mai virtos decât reușise a o face șovăelnicul Costică - că Mike cunoștea majoritatea generalilor activi și chiar pe toți de rezervă, avînd lista lor și ținînd o strînsă contabilitate a poziției lor față de problemă pe măsură ce primea vre-un indiciu în sensul că ar fi pro, contra sau neutrii și că Sănătescu socotea periculoși pentru teza regală - opoziționistă pe generalii Cornea, Dumitrescu, Radu Gherghel, Macici și pe cei de origine etnică germană, Fleps (nu știu precis cum se scrie numele), Schmidt și încă unul, iar printre cei f. numeroși nesigur pe Rosin. Natural

că lista germanofililor sau antonescienilor mai mici și deci neglijabili, de teapa lui Ioan Codreanu, era cu mult mai lungă decât cei șapte susmenționați, mai ales la generalii reactivizați și colonei în cap cu prefecții județelor (minus generalii Banciu și Deliceanu) și cei din C.M. a C.S. și de la Președinție. În schimb, existau destul de mulți generali activi anti-antonescieni pe care Sănătescu nu-i contactase deși R. îi considera mai siguri sau chiar mie-n sută devotați cauzei noastre - cum era de pildă celebrul general "arinescu zis "Contra" - ceea ce majoritatea "contactaților" nu erau, fie pentru că Sănătescu socotise tocmai de aceea inutil să mai convingă pe convingși expunându-se totodată cu frecventarea unor persoane rău încondeiate de EUGEN CRISTESCU, fie că nu dețineau comenzi importante, fie că nu se avea așa bine cu ei, ori îi știa cam prea vorbăreți. "Compresorul" comitetului militar a devenit din clipa sosirii sale indiscutabil - cum am mai spus - Cîlășu alias Spătaru, dar natural că, în situația sa cu totul specială și de altfel unică printre ofițeri, fiind nici activ nici de rezervă și poate chiar cetățean sovietic, cum noi bănuiam, nu avea posibilitatea de mișcare, contacte, relații, de comunicații, întâlniri și procurări de informații, date, cifre, situații și planuri militare decât în cadrul comitetului și în măsura destul de îngreunată la început și din ce în ce mai liberală spre sfîrșit în care ceilalți membri ai acestuia i le furnizau pentru nevoile studiului problemei puse pe tapet, care cădea în sectorul operativ al capitalei, sau i le destăinuiau în funcție de discuțiile din sînul acestuia, asupra problemelor generale și particulare ale celorlalte sectoare. Sursele de informații de la M.A.N. și M.St.M. precum și de la unități erau în mîinile lui Sănătescu obținute pe ușa mare oficială și de Dămăcianu pe cea mică oficioasă, cam așa cum cele de la Președinție, Externe și Legații ne parveneau prin ICA și BUZESTI, astfel încît nu numai Spătaru ci chiar și Mihail depindeau, pentru obținerea hîrțogelor din arhivele militare respective, de Sănătescu și Dămăcianu. Dar pe cînd Mihail și Aldea puteau cere și obține orice era posibil de procurat fără a se stîrni suspiciunile M.A. și ale S.S.I. (așa că unele lucrări erau scoase chiar de Sănătescu în convență cu subalterni de ai lui Pantazi

și Steflea, deși în principiu pentru șeful suprem al armatei nu trebuia să existe dar totuși existau secrete) după cum în domeniul politic Mike și cu mine primeam orice cu aceleași excepții când era vorba de ceea ce Antonești ascundeau M.S. și trebuia deci scos clandestin de Buzel în măsura posibilităților sale care nici el nu erau nelimitate, lui Spătaru, Sănătescu nu-i dădea nimic, iar Mihail ceea ce privea sectorul lui restrâns, așa că nu a putut da randamentul și juca rolul pe care l-ar fi dat și respectiv jucat dacă în sinul comitetului n-ar fi fost tratat ca Pătrășcanu în acel al B.P.D. Cum și-a dat însă repede seama de maniera în care putea să reducă acest handicap cel puțin în matiera informațiilor ce-l interesau, s-a împrietenit rapid cu Dămăcianu, care, fiind mult mai dinamic și activ decât Sănătescu, profita mult mai mult decât acesta de poziția cheie ce o deținea în domeniul informativ militar și astfel a ajuns în scurt timp la o situație oarecum comparabilă cu a mea în raporturile mele politice cu Buzel, lucrând efectiv în toate chestiunile cot la cot cu Dămăcianu și fiindu-i mult mai folositor decât eram eu lui Buzescu, astfel încât până la urmă și Mihail și-a dat seama de valoarea excepțională a contribuției tehnicianului militar comunist și l-a introdus în toate secretele sale adoptându-l ca al treilea partener în statul major militar al taberei opoziționiste. Merită adăugate la acest moment al cronicei, acel din ajunul declanșării loviturii neprevăzute atunci pentru a doua zi, alte câteva elemente de apreciere asupra jocului înșinșilor echipei care a pregătit și efectuat-o ce n-am știut unde să le precizez cronologic în descrierea cotiturilor principale ale epocii preliminarilor actului de la 23 August. Neîncrederea în special a lui Sănătescu față de Cîiașu izvorită din propunerile lui relative la trimiterea unor emisari și refugiul nostru dincolo de front, se atenuase deja substanțial când la sfârșitul lui iunie acesta abandonase tendințele și mai ales tezele sale centrifugale, dându-și seama că practic nu aveau șanșe de a fi acceptate de majoritate, deci realizabile și raliindu-se în consecință planului ei, iar când apoi a devenit promovatorul lui cel mai așteptat a-i grăbi aplicarea, cerînd el accelerarea tratativelor caierate privitoare la ajutoarele terestru sovietic și aerian anglo-american care

să îngăduie precipitarea răsturnării, reticiențele președintelui nominal al comitetului s-au spulberat din ce în ce. Dăinuise până atunci temerea că Cîiașu ar avea tainice legături radiofonice cu I.C.S. de simplu spionaj menit a contracara și sabota o acțiune salvatoare și conservatoare cel puțin vremelnic a regimului social din țară, dar Dămăcianu a contribuit mult la anihilarea acestor aprehensiuni, purtîndu-se chezaș, pentru faptul că acesta era de perfectă bună credință în colaborarea sa cu noi și prin urmare, dacă ar dispune de mijloace de comunicație directă cu Sovietele, n-ar fi ezitat a ni le pune la dispoziție în loc să fi propus plecarea lui Aldea peste linii și a recurge la oficiile noastre pentru comunicările cu Moscova pe calea marelui ocol ce-l constituia trecerea prin Cairo, așa că nu aveam nici un motiv a pune la îndoială sinceritatea afirmației lui că era lipsit de posibilitatea legăturilor directe cu I.C.S. Ulterior, Dămăcianu n-a mai fost ținut să păstreze secrete față de Spătaru și din epoca în care planul a început să se concretizeze - cam în preajma plecării neveste-mi - l-a făcut să beneficieze fără rezerve de toate informațiile de care dispunea, ceea ce explică de asemenea cum acesta și-a putut permite luxul să lipsească de la ședințele comitetului ținute la palat, întrucît nu se îndoia că Dămăcianu nu-i va ascunde nimic din ceea ce se discuta și hotărîa în ele. Acesta era însă "robotnicul" acțiunii pregătitoare militară, exact cum la civili Buzești, toate greutatețile căzînd în capul lui, astfel încît adeseori Mihail ne-a spus: "Nu știu ce am face fără Dămăcianu!". Dar pe cînd patronul lui Buzești și conducătorul politic al întregii acțiuni opoziționiste era mai mult o firmă decît o forță, inactiv, tărăgănitor și nehotărît, condus de acesta mai mult decît conducîndu-l, patronul lui Dămăcianu și adevăratul cap al statului major, cum va fi și comandantul ei necontestat cînd va porni lupta, Mihail n-a fost un șef de paie, condus de nimeni și conducîndu-i pe toți militarii, ci o forță mare, cerebrală și energetică, de concepție și inițiativă, de muncă neîncetată, de hotărîre rapidă și mai presus de toate, de curaj calm și rece: un șef adevărat, admirabil din toate punctele de vedere și pe deasupra de o modestie aproape excesivă! El a simțit rapid, cum le-am dibuit și eu pe loc, în Bodnăreș aceleași calități, semnalîndu-le

M.S. și a știut să se înconjoare cu cei mai buni și activi dintre colaboratorii săi, așa că-n noaptea ajunului neprevăzut al pornirii acțiunii, la care am rămas în narațiune, a găsit mai util să mai discute cu acesta chestiuni de detaliu decât să vină la palat pentru a-și expune planul hotărârilor definitiv fixate și a redacta o telegramă simplă, scurtă și precisă ce avea toată încrederea că Dămăcianu va face ca și el.

Linii mari ale planului reies din toate cele arătate anterior cu privire la problemele militare ale acțiunii, dezbătute de membrii comitetului, iar datele și cifrele, ce nu le-am memorizat și reținut nici atunci, întrucât nu aveam de ce să-mi încerc memoria cu situații pe care coechipierii noștri militari le cunoșteau și sint convins că generalii Mihail, Dămăcianu și Bodnăraș le știu și astăzi pe de rost, căci prea i-au preocupat ca să le fi putut uita, iar atunci eram sigur că le vor publica în amănunt post festum, nu are rost să încerc a le restabili aci, cu prea multă aproximație și nesiguranță. Rețin că deosebiri între ediția finală a planului și precedentele lui proiecte priveau aproape exclusiv partea frontului, unde schimbările situației lui produse de ofensiva sovietică necesitaseră cele mai mari modificări de readaptare, ținându-se cont și de ceea ce reușise a cunoaște M.St.M. despre dispozitivul celei de a doua armate ucrainene, întru înlesnirea avansului cât mai rapid al unităților blindate și motorizate sovietice către regiunea petroliferă și capitală, că în interiorul țării efectivele noastre erau numeric f. puțin superioare celor germane dar net inferioare ca putere de foc și mai ales ca mobilitate și că cea mai accentuată disproporție în favoarea nemților se întâmpla a fi tocmai în regiunea din jurul Bucureștilor. După expunerea lui Dămăcianu și comentariile asupra ei (din care reculeg concluziile principale: că R. și guvernul nu vor avea prea multe șanse de a putea rămâne în capitală; că-n consecință trebuiau pregătite metodic mijloacele de locomoție pentru evacuarea vremelnică probabilă; că Mihail trebuia să preia din prima clipă șefia M.St.M. și comanda directă personală a operațiunilor pentru salvarea capitalei, chiar în cazul când Antonescu ar accepta ultimatul; că interceptarea, respectiv întretărirea comunicațiilor telefonice dintre diferitele centre și unități germane era prima măsură în ordinea de urgență și importanță de executat, drept care Bidanu Racotă trebuia imediat prevenit ca să elaboreze schema și să pregătească executarea ei pentru duminică la orele 12 ca ultimă limită, când va trebui să fie nu aplicată ci aplicabilă, în clipa semnalu-

lui ce-l va primi de la Mihail,dezafectarea centralelor germane și ascultarea cu bruiajul eventual al convorbirilor acelor autorități de Stat ce s-ar împotrivi ordinelor noului guvern,ora H fiind avansată cu un ceas pe considerentul invocat de Dămăcianu că trupa germană avea masa prînzului fixată la amiazi; că palatul,avînd cele mai sigure adăposturi antiaeriene,va trebui folosit de conducerea acțiunii în locul Președinției în caz de raiduri grele germane de tip Varșovia - Rotterdam - Belgrad ș.a. chestiuni de mai mică urgență și importanță), s-a trecut la stabilirea punctelor ce trebuiau să facă obiectul telegramei, încă-n salonașul C.N., ceea ce s-a terminat mai repede decît ne așteptasem și fără obstrucții sau neînțelegeri într-un sfert de oră pe la 2,30 trecute cînd l-am chemat trezindu-l dintr-un prea scurt somn pe Bivolaș ca să-l reconducă pe Pătrășcanu deoarece noi treceam în palat la Sănătescu unde Buzescu, Dămăcianu și cu mine am redactat telegrama către Cretzianu. Prin aceasta i se cerea să retransmită imediat exact același text lui Stirbey sau Vișoianu spre a fi comunicat pe loc celor trei reprezentanți ai Puterilor Aliate în numele M.S.R.Mihai I și al d-lor Iuliu Măniu, Constantin I.C. Brătianu, Constantin T.Petrescu și Lucrețiu Pătrășcanu, reprezentanții B.P.D.R.,anunțînd pornirea acțiunii, în vederea eşirii Romîniei din război și semnării armistițiului cu cele trei P.A. în condițiile convenite la Cairo, pe ziua de duminică 27 august 1944 la orele 12 a.m. fixe și cerînd: 1).bombardarea simultană la acea oră a următoarelor obiective: a).tabăra militară germană conținînd depozitul principal de armament și muniție al Wehrmachtului în regiunea Bucureștilor, aflătoare în păduricea dreptunghiulară de la Băneasa, delimitată la Est de șoseaua națională București-Ploiești pe o lungime de 1,2 km. pornind de la latura sudică ce o formează liziera pădurii pe o lățime de 1 km.la o distanță de 800 m. de cele două pîlone ale postului de radio emisiune București ce trebuia ferite cu orice preț intrucît scopul principal al bombardării oît mai intensive a taberei era asigurarea menținerii postului în mîinile noastre; b).aerodroamele Băneasa și Zimnicea cu o densitate care să le facă nefolosibile; c).idem pentru acele de la Așchida, Szolnok, Szeghed și Beograd; d).podurile de peste Tisa de la Szolnok și Szeghed și acel peste Dunăre la Beograd; 2).sterilizarea celor două unități de șoc americană și britanică pe aerodromul Popești-Leordeni de stăpînirea și apărarea căruia garantam. Se menționau ca ultime obiective de

bombardat și două noduri feroviare ungurești al căror nume le-am uitat și faptul că ordinea de importanță a bombardamentelor cerute era aceea a înșirării obiectivelor în text, iar ca adaus se stipula că reușita loviturii depindea de primirea celor două unități aeropurtate ce se cereau în consecință cu cea mai mare insistență. Fondul textului a fost stabilit de Dămăcianu iar forma de Buzel cu mine, fără traducere și retroversiune, dar redactat atât de clar încât fiecare cuvânt putea fi tradus în poziția lui fie pe franțuzește fie pe englezește cu exact același sens. Pentru cazul în care unele grupe ar fi indescifrabile stîlcite de poștă, iar comunicația telefonică întîrziată - căci firul Istambulului era f.f.solicitat de nemți și de neutrii continentali pentru spionajul intens ce se făcea pe calea Turciei - Cretzianu era rugat să ceară imediat repetirea prin radio, iar dacă remitea comunicarea direct la Istambul, urma să facă el traducerea. În timp ce redactam, Dămăcianu și Sănătescu discutau cu Mike amănuntele planului și chestiunea atitudinii probabile la unor comandanți de unități cheie, astfel încît n-am putut urmări mai atent și reține concluziile. Cum eram tot atât de migălos și aproape tot așa de lent în redactarea unor texte importante ca și acum, în plus nemulțumit cu descrierea prea sumară a obiectivelor, în special a pătrășelului păduriceii, precum și cu simpla mențiune de Zimnicea și Apahida fără coordonate, știind de la școală că americanii erau slabi în geografie, iar Buzel era epuizat de nesomn fiindcă mai ducea pe lîngă toată rățărăia nopților acelea și o viață amoroasă prea intensă pentru boala sa, iar Dămăcianu și mai somnoros de surmenaj și dornic de mult să plece la culcare după ce-și terminase treaba pentru care venise la palat, toți au plecat lăsîndu-mă să termin singur șlefuirea telegramelor. Ioani reconducîndu-i împreună pe Dămăcianu și Buzescu care m-a rugat s-o duc eu imediat la Snagov pentru ca Pichi să caute a o expedia, nu prin poștă, ci cu secretarul de legatie Ciurea, unul dintre băieții noștri siguri de la Cifru, care pleca tocmai cu trenul de dimineață în calitate de curier la Istambul unde sosea la 3 și ceva după masă, deci cu o întîrziere mică față de telegraf și compensată de siguranța absolută și garanția nestîlcirii textului, cu atât mai mult cu cît Alexandru era desigur cine știe la ce partidă de golf sau înot pe la colegii din Terapie în cursul dimineții, cînd știa că

va avea mult de lucru după sosirea curierului, pentru primirea căruia nu va lipsi însă de la Legăție, iar Ciurea l-ar putea preveni că această telegramă trebuia descifrată cu precădere fiind f.f.urgentă și numai pentru el. Mă rugă de asemenea s-o cifrez cu Pichi care altfel ar face-o mai încet singur, nedorit și extenuat cum era și el în zilele acestea, atât pentru accelerarea cifrării (în care, spre deosebire de redactare, eram zmeu), cât și siguranța controlului celor 4 ochi, astfel că plecai cu POPONETE la 4 fără un sfert, dar sosi acolo abia pe la 4 și jumătate, cu slipul de baie într-un prosop ostensibil ca pretext al vizitei, intrucît parcursesem pe jos ultimul kilometru și ceva pînă la vila Externelor de la pădurea mare din spatele comunei în care-l lăsasem pe Poponete să-și ascundă S.R-ul de teama forfoteii "serviciilor" în jurul vilelor C.D. și ale ministerelor evacuate, în special cu prilejul conferinței non-stop din noaptea aceea. Alarmasem toate javrele și trezisem pe cîtiva indigeni pînă ce am găsit vila la care nu fusesem niciodată înainte pe acest drum și-l găsi pe Pichi din fericire singur lucrînd la pregătirea curierului Ankara în timp ce schimbul de noapte dormea tun. Il așteptase pe Buzel cu telegrama, avînd toate "elementele" pregătite pe șest pentru cifrarea ei specială cu supra-cheile, drept care-i trimisese pe băieți la culcare și se gîndise și el la avantajile soluției Ciurea pe care-l expedia definitiv "nec revenitur" la Ankara, cu acest poate ultim prilej de export al unui element bun, așa că hotărî să-i spună că telegrama era pentru Cairo și f.importantă, deci supra-cifrată în chip și fel. Încîntat că însfirșit buba avea să crape și de text prin care nu exagerasem cererile, astfel încît aveau bune șanse de a putea fi satisfăcute întocmai, Pichi ne făcuse niște filtre tari înainte de a porni la treabă, anunțîndu-mi ca vești locale că Gheorghe Davidescu se afla și el pe insulă chemat de Ică pentru a întocmi cu d-sa un nou apel către Saracioglu în completarea celui al C. către Ismet Inonü, care urma să plece tot supra-cifrat și probabil cu Ciurea, astfel că față de codoșii de la Legăție putea pretinde că telegrama lui Buzel era cea pentru turci. Ică avea s-o redacteze abia după sfîrșitul conferinței care era încă în toi și risca să dureze pînă dimineața tîrziu. Decî prin urmare telegrama pentru Saracioglu ar rata curierul și ar fi decît telefonată sau telegrafiată, Pichi intenționa s-o dea și pe a noastră "în adaus", cu toate

pleca și cu Ciurea, ca eventual să ajungă înaintea lui și ar băga de fapt textul nostru în capul celuiilalt. Cît despre răspuns la apel, era atît de sigur că va fi negativ încît credeam că M.A. va accepta ultimatul de duminică. Ne-am apucat de lucru dar spre mijlocul lui a sosit mașina cu Ciurea și S.S.I-istul însoțitor pentru partea curierului privind M.St. M. și, ca acesta să nu mă găsească acolo, Pichi m-a băgat repede într-unul din dormitoarele băieților, spunîndu-mi să mă bag sub pat pentrucă-n cameră se aflau valize și pachete de la Președinție ce avea să le ridice agentul și noi nu mai aveam acum timpul să le scoatem de acolo. M-am băgat subpat, hotărît să trag un pui de somn pînă la plecarea individului, dar acesta a avut aceeași intenție pînă la terminarea cifrării telegreamei lui Ioă și cum Pichi vroia să scape de el pentru a termina pe a noastră și n-avea alt pat liber pentru agent care-l ceruse unul pentrucă spunea că nu dormise de două nopți iar în tren trebuia să rămînă treaz, n-a avut cum să-l împiedice a se culca în patul sub care zăceam fără a mai putea dormi de frica să nu mișc și fiindcă-n praful ce-l găsisem acolo și cu geamul închis abia puteam respira în starea de veghe. După ce-și terminase treaba cu greu (fiindcă nici Ciurea nu trebuia să cunoască textul nostru în nici un caz înainte de a fi ajuns la Istambul și de preferință nu înainte de duminică, ba în principiu chiar mai bine deloc, deoarece nu țineam să avem martori inutili suplimentari ai faptului că noi comiteam prin cererea bombardamentelor acte de agresiune față de nemți și unguri, cînd vroiam să dovedim că ei ne atacaseră primii), Pichi i-a telefonat lui Davidescu spre a ști dacă putea închide curierul sau trebuia să mai aștepte telegrama, punîndu-i în vedere că-i trebuia și timpul suficient pentru cifrarea ei (vorbeau pe firul direct dintre palatul insular și toate egalanele ministeriale!), la care acesta i-a răspuns că nu făcea s-o aștepte fiindcă sorții de a o primi înainte de plecarea trenului erau minimi. Așa dar, Pichi a închis și sigilat tot curierul ca să-i expedieze pe cei doi curieri pentru a mă scăpa de chin și a reușit cu agentul, dar numai parțial cu Ciurea care pînă la tren a "operat" să fie substituit de unul din băieții schimbului de noapte care dorise să plece cît mai devreme la București,

pe cînd el mai avea o întîlnire pentru a prelua niște scrisori de la vile snagovene și a-și lua bunul rămas de la o domnișoară evacuată ce o curta cu intenții serioase, urmînd să plece la tren cu mașina Externelor ce sosea la 7 cu schimbul de zi, iar pînă atunci vroia să profite de ora și jumătate ce-i rămînea pentru a se întinde pe patul devenit vacant, așa că Pichi a trebuit să-l rețină cu vorba pînă ce să ies de sub pat și să apar în salon ca venind de afară. Dar în clipa în care plecase agentul și ieșisem de sub pat scuturîndu-mi hainele prea închise la culoare ca să nu se observe că praful nu era cules de pe drumul comunal, tînărul Barbu, care dormise la vilă și fusese trezit de plecarea schimbului, a intrat în cameră iar Pichi, crezînd că mă surprinse "in flagrante", m-a "tăiat" spunînd că sosisem prea devreme cu o scrisoare pentru Gretzianu și altele pentru Elise Boxshall ce mi le dăduseră Stirbeyi și le băgase de fapt în curier și, vrînd să profit de ocazie pentru a mă scălda în lac, așteptasem răsăritul soarelui. Băieții ar fi crezut povestea dacă ar fi știut unde așteptasem, căci unul după altul au apărut cei care dormiseră în locul șefului lor și vroiau și ei să se scalde în primele raze calde înainte de a pleca în oraș și nici unul n-a vrut să creadă că mă odihnisem pe sofa fără să-l fi trezit pe acel în camera căruia se afla și care era tocmai renumit pentru a dormi ca iepurii. Nu voi putea uita niciodată baia mea matinală în apele calde și odihnitoare ale Snagovului din ziua de miercuri 23 august: cum nu eram grăbit să plec fiindcă știam că Poponete avea și el un arierat de somn de ratrapat iar în pădure dormea mai liniștit decît la palat și că vroiam să știu de la Davidescu rezultatul conferinței, am înnotat în susul lacului către insulă de unde-mi spusese Pichi că acesta va reveni cu barca Externelor cu care făcea mereu naveta și plecase aseară spre evitarea marelui ocol pe drumurile comunale prăfuite. După vre-o jumătate de oră de "trudgeon - crayl" - care face cît o noapte de somn și avea de altfel să-mi țină loc de acesta pînă în aceea de 24/25 august, m-am întîlnit cu barca și m-am suit în ea. Bietul "Jorjel" făcea o impresie comică așezat în fundul ei și el lui, drept ca un ofițer neamț ca să-și contrabalanseze greutatea burții, în veston negru bordat și pantaloni vîrgați, cu capul gol, chiel și lucios pe

care cele trei fire de păr, ce le conserva cu grijă, lipindu-le peste chelia ca s-o mai camufleze, filfăiau deslipite de adierea lacustră a dimineții, contrastând cu decorul rustic, luntrea pescărească și voinicul barcagiu care-l vislea, nu către balconul peșitei pentru care bătrînul amorez holtei ar fi ținut în mîini cu atîta atenție ca să nu fie stropită coala cu poemul destinat Julietei, ci cu rîndurile ultimei scrisoare cu litere prea mari și cerneală verde de acel care n-avea să mai fie P.M. interimar etc..etc... la asfințitul soarelui, spre a fi cifrate în cordacul Cabinetului refugiat al Externelor și adresate într-un apel patetic ca ultim S.O.S. și cu acordurile cîntecului lebedei celui mai vechi cotorpitor pînă la Europei împotriva celui mai nou. Conul Jorjel era cam fierb și la discretele mele întrebări în limba diplomatică tradițională, necunoscută pescarului snagovean, mi-a întins manuscrisul proaspăt pe care l-am mai improspătat cu improscături acustice, fără să-l supăr pentru atît pe totalmente desumflatul Secretar General al Departamentului meu care adăugă verbal cînd m-a văzut zîmbind citind literatura ditirembică a șefulețului nostru: "On en est là" (Frumos am ajuns!). L-am întrebat atunci dacă aceasta era tot rezultatul conferinței atît de prelungi, la care mi-a răspuns: "Oui, hélas!" (Da, din păcate!). "Dar șefii opoziției ce făcuseră?" continuai chestionarul. Mi-a povestit atunci în sferul de ceeas cît a ținut vislîtul pînă la vilă că demersurile lor și în special acel al lui Tătărăscu făcuseră mai mult rău decît bine. Cînici nu-i mai primise deci pe Iuliu și Dinu fiind sătul de intervențiile prea insistente ale lui Georges și Bébé și de prea marea vilvă ce o stîrniseră către sfîrșitul serii chiar și în oraș aceluia al lui Guță pe lîngă toți membrii guvernului și participanții la Consiliul de Război, cu rezultatul alarmării cu totul futilă a misiunilor germane de zvonurile răspîndite ca focul din cauza indiscreției a cine știa ce gură slobodă despre posibilitatea unei remanieri a guvernului cu Vice-Președinția și Externele atribuite lui Tătărăscu, ba poate chiar schimbarea aceluia sub președinția acestuia. Așa dar, pentru a-i liniști pe nemți infirmînd categoric orice intenție de a ceda puterea, M.A. și Ioă se apăsaseră mai dîrz și vehement ca oricînd, susținînd mai

departe în modul cel mai drastic atitudinea și teza lor oficială cunoscută. "Nu cumva totuși ascundeau un blef subtil menit a-și masca volta bruscă-n ultima clipă ce i-ar surprinde pe friți total nepregătiți?" întrebai pe Jorjel care la propriu stătea el cu fundul în barca lor, dar la figurat cu jumătate în luntrea noastră. Nu credea nici asta, căci nu numai debaterile plenarelor cu caracter oarecum propagandistic cusesi oficioasă, ci și acele ultra secrete în comitet restrîns, cu participarea a cîte unuia dintre reprezentanții opoziției, fuseseră nu se putea mai furtunoase, violente și chiar dramatice la un moment, iar ceea ce-i întărea convingerea că Antoneștii erau realmente decizi să continue rezistența dincolo de munți, chiar și în cazul f. probabil al ne-intervenției turce, era destăinuirea ce i-o făcuse Ică tocmai la despărțirea lor (lui Davidescu) că Ionel părea să se gîndească, pentru a se sustrage altor apeluri inoportune menite a-l devia de pe calea ce și-a trasat-o definitiv, a decola chiar azi spre front, după ce i-ar fi primit pe Hansen, Gerstenberg, Clodius și Killinger în cursul dimineții pentru a-i liniști, a le reconfirma deslușit planurile sale defensive dar și cererile readresate Fûhrerului cu avertismentul ca să nu împingă la extremă abandonarea Romîniei dacă ținea ca ea să mai continue lupta "alături de Reich" și după ce le-ar fi dat ultimele dispoziții într-o conferință scurtă mixtă, limitată numai la miniștrii și comandanții militari pe care aceștea îi priveau mai direct, ce s-ar întruni probabil fie spre sfîrșitul dimineții fie la începutul după amiezii, în care caz nu s-ar mai întoarce la Snagov. Se înțelege lesne că această veste m-a electrocutat dar și electrizat încălzindu-mi creierii-n care mi se urcase tot singele, dar ca să nu mă dau de gol mai mult decît eram la propriu, într-un slip ajuns cam sfoară și care îngrijora cu ochii mai mult pe pudicul vislaș decît pe libertinul brașovean mai greu șocabil, l-am întrebat întîi cum reacționase tizul țărănist al Conducătorului, la care mi-a răspuns că se resolidarizase cu d-lui pînă la urmă chiar gălăgios, certîndu-se virtos cu cei doi "tineri Brătieni", reproșîndu-și reciproc inconștiența; cu Gață nu avusese prilejul să se acuze de incoerența lor respectivă fiindcă Mihalache îl evita de la plecarea lui Carlică, deși fuseseră prieteni buni pe vremea

domniei lui. Abia apoi l-am chestionat privitor la părerea dacă M.A. ar fi susceptibil să plece definitiv pe front fără măcar să-l informeze pe Vodă despre concluziile conferinței și proiectele sale strategice politice și militare. Davidescu a replicat: "Puisqu'il a refusé de voir les deux vieillards, c'est fort possible qu'il évitera de se rendre au Palais, s'il compte vraiment partir aujourd'hui". (După cum a refuzat să-l vadă pe cei doi moșnegi, e foarte posibil că va evita să meargă la palat, dacă într-adevăr intenționează să plece azi.). Așa fi șters-o pe loc la București ca să dau alarma, dacă nu m-ași fi gândit să profit de prezența mea pe malul lacului spre a-l contacta pe Ică pe neve vislind cu barca în viteză la insulă. Trebuia să discut cu Pichi afacerea folosindu-mă de pretextul unui cuvânt necitit ca să-i telefoneze el lui Ică pentru a ști dacă dormea la Snagov sau în oraș (la Ileana Merciu se înțelege, căci nu mai locuia de mult la Președinție, vila Ionescu și casa veche ce-o vinduse, iar din cea nouă de pe Batiștei îl scosese raidurile britanice, care i-o căutaseră parcă prin cartier). Pe C. n-avea nici un rost să-l deranjez când abia se culcase și avind în vedere că nu mai eram M.C. și nici nu mai avusesem, din timpul crizei mari, contacte individuale cu el, iar când ne văzusem în prezența altora fusese rece și distant cu mine. Ca să discut problema, mă oferii să-l ajut pe Pichi cu apelul prefațat de telegrama noastră, așa că el și anunțase băieților că o va face fără ei. Nu era încă 6 și jumătate, astfel încât dacă ne grăbeam putea să mai prindă curierul, respectiv mașina schimbului ce putea să plece și la 7,30 pentru a prinde trenul care pleca în jurul orei 8. Davidescu fu încântat de oferta mea și ne lăsă, trimițându-ne cafeaua cu ouă proaspete de 23 august ca să ne sporească randamentul, iar el se culcă fără "friștuc", ca să nu se îngreșe, după ce ne desbărase de băieții curioși să știe ce naiba se cifra din nou așa de secret pentru Ankara, când cunoșteau doar deja celelalte "nălucii de ale lui Ică" pe tema intervenției otomane. Noi ne-am închis însă pentru o altă treabă, Pichi fiind de acord cu vizita mea imediată pe insulă sub acoperișul minciunii că Vodă m-a trimis pe șest după informații despre hotărârile conferinței pentru a nu-l uza față de eventualii observatori nemți pe Sănătescu cu a doua sa vizită la Snagov și tocmai la o oră

cînd înăfîrșit insularii aveau dreptul la un scurt repaus; și l-ar fi făcut de baftă pe bietul Davidel - care lăcrimase spunîndu-ne înainte de a se culca numai nouă că "totul era pierdut dacă Vodă nu reușea să-l determine pe C. a primi condițiile cairote și a capitula pînă ce nu va fi prea târziu" - față de Ică pentru a nu-și fi putut reaminti ceea ce discutaseră împreună, fusese scris sub nasul său și recitit corect de el însuși cu nici un cîș în urmă, dacă nu i-ar fi răspuns un militar arțăgos de la Cabinetul Președinției că dl.P.M. plecase de mult scosă (în Batistei unde în mod excepțional a dormit în dimineața aceea) și lăsase vorbă a nu fi trezit pentru nici o cauză înainte de ora 11. Ne apucăm apoi de cifrat corect și iute apelul, dar Pichi avu ideea genială de a ne face că nu-l puteam termina pentru bietul Ciurea care într-adevăr avea motive să se teamă a pierde trenul, fiindcă mașina schimbului nu era în starea de nou și de încrederea S.R.-urilor, astfel că și așa n-avea decît timpul minim pentru a nu-l scăpa și cum eram și eu tare grăbit să plec, cerîndu-i să mai facă încă ocolul de a mă duce pînă la pădure, am plecat împreună în clipa sosirii ei și, ca să-l răsplătesc scutindu-l de emoția suplimentară, i-am transbordat curierul în S.R. ca să-l depun cu el cu tot la Gara de Nord în mai puțin decît o jumătate de oră și cu-n sfert înainte de plecarea trenului, iar Pichi să dea - cum a și procedat, nu mai rețin dacă prin telefon sau telegraf - sub numărul telegramei apelului tot pe a noastră, dar transpusă pe altă cheie ca să nu fie grupele identice cu cele ale telegramei din curier, apoi mențiunea scopului oficial al telegramei, de importanță secundară (ca să nu-l sperie pe Alexandru cu ceva indescifrabil ce ar crede a fi tot pentru Cairo!) ce o stîlcea dinadins - pentru ceilalți descifrați ai Legăției lucrînd pe sistemele clasice ca să i se ceară repetirea, în completarea textului nostru dar numai cu atîtea grupe cît avea apelul corect cifrat ce l-ar da la repetire și cerînd totodată anularea și distrugerea primei telegrame drept greșit de receptorul ei, respectiv de poștă. Scopul manevrei întregi era pretextul de a fi scăpat curierul pentru a trimite telegrama noastră cu o clipă mai devreme, pentru ca Gretsianu să-i dea drumul imediat dacă o putea descifra complet inteligibil, iar stîlcirea

apelului venit a nu-l tenta - conștiincios cum era - să se spuce fie concomitent de ambele misiuni fie întâi de apel ce i se cerea de Ioă a fi făcut instantaneu într-o audiență la Menemencioglu, iar cum textul apelului trebuia remis integral sub formă de notă și astfel ar fi lungit prea mult telegrama, repetirea era indispensabilă pentru că tot nu s-ar fi putut da prima dată întreg. Dacă n-ar fi intervenit actul istoric din după amiaza aceleiași zile, totul ar fi fost în perfectă regulă fiindcă, la cererea repetirii, Alexandru ar fi primit prompt apelul corect cifrat de noi înainte de plecarea curierului; dar întâmplător, din nu știu ce motive sau cauze, cererea de repetire a sosit la Snagov după ce Pichi fusese chemat la palat, ca să afle de arestarea Antoneștilor, astfel încît cred că băieții rămași la Snagov nu i-au mai dat drumul în repetire textului corect al telegramei. Pichi cruțându-i așa dar involuntar pe cei doi conducători de Stat care o concepuseră-n preajma ultimului lor somn liber către un șef de Stat și de guvern care ar fi primit-o în cel mai bun caz cu o clipă înainte de arestarea lor, dacă nu chiar simultan sau, ceea ce ar fi fost și mai comic, după arestare: situație cu atât mai ridicolă cu cît și fondul și forma apelului erau complet năstrușnice și timpite. Ciurea și băieții schimbului de nopțe au fost cam mirați de camuflarea S.R.-ului în pădure, dar eu le-am explicat că, pentru cruțarea vopselei mașinilor palatului ce trebuiau să aibă totdeauna o aparență impecabilă, Mihai ținea ca să nu le lăsăm să staționeze la soare. Cît despre faptul că se putea să fiu văzut de un agent ducînd curierul Ankarei la Gara de Nord, am socotit primejdia a fi fără importanță acum cînd eram desigur să fiu silit a lua alte riscuri mai însemnate, dar totuși l-am rugat pe Ciurea să nu-l menționeze S.S.L-istului și ca să nu-l întîlnesc la gară am acostat-o pe intrarea dinspre Est unde nu era așteptat curierul. De aici am plecat drept la C.N. unde l-am trezit pe S. și, fără să-i las măcar timpul să se îmbrace, i-am relatat succint și iute rezultatul esențial al excursiei mele la Snagov, detaliile urmînd în timp ce-și va face toaleta și lua breakfastul, înaintea cărora el i-a chemat trezindu-i pe Ioani și pe Sănătescu, iar Bivolăș a fost trimis de mine să-l aducă discret, intrînd pe la garaje, pe buzul. Odată adunat

În biroul mic, consiliul celor cinci a hotărât ca R. să-l trezească personal la telefon pe Ioă, cerându-i să vină la palat la 10, f.natural dar tot atât de ferm, pe motivul raportării rezultatului conferinței din ajun înainte de apleca din nou la Snagov. Sosisem la palat în jurul orei 8, iar pînă la venirea lui Buzești se făcuse și jumătate. Acum, după ce repovestisem celor trei neinformați exact ce știam de la Davidescu și hotărâserăm împiedicarea lui Ioă de a pleca la Snagov înainte de a fi venit la raportul M.S., era 9 fără zece și discuția între Sănătescu și noi era dacă n-ar fi preferabil să-i mai dăm lui Bijlet cel puțin încă o oră de somn ca să nu ajungă prea indispus la audiența decisivă pentru captarea lui de către toți cinci ca să-l determine pe Bij a nu-și schimba programul. Ne-am prefăcut a nu ști absolut nimic despre rezultatul negativ al conferinței și intenția bătrînului de a pune capăt presiunilor conjuncte ale tuturor asupra-și fugind pe șest cu patru zile înainte de data ce și-o fixase ca să plece pe front și pentru a nu mai reveni în Muntenia, dar arătîndu-ne la nevoie de această dată mai toleranți față de teza lui decît opoziția, întinzîndu-le Antoneștilor abil chiar nada perspectivei acordului Coroanei cu proiectele lor numai pentru a-i convinge să nu fugă de palat ca de politicieni, ci dimpotrivă să caute acum un sprijin în el în contra lor cu unicul obiectiv de a-l încuraja pe Mareșal să stea liniștit locului venind azi sau mîine la un dejun și discuții care să-l încălzească și să-l decidă a mai repeta figura duminică. Sănătescu prezuma că s-ar putea chiar în asemenea condiții să fie iarăși dispus a-și mai modifica părerile și planurile suficient pentru ca duminică să ne putem înțelege în loc să-l împingem la exasperare și la extrema de a ne refuza net orice putință de a ne ține de angajamentul formal luat față de Aliați. Noi am fost mai pesimiști și mai circumspecți temîndu-ne să n-avem timpul necesar azi dimineață ca să-l prelucrăm pe Ioă dacă venea tîrziu. Trebuia să ajungă reumflat bine și primul la patron, care nu dormea mult și nici odată dimineața mai tîrziu decît ora 9, maximum 10, ca să-l întreprindă înainte de a fi pornit la convocarea nemților și a ultimei ședințe a Consiliului de Miniștri restrîns etc.... iar S. nu avea de unde să știe că Ioă se culcase la 6 și vroia să doarmă pînă la 11 și faptul că

ar fi mai obosit decât noi era în avantajul nostru. Regele a tranșat nodul gordian cerînd convorbirea la 9 fix în timp ce generalul mai bodogănea: "Nu-i bine, nu-i abil să-l speriem și alertăm cu nerăbdarea și nervozitatea noastră tocmai pe din-sul căre e atît de bănuitor și nu-și poate închipui că nu știm chiar nimic despre desbaterile de aseară; o să vedeți că nu va veni!", dar Mike, cu mina peste difuzor și receptorul la ureche, i-a retors: "Nici în voiaj de nuntă nu se doarme după 9-n-avea decât să renunțe la redactarea apelului ăla timpit, să vorbească mai scurt și să se culce mai devreme și nu uita că m-a amînat ieri de patru ori așa că e normal să-l chem azi cît mai de dimineață ca să-nu repete figura!" și a avut dreptate căci Bijlet nu s-a trezit cu supărare cum am putut constata și noi ascultînd convorbirea fiecare dintr-o altă cameră. Suveranul a început așa: "Alo, mi se pare că te-am trezit, îmi pare rău, căci trebuie să fii mort de oboseală dacă v-ați culcat iar prea tîrziu; dar vroiam să te prind înainte de re-începerea desbaterilor fiindcă n-ai venit cum era vorba ieri. Sînt foarte curios să știu cum stăm..înțelegi..și te rog să începi ziua de azi cu mine...la zece fix..ca să nu se repete situația de ieri". Bijlet, prins pe "neasteptate" și încă pe jumătate adormit, răspunsese la interstiții: "Să trăiți Majestate, da..dar nu-i nimic..cum așa, abia la 6..înțeleg, am înțeles M, sigur - la zece- a fost o regretabilă excepție- nici vorbă,- nu voi lipsi, să trăiți Sire!" Așa dar, Mike a triumfat: "vezi că am avut dreptate - vine - altfel poate că iar îmi scapă!" Buzel nu mincase nimic de aseară și chiar atunci pe sponci fiindcă se grăbise din cauza lui Costică iar eu eram neras și nespălat, astfel încît am cerut voie să ne retragem în apartamentul meu pentru aceste nevoi urgente și n-am mai apucat să aflăm ce a discutat Vodă cu Sănătescu și Ioani în lipsa noastră. I-am comandat lui Buzel un breakfast atît de copios încît n-a reușit să-l doboare singur - jumări, jambon, brînzeturi și fructe pe lingă chifle, unt și marmelade, fursecurile palatine clasice, cafea cu lapte pentru el și un ceai pentru mine - și deci l-am ajutat, după ce-mi terminasem toate abluțiunile din care uneori în special îmi lipise dureros către orele de oboseală ale dimineții, stabilind firește totodată cum trebuia să-l apucăm pe Bijlet ca să realizăm ceea ce urmăream. Se cerea în orice caz să-l primim "à bouche en coeur" (cu gure în chip de inimă, respective cu mîna pe buze) mai altfel decât te

Fila de certificare

Prezentul dosar conține un
număr de 400 file,
plus 1 = 401 file opis
și a fost verificat de Soare Gabriela
DATA 07.06.2010